

SLUŽBENI GLASNIK

DUBROVAČKO-NERETVANSKE ŽUPANIJE

ISSN 1332-6287

Broj 12, godina XXX. Dubrovnik, 29. rujna 2023. godine

Uprava i uredništvo: Gundulićeva poljana 1, tel: 351-416 /list izlazi po potrebi/

S A D R Ž A J

ŽUPANIJSKA SKUPŠTINA

236. **Zaključak** o prihvaćanju Izvješća o stanju u prostoru Dubrovačko-neretvanske županije za razdoblje 2018.-2021. godine..... 1224

ŽUPANIJSKA SKUPŠTINA

236

Na temelju članka 39. Zakona o prostornom uređenju (Narodne novine, broj 153/13., 65/17., 114/18., 39/19., 98/19. i 67/23.) i članka 23. Statuta Dubrovačko-neretvanske županije (Službeni glasnik Dubrovačko-neretvanske županije, broj 3/21.), Županijska skupština Dubrovačko-neretvanske županije na 14. sjednici, održanoj 13. srpnja 2023. godine, donijela je

ZAKLJUČAK

I.

Prihvaća se Izvješće o stanju u prostoru Dubrovačko-neretvanske županije za razdoblje 2018.-2021. godine (u daljnjem tekstu: Izvješće).

II.

Izvješće iz točke I. ovog Zaključka nalazi se u privitku ovog Zaključka i čini njegov sastavni dio.

III.

Ovaj Zaključak i Izvješće iz točke I. ovog Zaključka objavit će se u Službenom glasniku Dubrovačko-neretvanske županije.

IV.

Obvezuje se Upravni odjel za prostorno uređenje i gradnju da u roku od mjesec dana od prihvatanja Izvješća iz točke I. isto dostavi Ministarstvu prostornog uređenja, gradnje i državne imovine, Zavodu za prostorni razvoj.

KLASA: 350-01/23-01/14

URBROJ: 2117-04-23-06

Dubrovnik, 13. srpnja 2023.

Predsjednica
Županijske skupštine
Terezina Orlić, v.r.

DUBROVAČKO-NERETVANSKA ŽUPANIJA

**IZVJEŠĆE
O STANJU
U PROSTORU
DUBROVAČKO-
NERETVANSKE
ŽUPANIJE
2018. – 2021.**

**IZVJEŠĆE
O STANJU U PROSTORU
DUBROVAČKO-NERETVANSKE ŽUPANIJE
2018. – 2021.**

Dubrovnik, 13. srpnja 2022.

DUBROVAČKO-NERETVANSKA ŽUPANIJA

Župan: Nikola Dobroslavić

Naziv dokumenta:

IZVJEŠĆE O STANJU U PROSTORU DUBROVAČKO-NERETVANSKE ŽUPANIJE
OD 2018. DO 2021. GODINE

Nositelj izrade: Upravni odjel za prostorno uređenje i gradnju

Pročelnica: Anita Kunica Jelčić, dipl. iur.

Izrađivač: Zavod za prostorno uređenje Dubrovačko-neretvanske županije

Ravnateljica: mr. sc. Marina Oreb, dipl. ing. arh.

Stručni tim u izradi:

Stjepko Kovačić, dipl. ing. građ.

Barbara Savin, dipl. ing. arh.

Silvana Taslaman, ing. građ.

Daniel Jokić, mag. geogr.

Nikola Karaman, mag. bio. i eko. mora

Ivan Lukačević – Verenc, s. p. r.

Hrvoje Glavor, mag. ing. manage. u pom.

Sanja Šaut, građ. tehn.

univ.spec.arch. Iva Knego, mag. ing. arh.

mr.sc. Marina Oreb, dip. ing. arh.

Suradnici:

Upravni odjel za poslove Župana i Županijske skupštine

Upravni odjel za obrazovanje, kulturu i sport

Upravni odjel za poduzetništvo, turizam i more

Upravni odjel za prostorno uređenje i gradnju

Upravni odjel za zaštitu okoliša i komunalne poslove

Upravni odjel za financije

Upravni odjel za opću upravu i imovinsko-pravne poslove

Upravni odjel za poljoprivredu i ruralni razvoj

Upravni odjel za zdravstvo, obitelj i branitelje

dr.sc. Stjepan Srhoj (segment Gospodarstvo)

Grafička obrada: zzpudnž

Datum: srpanj, 2023.

I.	POLAZIŠTA	11
I.1.	CILJEVI IZRADE IZVJEŠĆA	12
I.2.	ZAKONODAVNO-INSTITUCIONALNI OKVIR	12
I.3.	OSNOVNA PROSTORNA OBILJEŽJA DUBROVAČKO-NERETVANSKE ŽUPANIJE	16
I.3.1.	Prirodna i geografska obilježja	16
I.3.2.	Upravno-teritorijalna podjela	20
I.3.3.	Socijalno-gospodarska struktura	20
I.3.4.	Demografsko stanje i trendovi	25
I.4.	DNŽ U OKVIRU PROSTORNOG UREĐENJA RH I EU	32
I.4.1.	Okvir prostornog uređenja RH	32
I.4.2.	Razine dokumenata prostornog uređenja	33
I.4.3.	Institucionalni okvir	37
I.4.4.	Okvir regionalnog razvoja i strateškog planiranja RH	39
I.4.5.	EU dokumenti značajni za prostorni razvoj i prostorno planiranje kopna i mora	49
II.	ANALIZA I OCJENA STANJA I TRENDOVA PROSTORNOG RAZVOJA	51
II.1.	PROSTORNA STRUKTURA KORIŠTENJA I NAMJENE POVRŠINA DNŽ	54
II.1.1.	Antropogena područja	56
II.1.2.	Prirodna područja	62
II.1.3.	More	66
II.2.	SUSTAV NASELJA U DNŽ	68
II.2.1.	Sustav središnjih naselja	69
II.2.2.	Urbane aglomeracije	74
II.2.3.	Ruralni razvoj	74
II.2.4.	Društvena suprastruktura	77
II.3.	GOSPODARSKE DJELATNOSTI U DNŽ	109
II.3.1.	Kretanje bruto domaćeg proizvoda	110
II.3.2.	Struktura gospodarstva	112
II.3.3.	Zaposlenost i proizvodnost rada	131
II.3.4.	Zaposlenost	132
II.3.5.	Vrednovanje društveno-gospodarskog razvoja DNŽ i njezinih JLS-ova	133
II.3.6.	Vanjskotrgovinska razmjena i noćenja turista	134
II.3.7.	Zaključak	135

II.4.	OPREMLJENOST PROSTORA INFRASTRUKTUROM OD ZNAČAJA ZA ŽUPANIJU	138
II.4.1.	Prometna infrastruktura	138
II.4.2.	Energetska infrastruktura	159
II.4.3.	Vodno gospodarstvo	163
II.4.4.	Gospodarenje otpadom	175
II.5.	ZAŠTITA I KORIŠTENJE DIJELOVA PROSTORA OD POSEBNOG ZNAČAJA	179
II.5.1.	Zaštita prirodnih vrijednosti	179
II.5.2.	Ugrožena i rijetka staništa	181
II.5.3.	Područja ekološke mreže RH	181
II.5.4.	Zaštićena kulturna dobra	183
II.5.5.	Problematika mjera zaštite i očuvanja krajobraza i kulturnih dobara u prostornim planovima	185
II.5.6.	Zaštita i očuvanje okoliša	189
II.5.7.	Obalno područje i more	196
II.5.8.	Pomorsko dobro	196
II.5.9.	Razvojno-specifična područja	197
II.5.10.	Područja posebnih prirodnih i ostalih nesreća	198
II.6.	OBVEZNI PROSTORNI POKAZATELJI	203
III.	ANALIZA PROVEDBE PROSTORNIH PLANOVA I DRUGIH DOKUMENATA	209
III.1.	IZRADA PROSTORNIH PLANOVA	209
III.1.1.	Važeći prostorni planovi	209
III.1.2.	Prostorni planovi u postupku izrade i donošenja	218
III.1.3.	Izvešća o stanju u prostoru	223
III.2.	PROVEDBA DOKUMENATA PROSTORNOG UREĐENJA	226
III.2.1.	Izdavanje dokumenata prostornog uređenja i gradnje	226
III.2.2.	Legalizacija bespravno sagrađenih objekata	227
III.3.	INFORMACIJSKI SUSTAV PROSTORNOG UREĐENJA	227
III.3.1.	Vođenje i upravljanje informacijskim sustavom prostornog uređenja DNŽ	227
III.4.	PROSTORNI PLANOWI U ODNOSU NA DRUGE DOKUMENTE KOJI UTJEČU NA PROSTOR	229
III.4.1.	Dokumentacija relevantna za prostor DNŽ izrađena u proteklom razdoblju	229
III.4.2.	Dokumenti zaštite okoliša	231

III.5.	PROVOĐENJE ZAKLJUČAKA, SMJERNICA, PRIJEDLOGA ZA UNAPRJEĐENJE, PREPORUKA, AKTIVNOSTI ODNOSNO MJERA IZ PRETHODNOG IZVJEŠĆA O STANJU U PROSTORU DNŽ	236
III.5.1.	Ostvarenje planskih postavki na području DNŽ u razdoblju do kraja 2021.	236
III.5.2.	Provedba mjera kojima se utvrđuju obveze Zavoda u procesu praćenja stanja u prostoru	236
IV.	PRIJEDLOZI ZA UNAPREĐENJE PROSTORNOG RAZVOJA S OSNOVNIM PREPORUKAMA MJERA ZA IDUĆE RAZDOBLJE	249
IV.1.	POTREBE, MOGUĆNOSTI I OGRANIČENJA DALJNJEG PROSTORNOG RAZVOJA ŽUPANIJE S OBZIROM NA OKOLNOSTI, SEKTORSKA OPTEREĆENJA I IZAZOVE	249
IV.2.	OCJENA POTREBE IZRADE NOVIH I/ILI IZMJENE I DOPUNE POSTOJEĆIH PROSTORNIH PLANOVA, DRUGIH DOKUMENATA KOJI UTJEČU PROSTOR NA RAZINI ŽUPANIJE	258
IV.2.1.	Izmjene i dopune prostornih planova do uspostave novog sustava	258
IV.2.2.	Izrada prostornih planova „nove generacije“	259
IV.3.	PREPORUKE MJERA I AKTIVNOSTI ZA UNAPRJEĐENJE PROSTORNOG RAZVOJA DNŽ	260
V.	IZVORI PODATAKA	265
V.1.	TIJELA DRŽAVNE, REGIONALNE I LOKALNE RAZINE, USTANOVE, KOMUNALNA I TRGOVAČKA DRUŠTVA	265
V.2.	POPIS KRATICA	267

IZVJEŠĆE O STANJU U PROSTORU DNŽ 2018.-2021.

I. POLAZIŠTA

I. POLAZIŠTA

Izvešće o stanju u prostoru Dubrovačko-neretvanske županije (dalje: Izvešće) izrađuje se radi dobivanja sveobuhvatnog pregleda prostornog razvoja i predviđanja prostorno-razvojnih trendova temeljenih na postojećim uvjetima te prikaza provedbe instrumenata prostornog planiranja i mjera koje su nadležna tijela poduzela u određenom razdoblju u okviru DNŽ.

Izvešće je dokument praćenja stanja u prostoru, a izrađuje se temeljem odredbi Zakona o prostornom uređenju (NN 153/13., 65/17., 114/18., 39/19. i 98/19.) (dalje: Zakon) i Pravilnika o sadržaju i obveznim prostornim pokazateljima izvješća o stanju u prostoru (NN 48/14. i 19/15.) (dalje: Pravilnik).

Izvešće je dokument kojim se Županijsku skupštinu te stručnu i širu javnost izvješćuje o prostornom razvoju u Dubrovačko-neretvanskoj županiji (dalje: DNŽ) za proteklo četverogodišnje razdoblje, a temelji se na analizi i ocjeni osnovne prostorne strukture, trendova prostornog razvoja, zaštite i korištenja posebno vrijednih prostora, kao i analizi i ocjeni provedbe strateških i drugih dokumenata prostornog planiranja te institucionalnog razvoja.

I.1. CILJEVI IZRADE IZVJEŠĆA

Svrha izrade Izvješća je ocjena postojećeg stanja, analiza prostornog razvoja i planiranje razvoja za naredno razdoblje, te dobivanje cjelokupnog pregleda prostornog razvoja i planiranja prostora DNŽ. Cilj izrade Izvješća je planirati i predvidjeti mogući razvoj koji se temelji na postojećim uvjetima, predvidjeti prostorno razvojne trendove, prikazati instrumente prostornog planiranja te učinkovite mjere što su ih nadležna tijela poduzela u proteklom četverogodišnjem razdoblju na svim razinama planiranja.

Veoma je važna sistematizacija prostornih pokazatelja i podataka za praćenje stanja u prostoru putem korištenja informacijskog sustava te edukacija i informiranje stručne i najšire javnosti o području urbanizma i prostornog planiranja. Međutim izradu Izvješća bitno otežavaju dugogodišnji problemi koji proizlaze iz toga što u Republici Hrvatskoj (dalje: RH) još uvijek nije u cijelosti uspostavljen informacijski sustav praćenja prostornog razvoja, niti je sustav pokazatelja praćenja stanja u potpunosti standardiziran, pa je usporedba izvješća pojedinih područja i sektora teško provediva. Praćenje osnovne strukture korištenja zemljišta, kao jednog od najvažnijih pokazatelja prostornih procesa nije sustavno uspostavljeno na razini gradova i općina, a različiti načini interpretacije podataka pojedinih sektora otežavaju provođenje komparativnih analiza.

I.2. ZAKONODAVNO -INSTITUCIONALNI OKVIR

U izvještajnom i proteklom razdoblju zabilježene su značajne promjene legislative. Pretežiti je dio izmjena zakona i podzakonskih akata nastao zbog pristupanja RH Europskoj uniji (dalje: EU) te obveze uključivanja europskih stečevina u hrvatski pravni sustav. U ovom su poglavlju ukratko opisani zakoni koji imaju značajan utjecaj na prostorno uređenje i zakoni koji su indirektno vezani uz prostorno planiranje.

Zakon o prostornom uređenju i gradnji 2013. godine zamijenjen je s tri nova zakona kojima je regulirano prostorno uređenje i provedba dokumenata prostornog uređenja, a to su:

- **Zakon o prostornom uređenju** (NN 153/13., 65/17., 114/18., 39/19. i 98/19.)
- **Zakon o gradnji** (NN 153/13., 20/17., 39/19. i 125/19.)
- **Zakon o građevinskoj inspekciji** (NN 153/13.)

koji su stupili na snagu 1. siječnja 2014. godine.

Zakon o prostornom uređenju (dalje: ZOPU) odredio je ciljeve prostornog uređenja, među kojim su naglašeni:

- ravnomjeren prostorni razvoj usklađen s gospodarskim, društvenim i okolišnim polazištima;
- prostorna održivost u odnosu na racionalno korištenje i očuvanje kapaciteta prostora na kopnu, moru i u podmorju radi učinkovite zaštite prostora;
- povezivanje državnog teritorija s europskim sustavima prostornog uređenja te njegovanje i razvijanje regionalnih prostornih osobitosti.

ZOPU je donio promjene u hijerarhiji, vrsti i sadržaju prostornih planova.

- Na državnoj razini propisuje nove planove i to Državni plan prostornog razvoja (DPPR) i urbanistički plan uređenja (UPU) državnog značaja.
- Na regionalnoj razini, osim ranije propisanoga Županijskog plana (PPŽ), propisuje urbanistički plan uređenja (UPU) županijskog značaja, a na
- lokalnoj razini i dalje je propisana izrada prostornog plana uređenja (PPU), generalnog urbanističkog plana (GUP) i urbanističkog plana uređenja (UPU), ali se ukida detaljni plan uređenja (DPU).

ZOPU je od donošenja do kraja 2021. izmijenjen i dopunjen:

- 2017. (NN 65/17.) kojom izmjenom se u pravni poredak RH prenose Direktiva 2014/89/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 23. srpnja 2014. o uspostavi okvira za prostorno planiranje morskog područja (SL L 257, 28. 8. 2014.) i Direktiva 2012/18/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 4. srpnja 2012. o kontroli opasnosti od velikih nesreća koje uključuju opasne tvari, o izmjeni i kasnijem stavljanju izvan snage Direktive Vijeća 96/82/EZ (Tekst značajan za EGP) (SL L 197, 24. 7. 2012.).
- 2018. (NN 114/18.) kojom izmjenom je Hrvatski zavod prestao radom kao javna ustanova i prešao unutar Ministarstva kao ustrojstvena jedinica; izmijenjen je rok važenja izdvojenih građevinskih područja izvan naselja s pet na sedam godina.
- 2019. (NN 39/19.) kojom izmjenom je uveden pojam robinzonskog smještaja; smanjena je dopuštena izgrađenost pratećim sadržajima u golfu; izmijenjene i dopunjene su odredbe o lokacijskoj dozvoli i nostrifikaciji idejnog projekta.
- 2019. (NN 98/19.) izmijenjene i dopunjene su odredbe o prelasku državne uprave u nadležno upravno tijelo županije.

ZOPU samo načelno određuje što trebaju odrediti/propisati Državni plan i Županijski plan i definiciju prepušta podzakonskim aktima putem uredbe i pravilnika:

- **Pravilnik o Državnom planu prostornog razvoja** (NN 122/15.) odredio je način propisivanja uvjeta provedbe zahvata u prostoru, sadržaj namjena pojedinih zona i koridora koji se njime planiraju, sadržaj i mjerila kartografskih prikaza te elektronički standard elaborata.
- **Uredba o određivanju građevina, drugih zahvata u prostoru i površina državnog i područnog (regionalnog) značaja** (NN 37/14., 154/14. i 30/21.) odredila je građevine i površine državnog i područnog (regionalnog) značenja te zahvate u prostoru i površine državnog i područnog (regionalnog) značenja koji se prema posebnim propisima, koji uređuju gradnju, ne smatraju građenjem. Državni plan i Županijski plan imaju obvezu, temeljem ZOPU-a, za sve građevine i površine iz ove Uredbe propisati uvjete provedbe zahvata u prostoru.
- **Uredba o informacijskom sustavu prostornog uređenja** (NN 115/15.) propisuje strukturu, sadržaj, način rada, oblik i elektronički standard informacijskog sustava prostornog uređenja, ovlasti i obveze u vođenju i upravljanju tim sustavom, te javnopravna tijela koja su prostorne i druge podatke dužna učiniti dostupnima putem informacijskog sustava prostornog uređenja i način na koji su to dužna učiniti.
- **Pravilnik o sadržaju, mjerilima kartografskih prikaza, obveznim prostornim pokazateljima i standardu elaborata prostornih planova** (NN 106/98., 39/04., 45/04., 163/04., ~~148/10.~~ (prestao važiti), 9/11.) je još uvijek važeći, ali je zastario i potrebno je donijeti novi Pravilnik o sadržaju prostornih planova kojim će se propisati sadržaj i način izrade planova nove generacije.

ZOPU je pretpostavio donošenje Državnog prostornog plana do kraja 2016. godine i nakon njega izradu nove generacije planova, od županijskog preko gradskih do općinskih. Svi planovi nove generacije trebali bi biti provedbeni. Do donošenja novih planova, sukladno čl. 198., planovi su se mogli mijenjati i dopunjavati i to u razdoblju od pet godina od stupanja na snagu ZOPU-a tj do 1. siječnja 2019. godine.

Međutim za to se nisu stekli uvjeti jer ni do kraja 2021. godine Državni plan nije bio donesen. Važeći županijski planovi, su u međuvremenu mijenjani i dopunjavani kao strateški, ali naputak Ministarstva prostornog uređenja, gradnje i državne imovine od 20. listopada 2020. (KLASA: 350-01/20-01/500, URBROJ: 531-06-1-2-20-1), 2020.-2021. godinu proglašava prijelaznim i poziva sve županije, da u tom prijelaznom razdoblju, sukladno članku 198., stavcima 1. i 5. Zakona usklade županijske planove s novim Zakonom tj. da se rade izmjene i dopune županijskih planova kako bi postali provedbeni. Međutim kako Naputkom nije sve definirano za očekivati je probleme s obzirom na razinu i novo mjerilo izrade planova. DNŽ do kraja 2021. godine nije pristupila izradi Izmjena i dopuna budući su 2019./2020. donesene sveobuhvatne IDPPDNŽ.

U sustavu kontrole nad usklađenosti prostornih planova (čl. 107. ZOPU-a) propisana je obveza pribavljanja mišljenja Zavoda o usklađenosti PPUO/G sa Županijskim planom za JLS koje predstavljaju zaštićeni obalni pojas mora (ZOP). Sukladno novom ZOPU Zavod više nema nadležnost nad kontrolom usklađenosti UPU-ova sa županijskim Planom izdavanjem mišljenja na konačni projekat Plana, nego se kao i druge institucije, očituje kroz institut javne rasprave.

Izvješće o stanju u prostoru izrađuje se na državnoj, područnoj (regionalnoj) i lokalnoj razini. Obveza izrade četverogodišnjeg izvješća propisana je člankom 39. ZOPU-a. Temeljem njega donesen je i novi **Pravilnik o sadržaju i obveznim prostornim pokazateljima izvješća o stanju u prostoru** (NN 48/14. i 19/15.) kojim su propisani sadržaj izvješća, obvezni prostorni pokazatelji, način sudjelovanja javnopravnih tijela u njegovoj izradi i ostali zahtjevi u vezi praćenja stanja u području prostornog uređenja.

Zakon o postupanju s nezakonito izgrađenim zgradama (NN 86/12., 143/13., 65/17. i 14/19.) pokrenuo je postupak ozakonjenja nezakonito izgrađenih zgrada. Nezakonito izgrađena zgrada, u smislu ovog Zakona, je nova zgrada, odnosno rekonstruirani dio postojeće zgrade izgrađene bez akta kojim se odobrava građenje, odnosno protivno tom aktu. Izgrađena je u skladu s prostornim planom ili protivno prostornom planu i vidljiva na digitalnoj ortofoto karti (DOF5/2011.) Državne geodetske uprave izrađenoj na temelju aerofotogrametrijskog snimanja Republike Hrvatske započetog 21. lipnja 2011. godine. Na njoj su izvedeni najmanje grubi konstruktivni građevinski radovi (temelji sa zidovima, odnosno stupovima s gredama i stropom ili krovnom konstrukcijom) s ili bez krova najmanje jedne etaže. Sukladno Zakonu, zahtjeve za izdavanje rješenja o ozakonjenju zgrada moglo se podnositi do 30. lipnja 2013. godine. Izmjenama i dopunama zakona iz 2013. godine osnovana je Agencija za ozakonjenje nezakonito izgrađenih zgrada (AZONIZ) koja je donosila rješenja o izvedenom stanju u predmetima u kojima nadležno upravno tijelo zbog velikog broja zaprimljenih zahtjeva nije moglo u razumnom roku riješiti sve predmete, te su bili razrađeni slučajevi u kojima agencija preuzima predmete. Izmjenama i dopunama Zakona iz 2017. godine

rok za podnošenje zahtjeva za izdavanje rješenja o ozakonjenju zgrada produžen je do 30. lipnja 2018. godine, a 2019. godine Izmjenama i dopunama Zakona ukida se Agencija koja je prestala s radom 1. srpnja 2019. godine.

Novi **Zakon o zaštiti okoliša** (NN 80/13., 153/13., 78/15., 12/18. i 118/18.) usklađen s direktivama Europske unije donesen je 2013. godine. Najznačajnija je izmjena odredba kojom se propisuje provedba postupka strateške procjene utjecaja na okoliš strategija, planova i programa, uključujući njihove izmjene i dopune, koje se donose na lokalnoj razini za velike gradove iz područja poljoprivrede, šumarstva, ribarstva, energetike, industrije, rudarstva, prometa, telekomunikacija, turizma, prostornog planiranja, regionalnog razvoja, gospodarenja otpadom i vodnoga gospodarstva. Izmjenama i dopunama Zakona iz 2015. godine detaljnije se propisuju kriteriji za provedbu postupka strateške procjene utjecaja na okoliš i ocjene o potrebi provedbe strateške procjene utjecaja na okoliš strategija, planova i programa na lokalnoj razini. Izmjenama i dopunama iz 2018. godine usklađuje se s direktivama EU.

U lipnju 2013. godine donesen je novi **Zakon o zaštiti prirode** (NN 80/13., 15/18., 14/19. i 127/19.). Njime je određeno da u postupku izrade prostornih planova sudjeluje nadležno ministarstvo utvrđivanjem zahtjeva zaštite prirode, odnosno propisivanjem mjera i smjernica za zaštitu i očuvanje prirodnih vrijednosti. Zahtjevi sadrže uvjete zaštite prirode, pregled zaštićenih dijelova prirode, područja ekološke mreže te ekološki značajnih područja s pripadajućim kartografskim prikazom.

Ekološka mreža Republike Hrvatske, proglašena **Uredbom o ekološkoj mreži** (NN 124/13. i 105/15.) predstavlja područja ekološke mreže Europske unije Natura 2000. U 2019. godini donesena je **Uredba o ekološkoj mreži i nadležnostima javnih ustanova za upravljanje područjima ekološke mreže** (NN 80/19.) te je danom stupanja na snagu ove Uredbe prestala važiti Uredba o ekološkoj mreži (NN 124/13. i 105/15.). Proglašenjem Ekološke mreže, u pravni poredak RH prenesene su direktive EU: Direktiva o pticama i Direktiva o staništima. Ekološku mrežu RH (mrežu Natura 2000) prema članku 5. Uredbe o ekološkoj mreži i nadležnostima javnih ustanova za upravljanje područjima ekološke mreže čine područja očuvanja značajna za ptice – POP, područja očuvanja značajna za vrste i stanišne tipove – POVS, vjerojatna područja očuvanja značajna za vrste i stanišne tipove (VPOVS) i posebna područja očuvanja značajna za vrste i stanišne tipove (PPOVS).

Pravilnik o ocjeni prihvatljivosti za ekološku mrežu (NN 146/14.) propisuje detaljni sadržaj zahtjeva za prethodnom ocjenom prihvatljivosti zahvata za ekološku mrežu, detaljni sadržaj zahtjeva za glavnom ocjenom prihvatljivosti zahvata za ekološku mrežu, detaljni sadržaj zahtjeva za Prethodnom ocjenom prihvatljivosti strategije, plana i programa za ekološku mrežu, način informiranja i sudjelovanja javnosti i Popis posebno ugroženih i značajnih stanišnih tipova i vrsta.

U skladu s praksom u EU, za one planove, programe i zahvate za koje se provodi procjena utjecaja na okoliš (PUO) i Strateška procjena utjecaja zahvata na okoliš (SPUO), hrvatska legislativa u zaštiti okoliša objedinjuje postupak OPEM s postupkom PUO (NN 61/14. i 03/17.) odnosno SPUO (NN 03/17.).

Zakoni koji su indirektno vezani na prostorno uređenje su:

- **Zakon o regionalnom razvoju Republike Hrvatske** (NN 147/14., 123/17. i 118/18.) uveo je ocjenjivanje i razvrstavanje svih jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave prema indeksu razvijenosti.
- Izmjenama i dopunama Zakona iz 2017. godine utvrđeno je da se postupak ocjenjivanja provodi svake tri godine. Slijedom toga, novi postupak ocjenjivanja i razvrstavanja svih jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave u Republici Hrvatskoj prema indeksu razvijenosti proveden je krajem 2017. godine na osnovu kojeg je donesena i nova **Odluka o razvrstavanju jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave prema stupnju razvijenosti** (NN 132/17.) koja se primjenjuje od 1. siječnja 2018.
- **Zakon o područjima posebne državne skrbi** (NN 86/08., 57/11., 51/13., 149/13., 76/14., 147/14., 18/15. i 106/18.) ostao je na snazi samo u točkama 3., 4., 5. i 6. te prijelazne i završne odredbe, a **Zakon o stambenom zbrinjavanju na potpomognutim područjima** (NN 106/18. i 98/19.) uređuje kategorije korisnika koji mogu ostvariti pravo na stambeno zbrinjavanje, načine i uvjete tog zbrinjavanja.
- **Zakon o otocima** (NN 116/18., 73/20.-Uredba i 70/21.) kao novi zakon donesen je 2018. godine. Novi Zakon o otocima usvojen je kako bi potaknuo gospodarski razvoj otoka i poboljšao kvalitetu života otočana, osiguravajući im nove razvojne i gospodarske prilike kroz niz suvremenih mehanizama i rješenja politika otočnog razvoja. Zakonom se uređuje način upravljanja razvojem hrvatskih otoka, zaštitom otoka i otočica u Jadranskom moru te poluotoka Pelješka (u daljnjem tekstu: otoci), određuje politika otočnog razvoja, tijela nadležna za upravljanje otočnim razvojem, razvrstavanje otoka u skupine i vrednovanje razvijenosti otoka, praćenje i izvještavanje o provedbi politike otočnog razvoja u svrhu učinkovitog korištenja sredstava državnog proračuna, fondova EU i drugih izvora financiranja. Godine 2021. Zakon je dosta mijenjan kako bi se uskladio s novim zakonskim okvirom o sustavu strateškog planiranja i upravljanja razvojem RH.
- **Zakon o brdsko-planinskim područjima** (NN 118/18.) kao novi zakon donesen je 2018. Brdsko-planinska područja određena su kao područja od interesa i pod posebnom zaštitom RH. Prvi Zakon o brdsko-planinskim područjima (NN 12/02., 32/02., 117/03., 42/05., 90/05., 80/08., 148/13. i 147/14.) donosio je poticajne mjere za demografsku obnovu, gospodarski rast i održivi razvitak, te stvaranje preduvjeta za rješavanje socijalnih prilika i podizanja životnog standarda stanovnika u brdsko-planinskim

područjima međutim praksa primjene Zakona pokazala je da neka od pitanja koje uređuje ovaj zakon nisu pravno cjelovito te u provedbenom smislu učinkovito i koherentno riješena. Novi Zakon je redefinirao obuhvat brdsko-planinskih područja, donošenje Programa razvoja brdsko-planinskog područja, Programa Hrvatski planinski proizvod, propisao uvođenje zelenih i održivih mjerila u postupku javne nabave s ciljem smanjenja potrošnje resursa, onečišćenja okoliša, jačanja izvornog domaćeg proizvoda te zadržavanje stanovništva na brdsko-planinskim područjima.

- **Zakon o financiranju jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave** (NN 117/93., 33/00., 73/00., 59/01., 107/01., 117/01., 150/02., 147/03., 132/06., 26/07.–Odluka USRH, 73/08., 25/12., 147/14., 100/15. i 115/16.) zamijenjen je novim (NN 127/17. i 138/20.) koji uređuje izvore sredstava i financiranje poslova iz samoupravnog područja županije, općine, grada.
- **Zakon o cestama** (NN 84/11., 22/13., 54/13., 148/13., 92/14., 110/19. i 144/21.) je 2014. godine usklađen s Direktivama EU parlamenta i vijeća. Zakon uređuje pravni status javnih i nerazvrstanih cesta, način korištenja, razvrstavanje, planiranje građenja i održavanja, upravljanja javnim cestama, mjere za zaštitu i promet na njima, koncesije, financiranje i nadzor.

Na temelju čl. 7. stavka 2. Zakona o cestama i Odluke o razvrstaju javnih cesta (NN 92/14.) razvrstane su nove ceste izgrađene na području DNŽ:

- Dionica A1: Granica SDŽ – čvorište Ploče;
- Dionica A10: čvorište Ploče A1 – granica BIH;
- DC 235: granica BIH – Čepikuće – Lisac – Doli (D8);
- DC 425: čvorište Karamatići (A1) – čvorište Čevljuša – Luka Ploče
- DC 413: Ploče (D425) – trajektna luka Ploče;

te je došlo do promjena na nizu postojećih državnih, županijskih i lokalnih prometnica.

Do kraja 2020. godine donesen je **Program građenja i održavanja javnih cesta** za razdoblje od 2017. do 2020. (NN 47/17.) u kojem je uvršten **Značajni strateški projekt za DNŽ Cestovna povezanost s Južnom Dalmacijom – Pelješki most sa spojnim cestama i novom Pelješkom cestom s obilaznicom Stona**.

Najjužniji dio teritorij Republike Hrvatske razdvojen je od preostalog kopnenog područja države dijelom teritorija susjedne BiH. Ta činjenica znatno otežava ekonomske i prometne tokove na području RH te ulaganje u usluge za građane na teritoriju krajnjeg hrvatskog juga.

Prometnom razdvojenosti onemogućen je ravnomjeran regionalni razvoj izoliranog područja, ne samo grada Dubrovnika i Konavla već i otoka Mljet i Korčule, te poluotoka Pelješca. Osim prometnog povezivanja, važna je namjera da projekt donese višestruke učinke na gospodarski razvoj cijelog područja, osobito Pelješca, Korčule i ostalih područja juga Hrvatske. Dakle, radi se o projektu od velikog značaja za regionalni razvoj.

Most kopno – Pelješac prelazi preko morskog tjesnaca. Širina prepreke na razini mora iznosi približno 2.140 m, a na razini nivelete 2.380 m. Duljina mosta od osi do osi upornjaka iznosi 2.404 m, dok ukupna duljina mosta s upornjacima iznosi 2.440 m. Na najvećem dijelu prijelaza dubina mora je približno stalna i iznosi oko 27,0 m. Minimalni zahtijevani plovidbeni profil ispod budućeg mosta, usuglašen s Bosnom i Hercegovinom, iznosi 200 x 55 m.

Izgradnjom mosta Pelješac i pristupnih cesta uspostaviti će se čvrsta cestovna veza između do sada državnom granicom razdvojenih dijelova hrvatskog teritorija, što će bitno doprinijeti razvitku Dubrovnika, poluotoka Pelješca i cijele Dubrovačko-neretvanske županije.

Projekt je podijeljen na četiri faze izgradnje:

1. Faza: Most s pristupnim cestama (na kopnu do državne ceste DC8, na Pelješcu do lokalnog puta);
 2. Faza: Pristupne ceste (od lokalnog puta do čvora Šparagovići);
 3. Faza: Cesta od čvora Šparagovići/Zaradeže do čvora Prapratno (uključujući čvor);
 4. Faza: Obilaznica Stona (od Čvora Prapratno do Čvora Doli na državnoj cesti D8).
- Projekt je na primarnom popisu projekata OPKK i u iznosu od 85% će se financirati iz EU fondova.

Naredba o razvrstaju luka otvorenih za javni promet na području Dubrovačko-neretvanske županije (NN 15/17.) razvrstana je nova luka županijskog značaja Žrnovska Banja (Polačište), a luke otvorene za javni promet lokalnog i županijskog značaja u Veloj Luci i Trpnju dobile su samo veći, županijski značaj u odnosu na prethodnu Odluku (NN 32/11. i 117/12.).

- **Zakon o pomorskom dobru i morskim lukama** (NN 158/03., 100/04., 141/06., 38/09., 123/11., 56/16. i 98/19.) izmjenjen je 2016. radi uređivanja postupka dodjele koncesija za gospodarsko korištenje pomorskog dobra u posebnim rezervatima te se propisuju obveze jedinica područne (regionalne) samouprave u postupku dodjele koncesija.
- **Zakon o vodama** (NN 153/09., 130/11., 56/13. i 14/14.) zamijenjen je novim (NN 66/19. i 84/21.). Na temelju Zakona o vodama, donesen je **Plan upravljanja vodnim područjima** (NN 82/13) za razdoblje od 2013. do 2015. godine koji je usklađen s dodatkom VII. Okvirnih direktiva o vodama EU, a 2016. **Plan upravljanja vodnim područjima** 2016.-2021. (NN 66/16)
- **Zakon o energiji** (NN 120/12., 14/14., 95/15., 102/15., 68/18.)
- **Zakon o energetske učinkovitosti** (NN 127/14., 116/18., 25/20., 32/21. i 41/21.) donesen je u listopadu 2014. godine.
- **Zakon o elektroničkim komunikacijama** (NN 73/08., 90/11., 133/12., 80/13., 71/14. i 72/17.)
- **Zakon o održivom gospodarenju otpadom** (NN 94/13., 73/17., 14/19. i 98/19.)
- **Zakon o sportu** (NN 71/06., 150/08., 124/10., 124/11., 86/12., 94/13., 85/15., 19/16., 98/19., 47/20. i 77/20.)
- **Zakon o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara** (NN 69/99., 151/03., 157/03., 100/04., 87/09., 88/10., 61/11., 25/12., 136/12., 157/13., 152/14., 98/15., 44/17., 90/18., 32/20., 62/20. i 117/21.)
- **Zakon o obrani** (NN 73/13., 75/15., 27/16., 110/17., 30/18., 70/19.)
- **i drugi ...**

I.3. OSNOVNA PROSTORNA OBILJEŽJA DUBROVAČKO-NERETVANSKE ŽUPANIJE

I.3.1. Prirodna i geografska obilježja

Dubrovačko-neretvanska županija je najjužnija od sedam primorskih jedinica područne (regionalne) samouprave u RH. Na sjeveroistoku graniči s Federacijom Bosne i Hercegovine (dalje: BIH) i Republikom Srpskom (dalje: RS), na jugozapadu s Republikom Crnom Gorom (dalje: CG), a na sjeverozapadu sa Splitsko-dalmatinskom županijom (dalje: SDŽ). Županiji pripada i dio teritorijalnog mora s državnom granicom udaljenom 12 nautičkih milja jugozapadno od otoka Mljeta, Lastova i Sušca.

Slika 1. Primorske županije s istaknutom DNŽ unutar RH
Izvor: ZZPUDNŽ

Granice DNŽ nisu u potpunosti definirane, tako da je još otvoreno pitanje državne granice s BIH kod Kleka, državne granice s Republikom CG kod rta Oštro na Prevlaci i županijske granice sa SDŽ.

Površina Županije iznosi 9.272,37 km² od čega površina kopna iznosi 1.782,49 km², dok je površina pripadajućeg akvatorija 7.489,88 km². Ukupna dužina obale iznosi 1.154,47 km, od čega obale kopna 358,13 km, a obale otoka 796,34 kilometara.

	RH	DNŽ	UDIO DNŽ U RH %
Površina	87.661 km ²	9.290,14 km ²	10,59
Kopneni dio	56.594 km ²	1.779,53 km ²	3,14
Morski dio	31.067 km ²	7.510,61 km ²	24,17

Slika 2. Prostorni obuhvat i fizionomske cjeline DNŽ
Izvor: ZZPUDNŽ

Tablica 1. DNŽ u brojkama
Izvor: ZZPUDNŽ

Kopno DNŽ je uzak i nehomogen obalni pojas koji je planinskim masivom odvojen od unutrašnjosti, a na području Neum - Kleka prekinut državnom granicom s BiH, dok samo na području Donjonepetske doline ima prirodnu vezu s unutrašnjošću i spoj prema sjeveru sve do panonskoga dijela Hrvatske. DNŽ može se podijeliti na tri veća geografska područja, koja su prostorno odvojena i veoma različita s obzirom na reljef, naseljenost i izgrađenost.

Slika 3. Reljef DNŽ
Izvor: ZZPUDNŽ

Tako se mogu izdvojiti:

- **Dubrovačko priobalje** (obuhvaća grad Dubrovnik i općine Konavle, Župa dubrovačka i Dubrovačko primorje) ukupne površine 573,31 km² odnosno 32 % ukupne površine Županije.
- **Donjoneeretvanski kraj** (gradovi Metković, Ploče i Opuzen, te općine Pojezerje, Slivno, Kula Norinska i Zažablje) površine 23 % ukupne površine Županije, a iznosi 412,56 km².
- **Otočno i poluotočno područje** (obuhvaća grad Korčulu i općine Lastovo, Vela Luka, Blato, Smokvica, Lumbarda, Mljet, Orebić, Trpanj, Janjina i Ston ukupne površine 794,99 km², odnosno 45 % ukupne površine Županije.

Obalna crta, dugačka 1.154,47 km, vrlo je razvedena i varira od zaštićenih uvala s pjeskovitim plažama do strmih obala s klifovima izloženim otvorenom moru. Obalni reljef Županije, kao i veći dio hrvatske obale, ima dinarski smjer pružanja u pravcu sjeverozapad-jugoistok. Od tog pravca pružanja jedino odstupaju otoci Korčula i Lastovo, s pravcem u smjeru zapad - istok. U sastavu obalnih stijena prevladavaju vapnenci (uzvisine), dolomiti (strmi odsjeci i udubljenja), fliš (blago položene padine) i naplavni materijal (polja). Glavni čimbenici koji određuju klimu su zemljopisna širina, Jadransko i Sredozemno more, te gorja u neposrednoj blizini mora i otoka. Zemljopisna širina određuje i pripadnost toga područja određenim cirkulacijskim pojasevima opće atmosferske cirkulacije. Na južnom Jadranu tijekom godine izmijene se dva cirkulacijska pojasa. U razdoblju od jeseni do proljeća južni je Jadran zahvaćen cirkulacijskim pojasom umjerenih zemljopisnih širina. U ljeto se na dubrovačko područje proširi južniji suptropski cirkulacijski pojas. Južni Jadran je zaštićen od burnih izmjena zračnih masa i čestih promjena vremena zahvaljujući planinskoj ogradi koju čine Alpe i Dinaridi, te anticikloni iznad južnog dijela sjevernog Atlantika (azorska anticiklona) i zapadnog Sredozemlja (Sijerković, Milković, 1995.). Glavna obilježja klime su suho, vedro i vrlo toplo ljeto, blaga i kišna zima, s izrazitim maksimumom oborine potkraj jeseni i početkom zime (Sijerković i Milković, 1995.).

Najvažnija tekućica je Neretva, koja je najduža rijeka jadranskog slijeva, a ujedno s najvećom deltom. Karbonatne stijene s dominantnom ulogom vapnenca izgrađuju najveći dio županijskog prostora, koji se uvrštava u krška područja, čija je karakteristika da sva oborinska voda koja padne na tlo odmah ponire u podzemlje. Najpoznatija velika krška vrela u Županiji su u Konavlima i dolini Neretve, koja dobivaju vodu kroz propusno karbonatno zaleđe iz Popova polja i doline Trebišnjice. Velike količine vode istječu u vrelima tijekom vlažnog razdoblja, kad se aktiviraju i brojne vrulje. Na otocima nema površinskih tokova ni izvora zbog poroznosti terena, koja je uzrokovana vapnenačko-dolomitnim sastavom. Atmosferska voda ponire u dubinu, te se ponovno pojavljuje uz obalu ispod površine mora u obliku podmorskih izvora ili vrulja.

Vrste tla i njihov prostorni razmještaj ovise o petrografskom sastavu podloge, ali i klimatskim uvjetima, vodi i vegetacijskom pokrovu. Najrasprostranjenija vrsta tla je crvenica, a zatim slijede smeđa tla, vapnenačko-dolomitna crnica, krški kamenjar i aluvijalna tla (delta Neretve).

Područje Županije pripada eumediteranskom području zimzelene vegetacije za koje su karakteristični hrast crnika ili česvina, alepski ili meki bor te dalmatinski crni bor. Međutim, intenzivnim antropogenim djelovanjem prvobitni biljni pokrov uglavnom je zamijenjen različitim degradacijskim stadijima, odnosno makijom, garigom ili kamenjarom.

r.br.	Naziv G/O	Broj naselja	Površina kopna (km ²)	Površina mora (km ²)	Površina ukupno (km ²)	ZOP	Duljina obale	Broj stanovnika 2011.
1	Dubrovnik	32	142,8	718,6	861,4	DA	158,1	42.615
	Bosanka, Brsečine, Dubravica, Dubrovnik, Donje Obuljeno, Čajkovića, Čajkovići, Gornje Obuljeno, Gromača, Kliševo, Knežica, Komolac, Koločep, Ljubač, Lopud, Mokošica, Mravinjac, Mrčevo, Nova Mokošica, Orašac, Osojnik, Petrovo Selo, Prijevor, Pobrežje, Rožat, Suđurađ, Sustjepan, Šipanska Luka, Šumet, Trsteno, Zaton							
2	Korčula	5	112,3	220,9	333,2	DA	83,5	5.663
	Čara, Korčula, Pupnat, Račišće, Žrnovo							
3	Metković	5	50,83	0	50,83	NE	0	16.788
	Dubravica, Glušci, Metković, Prud, Vid							
4	Ploče	9	129,46	56,7	176,1	DA	97	10.135
	Bačina, Banja, Komin, Peračko Blato, Plina Jezero, Ploče, Rogotin, Staševica, Šarić Struga							
5	Opuzen	3	24,04	1,7	25,77	DA	1,7	3.254
	Buk Vlaka (Desna obala Male Neretve), Opuzen, Pržinovac							
6	Blato	2	66,6	174,1	240,7	DA	53,1	3.593
	Blato, Potirna							
7	Dubrovačko primorje	20	197,3	29,7	227	DA	40,5	2.170
	Banići, Čepikuće, Doli, Imotica, Kružica Lisac, Majkovi, Mravnica, Ošlje, Podimoć, Podgora, Slano, Stupa, Smokovljani, Štedrica, Točionik, Topolo, Trnova, Trnovica, Visočani							
8	Janjina	5	30,1	51,2	81,4	DA	19,1	551
	Drače, Janjina, Osobjava, Popova Luka, Sreser							
9	Konavle	32	209,7	965,5	1175,2	DA	67,3	8.577
	Brotnice, Cavtat, Čilipi, Drvenik, Duba Konavoska, Dubravka, Dunave, Đurinici, Gabrili, Gruda, Jasenica, Komaji, Kuna Konavoska, Ljuta, Lovorno, Mihanići, Mikulići, Močići, Molunat, Palje Brdo, Pločice, Poljice, Popovići, Pridvorje, Radovčići, Stravča, Šilješki, Uskoplje, Vitaljina, Vodovađa, Zastolje, Zvekovica							
10	Kula Norinska	9	60,8	0	60,8	NE	0	1.748
	Borovci, Desne, Krvavac, Krvavac II, Kula Norinska, Matijevići, Momići, Nova Sela, Podrjuna							
11	Lastovo	7	52,6	2822,8	2875,4	DA	132	792
	Glavat, Lastovo, Pasadur, Skrivena Luka, Sušac, Uble, Zaklopatica							
12	Lumbarda	1	10,8	92,8	103,6	DA	18,3	1.213
	Lumbarda							
13	Mljet	14	99,3	1394,2	1493,4	DA	164,6	1.088
	Babino Polje, Blato, Govedari, Korita, Kozarica, Maranovići, Njivice, Okuklje, Polače, Pomena, Prožura, Prožurska Luka, Ropa, Sapunara, Soline, Sobra							
14	Orebić	14	130,9	256,6	387,5	DA	84,4	4.122
	Donja Banda, Kućište, Kuna Pelješka, Lovište, Nakovanj, Orebić, Oskorušno, Pijavičino, Podgorje, Podobuće, Potomje, Stankovići, Trstenik, Viganj							
15	Pojezerje	6	33,5	0	33,5	NE	0	991
	Brečići, Dubrave, Kobiljača, Mali Prolog, Otrić-Seoci, Pozla Gora							
16	Slivno	18	53	25,6	78,6	DA	28,8	1.999
	Blace, Duba, Duboka, Klek, Komarna, Kremena Lovorje, Lučina, Mihalj, Otok, Pižinovac, Podgradina, Raba, Slivno Ravno, Trn, Tuševac, Vlaka (Lijeva obala Male Neretve), Zavalja							
17	Smokvica	1	43,7	110,5	154,2	DA	21,4	916
	Smokvica							
18	Ston	19	169,4	191,8	361,2	DA	129,1	2.407
	Boljenovići, Brijesta, Broce, Česvinica, Dančanje, Duba Stonska, Dubrava, Hodilje, Luka, Mali Ston, Metohija, Putnikovići, Sparagovići, Ston, Tomislavovac, Zabrde, Zaton Doli, Žuljana							
19	Trpanj	4	35,9	87,4	123,3	DA	20,7	721
	Donja Vrućica, Duba Pelješka, Gornja Vrućica, Trpanj							
20	Vela Luka	1	42,8	295,1	338	DA	66,6	4.137
	Vela Luka							
21	Zažablje	6	60,9	0	60,9	NE	0	757
	Badžula, Bijeli Vir, Dobranje, Mislina, Mlinište, Vidonje							
22	Župa dubrovačka	17	22,8	15,5	38,3	DA	12,8	8.331
	Brašina, Buići, Čelopec, Čibača, Donji Brgat, Gornji Brgat, Grbavac, Kupari, Makoše, Mandaljena, Martinovići, Mlini, Petrača, Plat, Soline, Srebreno, Zavrelje							
	ŽUPANIJA	230	1779,5	7510,6	9290,1	NE	1199,5	

Tablica 2. Struktura JLS u DNŽ
Izvor: PPDNZ

1.3.2. Upravno-teritorijalna podjela

Zakonom o područjima županija, gradova i općina u Republici Hrvatskoj (NN 86/06., 125/06. – ispravak, 16/07. – ispravak, 95/08. – Odluka USRH, 46/10. – ispravak, 145/10., 37/13., 44/13., 45/13. i 110/15.) DNŽ je ustrojena kao jedinica područne (regionalne) samouprave na čijem se području nalazi 22 JLS, od toga 5 gradova i 17 općina. Prema podacima Središnjeg registra prostornih jedinica Državne geodetske uprave i Državnog zavoda za statistiku, na području DNŽ nalazi se 230 naselja, a prema popisu iz 2011./2021. godine DNŽ broji 122.568/115.862* stanovnika (*preliminarni rezultati Popisa za 2021. godinu).

Slika 4. Administrativna podjela DNŽ
Izvor: PPDNŽ

1.3.3. Socijalno-gospodarska struktura

Ulaskom RH u Europsku uniju 1. srpnja 2013. godine u klasifikaciji teritorijalnih jedinica za statistiku druge razine (NUTS 2), DNŽ pripala je NUTS 2 regiji Jadranska Hrvatska. Odlukom Vlade RH 2019. godine, usvojena je nova Nacionalna klasifikacija statističkih regija 2021., kojom se utvrđuje podjela Hrvatske na četiri statističke regije druge razine (NUTS 2), a to su: Panonska Hrvatska, Sjeverna Hrvatska, Jadranska Hrvatska i Grad Zagreb, dok prostorne jedinice za statistiku prve i treće razine ostaju iste. Prvu razinu čini Hrvatska, a treću razinu čini 20 županija i Grad Zagreb.

Svrha nove statističke podjele bila je omogućiti najveći mogući stupanj povoljnosti za što veći broj stanovnika RH u pogledu pravila dodjele regionalnih potpora te osigurati što je moguće bolje uvjete za korištenje sredstava kohezijske politike za što je moguće veće područje RH.

DNŽ je ostala u Jadranskoj Hrvatskoj kao što je i bila u prvoj podjeli.

Zakonom o regionalnom razvoju Republike Hrvatske (NN 147/14., 123/17. i 118/18.) i Uredbi o indeksu razvijenosti (NN 131/17.), a sukladno Odluci o razvrstavanju JLS (NN 132/17.) JLS-ovi razvrstavaju se u skupine prema indeksu razvijenosti.

Indeks razvijenosti je pokazatelj ekonomskog rasta i razvijenosti određenog područja. Razvrstavanje odnosno kategoriziranje svih teritorijalnih jedinica prema razvijenosti temelji se na suvremenom shvaćanju regionalne politike koja, premda koncentrirana na najmanje razvijena područja, potiče razvoj cjelokupnog državnog teritorija. Kategorizacija svih teritorijalnih jedinica omogućuje kvalitetnije uređenje ključnog pitanja razine regionalnih razvojnih poticaja što omogućuje uključivanje i isključivanje jedinica iz sustava potpomognutih područja sukladno promjenama stupnja razvijenosti.

DNŽ ima vrijednost indeksa razvijenosti 108,59 i svrstana je u IV. skupinu jedinica područne (regionalne) samouprave, u koju skupinu spadaju Grad Zagreb, Istarska, Primorsko-goranska i Zagrebačka županija. Status potpomognutih područja u DNŽ imaju 5 općina i to: Žažablje, Pojezerje, Slivno, Kula Norinska i Janjina.

Ovim se sustavom određivanje slabije razvijenih područja čiji se razvoj posebno potiče (potpomognuta područja) počeo provoditi na lokalnoj i županijskoj razini, za razliku od prijašnjeg pristupa gdje se određivanje slabije razvijenih područja provodilo isključivo na

Slika 5. NUTS2 regije 2013. godine
Izvor: ZZUDNŽ

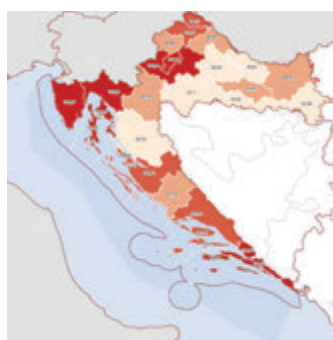

Slika 6. NUTS2 regije 2019. godine
Izvor: ZZPUDNŽ

lokalnoj razini. Upotreba indeksa razvijenosti trebala bi koristiti kao kriterij za sufinanciranje javnih i privatnih projekata iz sredstava EU i nacionalnih fondova.

Zakon o područjima posebne državne skrbi (NN 86/08., 57/11., 51/13., 148/13., 76/14., 147/14., 18/15. i 106/18.). Područja posebne državne skrbi su područja koja zaostaju u gospodarskom, socijalnom, demografskom i ukupnom razvoju za ostalim dijelovima Hrvatske, a razvrstana su u tri skupine – prva i druga skupina prema okolnostima nastalima okupacijom i agresijom na Hrvatsku, a treća skupina prema kriteriju ekonomske razvijenosti, kriteriju strukturnih teškoća, demografskom kriteriju i posebnom kriteriju.

U prvu skupinu pripadaju područja općina Dubrovačko primorje i Župa dubrovačka, koja su bila okupirana u Domovinskom ratu i koja su uz državnu granicu, a općinsko središte nije udaljeno od granice više od 15 km zračne linije i nema više od 5.000 stanovnika prema popisu stanovništva iz 1991. godine.

r.br.	Naziv	Indeks razvijenosti			
		I	II	III	IV
1	ŽUPANIJA DNŽ				108,59

Tablica 3. Indeks razvijenosti DNŽ u RH
Izvor: MRRFEU

Slika 7. Indeksi razvijenosti u RH po županijama
Izvor: MRRFEU

U drugoj skupini su područja općina Konavle i Ston i 50 % područja Grada Dubrovnika s naseljima: Bosanka, Brsečine, Dubravica, Donje Obuljeno, Čajkovića, Čajkovići, Gornje Obuljeno, Gromača, Kliševo, Knežica, Komolac, Ljubač, Mokošica, Mrvinjac, Mrčevo, Nova Mokošica, Orašac, Osojnik, Petrovo Selo, Prijevoj, Pobrežje, Rožat, Šumet, Trsteni i Zaton, koja su bila okupirana u Domovinskom ratu, a nisu određena u prvoj skupini.

U treću skupinu uvrštena je Općina Pojezerje na osnovi kriterija ekonomske nerazvijenosti, a Općine Kula Norinska i Zažablje na osnovi kriterija strukturnih teškoća.

Zakonom o stambenom zbrinjavanju na potpomognutim područjima (NN 116/18. i 98/19.) uređuju se kategorije korisnika koji mogu ostvariti pravo na stambeno zbrinjavanje, načini stambenog zbrinjavanja te uvjeti za ostvarivanje prava na stambeno zbrinjavanje s ciljem poticanje povratka, ostanka i naseljavanja stanovništva na potpomognutim područjima kao i na područjima posebne državne skrbi, što bi trebalo pridonijeti demografskom i gospodarskom razvoju tih područja. Prava iz ovoga Zakona mogu ostvariti fizičke osobe koje prebivaju na područjima primjene ovog Zakona ili se žele naseliti na područja primjene ovog Zakona.

Potpomognuto područje je područje Republike Hrvatske koje je na temelju indeksa razvijenosti ocijenjeno kao područje koje prema stupnju razvijenosti zaostaje za nacionalnim prosjekom i čiji je razvoj potrebno dodatno poticati.

Potpomognuta područja definiraju se na razini J(R)LS prema Zakonu o izmjenama i dopunama Zakona o regionalnom razvoju Republike Hrvatske (NN 123/17.), a status potpomognutog područja stječe:

- jedinica područne (regionalne) samouprave razvrstana u I. ili II. Skupinu (DNŽ je IV.)
- jedinica lokalne samouprave razvrstana u I., II., III. ili IV. Skupinu (Općine Zažablje (I.), Pojezerje (II.), Slivno (III.) i Kula Norinska (III.), te Janjina (IV.)

Ocjnjivanje stupnja razvijenosti jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave temelji se na indeksu razvijenosti, a provodi se svake tri godine.

Zakon o otocima (NN 116/18., 73/20. - Uredba i 70/21.) uređuje se način upravljanja razvojem hrvatskih otoka, zaštitom otoka i otočića u Jadranskom moru te poluotoka Pelješca, određuje se politika otočnog razvoja, tijela nadležna za upravljanje otočnim razvojem, razvrstavanje otoka u skupine i vrednovanje razvijenosti otoka, praćenje i izvještavanje o provedbi politike otočnog razvoja u svrhu učinkovitog korištenja sredstava državnog proračuna, fondova EU i drugih izvora financiranja.

Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije na temelju članka 6. Zakona o otocima i Pravilnika o metodologiji ustrojavanja i vođenja Registra otoka (NN 75/20.) uspostavilo je Registar otoka.

r.br.	Naziv	Indeks razvijenosti							
		Potpomognuta područja							
		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII
1	Dubrovnik								115,19
2	Korčula							106,32	
3	Metković					101,36			
4	Ploče						103,66		
5	Opuzen					100,91			
6	Blato						103,87		
7	Dubrovačko primorje						103,70		
8	Janjina				97,74				
9	Konavle								111,00
10	Kula Norinska			96,33					
11	Lastovo							106,29	
12	Lumbarda						103,93		
13	Mljet						104,40		
14	Orebić							104,60	
15	Pojezerje		93,96						
16	Slivno			96,40					
17	Smokvica					100,80			
18	Ston						102,76		
19	Trpanj							104,82	
20	Vela Luka					101,65			
21	Zažablje	91,63							
22	Župa dubrovačka								113,34

Tablica 4. Indeks razvijenosti po JLS u DNŽ
Izvor: MRRFEU

Registar otoka na jednom mjestu evidentira svih 1.244 otoka, otočića i hridi u RH klasificiranih po vanjskim karakteristikama, obilježjima i drugim parametrima bitnim za upravljanje, korištenje i čuvanje jedinstvene otočne geografske cjeline.

Cilj Registra otoka je podatkovno i kartografsko evidentiranje svih 78 otoka, 524 otočića i 642 hridi koji su sastavni dio teritorija RH, stvarajući baze podataka za područje otoka koje će služiti kao podloge za izradu analitičkih izvještaja neophodnih za daljnja usmjerenja i vođenje politike razvoja otoka. Registar otoka postavljen je na adresi Centra dijeljenih usluga te je dugoročno osmišljen kao integrirani informacijski sustav otočnih pokazatelja uz povezivanje s web servisima više od 30 javnopravnih tijela u RH koji posjeduju podatke o otocima iz svoje nadležnosti stvarajući tako zajedničku državnu informatičku infrastrukturu.

DNŽ ima 306 otoka otočića i hridi (25 % RH) ukupne površine 45.808 ha, od toga

- 10 otoka (Korčula, Mljet, Lastovo, Šipan, Lopud, Jakljan, Koločep, Prežba i Mrčara) površine 44.470 ha;
- 102 otočića ukupne površine 1.300 ha i
- 194 hridi u površini od 38 ha.

Nastanjeno je 7 otoka (Korčula, Mljet, Lastovo, Šipan, Lopud, Koločep i Prežba) i 1 otočić (Vrnik).

Zakon o brdsko-planinskim područjima (NN 118/18.) utvrđuje posebni cilj upravljanja razvojem brdsko-planinskih područja kao područjem s razvojnim posebnostima kako bi se pridonijelo njihovu gospodarskom i svekolikom razvoju u skladu s njihovim posebnostima i načelima zakona kojim se uređuje regionalni razvoj RH.

Temeljem Zakona izrađen je Program razvoja brdsko-planinskih područja 2022. - 2025. koji definira tri strateška cilja usmjerena na ublažavanje ključnih razvojnih problema JLS-ova sa statusom BPP-a:

- Povećanje zaposlenosti,
- Demografska revitalizacija i
- Ublažavanje specifičnih geomorfoloških, klimatskih i prometnih ograničenja.

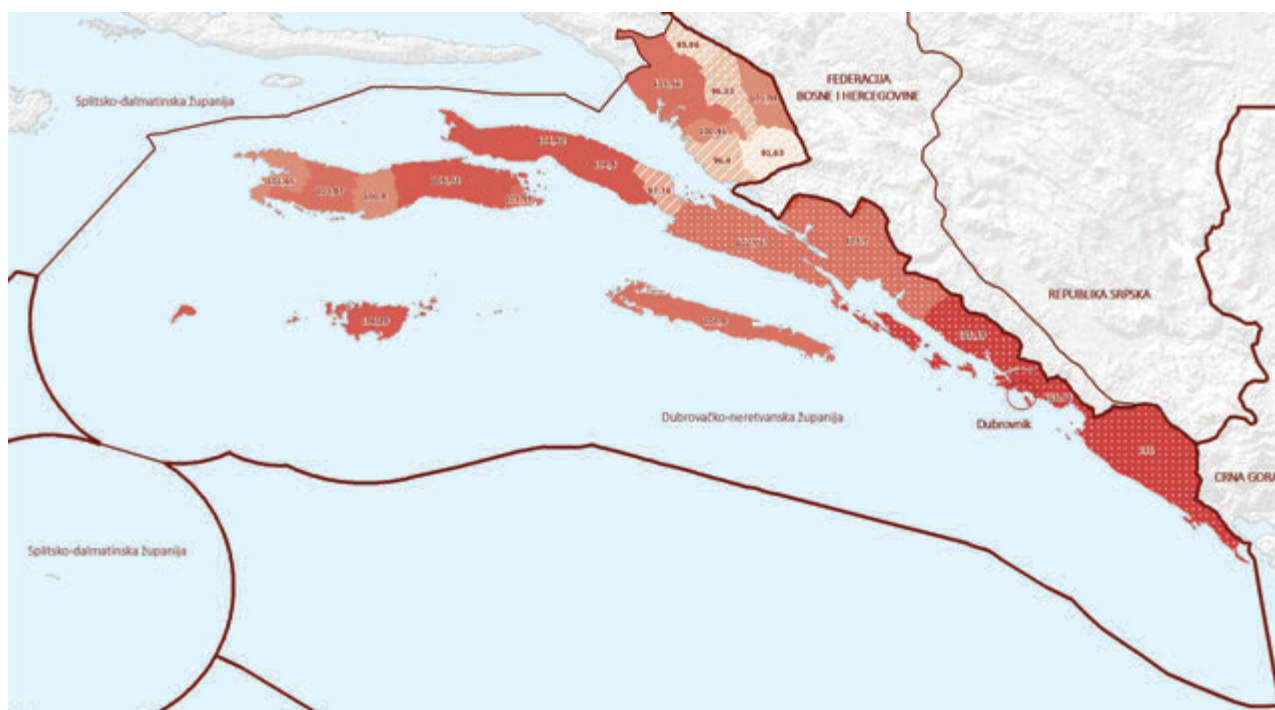
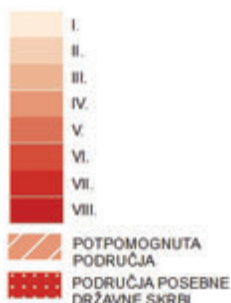
Brdsko-planinska područja dugoročno su suočena s iznadprosječnim gubitkom stanovništva, nepovoljnim ekonomskim procesima, kao i s nepovoljnim prometnim položajem zbog svojih geomorfoloških i klimatskih specifičnosti. U 2020. godini nastupila je kriza uzrokovana pandemijom COVID-19 virusa, a koja je dodatno ugrozila dugoročni ekonomski i socijalni oporavak BPP-a. Također, pandemija COVID-19 virusa ukazala je i na neke prednosti i potencijale BPP-a kao što su čist zrak, nezagađena priroda te veliko prirodno bogatstvo tog područja te su oni izvrstan preduvjet za gospodarski i društveni razvoj tih područja.

Program predstavlja glavne smjernice, odnosno okvir djelovanja ključnih nositelja regionalnog razvoja i regionalne politike u RH.

Jedina JLS koja ostvaruju status brdsko-planinskog područja u DNŽ je Općina Dubrovačko Primorje, a razvrstana je u II. skupinu i čini JLS koja je prema vrijednosti indeksa razvijenosti u trećoj i četvrtoj četvrtini iznadprosječno rangiranih jedinica lokalne samouprave.

Na gospodarski razvitak DNŽ utječe prostorna diferencijacija, jer obalna zona, posebice uz gradove, pripada prostorima u građevinskoj ekspanziji, što često ima za posljedicu preizgrađenost, uništavanje krajolika te opterećenost infrastrukture. Analizom gospodarske strukture vidljivo je da gospodarski kapaciteti i ukupna gospodarska aktivnost nisu ravnomjerno raspoređeni po području Županije. Stanje gospodarstva Županije danas se bitno razlikuje po pojedinim područjima s obzirom na stupanj izgrađenosti kapaciteta, korištenje prirodnih resursa i dr. Osnovna je značajka strukture gospodarstva Županije da u njoj prevladavaju tercijarne djelatnosti uz znatno manju zastupljenost sekundarnog i primarnog sektora. Cjelokupno gospodarstvo najviše je usmjereno na ugostiteljstvo i turizam, te na morsko brodarstvo.

Glavna središta rada u DNŽ su gradovi u kojima je evidentiran najveći broj zaposlenih, najviše gospodarskih kapaciteta i u kojima je demografska slika stanovništva znatno povoljnija od ostalih područja i središta Županije, s posebnim naglaskom na Grad Dubrovnik. Dio gospodarske aktivnosti lociran je u općinskim središtima, ali sa znatno manjim udjelom u gospodarskim kapacitetima i financijskim rezultatima.

Slika 8. Gradovi i općine na području DNŽ prema indeksu razvijenosti s označenim potpomognutim područjima i područjima od posebne državne skrbi
Izvor: MRRFEU

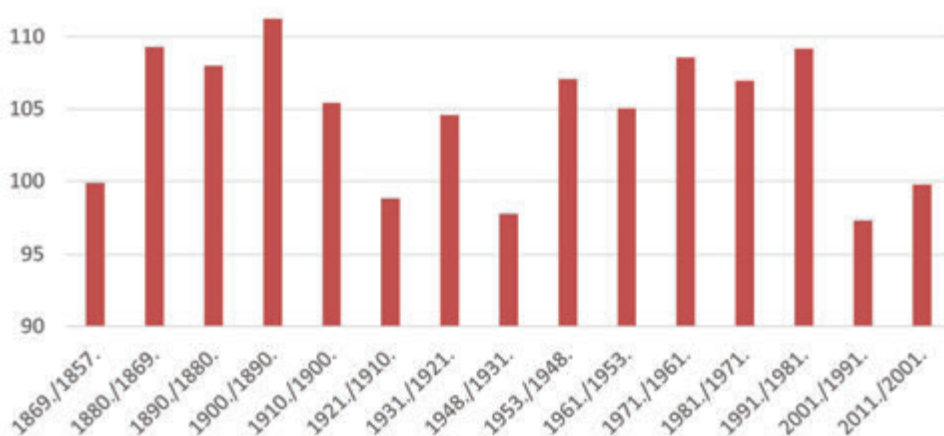
I.3.4. Demografsko stanje i trendovi

Demografska struktura, razmještaj i kretanje broja stanovništva

Na području Dubrovačko-neretvanske županije prema posljednjem popisu stanovništva iz 2011./2021.* godine živjelo je 122.568/115.862* stanovnika što čini samo 2,86/2,98 % ukupnog broja stanovništva Republike Hrvatske (4.284.889/3.888.529*). U odnosu na popis iz 2011. godine kada je broj stanovnika u županiji iznosio 122.568, to je smanjenje za 6.706* stanovnika, pa indeks među popisne promjene broja stanovnika iznosi 94,53*. Najveći broj stanovnika u DNŽ u razdoblju od 1857. do 2021.* godine zabilježen je 1991. godine, a iznosio je 126.329, dok je najmanji broj stanovnika 63.292 popisan u drugom službenom popisu stanovništva 1869. godine.

Popisne godine	Broj stanovnika	Promjena apsolutna
1857.	63 379	-
1869.	63 292	- 87
1880.	69 185	5 893
1890.	74 708	5 523
1900.	83 135	8 427
1910.	87 665	4 530
1921.	86 610	-1 055
1931.	90 577	3 967
1948.	88 535	-2 042
1953.	94 812	6 277
1961.	99 593	4 781
1971.	108 131	8 538
1981.	115 683	7 552
1991.	126 329	10 646
2001.	122 870	-3 459
2011.	122 568	-302
2021.*	115.862*	-6.706*

Tablica 5. Broj i apsolutna promjena stanovnika u DNŽ 1857.- 2011.
Izvor: DZS

Grafikon 1. Indeks kretanja broja stanovnika po popisnim godinama
Izvor: DZS

Promatrajući kretanje ukupnog broja stanovnika Županije, uočava se generalno trend njegovog povećanja od 1857. do 1991. a od 1991. do 2011. uočava se lagani pad broja stanovnika, da bi 2021.* godine se spustio na broj kao 1981. godine.

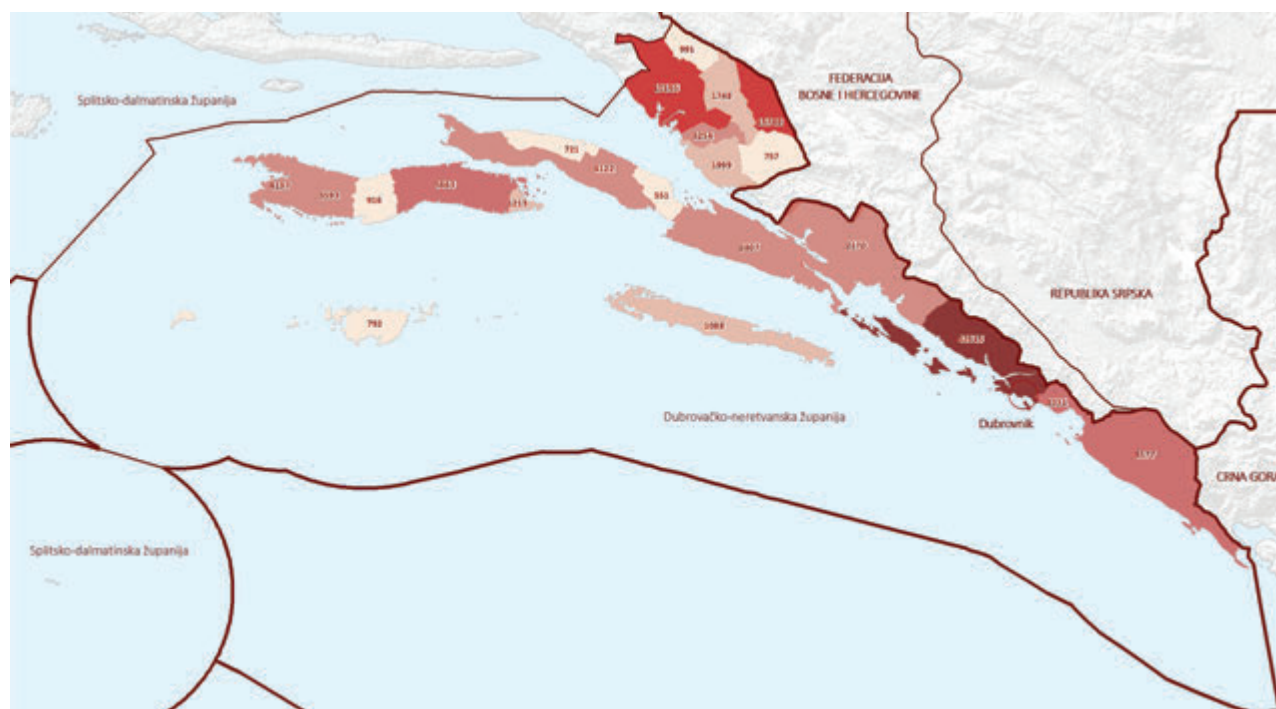
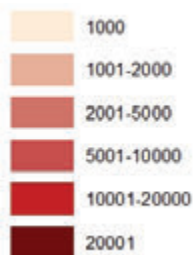
S obzirom na to da se 2021. godine proveo popis stanovništva RH i da je još u tijeku obrada podataka zbog složenosti istraživanja cijelog postupka u pojedinim dijelovima ovog poglavlja uvršteni su prvi, tj. preliminarni rezultati Popisa za 2021. godinu. To su samo okvirni podaci koji su podložni promjenama nakon detaljnije obrade podataka u idućem razdoblju, pa nisu korišteni u svim dijelovima teksta. Uvršteni su radi usporedbe i analize aktualnog kretanja stanovništva ovoga područja. Glavna baza podataka je preuzeta iz važećeg popisa 2011. godine koji je još aktualan dok se službeno ne donese i objavi novi popis.

U odnosu na 2001., 2021. godine smanjio se broj stanovništva u svim gradovima i općinama osim u Župi dubrovačkoj, Konavlima, Stonu i Lumbardi gdje se broj povećao. Najviše stanovnika je izgubio Grad Metković (1439) zatim Grad Ploče (1883), potom Dubrovnik (944) itd.

Tablica 6. Razlika broja stanovnika 2021./2011.
Izvor: DZS

NAZIV GRADA/OPĆINE	BROJ STANOVNIKA 2011.	BROJ STANOVNIKA 2021.*	Razlika 2021./2011.
DUBROVNIK	42.615	41.671	-944
KORČULA	5.663	5.419	-244
METKOVIĆ	16.788	15.349	-1439
OPUZEN	3.254	2.851	-403
PLOČE	10.135	8.252	-1883
BLATO	3.593	3.322	-271
DUBROVAČKO PRIMORJE	2.170	1.634	-536
JANJINA	551	540	-11
KONAVLE	8.577	8.627	50
KULA NORINSKA	1.748	1.446	-302
LASTOVO	792	744	-48
LUMBARDA	1.213	1.217	4
MLJET	1.088	1.077	-11
OREBIĆ	4.122	3.712	-410
POJEZERJE	991	955	-36
SLIVNO	1.999	1.968	-31
SMOKVICA	916	865	-51
STON	2.407	2.494	87
TRPANJ	721	687	-34
VELA LUKA	4.137	3.789	-348
ZAŽABLJE	757	543	-214
ŽUPA DUBROVAČKA	8.331	8.700	369
ŽUPANIJA UKUPNO	122.568	115.862	-6706

Slika 9. Broj stanovnika po JLS u DNŽ (2011.)
Izvor: DZS, Obrada: ZZPUDNŽ

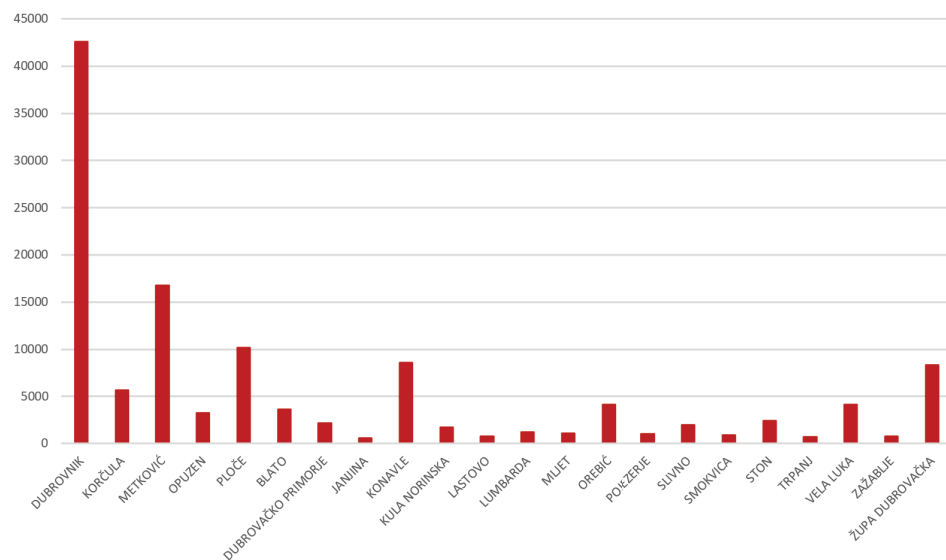
Gustoća naseljenosti

Dubrovačko-neretvanska županija (1.781 km²) zauzima samo 3,14 % hrvatskoga državnog kopnenog teritorija (56.594 km²) i u njoj živi samo 2,86 % ukupnoga stalnog stanovništva Republike Hrvatske. Prosječna gustoća naseljenosti 2011. godine je bila 68,82 st/km² tj. nešto manja od 2001. kada je iznosila 68,98 st/km², kao i od hrvatskog prosjeka koji iznosi 75,71 st/km².

Ispod prosječnu gustoću naseljenosti (ispod 50 st/m²) imaju Kula Norinska, Orebić, Slivno, Smokvica, Trpanj, a ispod 20 st/m² imaju Općine Dubrovačko primorje, Janjina, Ston, Zažablje, Mljet i Lastovo, a iznad prosječnu gustoću naseljenosti imaju Župa dubrovačka, Metković i Dubrovnik (300 st/km² i više). Odnos između gustoće naseljenosti u Županiji između gradova i pojedinih općina je vrlo velik i iznosi 33 puta više u najnaseljenijem gradu i najmanje naseljenoj općini. Mala gustoća naseljenosti je na otocima i općinama u zaobalju u blizini većih centara. S obzirom na EU gustoću naseljenosti od 115 st/km² u DNŽ je za trećinu ispod prosjeka, pa se može reći da je naša Županija rijetko naseljena.

NAZIV GRADA/OPĆINE	BROJ STANOVNIKA 2011./2021.*	GUSTOĆA NASELJENOSTI
DUBROVNIK	42.615	298,4
KORČULA	5.663	50,44
METKOVIĆ	16.788	330,27
OPUZEN	3.254	135,37
PLOČE	10.135	78,29
BLATO	3.593	53,92
DUBROVAČKO PRIMORJE	2.170	11
JANJINA	551	18,28
KONAVLE	8.577	40,9
KULA NORINSKA	1.748	28,77
LASTOVO	792	15,05
LUMBARDA	1.213	112,72
MLJET	1.088	10,96
OREBIĆ	4.122	31,5
POJEZERJE	991	29,57
SLIVNO	1.999	37,74
SMOKVICA	916	20,97
STON	2.407	14,21
TRPANJ	721	20,09
VELA LUKA	4.137	96,56
ZAŽABLJE	757	12,44
ŽUPA DUBROVAČKA	8.331	364,65
ŽUPANIJA UKUPNO	122.568	68,88

Tablica 7. Raspodjela i gustoća stanovništva po gradovima i općinama
Izvor: DZS

Grafikon 2. Razmjestaj stanovništva po JLS
Izvor: DZS, Obrada: ZZPUDNŽ

Prirodni prirast

Prirodni prirast (prirodno kretanje), kao razlika rođenih i umrlih na određenom prostoru u jedinici vremena, izravan je pokazatelj uzroka promjene ukupnog broja stanovnika. Stopa prirodnog prirasta u Republici Hrvatskoj 2018. godine je bila negativna i iznosila je -15.761 osobe, a u Dubrovačko-neretvanskoj županiji, zabilježen je prirodni pad od -59 stanovnika. Najveći negativni prirast je zabilježen 2017. godine, kada je iznosio -171 osobu.

Tablica 8. Prirodno kretanje stanovništva u DNŽ
Izvor: DZS

Godine	Rođeni	Umrli	Prirodni prirast
2015.	1287	1342	-59
2016.	1276	1359	-88
2017.	1210	1379	-171
2018.	1196	1321	-129

U razdoblju od 1948. - 1991. u prosjeku godišnja stopa rasta od po 1,25 % bila je prisutna u obalnom dijelu Županije (Dubrovačko priobalje i Donjoneretvanski kraj), dočim je na otocima i Pelješcu bila veoma promjenljiva što je posljedica prometno geografskog položaja, prirodno geografskih vrijednosti i privlačivosti radnih središta.

Stalnom rastu broja stanovnika Županije u obalnom području najviše je pridonijelo stalno pozitivno kretanje broja stanovnika i relativno visoke prosječne godišnje stope rasta stanovništva u Gradu Dubrovniku (1,78 %) i njegovoj prigradskoj Općini Župa dubrovačka (2,20 %), odnosno u Gradovima Metković (2,48 %), Opuzen (2,63 %) i Ploče (1,94 %). Područja su to koja uz zadovoljavajući prirodni priraštaj imaju najizrazitije useljavanje novog stanovništva iz drugih područja.

Cijeli županijski prostor zahvaćen je smanjenjem ukupnog stanovništva nakon 1991. zbog nestabilnosti uvjetovane ratnim događanjima. Intenzivnom depopulacijom zahvaćeni su svi otočni prostori, cijeli poluotok Pelješac i osim Metkovića sva naselja u uskom zaleđu, što predstavlja izrazito negativni faktor budućeg prostornog, regionalnog, gospodarskog, društvenog i inog razvoja.

Migracija stanovništva (unutrašnja i vanjska)

Unutrašnje migracije se razmatraju kroz dnevnu i tjednu migraciju učenika, studenata i zaposlenih u gradovima i općinama Županije. Razina dnevnih i tjednih migracija ukazuje na stupanj centraliteta naselja koja primaju dnevne i tjedne migrante ili stupanj njihove funkcionalne sadržajnosti.

Ukupni broj dnevnih migranata je 22.723 osobe, što čini udio od 18,5 % ukupnog županijskog stanovništva, a to znači kako gotovo svaki peti stanovnik županije dnevno migrira u različitim smjerovima, dominantno prema Dubrovniku (28,6 %), Pločama (6,7 %) i Metkoviću (6,5 %).

Iako gradovi Dubrovnik, Metković i Ploče imaju oko 56,7 % ukupnog županijskog stanovništva, njihov ukupni udio dnevnih migranata je bitno manji u ukupnom broju dnevnih migranata u Županiji (41,8 %), što potvrđuje procese preseljavanja stanovništva prema Župi dubrovačkoj i Konavlima.

Tjedne su migracije malobrojnije i nisu ravnomjerne kao dnevne. Tjedne migracije đaka, studenata i radnika u Županiji gotovo su deset puta manje brojnošću od dnevnih. Posebna je zanimljivost kako tjednih migranata najviše ima Metković, a ne Dubrovnik kao regionalni centar prostora, dok su gotovo na istoj apsolutnoj razini kao Dubrovnik, Ploče. Nužno je još izdvojiti Orebić i Ston koji zajedno imaju tjednih migranata kao Dubrovnik. Pritom u Metkoviću, Dubrovniku i Pločama dominiraju radnici, a u Orebiću i Stonu đaci i studenti.

Saldo vanjske migracije za 2018. godinu je bio pozitivan (229) i u Županiju je uselilo 1.807 osoba, dok je prethodne 2017. godine bilo obrnuto: iz Županije je iselila 1.621 osoba s negativnom migracijskom bilancom od 175 osoba. Slične su oscilacije u odnosu broja useljenih i iseljenih kroz vanjsku migraciju u razdoblju nakon 2010. godine i upravo se u toj godini lomi smjer i intenzitet trenda vanjske migracije.

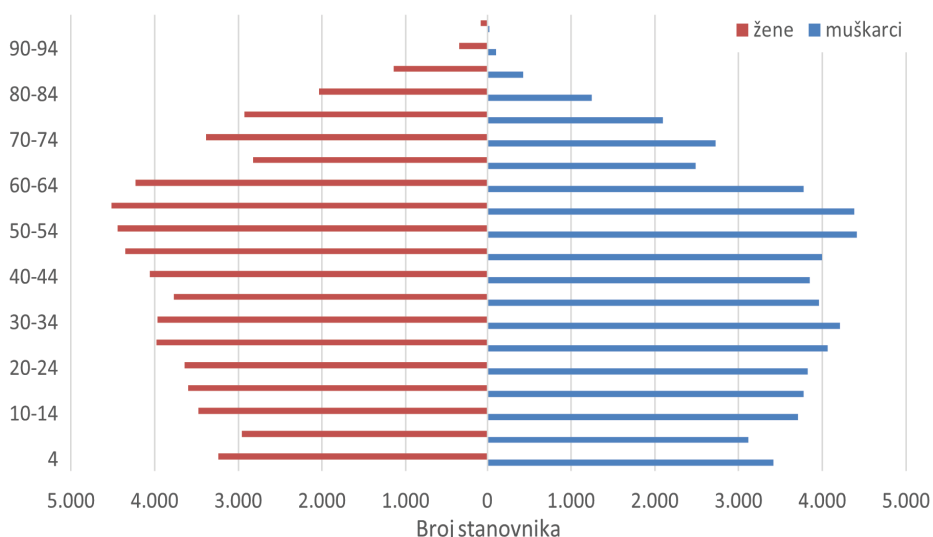
Radikalne promjene trenda nakon 2010. godine iz izrazito pozitivne migracijske bilance vanjskih (inozemnih) preseljavanja navješćuju nam kako i Dubrovačko-neretvansku županiju počinju zahvaćati procesi intenzivnog iseljavanja iz zemlje opće prisutni u Hrvatskoj.

Dobno-spolna struktura

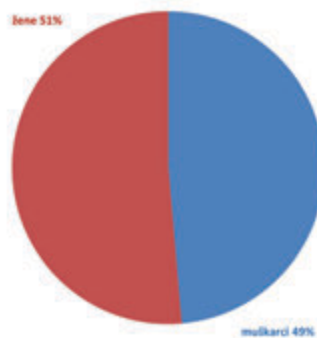
Dobni sastav je pokazatelj povijesnog razvoja stanovništva tijekom duljeg vremenskog razdoblja. Starost ukupnog županijskog stanovništva je prosječno 41,5 godina što se smatra velikom prosječnom starošću općenito, ali je ona ipak u okvirima hrvatskog prosjeka (43,4). Uvjerljivo najveću prosječnu starost ima općina Janjina (53,2), a iza nje slijede općine Mljet i Trpanj (47,5 i 47,6 godina).

Najmlađi su prostori jačeg doseljavanja stanovništva Metković i Župa dubrovačka (37,2 i 37,4 godina). Potvrdilo se kako je za pomlađivanje ukupnog stanovništva u Županiji važnije useljavanje uglavnom mlađeg stanovništva od pozitivnog prirodnog prirasta.

Područje Dubrovačko-neretvanske županije je duboko zašlo u proces starenja uzrokovan prirodnim padom i iseljavanjem prvenstveno mladog stanovništva. Starenje populacije jako je izraženo na otocima (Lastovo i Mljet), a posebno u poluotočnim općinama u kojima je proces starenja došao do razine kad revitalizacija općinskim stanovništvom nije uopće moguća. Tako je npr. u općini Janjina starija populacije iznad 60 godina starosti čak 4,16 puta brojnija od mlađe ispod 20 godina starosti. Najmlađe su teritorijalne jedinice one s pozitivnim migracijskim saldom (Metković i Župa dubrovačka). Iznenađuje starenje Grada Dubrovnika što je pokazatelj premještanja dubrovačkog gradskog stanovništva u prigradske općine, očito jeftinijeg i kvalitetnijeg stanovanja i načina života za mlade osobe i obitelji. Popis iz 2011. pokazuje da u Dubrovačko-neretvanskoj županiji živi više žena (62.947 ili 51,36 %) od muškaraca (59.621 ili 48,64 %). Nedostatak muških stanovnika posljedica je većeg iseljavanja muškaraca, više rođenog ženskog stanovništva kao i dulje životne dobi žena. Više žena je napose u starijim dobnim skupinama.

Grafikon 3. Omjer muškog i ženskog stanovništva u DNŽ, 2011.
Izvor: DZS, Obrada: ZZPUDNŽ

Grafikon 4. Dobno-spolna struktura DNŽ, 2011.
Izvor: DZS, Obrada: ZZPUDNŽ

Razlike u korist broja žena najuočljivije su u općini Trpanj, Blato i Vela Luka kao i Gradu Dubrovniku (52,3 - 52,7 % ž.st.), dočim više muškaraca ima samo u općinama Lastovo, Lumbarda, Pojezerje i Zažablje (50,6 - 52,3 % ž.st.).

Dubrovačko-neretvanska županija ima dobno-spolnu piramidu u obliku urne (regresivni ili konstriktivni tip) malenog udjela mladog, a velikog udjela starog stanovništva koji vodi u depopulaciju. Promatrajući kroz velike dobne skupine uočava se da je broj muškaraca nešto viši u mladom stanovništvu, podjednak je broju žena u zreloom, a u starom stanovništvu prevladava žensko stanovništvo.

Stanovanje - Značajke kućanstava i stanova

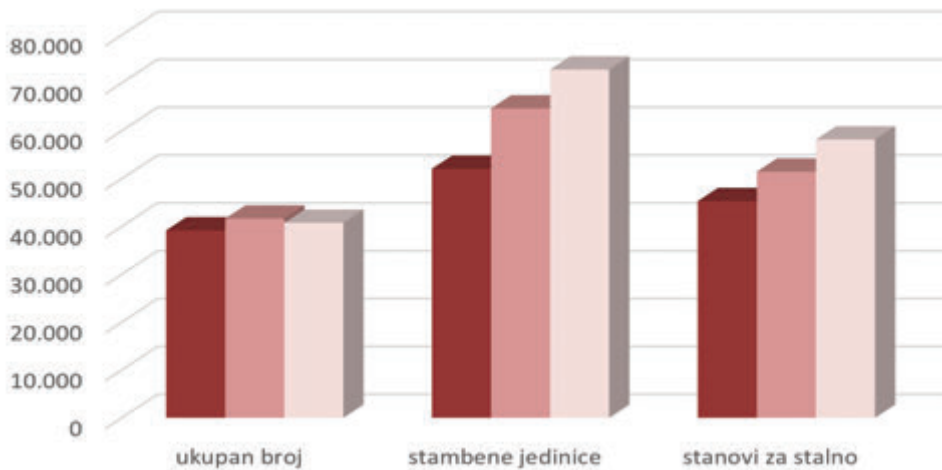
Registriran je povećan ukupni broj kućanstava u županiji s 39.178 (prema popisu stanovništva iz 2001. g.) na 41.678/40.770* u 2011./2021.* godini (Tablica 7, grafikon 4.), dakle za 2500/1592* kućanstava.

Od ukupnog broja kućanstava, 41.636 su privatna kućanstva, a 42 su institucionalna kućanstva. Institucionalno kućanstvo obuhvaća osobe za čiji smještaj i ishranu skrbi neka ustanova. To su u pravilu kućanstva koja je osnovala pravna ili fizička osoba radi dugotrajnog udomljavanja i zbrinjavanja određene skupine ljudi.

Tablica 9. Podaci o broju stanovnika, kućanstava i stambenih jedinica za DNŽ 2001., 2011. i 2021.*
Izvor: DZS

Godine	Broj stanovnika	Ukupan broj kućanstava	Stambene jedinice ukupno	Stanovi za stalno stanovanje
2001.	122.870	39.178	52.048	45.279
2011.	122.568	41.636	64.679	52.462
2021.*	115.862*	40.770*	72.792*	58.161*

Grafikon 5. Usporedba kućanstava i stambenih jedinica DNŽ 2001. i 2011./2021.*
Izvor: DZS, Obrada: ZZPUDNŽ

Broj stambenih jedinica od 2001. do 2011./2021.* godine bilježi rast od 12.631/20.744* stambenih jedinica. Na stanove za stalno stanovanje odnosi se 52.462/58.161*.

Može se zaključiti da se u dva protekla desetogodišnja razdoblja dvostruko povećao broj stambenih jedinica koja su za povremeno stanovanje (apartmani). U Županiji i 2011. i 2001. bilo je najviše dvočlanih kućanstava (10.093/8.643). Prosječna veličina kućanstva od 2,94 osobe 2011. godine smanjila se u odnosu na 2001. godinu, kada je iznosila 3,1 osobe.

Najveći broj kućanstava (15.345) i stambenih jedinica (19.869) ima Grad Dubrovnik, a općina Žažablje se ističe najmanjim brojem kućanstava (239) i stambenih jedinica (316).

Na području Županije (2011.) registrirano je 64.679 stanova, ukupne kvadrature 4.999.629 m². U 5 gradova se nalazi većina, odnosno cca 55 % ukupnog broja stanova od kojih je 77 % nastanjenih, 19 % privremeno nenastanjenih te 4 % napuštenih. Privremeno korištenih stanova ima 7.291, od kojih se 96 % koristi za odmor i rekreaciju. Stanova u kojima se obavlja gospodarska djelatnost ima 4.926, od kojih se za iznajmljivanje turistima koristi 96 %.

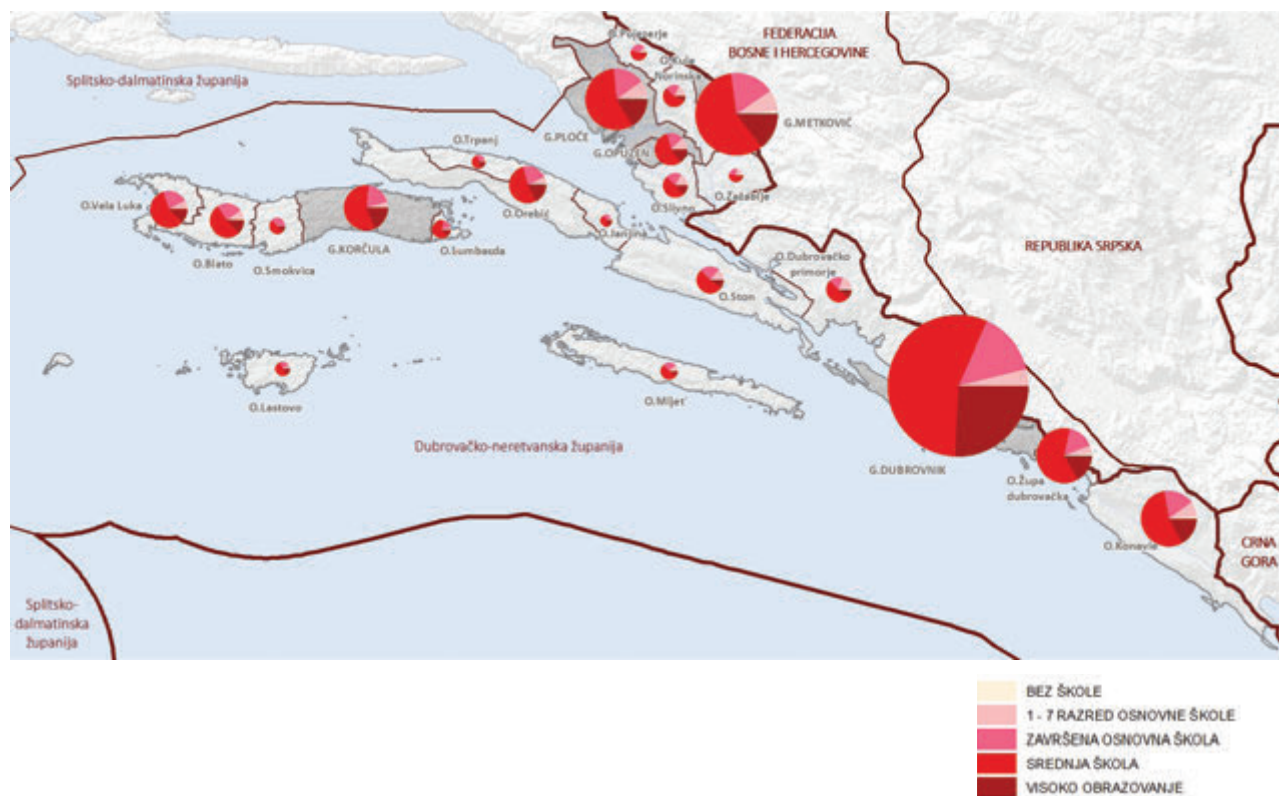
Županija u cjelini ima višak od 4.524 stana, a posebno Dubrovnik, Orebić, Korčula, Blato i Vela Luka pokazuju višak stambenog fonda u odnosu na broj kućanstava.

Stanovništvo prema narodnosnim obilježjima

Dubrovačko-neretvanska županija na cijelom svom području i u svim svojim dijelovima uvijek imala je naglašena hrvatska narodnosna obilježja. Prema posljednjem popisu iz 2011. u ovoj su se Županiji među stanovništvom izjasnili Hrvatima 115.668 ili 94,37 % svih njezinih stanovnika (u Hrvatskoj 90,42 %). Najbrojnije ostale etničke skupine nakon Hrvata su Srbi i Bošnjaci.

Obrazovna struktura stanovništva

Može se zaključiti da je nepismenost u Županiji mala (1,13 %) i nije ju potrebno posebno razmatrati, dok je s druge strane obrazovanost populacije velika jer 74,3 % stanovništva starijeg od 15 godina ima završeno srednje ili visoko obrazovanje. Gotovo svaki 5 stanovnik ima visoko obrazovanje pa je po svim pokazateljima obrazovanost županijske populacije primjerena razvijenim europskim društvima. Unutar županije razlike su ipak uočljivije pa tako Grad Dubrovnik prema tom obilježju pokazuje prava obilježja regionalnog centra, a Grad Metković kao sekundarni i to razvojni centar Županije potvrđuje svoj demografski rast imigracijom. Gotovo sve otočne i poluotočne općine imaju manji udio visokoobrazovanih od udjela osoba sa završenom osnovnom školom što potvrđuje iseljavanje mladih i obrazovanih osoba.

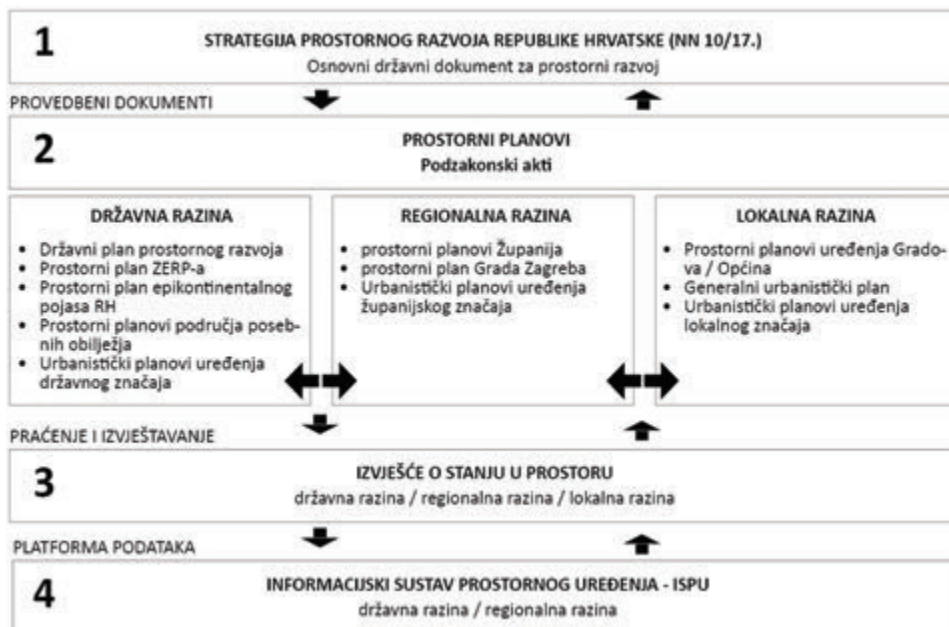
Slika 10. Obrazovna struktura DNŽ
Izvor: Demografski razvoj DNŽ

I.4. DUBROVAČKO-NERETVANSKA ŽUPANIJA U OKVIRU PROSTORNOG UREĐENJA RH I EU

I.4.1. Okvir prostornog uređenja RH

Zakon o prostornom uređenju (ZOPU) uređuje sustav prostornog uređenja u RH, nadležnost tijela državne vlasti i tijela područne (regionalne) i JLS u upravnim i drugim postupcima te upravni nadzor. Sustav prostornog uređenja čine subjekti, dokumenti, akti i postupci kojima se osigurava praćenje stanja u prostoru, određivanje uvjeta i načina izrade, donošenja i provedbe prostornih planova te uređenja građevinskog zemljišta. ZOPU-om je određen stupanj nadležnosti dokumenata prostornog uređenja kojima država, županije, gradovi i općine usmjeravaju razvoj svojih područja putem razvojnih i provedbenih planova koji se donose na državnoj, područnoj (regionalnoj) i lokalnoj razini. Oblik i sadržaj prostornih planova detaljno je propisan Pravilnikom o sadržaju, mjerilima kartografskih prikaza, obveznim prostornim pokazateljima i standardu elaborata prostornih planova (NN 106/98., 39/04., 45/04. - ispravak, 163/04., 148/10. - prestao važiti i 09/11.).

Shema 1. Dokumenti prostornog uređenja RH
Obrađeno: ZZPUDNŽ

I.4.2. Razine dokumenata prostornog uređenja

Strategija prostornog razvoja Republike Hrvatske je temeljni državni dokument za usmjerenje razvoja u prostoru. Prostorni planovi, sektorske strategije, planovi i ostali razvojni dokumenti pojedinih gospodarskih i upravnih područja i djelatnosti moraju biti usklađeni sa Strategijom.

Planovi državne razine: Državni plan prostornog razvoja (DPPR), Prostorni plan nacionalnog parka, parka prirode, Prostorni plan Isključivog gospodarskog pojasa (IGP) i ostali prostorni planovi područja posebnih obilježja (PPPO) određeni DPPR-om i Urbanistički plan uređenja (UPU) izdvojenog građevinskog područja izvan naselja za gospodarsku i/ili javnu namjenu državnog značaja (urbanistički plan uređenja državnog značaja) određen DPPR-om.

Planovi područne (regionalne) razine: Prostorni plan županije i Prostorni plan Grada Zagreba i Urbanistički plan uređenja izdvojenog građevinskog područja izvan naselja za gospodarsku i/ili javnu namjenu županijskog značaja (UPU županijskog značaja) određen PPŽ-om.

Planovi lokalne razine su: Prostorni plan uređenja grada odnosno općine, Generalni urbanistički plan (GUP) određen PPUG/O-om i UPU određen PPUO/G-om.

Prostorno planiranje u županijama provodi se u skladu sa zakonima i propisima te strateškim dokumentima države. Županijama je dana mogućnost kreiranja vlastitoga regionalnog razvoja uz poštovanje glavnih smjernica prostornog razvoja države određenih Strategijom prostornog uređenja RH (donesena 1997. godine, a mijenjana i dopunjena u segmentu prometne infrastrukture 2013. godine; nova donijeta 2017. godine - dalje: SPURH) i Programom prostornog uređenja RH (NN 50/99. i 84/13.; dalje: PPURH).

Prostorni planovi niže razine moraju biti usklađeni s prostornim planovima više razine, prostorni plan užega područja s prostornim planom širega područja iste razine, a prostorni planovi iste razine moraju biti međusobno usklađeni. Svi planovi moraju biti usklađeni sa SPURH-om, a sve strategije moraju biti horizontalno usklađene.

Strategija prostornog uređenja Republike Hrvatske (SPURH) iz 1997. godine i Program prostornog uređenja Republike Hrvatske (PPURH), iz 1999./2013., su gotovo dva desetljeća usmjeravali prostorni razvoj i razvoj sustava prostornog uređenja u RH. Izmjenama i dopunama SPURH-a i PURH-a utvrđeno je strateško usmjerenje razvoja djelatnosti u prostoru sa smjernicama i prioritetima za postizanje ciljeva prostornog razvoja na regionalnoj i lokalnoj razini, osobito u pogledu razvoja državne infrastrukture. Na području DNŽ, Izmjene i dopune Strategije i Programa donijele su izmjene u dijelu prometne infrastrukture, tj. ucrtan je most Pelješac.

Zakonom o prostornom uređenju i gradnji iz 2007. propisana obveza izrade Strategije prostornog razvoja nije ostvarena zbog nepostojanja institucionalnog okvira tj. neovisnoga državnog tijela koje će se strateškim planiranjem baviti transresorno i interdisciplinarno.

Tek Zakonom o prostornom uređenju iz 2013. osnovan je Hrvatski zavod za prostorni razvoj i stvoren je preduvjet izrade i koordiniranja izrade svih dokumenata strateške razine od državnog značenja koji se odnose na prostor. Tim se Zakonom propisuje također izrada Državnog plana prostornog razvoja (DPPR) koji stavlja naglasak na razvoj cjelovitog teritorija Republike Hrvatske, uz dostupan i transparentan informacijski sustav prostornog uređenja (ISPU).

Za izradu nove **Strategije prostornog razvoja Republike Hrvatske** među glavnim razlozima bile su pojave i procesi uočeni praćenjem stanja u prostoru, kao i donošenje niza sektorskih strategija i drugih razvojnih dokumenata, koje su usvojene u razdoblju nakon donošenja Strategije prostornog razvoja. Neke od njih su Strategija prometnog razvoja RH, Strategija pomorskog razvitka i integralne pomorske politike RH, Strategija razvoja turizma RH, Strategija upravljanja vodama, Strategija gospodarenjem otpadom RH, Strategija energetskog razvoja RH itd.

Jedan od razloga izrade je i promjena konteksta RH, koja je 2013. postala članicom EU, te izrada Izvješća o stanju u prostoru RH 2008.–2012. te određivanje obveze izrade DPPR-a, čime je bila omogućena prostorno-planska komponenta Strategije.

Slika 11. Publikacije MPG
– ZPR, Izvješće o stanju u
prostoru RH 2008. – 2012.
i Strategija prostornog
razvoja RH
Izvor: MPG

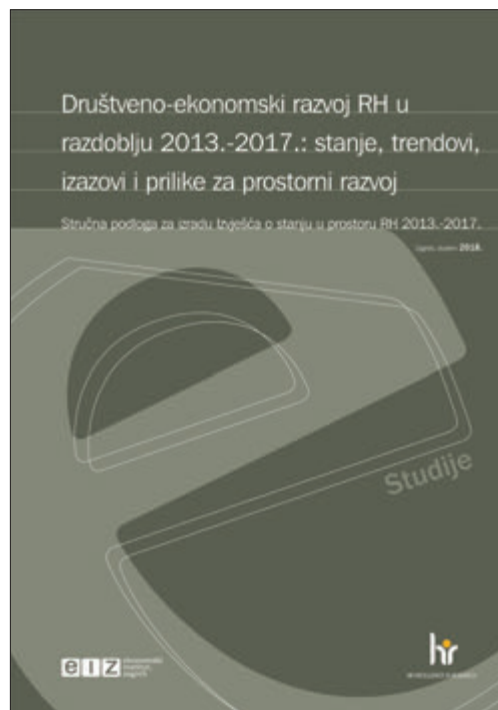

Stručne podloge koje su izrađene za potrebe Strategije prostornog razvoja RH su:

1. Regionalni razvoj i sustav naselja,
2. Analiza prostornih planova županija,
3. Integralno upravljanje obalnim područjem,
4. Demografski scenariji i migracije,
5. Razvoj gospodarskih djelatnosti u prostoru i
6. Krajoлик - čimbenik strategije prostornog uređenja.

Slika 12. Stručne podloge izrađene za
potrebe SPURH-a
Izvor: MPG

Slika 13. Publikacije MPGI-ZPR, Izvješće o stanju u prostoru RH 2013.-2019. i Stručna podloga za izradu Izvješća
Izvor: MPGI

Strategija prostornog razvoja Republike Hrvatske (NN 106/17.) (dalje: SPURH) je temeljni državni dokument za usmjerenje razvoja u prostoru. Strategijom su određene dugoročne zadaće prostornog razvoja, strateška usmjerenja razvoja djelatnosti u prostoru i polazišta za koordinaciju njihovih razvojnih mjera u prostoru. Prostorni planovi, sektorske strategije, planovi i drugi razvojni dokumenti pojedinih gospodarskih i upravnih područja i djelatnosti trebaju biti usklađeni s navedenom Strategijom.

SPURH-om, DNŽ svrstana je u županije Jadranske Hrvatske, kojima je zajedničko da se planski elementi razvojnih sustava osobito odnose na:

- turističku komponentu područja kao glavnu strateško-razvojnu odrednicu (kriteriji korištenja obalnog područja, mjere poboljšanja kvalitete prostora i okoliša),
- rješenje prometno-gospodarskog sustava Jadrana kao dijela Mediterana, u sklopu povezivanja područja unutar Hrvatske, Srednje Europe i Mediterana, Europe i Istoka (cestovni i željeznički prometni pravci, sustav luka hrvatskog Jadrana, pomorski promet),
- gospodarenje hrvatskim Jadranom, koje se treba temeljiti na integralnom planu gospodarenja obalnim područjem i morskim okolišem (obala, nacionalne teritorijalne vode, epikontinentalni pojas i pomorska granica Hrvatske), a koji uključuje i plan namjene mora (površine i podmorja) s važnom gospodarskom funkcijom ribarstva i marikulture,
- uređenje područja uz državnu granicu s Federacijom BiH.

Godine 2021. doneseno je **Izvješće o stanju u prostoru RH** za razdoblje 2013. - 2019. godine koje obrađuje probleme u prostoru, analizira stanja i promjene u prostoru koje nastaju pod utjecajem različitih društvenih procesa i imaju veći ili manji neposredan utjecaj na prostor, predlaže rješenja za poboljšanje stanja te ukazuje na mogućnosti daljnjih usmjerenja prostornog razvoja.

U ovom je Izvješću naglasak na temama koje su obilježile razdoblje od 2013. do 2019. godine: novi paket zakona iz područja prostornog uređenja, graditeljstva i građevinske inspekcije, razvoj Informacijskog sustava prostornog uređenja te intenzivnog procesa ozakonjenja nezakonito izgrađenih građevina.

Za potrebe izrade Izvješća izrađena je Stručna podloga "Društveno-ekonomski razvoj RH u razdoblju 2013. - 2017.: stanje, trendovi, izazovi i prilike za prostorni razvoj".

Slika 14. Prostorni plan DNŽ 2019. i IDPPDNŽ 2020.
Izvor: ZZPUDNŽ

Prostorni plan DNŽ (dalje: PPDNŽ) regionalni je plan koji temeljem SPURH-a te programskih opredjeljenja regionalne samouprave određuje smjernice razvoja, propisuje uvjete i kriterije izrade prostornih planova uređenja općina i gradova (dalje: PPUO/G). Svrha mu je, među ostalim, osigurati (sačuvati) prostor za planiranu infrastrukturu državnog i županijskog značenja te usmjeravati izradu planova užih područja putem izdavanja mišljenja o usklađenosti PPUO/G s PPDNŽ.

Važeći PPDNŽ usvojen je na sjednici Skupštine DNŽ u ožujku 2019. godine i za njega je proveden postupak strateške procjene utjecaja plana na okoliš.

Polovinom 2020. godine donesena je odluka o donošenju Ciljanih izmjena i dopuna PPDNŽ radi stvaranja planskih preduvjeta za izgradnju Pretovarne stanice na Korčuli na lokaciji Dubovo.

I.4.3. Institucionalni okvir

Okvir prostornog planiranja

Na županijskoj razini u okviru djelatnosti prostornog uređenja sudjeluje Župan kao izvršno tijelo Županije, Županijska skupština kao predstavničko tijelo Županije, Upravni odjel za prostorno uređenje i gradnju i Upravni odjel za zaštitu okoliša i komunalne poslove kao upravna tijela Županije te JU Zavod za prostorno uređenje DNŽ i JU za upravljanje zaštićenim dijelovima prirode DNŽ kao stručna tijela Županije.

Župan sudjeluje u prostornom uređenju Županije utvrđivanjem prijedloga i konačnih prijedloga prostornih planova županijske razine te donošenjem ostalih akata koji utječu na djelatnost prostornog uređenja na području Županije.

Županijska skupština sudjeluje u prostornom uređenju DNŽ donošenjem odluka o izradi i odluka o donošenju prostornih planova županijske razine, odnosno odluka o njihovom stavljanju izvan snage, razmatranjem i usvajanjem Izvješća o stanju u prostoru Županije te utvrđivanjem pročišćenih tekstova PPDNŽ putem Odbora za statut i poslovnik, te ostalih akata koji utječu na djelatnost prostornog uređenja na području Županije.

Upravni odjel za prostorno uređenje i gradnju te Upravni odjel za zaštitu okoliša i komunalnu infrastrukturu obavljaju poslove za koje su nadležni temeljem Zakona o prostornom uređenju, Zakona o gradnji i Zakona o zaštiti okoliša i koji se direktno odnose na prostorno planiranje i zaštitu okoliša, a u svojoj nadležnostima imaju javne ustanove kao stručna tijela.

Upravni odjel za prostorno uređenje i gradnju u nadležnosti ima 5 ispostava (Gruda, Korčula, Vela Luka, Metković i Ploče) i 1 javnu ustanovu (Zavod za prostorno uređenje DNŽ), a obavlja upravne i stručne poslove koji se odnose na:

- stručne poslove u vezi s izradom nacrtu prijedloga i nacrtu konačnog prijedloga prostornog plana, te administrativne poslove u vezi s izradom i donošenjem prostornog plana područne razine,
- poslove provedbe prostornih planova izdavanjem lokacijske dozvole, dozvole za promjenu namjene i uporabu građevine, rješenja o utvrđivanju građevne čestice, potvrde parcelacijskog elaborata te građevinske dozvole,
- upravne i druge postupke u svezi građenja, uporabe i održavanja građevina,
- suradnju u izradi dokumenata prostornog uređenja gradova i općina na području županije u svrhu njihove učinkovitije provedbe,
- poslove u svezi procjene vrijednosti nekretnina i rada Procjeniteljskog povjerenstva DNŽ,
- predlaganje i kandidiranje projekata i obavljanje stručnih poslova vezano za programe EU i RH,
- donošenje pojedinačnih akata i drugo ...

JU Zavod za prostorno uređenje Dubrovačko-neretvanske županije osnovan je 1994. kao upravno tijelo Županije, a kao javna ustanova djeluje od 2008. godine, te obavlja stručne poslove prostornog uređenja za Županiju, koji obuhvaćaju:

- izradu, odnosno koordinaciju izrade i praćenje provedbe prostornih planova područne (regionalne) razine,
- izradu izvješća o stanju u prostoru,
- vođenje informacijskog sustava prostornog uređenja i upravljanje njime u okviru njegovih ovlasti,
- pripremu polazišta za izradu, odnosno stavljanje izvan snage prostornih planova užih područja,
- davanje mišljenja o usklađenosti prostornog plana uređenja grada, odnosno općine s Prostornim planom Županije,
- izradu prostornih planova gradova i općina, generalnih urbanističkih planova, prostornih planova područja posebnih obilježja i urbanističkih planova uređenja od značenja za državu, odnosno Županiju, ako izradu tih planova zatraži ministarstvo ili Župan,
- pružanje savjetodavne pomoći u izradi prostornih planova lokalne razine,
- ostale poslove u skladu sa Zakonom o prostornom uređenju i Statutom Zavoda.

Osim tih poslova određenih Zakonom, odlukom o osnutku određeno je da javna ustanova može sudjelovati u izradi županijske razvojne strategije i ostalih strateških razvojnih dokumenata i projekata za područje Županije.

Upravni odjel za zaštitu okoliša i komunalnu infrastrukturu u nadležnosti ima 2 javne ustanove (JU za upravljanje zaštićenim prirodnim vrijednostima DNŽ i Agenciju za otpad DNŽ), a obavlja upravne i stručne poslove koji se odnose na:

- poslove zaštite okoliša i zaštite prirode i gospodarenja otpadom,
- utvrđivanje zahtjeva, u postupku izrade prostornih planova na području Županije,

- davanje mišljenja u postupku donošenja prostornih planova,
- donošenje rješenja i utvrđivanje uvjeta zaštite prirode,
- provođenje prethodne i glavne ocjene prihvatljivosti za zahvate na području ekološke mreže,
- sudjelovanje u postupcima SPUO planova, programa i strategija,
- provedba postupaka PUO i OPUO,
- izdavanje dozvola za gospodarenje otpadom i prethodnih suglasnosti na Planove gospodarenja otpadom jedinica lokalne samouprave,
- sudjelovanje u radu Županijskog operativnog centra za provedbu Plana intervencija kod iznenadnog onečišćenja mora u DNŽ,
- poslove razvitka mreže objekata komunalne infrastrukture od značaja za više jedinica lokalne samouprave kao i županijskog linijskog javnog cestovnog prijevoza putnika,
- predlaganje mjera u cilju bolje povezanosti otoka s kopnom,
- drugostupanjske upravne potupke na akte JLS-ova odnosno odlučuje o žalbama koje se izjavljuju protiv rješenja JLS koja se odnose na komunalni red, komunalni doprinos, komunalnu naknadu, na naknadu za zadržavanje nezakonito izgrađene zgrade u prostoru i spomeničku rentu,
- izdavanje licencija za obavljanje djelatnosti unutarnjeg javnog cestovnog prijevoza; autotaksi prijevoza; kolodvorskih usluga; agencijske djelatnosti u cestovnom prometu; te iznajmljivanje vozila s vozačem,
- davanje rješenja o prijavi prijevoza za vlastite potrebe,
- donošenje rješenja u stvarima koje se odnose na izdavanje i obnovu dozvola za obavljanje županijskog linijskog prijevoza putnika autobusom u cestovnom prometu.

JU za upravljanje zaštićenim prirodnim vrijednostima DNŽ od 2004. obavlja djelatnost zaštite, održavanja i promicanja zaštićenih dijelova prirode u DNŽ u cilju zaštite i očuvanja izvornosti prirode, osiguravanja neometanog odvijanja prirodnih procesa i održivog korištenja prirodnih dobara, te nadzor nad provođenjem uvjeta i mjera zaštite prirode za područje kojim upravlja.

Temeljem Zakona o zaštiti prirode Javna ustanova za upravljanje zaštićenim prirodnim vrijednostima DNŽ upravlja s 35 zaštićenih dijelova prirode na području županije. Sukladno Uredbi o ekološkoj mreži i nadležnostima javnih ustanova za upravljanje područjima ekološke mreže (NN 80/19.), na području DNŽ proglašena su 2 područja značajna za očuvanje i ostvarivanje povoljnog stanja divljih vrsta ptica od interesa za EU, kao i njihovih staništa, područja značajna za očuvanje migratornih vrsta ptica, a osobito močvarna područja od međunarodne važnosti (Područja očuvanja značajna za ptice – POP), te 69 područja značajnih za očuvanje i ostvarivanje povoljnog stanja drugih divljih vrsta i njihovih staništa, kao i prirodnih stanišnih tipova od interesa za Europsku uniju (Područja očuvanja značajna za vrste i stanišne tipove – POVS).

- Područjem unutar granica NP Mljet upravlja Javna ustanova Nacionalni Park Mljet,
- Područjem unutar granica PP Lastovsko otočje upravlja Javna ustanova Park prirode Lastovsko otočje,
- Područjem Rezervata šumske vegetacije Lokrum upravlja Javna ustanova Rezervat Lokrum,
- Područjem Arboretuma Trsteno upravlja HAZU, a
- ostalim zaštićenim dijelovima prirode (34) upravlja Javna ustanova za upravljanje zaštićenim prirodnim vrijednostima DNŽ.

I.4.4. Okvir regionalnog razvoja i strateškog planiranja RH

Zakon o regionalnom razvoju (NN 147/14., 123/17. i 118/18.) na području DNŽ provodio se primjenom Razvojne strategije DNŽ 2016. – 2020. koja je utvrdila smjernice gospodarskog i sveukupnog razvoja DNŽ do 2020. i bila krovna strategija i baza za izradu regionalnih i lokalnih sektorskih strateških dokumenata iz kojih su proizašli provedbeni planovi. U veljači 2021. godine donesena je Nacionalna razvojna strategija RH do 2030. godine (NRS 2030), a u prosincu iste godine i Plan razvoja DNŽ do 2027. godine.

Plan razvoja DNŽ kao srednjoročni akt strateškog planiranja definira okvirni poticaj razvoja županije tijekom sedmogodišnjeg razdoblja i to u skladu s trajanjem financijske perspektive EU. Plan razvoja županije temeljna je poveznica između nacionalnih i lokalnih razvojnih planova kojom se osigurava što veća usklađenost napora i aktivnosti brojnih aktera koji djeluju na prostoru županije, a čija je misija doprinosti njezinom što uspješnijem razvitku. Plan razvoja DNŽ utvrđuje strateški okvir razvoja županije na temelju izrađene analize ključnih područja razvoja te prepoznatih potencijala i potreba u svakom od tih područja. Poseban naglasak je stavljen na usklađenost razvojnog smjera i strateških ciljeva s Nacionalnom razvojnom strategijom 2030.

U sadržajnom smislu razlika između ovog dokumenta u odnosu na prethodne strategije razvoja DNŽ jest u većem naglasku na aspekt digitalizacije i održivosti, zatim jačanju sposobnosti djelovanja institucija u pogledu odgovora na krizne situacije te potrebi jačanja kulture građenja. Ove su promjene primarno povezane s ključnim razvojnim ciljevima na EU i nacionalnoj razini, uključujući i pitanje reakcije na situacije kao što je kriza uzrokovana pandemijom COVID-19. Naglasak na kulturi građenja odražava stav da je potrebno postići visok stupanj osviještenosti i znanja o potrebi očuvanja i odgovarajuće valorizacije ukupnog okoliša kao najvažnijeg resursa na kojem DNŽ temelji dugoročni razvoj.

Na županijskoj razini u okviru regionalnog razvoja sudjeluje Župan kao izvršno tijelo Županije, Županijska skupština kao predstavničko tijelo Županije, Upravni odjel za poduzetništvo, turizam i more kao upravno tijelo Županije te JU Regionalna agencija DUNEa kao stručno tijelo Županije.

Župan sudjeluje u poslovima regionalnog razvoja Županije utvrđivanjem prijedloga razvojnog plana županijske razine te donošenjem ostalih akata koji utječu na regionalni razvoj na području Županije.

Slika 15. Nacionalna razvojna strategija RH do 2030. i Plan razvoja DNŽ do 2027. Izvor: MRRFEU i DNŽ

Županijska skupština sudjeluje u regionalnom razvoju DNŽ donošenjem odluka o donošenju Plana razvoja DNŽ te ostalih akata koji utječu na regionalni razvoj na području Županije.

Upravni odjel za poduzetništvo, turizam i more u nadležnosti ima :

- Javnu ustanovu RRA DUNEA
- Centar za poduzetništvo d.o.o.
- Poduzetnički inkubator Dubrovnik
- Poduzetničko proizvodni impulsni centar Ploče
- Lučku upravu Dubrovačko-neretvanske županije
- Županijsku lučku upravu Dubrovnik
- Županijsku lučku upravu Korčula
- Županijsku lučku upravu Vela Luka.

Upravni odjel za poduzetništvo, turizam i more obavlja upravne i slične poslove koje se odnose na:

- praćenje i analiziranje stanja u turizmu, te predlaganje mjera za njegovo unapređenje, izradu analize, izvješća i informacije o ostvarenim rezultatima turističkog prometa i drugim pokazateljima uspješnosti poslovanja ugostiteljstva i turizma na području Županije,
- praćenje i sudjelovanje u aktivnostima promocije turističke ponude Županije,
- poticanje razvitka kongresnog, nautičkog, seoskog, zdravstvenog, lovnog i drugih oblika turizma,
- koordinaciju i usklađenje razvojne aktivnosti jedinica lokalne samouprave i gospodarskih subjekata iz područja ugostiteljstva i turizma,
- provođenje aktivnosti koje se odnose na obnovljive izvore energije i mjere energetske učinkovitosti na području Županije,
- suradnju sa županijskim, gradskim i općinskim turističkim zajednicama i s ostalim organizacijama čije aktivnosti doprinose razvoju turizma,
- pripremu poticajnih mjera razvitka poduzetništva u malom i srednjem gospodarstvu,
- praćenje stanja na pomorskom dobru, te poduzimanje mjera i radnji za koje je zakonom nadležan,
- organiziranje i provođenje postupaka utvrđivanja granica pomorskog dobra i lučkih područja,
- vođenje Upisnika koncesija i Registra koncesija na pomorskom dobru,
- provođenje postupka dodjele koncesija na pomorskom dobru,
- suradnju s jedinicama lokalne samouprave u cilju redovnog održavanja pomorskog dobra,
- predlaganje i kandidiranje projekata i obavljanje stručnih poslova vezano za programe EU i RH iz djelokruga rada odjela,
- pripremu analitičkih i drugih stručnih materijala iz djelokruga rada odjela,
- izradu nacrti općih i drugih akata iz djelokruga rada odjela,
- poslove primanja i izdavanja pismena, njihovu evidenciju i dostavu u rad, obradu, korištenje, otpremanje, čuvanje, izlučivanje i predaju drugom nadležnom tijelu, u izdvojenim mjestima rada,
- donošenje pojedinačnih akata kojima rješava o pravima, obvezama i pravnim interesima fizičkih i pravnih osoba,
- sudjelovanje u izradi strateških dokumenata Županije.

Također obavlja povjerene poslove državne uprave koji se odnose na:

- upis novog obrta, statusnih i ostalih promjena obrta u obrtni registar; izdavanje obrtnica, vođenje obrtnog registra i drugih propisanih evidencija te izdavanje potvrda iz istih; izdavanje odobrenja za obavljanje domaće radinosti i za obavljanje sporednog zanimanja; utvrđivanje udovoljavaju li pravne osobe koje obavljaju obrt uvjetima za obavljanje pojedinih vrsta djelatnosti iz pravilnika o vezanim i povlaštenim obrtima; utvrđivanje propisanih minimalnih uvjeta u ugostiteljskim objektima te na razvrstavanje i kategorizaciju ugostiteljskih objekata; razvrstavanje i kategorizaciju objekata u kojima se pružaju ugostiteljske usluge u domaćinstvu; utvrđivanje minimalnih uvjeta za vrstu i kategoriju objekata u kojima se pružaju ugostiteljske usluge na obiteljskom poljoprivrednom gospodarstvu; izdavanje EU potvrde za fizičke osobe obrtnike,
- utvrđivanje uvjeta prostora, opremljenosti prostora odgovarajućom opremom u stambenom ili poslovnom prostoru namijenjenom za obavljanje djelatnosti dadilje,
- izdavanje rješenja o odobrenju za pružanje usluga turističkog vodiča; utvrđivanje minimalnih uvjeta za vrstu plovni objekata; utvrđivanje minimalnih uvjeta luka nautičkog turizma koje se ne kategoriziraju; izdavanje EU potvrda za turističke vodiče,
- utvrđivanje ispunjavanja minimalnih tehničkih uvjeta i drugih propisanih uvjeta za prodajne objekte, opremu i sredstva za obavljanje djelatnosti trgovine,
- izdavanje i oduzimanje dozvola za obavljanje poslova javnog komisionara Hrvatskoj gospodarskoj komori za pojedinu javnu komisiju prodavaonica, odnosno javnom komisionaru,
- predlaganje nadležnim državnim tijelima donošenje odgovarajućih akata,

- drugostupanjski upravni postupak po žalbama na upravne akte jedinica lokalne samouprave sukladno općim i posebnim propisima,
- obavljanje poslova u izdvojenim mjestima rada u svezi primanja i izdavanja pismena, njihove evidencije i dostave u rad, obrade, korištenja, otpremanja, čuvanja, izlučivanja i predaje drugom nadležnom tijelu,
- druge poslove utvrđene posebnim zakonom, drugim propisom, aktom Županijske skupštine i Župana.

JU Regionalna razvojna agencija DUNEa osnovana je 2006. godine kao d.o.o. za regionalni razvoj i poslovne usluge od strane DNŽ s ciljem postizanja ravnomjernog i održivog razvoja svih djelova DNŽ. Sukladno Zakonu o regionalnom razvoju RH, u ožujku 2018. godine promijenila je svoj pravni status u Javnu ustanovu RA DNŽ - DUNEa. Među najvažnijim zadaćama Regionalne agencije DUNEa-e smatra se koordinacija i upravljanje razvojnim procesima na području Županije, pri čemu se poseban naglasak stavlja na upravljanje projektnim ciklusima (u svim fazama: od pripreme pa do realizacije projekata) u svim područjima od općeg gospodarskog interesa (turizam, energetska učinkovitost, ruralni razvoj, poduzetništvo, zaštita okoliša, itd) i to u svoje ime, u ime DNŽ ili kao podrška drugim javnopravnim tijelima ili javnim ustanovama s područja Županije. U proteklih godinama DUNEa je sudjelovala kao nositelj projekta, projektni partner, pridruženi partner ili savjetodavno tijelo u pripremi i provedbi projekata financiranih dostupnim nacionalnim programima i izvorima financiranja te sljedećih programa teritorijalne suradnje: IPA program prekogranične suradnje jadranske regije, IPA CBC CRO-BIH, IPA CBC CRO-MNE, IPA CBC CRO-BIH-MNE, INTERREG MED, INTERREG CENTRAL EUROPE, INTERREG CRO-ITALY, SEE, IPARD, CIP-IEE, COSME, HORIZON 2020, itd.

Centar za poduzetništvo d.o.o. osnovan je 2009. godine te je jedna od osnovnih djelatnost savjetovanje u području investicija, izrada poslovnih planova za poduzetnike te edukacija poduzetnika i poduzetnika početnika. Osim navedenog, Centar u sklopu poslovanja vodi Poduzetnički inkubator Dubrovnik i Poduzetničko-proizvodni impulsni centar u Pločama, informira i savjetuje poduzetnike o načinu osnivanja pojedinog gospodarskog subjekta, educira poduzetnike i one koji to namjeravaju postati kroz održavanje raznih seminara, prezentira javne pozive DNŽ, resornih ministarstava i EU fondova. Također, Centar surađuje s Hrvatskom bankom za obnovu i razvoj i Hrvatskom agencijom za malo gospodarstvo, inovacije i investicije kroz provođenje radionica i prezentacija kreditnih programa, surađuje s Poreznom upravom Ministarstva financija RH te Hrvatskim zavodom za zapošljavanje.

Poduzetnički inkubator Dubrovnik je započeo s radom početkom 2016. godine te je trenutno popunjeno svih 7 poslovnih prostora namijenjenih poduzetnicima. Pored osnovnih usluga promicanja i poticanja poduzetništva, poduzetnički inkubator Dubrovnik pruža i prilagođene setove usluga ciljanim korisnicima u obliku stručnih savjetovanja i edukacija, smještaja, potpora i ostalih usluga definiranih programom rada.

Poduzetničko - proizvodni impulsni centar u Pločama je započeo s radom 2020. godine gdje je na raspolaganju 9 poslovnih prostorija od kojih su 3 namijenjene za proizvodnu djelatnost. Za potrebe poduzetnika su još uključene i predavaonica i multimedijalna dvorana. Poduzetnicima su također omogućene i ostale usluge kao što je pristup internetu, uređaj za fotokopiranje te besplatno korištenje sale za sastanke do 4 sata mjesečno, analiza potreba i izbor optimalnog modela financiranja, marketing, mentorstvo i edukacije od strane Centra za poduzetništvo d.o.o.

Lučka uprava Dubrovačko-neretvanske županije osnovana je 1997. godine radi upravljanja, gradnje i korištenja luka otvorenih za javni promet županijskog i lokalnog značaja. Sukladno Naredbi o razvrstaju luka otvorenih za javni promet na području DNŽ, na području nadležnosti Lučke uprave razvrstane su luke županijskog značaja: luka Trpanj, luka Orebić i luka Metković te luke lokalnog značaja: luka Blace, luka Brijesta, luka Bristva, luka Brna, luka Broce, luka Cavtat, luka Crkvice – Kuna Pelješka, luka Doli, luka Drače, luka Duba (Trpanjska Pelješka), luka Duboka, luka Gršćica, luka Hodilje, luka Janska, luka Klek, luka Komin, luka Kozarica, luka Kučište, luka Kupari, luka Lovište, luka Lučica (Lastovo), luka Luka, luka Lumbarda, luka Mala Pošta Ploče, luka Mlini, luka Molunat, luka Okuklje, luka Opuzen, luka Pasadur, luka Perna, luka Plat, luka Podobuče, luka Polače, luka Pomena, luka Prapratno, luka Prevlaka, luka Prigradica, luka Prižba, luka Prožura, luka Saprunara, luka Slano, luka Sobra, luka Srebreno, luka Sreser, luka Ston, luka Ston Mali, luka Sutvid, luka Sveti Mihovil, luka Trstenik, luka Ubli, luka Velika Prapratna, luka Viganj, luka Zaklopatica i luka Žuljana.

Županijska lučka uprava Dubrovnik osnovana je 2005. godine radi upravljanja, gradnje i korištenja luka otvorenih za javni promet županijskog i lokalnog značaja na području Grada Dubrovnika.

Sukladno Naredbi o razvrstaju luka otvorenih za javni promet na području DNŽ, na području nadležnosti Lučke uprave razvrstane su luke županijskog značaja: Gradska luka Dubrovnik te luke lokalnog značaja: luka Brsečine, luka Donje Čelo, luka Gornje Čelo, luka Gruž, luka Jakljan, luka Komolac, luka Lokrum, luka Lopud, luka Luka (Šipanska), luka Mokošica, luka Orašac, luka Suđurađ, luka Sustjepan, luka Trsteno i luka Zaton.

Županijska lučka uprava Korčula osnovana je 2005. godine radi upravljanja, gradnje i korištenja luka otvorenih za javni promet županijskog i lokalnog značaja na području Grada Korčule.

Sukladno Naredbi o razvrstaju luka otvorenih za javni promet na području DNŽ, na području nadležnosti Lučke uprave razvrstane su luke županijskog značaja: luka Korčula i luka Žrnovska banja (Polačište) te luke lokalnog značaja: luka Badija, luka Korčula, luka Pupnat, luka Račišće i luka Zavalatica.

Županijska lučka uprava Vela Luka osnovana je 2005. godine radi upravljanja, gradnje i korištenja luka otvorenih za javni promet županijskog i lokalnog značaja na području Općine Vela luka.

Sukladno Naredbi o razvrstaju luka otvorenih za javni promet na području DNŽ, na području nadležnosti Lučke uprave razvrstana je luka županijskog značaja: luka Vela Luka.

Shema 2. Dokumenti prostora u DNŽ
Izvor: DNŽ

ŽUPANIJSKA SKUPŠTINA ŽUPAN	UPRAVNI ODJEL ZA PODUZETNIŠTVO, TURIZAM I MORE	JU RA DUNEVA, CZP DNŽ PI DUBROVNIK, PPIC PLOČE LUDNŽ, ŽLUD, ŽLUK, ŽLUVL	Županijska razvojna strategija / Plan razvoja DNŽ
	UPRAVNI ODJEL ZA PROSTORNO UREĐENJE I GRADNJU	JU ZAVOD ZA PROSTORNO UREĐENJE DNŽ	Prostorni plan DNŽ Izvrješće o stanju u prostoru DNŽ ISPU DNŽ
	UPRAVNI ODJEL ZA ZAŠTITU OKOLIŠA I KOMUNALNE POSLOVE	JU ZA UPRAVLJANJE ZAŠTIĆENIM DIJELOVIMA PRIRODE DNŽ	Program zaštite okoliša DNŽ Program zaštite zraka Program ublažavanja klimatskih promjena Plan gospodarenja otpadom DNŽ

I.4.5. EU dokumenti značajni za regionalni i prostorni razvoj

RH je 1. srpnja 2013. ostvarila status 28. članice EU, čime i priznanje provedenim reformama, prilagodbama zakonodavnog sustava i cjelokupnom napretku. U kontekstu EU, RH obilježava definiran zakonski okvir, zadovoljavajuća usklađenost s EU regulativom, specijaliziranost i stručnost, duga tradicija i trajnost u prostornom planiranju od osamostaljenja kao i u razdoblju SR Hrvatske.

EU donijela je krovne dokumente kojima se uređuju pitanja vezana na prostorni aspekt razvoja i planiranja kopna i mora država članica, te teritorija u zoni njihovih gospodarsko-kulturnih i ostalih ovlasti i interesa. Uredbe i direktive su najčešći i najbitniji tipovi akata kojima se usklađuju nacionalna prava država članica EU. Dok uredbe u potpunosti unificiraju pravo, direktive ostavljaju prostora za donekle različita rješenja u različitim državama članicama. Konvencije, protokoli, sporazumi, povelje, iako ratificirane od strane RH, nisu u tolikoj mjeri obvezujuće.

Neki EU dokumenti značajni za prostorni razvoj i prostorno planiranje kopna i mora u RH:

EU kohezijjska politika za razdoblje 2014. – 2020. iz 2011. je bio zakonodavni paket od interesa za projekte prostornog razvoja, a uključivao je nacрте uredaba kojima se definira djelovanje fondova te olakšava osnutak Europskih grupacija za teritorijalnu suradnju – EGTC2. ESDP daje smjernice za donošenje nacionalnih strateških dokumenata te u nekoliko scenarija ukazuje na moguće pravce razvoja:

- razvoj policentričnog i ujednačenoga urbanog sustava uz jačanje partnerstva između urbanih i ruralnih sredina kao i stvaranje novih urbano-ruralnih odnosa;
- promoviranje koncepta integriranog prometa i komunikacija radi policentričnog razvoja prostora EU koji pridonosi ravnopravnom pristupu infrastrukturi i obrazovanju;
- mudro upravljanje prirodnom i kulturnom baštinom radi očuvanja regionalnog identiteta i kulturnih raznolikosti u uvjetima globalizacije.

Slika 16. RH u EU
Izvor: MRRFEU

Slika 17. RH, NUTS 1, NUTS 2 i gradovi u RH
Izvor: SPRRH

Teritorijalna agenda EU 2020 i regionalni razvoj, je bila usmjerena na pet ambicioznih ciljeva vezanih uz zapošljavanje, inovacije, obrazovanje, socijalnu uključenost i klimu/energiju koje je trebalo ostvariti do 2020. godine.

Teritorijalna agenda je bio novi krovni dokument EU iz područja prostornog planiranja. Izrada Teritorijalne agende uslijedila je nakon donošenja i postepene implementacije Perspektive prostornog razvoja EU iz 1999. godine, vodećih smjernica za prostorni razvoj europskog kontinenta (CEMAT 2000. godine), uspješne realizacije niza projekata u okviru inicijative Interreg i istraživanja u okviru programa ESPON (Europska mreža opservatorija prostornog planiranja). Teritorijalna agenda je usklađena s dokumentima koji se odnose na urbani razvoj i teritorijalnu koheziju.

Zadaci prostornog razvoja EU definirani u Teritorijalnoj agendi su:

- jačanje teritorijalne kohezije,
- jačanje regionalnog identiteta i bolje korištenje raznolikosti (potencijala) prostora.

Ciljevi prostornog razvoja postavljeni u Teritorijalnoj agendi su:

- jačanje policentričnog razvoja i inovacija kroz umrežavanje gradova - regija i drugih gradova,
- novi oblici partnerstva i teritorijalnog upravljanja između ruralnih i urbanih područja,
- promocija konkurentnih i inovativnih regionalnih klastera u Europi - podrška jačanju transeuropskih mreža,
- promoviranje transeuropskog upravljanja rizicima, uključujući i rizike od utjecaja klimatskih promjena i
- jačanje ekološke strukture i kulturnih resursa kao dodatna vrijednost razvoja.

Prekogranična i međuregionalna suradnja

DNŽ se uključila u razvoj prekogranične i međuregionalne suradnje potaknuta EU sredstvima kroz razne projekte radi koordinirane, sustavne i strateške suradnje s partnerima iz susjednih zemalja. Brojne su inicijative i oblici suradnje koje je počela i ostvarila kako bi se smanjio negativan učinak granica na regionalni razvoj te promicala i unaprijedila društveno-gospodarska kohezija.

vrsta	EU dokument	Godina donošenja	RH (godina ratifikacije-implementacije)	Primjena u RH
Konvencija	Barcelonska konvencija – Konvencija o zaštiti Sredozemnog mora od onečišćavanja i Protokol o sprječavanju onečišćavanja Sredozemnog mora potapanjem otpadnih i drugih tvari s brodova iz zrakoplova	1976. 1995.	1993. 1998. 2004.	Na temelju notifikacije o sukcesiji, RH je stranka Konvencije od 8. listopada 1991. (NN-MU 12/93.) Objavljena je u NN-MU 17/98., stupila na snagu u odnosu na RH 9. srpnja 2004. (NN-MU 11/04.)
Konvencija	Konvencija o europskom krajobrazu	2000.	2002.	Zakon o potvrđivanju konvencije o europskim krajobrazima (NN 12/02.)
Direktiva	Direktiva o strateškoj procjeni utjecaja na okoliš (SPUO)	2001.	2013. 2017.	Zakon o zaštiti okoliša (NN 80/13., 153/13., 78/15., 12/18, 118/18.) 2017. Uredba o strateškoj procjeni utjecaja strategije, plana i programa na okoliš (NN 3/17.)
Konvencija	FARO konvencija ili Okvirna konvencija o vrijednosti kulturne baštine za društvo	2005.	2007.	Zakon o potvrđivanju okvirne konvencije Vijeća Europe o vrijednosti kulturne baštine za društvo (NN 5/07.)
Platforma	Kooperacijska platforma za teritorijalnu koheziju – COPTA	2007.		
Direktiva	INSPIRE direktiva 2007/2/EZ EU parlamenta i Vijeća EU	2007.	2013.	Zakon o Nacionalnoj infrastrukturi prostornih podataka (NN 56/13., 52/18., 50/20.)
Povelja	Leipziška povelja o održivim europskim gradovima	2007.		
Ugovor	Lisabonski ugovor	2007.		
Protokol	Protokol o integralnom upravljanju obalnim područjem Sredozemlja	2008.	2013.	Objavljen 2012. (NN-MU 8/12.), stupio je na snagu u odnosu na RH 28. veljače 2013. (NN-MU br. 2/13.)
Direktiva	Okvirna direktiva o morskoj strategiji (Direktiva 2008/56/EC, MSFD ili ODMS)	2008.	2013. 2014.	Nacionalni pravni okvir • Zakon o zaštiti okoliša (NN 80/13., 153/13., 78/15, 12/18.) • Uredba o izradi i provedbi dokumenta Strategije upravljanja morskim okolišem i obalnim područjem (NN 112/14., 39/17.) zamijenila je Uredbu o uspostavi okvira za djelovanje RH u zaštitiorskog okoliša (NN 136/11.)
Agenda	Teritorijalna agenda 2020.	2011.		
Direktiva	Direktiva o kontroli opasnosti od velikih nesreća koje uključuju opasne tvari	2012.	2017.	Zakon o prostornom uređenju (NN 153/13., 65/17., 114/18., 39/19., 98/19.)
Deklaracija	Limassolska Deklaracija o Pomorstvu i pomorskoj agendi za rast i radna mjesta	2012.		
Strategija	Strategija EU-a za održiv rast u morskom i pomorskom sektoru: Plavi rast	2012.		
Povelja	EU povelja o prostornom planiranju (Povelja iz Barcelone)	2013.		
Direktiva	Direktiva 2014/89 o uspostavi okvira za prostorno planiranjeorskog područja	2014.	2017.	Zakon o prostornom uređenju (NN 153/13., 65/17., 114/18., 39/19., 98/19.)
Strategija	Strategija EU za jadransku i jonsku regiju (EUSAIR)	2014.		
Agenda	Nova urbana agenda UN (Quito deklaracija)	2016.		
Agenda	Urbana agenda za EU (Amsterdamski pakt)	2016.		
Agenda	Prema novoj Urbanoj agendi Unije za Mediteran	2017.		
Strategija	Prilagodba klimatskim promjenama u Europi – mogućnosti za djelovanje EU	2018.	2020.	Strategiju prilagodbe klimatskim promjenama u RH za razdoblje do 2040. godine s pogledom na 2070. godinu.
Povelja	Nova povelja iz Leipziga o održivim europskim gradovima	2020.		
Agenda	Teritorijalna agenda 2030	2020.		
Inicijativa	Novi europski Bauhaus	2021.	2022.	RH će kroz Nacionalni plan oporavka i otpornosti financirati veliki broj projekata koji je usklađen s glavnim postulatima Novog europskog Bauhaua

Tablica 10. Primjena EU dokumenata u RH
Izvor: MRRFEU

DNŽ je aktivno sudjelovala u pripremi osnivanja Jadranske euroregije i 30. lipnja 2006. postala je njezinim članom. Članica je Instituta europskih regija od 2007. godine. Ured DNŽ u Bruxellesu je osnovan i počeo je s radom 2010.

DNŽ potpisala je sporazum o suradnji s Furlanijom Julijskom krajinom (Republika Italija) u travnju 2001. Pokrenuta je inicijativa za obnovu sporazuma (potpisan na vrijeme od 5 godina). Suradnja se nastavila kroz sudjelovanje s talijanskim partnerima na raznim projektima. Sporazum o uspostavljanju suradnje DNŽ s regijom Puglia (Italija) potpisan je 2006. Od tada se održava dobra suradnja s tom regijom. DNŽ u okviru svojih mogućnosti prati i sudjeluje u prekograničnim aktivnostima u Bosni i Hercegovini, te održava intenzivnije kontakte s Hrvatima u Republici Crnoj Gori.

Program IPA Jadranska prekogranična suradnja 2007. - 2013. bila je nastavak „Jadranskog programa za susjedstvo“ - INTERREG IIIA, koji je završio 2008. godine. Izrađeni su prijedlozi hrvatske strane, zajedno s prijedlozima ostalih zemalja sudionica, za izradu Operativnog programa. DNŽ, pa uz ostalih 7 hrvatskih županija, sudjelovali su u tom programu i to u:

- Prekograničnom programu između Republike Hrvatske i Republike Bosne i Hercegovine za programsko razdoblje 2007. - 2013. i
- Prekograničnom programu između Republike Hrvatske i Republike Crne Gore za programsko razdoblje 2007. - 2013.

Na taj način Županiji je bilo omogućeno jačanje prekogranične suradnje na cijelom njenom području s obzirom na položaj i blizinu susjednih država i to kroz projekte u zajednički definiranim prioritetnim područjima. Naime DNŽ jedina u Hrvatskoj graniči s Crnom Gorom i stoga je bila istaknuta potreba i važnost korištenja upravo tog dijela IPA programa prekogranične suradnje te uspostavljanja zajedničkih razvojnih projekata na tom području.

Slika 18. Publikacije EU
Izvor: MRRFEU

IZVJEŠĆE O STANJU U PROSTORU DNŽ 2018.-2021.

II. ANALIZA I OCJENA STANJA I TRENDOVA PROSTORNOG RAZVOJA

II. ANALIZA I OCJENA STANJA I TRENDOVA PROSTORNOG RAZVOJA

U proteklom razdoblju usvojene su sveobuhvatne izmjene i dopune PPDNŽ (ožujak 2019.). Naime 2014. godine donesena je Odluka o izradi sveobuhvatnih IDPPDNŽ, a 2015. godine donesena je presuda VUS-a kojom su IDPPDNŽ iz 2006. ukinute. Zbog toga je Odluka o izradi, 2015. godine dopunjena i ponovno su preispitane sve ugostiteljsko-turističke zone planirane ukinutim planom iz 2006. godine.

Kako do tada nisu rađene cjelovite ID, te kako nije za PPŽ izrađena cjelovita SPUO, to je tada započet cijeli postupak SPUO koji je pratio izradu ID Plana.

Izrađeno je niz studija kojim su preispitane i revidirane ugostiteljsko-turističke zone, izrađena je krajobrazna studija cijele županije kojom su, na prvoj i drugoj razini, ustanovljene tipološke cjeline svih krajobraza u DNŽ te su utvrđeni svi vrijedni kulturni krajobrazi. Sagledana je problematika zaštićene kulturne baštine svjetskog značaja s obzirom na nalaz Misije UNESCO-a 2015. godine, utvrđene su potrebe izrade cjelovitih UPU-a za cjeline naselja kao i za povijesne cjeline. Međutim, uza sve napore da se utvrdi potreba izrade krajobrazno-konzervatorskih studija kao podloga za izradu planova na lokalnom nivou, odredbe PPŽ-a nisu mogle biti obvezujuće nego su ostale preporučene.

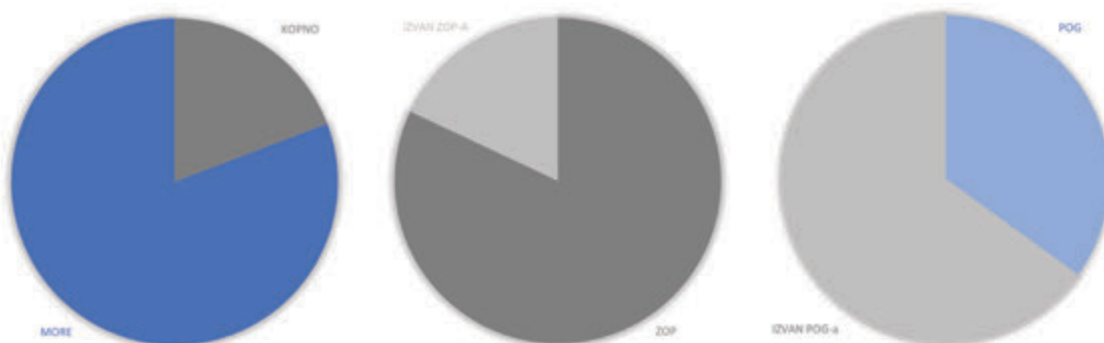

Slika 19. Kopno i more DNŽ, ZOP i POG
Izvor: ZZPUDNŽ

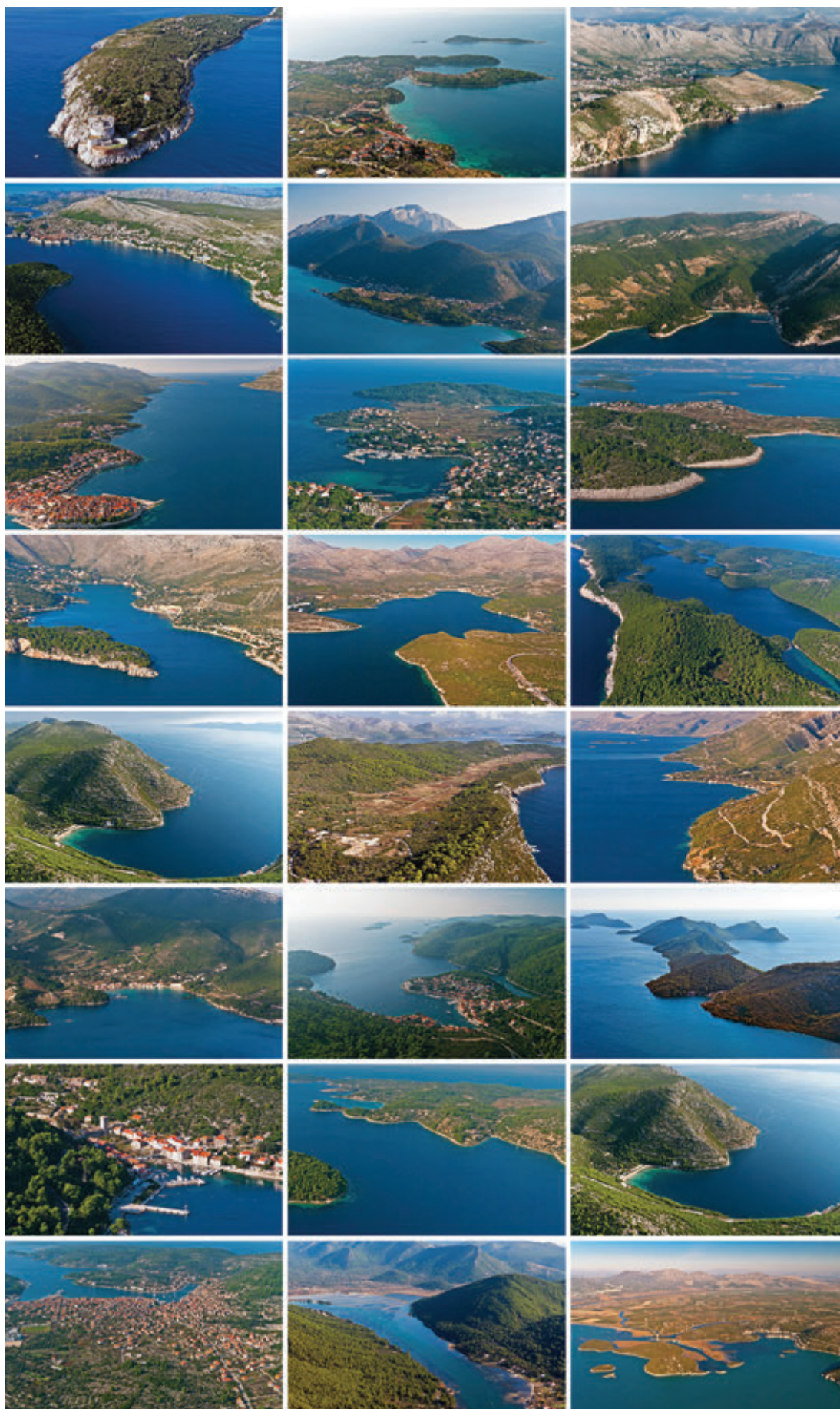
Nakon donošenja PPDNŽ 2019. godine donesene su i jedne Ciljane IDPPDNŽ (2020.) u svezi lokacije pretovarne stanice na lokaciji Dubovo u Gradu Korčuli.

Činjenica je da područje DNŽ ima površinu od 9.290,14 km² i da površina mora zauzima 82 % površine DNŽ, a površina kopna 18 % te da je većina namjena smještena na kopnenom dijelu DNŽ i to baš u obalnom području Županije. U nastavku na grafikonu i u tablicama se proračuni odnose isključivo na kopneni dio županije sukladno PPDNŽ iz 2019. godine. Jadranske županije, za razliku od kopnenih županija, su karakteristične i po tome što se nalaze na obali mora te imaju zaštićeno obalno područje utvrđeno Zakonom koje se posebno štiti i u kojem je strože planiranje. Od 1. siječnja 2014. cijele JLS na obali nalaze se u zaštićenom obalnom području mora (ZOP) unutar kojih postoji prostor ograničenja (POG) u pojasu 1.000 m od obalne crte na kopnu i 300 m od obalne crte u moru, u kojem su prostoru Zakonom propisana ograničenja u planiranju.

U DNŽ ima 18 JLS u ZOP-u, a 4 izvan ZOP-a. U Tablicama u nastavku, iskazane su ukupne površine kao i površine koje se nalaze u prostoru ograničenja po pojedinim utvrđenim fizionomskim cjelinama. Navedeno je važno jer je područje ZOP-a mora, a posebno POG-a atraktivan prostor, napadnut izgradnjom i potrebno ga je posebno pažljivo planirati. POG, s obzirom na površinu kopna pojedine fizionomske cjeline, zauzima najveću površinu otočnog područja DNŽ, potom Dubrovačkog priobalja i napokon Donjoneretvanskog kraja.

Grafikon 6. ZOP u fizionomskim cjelinama. DNŽ: odnos POG / izvan POG-a
Izvor: ZZPUDNŽ

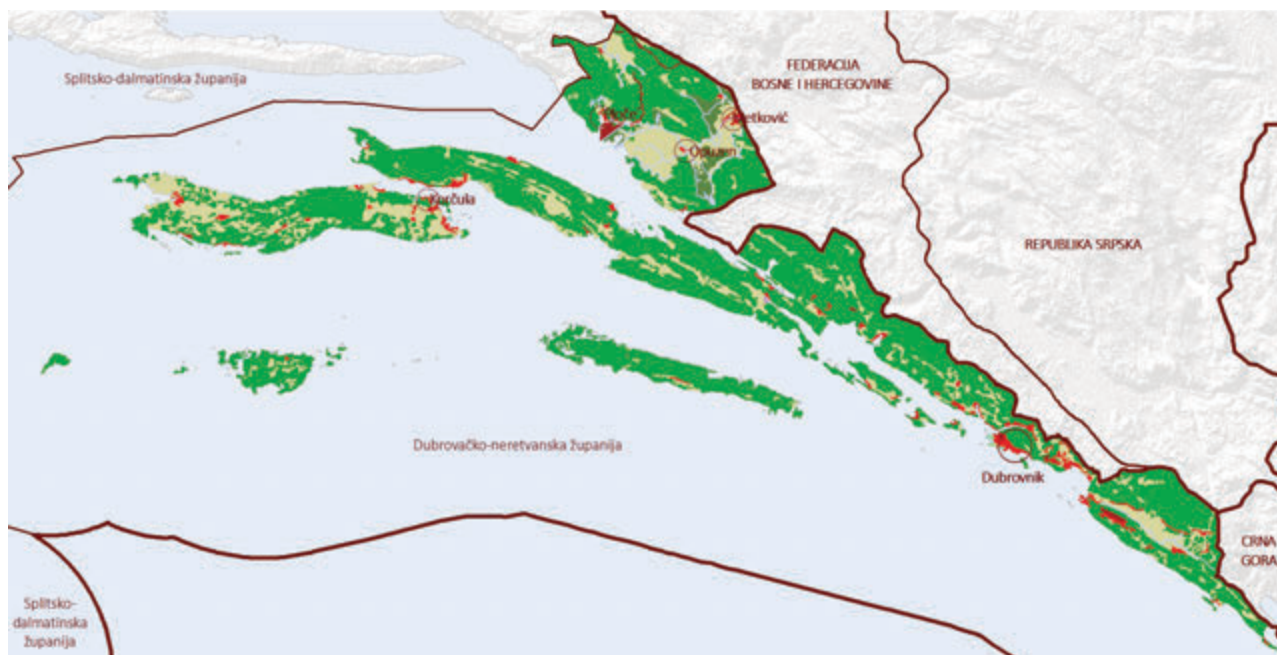

Slika 20.
Krajolici DNŽ
Foto: D.Vrbica

II.1. PROSTORNA STRUKTURA KORIŠTENJA I NAMJENE POVRŠINA DNŽ

Namjena prostora određuje se u odnosu na čovjekovu aktivnost i zahvate u prostoru, odnosno funkcije sukladne načinu korištenja, uređenja i zaštite prostora. Temeljna je podjela prostora na onaj primarno namijenjen čovjekovim zahvatima u prostoru i onaj u kojem su ti zahvati sporadični, ograničeni i (strogo) regulirani. Podjela se odnosi na antropogena i prirodna područja na kopnu i moru.

Slika 21. Korištenje prostora DNŽ
Izvor: ZZPUDNŽ

Antropogena su područja u užem planskom smislu površine za građenje, a prirodna područja su šumsko i poljoprivredno zemljište te vodene površine na kopnu. More se promatra odvojeno, ali isto ima područja koja su određena za pojedine namjene.

U odnosu na planirane aktivnosti, **kopno** Županije podijeljeno je na:

Antropogena područja:

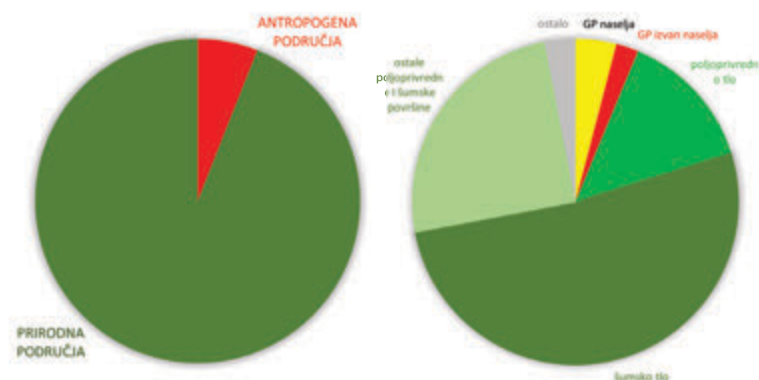
- GP naselja,
- GP izdvojene namjene izvan naselja,
- gradnja izvan građevinskog područja i
- obuhvat zahvata u prostoru

Prirodna područja:

- poljoprivredna zemljišta,
- šumska zemljišta,
- ostalo poljoprivredno tlo, šume i šumsko zemljište i
- kopnene vode.

More je podijeljeno na:

- područja mora određena za pojedine namjene i
- područja mora bez definirane namjene.

Grafikon 7. Prikaz korištenja površina u DNŽ (kopneni dio)
Izvor: ZZPUDNŽ

Struktura korištenja i namjene površina	UKUPNO (ha)	UKUPNO (%)
Antropogena područja	11.184	6
Prirodna područja	166.767	94
UKUPNO	177.951	100,00%

Struktura korištenja i namjene površina	UKUPNO (ha)	UKUPNO (%)
Građevinska područja naselja	7.506	4
Izdvojena građevinska područja izvan naselja	3.678	2
gradnja izvan građevinskog područja (nemaju površinu jer se nalaze unutar prirodnih područja)	0	0
Poljoprivredne površine	24.587	14
Ostalo poljoprivredno tlo, šume i šumsko zemljište	44.369	25
Šumske površine	92.288	52
Vodene površine	930	1
Ostale površine	4.595	2
UKUPNO	177.951	100,00%

Tablica 11. Prikaz planirane namjene i korištenja površina u DNŽ (kopneni dio)
Izvor: PPDNŽ

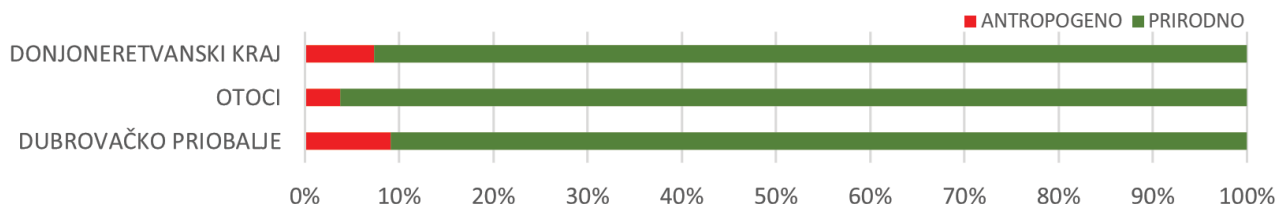
Naziv Grada/Opcine	Antropogena područja		Prirodna područja				ostalo
	GP naselja (ha)	GP izvan naselja (ha)	Poljoprivredno tlo	Šumsko tlo	Ostale poljoprivredne i šumske površine	Vodene površine	
Dubrovačko priobalje	3.230,53	1.977,98	5.973,78	25.428,48	19.040,07	35,55	1.578,86
KONAVLE	886,23	556,7	3.315,08	11.016,23	4.549,98	25,63	619,77
ŽUPA DUBROVAČKA	406,66	97,73	357,41	407,15	950,17	4,66	60,86
DUBROVNIK	1.564,82	448,84	1.153,23	6.505,12	4.284,49	1,76	322,87
DUBROVAČKO PRIMORJE	372,82	874,71	1.148,06	7.499,98	9.255,43	3,5	575,36
Otoci	2.398,92	552,31	9.699,57	48.178,44	16.502,89	13,42	2.095,52
STON	304,12	81	1.418,77	10.670,55	4.008,23	8,76	451,56
JANJINA	149,75	15,9	263,44	2.391,96	144,69	0	47,88
OREBIĆ	334,04	137,82	1.363,32	6.379,24	4.522,31	1,16	347,67
TRPANJ	87,55	13,76	256,45	2.623,73	586,68	3,5	17,36
LUMBARDA	121,68	25,12	390,02	399,63	134,56	0	5,14
KORČULA	481,61	68,9	1.212,65	8.600,15	723,91	0	140,95
SMOKVICA	76,25	18,01	790,01	2.947,26	433,81	0	103,26
BLATO	283,2	33	1.584,91	3.652,69	1.045,84	0	63,60
VELA LUKA	333,9	53,5	1.535,26	1.919,70	391,76	0	50,12
LASTOVO	119,29	45	451,86	2.199,46	2.180,15	0	267,17
MLJET	107,53	60,3	432,88	6.394,07	2.330,95	0	600,81
Donjoneretvanski kraj	1.876,65	1.147,64	8.913,57	18.681,08	8.825,93	880,89	919,33
SLIVNO	193,99	48,49	1.296,01	2.575,26	993,85	23,37	166,45
OPUZEN	199,13	68,97	1.908,32	1,9	53,75	124,98	46,73
PLOČE	331,4	698,5	2.332,42	7.272,05	1.764,85	309,33	237,31
POJEZERJE	176,92	62	973,23	1.463,63	507,25	5,43	162,78
KULA NORINSKA	246,05	198,79	629,65	3.736,90	1.080,96	97,26	87,02
METKOVIĆ	669,48	53,89	1.109,00	1.367,68	1.705,85	122,28	54,92
ZAŽABLJE	59,68	17	664,94	2.263,66	2.719,42	198,24	164,12
DNŽ	7.506,10	3.677,93	24.586,92	92.288,00	44.368,89	929,86	4.593,71

Tablica 12. Prikaz planirane namjene i korištenja površina po općinama i gradovima u DNŽ (kopneni dio)
Izvor: PPDNŽ

Uvidom u strukturu korištenja prostora Županije, vidljivo je da je kopneni prostor tek 19 % područja Županije, te da se 6 % prostora kopnenog područja Županije koristi kao građevinsko područje, dok preostali prostor zauzimaju prirodna područja. Najveći udio u prostoru Županije zauzimaju šumske površine (52 %), slijedi ostalo poljoprivredno tlo, šume i šumsko zemljište (25 %) te poljoprivredne površine (14 %). Ostale površine zauzimaju 2,5 % te kopnene vode manje od 1 % površine kopnenog dijela Županije (Grafikon 15.).

Unutar DNŽ Dubrovačko priobalje ima najveći postotak GPN u odnosu na površinu, slijedi Donjoneretvanski kraj a potom Otoci. Grad Dubrovnik prednjači s najvećom površinom građevinskih područja, a potom Općina Konavle, međutim s obzirom na površinu najveći postotak građevinskog područja ima Općina Župa dubrovačka.

Grafikon 8. Prikaz korištenja površina po fizionomskim cjelinama DNŽ
Izvor: ZPUDNŽ

II.1.1. Antropogena područja

Antropogena područja su površine namijenjene građenju i uređenju i u pravilu se određuju kao građevinska područja i gradnja izvan građevinskog područja. Građevinska područja i obuhvati zahvata razgraničavaju se u prostornim planovima općina i gradova, temeljem smjernica i kriterija utvrđenih Prostornim planom županije.

U ovisnosti o funkcijama koje se smještaju u pojedino građevinsko područje (stanovanje, rad, odmor), njihovom intenzitetu i međusobnim odnosima razlikuju se 4 vrste antropogenih područja i to:

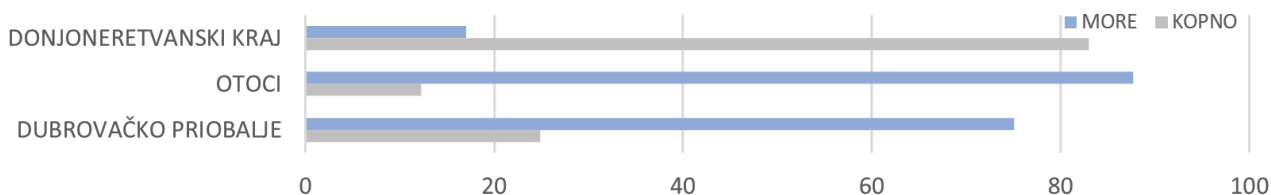
- Građevinska područja naselja (GPN)
- Građevinska područja izdvojenih namjena izvan naselja (GPI)
- Gradnja izvan građevinskih područja
- Obuhvat zahvata u prostoru

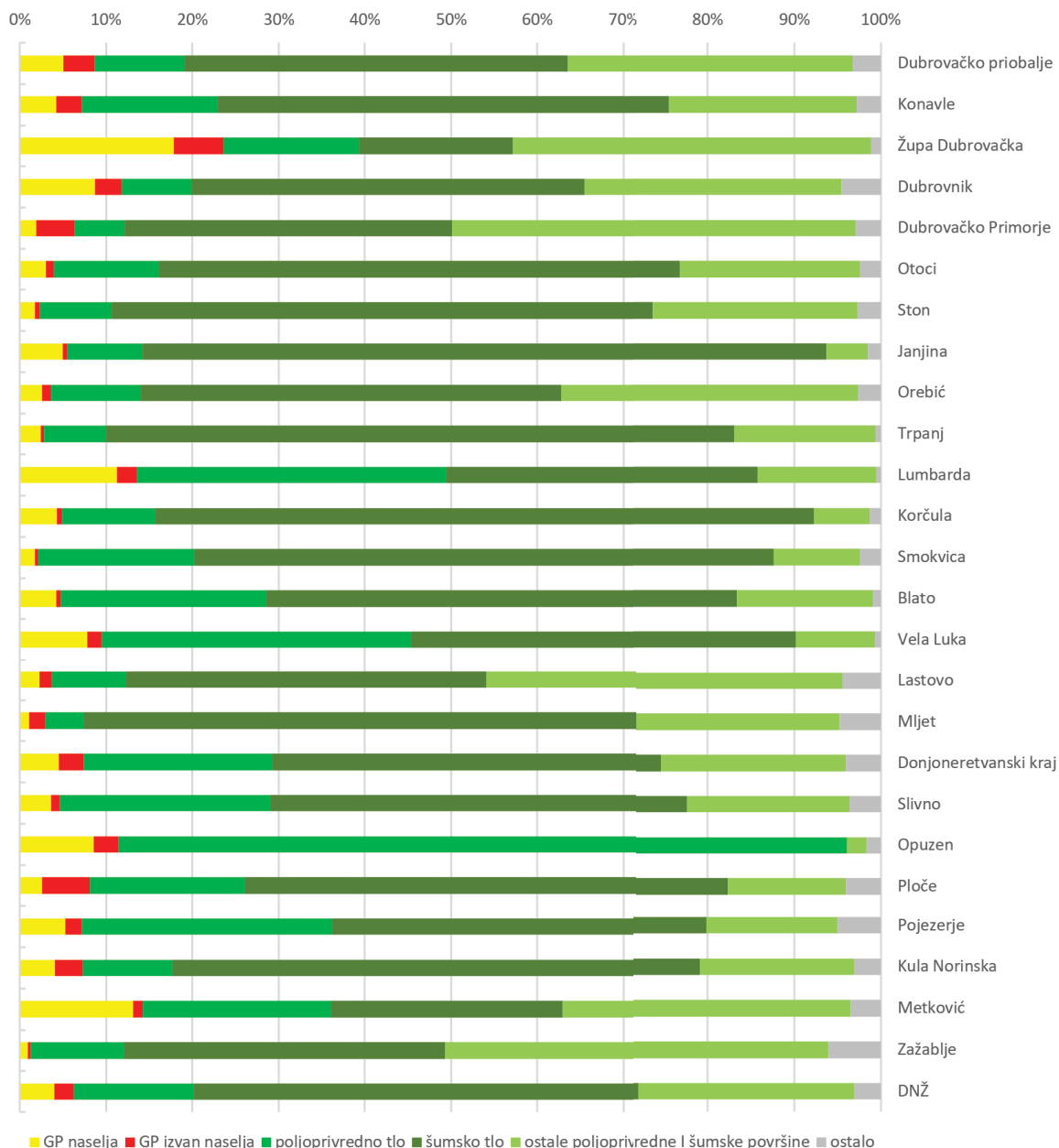
Izvan građevinskih područja se može utvrditi obuhvat zahvata u prostoru za pojedinu namjenu na prirodnim površinama, ako je to određeno Prostornim planom Županije. U PPDNŽ, na kopnu, jedino je eksploatacija mineralnih sirovina (E) (kamen i sol) utvrđena kao površina za građenje izvan građevinskog područja.

U Tablicama koje slijede, površine građevinskih područja i područja eksploatacije mineralnih sirovina iskazane su po glavnim fizionomskim cjelinama DNŽ, karakterističnim područjima prema kojima se sagledava Županija:

Grafikon 9. Odnos kopna i mora po fizionomskim cjelinama u DNŽ
Izvor: ZPUDNŽ

Najveću površinu kopna i najveću površinu mora ima fizionomska cjelina Otoci, potom Dubrovačko priobalje i naposljetku Donjoneretvanski kraj.

Najveći broj stanovnika (61.693) i najveća površina građevinskog područja (3.230,53 ha) te najveća gustoća naseljenosti (108 %) je u Dubrovačkom priobalju koje broji 4 jedinice lokalne samouprave i po površini je drugi u Županiji (572,6 km²). Unutar ove fizionomske jedinice nalazi se grad Dubrovnik, županijsko središte, ujedno najveći grad DNŽ.

Otoci su površinom najveća cjelina u Županiji (794,40 km²), a obuhvaćaju velike otoke (Korčula, Mljet i Lastovo) i poluotok Pelješac s 11 jedinica lokalne samouprave od kojih je samo jedan grad (Korčula). Ima najdužu obalnu crtu, najmanji broj stanovnika (25.203) te najmanju gustoću naseljenosti (32 st/km²). Ova fizionomska cjelina ima drugu po veličini površinu građevinskog područja koje je većinom smješteno na obali unutar prostora ograničenja.

Donjoneretvanski kraj je drugi po broju stanovnika (35.672) i gustoći naseljenosti (86,47 %). Iako broji 7 JLS, samo tri su u ZOP-u (Grad Ploče i Opuzen te Općina Slivno), a četiri JLS (Grad Metković i Općine Kula Norinska, Pojezerje i Zažablje) izvan ZOP-a. Ova cjelina je po površini najmanja (412,53 km²), ima najmanju površinu građevinskog područja naselja i najkraću obalnu crtu.

U Dubrovačkom priobalju smještena je najveća površina građevinskog područja izdvojene namjene izvan naselja (GPI) (1.977,98 ha), u Donjoneretvanskom kraju nešto manja (1.147,94 ha), a na otocima najmanja (552,31 ha).

Grafikon 10. Postotak pojedinih namjena u DNŽ, po fizionomskim cjelinama i u pojedinim JLS
Izvor: ZPUDNŽ

	GP NASELJA (GPN) u DNŽ po PPUG/O	GPN u POG-u (ha)	GPN izvan POG-a (ha)	GPN UKUPNO (ha)	POVRŠINA (km ²)	BROJ STANOVNIKA	GUSTOĆA NASELJENOSTI (st/km ²)
I.	DUBROVAČKO PRIOBALJE	2.130,20	1100,33	3.230,53	572,65	61.693	108
II.	OTOCI	1.884,54	514,38	2.398,92	794,41	25.203	32
III.	DONJONERETVANSKI KRAJ	217,34	1659,31	1.876,65	412,45	35.672	86
	DNŽ	4.232,08	3.274,02	7.506,10	1.779,51	122.568	68,88

Tablica 13. Građevinska područja naselja u DNŽ i po fizionomskim cjelinama (GPN – izračun se bazira na PPUG/O)
Izvor: ZZPUDNŽ

Struktura ovih zona je različita s obzirom na promatrane cjeline, naime u Dubrovačkom priobalju i na otocima najviše su zastupljene zone ugostiteljsko-turističke namjene i to uz obalu u prostoru ograničenja, dočim u Donjoneretvanskom kraju su smještene većinom zone poslovne namjene.

	GP IZDOJENE NAMJENE IZVAN NASELJA (GPI) u DNŽ po PPŽ	GPI u POG-u (ha)	KAPACITET u POG-u (kreveti)	GPI izvan POG-a (ha)	GPI UKUPNO (ha)	KAPACITET UKUPNO
I.	DUBROVAČKO PRIOBALJE	1.130,21	23.100,00	847,77	1.977,98	23.350
II.	OTOCI	453,17	25.108,00	99,14	552,31	25.588
III.	DONJONERETVANSKI KRAJ	394,07	3.400,00	753,87	1.147,94	3.500
	DNŽ	1.977,45	51.608,00	1.700,78	3.678,23	52.438

Tablica 14. Građevinska područja izdvojene namjene izvan naselja u DNŽ i po fizionomskim cjelinama (GPI – izračun se bazira na PPŽ (2019.)
Izvor: ZZPUDNŽ

Zaštićeno obalno područje mora u svih 7 JRS na Jadranu ima poseban režim planiranja koji je stroži i podložen nadzoru od strane Zavoda i Ministarstva. Prostor u pojasu kopna 1.000 m od obale na kopno i 300 m od obale u more tzv. prostor ograničenja (POG) je prostor u kojem se ne smiju graditi smještajne jedinice u GP ugostiteljsko-turističke namjene izvan naselja bliže od 100 m od obale niti objekti izvan građevinskog područja. Također se građevinska područja naselja (GPN) ne smiju povećavati niti planirati novi izdvojeni dijelovi. Ograničenje se očituje i u tome što se u ZOP-u u POG-u ne smiju planirati nova ili povećavati postojeća građevinska područja ako postojeća nisu izgrađena 80 % ili više svoje površine. Tada ih je moguće povećati za samo 20 % postojeće površine tog građevinskog područja.

	UKUPNO GP NASELJA (GPN) I GP IZDOJENE NAMJENE IZVAN NASELJA (GPI)	GPN + GPI u POG-u (ha)	GPN + GPI izvan POG-a (ha)	GPN + GPI UKUPNO (ha)	POVRŠINA (km ²)	BROJ STANOVNIKA	GUSTOĆA NASELJENOSTI (st/km ²)	ZAUZETOST PROSTORA (%)
I.	DUBROVAČKO PRIOBALJE	3.260,41	1.948,10	5.208,51	572,65	61.693	178,7	9,1
II.	OTOCI	2.337,71	613,52	2.951,23	794,41	25.203	30	3,7
III.	DONJONERETVANSKI KRAJ	611,41	2.413,18	3.024,59	412,45	35.672	86,47	7,3
	DNŽ	6.209,53	4.974,80	11.184,33	1.779,51	122.568	68,88	6,3

Tablica 15. Zauzetost prostora u DNŽ i po fizionomskim cjelinama
Izvor: ZZPUDNŽ

Iz tablice je vidljivo da je u prostoru ograničenja (POG-u) smješteno 57 % ukupnog građevinskog područja.

Površine svih građevinskih područja u DNŽ zauzimaju 11.184,33 ha.

U odnosu na ukupnu površinu Županije, građevinska područja zauzimaju 1,2 % ukupne površine Županije tj. 6,3 % kopnene površine Županije. U strukturi ukupnih građevinskih područja, građevinska područja naselja prevladavaju s cca 67 %.

Izvan građevinskog područja mogu se utvrđivati koridori i zone za infrastrukturne zahvate kao i prostori za istraživanje i eksploataciju mineralnih sirovina, asfaltnih baza, betonara i drugih građevina u funkciji obrade mineralnih sirovina unutar određenih eksploatacijskih polja.

U prostoru ograničenja (POG) se ne smiju osnivati nova eksploatacijska polja mineralnih sirovina, međutim sukladno članku 48. Zakona izuzetak čini eksploatacija morske soli te manja eksploatacijska polja arhitektonskog građevnog kamena na Korčuli i Pelješcu u svrhu obnove tradicijskih naselja. Izuzetak je i eksploatacijsko polje TGK Dubac koje se nalazi u POG-u tj u 1.000 m od obalne crte u općini Župa dubrovačka i nije ucrtan u planove, ali egzistira jer mu koncesija traje do 31.12.2034. godine.

Tablica 16. Obuhvat zahvata Eksploatacije mineralnih sirovina (E) u DNŽ
* uključena površina Kamenoloma Dubac; ** uključena površina eksploatacije soli u Stonu
Izvor: ZZPUDNŽ

		E u POG-u (ha)	E izvan POG-a (ha)	E UKUPNO (ha)
I.	DUBROVAČKO PRIOBALJE	20,00*	91,12	111,12*
II.	OTOCI	79,10**	20,35	99,45**
III.	DONJONERETVANSKI KRAJ	0	61,91	61,91
	DNŽ	99,10	173,38**	272,48

II.1.1.1. Građevinska područja naselja

Podaci u slijedećoj Tablici su podaci iz PPUG/O budući se građevinska područja naselja planiraju planovima lokalne razine. Podaci su izraženi za svaku JLS po fizionomskim cjelinama i to posebno površine unutar POG-a, izvan POG-a i ukupno kako bi se ukazalo na veliku zauzetost prostora obalnog područja.

Građevinskih područja naselja u Županiji ima ukupno 7.506,10 ha od toga je najveći dio smješten u ZOP-u tj u 18 JLS i to 6.353,97 ha tj. 84 % građevinskih područja naselja, a unutar tih JLS unutar prostora ograničenja tj. POG-a od ukupno 7.506,10 ha 4.232,08 ha smješteno je u POG-u tj 56 % građevinskih područja naselja.

U prostoru ograničenja smješteno je 4.179,62 tj. 57% građevinskih područja naselja i to najviše u Dubrovačkom priobalju.

Naziv Grada/Općine	GPN u POG-u	GPN Izvan POG-a	GPN ukupno (ha)	P kopna km ²	broj stanovnika 2011.	gustoća naseljenosti
Dubrovačko priobalje	2.130,20	1.100,33	3.230,53	572,65	61.693,00	107,73
KONAVLE	322,01	564,22	886,23	209,70	8.577	40,90
ŽUPA DUBROVAČKA	244,74	161,92	406,66	22,85	8.331	364,65
DUBROVNIK	1.412,32	152,50	1.564,82	142,81	42.615	298,40
DUBROVAČKO PRIMORJE	151,13	221,69	372,82	197,30	2.170	11,00
Otoci	1.884,54	514,38	2.398,92	794,41	25.203	31,73
STON	177,09	127,03	304,12	169,43	2.407	14,21
JANJINA	108,07	41,68	149,75	30,14	551	18,28
OREBIĆ	273,38	60,66	334,04	130,86	4.122	31,50
TRPANJ	79,73	7,82	87,55	35,89	721	20,09
LUMBARDA	121,68	0,00	121,68	10,76	1.213	112,72
KORČULA	359,98	121,63	481,61	112,28	5.663	50,44
SMOKVICA	43,99	32,26	76,25	43,69	916	20,97
BLATO	165,23	117,97	283,20	66,63	3.593	53,92
VELA LUKA	333,90	0,00	333,90	42,84	4.137	96,56
LASTOVO	119,29	0,00	119,29	52,63	792	15,05
MLJET	102,20	5,33	107,53	99,27	1.088	10,96
Donjoneretvanski kraj	217,34	1.659,31	1.876,65	412,45	35.672	86,49
SLIVNO	107,93	86,06	193,99	52,97	1.999	37,74
OPUZEN	8,10	191,03	199,13	24,04	3.254	135,37
PLOČE	101,31	230,09	331,40	129,46	10.135	78,29
POJEZERJE	0,00	176,92	176,92	33,51	991	29,57
KULA NORINSKA	0,00	246,05	246,05	60,77	1.748	28,77
METKOVIĆ	0,00	669,48	669,48	50,83	16.788	330,27
ZAŽABLJE	0,00	59,68	59,68	60,87	757	12,44
DNŽ	4.232,08	3.274,02	7.506,10	1.779,51	122.568	68,88

Tablica 17. Gustoća naseljenosti u DNŽ, po fizionomskim cjelinama i JLS s obzirom na antropogena područja
Izvor: ZZPUDNŽ

Gustoća naseljenosti GP naselja

Gustoća naseljenosti u DNŽ je 68,88 st/km². Najveća je u Dubrovačkom priobalju i to 107,73 st/km², od čega je u Župi dubrovačkoj najveća 364,65 st/km² s obzirom da je to površinom mala općina, a u neposrednoj blizini Dubrovnika, potom slijedi Grad Dubrovnik s 298,40 st/km². Donjoneretvanski kraj je također iznad prosjeka Županije s 86,49 st/km² i to u Metkoviću s 330,27 st/km², dočim su otoci ispod prosječne gustoće naseljenosti i to s 32 st/km² s najmanjom gustoćom naseljenosti u Općini Mljet i to 10,96 st/km². Otok Korčula (56 st/km²) ima veću gustoću naseljenosti od poluotoka Pelješca (21 st/km²).

II.1.1.2. Izdvojena građevinska područja izvan naselja

Na području Županije građevinska područja izdvojene namjene izvan naselja iznose 3.678,23 ha. Te površine zauzimaju gospodarske (industrijske/zanatske, poslovne i ugostiteljsko-turističke zone) i sportsko-rekreacijske zone.

U građevinska područja gospodarske namjene smještaju se djelatnosti koje nisu spojive sa stambenom funkcijom naselja i imaju specifične zahtjeve proizvodnog, odnosno poslovnog procesa.

- Proizvodna namjena obuhvaća komplekse prerađivačke i zanatske industrije i građevinarstva koji zahtijevaju značajnije prostorne i ljudske resurse te mogu imati značajniji utjecaj na prostor i okoliš.
- Poslovna namjena obuhvaća pogone proizvodnog obrta, trgovačke i skladišne komplekse, servise različitih djelatnosti (uključujući i komunalnu djelatnost) i sl.
- Ugostiteljsko-turistička namjena obuhvaća područja u koja se smještaju hoteli, turistička naselja i kampovi.

Površine proizvodnih, poslovnih i ugostiteljsko-turističkih zona u Županiji su podjednake, dočim rekreacijske površine odskoču jer obuhvaćaju površine golfskih igrališta koje su PPŽ-om planirane kao građevinska područja i njih je najviše u Dubrovačkom priobalju jer su u njemu smještene 4 golfska igrališta (Konavle, Dubrovnik i Dubrovačko primorje). U Dubrovačkom priobalju JLS Dubrovačko primorje, Župa dubrovačka i Dubrovnik i na otocima u JLS Orebić, Mljet, Ston dominiraju ugostiteljsko-turističke zone, a u Donjoneretvanskom kraju JLS Ploče, Kula Norinska, Opuzen proizvodne i poslovne zone.

Tablica 18. Planirana GPI u DNŽ i po fizionomskim cjelinama
Izvor: ZZPUDNŽ

Naziv Grada/Općine	P kopna (ha)	GPI ukupno	Proizvodna (i)	Poslovna (K)	Ugostiteljsko-turistička (T)	Rekreacijska (R)
Dubrovačko priobalje	57.265,25	1.977,98	185,14	208,53	278,1	1.306,21
Otoci	79.441,07	532,31	102,99	99,48	314,12	35,72
Donjoneretvanski kraj	41.245,09	1.147,94	394,5	391,93	41,42	320,09
DNŽ	177.951,41	3.678,23	682,63	699,94	633,64	1.662,02

Tablica 19. Planirana GPI po JLS
Izvor: ZZPUDNŽ

Naziv Grada/Općine	P kopna JLS	GPI UKUPNO	i	K	T	R
Dubrovačko priobalje	57.265,25	1977,98	185,14	208,53	278,1	1306,21
KONAVLE	20.969,62	556,7	29	103,2	30	394,5
ŽUPA DUBROVAČKA	2.284,64	97,73	0	25,83	59,9	12
DUBROVNIK	14.281,13	448,84	41,14	4,5	92,2	311
DUBROVAČKO PRIMORJE	19.729,86	874,71	115	75	96	588,71
Otoci	79.441,07	532,31	102,99	99,48	314,12	35,72
STON	16.942,99	81	0	43	37	1
JANJINA	3.013,62	15,9	4,9	0	11	0
OREBIĆ	13.085,56	137,82	33,6	6,7	88,52	9
TRPANJ	3.589,03	13,76	3,26	0	10,5	0
LUMBARDA	1.076,15	25,12	9	0,5	15	0,62
KORČULA	11.228,17	68,9	6	36,4	24,5	2
SMOKVICA	4.368,60	18,01	5,01	0	10	3
BLATO	6.663,24	33	19,22	4,38	9,4	0
VELA LUKA	4.284,24	53,5	22	0	31,5	0
LASTOVO	5.262,93	45	0	0	30	15
MLJET	9.926,54	60,3	0	8,5	46,7	5,1
Donjoneretvanski kraj	41.245,09	1147,94	394,5	391,93	41,42	320,09
SLIVNO	5.297,42	48,79	4	0	26	18,79
OPUZEN	2.403,78	68,97	0	65,04	1,42	2,51
PLOČE	12.945,86	698,5	360,5	33	14	291
POJEZERJE	3.351,24	62	25	37	0	0
KULA NORINSKA	6.076,63	198,79	0	196	0	2,79
METKOVIĆ	5.083,10	53,89	5	44,89	0	4
ZAŽABLJE	6.087,06	17	0	16	0	1
DNŽ	177.951,41	3.678,23	682,63	699,94	633,64	1.662,02

Činjenica je da je u DNŽ velik broj planiranih zona, a vrlo ih je malo izgrađenih. Od ukupno 230 zona izdvojene namjene izvan naselja 70 zona tj. 30 % je izgrađeno ili djelimično izgrađeno dočim je neizgrađeno tj. planirano 160 zona tj. 70 %, što znači da postoji velika rezerva i da nije potrebno planirati povećanje nego je potrebno realizirati planirane zone ili ih preraspodjeljivati...

II.1.1.3. Gradnja izvan građevinskih područja

Eksploatacija mineralnih sirovina normativno je uređena s više propisa iz područja rudarstva i dodjele koncesija, od kojih su temeljni Zakon o rudarstvu (NN 56/13. 14/14., 52/18., 118/18. i 98/19.) i Zakon o koncesijama (NN 69/17. i 107/20.).

Naziv Grada/Općine	U POG-u	Izvan POG-a		UKUPNO
Dubrovačko priobalje	20,00	91,12	TGK/AGK	111,12
KONAVLE	0	0	-	0
ŽUPA DUBROVAČKA	20,00*	0	TGK	35,20
DUBROVNIK	0	24,12	TGK/AGK	24,12
DUBROVAČKO PRIMORJE	0	67,00	AGK/TGK	67,00
Otoci	79,10	20,35	SOL/AGK/TGK	99,45
STON	60,00	0	SOL	60,00
JANJINA	13,00	0	AGK	13,00
OREBIĆ	0	7,00	TGK	7,00
TRPANJ	0	0	-	0
LUMBARDA	3,60	0	AGK	3,60
KORČULA	2,50	4,00	AGK	6,50
SMOKVICA	0	9,35	TGK	9,35
BLATO	0		-	0
VELA LUKA	0		-	0
LASTOVO	0		-	0
MLJET	0		-	0
Donjoneretvanski kraj	0	61,91	TGK	61,91
SLIVNO	0	22,10	TGK	22,10
OPUZEN	0	0	-	0
PLOČE	0	14,07	TGK	14,07
POJEZERJE	0	0	-	0
KULA NORINSKA	0	0	-	0
METKOVIĆ	0	0	-	0
ZAŽABLJE	0	25,74	TGK	25,74
DNŽ	99,10	173,38		272,48

Tablica 20. Eksploatacija mineralnih sirovina po JLS, fizionomskim cjelinama i u DNŽ * eksploatacijsko polje Dubac u Općini Župa dubrovačka nije prikazan u prostornim planovima jer je u POG-u, ali je aktivan jer ima koncesiju do 31. 12. 2034. godine
Izvor: ZPUDNŽ

U DNŽ područja eksploatacije mineralnih sirovina su zahvati u prostoru izvan građevinskog područja. Mineralne sirovine koje se eksploatiraju su kamen i sol.

Od 17 eksploatacijskih polja aktivnih je 12 i to u Dubrovačkom priobalju 3, Donjoneretvanskom kraju 3 i na Otočnom području 6 od kojih je jedno eksploatacijsko polje morske soli.

U Dubrovačkom priobalju jedino Općina Dubrovačko primorje, koja je poznata po kamenarskom zanatu i velikom broju zanatskih zona u kojima se obrađuje kamen,, ima aktivnih eksploatacijskih polja i ujedno zauzima površinom najveće područje eksploatacije arhitektonsko građevnog kamena. U Donjoneretvanskom kraju pretežito se eksploatira tehnički građevni kamen, a najmanje površine su na otočnom području gdje je izrazito kvalitetan arhitektonsko građevni kamen i odakle su tradicijski poznati kamenoklesari (Lumbarda). Na otočnom području je smještena solana Ston (poluotok Pelješac).

Na području DNŽ je 9 napuštenih eksploatacijskih polja kamena od kojih 5 nisu sanirana (Komolac u Dubrovniku, Čilipi i Mikulići u Konavlima, Osobjava u Janjini te Giča u Veloj Luci).

Tablica 21. Površine obuhvata eksploatacije mineralnih sirovina po fizionomskim cjelinama i u DNŽ
Izvor: ZZPUDNŽ

Područje	P obuhvata (ha)
Dubrovačko priobalje	111,12
Otoci	99,45
Donjoneretvanski kraj	61,91
DNŽ	272,48

U Močićima u Konavlima stara kava je prenamijenjena u reciklažno dvorište građevinskog otpada i odlagalište građevinskog otpada i viška iskopa, Žukovac na Mljetu prenamijenjen je u komunalno-uslužnu zonu, Krmača u Lumbardi u ugostiteljsko-turističku zonu, a Dubac u Župi dubrovačkoj iako nije planirano prostornim planom još uvijek egzistira i ne sanira se. Ono predstavlja veliko eksploatacijsko polje (nalazi se u pojasu 1.000 m od obale) tehničko-građevnog kamena u prostoru ograničenja i nije još u sanaciji jer mu traje koncesija do kraja 2034. godine.

II.1.2. Prirodna područja

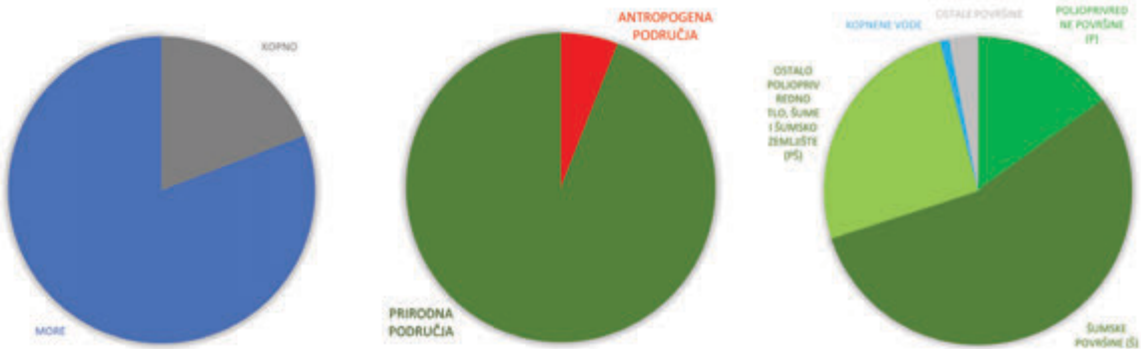
Uvidom u strukturu korištenja prostora Županije, vidljivo je da je kopneni prostor tek 19 % područja Županije, da se 6 % prostora kopnenog područja Županije koristi kao građevinsko područje, dok preostali prostor zauzimaju prirodna područja. Najveći udio u prirodnim područjima Županije zauzimaju šumske površine (55 %), slijedi ostalo poljoprivredno tlo, šume i šumsko zemljište (26 %) te poljoprivredne površine (15 %). U DNŽ mala je površina kopnenih voda, čak ispod 1 % udjela u prirodnim područjima.

Tablica 22. Površine prirodnih područja u DNŽ
Izvor: ZZPUDNŽ

Prirodna područja kopna DNŽ	UKUPNO (ha)	UKUPNO (%)
Poljoprivredne površine (P – P1, P2, P3)	24.586,92	15
Šumske površine (Š – Š1, Š2 i Š3)	92.288,00	55
Ostalo poljoprivredno tlo, šume i šumsko zemljište (PŠ)	44.368,89	26
Kopnene vode	929,86	1
Ostale površine	4.593,72	3
UKUPNO	166.767,39	100

Na razini Županije najveći je udio šumskih površina u prirodnim područjima čak 55 %, slijedi ostalo poljoprivredno i šumsko zemljište s 26 % te poljoprivredno s 15 %.

Grafikon 11. Prikaz odnosa površina u DNŽ: kopno / more, antropogena / prirodna područja na kopnu, prirodnih područja kopna
Izvor: ZZPUDNŽ

Prirodna područja na kopnu dijele se na: Poljoprivredne površine (P1, P2, P3); Šumske površine (Š1, Š2, Š3); Ostalo poljoprivredno tlo, šume i šumsko zemljište (PŠ); Kopnene vode i Ostale površine.

Tablica 23. Odnos prirodnih površina kopna u DNŽ
Izvor: ZZPUDNŽ

Korištenje zemljišta	DNŽ (ha)	DNŽ (%)	DUBROVAČKO PRIOBALJE	DP (%)	OTOCI	O (%)	DONJO-NERETVANSKI KRAJ	DK (%)
Poljoprivredne površine	24.586,92	100	6.109,565	25	9.560,965	39	8.916,38	36
Šumske površine	92.288,00	100	25.848	28	48.209	52	18.231	20
Ostalo (PŠ)	44.368,89	100	19.176,87	43	16.621,97	37	8.570,06	20

Na Otočkom području prevladavaju šumske površine (52 %), u Dubrovačkom priobalju ostalo poljoprivredno i šumsko zemljište (43 %), a u Donjoneretvanskom kraju poljoprivredne površine (36 %).

II.1.2.1. Poljoprivredne površine P1, P2, P3

Područje Županije je krško područje s obilježjima visoke stjenovitosti i kamenitosti, izražene energije reljefa i slabo razvijenih i neplodnih tala, pa su makija i ostale šumske fitocenozе glavno obilježje Županije. Ovu reljefnu cjelinu od zapada prema istoku, u nepravilnom obliku presijeca delta rijeke Neretve koja predstavlja iznimno važnu proizvodno-poljoprivrednu regiju. Hidrotehničkim melioracijama zemljišta u proteklom desetljećima u dolini Neretve uređen je veliki dio tala. Manji dio tala koji je ostao neuređen, danas ima veliku ekološku i krajobraznu važnost. Najveći dio ostalih poljoprivrednih tala nalazi se unutar brojnih većih polja (npr. Vrgorsko polje – polje Jezero, Konavosko polje) kao i manjih krških polja (posebno na otocima).

Bonitetno vrjednovanje zemljišta i izdvajanje prostornih kategorija (P1, P2, P3 i PŠ kategorije), utvrđeno je sukladno Pravilniku o mjerilima za utvrđivanje osobito vrijednog i vrijednog obradivog poljoprivrednog zemljišta (NN 53/10. i 39/13.).

Poljoprivredno zemljište osnovne namjene dijeli se na: osobito vrijedno obradivo tlo (P1); vrijedno obradivo tlo (P2) i ostalo obradivo zemljište (P3).

Korištenje zemljišta	Prostorna kategorija korištenja zemljišta		Površina	
	Oznaka	Opis	ha	%
Poljoprivredno zemljište	P1	osobito vrijedno obradivo zemljište	511,13	2 %
	P2	vrijedno obradivo zemljište	15.064,74	61 %
	P3	ostalo obradivo zemljište	9.011,05	37 %
Ukupno			24.586,92	100,00%

Tablica 24. Površine poljoprivrednog zemljišta u DNŽ
Izvor: ZZPUDNŽ

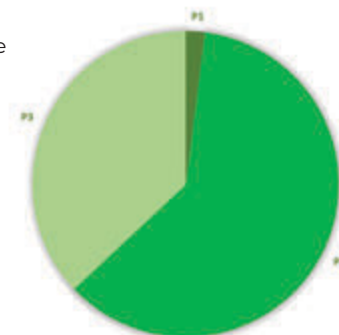
Na području Županije očigledan je mali broj poljoprivrednih površina, pogotovo onih visoke kvalitete. Površine osobito vrijednoga obradivog zemljišta (P1) zauzimaju tek 1,97 % (556,73 ha) ukupnih poljoprivrednih površina Županije. Vrijednoga obradivog zemljišta (P2) je 61,58 % (17.399,55 ha), a ostalo obradivo zemljište (P3) zauzimaju 36,45 % svih poljoprivrednih površina Županije. Zbog toga što se ne obrađuju poljoprivredne površine te trenutne nepovoljne demografske i gospodarske situacije, očit je stalan gubitak poljoprivrednog zemljišta i njegovo prerastanje u šume. PP DNŽ-om određena je obveza štititi poljoprivredno zemljište visokog boniteta.

Sukladno tome, prostornim se planovima uređenja općina i gradova, na temelju osjetljivosti prostora, najstrože štite osobito vrijedna poljoprivredna zemljišta (P1) i vrijedna poljoprivredna zemljišta (P2).

Prostorna kategorija P1 vrlo vrijednih obradivih zemljišta zauzima vrlo malu površinu i to prije svega zbog činjenice da je Pravilnikom za bonitetno vrednovanje zemljišta propisano da se klima za automorfna tla boduje za područje županije maksimalno s 5 bodova. Naime, na području županije ima dosta kvalitetnih tala s povoljnom plodnošću, međutim zbog propisanog bodovanja klime, takva tla su najvećim dijelom svrstana u P2 kategoriju. Ova zemljišta se javljaju sporadično na području županije, a čine ih brojni poligoni malih površina. Najvećim dijelom to su antropogena tla koja obilježava ravan do skoro ravan reljef, duboka ekološka dubina, ilovasta tekstura, povoljni vodozračni odnosi, te visoka plodnost.

Prostorna kategorija P2 predstavlja vrijedna obradiva zemljišta i zauzima vrlo veliku površinu. U nju se svrstavaju polja u dolini Neretve i polje Jezero u zaleđu Neretve, Konavosko polje te kraška polja na cijelom području Županije.

Prostorna kategorija P3 je kategorija ostalih obradivih zemljišta i zauzima također dosta veliku površinu, a nalaze se u dolini rijeke Neretve te se javlja sporadično i na ostalom dijelu županije u vidu brojnih poligona manjih površina, pri čemu su te površine nešto veće na otoku Korčuli. Najvećim dijelom su to antropogenizirana tla koja se koriste u poljoprivrednoj proizvodnji, a dio na padinama s izraženijim nagibom je terasiran. Prostornim planom određena su vrijedna poljoprivredna zemljišta kojemu se ne može promijeniti namjena, a to su Konavosko polje, područje iznad Orebića do Bilog polja, područje Postup - Dingač, područje Trstenik - Drače - Žuljana, pjeskovita-pržinasta tla oko Lumbarde, Čarsko polje, polje oko Smokvice, područje Sreser - Polje, područje Brijesta - Polje, Stonsko polje, okolina crkve Sv. Ane - Putnikovići, predjeli Ponikve - Mili, Područje Brsečine - Trsteno, Župsko polje, Polje iznad naselja Obod i Zapadna strana otoka Lopuda.

Grafikon 12. Odnos kategorija poljoprivrednog zemljišta u DNŽ
Izvor: ZZPUDNŽ

II.1.2.2. Šumske površine (Š1, Š2, Š3)

Šume i šumska zemljišta zauzimaju najveći dio Županije i prekrivaju oko 52 % ukupne kopnene površine. Razgraničenje šumskih površina obavlja se temeljem kriterija o gospodarskoj i zaštitnoj funkciji šuma te njihovoj ulozi u očuvanju biološke raznolikosti, stvaranju socijalno-zdravstvenih i rekreacijskih zona i trajne zaštite tla.

Tablica 25. Površine kategorija poljoprivrednog zemljišta u DNŽ i po fizionomskim cjelinama
Izvor: ZZPUDNŽ

Poljoprivredne površine DNŽ	DNŽ (ha)	DNŽ (%)	DUBROVAČKO PRIOBALJE	%	OTOCI	%	DONJO-NERETVANSKI KRAJ	%
P1	511,13	100	67,835	13	443,295	87	0,00	0
P2	15.064,74	100	4.359,86	29	3.295,33	22	7.409,54	49
P3	9.011,05	100	1.681,87	19	5.822,34	65	1.506,84	16
UKUPNO	24.586,92	100	6.109,565	25	9.560,965	39	8.916,38	36

Šumske površine razgraničuju se na: gospodarske šume (Š1), zaštitne šume (Š2) i šume posebne namjene (Š3).

Tablica 26. Površine kategorija poljoprivrednog zemljišta u DNŽ i po fizionomskim cjelinama
Izvor: ZZPUDNŽ

Korištenje zemljišta	Prostorna kategorija korištenja zemljišta		Površina	
	Oznaka	Opis	ha	%
Šumsko zemljište	Š1 i Š2	gospodarske i zaštitne šume	81.551,00	88
	Š3	šume posebne namjene	10.737,00	12
Ukupno			92.288,00	100,00%

Tablica 27. Površine kategorija šumskog zemljišta u DNŽ i po fizionomskim cjelinama
Izvor: ZZPUDNŽ

Šumsko zemljište DNŽ	DNŽ (ha)	DNŽ (%)	DUBROVAČKO PRIOBALJE		OTOCI		DONJO NERETVANSKI KRAJ	
Š1 + Š2	81.551,00	100	23.776,00	29	39.983,00	49	17.792,00	22
Š3	10.737,00	100	2.072	19	8.226	77	439	4
UKUPNO	92.288,00	100	25.848	28	48.209	52	18.231	20

Grafikon 13. Odnos kategorija šumskog zemljišta u DNŽ
Izvor: ZZPUDNŽ

Na području DNŽ su sve šume određene kao gospodarsko-zaštitne, (88 %). Riječ je o tipičnim mediteranskim i submediteranskim šumama male ili zanemarive komercijalne vrijednosti s naglašenim općekorisnim funkcijama, prije svega ekoloških (zaštita od erozije, bujica i poplava) te socijalnih funkcija (turistička, estetska, rekreacijska i zdravstvena). Koriste se i uređuju u skladu sa šumskogospodarskim osnovama kojima su šume i šumske površine prostorno podijeljene na gospodarske jedinice s odjelima i odsjecima, te programima i planovima gospodarenja. Za sve zaštitne šume potrebno je, u skladu sa Zakonom o šumama, provesti postupak donošenja akta o proglašenju šume zaštitnom.

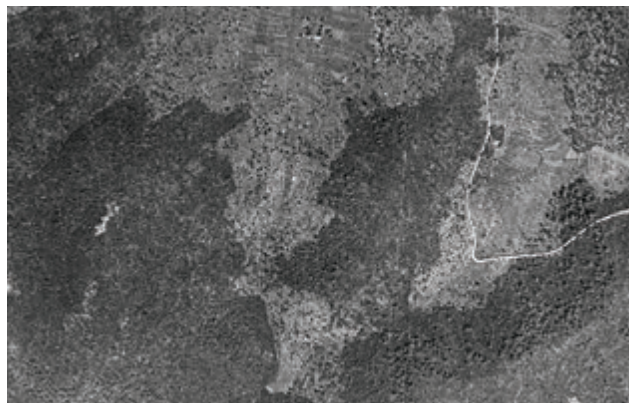
Šume na području DNŽ većinom se sastoje od šuma niskog krša, niskog su uzgojnog oblika te općekorisne funkcije koje višestruko nadilaze gospodarske. Glavne su vrste drveća bijeli bor, hrast medunac, crni jasen i crnika, a šuma se većinom javlja (oko 55 % svih šumskih površina) u nekom od degradacijskih stadija (šikara, makija ili garig). Oko 75 % šuma je u državnom vlasništvu.

Šume posebne namjene zauzimaju 12 %. Prema Zakonu o šumama, šume posebne namjene su zaštićene šume, urbane šume, šumski sjemenski objekti, šume za znanstvena istraživanja, šume za potrebe obrane Republike Hrvatske i šume utvrđene posebnim propisima.

Šume posebne namjene u DNŽ su šume unutar zaštićenih dijelova prirode kao što su park šume (Petka, otočić Ošjak, Predolac - Šibovnica itd.), šume u okviru posebnih rezervata kao što su Velika dolina na Mljetu, kopneni dio posebnog rezervata u moru Malostonski zaljev i Malo more, posebni rezervat šumske vegetacije otok Lokrum, u okviru parka prirode Lastovsko otočje i nacionalnog parka Mljet.

Sukcesija je jedan od procesa koji zahvaćaju prirodna staništa. Prema Izvješću o stanju okoliša DNŽ preko 30 % županije je prekriveno staništima u sukcesiji. Travnjaci prelaze u makiju uslijed napuštanja tradicionalnog stočarstva, a poljoprivredne površine zarastaju

kad se prestanu obrađivati pa smo danas svjedoci pretvaranja u šume zapuštenih poljoprivrednih površina, nekad maslinika i vinograda, među suhozidima. Specifična problematika su šume i šumska zemljišta u državnom vlasništvu namijenjena osnivanju prava služnosti radi podizanja višegodišnjih nasada, što praktički znači prenamjenu šuma i šumskog zemljišta u poljoprivredne površine. Čestice namijenjene za prenamjenu definirane su u 10 Odluka Vlade RH (2004. - 2013.) o osnivanju služnosti na šumskom zemljištu u vlasništvu RH radi podizanja višegodišnjih nasada. Planom je određeno da je potrebno ishođenje odgovarajućeg akta središnjeg tijela državne uprave nadležnog za poslove zaštite prirode za navedene prenamjene. Mogućnost ovakve prenamjene ukinuta je stupanjem na snagu posljednjih ID Zakona o šumama iz 2014. godine (NN 94/14.).

II.1.2.3. Ostalo poljoprivredno i šumsko tlo (PŠ)

Preostali dio kopnenih prirodnih površina (44.368,89 ha) tj. 25 % čine površine ostaloga poljoprivrednog tla, šuma i šumskog zemljišta (PŠ). Ove površine obuhvaćaju u pravilu, neobrasla šumska zemljišta, šikare, kamenjare i poljoprivredno zemljište lošije kvalitete koje nije pogodno za ratarsku proizvodnju.

PŠ kategorija odnosno kategorija ostalih poljoprivrednih tala zauzima najveću površinu, što je dakako razumljivo s aspekta poznavanje reljefa, geološke podloge i krške geomorfologije županije. Tla ove kategorije obilježavaju umjereno strme i strme padine, visoka stjenovitost i kamenitost, plitka do vrlo plitka ekološka dubina, nerijetko ekscesivna dreniranost.

Takvih vrsta tla najviše je u Dubrovačkom priobalju (43 %) i na Otocima (37 %).

Poljoprivredne površine DNŽ	DNŽ (ha)	DNŽ (%)	DUBROVAČKO PRIOBALJE	DP (%)	OTOCI	O (%)	DONJO NERETVANSKI KRAJ	DK (%)
Ostalo (PŠ)	44.368,89	100	19.176,87	43	16.621,97	37	8.570,06	20

Slika 22. Prikaz zarastanja poljoprivrednih površina (sukcesija) na o. Korčuli (1968./2017.)
Izvor: DGU

Tablica 28. Površine ostalog poljoprivrednog i šumskog tla u DNŽ i po fizionomskim cjelinama
Izvor: ZZPUDNŽ

II.1.2.4. Površine kopnenih voda

Kopnene vode dijele se na vodotoke, jezera, potoke, kanale i sl. Vodne površine mogu se namijeniti za djelatnosti u funkciji naselja, ali i za gospodarske, prometne i sportsko-rekreacijske djelatnosti. Na području Županije kopnene vodne površine su rijeka Neretva, Mala Neretva, rječice Norin, Ljuta, Konavočica, veći potoci i bujice te jezera: Baćinska, Modro oko, Kuti te kanali za navodnjavanje.

Vodne površine zauzimaju 929,86 ha. Najveća površina je u Donjonetvanskom kraju (95 %) te u Dubrovačkom priobalju u Konavlima (4 %).

Vodne površine na kopnu	DNŽ (ha)	DNŽ (%)	DUBROVAČKO PRIOBALJE	%	OTOCI	%	DONJO NERETVANSKI KRAJ	%
JEZERA I RIJEKE	759,30	100	0	0	0	0	759,30	100
RJEČICE, BUJICE, KANALI	170,56	100	35,58	21	13,38	8	121,6	41
UKUPNO	929,86	100	35,58	4	13,38	1	880,9	95

Tablica 29. Površine kopnenih voda u DNŽ i po fizionomskim cjelinama
Izvor: ZZPUDNŽ

II.1.3. More

More zauzima oko 751.063,31 ha ili 81 % površine DNŽ. Otočno područje zauzima najveću površinu mora (75 %) u Županiji, potom Dubrovačko priobalje (24 %) i potom Donjoneretvanski kraj (1 %).

Tablica 30. Odnos površine kopna i mora u DNŽ i po fizionomskim cjelinama
Izvor: ZZPUDNŽ

	DNŽ (ha)	DNŽ (%)	DUBROVAČKO PRIOBALJE	%	OTOCI	%	DONJONERE- TVANSKI KRAJ	%
KOPNO	177.951,41	100	57.265,25	32	79.441,07	45	41.245,09	23
MORE	751.063,31	100	177.924,09	24	569.741,50	75	8.397,72	1
UKUPNO	929.014,72	100	230.189,34	25	649.182,57	70	49.642,81	5

Otočno područje ima najveći udio mora u površinama JLS. Prednjači Lastovo s 98 %, Mljet s 93 % i Lumbarda s 90 % površine mora u površini JLS. U Dubrovačkom priobalju Dubrovnik ima 83 % površine mora, a Konavle 82 %. U Donjoneretvanskom kraju Slivno 32 %, a Ploče 30 %. Samo 4 JLS nemaju uopće mora.

Tablica 31. Površina mora po JLS
Izvor: ZZPUDNŽ

Naziv Grada/Općine	P KOPNA I mora JLS	P kopna JLS	P mora JLS	% mora u JLS
Dubrovačko priobalje	230.189,34	57.265,25	172.924,09	75
KONAVLE	117.515,72	20.969,62	96.546,10	82
ŽUPA DUBROVAČKA	3.833,33	2.284,64	1.548,69	40
DUBROVNIK	86.137,67	14.281,13	71.856,54	83
DUBROVAČKO PRIMORJE	22.702,62	19.729,86	2.972,76	13
Otoci	649.182,57	79.441,07	569.741,50	88
STON	36.119,93	16.942,99	19.176,94	53
JANJINA	8.137,17	3.013,62	5.123,55	63
OREBIĆ	38.746,91	13.085,56	25.661,35	66
TRPANJ	12.325,72	3.589,03	8.736,69	71
LUMBARDA	10.360,52	1.076,15	9.284,37	90
KORČULA	33.318,03	11.228,17	22.089,86	66
SMOKVICA	15.422,84	4.368,60	11.054,24	72
BLATO	24.074,43	6.663,24	17.411,19	72
VELA LUKA	33.795,28	4.284,24	29.511,04	87
LASTOVO	287.538,65	5.262,93	282.275,72	98
MLJET	149.343,09	9.926,54	139.416,55	93
Donjoneretvanski kraj	49.642,81	41.245,09	8.397,72	17
SLIVNO	7.857,91	5.297,42	2.560,49	32
OPUZEN	2.573,53	2.403,78	169,75	6
PLOČE	18.613,34	12.945,86	5.667,48	30
POJEZERJE	3.351,24	3.351,24	0,00	0
KULA NORINSKA	6.076,63	6.076,63	0,00	0
METKOVIĆ	5.083,10	5.083,10	0,00	0
ZAŽABLJE	6.087,06	6.087,06	0,00	0
DNŽ	929.014,72	177.951,41	751.063,31	81

Ovisno o namjeni, more se razgraničava na područja mora određena za pojedine namjene (poput ribarenja, marikulture, eksploatacije mineralnih sirovina, brodogradnje, poput luka, privezišta ili sidrišta, plovni putova, rekreaciju na moru i slično) i na područja mora bez definirane namjene.

II.1.3.1. Područja mora određena za pojedine namjene

Područja mora mogu biti vezana za namjene definirane na obali kopna kao

- Akvatorij luka otvorenih za javni promet,
- Akvatorij luka posebne namjene (luka nautičkog turizma, industrijska luka, brodogradilišna luka, sportska luka, vojna luka, ribarska luka),
- Akvatorij sportsko-rekreacijskih zona na obali (plaže, akvaparkovi i sl.),
- Akvatorij ugostiteljsko-turističkih zona na obali (akvatorij za privezište u sklopu turističke zone ili akvatorij za plažu),
- Zone marikulture uz obalu za djelatnosti uzgoja riba, školjaka ili potapanja boca i sl.

ili mogu biti na otvorenom moru

- Zone marikulture (off shore),
- Trase podmorskih kabela,
- Koridori plovnih puteva,
- Područja dozvoljenog/zabranjenog ribolova

Ili su dijelovi zaštićenog mora

- Zaštićena područja prirode i ekološke mreže na moru,
- Zaštićena područja krajobraza mora,
- Zaštićena područja kulturne baštine u moru (arheološki lokaliteti).

Marikultura

U PPDNŽ određene su lokacije uzgajališta školjkaša, riba i riba – školjkaša na moru uz obalu i to određene su 22 lokacije. Dozvoljen je uzgoj samo bijele ribe. Na obali planirani su otpremni centri. U DNŽ lokaliteti namijenjeni potrebama uzgoja riba i školjkaša su određeni u širokim potezima. Područja zona akvakulture nalazi se u cijelom Malostonskom zaljevu i Malom moru (koje je podijeljeno između 4 općine), uz sjevernu obalu Pelješca od Malog mora do Lovišta, te uz sjevernu obalu otoka Mljeta od Sobre do Kozarice.

Ostalih 7 pojedinačnih lokaliteta su u Dubrovačkom primorju uvala Hudoba, u Konavlima na Prevlaci, uz otočić Galičnjak na Mljetu, na području Blace - Osinj i uvala Vinogradina u Općini Slivno te područje Česminova - Žukova u Veloj Luci, od kojih je aktivna koncesija na otoku Mljetu uz otočić Galičnjak i 3 koncesije na području Blace - Osinj u općini Slivno. U DNŽ samo 1,15 % mora je angažirano za potrebe marikulture. Od ukupno 8.643,56 ha zona marikulture najveća površina nalazi se u Otočnom području, što je 5 puta više nego u Donjoneretvanskom kraju, odnosno preko 17 puta više nego u Dubrovačkom priobalju.

Naziv Grada/Općine	U POG-u MORA	
Dubrovačko priobalje	400,14	
KONAVLE	172,34	RIBA
ŽUPA DUBROVAČKA	0	-
DUBROVNIK	0	-
DUBROVAČKO PRIMORJE	227,80	ŠKOLJKE / RIBA
Otoci	6.949,10	
STON	4.232,03	ŠKOLJKE / RIBA
JANJINA	1.199,58	ŠKOLJKE / RIBA
OREBIĆ	714,55	ŠKOLJKE / RIBA
TRPANJ	541,14	ŠKOLJKE / RIBA
LUMBARDA	0	-
KORČULA	0	-
SMOKVICA	0	-
BLATO	0	-
VELA LUKA	30,00	RIBA
LASTOVO	0	-
MLJET	231,80	RIBA
Donjoneretvanski kraj	1.294,32	
SLIVNO	1.294,32	ŠKOLJKE / RIBA
OPUZEN	0	-
PLOČE	0	-
POJEZERJE	0	-
KULA NORINSKA	0	-
METKOVIĆ	0	-
ZAŽABLJE	0	-
DNŽ	8.643,56	

Tablica 32. Površine za akvakulturu temeljem povlastica u DNŽ, krajem 2021.
Izvor: DNŽ

II.2. SUSTAV NASELJA U DNŽ

Sustav središnjih naselja bitna je odrednica kvalitetnog prostornog uređenja i razvitka svake države, a potom i županijske (regionalne) i gradske odnosno općinske (lokalne) razine. Time se usmjerava i kontrolira prostorni razvoj, prostorna raspodjela stanovništva, potiče razvitak optimalne mreže naselja u svim dijelovima države usmjeravanjem gospodarskih djelatnosti i urbano-tvornih funkcija te podržava razvoj ostalih gradskih i ruralnih naselja koja imaju nužne preduvjete.

Opredjeljenje za policentričan razvitak Republike Hrvatske, prema Strategiji prostornog uređenja Republike Hrvatske iz 2017. godine, temeljeno je na postojećoj strukturi i sustavu naselja. Politika policentričnog razvoja – žarišta razvoja kao važnog preduvjeta teritorijalne kohezije znači zalaganje za optimalni razmještaj stanovnika, djelatnosti, središnjih i drugih funkcija i infrastrukturnih sustava te daje odgovor na trenutne smjerove prostornog razvitka koje karakterizira velika pokretljivost, dinamika i neodređenost društva u sve definiranim prostorima (A. Marinović-Uzelac, Strategija prostornog razvoja Republike Hrvatske, 2011.).

Slika 23. Sustav naselja, razvoj i problemska područja
Izvor: SPRRH

SUSTAV NASELJA, RAZVOJ I PROBLEMSKA PODRUČJA

- Urbane aglomeracije makroregionalnih centara
- Jača razvojna područja s razvijenim urbanim sustavom
- Područja posebnih razvojnih izazova
- Glavni grad
- Makroregionalni centar
- Regionalno središte
- Subregionalno središte
- Područno i lokalno središte

Izvor: Institut za turizam,
2014., stručna podloga

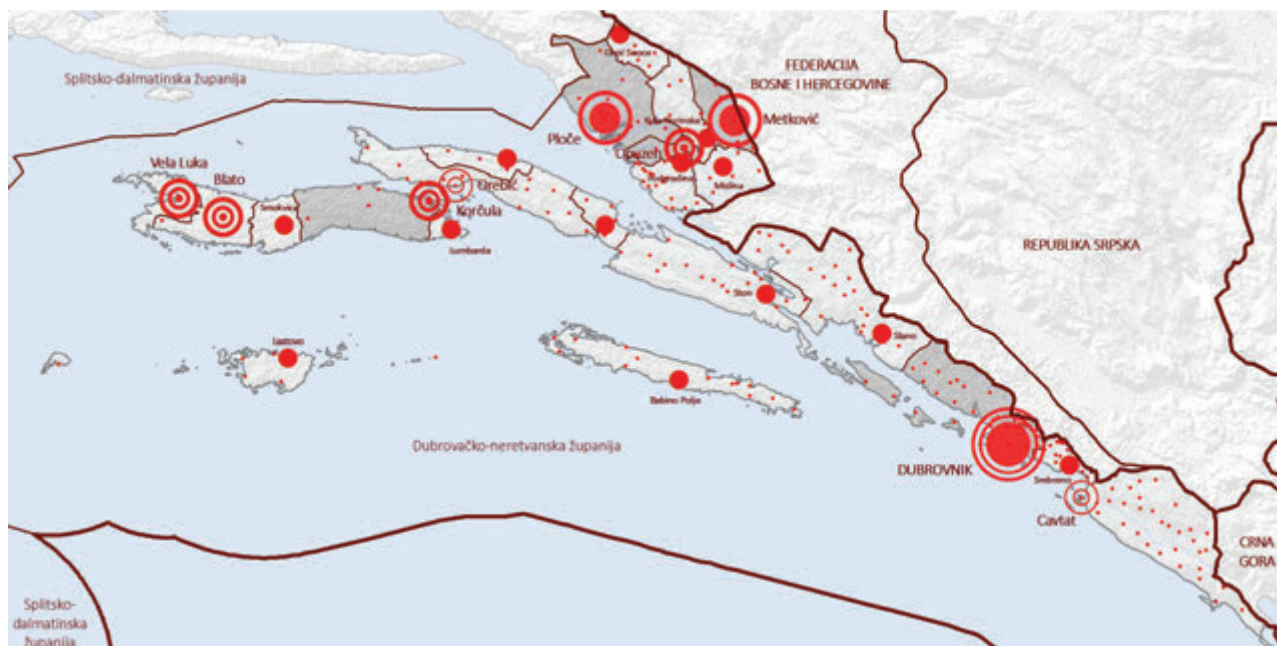
II.2.1. Sustav središnjih naselja

Polazeći od navedenih smjernica, sustav središnjih naselja i razvojnih središta za prostor DNŽ utvrđen je Prostornim planom Županije. U skladu s utvrđenim sustavom iz Prostornog plana Županije, jedinice lokalne samouprave u svojim su prostornim planovima primijenile temeljni ustroj i podjelu na razvojna, regionalna i lokalna središta, ali su ga i dijelom prilagodile s obzirom na svoje lokalne karakteristike i prostorno – razvojne mogućnosti, stvarajući nešto gušću mrežu lokalnih središta i pridruženih središnjih funkcija.

Politika policentričnog razvoja DNŽ znači zalaganje za obzirni razmještaj stanovnika, djelatnosti, središnjih i drugih funkcija i infrastrukturnih sustava. Određena središta razvijaju se zajednički, međusobno povezano i usklađeno unutar aglomeracijskih područja, gradskih regija ili kao konurbacija, dijeleći međusobno funkcije svojstvene za odgovarajuće kategorije središnjih naselja.

Na području Dubrovačko-neretvanske županije nalazi se 5 gradova i 17 općina s ukupno 230 samostalnih naselja i 122.568 stalnih stanovnika (2011.). Glavno je obilježje sustava naselja DNŽ koncentrirana naseljenost u nekoliko većih središta, među kojima se ističu svojom veličinom i funkcijama bivša općinska i sadašnja gradska središta Dubrovnik (28.434 stalnih stanovnika), Metković (15.329 st.), Ploče (6.013 st.) i Korčula (2.856 st.) sadašnja općinska ili gradska središta i gradska naselja Blato (3.570 st.), Vela Luka (4.137 st.) i Opuzen (2.729 st.), pa Cavtat (2.153 st.), Ston (549 st.), Orebić (1.979 st.) i Lastovo (350 st.), kao i još 50-tak manje ili više važnijih samostalnih naselja, od kojih je još 11 općinskih središta/sjedišta.

Slika 24. Prikaz središnjih naselja u DNŽ
Izvor: PPDNZ

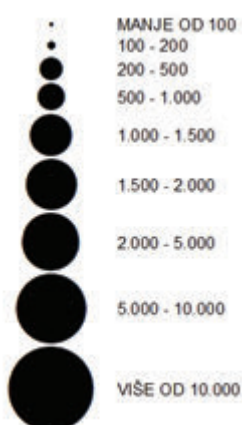
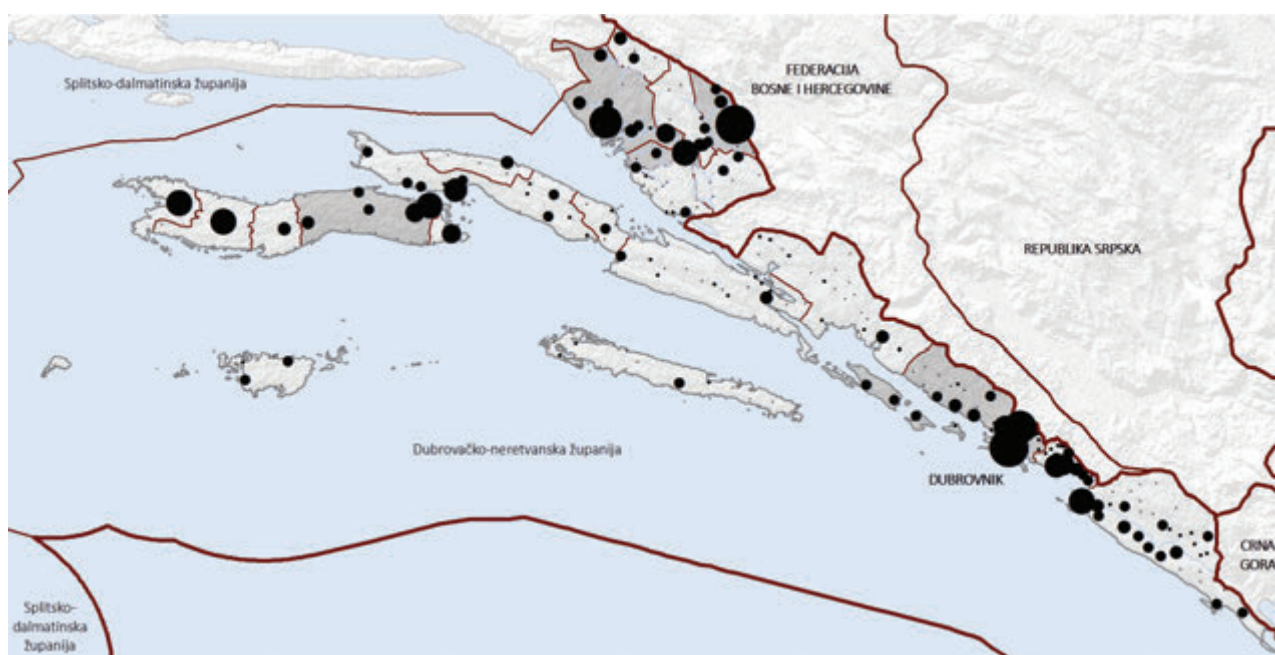
U DNŽ ima 230 naselja, od čega 92 % tj. 211 naselja su naselja do 1.000 stanovnika i u njima živi samo 34 % stanovništva županije tj. 41.646 stanovnika, dočim u ostalih 15 naselja tj 6,5 % koja su veća od 1.000 stanovnika živi 66 % ukupnog stanovništva tj 80.917 stanovnika. Četiri statistička naselja tj. 2 % su bez stanovnika i to u Općini Pojezerje Brečići i Dubrave, a na otoku Lastovu Glavat i Sušac na istoimenim otocima.

Samo Dubrovnik i Metković su naselja s više od 10.000 stanovnika i oni broje cca 36 % ukupnog stanovništva Županije.

Dubrovačko-neretvansku županiju karakterizira raštrkanost naselja, pri čemu je za priobalje tipična koncentracija stanovništva u većim naseljima, kombinirana s pojedinačnim ruralnim cjelinama, dok unutrašnjost Županije karakterizira velik broj (89) manjih naselja (39 %) s manje od 100 stanovnika (3,6 %), odnosno 122 (53 %) naselja sa 100 - 1.000 stanovnika (30 %). Riječ je o periferno položenim i prometno izoliranim prostorima u kojima je nedostupnost osnovnih funkcija primarni razlog iseljavanja u ostale dijelove Županije.

Tablica 33. Veličina naselja u DNŽ prema broju stanovnika 2011.
Izvor: PPDNŽ

BROJ STANOVNIKA	NASELJA			STANOVNIŠTVO		
	BROJ	UDIO (%)	KUMULATIV %	BROJ	UDIO (%)	KUMULATIV %
Bez stanovnika	4	1,74	1,74	0	0	0
Manje ili = 100	89	38,70	40,43	4.437	3,62	3,62
100-200	50	21,74	62,17	7.485	6,11	9,73
200-500	52	22,61	84,78	15.133	12,35	22,07
500-1 000	20	8,70	93,48	14.591	11,90	33,98
1 000-1 500	3	1,30	94,78	3.824	3,12	37,10
1 500-2 000	3	1,30	96,09	5.856	4,78	41,88
2 000-5 000	5	2,17	98,26	15.445	12,60	54,48
5 000-10 000	2	0,87	99,13	12.029	9,81	64,29
Više od 10 000	2	0,87	100,00	43.763	35,71	100,00
UKUPNO	230	100		122.563	100,00	

Slika 25. Naselja DNŽ prema broju stanovnika 2011.
Izvor: ZZPUDNŽ

Iako DNŽ danas dijelimo na 3 fziionske cjeline, povijesno, područje je sastavljeno od područja nekadašnje Dubrovačke Republike, Otoka Korčule i Doline Neretve koja područja imaju drugačiji povijesni razvoj i sukladno tome drugačiji karakter naselja...

Današnji planirani sustav središnjih naselja u DNŽ nije određen isključivo na bazi broja stanovnika, već je u skladu s geostrateškim položajem DNŽ u RH te povijesnom ulogom ovog područja. U skladu s razmještajem stanovništva, njihovim potrebama, gospodarskim mogućnostima i postavljenim kriterijima predviđen je planirani sustav središnjih naselja u Županiji u pet skupina sukladno PPDNŽ i važećoj SPURH, te u 2 skupine urbanih područja sukladno Zakonu o regionalnom razvoju.

Veće regionalno središte i veći grad (30.000 - 80.000 stanovnika) i veće urbano područje
Grad Dubrovnik, kao veće regionalno središte, u razmjerima Hrvatske nije makroregionalno središte poput Rijeke ili Splita, ali s obzirom na broj stanovnika 39.028 on je veće regionalno središte.

U cilju učinkovitijeg i ravnomjernijeg razvoja prostora Države držimo da Dubrovnik treba planirati kao makroregionalni centar RH i u tom smjeru se trebaju razvijati njegove funkcije, a ne ukidati ih. Dubrovnik bi i u novom ustroju regionalne i lokalne samouprave trebao zadržati funkciju centra ustrojbene jedinice koja ne može biti niža od prve ustrojbene razine ispod državne, bilo da se radi o županiji, regiji ili planskom području. Zbog povijesnih okolnosti, geografskog položaja, gospodarskih i drugih razloga Dubrovnik se i do sada razvijao samostalno, neovisno o najbližem makro regionalnom centru. Također po kriterijima za izdvajanje centralnih naselja Hrvatske i sada ispunjava sve uvjete makro regionalnog centra (sve obvezne funkcije centralnog naselja 2. reda, sveučilište, županijska bolnica regionalnog

Sustav naselja	Sustav DNŽ	Tablica 34. Sustav naselja na području DNŽ Izvor: PPDNŽ
veće regionalno središte	DUBROVNIK, sjedište Županije, važnije regionalno središte u sustavu RH, veći grad, veće razvojno središte	
regionalno središte	METKOVIĆ, važnije regionalno središte u sustavu RH (kao konurbacijsko područje – socio-gospodarska gradska regija), srednji grad, manje razvojno središte	
	PLOČE - podjela središnjih funkcija s Metkovićem, manje razvojno središte, srednji grad	
manje regionalno središte	KORČULA - manje razvojno središte slabije razvijenosti, mali grad	
područno središte	CAVTAT - Čilipi i Zvekovica	
	STON - dijeli funkcije s Malim Stonom	
	VELA LUKA	
	BLATO	
	OPUZEN	
	područna i lokalna središta u sustavu Republike Hrvatske, općinska središta i ostala žarišta, mala razvojna žarišta, mali gradovi	
lokalno središte	LASTOVO	
	BABINO POLJE	
	SMOKVICA	
	LUMBARDA	
	OREBIĆ	
	TRPANJ	
	JANJINA	
	OTRIĆ-SEOCI	
	KULA NORINSKA	
	MLINIŠTE	
	SLANO	
	ZATON	
	SREBRENO - Kupari, Mlini, Petrača i Čibača	
	mala lokalna središta u sustavu Republike Hrvatske, inicijalna razvojna žarišta	

značenja itd). Potrebno je istaknuti da je zaustavljen trend ukidanja središnjih funkcija i da su vraćene do sada ukinute funkcije (Sjedište Trgovačkog suda za DNŽ, Područni carinarski ured DNŽ itd.). Može se pretpostaviti da će grad Dubrovnik, u skoroj budućnosti, zajedno s općinama Konavle, Župa dubrovačka, Dubrovačko primorje, Ston, Janjina, Trpanj, Orebić, Mljet i Lastovo težiti stvaranju većeg urbanog područja.

Regionalna središta i srednji grad (7.000 - 30.000 stanovnika) i manje urbano područje
Regionalna središta u DNŽ su grad Metković s 15.329 stanovnika i grad Ploče s 7.250. Grad Metković je prema Zakonu o regionalnom razvoju manje urbano područje.

Specifičnost područja Neretve je razvijanje procesa urbanizacije na okosnici Metković - Ploče gdje su Metković i Ploče ravnopravna regionalna središta sukladno važećoj Strategiji prostornog uređenja RH. Može se pretpostaviti da će Metković - Ploče u narednom razdoblju zajedno s gradom Opuzenom i općinama u okruženju težiti stvaranju manjeg urbanog područja.

Potencijalna regionalna središta

Može se pretpostaviti da će Korčula s Orebićem, te Blato s Vela Lukom zajedno s naseljima općina u okruženju dijeliti centralne funkcije. Naime, s obzirom na prethodno iznesene nalaze za budući razvoj ponajprije otočnog dijela DNŽ, prema prostornim, prometnim, socijalnim, gospodarskim, demografskim obilježjima, ključan je razvoj Korčule s funkcijama regionalnog središta. Potrebno je da DNŽ u svojoj politici prema teritorijalnom razvoju i skladu s time i u drugim politikama razvoja promiče i jača položaj i uloga Korčule kao regionalnog središta. Također, da se istodobno zalaže da se takav status Korčule ugradi u politiku prostornog razvoja na nacionalnoj razini, u strateškim dokumentima i zakonskoj regulativi.

Manja regionalna središta i subregionalna središta i manji grad (2.500 - 7.000 stanovnika)

Manje regionalno središte je grad Korčula s 2.856 stanovnika.
Subregionalna središta su Opuzen, Blato i Vela Luka.

Područna i lokalna središta (1.000 - 2.500 stanovnika i središta općina)

Područna središta, ujedno i naselja iznad 1.000 stanovnika su Cavtat, Lumbarda i Orebić, a ostala lokalna središta su općinska sjedišta: Trpanj, Smokvica, Lastovo, Babino Polje, Slano, Srebreno, Ston, Janjina, Mlinište, Kula Norinska, Otrić-Seoci i Podgradina bez obzira na to što neka od navedenih naselja ne dostižu minimalni broj stanovnika za pripadajuću skupinu.

Ostala manja lokalna središta

Ostala manja lokalna središta čine dio razvojno slabijih naselja a to su: Gruda, Čilipi, Kupari, Zaton, Orašac, Žrnovo i Ubli.

Potencijalna manja lokalna središta

Koločep, Lopud, Sipanska Luka, Kuna Pelješka, Putnikovići, Staševica, Komin, Čara, Račišće, Doli, Sobra i Nova Sela.

DNŽ kroz PPDNŽ ne određuje građevinska područja naselja, ali daje uvjete određivanja građevinskih područja naselja koja se moraju poštivati kroz izradu PPU JLS, te poglavito posvećuje pozornost odabiru razvojnog modela na načelima racionalnog korištenja prostora. Tako su u PPDNŽ određeni prostori visokog intenziteta korištenja, srednjeg intenziteta korištenja i niskog intenziteta korištenja.

Sustav središnjih naselja (ili mreža gradova) bitna je odrednica kvalitetnog prostornog uređenja i razvoja svakog prostora. Time se usmjerava ili kontrolira prostorna raspodjela stanovništva, potiče razvitak optimalne mreže naselja u svim dijelovima određenog područja usmjeravanjem gospodarskih djelatnosti i urbano-tvornih funkcija, te podržava razvoj ostalih gradskih i ruralnih naselja koja imaju nužne preduvjete.

PPDNŽ-om planiran optimalni sustav središnjih naselja u DNŽ se, u potpunosti, ne podudara s određenjima iz Strategije regionalnog razvoja RH, a posebice u odnosu na status Dubrovnika kao regionalnog središta koji je izjednačen sa statusom Metkovića, Knina, Gospića, Ogulina, Delnica itd.

Iako je SPRRH samo postavio okvir i smjernice za razvoj koji je prilagodljiv na promjene i sagledljiv s više razina, Županijska skupština kao najviše predstavničko tijelo Županije je donijelo Deklaraciju o položaju i regionalnom statusu DNŽ 25. studenog 2013. kojom se zalaže za status DNŽ kao regionalne jedinice i za status Dubrovnika kao većeg regionalnog središta.

27. prosinca 2013.

SLUŽBENI GLASNIK DUBROVAČKO-NERETVANSKE ŽUPANIJE

Broj 16

ŽUPANIJSKA SKUPŠTINA

450

REPUBLIKA HRVATSKA
DUBROVAČKO-NERETVANSKA ŽUPANIJA

Temeļjem članka 22. Statuta Dubrovačko-neretvanske županije (Službeni glasnik Dubrovačko-neretvanske županije, broj 7/09, 10/10, i 3/13.) i članka 77. Poslovnika Skupštine Dubrovačko-neretvanske županije (Službeni glasnik Dubrovačko-neretvanske županije, broj 8/09, i 3/13.), a ponukana predloženim Nacrtom prijedloga Zakona o regionalnom razvoju Republike Hrvatske, ali i brojnim najavama ukidanja Dubrovačko-neretvanske županije u budućem regionalnom ustroju Republike Hrvatske, Skupština Dubrovačko-neretvanske županije, na prijedlog dubrovačko-neretvanskog Župana i uz sudjelovanje predstavnika političkog, javnog, znanstvenog, gospodarskog i kulturnog života, na izvanrednoj sjednici, održanoj 25. studenoga 2013. godine u Dubrovniku, donijela je

DEKLARACIJU

O POLOŽAJU I REGIONALNOM STATUSU DUBROVAČKO-NERETVANSKE ŽUPANIJE

Skupština Dubrovačko-neretvanske županije ističe činjenicu kako je, sukladno odredbama Ustava Republike Hrvatske i Zakona o područjima županija, gradova i općina u Republici Hrvatskoj, Dubrovačko-neretvanska županija sa sjedištem u Dubrovniku ustrojena kao jedinica područne, odnosno regionalne, samouprave.

Skupština Dubrovačko-neretvanske županije naglašava kako je Dubrovačko-neretvanska županija u proteklih 20 godina, usprkos pretrpljenim ratnim razaranjima, postala jedna od najrazvijenijih hrvatskih županija te je po svom ugledu prepoznata i izvan granica Republike Hrvatske.

Županija je u svojem dosadašnjem djelovanju posve ispunila zadaću kreatora i koordinatora regionalnog razvoja na svom području, a doneseni strateški dokumenti i prostorni planovi te ukupno djelovanje jasno su pozicionirali Dubrovačko-neretvansku županiju kao samoodrživu i prepoznatu hrvatsku regiju.

Skupština Dubrovačko-neretvanske županije utvrđuje kako je Nacrtom prijedloga Zakona o regionalnom razvoju Republike Hrvatske, predlaganjem planskih područja, umanjivanjem uloge županija i smanjivanjem uloge regionalnih razvojnih agencija ugrožen status županije kao jedinice regionalne samouprave i da je to, zapravo, posredni put prema okrupnjavanju područnih/regionalnih jedinica u pet regija, što je za županiju neprihvatljivo.

Skupština Dubrovačko-neretvanske županije utvrđuje sljedeće strateške regionalne interese na krajnjem jugu Hrvatske:

- osigurati hrvatsku opstojnost na krajnjem jugu Hrvatske,
- povezati dubrovačko područje s ostatkom zemlje i Pelješkim mostom osigurati cjelovitost teritorija Republike Hrvatske,
- utvrditi pravedne granice prema Bosni i Hercegovini kod Neuma te prema Crnoj Gori kod Prevlake,
- omogućiti sugrađanima kvalitetan život, radna mjesta i perspektivu mladima,
- osigurati održivi razvoj, ujednačen za sve dijelove županije i očuvati lokalni ustroj koji to omogućuje,
- očuvati bogatu kulturnu baštinu Dubrovnika i cijele županije, očuvati okoliš i prirodne ljepote kao temelje našeg turizma, gospodarstva u cjelini kao i kvalitetnog življenja uopće,
- očuvati, odnosno vratiti, regionalna sjedišta državnih institucija u Dubrovnik odnosno u županiju.

Skupština Dubrovačko-neretvanske županije uvjerena je kako je za ostvarenje navedenih interesa nužno da županija ostane jedinica područne/regionalne samouprave te čvrsto stoji na, već višekratno izrečenim, stajalištima:

1. U svakom budućem regionalnom ustroju u Republici Hrvatskoj Dubrovačko-neretvanska županija mora biti samostalna područna jedinica, a grad Dubrovnik njeno regionalno središte. Dubrovačko-neretvanska županija odbacuje bilo kakav status, koje je niži od statusa županije, regije, odnosno planskog područja tj. koji je niži od prve ustrojbene razine ispod državne. U prilog tome stoje povijesni, geostrateški, zemljopisni, gospodarski i razvojni argumenti, a simbolično i suštinski i dubrovački grb koji se nalazi u kruni hrvatskog državnog grba.
2. Županija kao jedinica područne/regionalne samouprave izraz je prava građana na regionalnu samoupravu i mora ostati ustrojena u skladu s voljom i interesima građana na određenom području, mora joj se osigurati više prava i veća sredstva u skladu s proklamiranom decentralizacijom i načelom supsidijarnosti.
3. Odbacuje se predloženi model planskih područja iz Nacrta prijedloga Zakona o regionalnom razvoju Republike Hrvatske, kojim se Dubrovačko-neretvanska županija uvrštava u plansko područje Srednji i Južni Jadran, kao i druge odredbe Nacrta koje umanjuju ulogu županije i njenih agencija u regionalnom razvoju, koje umanjuju ulogu manjih gradova i ruralnog područja i kojima se ukidaju područja od posebne državne skrbi bez odgovarajućeg prijelaznog razdoblja i prije dokidanja teritorijalne odvojenosti dubrovačkog područja od matice zemlje.
4. Traži se zaustavljanje preseljenja regionalnih sjedišta državnih institucija iz Dubrovačko-neretvanske županije odnosno grada Dubrovnika te vraćanje preseljenih sjedišta natrag u Dubrovnik.
5. Traži se od Vlade Republike Hrvatske, Hrvatskog sabora i Predsjednika Republike Hrvatske da osiguraju poštivanje iskazane volje ove Skupštine kao legitimno izabranog tijela odnosno predstavnika građana u Dubrovačko-neretvanskoj županiji.

Župan dubrovačko-neretvansk
Nikola Dobroslavić, prof.

Predsjednik Županijske skupštine
Ivan Margaretić, prof.

Deklaracija o položaju i regionalnom statusu DNŽ
Izvor: Sl.gl.DNŽ 16/13.

II.2.2. Urbane aglomeracije

Donošenjem Zakona o regionalnom razvoju Republike Hrvatske (NN 147/14., 123/17. i 118/18.) utvrđeni su zakonski i programski okviri za provedbu politike regionalnog razvoja u skladu sa smjernicama EU.

Zakon o regionalnom razvoju odredio je tri tipa urbanih područja:

- 4 gradske aglomeracije (sjedišta u Zagrebu, Splitu, Rijeci i Osijeku)
- veća urbana područja - gradovi koji na razini jedinica lokalne samouprave imaju više od 35.000 stanovnika, a nisu uključeni u urbane aglomeracije, među kojima je Dubrovnik iz DNŽ.
- manja urbana područja - gradovi koji imaju manje od 35.000 stanovnika, ali njihova središnja naselja imaju više od 10.000 stanovnika ili su sjedišta županija, među kojima je Metković iz DNŽ.

Kao osnovne kriterije za uključivanje jedinica lokalne samouprave u urbana područja Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova EU predložilo je dva kriterija:

- kriterij udjela zaposlenih dnevnih migranata u središte urbanog područja od minimalno 30 % i
- kriterij prostornog kontinuiteta, tj. sve JLS moraju činiti kontinuirano urbano područje.

Popis jedinica lokalne samouprave koje ulaze u sastav pojedine urbane aglomeracije / urbanih područja određuju se odlukama Ministarstva na prijedlog središnjih gradova. Na području DNŽ do 2021. godine grad Metković i Dubrovnik su utvrdili obuhvat svojih urbanih područja i to:

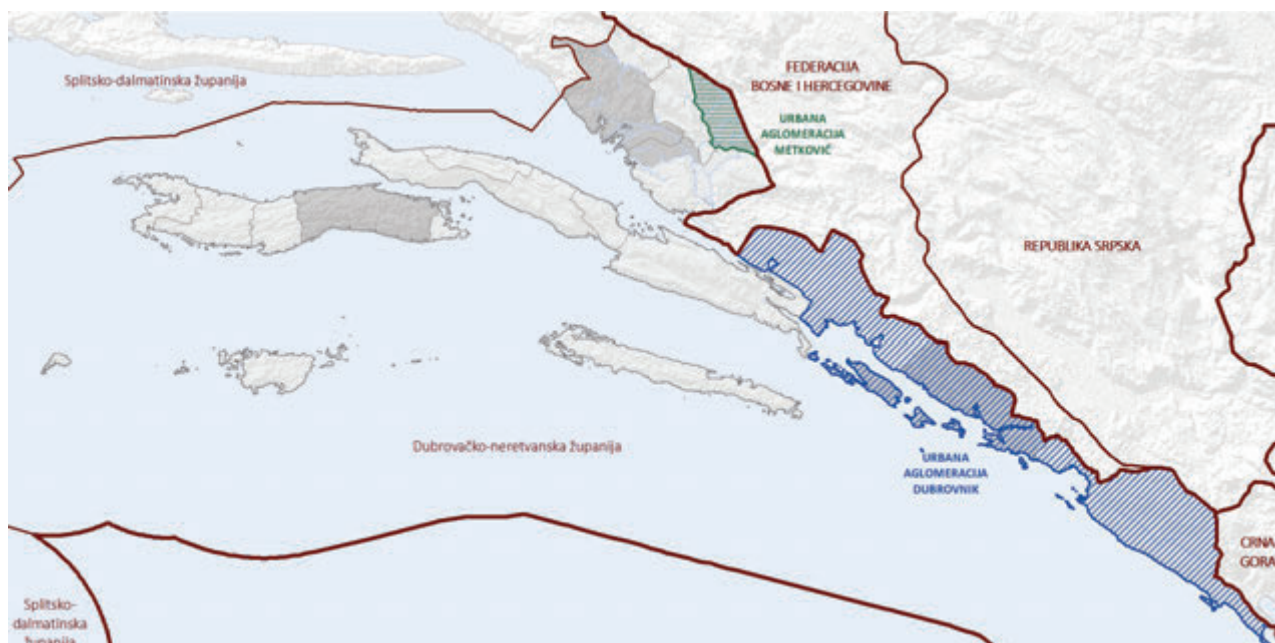
- Grad Metković 2016. godine je donio Odluku o obuhvatu urbanog područja grada Metkovića kao manje urbano područje s obzirom na broj stanovnika, ali samo u granicama svoje JLS, nakon čega je izrađena Strategija razvoja urbanog područja Grada Metkovića i
- Grad Dubrovnik, 2020. godine donio je Odluku o sastavu Urbanog područja Dubrovnik u koji sastav ulaze Grad Dubrovnik i Općine Konavle, Župa dubrovačka i Dubrovačko primorje.

II.2.3. Ruralni razvoj

U administrativne svrhe u Republici Hrvatskoj razlika između ruralnih i urbanih područja temelji se na teritorijalnoj podjeli gdje se manje administrativne jedinice - općine, smatraju ruralnim, dok se gradovi smatraju urbanim područjima.

Pristupanjem RH Europskoj uniji prihvaćen je novi pristup ruralnom razvoju preko lokalnih akcijskih grupa koje se financiraju putem nacionalnog Programa ruralnog razvoja u okviru Europskoga poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj (EPFRR). Dugoročni je cilj održivo upravljanje prirodnim resursima i uravnotežen razvoj ruralnih krajeva. Lokalne akcijske grupe (LAG-ovi) su oblik lokalno-privatnog partnerstva – udruga, koje čine predstavnici lokalne i regionalne vlasti, privatnog sektora i civilnog društva s uključenog područja.

Slika 26. Urbane aglomeracije u DNŽ
Izvor: DNŽ

Oni zajednički grade lokalne strategije razvoja i pripremaju projektne prijedloge za održivi razvoj ruralnog prostora. Za tu provedbu (izradom projekata) traže financiranje iz strukturnih fondova EU.

Definicije ruralnih područja su različite. Prema OECD-u (Međunarodnoj organizaciji za gospodarsku suradnju i razvitak – Organisation for Economic Co-operation and Development), ruralne regije su one u kojima gustoća naseljenosti iznosi manje od 150 stanovnika po kvadratnom kilometru (st/km²), a prema definiciji Europske unije, to su područja sa 100 stanovnika na kvadratni kilometar (st/km²). Dakle, za razvrstavanje nekog područja u ruralni prostor OECD određuje prag od 150 st/km², a EU 100 st/km².

U određenju ruralnih prostora na području DNŽ, prema definiciji iz Programa ruralnog razvoja RH za razdoblje 2014. – 2020., cijeli teritorij Hrvatske s izuzetkom administrativna središta četiri grada (Zagreb, Split, Rijeka i Osijek), čini ruralno područje.

Ruralna područja

Prema definiciji ruralnih područja po kriterijima Europske unije (100 st/km²) u Dubrovačko-neretvanskoj županiji može se izdvojiti svega pet JLS-ova koji se, smatraju urbanim područjem. To su gradovi Dubrovnik, Metković i Opuzen, te općine Lumbarda i Župa Dubrovačka.

Međutim, s obzirom na specifičnosti RH Državni zavod za statistiku predlaže model diferencijacije urbanih, ruralnih i prijelaznih naselja u RH koji se temelji na shvaćanju grada kao kompaktan sagrađenog većeg naselja u čijim sekundarnim i tercijarnim djelatnostima radi veći dio aktivnog stanovništva i to ne samo za vlastite potrebe nego i za potrebe stanovništva šireg prostora. Uz to, grad stanovništvu osigurava i zadovoljavanje životnih potreba kao što su opskrba, promet, obrazovanje, zdravstvena zaštita, dostupnost upravnih i ostalih pravnih usluga i slično (centralne funkcije).

Predlaže se specifični model za diferencijaciju urbanih, ruralnih i prijelaznih naselja. Pa se urbanim (gradskim) naseljima smatraju:

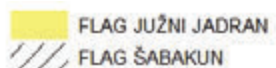
- sva naselja, sjedišta upravnih gradova (bez obzira na broj stanovnika),
- sva naselja s više od 10.000 stanovnika,
- naselja od 5.000 do 9.999 stanovnika, s 25 % i više zaposlenih u naselju stanovanja, i to u sekundarnim i tercijarnim djelatnostima (u odnosu na ukupan broj zaposlenih stanovnika naselja),
- naselja od 2.000 do 4.999 stanovnika, s 25 % i više zaposlenih u naselju stanovanja, i to u sekundarnim i tercijarnim djelatnostima (u odnosu na ukupan broj zaposlenih mještana) te s udjelom nepoljoprivrednih kućanstava od 50 % i više.

Prema ovakvoj klasifikaciji u Dubrovačko-neretvanskoj županiji izdvojena su sljedeća naselja kao urbana odnosno gradska naselja: Dubrovnik, Metković, Ploče, Opuzen, Korčula, Vela Luka, Blato i Cavtat.

Sva ostala naselja, koja ne zadovoljavaju navedene kriterije, smatraju se ruralnim i prijelaznim naseljima. U tu skupinu uključena su sela i ostala, manje ili više urbanizirana naselja u ruralnom prostoru, te suburbana naselja.

Slika 27. Lokalne akcijske grupe u DNŽ
Izvor: DNŽ

Slika 28. Lokalne akcijske grupe za ribarstvo u DNŽ
Izvor: DNŽ

Lokalne akcijske grupe (LAG-ovi)

Lokalne akcijske grupe (LAG) su udruge koje čine predstavnici lokalne vlasti, privatnog sektora i civilnog društva s uključenog područja koji zajednički grade lokalne strategije razvoja, te pripremaju projektne prijedloge za održivi razvoj ruralnog prostora, za čiju će se realizaciju tražiti novac pred pristupnih fondova, a kasnije i strukturnih fondova EU.

Na području DNŽ osnovane su 4 lokalne akcijske grupe i to:

- LAG Neretva i
- LAG 5 te
- FLAG Južni Jadran i
- FLAG Šabakun.

LAG NERETVA

Područje LAG-a Neretva čine ukupno 3 grada i 4 općine i to Grad Metković, Ploče i Opuzen te općine Pojezerje, Kula Norinska, Slivno i Zažablje. Područje LAG-a Neretva ima površinu od 412,57 km² ili 23,15 % površine Dubrovačko – neretvanske županije te u svom sastavu broji 56 naselja. Prema popisu stanovništva 2011. godine na području LAG-a Neretva živi 35.672 ili gotovo 30 % ukupnog stanovništva Dubrovačko-neretvanske županije.

LAG Neretva osnovana je 17.12.2012. godine kao nastojanje ruralnih gradova i općina u dolini Neretve za primjenu procedura LEADER pristupa. Pravni status LAG-a NERETVA je udruga građana čiji su osnivači jedinice lokalne samouprave, lokalne javne ustanove poput škola, predstavnici lokalnog poslovnog sektora te udruge građana s područja doline Neretve. Specifičnost područja LAG-a Neretva je u tome što je to područje glavno poljoprivredno područje čitave DNŽ u kojoj je ključno voćarstvo, prvenstveno uzgoj citrusa (pretežito mandarina), a istovremeno i osjetljivo područje zbog ihtiološko-ornitološkog rezervata u jugoistočnom dijelu delte, a pretežito je i NATURA 2000 područje. Dodatna specifičnost područja je i bogatstvo kulturno-povijesne baštine područja LAG-a, što je rezultat burne povijesti obilježene grčkom i rimskom kolonizacijom te prepletanjem različitih utjecaja tijekom povijesti (rimljani, crkveni redovi, Iliri, Venecija i dr.).

LAG 5

Područje LAG-a 5 zahvaća otoke Korčulu, Mljet i Lastovo, te poluotok Pelješac i općinu Dubrovačko primorje (izašlo iz LAG-a 5 i uključuje se u novi LAG koji će biti osnovan tijekom 2022. godine), a obuhvaća 1 grad: Korčulu i 11 općina: Blato, Dubrovačko primorje, Janjinu, Lastovo, Lumbardu, Mljet, Orebić, Smokvicu, Ston, Trpanj i Vela Luka.

Područje LAG-a 5 ima 991,7 km². a sastoji se od 93 naselja u kojima živi 27.373 stanovnika ili 22,3 % ukupnog stanovništva Dubrovačko-neretvanske županije. Najgušće naseljena područja LAG-a 5 su grad Korčula te općine Vela Luka i Orebić, dok su najrjeđe naseljena mjesta Janjina i Trpanj na poluotoku Pelješcu te otok Lastovo.

LAG 5 osnovan je 2012. godine kao neprofitna udruga, zalaganjem lokalnih aktivista radi unapređenja i razvoja zajednice.

Bogatstvo kulturno-povijesne baštine s područja LAG-a 5 rezultat je njegove burne povijesti, obilježene grčkom i rimskom kolonizacijom te prepletanjem različitih utjecaja (Venecija, Dubrovačka Republika i dr.). Na njegovom dijelu nalazi se više od 30 % zaštićenih spomenika kulture sa županijskog područja, a posebnost se otkriva i u nematerijalnoj kulturnoj baštini.

FLAG Južni Jadran

Lokalna akcijska skupina u ribarstvu (*eng. Fisheries Local Action Group*) FLAG je partnerstvo predstavnika gospodarskog sektora ribarstva, civilnog i javnog sektora osnovano s namjerom izrade i provedbe Lokalne razvojne strategije u ribarstvu (LRSR) svog područja i lakšeg povlačenja sredstava iz Europskog fonda za pomorstvo i ribarstvo. FLAG "Južni Jadran" djeluje na području 11 JLS. Pokriva područje gradova Metković i Opuzen, te općina Dubrovačko Primorje, Ston, Janjina, Mljet, Lumbarda, Vela Luka, Lastovo, Kula Norinska i Slivno. Osim 11 predstavnika JLS, član FLAG-a je i JU Park prirode Lastovsko otočje kao javni sektor, te članovi iz gospodarske i civilne interesne skupine tj. ukupno 49 članova. FLAG Južni Jadran pokriva površinu od 791,62 km², a na njegovom području živi 36.147 stanovnika (prema popisu iz 2011.)

Osnovan je inicijativom i organizacijom RRA DUNEa 2016. godine, a prema pravnom statusu je udruga koja djeluje u cilju povećanja zaposlenosti i teritorijalne kohezije putem promicanja gospodarskog rasta, društvene uključenosti, stvaranja radnih mjesta i pružanja podrške upošljivosti i mobilnosti radne snage u obalnim zajednicama koje ovise o ribarstvu i akvakulturi, uključujući i diversifikaciju aktivnosti u ribarstvu.

FLAG Šabakun

FLAG "Šabakun" osnovan je inicijativom i organizacijom RRA DUNEa i uz tehničku pomoć FLAG-a Južni Jadran 2021. godine, za područje 8 JLS.

Pokriva područje grada Dubrovnik i općine Konavle, Župa Dubrovačka, Mljet, Lumbarda, Smokvica, Vela Luka i Lastovo, područja s ukupno 189 registriranih ribara.

II.2.4. Društvena infrastruktura

Društvena infrastruktura obuhvaća građevine javne i društvene te sportsko-rekreacijske namjene, odnosno građevine javnih službi (tijela uprave i pravosuđa, službe civilne zaštite), zdravstvenih djelatnosti, socijalne skrbi, prosvjetnih djelatnosti (predškolski, osnovnoškolski i srednjoškolski odgoj i obrazovanje, visoko školstvo), građevine i ustanove za kulturu i tehničku kulturu te građevine i površine za sport i rekreaciju.

Analiza mreža i sadržaja društvenih djelatnosti prikazuje pokrivenost područja DNŽ, kapacitete i trendove te projekte. Razmatraju se i utjecaji koji proizlaze iz važećeg zakonodavstva, prostorno-planske dokumentacije i prostornih standarda.

Većina institucija društvenih djelatnosti razvija se u sklopu naselja pa su njihova sistematizacija, razvoj i hijerarhijsko ustrojstvo u uskoj vezi s razvojem sustava središnjih naselja. Temeljne skupine društvene infrastrukture čine: javne službe (uprava i pravosuđe, službe civilne zaštite), zdravstvo i socijalna skrb, odgoj i obrazovanje, kultura i umjetnost te sport i rekreacija.

Ustroj mreža pojedinih društvenih funkcija određen je zakonskim okvirima, a odgovara političko-teritorijalnom ustroju. Iznimno, mreža ustanova u kulturi nije propisana, a mreža sportskih građevina, iako je prema Zakonu o sportu obvezna podloga za izradu dokumenata prostornog uređenja, u praksi nije donesena.

Nadalje, izuzev javnih službi, unutar društvenih djelatnosti, u većoj ili manjoj mjeri javne mreže proširuju se uslugama koje imaju i komercijalni karakter, odnosno dolazi do preklapanja javnog i privatnog upravljanja i financiranja, te funkcioniranja dodatnih kapaciteta izvan propisane mreže.

U PPDNŽ središnje funkcije su klasificirane u veći broj temeljnih djelatnosti, koje se prema značenju i utjecaju u prostoru dijele u više stupnjeva. Optimalna klasifikacija središnjih funkcija sukladna sustavu središnjih naselja u Županiji je sljedeća:

- Javne službe;
- Zdravstvo;
- Socijalna skrb;
- Prosvjeta (obrazovanje, školstvo);
- Visoko školstvo i znanost;
- Kultura, umjetnost i tehnička kultura;
- Sport, rekreacija, zabava i odmor.

Ekonomičan, racionalan i funkcionalan razvitak, razmještaj i struktura središnjih uslužnih funkcija uvjet je za ostvarivanje njihove zadaće podizanja obrazovne i kulturne razine, zdravstvene kulture i standarda stanovništva, povećanja socijalne sigurnosti i skrbi o stanovništvu, kvalitetnijeg ustrojstva opskrbe, servisa i drugih usluga te rekreacije i odmora.

Razmjestaž i razvitak središnjih funkcija smješten je u određenim središtima prema izvršenoj klasifikaciji središnjih funkcija za pojedine kategorije središnjih naselja. Sve funkcije u gradovima i u drugim središnjim naseljima potrebno je razvijati i dimenzionirati u skladu s razvitkom područja te brojem stanovnika, koji gravitira i koristi te usluge u cilju ostvarivanja približno jednakih uvjeta života, porasta kvalitete i standarda njihova življenja.

Za sadržaje središnjih funkcija na županijskoj, gradskoj, općinskoj i mjesnoj razini i za djelatnosti ostalih općih službi i institucija treba osigurati prostorne uvjete rada i razvoja, a za što se brine Županija preko svojih upravnih odjela te jedinice lokalne samouprave u svom djelokrugu.

II.2.4.1. Javne službe

Mrežu javnih službi čine građevine (institucije i ustanove) državne uprave, pravosuđa, područne (regionalne) i lokalne samouprave te ostale upravne službe i institucije. Ustroj ustanova javnih službi određen je zakonodavnim okvirima. Izmjenama zakona u proteklom razdoblju dogodile su se promjene u ustroju javnih službi. Javne službe državne uprave u DNŽ su Državni ured za reviziju koji je sukladno Zakonu o Državnom uredu za reviziju (NN 25/19.) ustanovio Područni ured u Dubrovniku. Stupanjem na snagu Zakona o Državnom inspektoratu (NN 115/18. i 117/21.) i Uredbe o unutarnjem ustrojstvu Državnog inspektorata (NN 45/19., 97/20., 119/20. i 104/21.) radi obavljanja inspeksijskih i drugih stručnih poslova ustrojen je Područni ured Split sa sjedištem u Splitu koji obavlja inspeksijski nadzor na području DNŽ koji ima 4 ispostave i to u Dubrovniku, Korčuli, Metkoviću i Pločama.

Državna geodetska uprava (DGU) u DNŽ organizirana je putem Područnog ureda za katastar (PUK) Dubrovnik u okviru kojeg su organizirani Odjel za katastarske programe i geodetske poslove i Odjel za katastar nekretnina u Dubrovniku, potom Odjel za katastar nekretnina u Korčuli s Ispostavom za katastar nekretnina u Blatu te Odjel za katastar nekretnina u Metkoviću s Ispostavom za katastar nekretnina u Pločama. Za područje DNŽ, Ministarstvo kulture i medija utvrdilo je nadležnost dva Konzervatorska odjela s obzirom na velik broj kulturnih dobara u DNŽ i opterećenost Konzervatorskog odjela u Dubrovniku. Konzervatorski odjel u Dubrovniku s ispostavom u Korčuli ima u nadležnosti Dubrovačko priobalje i Otoke, a Konzervatorski odjel u Imotskom ima nadležnost nad Donjoneretvanskim krajem.

Na području DNŽ djeluju dvije lučke kapetanije i to lučka kapetanija Dubrovnik i lučka kapetanija Ploče. Lučka kapetanija Dubrovnik ima 10 lučkih ispostava i to: Orebić, Cavtat, Slano, Sobra, Ston, Trpanj, Korčula, Vela Luka, Lastovo, Trstenik i 2 odjeljaka: Odjeljak – Gradska luka, Odjeljak – Marina Komolac, a Lučka kapetanija Ploče 1 lučku ispostavu u Metkoviću.

Zakonom o ustrojstvu i djelokrugu ministarstava i drugih središnjih tijela državne uprave (NN 85/20.) i Uredbom o unutarnjem ustrojstvu Ministarstva financija (NN 97/20. i 101/21.) određeno je da je u okviru Carinske uprave za DNŽ nadležan Područni carinski ured (PCU) Split, Carinski ured (CU) Dubrovnik u okviru kojeg djeluje: Služba za nadzor, RGP Dubrovnik, Kontrolno mjesto luka Dubrovnik, Služba za RGP Korčula, Kontrolna mjesta Vela Luka, Ubli – Lastovo i Cavtat.

Sukladno Zakonu o Poreznoj upravi (NN 115/16. i 98/19.) od 2020. godine Porezna uprava ima Područni ured Dubrovnik s 3 ispostave i to u Dubrovniku, Korčuli i Metkoviću.

Sukladno Zakonu o financijskoj agenciji (NN 117/01., 60/04. i 42/05.) za područje DNŽ FINA je ustrojila Regionalni centar Split, Podružnicu Dubrovnik sa 7 poslovnica i to u Dubrovniku, Pločama, Metkoviću, Korčuli, Veloj Luci, Orebiću i Blatu.

Sukladno Zakonu o policiji (NN 34/11., 130/12., 89/14., 151/14., 33/15., 121/16. i 66/19.), Policijska uprava DNŽ sa sjedištem u Dubrovniku, nadležna je za cijelo područje DNŽ, a djeluje preko 11 policijskih postaja i to 6 policijskih postaja Dubrovnik, Ston, Korčula, Lastovo, Metković i Ploče, 2 Postaje granične policije Gruda i Metković, 1 postaje prometne policije u Dubrovniku, 1 postaje pomorske policije u Dubrovniku i 1 postaje aerodromske policije u Čilipima.

Sukladno Zakonu o sudovima (NN 28/13., 33/15., 82/15., 82/16. i 67/18.) u DNŽ ustanovljen je pravosudni sustav u DNŽ koji se sastoji od općinskih i županijskog suda, trgovačkog suda, općinskog i županijskog državnog odvjetništva, zatvora i probacijske službe te javnobilježničkih ureda.

Županijski sud u Dubrovniku nadležan je za područje Općinskog suda u Dubrovniku i Općinskog suda u Metkoviću prema Zakonu o područjima i sjedištima sudova (NN 67/18.)

Općinski sudovi u DNŽ prema Zakonu o područjima i sjedištima sudova (NN 67/18.) se nalaze u Dubrovniku sa stalnom službom u Korčuli i Metkoviću i to:

- Općinski sud u Dubrovniku nadležan je za područje grada Dubrovnika te općina: Dubrovačko primorje, Janjina, Konavle, Ston, i Župa dubrovačka
- Stalna služba u Korčuli za područje grada Korčule te općina: Blato, Lastovo, Lumbarda, Mljet, Orebić, Smokvica, Trpanj, Vela Luka
- Stalna služba u Blatu
- Stalna služba u Lastovu
- Općinski sud u Metkoviću za područje gradova: Metković, Opuzen, Ploče i Vrgorac te općina: Kula Norinska, Pojezerje, Slivno i Zažablje
- Stalna služba u Pločama za područje grada Ploče.

U DNŽ u sastavu Općinskog suda u Dubrovniku djeluje Zemljišnoknjižni odjel u Dubrovniku, Korčuli i Blatu, a Općinskog suda u Metkoviću Zemljišnoknjižni odjeli u Metkoviću i Pločama.

Sukladno Zakonu o područjima i sjedištima sudova (NN 67/18.) ustanovljen je Trgovački sud u Dubrovniku za područje Dubrovačko-neretvanske županije, a za utvrđene posebne slučajeve, određen je Trgovački sud u Splitu i za područje Trgovačkog suda u Dubrovniku.

Županijsko državno odvjetništvo u Dubrovniku za područje Županijskog suda u Dubrovniku nadležno je za područje DNŽ, a podređeno je Državnom odvjetništvu RH prema Zakonu o državnom odvjetništvu (NN 67/18.), a postupa pred županijskim, trgovačkim i upravnim sudovima.

Općinsko državno odvjetništvo u Dubrovniku za područje Općinskog suda u Dubrovniku nadležno je za grad Dubrovnik i Korčulu i općine Blato, Dubrovačko primorje, Janjina, Konavle, Lastovo, Lumbarda, Mljet, Orebić, Smokvica, Ston, Trpanj, Vela Luka i Župa dubrovačka. Podređeno je županijskom državnom odvjetništvu, a postupa pred općinskim sudovima i javnopravnim tijelima.

Općinsko državno odvjetništvo u Metkoviću nadležno je za područje Općinskog suda u Metkoviću nadležnog za područje gradova: Metković, Opuzen i Ploče te općina: Kula Norinska, Pojezerje, Slivno i Zažablje.

U Dubrovniku postoji zatvor koji je prema stupnju osiguranja i ograničenja slobode zatvorenika, kao i primijenjenim mjerama postupanja prema zatvorenicima zatvorenog tipa. U Dubrovniku djeluje i Probacijski ured Dubrovnik nadležan za DNŽ.

U DNŽ ima 10 javno bilježničkih ureda, od toga u Dubrovniku 5, Blatu 1, Korčuli 1, Metkoviću 2, Pločama 1. U Uredima rade ovlašteni javni bilježnici učlanjeni u Hrvatsku javnobilježničku komoru.

Sjedište područne (regionalne) samouprave nalazi se u Dubrovniku. Županijska skupština je glavno upravno tijelo DNŽ, a izvršno tijelo je Župan i zamjenik Župana te 9 Upravnih odjela.

Člankom 67. Zakona o sustavu državne uprave (NN 66/19.), koji je stupio na snagu 18. srpnja 2019. godine, propisano je da će se pojedini poslovi državne uprave iz nadležnosti ureda državne uprave posebnim zakonima povjeriti županijama.

Posebni zakoni kojima se poslovi državne uprave povjeravaju županijama stupili su na snagu 1. siječnja 2020. godine kada je Županija počela obavljati povjerene poslove državne Uprave. Povjeravanje poslova državne uprave županijama je mjera „decentralizacija i racionalizacija“ u okviru reformskog prioriteta „unaprjeđenje javne uprave“ nacionalnog programa reformi 2019. godine.

Odlukom o ustrojstvu i djelokrugu upravnih tijela DNŽ, koja je stupila na snagu 1. siječnja 2020. godine, povjereni poslovi državne uprave koji se odnose na povjerene poslove državne uprave iz područja gospodarstva, imovinsko-pravnih poslova, društvenih djelatnosti, opće uprave te ostalih poslova propisanih Uredbom o unutarnjem ustrojstvu ureda državne uprave u županijama, raspoređeni su na tada postojećih šest Upravnih tijela županije.

U srpnju 2021. godine donesena je nova Odluka o unutarnjem ustrojstvu i djelokrugu upravnih tijela Dubrovačko-neretvanske županije kojom je ustrojeno devet upravnih tijela i to:

1. Upravni odjel za poslove Župana i Županijske skupštine,
2. Upravni odjel za obrazovanje, kulturu i sport,
3. Upravni odjel za poduzetništvo, turizam i more,
4. Upravni odjel za prostorno uređenje i gradnju,
5. Upravni odjel za zaštitu okoliša i komunalne poslove,
6. Upravni odjel za financije,
7. Upravni odjel za opću upravu i imovinsko-pravne poslove,
8. Upravni odjel za poljoprivredu i ruralni razvoj i
9. Upravni odjel za zdravstvo, obitelj i branitelje.

Sukladno Zakonu o sustavu civilne zaštite, (NN 82/15., 118/18, 31/20. i 20/21.) civilna zaštita ustrojava se na lokalnoj, područnoj (regionalnoj) i državnoj razini. Mjere i aktivnosti u

sustavu civilne zaštite provode Vlada RH, MUP kao središnje tijelo državne uprave, tijela državne uprave i druga državna tijela, oružane snage RH i policija te JLS i JRS. Za područje DNŽ nadležan je Područni ured civilne zaštite Split, Služba civilne zaštite Dubrovnik. DNŽ kao jedinica regionalne samouprave organizira poslove civilne zaštite iz svog samoupravnog djelokruga tj. osniva stožer i imenuje načelnika, zamjenika i članove stožera, a stručne, administrativne i tehničke poslove za Stožer civilne zaštite obavlja Upravni odjel za poslove župana, županijske skupštine i opću upravu.

Operativne snage sustava civilne zaštite u DNŽ su:

- Stožer civilne zaštite,
- Operativne snage vatrogastva,
- Operativne snage Hrvatskog Crvenog križa,
- Operativne snage Hrvatske gorske službe spašavanja,
- Udruge,
- Postrojbe i povjerenici civilne zaštite,
- Koordinator i na lokaciji i
- Pravne osobe u sustavu civilne zaštite.

Sukladno Zakonu o vatrogastvu (NN 125/19.) vatrogasna djelatnost je neprofitna, stručna i humanitarna djelatnost od interesa za RH, a obavljaju je isključivo vatrogasne postrojbe i vatrogasne organizacije.

Na državnoj razini djeluje Hrvatska vatrogasna zajednica (HVZ) kao središnji ured nadležan za vatrogastvo, a na razini županija vatrogasne zajednice županija pod nadležnošću HVZ-a u operativnom i provedbenom smislu.

U DNŽ djeluje Vatrogasna zajednica DNŽ za područje DNŽ.

U JLS na području DNŽ djeluju 6 JVP i 1 ispostava (Dubrovnik, Metković, Dubrovačko primorje, Ploče, Konavle i Mljet), te 45 DVD-ova i 3 Profesionalne vatrogasne postrojbe u gospodarstvu (ZL Čilipi, Luka Ploče i NP Mljet). Jedino Općina Pojezerje je članica vatrogasne zajednice županije.

Stanica Hrvatske gorske službe spašavanja (HGSS Stanica Dubrovnik) locirana je u Dubrovniku, a djeluje kroz svoje tri ispostave (Neretva, Mljet i Konavle) na području 4 grada i 8 općina, ukupno 12 JLS.

Na teritoriju svakog grada i općine djeluju institucije lokalne samouprave, sa sjedištima u središnjim naseljima kao što je gradonačelnik, gradska/općinska vijeća i upravni odjeli te pojedina komunalna poduzeća. Pored toga u pojedinim središnjim naseljima su dijelovi mreže javnih službi jedinica regionalne samouprave te državne uprave koja mreža se podudara s mrežom koja je definirana propisima.

II.2.4.2. Zdravstvo

Zdravstvena djelatnost organizirana je sukladno Zakonu o zdravstvenoj zaštiti (NN 100/18., 125/19. i 147/20.) na primarnoj, sekundarnoj i tercijarnoj razini te na razini zdravstvenih zavoda, a minimalno potrebne kapacitete propisuje Mreža javne zdravstvene službe (101/12., 31/13., 113/15. i 20/18.), Mreža hitne medicine (NN 49/16. i 67/17.) i Mreža telemedicinskih centara (NN 115/19., 94/21.) kojim se mrežama određuje broj potrebnih timova/jedinica određenih djelatnosti za svaku općinu i grad, odnosno Županiju, te kapaciteti bolničke djelatnosti.

Primarna razina obuhvaća Domove zdravlja koji obuhvaćaju djelatnosti obiteljske (opće) medicine, dentalne zdravstvene zaštite, dentalne tehnike, zdravstvene zaštite žena, zdravstvene zaštite predškolske djece, medicine rada i sporta, logopedije, laboratorijske, radiološke i druge dijagnostike, sanitetskog prijevoza, ljekarničke djelatnosti, fizikalne terapije, patronažne zdravstvene zaštite, zdravstvene njege te palijativne skrbi, pa i obavljanje specijalističko-konzilijarne djelatnosti; Ordinacije kao organizacijski oblik obavljanja zdravstvene djelatnosti zdravstvenih radnika u privatnoj praksi u kojoj se može obavljati djelatnost obiteljske (opće) medicine, dentalne zdravstvene zaštite, zdravstvene zaštite predškolske djece, zdravstvene zaštite žena, medicine rada i sporta, kao i specijalističko-konzilijarna djelatnost, također medicinsko-biokemijske laboratorije te privatne prakse za zdravstvenu njegu u kući, fizioterapeute, primalje, dentalne tehničare, sanitarne inženjere, radne terapeute i na ljekarne u kojoj se obavlja ljekarnička djelatnost kao privatna praksa. Potom obuhvaća Ustanove za zdravstvenu skrb u kojima se pruža zdravstvena zaštita u sklopu zdravstvene djelatnosti, Ustanove za zdravstvenu njegu u kojima se provodi zdravstvena njega i rehabilitacija bolesnika, a može obavljati i fizikalnu terapiju u kući te Ustanove za palijativnu skrb koje obavljaju djelatnost palijativne skrbi pružanjem zdravstvenih usluga bolesnicima u stacionaru, odnosno putem palijativnih postelja.

Sekundarna razina obuhvaća Poliklinike koje su zdravstvene ustanove u kojima se obavlja specijalističko-konzilijarna zdravstvena zaštita, dijagnostika i medicinska rehabilitacija, osim bolničkog liječenja, Opće bolnice koje obavljaju najmanje djelatnosti kirurgije, interne medicine, pedijatrije, ginekologije i porodiljstva te hitne medicine i ima posteljne, dijagnostičke i druge mogućnosti prilagođene svojoj namjeni te Specijalne bolnice kao zdravstvene ustanove za djelatnost specijalističko-konzilijarnog i bolničkog liječenja određenih bolesti ili određenih dobni skupina stanovništva koja ima posteljne, dijagnostičke i druge mogućnosti prilagođene svojoj namjeni.

Tercijarna razina obuhvaća Klinike, kliničke bolnice i kliničke bolničke centre koje su zdravstvene ustanove ili dio zdravstvene ustanove koja, uz obavljanje specijalističko-konzilijarne i bolničke djelatnosti, obavlja najsloženije oblike zdravstvene zaštite iz neke specijalističko-konzilijarne djelatnosti te se u njoj izvodi nastava visokih učilišta i provodi znanstveni rad za djelatnost za koju je osnovana.

Razina zdravstvenih zavoda obuhvaća državne zdravstvene zavode, obavlja se na primarnoj, sekundarnoj i tercijarnoj razini zdravstvene zaštite, a ostvaruje kroz Hrvatski zavod za javno zdravstvo, Hrvatski zavod za transfuzijsku medicinu, te Hrvatski zavod za hitnu medicinu. Na razini županija ustrojavaju se Zavod za javno zdravstvo Županije i Zavod za hitnu medicinu Županije.

Telemedicina jest pružanje zdravstvenih usluga na daljinu uporabom informacijsko-komunikacijskih tehnologija. Telemedicinski centar može biti pristupni i specijalistički. Telemedicina nije zasebna grana medicine, nego kombinacija raznih medicinskih struka gdje se liječnik nalazi na jednoj lokaciji, a pacijent na drugoj udaljenoj lokaciji te se omogućava cjelovita obrada pacijenta koji je u postupku liječenja. Osnovna mreža telemedicinskih centara, s odobrenjem za rad koji izdaje Hrvatski zavod za hitnu medicinu, jest mreža kojom se osigurava jednaka dostupnost zdravstvenih usluga, na primarnoj, sekundarnoj i tercijarnoj razini, na cijelom području RH.

Zdravstvena djelatnost raspoređena je u DNŽ po JLS izuzev u 5 JLS u kojima ne postoji niti jedan segment zdravstvene zaštite (Općine Kula Norinska, Lumbarda, Slivno, Pojezerje, i Zažablje), iako prema Mreži zdravstvenih ustanova u RH je određeno da u Općinama Kula Norinskoj i Lumbardi treba uspostaviti po 1 ordinaciju obiteljske medicine i 1 ordinaciju dentalne medicine, a u Općini Slivno samo ordinaciju dentalne medicine. Samo u općinama Zažablje i Pojezerje nije ništa planirano u sustavu zdravstvenih ustanova DNŽ. Stanovništvo gore navedenih JLS-ova ostvaruje svoje zdravstvene potrebe u susjednim većim JLS-ovima tako Općine Kula Norinska, Pojezerje, Slivno i Zažablje su u neposrednoj blizini Gradova Metković i Ploče, a Lumbarda u neposrednoj blizini grada Korčule. Grad Opuzen je u blizini gradova Ploče i Metković, a Općina Ston i Župa dubrovačka gravitiraju Dubrovniku...

U 3 JLS ne nalaze se zdravstvene ustanove kojima je osnivač DNŽ, pa tako u Gradu Opuzenu i općinama Ston i Župa dubrovačka zdravstvena skrb je pokrivena privatnim ordinacijama koje po vrsti i broju zadovoljavaju propisanu Mrežu zdravstvenih ustanova.

Slika 29. Zdravstvene ustanove u DNŽ
Izvor: DNŽ

Primarna razina obuhvaća Domove zdravlja, kojih u DNŽ ima 5 i to u Dubrovniku, Korčuli, Metkoviću, Pločama i Veloj Luci, a stacionare imaju Domovi zdravlja u Korčuli i to 10 općih postelja i u Metkoviću 6 postelja za roditelje. Ljekarne u DNŽ kojima je osnivač DNŽ su 3 i to Ljekarne Dubrovnik sa 6 ljekarničkih jedinica (u Dubrovniku 4, Trpnju 1 i 1 depo lijekova na Mljetu), Ljekarne Korčula s 3 ljekarničke jedinice (po jedna u Korčuli, Orebiću i Smokvici) i Ljekarna Blato s dvije ljekarničke jedinice (po 1 u Blatu i Veloj Luci). Na Lastovu je depo lijekova Ljekarni SDŽ. Ostale 23 ljekarne u DNŽ su privatne.

U Dubrovniku kao središtu Županije je najveći broj zdravstvenih ustanova i ordinacija, potom u Metkoviću i Pločama te Korčuli kao i u Veloj Luci koja s Blatom, zbog blizine, ima veći broj zdravstvenih ustanova koje se nadopunjuju.

Ako se uzme u obzir raspoređenost privatnih zdravstvenih ustanova po jedinicama lokalnih samouprava uočljivo je da je broj ustanova povezan s veličinom središta. Tako najveći broj privatnih zdravstvenih ustanova ima Grad Dubrovnik, njih 113, što predstavlja 40 % svih ustanova u Županiji, što nije iznenađujuće jer Dubrovniku, kao većem regionalnom središtu, gravitiraju stanovnici cijele Županije. Većim brojem privatnih zdravstvenih ustanova ističu se još gradovi Metković (29), Ploče (20) i Korčula (16) te općine Blato - Vela Luka (10+17).

Ordinacija obiteljske medicine i specijalističkih privatnih ordinacija ima 181, a najviše u Dubrovniku 98, Metkoviću 32, Pločama 21, Korčuli 16, Veloj Luci 12, Opuzenu i Konavlima 11 itd.

Sekundarna razina zdravstvene zaštite odvija se u Dubrovniku u Općoj bolnici Dubrovnik, unutar koje je dnevna bolnica Dubrovnik i Metković, Specijalnoj bolnici za medicinsku rehabilitaciju Kalos u Veloj Luci, te u privatnim poliklinikama kojih je u Dubrovniku oko 9 i u Korčuli 1.

Tercijarna razina zdravstvene zaštite u DNŽ nije zastupljena.

Razina zdravstvenih zavoda obuhvaća Zavod za javno zdravstvo DNŽ koji u Korčuli i Metkoviću ima Odjel za školsku medicinu, a Zavod za hitnu medicinu ima 9 ispostava (gradovi Dubrovnik, Korčula, Metković i Ploče, te općine Blato, Banići, Janjina, Čilipi i Orebić).

Tablica 35. Popis zdravstvenih ustanova na području DNŽ
Izvor: DNŽ

NAZIV GRADA/OPĆINE	BROJ USTANOVA	OSNIVAČ	NAZIV
DUBROVNIK	15/98 (113)	DNŽ/PRIVATNO	Dom zdravlja Dubrovnik
			DZ Dubrovnik – Telemedicinski centar (66)
			Ordinacija obiteljske medicine (26) 26
			Pedijatrijske ordinacije (4) 4
			Ordinacija dentalne medicine (40) 24
			Ginekološka ordinacija (5) 5
			Medicinsko-biokemijski laboratorij (2) 2
			Jedinice za kućnu njegu () 14
			Ortopedska ordinacija (1)
			Internistička ordinacija (1)
			Logopedijska ordinacija (1)
			Optike (2)
			Ustanova za zdravstvenu njegu u kući (2)
			Ljekarna Dubrovnik– Ljekarnička jedinica Dubrovnik (4)
			Privatne ljekarne (7)
			Privatne polikline (9)
			Opća bolnica Dubrovnik
			OBD – dnevna bolnica Dubrovnik
			OBD – telemedicinski centar (27)
			Zavod za javno zdravstvo DNŽ s dva izdvojena odjela u Korčuli i Metkoviću
			ZZJZ DNŽ – Odjel za školsku medicinu Dubrovnik
			ZZJZ DNŽ - – Telemedicinski centar (110)
			Zavod za hitnu medicinu DNŽ s 9 ispostava
			ZZHM DNŽ – Ispostava Dubrovnik
			ZZHM DNŽ - – Telemedicinski centar (13166)

KORČULA	6/16 (22)	DNŽ/PRIVATNO	Dom zdravlja Korčula
			DZ Korčula - stacionar s 10 općih postelja
			DZ Korčula - -- Telemedicinski centar (73)
			Ordinacija obiteljske medicine (6) 3
			Pedijatrijske ordinacije (1) 1
			Ordinacija dentalne medicine (4) 3
			Ginekološka ordinacija (2) 1
			Ordinacija medicinske citologije (1) 1
			Jedinice za kućnu njegu () 2
			Optika (1)
			Ljekarna Korčula-- ljekarnička jedinica Korčula (1)
			Privatna poliklinika (1)
			ZZJZ DNŽ - odjel za školsku medicinu Korčula
			ZZHM DNŽ - ispostava Korčula
METKOVIĆ	6/32 (38)	DNŽ/PRIVATNO	Dom zdravlja Metković
			DZ Metković -- stacionar s 6 postelja za rodilište
			DZ Metković - -- Telemedicinski centar (77)
			Ordinacija obiteljske medicine (9) 10
			Pedijatrijske ordinacije (3) 3
			Ordinacija dentalne medicine (10) 9
			Ginekološka ordinacija (1) 2
			Medicinsko-biokemijski laboratorij (2) 1
			Jedinice za kućnu njegu () 5
			Oftalmološka ordinacija (1)
			Internistička ordinacija (2)
			Fizikalno-terapijski centar (1)
			Ustanova za zdravstvenu njegu (1)
			Zdravstvena ustanova za medicinu rada (1)
			Privatne ljekarne (3)
			OBD -- dnevna bolnica Metković
			ZZJZ DNŽ - odjel za školsku medicinu Metković
			ZZHM DNŽ - ispostava Metković
OPUZEN	0/11 (11)	PRIVATNO	Ordinacija obiteljske medicine (6) 2
			Ordinacija dentalne medicine (3) 2
			Jedinice za kućnu njegu () 1
			Privatna ljekarna (2)
PLOČE	3/21 (24)	DNŽ/PRIVATNO	Dom zdravlja Ploče
			DZ Ploče - -- Telemedicinski centar (686
			Ordinacija obiteljske medicine (6) 6
			Pedijatrijske ordinacije (1) 1
			Ordinacija dentalne medicine (8) 6
			Ginekološka ordinacija (1) 1
			Jedinice za kućnu njegu () 3
			Psijatrijska ordinacija (1)
			Ustanova za zdravstvenu njegu u kući (1)
			Privatne ljekarne (3)
			ZZHM DNŽ - ispostava Ploče

BLATO	2/8 (10)	DNŽ/PRIVATNO	Ordinacija obiteljske medicine (3) 3
			Pedijatrijske ordinacije (1) 1
			Ordinacija dentalne medicine (2) 2
			Jedinice za kućnu njegu () 1
			Oftalmološka ambulanta (1)
			Optičarske usluge (1)
			Ljekarna Blato – ljekarnička jedinica Blato (1)
			ZZHM DNŽ – ispostava Blato
DUBROVAČKO PRIMORJE	1/3 (4)	DNŽ/PRIVATNO	Ordinacija obiteljske medicine (1) 1
			Ordinacija dentalne medicine (1) 1
			Privatna Ljekarna – depo lijekova Slano (1)
			ZZHM DNŽ – ispostava Banići
JANJINA	1/3 (4)	DNŽ/PRIVATNO	Ordinacija obiteljske medicine (1) 1
			Ordinacija dentalne medicine (1) 1
			Privatna Ljekarna (1)
			ZZHM DNŽ – ispostava Janjina
KONAVLE	1/11 (12)	DNŽ/PRIVATNO	Ordinacija obiteljske medicine (4) 5
			Pedijatrijske ordinacije (1) 1
			Ordinacija dentalne medicine (4) 4
			Jedinice za kućnu njegu () 2
			Privatne Ljekarne (2)
			ZZHM DNŽ – ispostava Čilipi
KULA NORINSKA	0/2 (2)		Ordinacija obiteljske medicine (0) 1
			Ordinacija dentalne medicine (0) 1
LASTOVO	1/3 (4)	DNŽ/PRIVATNO	Ordinacija obiteljske medicine (2) 2
			Ordinacija dentalne medicine (1) 1
			Ljekarna Split - Depo lijekova Lastovo (1)
LUMBARDA	0/0 (2)		Ordinacija obiteljske medicine (0) 1
			Ordinacija dentalne medicine (0) 1
MLJET	1/3 (4)	DNŽ/PRIVATNO	Ordinacija obiteljske medicine (2) 2
			Ordinacija dentalne medicine (1) 1
			Jedinice za kućnu njegu () 1
			Ljekarne Dubrovnik – depo lijekova Mljet (1)
OREBIĆ	2/8 (10)	DNŽ/PRIVATNO	Ordinacija obiteljske medicine (4) 4
			Ordinacija dentalne medicine (3) 2
			Neuropsihijatrijska ordinacija (1)
			Jedinice za kućnu njegu () 1
			Ljekarna Korčula - Ljekarničk jedinica Orebić (1)
			ZZHM DNŽ – Ispostava Orebić
POJEZERJE	0/0 (0)		Ordinacija obiteljske medicine (0) 0
			Ordinacija dentalne medicine (0) 0
SMOKVICA	1/2 (3)	DNŽ/PRIVATNO	Ordinacija obiteljske medicine (1) 1
			Ordinacija dentalne medicine (1) 1
			Ljekarna Korčula - Ljekarničk jedinica Smokvica (1)
SLIVNO	0/1 (1)		Ordinacija obiteljske medicine (0) 1
			Ordinacija dentalne medicine (0) 0
STON	0/4b (4)	PRIVATNO	Ordinacija obiteljske medicine (2) 2
			Ordinacija dentalne medicine (1) 1
			Jedinice za kućnu njegu () 1
			Privatna Ljekarna (1)

TRPANJ	1/3 (4)	DNŽ/PRIVATNO	Ordinacija obiteljske medicine (1) 1
			Ordinacija dentalne medicine (1) 1
			Ljekarne Dubrovnik – Ljekarnička jedinica Trpanj (1)
			Privatna ljekarna (1)
VELA LUKA	5/12 (17)	DNŽ/PRIVATNO	Dom zdravlja dr. Ante Franulović Vela Luka
			DZ AF Vela Luka – Telemedicinski centar (96)
			Ordinacija obiteljske medicine (5) 4
			Ordinacija dentalne medicine (3) 3
			Ginekološka ordinacija (1) 1
			Medicinsko-biokemijski laboratorij (1) 1
			Jedinice za kućnu njegu () 1
			Optički obrt (1)
			Ortopedska ordinacija (1)
			Ljekarna Blato – Ljekarnička jedinica Vela Luka (1)
			Specijalna bolnica za medicinsku rehabilitaciju Kalos
			SB Kalos – Telemedicinski centar (56)
ZAŠABLJE	0/0 (0)	-	Ordinacija obiteljske medicine (0) 0
			Ordinacija dentalne medicine (0) 0
ŽUPA DUBROVAČKA	0/10 (10)	PRIVATNO	Ordinacija obiteljske medicine (3) 3
			Pedijatrijske ordinacije (1) 1
			Ordinacija dentalne medicine (3) 3
			Ginekološka ordinacija (1)
			Jedinice za kućnu njegu () 1
			Privatna ljekarna (2)
ukupno	46/248 (294)		

Osnovna mreža Telemedicinskih centara u DNŽ postoji na primarnoj i sekundarnoj razini zdravstvene zaštite. U okviru primarne zdravstvene zaštite kao telemedicinski pristupni centri su svi domovi zdravlja u DNŽ i to Dubrovnik, Metković, Korčula, Ploče i Vela Luka i 9 telemedicinskih pristupnih centara (TMPC) u okviru izdvojenih jedinica Zavoda za hitnu medicinu u Veljoj Luci, Lastovu, Babinom Polju, Metkoviću, Šipanu, Lopudu, Grudi, Stonu i Orašcu. Također u Dubrovniku u okviru Zavoda za javno zdravstvo i Zavoda za hitni prijem. U okviru sekundarne razine zdravstvene zaštite u DNŽ mreža telemedicinskih centara sastoji se od centra u Općoj bolnici Dubrovnik (TMSC-037) i Specijalnoj bolnici Kalos.

Popunjenost Mreže javne zdravstvene službe na području DNŽ-a zdravstvenim uslugama na primarnoj razini prikazana je u tablici. Prisutni su timovi brojem u okviru Mreže, odnosno ugovora s HZZO-om, ali se mora pojasniti da planirane ordinacije obiteljske medicine brojem odgovaraju, ali ne i rasporedom budući da nedostaju Mrežom planirane ordinacije u općinama Kula Norinska, Lumbardi i Slivno kao i ordinacije dentalne medicine u općinama Kuli Norinskoj i Lumbardi.

U postojećoj Mreži bolničkih zdravstvenih ustanova i djelatnosti na sekundarnoj zdravstvenoj razini u DNŽ djeluju dvije bolnice, Opća bolnica Dubrovnik u Dubrovniku i Specijalna bolnica za medicinsku rehabilitaciju Kalos u Veljoj Luci. Ukupan broj postelja u OBD, predviđen mrežom jest 443, od čega 323 za liječenje bolesnika oboljelih od akutnih bolesti, te 120 za liječenje bolesnika oboljelih od akutnih i kroničnih bolesti u SB Kalos. U Općoj bolnici Dubrovnik predviđeno je 12 različitih djelatnosti, a u Specijalnoj bolnici za medicinsku rehabilitaciju Kalos jedna. U tablicama su prikazani brojevi postelja za liječenje bolesnika po djelatnostima u Općoj bolnici Dubrovnik i u Specijalnoj bolnici za medicinsku rehabilitaciju „Kalos“.

Od 2020. godine u DNŽ je uspostavljena cjelogodišnja hitna helikopterska medicinska služba. Helikopter je trajno stacioniran u ZL Dubrovnik. Ministarstvo zdravstva je osiguralo zdravstveni dio posade, MUP letački dio, a DNŽ smještaj helikoptera na ZL Dubrovnik te smještaj i prehranu za letačko i medicinsko osoblje, a sve u cilju postizanja zlatnog sata u hitnoj medicini.

Tablica 36. Primarna zdravstvena djelatnost u DNŽ
Izvor: HZZO

	Propisano mrežom javne zdravstvene zaštite	Ukupno ugovoreno s HZZO	Razlika
Ordinacije opće/obiteljske medicine	82	82	-3 u Kuli Norinskoj, Lumbardi i Slivnom
Pedijatrijske ordinacije	12	12	
Ordinacija dentalne medicine	68	87	-2 u Kuli Norinskoj i Lumbardi
Ginekološke ordinacije	10	10	-1 u Metkoviću
Patronažne sestre	29		
Medicinsko-biokemijski laboratorij	5	6	+1
Jedinice za kućnu njegu	35		
Higijensko-epidemiološke zdravstvene zaštite	3		
Zdravstvena zaštita školske djece i studenata	6		
Mentalno zdravlje	2		
Ordinacije medicine rada			
Ljekarne			

Naime hitna helikopterska medicinska služba djeluje već šestu godinu zaredom, ali od 2021. radi cijelu godinu. DNŽ je vrlo specifična, geografski izolirana i rascjepkana, uskog kopnenog teritorija i s puno otoka. Teško je bilo postići standard zlatnog sata za sve stanovnike DNŽ. Ispostava Zavoda za hitnu medicinu u Blatu je, na razini Hrvatske, najudaljenija od prve bolnice, a bolnica u Dubrovniku najudaljenija od prvog KBC-a. I druge ispostave na otocima, Pelješcu ili u Neretvi su cestom udaljenije od 100 kilometara do obližnje bolnice i jako je teško za sat vremena s vitalno ugroženim pacijentom doći do bolnice u tom zlatnom satu. Stoga je za DNŽ neophodna hitna helikopterska medicinska služba. Helikopteri povećavaju učinkovitost hitne medicinske operative jer omogućavaju izravan i brz pristup većim specijalističkim i sub-specijalističkim bolničkim centrima. Smatra se da bi hitna medicinska helikopterska služba u DNŽ, trebala biti standard, a ne nadstandard.

Tablica 37. Broj postelja u Općoj bolnici Dubrovnik
Izvor: HZZO

Djelatnost	Broj postelja
Interna medicina	87
Neurologija	20
Pedijatrija	20
Psihijatrija	27
Infektologija	10
Ginekologija i opstetricija	44
Opća kirurgija	61
Ortopedija	10
Urologija	10
Oftamologija	10
Otorinolaringologija	14
Anesteziologija i reanimatologija sa središnjom jedinicom intenzivnog lječenja	10
UKUPNO	323

Na području DNŽ helidromi, na kojim je omogućeno dnevno i noćno slijetanje, su u Dubrovniku pored OB Dubrovnik, u Korčuli i u Blatu, Lastovu i Janjini za poluotok Pelješac. Planirani su po 1 interventni helidrom u Dolini Neretve i na otoku Mljetu.

Trenutno najveći problem zdravstva u DNŽ jest nedostatan broj zdravstvenih radnika. Među deficitarne specijalizacije treba posebno istaknuti sljedeće: fizikalna medicina i rehabilitacija, neurologija, reumatologija, obiteljska medicina, ginekologija i opstetricija, pedijatrija, medicina rada, oftalmologija i optometrija, medicinska biokemija, gastroenterologija, pulmologija, ortopedija, otorinolaringologija, urologija, dermatologija, radiologija, psihijatrija, kardiologija, traumatologija, anesteziologija, nefrologija i onkologija te hitna medicina. Također, Zavodu za javno zdravstvo nedostaju kadrovi koje Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje ne financira jer nisu u mreži javne zdravstvene službe, a potrebni su za rad na promicanju zdravlja i prevenciji bolesti.

Djelatnost	Broj postelja
Fizikalna medicina i rehabilitacija u specijalnim bolnicama i liječilištima	120
UKUPNO	120

Tablica 38. Broj postelja u specijalnoj bolnici za medicinsku rehabilitaciju Kalos u Veloj Luci
Izvor: HZZO

Problemi deficitarnosti kadrova u zdravstvu su velikim dijelom povezani s padom zainteresiranosti mladih za školovanjem u području medicinskih znanosti te uvećanim troškovima života u Dubrovniku za kadrove koji nemaju riješeno stambeno pitanje. Ovaj se problem pokušava umanjiti različitim poticajnim mjerama za zdravstvene radnike kao što je sufinanciranje smještaja, poticajna stanogradnja, izgradnja stanova za smještaj deficitarnog zdravstvenog kadra, osiguranje povoljnih stambenih kredita, povoljnijim uvjetima za kupnju građevinskih parcela, itd.

Kako bi pojedini odjeli mogli funkcionirati, OB Dubrovnik je prisiljena sklapati ugovore o djelu s liječnicima - specijalistima iz drugih zdravstvenih ustanova iz RH, kao i s umirovljenicima koji odlaskom u mirovinu ostaju raditi 4 sata dnevno. U 2019. godini angažirano je njih 87 na radu u OB Dubrovnik. Također, tijekom turističke sezone osiguravaju se kroz sufinanciranje jedinica lokalne samouprave i Županije dodatni medicinski timovi širom županije kako bi se domaćem stanovništvu i turistima osigurala primjerena zdravstvena skrb. Problemi s deficitarnim kadrom su prisutni i u SB Kalos te drugim zdravstvenim ustanovama na području Županije.

Prostorni kapaciteti većine zdravstvenih ustanova su dostatni za trenutačne potrebe i za daljnji razvoj djelatnosti. Međutim, funkcionalnost pojedinih objekata nije zadovoljavajuća niti prilagođena invalidima te je potrebna obnova i rekonstrukcija, vodeći računa o energetske aspektu izolacije.

Radi podizanja razine kvalitete i prilagodbe medicinskim standardima, u proteklom četverogodišnjem razdoblju izvedeni su radovi na zgradama zdravstvene namjene:

- u okviru Doma zdravlja Ploče izvedena je sanacija krovništva i fotoelektrana;
- u okviru Doma zdravlja Dubrovnik uređen je zdravstveni objekt Ploče (unutarnji i vanjski građevinski radovi, stolarija);
- u okviru Doma zdravlja Metković uređen je predprostor za pregled pacijenata u zgradi DZ Metković i ambulantni Opuzen (stakleno krovništvo);
- u okviru Doma zdravlja Korčula proveden je Projekt energetske obnove ambulante Trpanj završen u 2021. godini koji je bio u sklopu Programa razvoja otoka u 2021. godini MRRFEU. Projektom energetske obnove odrađena je toplinska izolacija vanjskih zidova i kosog krova, odgovarajuća toplinska izolacija i hidroizolacija dijela ravnog krova, izmjena rasvjete cijelog objekta energetski učinkovitom te instalacija sustava daljinskog upravljanja i nadzora nad energentima;

U okviru Doma zdravlja Dr. Ante Franulović Vela Luka - u tijeku je provođenje projekta Poboljšanje pristupa primarnoj zdravstvenoj zaštiti Domova zdravlja i koncesionara DNŽ kojim je predviđena ugradnja liftova za osobe s invaliditetom u Domu zdravlja Dr. Ante Franulović Vela Luka i organizacijskoj jedinici Blato.

- Mobilni palijativni timovi pri domovima zdravlja Dubrovnik, Metković od 2019. i Korčula
- U okviru bolničkih ustanova izrađeni su ili su započeti slijedeći projekti:

Projekt Dnevne bolnice u Dubrovniku i Metkoviću započeo je krajem listopada 2019. potpisivanjem ugovora o dodjeli bespovratnih sredstava u okviru Poziva za dodjelu bespovratnih sredstava Europske unije "Poboljšanje isplativosti i pristupa dnevnim bolnicama i/ili dnevnim kirurgijama", a u 2022. godini se očekuje početak rada. Projekt uključuje za Dnevnu bolnicu u Dubrovniku uređenje oftalmološke operacijske sale i dermatovenerologije, stručno tehnički nadzor nad izvođenjem radova te nabavu opreme, a za Dnevnu bolnicu Metković uključeni su radovi rekonstrukcije (promjena namjene i nadogradnja) postojeće građevine.

- Objedinjeni hitni bolnički prijem – projekt započeo u svibnju 2017. godine, a završio u kolovozu 2019. godine. Cilj projekta je bila uspostava OHBP OB Dubrovnik kako bi se povećala dostupnost hitne zdravstvene skrbi pacijentima uz istodobno povećanje njezine kvalitete.
- 2020. godine započeta je izrada projektno tehničke dokumentacije za Projekt energetske obnove OB Dubrovnik koji od velikog značenja jer će dovesti do značajnog smanjenja energetske potrebe i toplinskih gubitaka zgrade bolnice, čime će se osigurati financijska ušteda i poboljšati uvjeti rada medicinskog osoblja kao i bolji uvjeti za pacijente.

Razina zdravstvene zaštite u DNŽ iznad je propisane mreže i ostvaruje se dodatno putem komercijalnih usluga specijalističkih ordinacija, privatnih poliklinika i ljekarni.

Posebna grana razvoja se ocjenjuje da je zdravstveni turizam, osim poboljšanja turističke ponude, zdravstveni turizam svojom infrastrukturom bi omogućio bolju pokrivenost zdravstvenim uslugama i za lokalno stanovništvo, dok istodobno bi pokrenuo razvoj i na drugim poljima. Na primjerima specijalne bolnice Kalos i odjela Pomorske medicine u OB Dubrovnik, pozitivni učinci u tom smislu već su vidljivi, dok kod drugih ustanova potencijale tek treba ostvariti.

Pandemija COVIDA-19 tijekom 2020. i 2021. godine duboko je potresla zdravstveni sustav u Županiji, kao i u cijelome svijetu, te ukazala na pozitivne i negativne aspekte dosadašnje organizacije i dostupnosti zdravstvene skrbi. Nastavak pandemije i očekivane pojave novih iziskivat će i trajne prilagodbe i poboljšanja sustava kako bi se u budućnosti umanjili izazovi mogućih kriznih situacija.

II.2.4.3. Socijalna skrb

Sustav socijalne skrbi definiran je Zakonom o socijalnoj skrbi (NN 157/13., 152/14., 99/15., 52/16., 16/17., 130/17., 98/19., 64/20. i 138/20.) kao temeljnim zakonom kojim se uređuje način obavljanja i financiranja djelatnosti socijalne skrbi, korisnici, prava, postupak za ostvarivanje tih prava, te druga pitanja od značenja za obavljanje ove djelatnosti. U svezi s tim za područje socijalne skrbi relevantni su i Obiteljski zakon (NN 103/15. i 98/19.), Zakon o sudovima za mladež (NN 84/11., 143/12., 148/13., 56/15. i 126/19.), Zakon o izvršavanju sankcija izrečenih maloljetnicima za kaznena djela i prekršaje (NN 133/12.), Zakon o zaštiti od nasilja u obitelji (NN br. 70/17., 126/19. i 84/21.), Zakon o udomiteljstvu (NN 115/18.) i Zakon o Centru za posebno skrbištvo (NN 47/20.)

- CENTAR ZA SOCIJALNU SKRB (RH)
- DJEČJI DOM (RH)
- ▲ DOM ZA STARIJE I NEMOĆNE OSOBE (RH)
- USTANOVE ZA REHABILITACIJU (RH)
- ▲ DOM ZA STARIJE I NEMOĆNE OSOBE (DNŽ)
- USTANOVE ZA REHABILITACIJU (VJERSKE/PRIVATNE)

Slika 30. Ustanove socijalne skrbi u DNŽ
Izvor: DNŽ

Djelatnost socijalne skrbi institucionalno je organizirana putem djelovanja centara za socijalnu skrb i domove za starije i nemoćne, osobe s mentalnim teškoćama, osobe s tjelesnim, intelektualnim i osjetilnim oštećenjima te djecu bez odgovarajuće roditeljske skrbi. Osnivači tih ustanova su resorno Ministarstvo, Županija, JLS te privatni poduzetnici, posebice u dijelu obiteljskih domova i domova za starije i nemoćne. Proces deinstitutionalizacije započeo je devedesetih godina prošlog stoljeća i nastavljen je donošenjem Plana transformacije i deinstitutionalizacije domova socijalne skrbi i drugih pravnih osoba 2011. - 2016., a potom i Novim planom za razdoblje 2018. - 2020. kojim je predviđeno intenziviranje procesa transformacije i deinstitutionalizacije, a koji se naslanja na niz međunarodnih i nacionalnih strateških dokumenata što je rezultiralo donošenjem Nacionalnog plana razvoja socijalnih usluga za razdoblje 2021. - 2027. Središnji nositelj politike razvoja socijalne skrbi na nacionalnoj je razini Ministarstvo rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike. Regionalnu razinu čine županije, koje preko Upravnog odjela za zdravstvo, obitelj i branitelje obavlja, između ostalog poslove praćenja i proučavanja problematike djelatnosti socijalne skrbi, zdravstva i branitelja. Savjet za socijalnu skrb DNŽ ima zadatak planiranja i razvoja mreže socijalnih usluga i ostvarivanja prava, obveza, mjera i ciljeva socijalne skrbi na svom području.

Ustanove socijalne skrbi**Centri za socijalnu skrb**

Na području DNŽ djeluju četiri Centra za socijalnu skrb (CZSS) čiji je osnivač RH

- CZSS Dubrovnik, za područje grada Dubrovnika i 6 općina Dubrovačko primorje, Janjina, Konavle, Mljet, Ston i Župa dubrovačka
- CZSS Korčula, za područje grada Korčule i područje 7 općina Lumbarda, Orebić, Trpanj, Smokvica, Blato, Vela Luka i Lastovo
- CZSS Metković, za područje gradova Metković i Opuzen te područje četiri općine: Slivno, Kula Norinska, Zažablje i Pojezerje
- CZSS Ploče, za područje grada Ploče.

NAZIV GRADA/ OPĆINE	BROJ USTA- NOVA	OSNIVAČ	NAZIV		Broj korisnika
DUBROVNIK	5	RH	Centar za socijalnu skrb Dubrovnik CZSS		
			Dječji dom Maslina Dubrovnik s uslugom organiziranog stanovanja u dislociranoj stambenoj jedinici za korisnike od 16-21 godine života u Mokošici	Kapacitet/Stalni smještaj Dnevni/poludnevni boravak Organizirano stanovanje	35/23 7 4
		ŽUPANIJA	Dom za starije osobe Dubrovnik Dom za starije osobe Dubrovnik - Podružnica Thermotherapia Služba za pomoć i njegu u kući kao izvaninstitucionalna uz pomoć Zaklade Blaga djela	Kapacitet/Stalni smještaj Pomoć i njega u kući Organiziranje prehrane	168/168 41 98
			Dom za starije i nemoćne osobe "Domus Christi", Dubrovnik	Kapacitet/Stalni smještaj Organiziranje prehrane	87/84 4
KORČULA	2	RH	Centar za socijalnu skrb Korčula CZSS		-
		ŽUPANIJA	Dom za starije osobe Korčula	Kapacitet/Stalni smještaj	42/42
METKOVIĆ	4	RH	Centar za socijalnu skrb Metković CZSS		-
			Dom za odrasle osobe i rehabilitaciju Metković	Kapacitet/Stalni smještaj Povremeni boravak Cjelodnevni boravak	56/18 3 10
		VJERSKA ZAJEDNICA	Samostan Sv.obitelji, Metković	Kapacitet Stalni smještaj	9
		PRIVATNO	Obiteljski dom za starije i nemoćne osobe „Obiteljski dom Raguz“	Kapacitet/Stalni smještaj	5
PLOČE	2	RH	Centar za socijalnu skrb Ploče CZSS		-
BLATO	2	RH	Dom za starije i teško bolesne odrasle osobe "Majka Marija Petković", Blato	Kapacitet/Stalni smještaj Organiziranje prehrane	49/47 4
			Dom za odrasle osobe Blato – Blato, Korčula	Kapacitet/Stalni smještaj	80
OPUZEN	1	PRIVATNO	Dom za starije i nemoćne osobe Villa Marija Služba za pomoć i njegu u kući	Kapacitet/Stalni smještaj	16/16
KONAVLE	1	JLS (KONAVLE)	Dom za starije i nemoćne osobe Konavle, Gruda	Kapacitet/stalni smještaj	55/5955+50+
VELA LUKA	1	ŽUPANIJA	Dom za starije Vela Luka	Kapacitet/Stalni smještaj Pomoć u kući Organiziranje prehrane	70/72 6 46
ŽUPA DUBROVAČKA	2	RH	Centar za rehabilitaciju Josipovac, Mlini	Kapacitet/Stalni smještaj Boravak	73/29 22
DNŽ	19				794

Obiteljski centar DNŽ ne djeluje od 2014. godine kao ustanova, već djeluje pri Centru za socijalnu skrb Dubrovnik kao Odjel Obiteljski centar.

Centar za posebno skrbništvo u Zagrebu - podružnica u Splitu nadležna je za područje Općinskog suda u Dubrovniku i njegovih stalnih službi i Općinskog suda u Metkoviću, a također za obavljanje djelatnosti za područje Centara za socijalnu skrb Dubrovnik, Korčula, Metković i Ploče.

Tablica 39. Ustanove koje obuhvaća mreža socijalne skrbi u DNŽ
Izvor: DNŽ

Domovi socijalne skrbi

U županiji postoje 4 ustanove socijalne skrbi za starije osobe osnovane od strane DNŽ, s ukupnim kapacitetom od 367 korisnika na stalnom boravku i skrbi, te dodatnih 195 vanjskih korisnika obuhvaćenih ostalim uslugama (uglavnom organizirana prehrana i pomoć te njega u kući).

- Dom za starije osobe Dubrovnik s podružnicom Thermoherapia u Mokošici,
- Dom za starije i nemoćne osobe Domus Christi u Dubrovniku,
- Dom za starije osobe Korčula i
- Dom za starije osobe Vela Luka.

Među ostalim vrstama domova u mreži ustanova socijalne skrbi osnovane od strane RH su:

- Dom za odrasle osobe Blato u Blatu,
- Dom za starije i teško bolesne odrasle osobe Majka Marija Petković u Blatu,
- Centar za rehabilitaciju Josipovac u Župi dubrovačkoj,
- Dom za odrasle osobe i rehabilitaciju Metković i
- Dječji dom Maslina u Dubrovniku.

Zbog značajnog i rastućeg udjela starije populacije u ukupnom stanovništvu, potreba za njihovom skrbi kontinuirano se povećava. Ukupni smještajni kapacitet domova za starije i nemoćne u DNŽ trenutno iznosi 770 kreveta, što je premalo u odnosu na potrebe. Financijski i smještajni kapaciteti potrebni za organizaciju socijalnih usluga za starije osobe u pojedinim ustanovama DNŽ su nedostadni, što generira liste čekanja i smještanje starijih i nemoćnih osoba u susjednoj BIH (Ravno).

Broj zdravstveno-njegovateljskog kadra nije dovoljan, a posebno je izražen nedostatak medicinskih sestara i negovateljica. S obzirom na kvalitetu i fizičko stanje pojedinih objekata, kapaciteti pojedinih javnih ustanova za socijalnu skrb ne udovoljavaju standardima rada djelatnika ni korisnika.

Usluge prehrane i pomoći u kući na području Grada Dubrovnika pružaju

gerontodomačice Doma za starije i nemoćne osobe Domus Christi Dubrovnik uz financijsku potporu Zaklade Blaga djela koja sufinancira i uslugu *Halo pomoć* za korisnike mirovina. Usluge pomoći u kući starijim osobama pruža i Dom za starije Vela Luka te Dom za psihički oboljele odrasle osobe Blato. Sustav *Halo pomoć* je namijenjen prvenstveno starijim i nemoćnim osobama, a uključuje uslugu poziva u pomoć putem malog uređaja koji se može nositi oko vrata ili u džepu. Usluga je dostupna na području cijele Županije. I dalje postoji potreba za osnaživanjem palijativne skrbi i osnivanjem mobilnog tima podrške u zajednici za osobe s psihosocijalnim teškoćama. Na području DNŽ palijativna skrb razvija se u Domu zdravlja Dubrovnik od 2015. na razini primarne zdravstvene zaštite te bolničkom sustavu u OB Dubrovnik od 2016. godine na razini sekundarne zdravstvene zaštite. Palijativna skrb funkcionira u Domu zdravlja Dubrovnik te uključuje koordinatora palijativne skrbi, mobilni palijativni tim te posudionicu pomagala. Mobilni palijativni tim Doma zdravlja u Dubrovniku obuhvaća područje od Konavala do Janjine. Mobilni palijativni tim Korčula djeluje na području otoka Korčule i poluotoka Pelješca do Janjine. Područje Metkovića, Ploča i Opuzena obuhvaća mobilni palijativni tim Metković. Kapaciteti skrbi za starije osobe s Alzheimerovom i ostalim demencijama su nedostadni. Osobama s invaliditetom pruža se skrb u domovima u Blatu na Korčuli, Mlinima i Metkoviću. Izvaninstitucionalna skrb osnažena je kroz razvoj modela socijalnog poduzetništva i drugih modela zapošljavanja osoba s invaliditetom kroz socijalnu zadrugu Prijateljica. Dostupnost i kvaliteta usluga za pružanje smještaja za psihički oboljele osobe nedovoljno je razvijena. Nedostatan je broj specijaliziranih timova za mentalno zdravlje za sve populacijske skupine, posebice mladeži i djece. Poliklinika za zaštitu mentalnog zdravlja djece i mladih Opće bolnice Dubrovnik omogućuje rehabilitaciju, habilitaciju i dijagnostiku djece s teškoćama u multidisciplinarnom timu.

Specijalistička bolnica Kalos u Veloj Luci pruža usluge rehabilitacije za sve dobne skupine uključujući i djecu s teškoćama u razvoju kao i poliklinika Glavić u Dubrovniku. Međutim, ne postoji rani *screening* koji bi omogućio pravodobnu intervenciju.

Na području DNŽ djeluje Centar za psihosocijalnu pomoć koji pruža savjetodavnu i psihosocijalnu pomoć hrvatskim braniteljima iz Domovinskog rata i članovima njihovih obitelji te uključuje mobilni tim koji pruža podršku u kriznim situacijama u njihovim domovima. Županija daje jednokratne novčane pomoći socijalno ugroženim hrvatskim braniteljima iz Domovinskog rata te pomoć za odgoj i školovanje djece poginulih hrvatskih branitelja. Županija, među ostalim osigurava novčane potpore županijskim udrugama branitelja.

Županija osigurava i novčane potpore kroz javne pozive, za županijske udruge iz područja zdravstva, socijalne skrbi, udruga mladih, umirovljenika.

Također osigurava jednokratne novčane naknade socijalno ugroženim osobama.

Za obitelji u riziku pomoć je uglavnom organizirana putem centara za socijalnu skrb koji pružaju stručnu pomoć kroz informiranje, prepoznavanje problema, procjenu potreba, materijalno pomaganje, savjetovanje i pomaganje te obiteljsku medijaciju.

Na području DNŽ djeluje Privremeno sklonište za žrtve nasilja u obitelji.

Ostali pružatelji socijalnih usluga**Obiteljski domovi**

Na području županije postoji 2 obiteljska i 1 vjerski dom, koji pružaju dodatni kapacitet za smještaj starijih i nemoćnih osoba:

- Obiteljski dom za starije i nemoćne Obiteljski dom Raguž,
- Dom za starije i nemoćne osobe Villa Marija i
- Samostan Sv. Obitelji u Metkoviću.

Uz županijsku potporu, izvaninstitucionalnu uslugu Pomoć u kući starijim osobama na području DNŽ pruža udruga Otac Ante Gabrić za područje Grada Metkovića te udruga Dobra koja pruža usluge Pomoć u kući starijim osobama za tri općine: Kula Norinska, Pojezerje i Zažablje te je u tijeku provedba projekta financiranog sredstvima ESF Zaželi u koji je uz tri spomenute općine uključena i općina Slivno. Program Pomoć u kući starijim osobama na području Grada Ploča pruža udruga Dnevni boravak, njega i pomoć u kući starijim osobama iz Ploča. Na otoku Lastovu usluge iz programa Pomoć u kući starijim osobama pruža udruga Val dok je na području općine Dubrovačko primorje udruga Blage ruke pružatelj usluga pomoći u kući za starije osobe. Program pomoći u kući starijim osobama Zaželi provodi se na području otoka Korčula i poluotoka Pelješca, a djeluje kao nadopuna postojećima Programima pomoći u kući starijim osobama u gradovima Metkoviću i Pločama.

Udruge

Na području DNŽ djeluje niz različitih organizacija civilnog društva koje sudjeluju u pružanju socijalnih usluga. Među njima, velikim dijelom su zastupljene udruge osoba s invaliditetom:

- Udruga Idem,
- Udruga za Down sindrom DNŽ,
- Udruga Zajedno do zdravlja,
- Udruga Cvitić Vela Luka,
- Udruga cerebralne i dječje paralize doline Neretve Leptirić,
- Udruga osoba s invaliditetom Prijatelj Metković,
- Udruga za osobe s intelektualnim teškoćama Rina Mašera Dubrovnik,
- Društvo distrofičara, invalida cerebralne i dječje paralize i ostalih tjelesnih invalida DNŽ,
- Društvo multiple skleroze DNŽ,
- Udruga gluhih i nagluhih DNŽ,
- Udruga slijepih DNŽ,
- Udruga roditelja djece s poteškoćama u razvoju Dva skalina Dubrovnik,
- Udruga Radost Ploče,
- Udruga Feniks za zaštitu djece, mladih i obitelji, Dubrovnik,
- Udruga za razvoj civilnog društva Bonsai (Volonterski centar Dubrovnik),
- Udruga Otac Ante Gabrić Metković,
- Udruga Dnevni boravak – pomoć i njega u kući za starije i nemoćne osobe Ploče,
- Udruga Val Lastovo,
- Udruga Dobra Metković,
- Udruga Blage ruke Slano,
- Udruga za zaštitu prava psihijatrijskih pacijenata i unapređenje zdravlja i kvalitete života Lukjernica Dubrovnik,
- Deša Dubrovnik i
- Udruga Matice umirovljenika Dubrovnik.

Izvaninstitucionalne usluge za djecu s teškoćama u razvoju i osobe s invaliditetom pruža niz udruga s područja Metkovića, Dubrovnika, Ploča, Korčule, Janjine i drugih lokacija.

U Dubrovniku djeluje i Centar za djecu s teškoćama u razvoju Dva skalina koji pruža pomoć pri uključivanju u programe odgoja i obrazovanja (integracija) te individualnu psihosocijalnu podršku kroz individualne terapije.

Dodatno, u DNŽ djeluju i strukovne udruge poput Udruge socijalnih radnika Dubrovnik, Podružnica Hrvatskog logopedskog društva, Društvo psihologa Dubrovnik, te tri udruge liječenih alkoholočara.

Caritas Dubrovačke biskupije pruža materijalnu pomoć socijalno ugroženim obiteljima te usluge savjetovanja u Obiteljskom savjetovalištu Dubrovačke biskupije.

Na području Dubrovnika su registrirana 33 beskućnika koji borave u objektu privremenog prihvatilišta za beskućnike hotela Vis 2 u Dubrovniku.

Korisnici privremenog prihvatilišta koji nemaju nikakvih prihoda ujedno su i korisnici zajamčene minimalne naknade putem Centra za socijalnu skrb, ostvaruju pravo na prehranu u pučkoj kuhinji te povremeno i na jednokratne novčane pomoći, uglavnom za troškove liječenja. Svi korisnici imaju prijavljeno prebivalište na području Dubrovnika i svi ostvaruju zdravstvenu zaštitu. U objektu privremenog prihvatilišta organiziran je ured Gradskog društva crvenog križa u kojemu se pruža sva potrebna psihosocijalna pomoć korisnicima.

U izvještajnom je razdoblju podignuta razina kvalitete i dostupnosti u području usluga za starije osobe izgradnjom novih i rekonstrukcijom postojećih objekata:

- 2018. godine DNŽ je započeo projekt *Halo pomoć*, a na inicijativu Upravnog odjela i DSNO "Domus Christi" radi pomoći građanima koji ili ne žele ili nisu uspjeli dobiti mjesto u Domu za starije.
- 2021. započeo je projekt DNŽ s partnerom Caritas Dubrovačke biskupije - Josipov dom - Osiguravanje sustava podrške za žene žrtve nasilja i žrtve nasilja u obitelji. Kroz provedbu projekta rekonstruirao se i opremio objekt kapaciteta do 8 osoba za žrtve nasilja u obitelji,
- u 2020. godini završen je projekt Energetske obnove Doma za starije osobe Vela Luka,
- otvoren je novi obiteljski dom u Opuzenu (DSNO Villa Marija),
- Instalirano je 5 aqualiftera za osobe s posebnim potrebama na dostupnim plažama (Grad Korčula, Općina Orebić – Orebić, Općina Župa dubrovačka – Srebreno, Općina Konavle – Molunat, Općina Dubrovačko primorje – Slano) u sklopu provedbe Projekta MIMOSA.

Bitan pomak u kvaliteti brige za najranjivije skupine predstavlja provedeni proces deinstitucionalizacije i transformacije domova socijalne skrbi i drugih pravnih osoba koje obavljaju djelatnost socijalne skrbi, kojim se insitucionalizirani smještaj postupno zamjenjuje oblicima udomiteljskog i samostalnog smještaja uz stručnu podršku. Pandemija virusa COVID-19 negativno se odrazila na pružanje socijalnih usluga u Županiji. Primjerice, pružanje izvaninstitucionalnih usluga za starije i nemoćne osobe odlukom Stožera civilne zaštite je obustavljeno zbog pandemije korona virusa. S obzirom da je moguće ponavljanje pandemije, ali značajnije, zbog mogućih sličnih rizika u budućnosti, nužno je izraditi planove djelovanja kako bi se pravovremeno ublažile moguće posljedice u budućnosti. To je poglavito značajno jer CZSS i Domovi za starije i nemoćne u Županiji pokrivaju rizičnu skupinu populacije kada je u pitanju zdravstvena kriza poput ove izazvane virusom COVID-19.

II.2.4.4. Ustanove prosvjetnih djelatnosti

Predškolski odgoj

Rani i predškolski odgoj uređen je Zakonom o predškolskom odgoju i obrazovanju (NN 10/97., 107/07., 94/13. i 98/19.) i pripadajućim podzakonskim aktima te obuhvaća odgoj, obrazovanje i skrb o djeci predškolske dobi, a ostvaruje se programima odgoja, obrazovanja, zdravstvene zaštite, prehrane i socijalne skrbi za djecu od šest mjeseci do polaska u osnovnu školu. Dječji vrtići su javne ustanove koje djelatnost predškolskog odgoja obavljaju kao javnu službu.

Mreža dječjih vrtića u DNŽ uključuje dječje vrtiće s podružnicama (ukupno 52) u 18 općina i gradova izuzev u općinama Kula Norinska, Mljet, Slivno i Zažablje koji svoje potrebe zadovoljavaju u susjednim JLS, a koje upravo poduzimaju početne korake na osnivanju istih na svom području. Na području DNŽ osnovano je 13 dječjih vrtića od strane JLS i 6 privatnih vrtića.

SLika 31. Dječji vrtići na području DNŽ
Izvor: DNŽ i JLS

NAZIV GRADA/OPĆINE	BROJ VRTIČA	OSNIVAČ	NAZIV	Tablica 40. Dječji vrtići na području DNŽ Izvor: DNŽ i JLS
DUBROVNIK	25	JLS	OŠ Marina Držića Program PO za djecu s posebnim potrebama	
			DV "Dubrovnik" - PO Palčica	
			DV "Dubrovnik" - PO Škatulica	
			DV "Dubrovnik" - PO Radost	
			DV "Dubrovnik" -- PO Lopud	
			DV "Dubrovnik" - PO Pile	
			DV "Dubrovnik" - PO Gruž	
			DV "Dubrovnik" - PO Kono	
			DV "Dubrovnik" - PO Kono 1	
			DV "Dubrovnik" - PO Izviđač	
			DV "Dubrovnik" - PO Ciciban	
			DV "Pčelica" – PO Pčelica	
			DV "Pčelica" – PO Opskrbni centar	
			DV "Pčelica" – PO Vita	
			DV "Pčelica" – PO POS	
			DV "Pčelica" – PO Aster	
			DV "Pčelica" – PO Stara Mokošica	
			DV "Pčelica" – PO Osojnik	
			DV "Pčelica" – PO Zaton	
			DV "Pčelica" - PO Trsteno-	
			DV "Pčelica" - PO Gromača	
			DV "Pčelica" - PO Šipan	
		Druge pravne i fizičke osobe	DV "Calimero"	
			DV "Petar Pan"	
			DV "Bubamara"	
KORČULA	6	JLS	DV "Korčula" – PO Korčula	
			DV "Korčula" - PO Račišće	
			DV "Korčula" - PO Čara	
			DV "Korčula" - PO Žrnovo	
			DV "Korčula" - PO Pupnat	
		Vjerska zajednica	DV Anđeli čuvari	
METKOVIĆ	4	JLS	DV "Metković" – PO Metković	
			DV "Metković" - PO Radost	
			DV "Metković" - PO Vid	
		Druge pravne i fizičke osobe	DV "Leut"	
OPUZEN	1	JLS	DV "Opuzen"	
PLOČE	5	JLS	DV "Ploče" – Ploče	
			DV „Ploče" – PO Pastoralni centar Ploče	
			DV "Ploče" - PO Staševica	
			DV "Ploče" - PO Komin pri OŠ Ive Dugandžića Mišića	
			DV "Ploče" - PO Rogotin	
BLATO	1	JLS	DV "Blato"	
DUBROVAČKO PRIMORJE	2	JLS	DV "Slano"	
			DV "Slano" - PO Ošlje	
JANJINA	1	JLS	DV "Orebić" – PO Janjina	
KONAVLE	4	JLS	DV "Konavle" – PO Cavtat u Cavtatu	
			DV "Konavle" - PO Katićan u Čilipima	
			DV "Konavle" - PO Gruda na Grudi	
			DV "Konavle" - PO u Poljoprivrednoj zadruzi "Franjo Supilo" u Čilipima	

Tablica 40. - nastavak
Dječji vrtići na području
DNŽ
Izvor: DNŽ i JLS

KULA NORINSKA			-
LASTOVO	1	JLS	DV "Biser Lastovo"
LUMBARDA	1	JLS	DV "Korčula" - PO Lumbarda
MLJET			
OREBIĆ	3	JLS	DV "Orebić"
			DV "Orebić" - PO Potomje
			DV "Orebić" - PO Viganj
POJEZERJE	1	JLS	DV "Metković" - PO Otrić-Seoci
SLIVNO			-
SMOKVICA	1	Druge pravne i fizičke osobe	DV "Bambj"
STON	1	JLS	DV "Ston"
TRPANJ	1	JLS	DV "Orebić" - PO Trpanj
VELA LUKA	1	JLS	DV "Radost"
ZAŽABLJE			
ŽUPA DUBROVAČKA	1	JLS	DV "Župa dubrovačka" na pet lokacija (Prostor h. Sheraton, Centralni objekt, Prostor Općine Župa dubrovačka, Prostor stare Općine, Prostor planirane knjižnice)

Matični dječji vrtići raspoređeni su u 12 JLS i to u Gradu Dubrovniku 2 s ukupno 22 podružnice, te u ostalim JLS s više podružnica u DV Korčula (6), Ploče (5), Metković i Konavle (4) i po 1 u Opuzenu, Blatu, Lastovu, Stonu, Veloj Luci i Župi dubrovačkoj.

U 2021. godini DV Dubrovnik su se zbog jednostavnijeg i učinkovitijeg rada podijelili u tri cjeline. Prvu cjelinu čine vrtići Palčica, Škatulica, Radost i Lopud, drugu cjelinu vrtići Pile, Gruž, Kono, Kono 1, Izviđač i Ciciban i ove dvije cjeline su nastavile s radom unutar javne ustanove DV Dubrovnik u kojoj je bilo upisano upisano 1.119 djece jasličke i vrtičke dobi organizirano u 61 skupini.

Treća cjelina koju čine vrtići Pčelica, Opskrbni centar, Vita, POS, Aster, Stara Mokošica, Osojnik, Zaton, Trsteno, Gromača i Šipan osamostalila se 2019. i 2021. stekla preduvjetu za početak samostalnog rada. U programu DV Pčelica bilo je upisano 542 djeteta jasličke i vrtičke dobi organizirano u 29 skupina.

Grad Dubrovnik subvencionira i rad privatnih vrtića (Calimero – 63 djeteta, Bubamara – 36 djece i Petar Pan – 19 djece) kao i rad Programa predškolskog odgoja za djecu s poteškoćama u razvoju koji je organiziran pri OŠ Marina Držuća za 9 djece (2021.)

Broj upisane djece u predškolskom odgoju bilježi blago smanjenje iako je prisutan manjak mjesta u vrtićima. Naime 2018./2019. ukupan broj djece upisane u vrtiće bio je 4.723, a 2020./2021. 4.687.

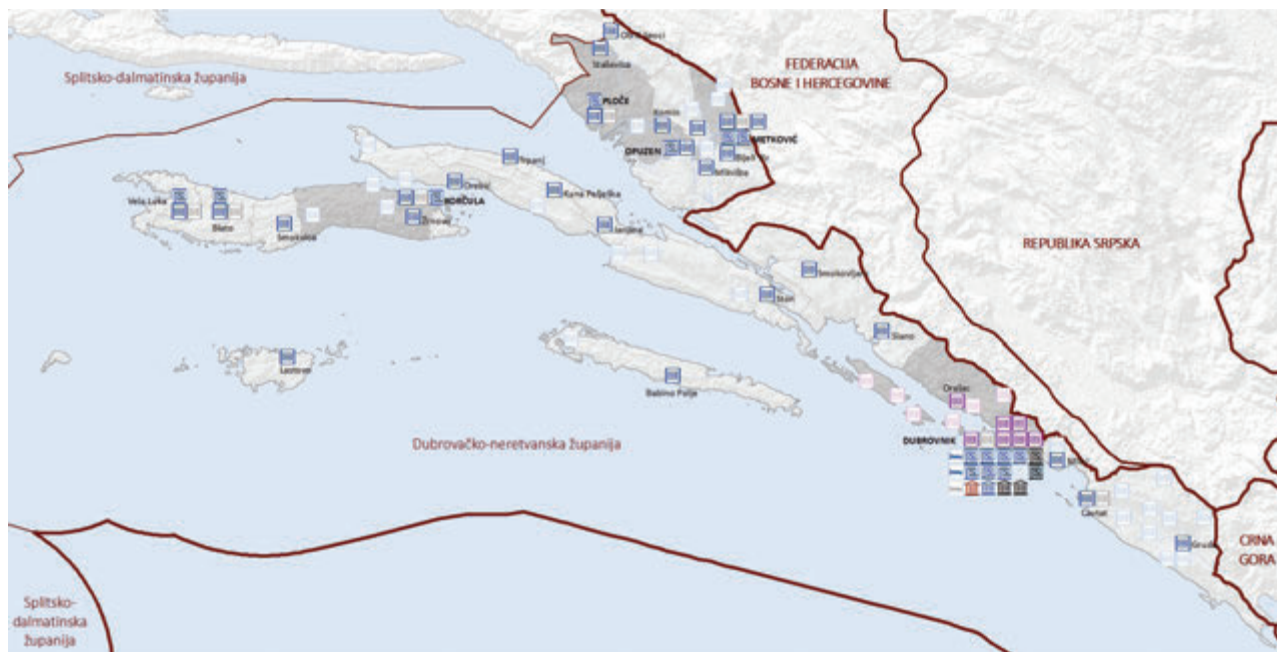
U izvještajnom razdoblju podignuta je razina kvalitete i dostupnosti predškolskog odgoja i obrazovanja u Županiji izgradnjom novih i rekonstrukcijom pojedinih postojećih zgrada dječjih vrtića. Tako je Grad Dubrovnik uložio znatna sredstva u uređenje i opremanje dječjih vrtića na svom području, a izrađena je projektna dokumentacija za DV Komolac i proširenje

Tablica 41. Obrazovne ustanove na području DNŽ
Izvor: DNŽ

	Dječji vrtići ukupno	Druge pravne osobe	Djeca prema dobnim skupinama				Zaposlenici		
			Svega	do 3 godine	3 – 5 godina	5 – 7 godina i stariji	Svega	Odgojitelji i učitelji	Zdravstveno osoblje
2018/19									
UKUPNO	50	2	4.723	978	1.847	1.898	667	438	17
JLS	42	2	4.369	902	1.695	1.772	619	408	14
privatno	5		161	20	90	51	21	14	1
vjerska zajednica	3		193	56	62	75	27	16	2
2020/21									
UKUPNO	50	2	4.687	889	1.741	2.057	748	486	12
JLS	42	2	4.314	808	1.593	1.913	695	451	11
privatno	5		163	22	70	71	24	17	-
vjerska zajednica	3		210	59	78	73	29	18	1

DV Pčelica u Mokošici, te je Grad Ploče izgradio objekt Područnog vrtića Ploče u Staševici.

Prema obrađenim podacima, od 50 dječjih vrtića na području Županije, pedagoške godine 2020./2021. godine, predškolskim odgojem i obrazovanjem je obuhvaćeno 4.687 djece s područja općina i gradova Županije, o kojima se brinulo 748 djelatnika.

Osnovno školstvo

U školskoj godini 2019./2020. uvedena je kurikularna reforma u sve osnovne i srednje škole u RH, nakon provedbe eksperimentalnog programa Škola za život u prethodnoj školskoj godini. Na području Županije u eksperimentalnom su programu sudjelovale u Dubrovniku OŠ Ivana Gundulića i u općini Blato OŠ Blato. Uvođenjem reforme promijenjen je način provedbe nastave i evaluacije.

Prvo polugodište školske godine 2019./2020. bilo je obilježeno također i dugotrajnim štrajkom zaposlenika škola, a drugo dolaskom pandemije i zatvaranjem škola u sklopu općeg *lockdowna* u ožujku i travnju, s postupnim otvaranjem od svibnja do lipnja. Uvedena je nastava na daljinu, odnosno putem interneta, televizije i ostalih načina telekomunikacije. Postojeća elektronička komunikacijska infrastruktura ne podržava izvođenje kompletne online nastave uživo te su nastavnici izvodili nastavu i na druge načine, iz svojih domova, ne koristeći infrastrukturu u školama.

Sljedeća školska godina 2020./2021. također je započela u znaku epidemioloških mjera, s primjenom nastave na daljinu za pojedina odjeljenja, sukladno pojavama slučaja zaraze, odnosno za sve srednje škole od 14. prosinca.

Mreža osnovnih škola uključuje osnovne i područne škole u svim općinama i gradovima. Ukupni broj osnovnih škola po osnivačima prikazan je u Tablici.

Na području DNŽ djeluju 32 matične škole, od toga je 25 osnovnih škola kojima je DNŽ osnivač, a 7 osnovnih škola je osnivač Grad Dubrovnik. Također na području DNŽ djeluje 34 područne škole od kojih je 27 osnivač DNŽ, dok Gradu Dubrovniku pripada 7 područnih škola. Na području DNŽ osnovane su 2 samostalne Osnovne glazbene škole i to u Dubrovniku i Metkoviću i 5 OGŠ kao područnih škola tj. glazbenih odjela i to u Korčuli, Cavtatu, Blatu, Veloj Luci i Pločama.

DNŽ je osnivač 6 škola koje imaju dvosmjenski rad. U školama kojima je osnivač DNŽ djeluju odjeli za učenike s teškoćama u razvoju i to u OŠ Gruda, Ston, Janjina, Orebić, OŠ Petra Kanavelića u Korčuli, Vladimira Nazora u Pločama, Opuzenu te OŠ Ivana Gundulića na području grada Dubrovnika. Na području grada Dubrovnika djeluje škola s posebnim programom pri Osnovnoj školi Marina Držića.

OBRAZOVANJE

- OSNOVNA ŠKOLA (GRAD DUBROVNIK)
- PODRUČNA ŠKOLA (GRAD DUBROVNIK)
- OSNOVNA ŠKOLA (DNŽ)
- PODRUČNA ŠKOLA (DNŽ)
- OSNOVNA GLAZBENA ŠKOLA (DNŽ)
- SREDNJA ŠKOLA (DNŽ)
- SREDNJA GLAZBENA ŠKOLA (DNŽ)
- SREDNJA ŠKOLA (PRIVATNA)
- SREDNJA ŠKOLA (VJERSKA)
- VIŠKO OBRAZOVANJE (RH)
- VIŠKO OBRAZOVANJE (DNŽ)
- VIŠKO OBRAZOVANJE (PRIVATNO)
- Dječji dom (osnivač DNŽ)
- Dječji dom (vierski)

Slika 32. Obrazovne ustanove na području DNŽ
Izvor: JLS DNŽ

Tablica 42. Popis osnovnih škola na području DNŽ
Izvor: skole.hr

NAZIV GRADA/OPĆINE	BROJ OSNOVNIH ŠKOLA	OSNIVAČ	NAZIV
DUBROVNIK	7/7	GRAD DUBROVNIK	OŠ Ivana Gundulića, Dubrovnik
			OŠ Ivana Gundulića, PŠ Koločep
			OŠ Ivana Gundulića, PŠ Šipanska Luka
			OŠ Ivana Gundulića, PŠ Suđurađ
			OŠ Lapad, Dubrovnik
			OŠ Marina Držića, Dubrovnik
			OŠ Marina Držića, Škola s posebnim programom
			OŠ Marina Getaldića, Dubrovnik
			OŠ Mokošica, Mokošica
			OŠ Mokošica, PŠ Osojnik
			OŠ Montovjerna, Dubrovnik
			OŠ Antuna Masle, Orašac
			OŠ Antuna Masle, PŠ Zaton
			OŠ Antuna Masle, PŠ Lopud
DUBROVNIK	1/0	DNŽ	Umjetnička škola OGŠ Luke Sorkočevića, Dubrovnik
KORČULA	2/4	DNŽ	OŠ Ante Curać-Pinjac, Žrnovo
			OŠ Ante Curać-Pinjac, PŠ Pupnat, Pupnat
			OŠ Petra Kanavelića, Korčula
			OŠ Petra Kanavelića, PŠ 1 - OGŠ
			OŠ Petra Kanavelića, PŠ Račišće
			OŠ Smokvica, PŠ Čara
METKOVIĆ	3/2	DNŽ	OŠ Don Mihovila Pavlinovića, Metković
			OŠ Don Mihovila Pavlinovića, PŠ Prud
			OŠ Don Mihovila Pavlinovića, PŠ Vid
			OŠ Stjepana Radića, Metković
			Osnovna glazbena škola OGŠ Metković
OPUZEN	1	DNŽ	OŠ Opuzen, Opuzen
PLOČE	3/2	DNŽ	OŠ Fra Ante Gnječa, Staševica
			OŠ Ivo Dugandžić-Mišić, Komin
			OŠ Vladimir Nazor, Ploče
			OŠ Vladimir Nazor, PŠ Rogotin
			OŠ Vladimir Nazor, GO - OGŠ
BLATO	1/1	DNŽ	OŠ Blato, Blato
			OŠ Blato, PŠ 1 - OGŠ Blato
DUBROVAČKO PRIMORJE	2	DNŽ	OŠ Slano, Slano
			OŠ Slano, PŠ Suđurađ
			OŠ Slano Šipanska Luka
			OŠ Primorje, Smokovljani
JANJINA	1/2	DNŽ	OŠ Janjina, Janjina
			OŠ Janjina, PŠ Žuljana
			OŠ Janjina, PŠ, Putniković

Produženi boravak za učenike prvih i drugih razreda organiziran je u OŠ Cavtat, OŠ Gruda i OŠ Župa Dubrovačka. Produženi boravak u Gradu Dubrovniku se nudi u pet osnovnih škola za učenike 1. i 2. razreda i to u OŠ Marina Getaldića, Marina Držića, OŠ Lapad, OŠ Ivana Gundulića i OŠ Mokošica.

2019. godine sve su osnovne škole donijele novi Statut, kojim su se uskladile sa Zakonom. Unatoč prilagođenom broju područnih osnovnih škola, jedna od specifičnosti koja otežava

KONAVLE	2/10	DNŽ	OŠ Cavtat, Cavtat
			OŠ Cavtat, OGŠ
			OŠ Cavtat, PŠ Gabrili
			OŠ Cavtat, PŠ Komaji
			OŠ Cavtat, PŠ Močići
			OŠ Cavtat, PŠ Stravča
			OŠ Cavtat, PŠ Čilipi
			OŠ Gruda, Gruda
			OŠ Gruda, PŠ Dubravka
			OŠ Gruda, PŠ Molunat
			OŠ Gruda, PŠ Popovići
			OŠ Gruda, PŠ Pridvorje
			OŠ Gruda, PŠ Radovčići
			OŠ Gruda, PŠ Vitaljina
			OŠ Gruda, PŠ Vodovađa
KULA NORINSKA	1/2	DNŽ	OŠ Kula Norinska, Kula Norinska
			OŠ Kula Norinska, PŠ Krvavac
			OŠ Kula Norinska, PŠ Momići
LASTOVO	1	DNŽ	OŠ Braća Glumac, Lastovo
LUMBARDA	0/1		OŠ Petra Kanavelića, PŠ Lumbarda
MLJET	1/1	DNŽ	OŠ Mljet, Babino Polje
			OŠ Mljet, PŠ Govedari
OREBIĆ	2/3	DNŽ	OŠ Kuna, Kuna
			OŠ Kuna, PŠ Potomje
			OŠ Orebić, Orebić
			OŠ Orebić, PŠ Viganj
			OŠ Orebić, PŠ Lovište
			OŠ Orebić, PŠ Kučište
POJEZERJE	1	DNŽ	OŠ Otrići-Dubrave, Otrić Seoci
SLIVNO	0/1		OŠ Opuzen – PŠ Blace
SMOKVICA	1	DNŽ	OŠ Smokvica, Smokvica
STON	1/1	DNŽ	OŠ Ston, Ston
			OŠ Ston, PŠ Hodilje
			OŠ Ston, PŠ Ponikve
TRPANJ	1	DNŽ	OŠ Trpanj, Trpanj
VELA LUKA	1/1	DNŽ	OŠ Vela Luka, Vela Luka
			OŠ Vela Luka, PŠ 1 - OGŠ Oliver Dragojević
ZAŽABLJE	0/2	DNŽ	OŠ Stjepana Radića, PŠ Bijeli Vir
			OŠ Stjepana Radića, PŠ Mlinište
ŽUPA DUBROVAČKA	1/1	DNŽ	OŠ Župa Dubrovačka, Mlini
			OŠ Župa Dubrovačka, PŠ Postranje
			OŠ Župa Dubrovačka, PŠ Brgat
UKUPNO	34/41	GD/DNŽ	

izvođenje nastave jest geografska razvedenost, koja donosi probleme i povećane troškove organizacije prijevoza učenika. U razmatranom razdoblju prestalo je s radom je 6 područnih škola (OŠ Gruda 3 PŠ Molunat, Vitaljina i Vodovađa, OŠ Orebić 1 PŠ Kučište, OŠ Ston 1 tj PŠ Hodilje, OŠ Župa dubrovačka 1 PŠ Brgat), a dvije su preraspodjeljene (iz OŠ Slano u OŠ Antuna Masle u Orašac 2 i to PŠ Suđurađ i PŠ Šipanska Luka.

U Smokovljanima u Dubrovačkom primorju osnovana je OŠ Primorje koja je započela radom 2019. godine, a u Gradu Dubrovniku izgrađena je OŠ Montovjerna koja je započela radom 2021. godine.

Odgaj i školovanje u osnovnoj osmogodišnjoj školi obvezatni su za svu djecu od 6,5 do 14,5 godina života. Razlikuju se dva razdoblja, razredna nastava od I. - IV. razreda i predmetna nastava od V. - VIII. razreda. Jedinstven je plan i program za osnovnu školu. Za posebno darovitu djecu predviđena je mogućnost izbora dodatnih sadržaja, kao i dodatno osnovno glazbeno i plesno školovanje. Osnovno glazbeno obrazovanje provodi se u Umjetničkoj školi Luke Sorkočevića u Dubrovniku koja u svom sastavu ima osnovnu i srednju školu i Osnovnoj glazbenoj školi u Metkoviću. Osim toga djeluju područni glazbeni odjeli u sastavu OŠ Petra Kanavelića u Korčuli, Vladimira Nazora u Pločama, OŠ Cavtat, Blato i Vela Luka.

Tablica 43. Broj osnovnih škola po osnivačima
Izvor: skole.hr

Osnivač	Osnovna škola (OŠ)	Područna škola (PŠ)	OŠ+PŠ	Osnovna glazbena škola (OGŠ)	Područni odjel glazbene škole/ glazbeni odjel
DNŽ*	25	27	52	2	5
Grad Dubrovnik**	7	7	14	-	-
Privatni osnivači	-	-	-	-	-
Vjerska zajednica	-	-	-	-	-
UKUPNO	34	41	75	2	5

Odgaj i školovanje djece s manjim teškoćama u razvoju ostvaruje se u osnovnim školama za redovite učenike, u sklopu potpune ili djelomične integracije tih učenika u redovitu nastavu. Odgoj i školovanje djece i mladeži s većim teškoćama u razvoju od 1. do 21. godine života ostvaruje se u posebnim ustanovama, prilagođenima vrsti i stupnju teškoće.

U školskoj godini 2020./2021. upisano je ukupno 9.728 učenika, od toga najviše djece (5.352) je upisano na području Dubrovačkog priobalja koje obuhvaća Grad Dubrovnik i Općine Konavle, Župu dubrovačku i Dubrovačko primorje, potom u Donjoneeretvanskom kraju (2.609) te na Otocima najmanje (1.767).

Tablica 44. Broj upisanih učenika osnovnih škola u DNŽ po fizionomskim cejlinama
Izvor: DZS

Naziv Grada/Općine	Školska godina				Porast/pad 2017./2021.
	2017./2018.	2018./2019.	2019./2020.	2020./2021.	
	Broj učenika	Broj učenika	Broj učenika	Broj učenika	
Dubrovačko priobalje	5.045	5.199	5.283	5.352	307
Otoci	1.806	1.828	1.786	1.767	-39
Donjoneeretvanski kraj	2.765	2.696	2.630	2.609	-156
DNŽ	9.616	9.723	9.699	9.728	112

Kontinuirano se radi na rekonstrukcijama pojedinih objekata škola, planiranju izgradnje novih školskih objekata te energetske obnovi postojećih objekata, većim dijelom sufinancirano sredstvima Europske unije.

OŠ Orebić – Područna škola Lovište: Početkom rujna 2020. godine završena je rekonstrukcija Područne škole Lovište u kojoj se već odvija nastava za jedanaest osnovaca od prvog do četvrtog razreda. Ovim radovima su učenici Lovišta dobili adekvatan prostor ne samo za održavanje redovne nastave, već i za održavanje izvannastavnih aktivnosti i budućih školskih priredbi.

OŠ Cavtat: izrađena je projektna dokumentacija i ishoda Lokacijska dozvola za novu zgradu škole na lokaciji Rajkov do u Cavtatu. U tijeku je izrada glavnog projekta i ishoda Građevinske dozvole.

OŠ Smokvica: Krajem 2021. godine rekonstruirana je zgrada OŠ Smokvica. Ova rekonstrukcija je najznačajnije ulaganje u navedenu zgradu od kada joj je osnivač DNŽ.

OŠ Gruda: početkom 2019. godine završeni su radovi na energetske obnovi zgrade škole. Škola je u cijelosti toplinski izolirana te se priprema potrošne tople vode osigurava iz OIE preko solarnih kolektora. Iz decentraliziranih sredstava iste godine je u potpunosti saniran krov školske sportske dvorane.

OŠ fra Ante Gnječa, Staševica: tijekom 2020. godine završeni su radovi na energetskej obnovi zgrade škole. Škola je u cijelosti toplinski izolirana, izmijenjeni su svi otvori te se priprema potrošne tople vode osigurava iz OIE preko solarnih kolektora postavljenih na krov zgrade.

OŠ don Mihovila Pavlinovića, Metković: izrađen je projekt energetske obnove cijele zgrade škole. Projekt će se prijaviti na jedan od budućih javnih poziva za energetske obnovu javnih zgrada.

OŠ Petra Kanavelića, Korčula: Programom razvoja otoka u 2020. godini saniran je kosi krov i dio ravnog krova te je ugrađena nova klimatizacija učionica.

OŠ Župa Dubrovačka, Mlini: uređen je novi prostor za potrebe osiguravanja jednosmjenskog rada kroz dodatne dvije učionice. Izrađen je ldejni projekt dogradnje novih 10 učionica sa svim popratnim sadržajima. Projekt je na pregledu i potvrdi Ministarstva znanosti i obrazovanja.

OŠ Vela Luka: rekonstruiran sustav grijanja i hlađenja izmijenjen pod školske sportske dvorane.

OŠ Stjepana Radića, Metković: 2021. godine Programom podrške regionalnom razvoju rekonstruirani sanitarni čvorovi za učenike i nastavnike.

Srednje školstvo

U školskoj godini 2019./2020. uvedena je kurikularna reforma u sve osnovne i srednje škole u RH, nakon provedbe eksperimentalnog programa Škola za život u prethodnoj školskoj godini. Na području Županije u eksperimentalnom je programu sudjelovala SŠ Vela Luka u Veloj Luci. Uvođenjem reforme promijenjen je način provedbe nastave i evaluacije.

Mreža srednjih škola u DNŽ broji 16 škola od kojih je 14 osnivač DNŽ, 1 vjerska s pravom javnosti i 1 privatna škola. Najviše srednjih škola je u Dubrovniku (9) i Metkoviću (2), a u Korčuli, Opuzenu, Pločama, Blatu i Veloj Luci po 1.

Srednje školstvo u Hrvatskoj znatno se mijenja i postaje raznovrsnije. Postoje gimnazije, samostalne tehničke i srodne četverogodišnje škole, trogodišnje i dvogodišnje obrtničke, industrijske i druge gospodarske škole, mješovite i umjetničke srednje škole. Odgoj i školovanje djece i mladeži s lakšom mentalnom retardacijom i manjim teškoćama u razvoju ostvaruje se u srednjim školama za redovite učenike, u sklopu potpune ili djelomične integracije tih učenika u redovitu nastavu, te se mogu osposobiti za rad u nekim zanimanjima.

U srednje škole 2019./2020. je upisano ukupno 4.656 učenika. U dvije smjene radi 4 srednje škole. Od škola s posebnim uvjetima obrazovanja izdvajaju se 3 škole, koje imaju odjele za učenike s teškoćama u razvoju.

Tablica 45. Popis srednjih škola na području DNŽ
Izvor: DNŽ

NAZIV GRADA/ OPĆINE	BROJ SREDNJIH ŠKOLA	OSNIVAČ	NAZIV
DUBROVNIK	9	DNŽ	Ekonomska i trgovačka škola u Dubrovniku
			Gimnazija Dubrovnik
			Medicinska škola u Dubrovniku
			Obrtnička i tehnička škola Dubrovnik
			Pomorsko-tehnička škola u Dubrovniku
			Turistička i ugostiteljska škola Dubrovnik
			Umjetnička škola Luke Sorkočevića u Dubrovniku
		VJERSKA ZAJEDNICA	Biskupijska klasična gimnazija Ruđera Boškovića u Dubrovniku
		PRIVATNO	Dubrovačka privatna gimnazija u Dubrovniku
KORČULA	1	DNŽ	SŠ Petra Šegedina u Korčuli
METKOVIĆ	2	DNŽ	Gimnazija Metković
			SŠ Metković
OPUZEN	1	DNŽ	Srednja poljoprivredna i tehnička škola u Opuzenu
PLOČE	1	DNŽ	SŠ fra Andrije Kačića Miošića u Pločama
BLATO	1	DNŽ	SŠ Blato
VELA LUKA	1	DNŽ	SŠ Vela Luka
UKUPNO	16		

Tablica 46. Broj učenika srednjih škola
DNŽ po fizionomskim cjelinama
Izvor: DNŽ

Naziv Grada/Općine	Školska godina				Porast/pad 2017./2021.
	2017./2018.	2018./2019.	2019./2020.	2020./2021.	
	Broj učenika	Broj učenika	Broj učenika	Broj učenika	
Dubrovačko priobalje	2572	2465	2433	2421	-151
Otoci	569	539	522	514	-55
Donjoneretvanski kraj	1453	1343	1292	1284	-169
DNŽ	4594	4347	4247	4219	-375

U gimnazijski program upisano je 872 učenika, a u strukovne programe 3.784 učenika.

Broj upisanih učenika po fizionomskim cjelinama u promatranom razdoblju prikazan je u Tablici 46.

Srednja glazbena škola djeluje u sklopu Umjetničke škole Luke Sorkočevića, a planirano je osnivanje srednje glazbene škole u Metkoviću.

U Gradu Dubrovniku ne postoji niti jedna športska dvorana sa standardnim dimenzijama, a veći broj škola ih uopće nema. Parcele tih škola su toliko male da niti ne postoji ni jedno vanjsko školsko igralište.

Kontinuirano se radi na planiranju izgradnje novih školskih objekata, rekonstrukcijama postojećih objekata srednjih škola i učeničkih domova te energetskej obnovi postojećih objekata, većim dijelom sufinancirane sredstvima Europske unije.

Centar kompetentnosti u turizmu i ugostiteljstvu – Turistička i ugostiteljska škola Dubrovnik: U lipnju 2020. godine potpisana su dva ugovora o dodjeli bespovratnih sredstava Regionalnom centru kompetentnosti u turizmu i ugostiteljstvu Dubrovnik ukupne vrijednosti gotovo 102 milijuna kuna. Uspostava infrastrukture Regionalnog centra kompetentnosti obuhvaća:

- dogradnju, rekonstrukciju i prilagodbu Vile Čingrije, Garišta te Turističke i ugostiteljske škole Dubrovnik,
- opremanje istih specijaliziranom opremom i suvremenim tehnologijama za strukovno obrazovanje i razvoj novih kurikuluma u sektoru turizma i ugostiteljstva u skladu s potrebama tržišta rada na regionalnoj razini i intenziviranje suradnje s drugim EU centrima.

Gimnazija Metković: energetska obnova zgrade škole završena krajem 2019. godine. Škola je u cijelosti toplinski izolirana, izmijenjeni su otvori te se priprema potrošne tople vode osigurava iz OIE preko solarnih kolektora.

Obrtnička i tehnička škola Dubrovnik: energetska obnova zgrade škole završena početkom 2019. godine. Toplinski su izolirani vanjski zidovi, izmijenjeni su otvori i toplinski izoliran krov te se priprema potrošne tople vode osigurava iz OIE preko solarnih kolektora.

Dom učenika Dubrovnik: izrađen je projekt energetske obnove cijele zgrade škole. Projekt je prijavljen na javni poziv energetske obnove kulturnih dobara te je uspješno ugovoren. Projektom će se, osim toplinske izolacije krova i zidova i izmjene otvora, izmijeniti cijeli sustav grijanja i hlađenja zgrade energetski učinkovitom dizalicom topline te će ova ustanova biti prva potpuno energetski neovisna.

Srednja škola Metković (gimnazija): izrađen je projekt i ishoda Građevinska dozvola nadogradnje zgrade škole. Projektom je planirana nadogradnja i opremanje novih 1.450 m² kabineta i učionica Srednje škole Metković i adaptacija postojećih praktikuma kako bi se osigurali odgovarajući uvjeti rada u jednoj smjeni, prostori administracije i dodatni kabineti za potrebe provođenja strukovnih programa po izvedbenim kurikulumima.

Ekonomska i trgovačka škola, Dubrovnik: izrađen je projekt rekonstrukcije i nadogradnje zgrade škole za potrebe organizacije jednosmjenskog rada. Za projekt je ishoda suglasnost Ministarstva znanosti i obrazovanja te je predan na ishođenje Građevinske dozvole.

Medicinska škola, Dubrovnik: izrađen je projekt kompletne rekonstrukcije postojećeg dijela zgrade i nadogradnje kata za potrebe organizacije jednosmjenskog rada. Za projekt je ishoda suglasnost Ministarstva znanosti i obrazovanja te je predan na ishođenje Građevinske dozvole.

Muški đački dom, Dubrovnik: 2021. godine je u potpunosti rekonstruiran sustav grijanja i hlađenja cijele zgrade doma te su sada uvjeti boravka u cijeloj zgradi znatno poboljšani, posebice tijekom toplijih dana.

Gimnazija Dubrovnik: izrađen je projekt energetske obnove školske sportske dvorane. Projekt je prijavljen na javni poziv energetske obnove kulturnih dobara te je uspješno ugovoren. Projektom će se u potpunosti rekonstruirati krov, izmijeniti otvori te podovi. Rok za realizaciju je sredina 2024. godine.

Srednja škola fra Andrije Kačića Miošića, Ploče : rekonstruiran prostor u suterenu za potrebe praktikuma kuharstva, nabavljena i ugrađena oprema cijelog praktikuma preko projekta Centra kompetentnosti u turizmu i ugostiteljstvu.

Srednja škola Vela Luka: 2021. godine rekonstruiran i u potpunosti opremljen prostor unutar zgrade škole za potrebe novog praktikuma kuharstva.

Učenički domovi

U DNŽ ima 3 učenička doma, od kojih su 2 osnivač DNŽ, a jedan privatna katolička ustanova s pravom javnosti.

Učenički dom Dubrovnik na Pilama čiji je osnivač DNŽ, od 2020. godine je mješoviti dom kapaciteta 93 kreveta. U 2021. godini u njemu je boravilo 88 učenika od toga 80 učenika. Muški učenički dom Dubrovnik u Gružu čiji je osnivač također DNŽ ima kapacitet 82 kreveta. Učenički dom Paola di Rosa je ženski učenički dom čiji je osnivač Provincijalat Službenica Milosrđa u Splitu, smješten je na Ilijinoj glavici.

NAZIV GRADA/ OPĆINE	BROJ USTANOVA	OSNIVAČ	NAZIV
DUBROVNIK	4	ŽUPANIJA	Muški učenički dom Dubrovnik
			Učenički dom Dubrovnik
		VJERSKA ZAJEDNICA	Učenički dom Paola di Rosa

Tablica 47. Popis učeničkih i studentskih domova na području DNŽ
Izvor: DNŽ

II.2.4.5. Visoko školstvo i znanost

Visoko školstvo

Visoko školstvo na području DNŽ-a odvija se u organizaciji javnog Sveučilišta u Dubrovniku UNIDU, privatne američke visoke škole Rochester Institute of Technology (RIT Croatia) i privatnog Međunarodnog sveučilišta u Dubrovniku DIU LIBERTAS.

Sveučilište u Dubrovniku osnovano je 2003. godine, a danas ima 6 odjela i to: Odjel za ekonomiju i poslovnu ekonomiju, Pomorski odjel, Odjel za elektrotehniku i računarstvo, Odjel za akvakulturu, Odjel za komunikologiju i Odjel za umjetnost i restauraciju i 3 studija izvan Odjela preddiplomski sveučilišni studij Povijest Jadrana i Mediterana, stručni preddiplomski studij Sestrinstvo i specijalistički diplomski stručni studij Kliničko sestrinstvo. Na njima se izvodi 17 preddiplomskih studija, 14 diplomskih i 6 poslijediplomskih studija i to 14 trogodišnjih sveučilišnih preddiplomskih studija i 3 trogodišnja stručna preddiplomska studija, 12 dvogodišnjih sveučilišnih diplomskih studija i 2 dvogodišnja stručna diplomatska studija, te 1 poslijediplomski specijalistički

Tablica 48. Ustanove za visoko obrazovanje na području DNŽ
Izvor: DNŽ

NAZIV GRADA/ OPĆINE	BROJ USTANOVA ZA VISOKO OBRAZOVANJE	VRSTA	NAZIV
DUBROVNIK	4	JAVNO	Sveučilište u Dubrovniku (University of Dubrovnik)
			Sveučilište u Dubrovniku, dislocirana lokacija za izvođenje diplomskog stručnog studija Financijski menadžment - PLOČE
			Sveučilište u Dubrovniku, dislocirana lokacija za izvođenje preddiplomskog sveučilišnog studija Nautika, Brodostrojarstvo i Poslovna ekonomija, smjer Turizam - KORČULA
			PSD – Poslijediplomsko središte Dubrovnik
			IUC - Inter-University Centre Dubrovnik
		PRIVATNO	RIT - Rochester Institute of Technology
			DIU LIBERTAS Međunarodno sveučilište

Tablica 49. Broj upisanih studenata po godinama
Izvor: DZS

Naziv	Školska godina				Porast/pad 2017. - 2021.
	2017./2018.	2018./2019.	2019./2020.	2020./2021.	
	Ukupni broj studenata	Ukupni broj studenata	Ukupni broj studenata	Ukupni broj studenata	
UNIDU	440	355	281	300	-140

studij i 5 međusveučilišnih poslijediplomskih (doktorskih) studija. Novost je Master Double Degree Diplomski studijski program Odjela za ekonomiju i poslovnu ekonomiju Sveučilišta u Dubrovniku i studija ekonomije i marketinga Sveučilišta u Palermu, koji je odobren 2021. godine.

U sastavu Sveučilišta je i Institut za more i priobalje i Zavod za mediteranske kulture, a izvaninstitucionalno je povezan i Studentski centar.

Pri Sveučilištu u Dubrovniku u gradovima Ploče i Korčula postoje dislocirane lokacije za izvođenje preddiplomskih i diplomskog studija. U gradu Ploče izvodi se preddiplomski i diplomski studij Financijskog menadžmenta, a Grad Korčula od 2020. godine izvodi preddiplomski sveučilišni studij Nautike, Brodostrojarstva i Poslovne ekonomije - smjer Turizam.

Akademsku godinu 2020./2021. je pohađalo sveukupno 300 studenata, što je pad od 2017. godine za 140 studenata. Broj upisanih studenata tijekom razmatranog razdoblja dan je u Tablici 49.

- VISOKO OBRAZOVANJE (RH)
- VISOKO OBRAZOVANJE (DNŽ)
- VISOKO OBRAZOVANJE (PRIVATNO)
- ZNANSTVENE USTANOVE (RH)
- ZNANSTVENE USTANOVE (DNŽ)

Slika 33. Visoko školstvo i znanost na području DNŽ
Izvor: DNŽ

Rochester Institute of Technology (RIT Croatia) osnovan je 1997. kao Američka visoka škola za management i tehnologiju (ACMT), a 2013. promijenila je naziv u RIT Croatia kako bi se jasnije istakla pripadnost uglednom američkom sveučilištu Rochester Institute of Technology.

Danas se nalazi na dvije lokacije, u Dubrovniku i u Zagrebu. Na RIT-u se izvode 4 preddiplomska stručna studija od kojih 2 u Dubrovniku i to Menadžment u turizmu, hotelijerstvu i uslužnim djelatnostima i Informacijske tehnologije/Web and Mobile Computing, za koja se izdaju dvije diplome, međunarodno priznata američku diplomu koju dodjeljuje Rochester Institute of Technology, te hrvatsku diplomu koju dodjeljuje RIT Croatia.

Libertas međunarodno sveučilište najstarije je privatno sveučilište u Hrvatskoj. Sveučilište se razvilo iz Visoke poslovne škole Libertas u Zagrebu i DIU Libertas međunarodnog sveučilišta u Zagrebu i Dubrovniku kao dvaju visokih učilišta koja su tijekom 2016. godine prerasla u sadašnju sveučilišnu instituciju. Libertas međunarodno sveučilište ima 4 preddiplomska, 3 diplomatska i 2 poslijediplomska sveučilišna studija, te 5 preddiplomskih i 4 diplomatska stručna studija kao i razne programe cjeloživotnog obrazovanja.

Nastava na Libertas međunarodnom sveučilištu izvodi se u Zagrebu, Dubrovniku i Kutini, s tim da se nastava u Dubrovniku izvodi na engleskom, a na ostalim lokacijama na hrvatskom jeziku.

U Dubrovniku se izvode Preddiplomski sveučilišni studij - Međunarodni odnosi (diplomacija) i Diplomski sveučilišni studij - Međunarodni odnosi i diplomacija.

Studentski dom

Studentski centar u Dubrovniku je samostalna javna ustanova čiji je osnivač Sveučilište u Dubrovniku. Studentski centar upravlja Studentskim domom.

Studentski dom u Dubrovniku je otvoren 2021. godine. Dom raspolaže s ukupno 503 ležaja, od čega 498 u dvokrevetnim sobama te pet u jednokrevetnim sobama prilagođenim osobama s invaliditetom. Svaka soba opremljena je vlastitom kupaonicom, klimatizacijom s mogućnošću podešavanja zasebno za svaku sobu, internetom te mini hladnjakom. Studentima su na raspolaganju prostorije za učenje, čajne kuhinje, teretana, praonica rublja, te parking u zatvorenoj garaži. Studentski restoran kapaciteta dvije tisuće obroka dnevno. U sklopu doma su i usluge Student servisa. Kapaciteti novoizgrađenog studentskog doma bi trebali odgovarati studentskim potrebama u narednim akademskim godinama.

Znanost

Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti u Dubrovniku ima znanstveno-istraživačke jedinice i to:

Zavod za povijesne znanosti u Dubrovniku koji je osnovan 1949. godine s ciljem istraživanja povijesti Dubrovnika i njegova šireg okruženja, osobito u periodu Dubrovačke Republike (14. - 19. stoljeće). Zavod posjeduje bogatu knjižnicu, arhiv i zbirku umjetnina (Zbirka Iva Bizzara, Arhiv Petra Hektorovića i dr.), objavljuje knjige (od 2017. – 2021. 17 knjiga), i časopise i to Anale Zavoda za povijesne znanosti HAZU i Dubrovnik Annals (na engleskom jeziku). Izdanju građe namijenjena je serija Monumenta historica Ragusina. Knjige se izdaju unutar tri glavne serije: Monografije, Prilozi demografskoj povijesti Dubrovnika i okolice te Studies in the history of Dubrovnik (na engleskom jeziku). U okviru Zavoda djeluje Zbirka Baltazara Bogišića u Cavtatu. U okviru Zavoda provodi se i trogodišnji doktorski postdiplomski studij Povijest stanovništva, čiji su organizatori: Sveučilište u Dubrovniku, Sveučilište u Zagrebu i Zavod HAZU u Dubrovniku.

Zavod za istraživanje korozije i desalinizaciju HAZU u Dubrovniku osnovan je 1965. godine. Jedina je znanstvena ustanova na jadranskoj obali kojoj je istraživanje korozije i zaštite metala u morskoj vodi primarni zadatak. Rezultati rada članova Zavoda objavljeni su u međunarodnim i domaćim časopisima te na znanstvenim skupovima u zemlji i inozemstvu, a ostvarena su i mnoga praktična rješenja zaštite metala od korozije u raznim granama gospodarstva. Osim znanstvenih radova treba spomenuti praktičnu primjenu ostvarenu projektima, kao što su desalinacija za opskrbu pitkom vodom cijeloga otoka Lastova i Mljeta te gospodarski učinci primjene sunčeve energije u procesu desalinacije. Rezultati navedenih djelatnosti Zavoda omogućili su suradnju i zajedničke projekte s međunarodnim i domaćim ustanovama, Europskom federacijom za koroziju te Ministarstvom za obnovu i razvoj na programu revitalizacije otočnog područja.

Antropološki centar HAZU u Zagrebu s područnom jedinicom u Dubrovniku, HAZU – zbirke (Memorijalna zbirka Maksimilijana Vanke u Korčuli), a od drugih jedinica tu je **Arboretum Trsteno**, arhitektonska cjelina povijesnoga ladanjskog posjeda s perivojima, starim maslinicima i površinama pod prirodnom vegetacijom koja se prostire na površini od 28 hektara, u mjestu Trsteno, 25 km zapadno od Dubrovnika. Namjena Arboretuma je znanstvena, muzeološka, nastavna, edukativna i turistička.

Poslijediplomsko središte Dubrovnik (PSD) osnovano je od Sveučilišta u Zagrebu kao javna akademska ustanova za međunarodne znanstvene programe i poslijediplomske studije koje provodi multidisciplinarne znanstvene programe kao što su: Poslijediplomski studiji, Međunarodne interdisciplinarne radionice, Znanstvene konferencije i seminare, Ljetne škole, Projekte europske komisije (TEMPUS; ERASMUS), Projekte koje podupiru i/ili organiziraju međunarodne udruge i mreže (AUDEM, CEI, DRC, EMUNI, EUA, UNICA) i Istraživački projekti s međunarodnim partnerima.

Međusveučilišni centar Dubrovnik (IUC - Inter-University Centre Dubrovnik)

osnovan je 1972. kao nezavisna samostalna akademska institucija s misijom promicanja međunarodne suradnje između akademskih institucija diljem svijeta. Smješteno je u zgradi Poslijediplomskog središta Dubrovnik, Sveučilišta u Zagrebu, utemeljeno i podržano od svoje međunarodne mreže partnerskih sveučilišta. U 2017. godini Međusveučilišni centar u Dubrovniku proslavio je 45. obljetnicu postojanja.

U Dubrovniku su još Institut društvenih znanosti Ivo Pilar - Područni centar Dubrovnik te Prirodoslovno matematički fakultet - Geofizički odsjek - Seizmološka služba u Dubrovniku.

Znanost se događa i na Sveučilištu u Dubrovniku putem Instituta za more i priobalje, znanstvene ustanove koja prvenstveno obavlja temeljna i primijenjena istraživanja prirodnih značajki Jadranskoga mora i priobalja, a posebno istraživanja strukture i procesa u ekosustavima i Zavoda za mediteranske kulture, znanstveno gospodarske ustanove čiji je osnovni zadatak proučavanje svih poljoprivrednih kultura koje su od važnosti za poljoprivredu južne Hrvatske.

Kao rezultat inicijative jačanja suradnje Sveučilišta u Dubrovniku i gospodarstva osnovana su dva centra i to:

LARIAT ili Laboratorij za inteligentne autonomne sustave, znanstveno-istraživački centar osnovan 2019. pri Odjelu za elektrotehniku i računarstvo, u sklopu kojeg djeluje interdisciplinarna istraživačka grupa iz područja sustava upravljanja, robotike i umjetne inteligencije, te

CREDO ili Centar za istraživanje digitalne transformacije osnovan 2020. pri Odjelu za ekonomiju i poslovnu ekonomiju koji okuplja skupinu istraživača s bogatim iskustvom dosadašnje suradnje, a bavi se istraživanjima ekonomskih odrednica, oblika i učinaka digitalne transformacije u području industrijalizacije, inovacija, turizma, trgovine, zaštite okoliša, lokalnog i regionalnog razvoja, poduzetništva, međunarodne trgovine, financija, tržišta rada i obrazovanja.

Sveučilište ima izdavačku djelatnost te izdaje knjige i znanstvene časopise (Naše more – znanstveni časopis za more i pomorstvo, Ekonomska misao i praksa (od 2010.) te DIEM – znanstveni časopis koji objedinjuje istraživačke radove s DIEM konferencije (Dubrovnik International Economic Meeting).

Slika 34. Mreža kulturnih i umjetničkih ustanova na području DNŽ
Izvor: DNŽ

II.2.4.6. Kultura, umjetnost i tehnička kultura

Ustanove za kulturu i umietnost

Na području Županije djeluje niz ustanova i organizacija u kulturnim djelatnostima, različitih osnivača i u različitoj mjeri financiranih kroz programe javnih potreba. Djelatnosti u kulturi, osobito u obalnim područjima, značajno su potaknute i uvjetovane turizmom. Stanovnici DNŽ su korisnici i aktivni sudionici u kulturnim sadržajima i aktivnostima. Kulturni sektor u DNŽ djeluje u mnogim kulturnim djelatnostima: audiovizualne djelatnosti; arhivska djelatnost; kulturna baština; dramske umjetnosti; glazba i glazbeno-scenske umjetnosti; inovativne umjetničke i kulturne prakse; knjiga i nakladništvo; knjižnična djelatnost; medijska kultura; muzejska djelatnost; vizualne umjetnosti. Registrirane su brojne kulturne udruge i amaterska društva, manifestacije, organizatori i posrednici, kinematografi, videoteke, domovi kulture i društveni domovi.

Ukupno na području Županije djeluje 57 ustanova u kulturi, od čega ih je najviše u muzejsko-galerijskoj i knjižničnoj djelatnosti. Najveći dio ustanova osnovan je od strane Grada Dubrovnika, Grada Korčule, Općine Konavle i Općine Blato. Neke općine nemaju javnih ustanova u kulturi (npr. Općina Župa dubrovačka, Općina Pojezerje, Općina Janjina), a neke su ustanove osnovane u suradnji s privatnim ili civilnim partnerima.

Na području Županije djeluje 406 kulturnih i 607 sportskih udruga te 15 muzeja i galerija, 12 knjižnica, 13 domova kulture i 1 kazalište. DNŽ Programom javnih potreba u kulturi sufinancira programe kulture gradova i općina, akcije i manifestacije od županijskog značaja, izdavačku djelatnost, kulturno umjetnički amaterizam, glazbenu, scensku, likovnu, dramsku umjetnost, film i kinematografiju, te nove medijske kulture, međunarodnu kulturnu suradnju i europske integracije.

Na području Županije značajan je i broj organizacija civilnog društva koje se bave kulturom. Prema Registru udruga RH, u DNŽ je 2020. godine, bilo ukupno 404 udruga koje djeluju u području Kultura i umjetnost, što je 21,2 % ukupno registriranih aktivnih udruga u DNŽ. Budući da se udruge prema Registru Ministarstva uprave mogu registrirati za više kulturnih djelatnosti, nije moguće utvrditi glavnu kulturnu djelatnost neke udruge. Najveći broj udruga djeluje u Dubrovniku, iza kojeg slijede Grad Ploče, Grad Metković, Općina Konavle te Grad Korčula. Dio općina ima izuzetno mali broj udruga (Općine Zažablje, Smokvica, Lumbarda, Kula Norinska i Trpanj), a dvije općine nemaju niti jednu udrugu (Janjina i Pojezerje). Također, aktivne su regionalne i lokalne organizacije nacionalnih strukovnih udruga poput Društva arhitekata Dubrovnik i Hrvatskog društva likovnih umjetnika Dubrovnik te ogranka nacionalnih institucija i mreža poput Hrvatske matice iseljenika, Hrvatskog kulturnog društva Napredak i Matice hrvatske.

Mreža kulture na području Županije obuhvaća sljedeće ustanove:

- otvorena ili pučka učilišta - Dubrovnik, Metković, Ploče, Blato, Lastovo, Vela Luka,
- knjižnice i čitaonice - Dubrovnik, Metković, Ploče, Korčula, Vela Luka, Blato, Opuzen, Cavtat, Ston, Orebić, Lastovo, Babino Polje, Vlaka, Janjina, Kula Norinska, Lumbarda, Mlinište, Otrić-Seoci, Slano, Smokvica, Srebreno, Trpanj,
- muzeji, umjetničke zbirke, galerije - Dubrovnik, Metković, Ploče, Korčula, Vela Luka, Blato, Opuzen, Cavtat, Ston, Orebić, Lastovo,
- kazališta - Dubrovnik, Metković, Ploče, Vela Luka, Blato,
- kinematografi - Dubrovnik, Metković, Ploče, Korčula, Vela Luka,
- domovi kulture-kina - Dubrovnik, Metković, Ploče, Korčula, Vela Luka, Blato, Opuzen, Cavtat, Ston, Orebić, Lastovo, Babino Polje, Janjina, Kula Norinska, Slano, Srebreno, Lumbarda,
- HRT - Radio i TV postaja - Dubrovnik,
- radio postaje - Dubrovnik, Metković, Ploče, Korčula, Vela Luka, Blato, Cavtat, Lastovo, Babino Polje.

Tradicionalno, Županija obilježava različita kulturna događanja koja su održala kontinuitet i u najtežim uvjetima. Kulturni programi od velike važnosti za DNŽ su Dubrovačke ljetne igre, Marco Polo Fest, smotra folklor „Na Neretvu misečina pala“, Festival zabavne glazbe Opuzen „Melodije Hrvatskog juga“, Epidauros festival, Festival Aklapela, večer klapa „Na me pogled tvoj obrati“ i susret klapa „Opet odi pjesma živi“ u Slanome, Dubrovačke likovne kolonije, Gastronomski filmski festival Kinookus, festival klapa DNŽ u Blatu, susret folklornih skupina u Slanome, Susret klapa Orebić, Libertas film festival, Dani Malostonskih kamenica, Dani lumblije na Korčuli, Fešta Svetog Ilije u Metkoviću, Wine & jazz festival u Dubrovniku, Dubrovačka kolenda, Ston wall marathon, Svetkovina Velike Gospe, Cavtatsko ljetno, Cavtati, Viteška igra Kumpanija u Veloj Luci, Divlja liga vaterpolo - prvenstvo dubrovačkih kupališta u vaterpolu, Noć peljeških vina u Orebiću, Fešta Svetog Liberana u Stonu, Nedjeljne folklorne priredbe u Čilipima, Blatski karneval, Kumpanija u Blatu na Korčuli, Pokladni plesovi – munde u Blatu, Bitka na Giči u Blatu, Veloluško kulturno-zabavno ljetno - Luško lito, Kumpanija – viteška igra s mačevima u Smokvici, Lastovski poklad, itd.

Kao smotre očuvanja tradicijskih vrijednosti ističu se proslava svetoga Vlaha u Dubrovniku, Maraton lađa na području doline Neretve, smotra folklor „Na Neretvu misečina pala“ te stalni i povremeni postavi galerija i muzeja. Djelatnost udruga izražava se kroz amaterske kulturno-umjetničke aktivnosti, likovnim kolonijama, kazališno-amaterskim programima, kazališne predstave na engleskom jeziku „Midsummer scene na Lovrijencu“, KUD Sveti Juraj Osojnik koji okuplja najmlađi naraštaj na manifestaciji „Mali festival folklor i baštine“ i „Priče iz salačkih komina“, Župskim karnevalom, Ljetnom školom filma Šipan, raznolikim folklornim i glazbenim programima i priredbama, te raznim programima koje organiziraju udruge mladih iz svih područja Županije i naših otoka. DNŽ ističe međunarodnu kulturnu suradnju s Hrvatskim građanskim društvom Crne Gore sa sjedištem u Kotoru.

Uzimajući u obzir postojeće kulturne institucije u naseljima pojedinih jedinica lokalne

samouprave u Županiji može se zaključiti da njihov broj i djelovanje uglavnom zadovoljava te da odgovaraju raznovrsnim potrebama i interesima lokalnog stanovništva, iako treba poraditi na proširenju i broju kulturnih i umjetničkih institucija.

Pojavom pandemije COVIDA-19 u 2020. godini, kulturna događanja su značajno smanjena, osobito u segmentu izvođačke umjetnosti. Iskoristivi kapaciteti gledališta kod ustanova koje su nastavile s radom znatno su smanjeni prilagođavanjem propisanoj fizičkoj distanci. Centar za kulturu Korčula raspolaže s velikom moderno uređenom dvoranom, kapaciteta 400 ljudi za brojna kulturna događanja i digitalno opremljenim i Ljetnim kinom, dok je u Opuzenu započeta gradnja Doma kulture, ali nije dovršena zbog neriješenih imovinsko-pravnih odnosa. Dom kulture općine Smokvica potrebno je u potpunosti rekonstruirati.

U razmatranom razdoblju, kulturna je ponuda proširena uređenjem i otvorenjem novih sadržaja: Muzej zlata i srebra u Smokvici - Objekt je u potpunosti izgrađen te opremljen početkom 2020. godine. Prema posljednjim informacijama očekuje se ishođenje uporabne dozvole do kraja 2022. godine (što je preduvjet za otvorenje iste).

Aktivnosti tehničke kulture provode se kroz rad brojnih ustanova i udruga za tehničku kulturu i šire u suradnji s ustanovama u obrazovanju, kulturi općenito, poduzećima i slično. U tom se smislu infrastrukturom u tehničkoj kulturi podrazumijevaju svi prostori u kojima se provode edukativne, izložbene, promotivne i ostale aktivnosti vezane uz tehniku i tehnologiju.

Zajednica tehničke kulture DNŽ kao krovna udruga okuplja 40-ak članica koje pokrivaju širok spektar programa od radio klubova preko ronilačkih, avio i foto klubova, planinarskih, informatičkih, jedriličarskih i drugih. Postoji i Zajednica tehničke kulture Grada Dubrovnika za područje Grada Dubrovnika.

Zajednice koordiniraju poslove i zadatke udruženih članica tehničke kulture, širi interes za tehničku kulturu među djecom, mladima, radnim ljudima i građanima te podržava i animira rad članica. Organizira akcije, manifestacije i natjecanja iz svih grana tehničke kulture. Osmišljava i priređuje: predavanja, škole, okrugle stolove, izložbe i slične vidove edukacija svog članstva. Potiče inovatorstvo i stvaralaštvo koje doprinosi unapređenju i širenju tehničke kulture. Zajednica podupire osnivanje novih udruga tehničke kulture.

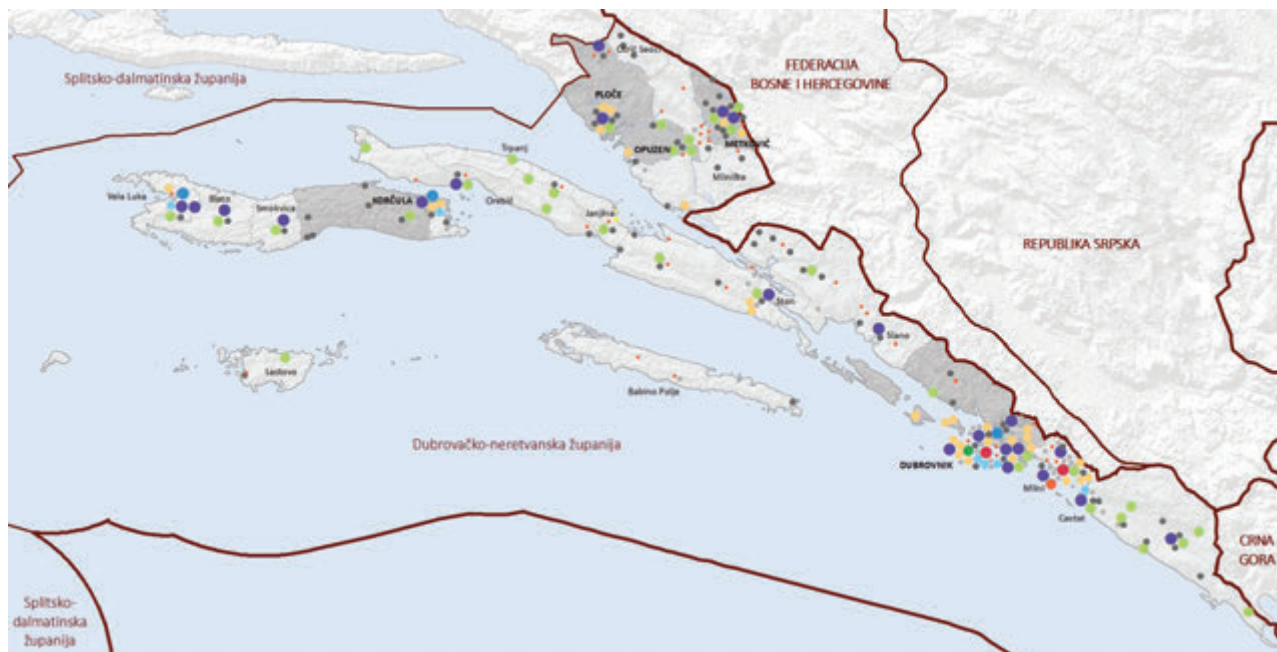
II.2.4.7. Šport, rekreacija, zabava i odmor

Građevine i površine za sport i rekreaciju

Infrastrukturu sportskih objekata čine zatvorene i otvorene građevine namijenjene sportu u javnom i privatnom upravljanju te sportske građevine školskog sustava. Prema procjeni stanja na temelju istraživanja Zavoda i iz 2016. karakteristična je neravnomjerna raspoređenost te nedostatak građevina bazičnih sportova – atletskih staza, gimnastičkih dvorane te bazena, posebno zatvorenih.

Tablica 50. Športske udruge u DNŽ
Izvor: DNŽ

NAZIV GRADA/OPĆINE	broj	OSNIVAČ	NAZIV
DNŽ	1	DNŽ	Zajednica športa Dubrovačko-neretvanske Županije
DUBROVNIK	2	Grad Dubrovnik	Dubrovački savez športova
			Javna ustanova Športski objekti Dubrovnik
KORČULA	2	Grad Korčula	Zajednica športskih udruga grada Korčule
			Športski objekti grada Korčule
METKOVIĆ	2	Grad Metković	Športska zajednica grada Metkovića
			Športski objekti Metković
OPUZEN	1	Grad Opuzen	Zajednica športskih udruga grada Opuzena
PLOČE	2	Grad Ploče	Zajednica športskih udruga grada Ploče
			Dom športova Ploča
BLATO	1	Općina Blato	Zajednica športskih udruga općine Blato
VELA LUKA	1	Općina Vela Luka	Zajednica športskih udruga općine Vela Luka

Prisutna je samo jedna atletska staza natjecateljskih dimenzija, samo jedna gimnastička dvorana te samo 2 bazena olimpijskih dimenzija, sve u Dubrovniku.

Otvorenih sportskih površina po stanovniku ima 1,7 m², a zatvorenih 0,2 m², što je znatno manje od optimalnih 4,4 m² i 0,6 m², određenih *Temeljnim načelima i smjernicama razvoja sporta u Republici Hrvatskoj* (Nacionalno vijeće za šport, 2011. godine). Iz navedenih podataka proizlazi pokrivenost sportskim građevinama svega oko 38 %.

Građevine za sport i rekreaciju prikazane su u Tablicama 50. i 51. Prikazana su otvorena igrališta nogometnih dimenzija, dok su na područjima općina i gradova prisutna i različita manja, najčešće školska, polivalentna. Građevine i tereni u privatnom vlasništvu nisu prikazane. Dio prikazanih građevina (osobito teniskih terena) je u privatnom vlasništvu (npr. subjekata u turizmu), no dostupni su za korištenje klubovima.

U DNŽ gradovi Dubrovnik, Korčula i Metković su značajna športska središta s brojnim raznorodnim športskim društvima i klubovima, koji se natječu na državnoj, županijskoj i lokalnoj razini. Ostala športska društva i klubovi u drugim središtima i naseljima uglavnom imaju županijsko i lokalno obilježje. Neka društva i klubovi imaju samo rekreacijsko značenje.

Na području DNŽ djeluju brojne športske organizacije i može se ustvrditi da su osnovane u svim većim jedinicama lokalne samouprave.

Slika 35. Sportska infrastruktura na području DNŽ
Izvor: ZZPUDNŽ

	bočalište	tenis	vaterpolo igralište u moru	nogometno igralište	višenamjensko malo igralište	višenamjensko veliko igralište	otvoreni bazen	školska dvorana	višenamjenska školska dvorana	zatvoreni bazen	stadion
Dubrovačko priobalje	14	48	4	12	37	29	0	10	4	1	1
Otoci	13	8	2	14	11	23	1	7	0	1	0
Donjoneretvanski kraj	13	7	0	8	9	24	0	4	0	0	0
Sveukupno	40	63	6	34	57	76	1	21	4	2	1

Tablica 51. Broj sportskih terena/objekata na području DNŽ
Izvor: ZZPUDNŽ

U više od u 31-oj grani sporta djeluju klubovi koji su učlanjeni u Zajednicu sporta DNŽ putem 17 županijskih sportskih saveza (nogometni, košarkaški, rukometni, vaterpolski, odbojkaški, judo, karate, stolnoteniski, teniski, sportski ribolov, planinarski, bočarski, veslački, jedriličarski, ronilački, bridž i pikado savez), 5 gradskih zajednica sporta, 3 zajednice športskih udruga općina (Blato, Vela Luka, Konavle, Lumbarda i Župa dubrovačka).

U DNŽ sportske objekte možemo podijeliti na otvorene (nogometni tereni s prirodnom, umjetnom i betonskom podlogom, košarkaški tereni i otvoreni bazeni) i zatvorene sportske objekte (sportske dvorane i bazeni).

Na području DNŽ postoje tri sportske dvorane kojima gospodare javne ustanove za gospodarenje sportskim objektima. (Dubrovnik, Metković i Ploče), te 15 školskih sportskih dvorana kojima upravljaju osnovne i srednje škole, dva zatvorena bazena (Dubrovnik i Korčula), više otvorenih bazena, te više od 20 nogometnih igrališta s travnatom podlogom u gotovo svim općinama i gradovima. Također, u svakom gradu i općini postoje sportska igrališta s betonskom podlogom, te određeni broj nogometnih igrališta s umjetnom travom kojima gospodare privatne tvrtke.

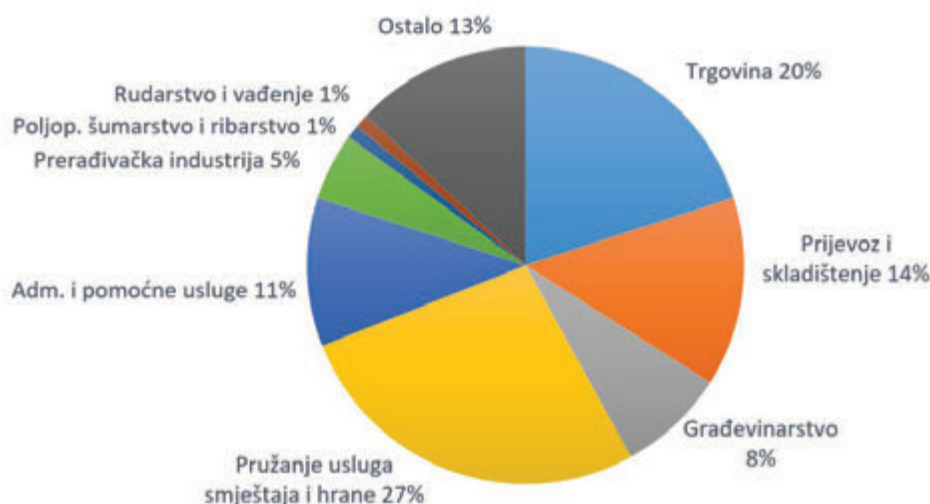
Glavni sportski objekti se nalaze u gradovima Dubrovnik, Metković, Ploče, Korčula i Opuzen (nogometna igrališta, športske dvorane i bazeni). U DNŽ ne postoje reprezentativni sportski objekti. Stanje i opremljenost sportskih objekata je ispod razine potreba i nužna su velika ulaganja kako bi isti dosegli primjerenu razinu i time zadovoljili potrebe sportaša i rekreativaca.

Jedan od većih problema u sportskoj djelatnosti predstavlja financiranje sporta, što u određenim sredinama dovodi do gašenja aktivnosti u pojedinim sportovima. Drugi problem je nedostatna i nekvalitetna odnosno zapuštena sportska infrastruktura. Na području Županije nema sportskog borilišta koje zadovoljava visoke kriterije za međunarodno natjecanje.

II.3. GOSPODARSKE DJELATNOSTI U DNŽ

Stanje u prostoru Dubrovačko-neretvanske županije (dalje: DNŽ ili Županija) nije moguće analizirati bez osvrta na gospodarstvo, prije svega jer prostor oblikuje gospodarstvo, a u isto vrijeme gospodarstvo oblikuje prostor. Ovo poglavlje osvrće se na rad, prirodne resurse, kapital i poduzetništvo u DNŽ, te prikazuje županijska kretanja u gospodarstvu, uključujući bruto domaći proizvod (BDP), stanovništvo, strukturu gospodarstva po industriji, informacije o financijskim rezultatima poduzetnika, zaposlenost, vanjskotrgovinsku razmjenu i turizam, i to za period 2016. – 2021. godine.

Zahvaljujući prirodnom okruženju i vizurama te strateškom položaju Županije, postoje izuzetni gospodarski potencijali i kapaciteti. Cijelim prostorom DNŽ postoje prednosti u karakteristikama prostora za daljnji razvoj turizma, a dijelovi DNŽ prostora omogućuju razvoj zelenog i plavog gospodarstva. Stanovništvo i radna snaga DNŽ u značajnoj mjeri okrenuti su turističkim aktivnostima, pa shodno tome razvijaju tradiciju i kapacitete u turizmu. Međutim, postoji i ljudski kapital vezan uz poljoprivredu, ribarstvo ili brodogradnju, grane koje je potrebno bolje integrirati u sustav turizma, jer je turizam izvor dodatne potražnje tim granama. Iako je u DNŽ postojeća radna snaga u turizmu kvalitetna, sve izraženiji je izazov nedostatka radne snage, naime, nepovoljna je dobna struktura stanovništva (udio stanovništva starijeg od 65 godina), prosječna starost stanovnika u općinama veća je nego u gradovima, a prosječna starost na otocima veća nego u ostatku DNŽ, izražena je prostorno - populacijska neravnoteža, neravnomjerna naseljenost pojedinih dijelova Županije (koncentriranje stanovnika u gradovima) te dolazi do depopulacije otoka i pojedinih dijelova Županije koja može biti ograničavajući faktor razvoja. Uslijed navedenog, za očekivati je da će gospodarstvo u budućnosti uvoziti više radne snage iz ostalih dijelova RH te sve više iz inozemstva.

Grafikon 14. Struktura ukupnih prihoda gospodarstva DNŽ 2018. godine (iznosi su navedeni u mlrd kuna)
Izvor: HGK - ŽKD

Prethodne važne kapitalne investicije u DNŽ uključuju Zračnu luku Dubrovnik te međunarodne luke Dubrovnik i Ploče koje omogućavaju transport i posebice važan turistički prijevoz. DNŽ je najuspješnija županija u RH po iznosu ugovaranja sredstava iz EU fondova po stanovniku. Daljnji rast ugovaranja sredstava iz EU fondova važan je izvor javnih kapitalnih investiranja u nadolazećem periodu, primjerice, u svrhu ostvarivanja infrastrukturnih rješenja koja su predviđena županijskim razvojnim i prostornim planovima. Otprilike 80 % cjelokupnog teritorija DNŽ čini akvatorijalni dio koji će zbog kapitalnih ulaganja biti dostupniji. U prvom redu to je most Pelješac - kopno u iznosu 420 milijuna eura, moderne cestovne prometnice do Dubrovnika iz smjera Ploča te dalje do Zračne luke Dubrovnik koje će prema Prethodnoj studiji izvedivosti povezivanja južne Dalmacije biti investicija u iznosu 9,4 milijarde kuna, te izgradnja Županijskog centra za gospodarenje otpadom na lokaciji Lučino razdolje u iznosu 408.686.935 kuna bez poreza na dodanu vrijednost (PDV). Uz navedeno, ističu se projekti koji su kombinacija investicija u kapital te razvoja ljudskih kapaciteta kao što je EU projekt Regionalni Centar

Kompetentnosti u turizmu ugovoren u iznosu 101.793.042 kuna te usmjeren stvaranju infrastrukture i obrazovnih programa za bolje srednjoškolsko te cjeloživotno obrazovanje u najvažnijoj grani u DNŽ – turizmu. Prethodno navedeni projekti doprinjeti će investicijskim ciklusima u DNŽ.

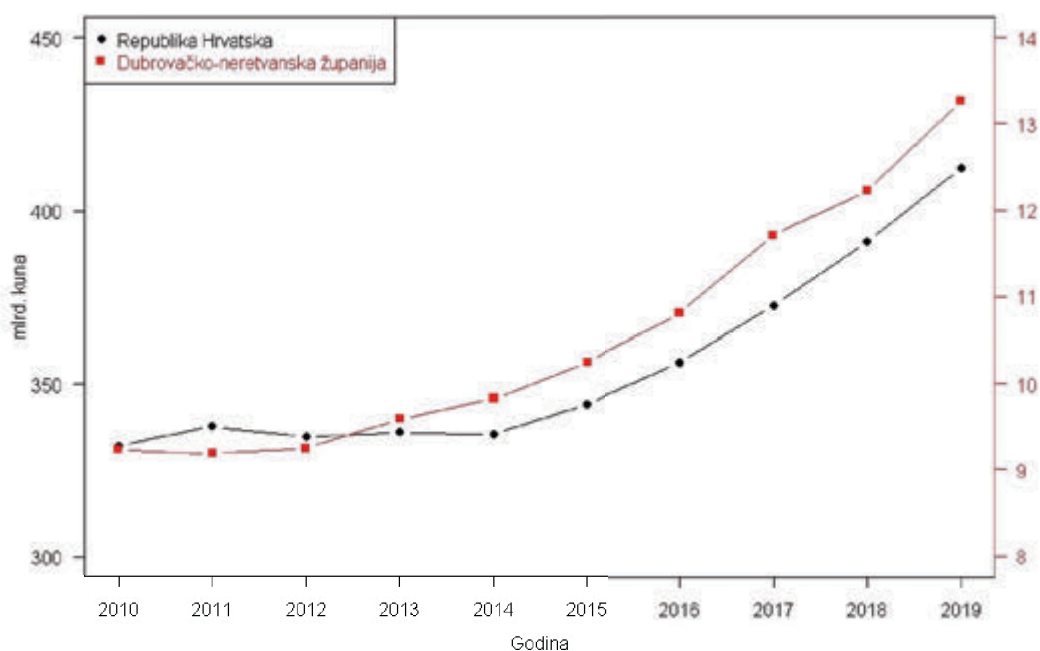
Najvažnija grana gospodarstva DNŽ je turizam, koju prati izražena sezonalnost. Vrijedi istaknuti da je DNŽ i posebice Grad Dubrovnik važna turistička aviodestinacija, čemu svjedoči porast broja putnika u zrakoplovnom prometu, dok se lučki teretni promet odvija u lukama Ploče i Dubrovnik. Struktura ukupnih prihoda gospodarstva DNŽ koji ukazuje da iza turizma (pružanje usluga smještaja i hrane) slijede trgovina, prijevoz i skladištenje, administrativne i pomoćne usluge te građevinarstvo. Potražnja za dobrima i uslugama navedenih grana je također izvedena potražnja iz potražnje za turizmom, odnosno rast ili udar na turizam se prelijeva na druge navedene grane. Pojava Covid - 19 pandemije pokazala je svu ranjivost značajnog oslanjanja na jednu granu gospodarstva. Povratkom turističke potražnje u 2021. godini, DNŽ bilježi značajan oporavak od primarnog udara u 2020. godini. Međutim, slijedom iskustva u 2020. godini s pandemijom, intenzivirana je rasprava o razvoju drugih potencijala DNŽ pri čemu je ključno razvijati ponudu proizvoda i usluga visoke dodane vrijednosti. Neke od mogućnosti uključuju: razvoj marikulture i ribarske infrastrukture, ulaganje u maslinike, vinograde, voćnjake i povrtnjake, poticanje proizvodnih aktivnosti te posebice ekološki prihvatljive proizvodnje, uključujući riboprerađivačke, agropreparaćivačke i farmakopreparaćivačke djelatnosti, brodarstvo, razvoj kreativnih industrija te razvoj specifičnih oblika turizma. Bez obzira na proizvode i usluge visoke dodane vrijednosti, zbog iznimnih uvjeta, geografski položaj DNŽ predstavlja potencijal za korištenje obnovljivih izvora energije (sunce i vjetar). Primjerice, korištenjem EU fondova svo troje, poduzeća, kućanstva i javne institucije, moguće je umanjiti troškove energije te povećati otpornost na vanjske šokove u Županiji. Vrijedi istaknuti da DNŽ, kao i većina drugih županija, nije homogena, nego heterogena županija s različitostima diljem prostora. Donjoneeretvanski kraj je pretežno usmjeren prema djelatnosti trgovine, poljoprivrede, prometa i veza. Centri Dubrovačkog priobalja imaju pretežitu orijentaciju na ugostiteljstvo i turizam, dok Otočno područje uz turizam ima usmjerenost na poljoprivredu, ribarstvo, brodogradnju te promet i veze. Na području Županije vrlo je razvijen transport, špedicija, logistika (luka Ploče) te trgovina. U DNŽ, poljoprivreda i ribarstvo predstavljaju velik, ali nedostatan iskorišten potencijal s obzirom na mogućnosti plasmana kroz turističku ponudu. Poljoprivredna područja nalaze se u delti Neretve, Konavoskom polju, na poluotoku Pelješcu i otoku Korčuli. Proizvodnja agruma u dolini Neretve najznačajnija je u RH, dok je marikultura razvijena u Malostonskom zaljevu, Neretvanskom kanalu i na otoku Mljetu. Na poluotoku Pelješcu i otoku Korčuli znatan udio gospodarstva imaju djelatnosti vinogradarstva, maslinarstva i brodogradnje. Tradicija proizvodnje vina u županiji ima povijesnu i turističku vrijednost.

Ovo poglavlje strukturirano je na sljedeći način. Prvo je prikazan osnovni ekonomski pokazatelj Županije kroz kretanje BDP - a u posljednjem desetljeću. Drugo potpoglavljje usmjereno je strukturi gospodarstva DNŽ, a treće zaposlenosti i produktivnosti rada. Četvrto potpoglavljje prikazuje indikatore društveno - gospodarskog razvoja jedinica lokalne samouprave (JLS) unutar DNŽ. Peto potpoglavljje analizira vanjskotrgovinsku razmjenu, a šesto potpoglavljje zaključuje.

II.3.1. Kretanje bruto domaćeg proizvoda

Osnovni pokazatelj županijskog napretka moguće je prikazati bruto domaćim proizvodom (BDP). U vrijeme pisanja ovog poglavlja, posljednji dostupni podatak o županijskom BDP-u je za 2019. godinu. DNŽ je u periodu 2010. – 2019. godine imala postotni veći rast od rasta cjelokupnog gospodarstva Republike Hrvatske (RH) u istom periodu. RH je 2010. godine ostvarila BDP u iznosu od 332,22 milijardi kuna, a 2019. godine 412,23 milijardi kuna, što je rast od 24,1 %. DNŽ je u 2010. godini ostvarila BDP u iznosu 9,23 milijardi kuna, dok je u 2019. godini ostvarila 13,26 milijardi kuna, što je rast od 43,7 %. Vrijedi istaknuti da DNŽ ima manji udio u BDP-u cjelokupnog hrvatskog gospodarstva (3,2 %), dok je udio DNŽ u BDP - u Jadranske Hrvatske na 10,1 %.

Apsolutna mjera županijskog BDP - a može voditi do pristranih zaključaka pri usporedbi županija različite veličine, zbog čega se kao mjera uzima BDP po stanovniku. U 2010. godini, BDP po stanovniku u RH je u 2010. godini bio 77,327 kuna, dok je u DNŽ bio 75,244 kuna, drugim riječima, u 2010. godini, BDP po stanovniku je bio u prosjeku viši u cjelokupnom gospodarstvu RH, nego u DNŽ. U 2019. godini, DNŽ ima četvrti najveći BDP po stanovniku u RH, iza Grada Zagreba, Istarske županije i Primorsko-goranske županije.

Grafikon 15. BDP u tekućim cijenama, RH i DNŽ, 2010. - 2019. Izvor: DZS

Shodno navedenom, u 2019. godini DNŽ BDP po stanovniku iznosio je 108,779 kuna, dok je BDP po stanovniku za RH iznosio 101,354 kuna, odnosno, DNŽ u 2019. godini ima viši BDP po stanovniku od onog u RH. Konkretnije, BDP po stanovniku u DNŽ je bio 7,3 % iznad nacionalnog prosjeka te 13,3 % iznad prosjeka Jadranske Hrvatske. U sljedećem potpoglavlju (Struktura gospodarstva) objasniti će se odakle dolazi navedeni rast DNŽ.

Godina	RH (HRK)	DNŽ (HRK)	DNŽ (RH = 100)	RH (EU 27 = 100) PPP	DNŽ (EU 27 = 100) PPP
2017.	90.162	96.383	107	64	68
2018.	95.543	100.726	105	65	68
2019.	101.354	108.779	107	67	71
Indeks 2019./2010.	124	145	110	110	120
Prosječna god stopa (%) 2010. - 2019.	3,08	4,22	-	-	-

Tablica 52. BDP po stanovniku, DNŽ i RH, 2017. - 2019. Izvor: DZS i Eurostat

Tablica 52. uspoređuje BDP po stanovniku RH i DNŽ naspram prosjeka 27 zemalja članica Europske Unije (EU 27).

U 2019. godini, RH se nalazi na 67 %, dok je DNŽ na 71 % BDP po stanovniku EU 27. S jedne strane, RH je tek na dvije trećine EU 27 prema BDP po stanovniku, međutim, s druge strane, ipak u periodu 2010. - 2019. godine dolazi do konvergencije (od 10 %) pri čemu se RH približava prosjeku EU 27. DNŽ značajnije raste, te je konvergencija još izraženija nego u RH, pa tako, BDP po stanovniku DNŽ u periodu 2010. - 2019. godine raste s 59 % na 71 % BDP- a po stanovniku EU 27, odnosno DNŽ se u periodu 2010. - 2019. približava prosjeku EU 27 rastom od čak 20 %. Navedeni rast ukazuje na dobar smjer DNŽ, iako vrijedi istaknuti da DNŽ i dalje zaostaje gotovo 30 % za prosjekom EU 27.

Tablica 53. prikazuje broj stanovnika DNŽ u dva popisa stanovništva (2011. i 2021.). Unatoč rastu BDP-a, popis stanovništva RH 2021. godine utvrđuje smanjenje broja stanovnika u DNŽ naspram 2011. godine za 6.706 stanovnika (-5,5 %), pri čemu raste broj stanovnika iznad 65 godina za 18 %, ali značajnije pada broj mladih do 19 godina (-14,6 %) i radno aktivnog stanovništva do 65 godina (-9,3 %). Jedan od razloga umanjenja je zaostajanje DNŽ za EU 27, a ulazak u EU (srpanj 2013.) olakšao je ostvarivanje radnog odnosa u drugim zemljama članicama EU. Nadalje, mladi se rjeđe odlučuju za osnivanje obitelji ili osnivaju obitelji s manjim brojem djece, a istraživanja ukazuju i na nezadovoljstvo mladih društvenim okruženjem u RH kao razlog njihovog odlaska (Jurić, 2017.). Uz pretpostavku daljnjeg rasta turizma te činjeničnog stanja s manjim brojem radno aktivnog stanovništva, gospodarstvenici u DNŽ će biti primorani sve više uvoziti radnu snagu.

Tablica 53. Stanovništvo DNŽ u 2011. i 2021.
Izvor: DZS

Godina	2011.			2021.		
Starost	Ukupno	Muškarci	Žene	Ukupno	Muškarci	Žene
0 - 4	6 660	3 419	3 241	5 686	2 862	2 824
5 - 9	6 074	3 117	2 957	5 918	3 008	2 910
10 - 14	7 185	3 710	3 475	6 175	3 150	3 025
15 - 19	7 374	3 777	3 597	5 526	2 878	2 648
20 - 24	7 464	3 823	3 641	6 365	3 270	3 095
25 - 29	8 042	4 065	3 977	6 719	3 456	3 263
30 - 34	8 176	4 213	3 963	7 112	3 586	3 526
35 - 39	7 727	3 957	3 770	7 594	3 826	3 768
40 - 44	7 911	3 853	4 058	7 800	4 047	3 753
45 - 49	8 348	3 998	4 350	7 517	3 868	3 649
50 - 54	8 855	4 411	4 444	7 518	3 731	3 787
55 - 59	8 898	4 381	4 517	7 728	3 658	4 070
60 - 64	8 009	3 779	4 230	8 237	3 996	4 241
65 - 69	5 314	2 489	2 825	8 073	3 797	4 276
70 - 74	6 111	2 725	3 386	6 968	3 176	3 792
75 - 79	5 024	2 095	2 929	4 074	1 777	2 297
80 - 84	3 282	1 249	2 033	3 848	1 572	2 276
85 i više	2 114	560	1 554	3 004	943	2 061
Ukupno	122 568	59 621	62 947	115 862	56 601	59 261

II.3.2. Struktura gospodarstva

Struktura gospodarstva nije se značajno mijenjala između 2010. i 2019. godine.¹ U strukturi gospodarstva i dalje prevladavaju uslužne djelatnosti vezane uz turizam (djelatnosti trgovine na veliko i malo, prijevoz i skladištenje, smještaj, priprema i usluživanje hrane) s udjelom od 41 % (2010 = 35 %), nakon čega slijedi javna uprava i obrana, obrazovanje, djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi s udjelom od 14,3 % (2010 = 15.6 %), građevinarstvo s udjelom od 11,6 % (2010 = 9,7 %) te poslovanje nekretninama s udjelom od 10 % (2010 = 11 %). Usporedbom strukture gospodarstva RH s gospodarstvom DNŽ (Tablica 3; razlika DNŽ - RH) utvrđeno je da DNŽ ima značajno manji udio prerađivačke industrije, a značajno veći udio uslužnih djelatnosti vezanih uz turizam (djelatnosti trgovine na veliko i malo, prijevoz i skladištenje, smještaj, priprema i usluživanje hrane) u strukturi

Tablica 54. Struktura bruto dodane vrijednosti po djelatnostima NKD-a 2010. i 2019.
Izvor: DZS

Napomena: Područja djelatnosti prema NKD 2007. su: A – Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo; B, D, E – Rudarstvo i vađenje te ostale industrije; C – Prerađivačka industrija; F – Građevinarstvo; G, H, I – Trgovina na veliko i malo, prijevoz i skladištenje, smještaj, priprema i usluživanje hrane; J – Informacije i komunikacije; K – Financijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja; L – Poslovanje nekretninama; M, N – Stručne, znanstvene, tehničke, administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti; O, P, Q – Javna uprava i obrana, obrazovanje, djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi; R, S, T, U – Ostale uslužne djelatnosti.
Izvor: DZS

Industrija NKD2007	2010.			2019.			2010. /2019. Promjena
	RH (%)	DNŽ (%)	Razlika DNŽ - RH	RH (%)	DNŽ (%)	Razlika DNŽ - RH	
A	3.75	3.40	-0.34	3.04	1.74	-1.30	-0.96
B,C,D,E	17.21	5.36	-11.85	16.49	4.56	-11.93	-0.08
od čega C	13.26	2.21	-11.04	12.64	1.31	-11.34	-0.29
F	4.69	9.70	5.01	4.68	11.59	6.91	1.90
G,H,I	18.42	35.10	16.67	20.85	41.35	20.50	3.83
J	4.41	2.73	-1.68	4.30	1.68	-2.62	-0.94
K	5.91	3.87	-2.03	4.77	2.72	-2.05	-0.02
L	8.08	11.03	2.95	8.02	10.00	1.98	-0.97
M,N	6.95	8.00	1.05	7.18	6.87	-0.31	-1.36
O,P,Q	14.58	15.58	1.00	14.46	14.33	-0.13	-1.13
R,S,T,U	2.75	3.02	0.27	3.57	3.85	0.29	0.02

¹ - Struktura gospodarstva na stranicama DZS-a je u vrijeme pisanja ovog potpoglavlja (listopad 2022. godine) dostupna do 2019. godine.

gospodarstva. Nuspojava turizma je značajan rast cijene nekretnina i zemlje, što stvara poteškoću u razvoju drugih sektora koji se ne temelje na turizmu, poput prerađivačke industrije. Prerađivačka industrija se zbog rasta turizma susreće s višim cijenama nekretnina, višim cijenama rada, a geografska udaljenost DNŽ od zemalja EU nameće i više transportne troškove, zbog čega je teško ostvariti uspješnu industrijsku proizvodnju u DNŽ.

Dostupni podatci s DZS-a omogućuju analizu u periodu 2000. do 2019., pa su za četiri odabrane djelatnosti analizirane vrijednosti za godine 2000., 2010. i 2019. kako bi se proučili trendovi razvoja strukture gospodarstva. Trgovina na veliko i malo, prijevoz i skladištenje, smještaj, priprema i usluživanje hrane (sektor G, H, I) u strukturi gospodarstva DNŽ rasla je s 28 % (2000.) na 36 % (2010.) i zatim na 42 % (2019.), pri čemu je u apsolutnom iznosu bruto dodane vrijednosti (BDV) sektor G, H, I rastao čak 344 % (s 2000. na 2019.), odnosno 63 % (s 2010. na 2019.). Međutim, dok je turizam rastao u strukturi gospodarstva, udio djelatnosti poput poljoprivrede, šumarstva i ribarstva, prerađivačke industrije te informacija i komunikacija u gospodarstvu DNŽ je padao. Primjerice, poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo palo je s 5,5 % (2000.) na 3,5 % (2010.) i konačno na 1,8 % (2019.) gospodarstva DNŽ. Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo se nije samo smanjilo kao udio gospodarstva s 2000. na 2019., već se smanjilo i u apsolutnom iznosu, pa je BDV manja za 5,2 %. Moguća interpretacija ovakvog kretanja gospodarstva je nedovoljna integracija poljoprivrede i ribarstva u znatno rastući turistički sektor DNŽ. Nadalje, prerađivačka industrija se smanjila kao udio u gospodarstvu DNŽ s 3,8 % (2000.) na 2,3 % (2010.) i konačno na 1,3 % (2019.), pri čemu je prerađivačka industrija u DNŽ u apsolutnom iznosu imala pad BDV - a od 18,6 % (s 2010. na 2019.). Konačno, udio BDV- a sektora informacija i komunikacija kao dio strukture gospodarstva DNŽ padao je s 5,1 % (2000.) na 2,8 % (2010.) i konačno na 1,7 % (2019.). Sektor informacija i komunikacija pao je u apsolutnom iznosu BDV- a od 2000. i 2010. na 2019., pri čemu je značajniji pad s 2010. na 2019. godinu (- 15,3 %).

II.3.2.1. Broj pravnih osoba

Uz postojeće prirodne resurse, kapital i rad, vrlo su važne poduzetničke sposobnosti te investicije u gospodarstvu. Stagnacija industrije, pogotovo proizvodnih djelatnosti, koju pratimo još od devedesetih godina prošlog stoljeća, odrazila se bitno na prostornu distribuciju gospodarskih djelatnosti. Takve promjene nisu specifične samo za DNŽ, već i u cijeloj RH koja je u zadnja tri desetljeća doživjela osamostaljenje, suverenost, ratna stradanja s uništavanjem fizičke strukture brojnih urbanih i ruralnih krajolika, obnovu, tržišno gospodarstvo, privatizaciju, globalizaciju i globalnu financijsku krizu sa svim neizbježnim prostornim posljedicama, a koje su utjecale na značajni pad industrijske proizvodnje i razvoja, kao i zatvaranje značajnog dijela industrijskih djelatnosti. Slijedom navedenog, naspram situacije prije trideset godina, danas industrija značajno manje doprinosi strukturi BDP- a u RH, te znatno manji broj zaposlenih radi u industriji.

Tablica 55. ukazuje na snažan rast broja pravnih osoba u periodu 2010. do 2021. godine, s 7.096 na 8.919 pravnih osoba (rast od 25,7 %). Ističe se djelatnost pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane u kojima je porastao broj pravnih osoba s 560 na 1.105, rast od 97,3 % od 2010. do 2021. godine. Povezano, značajno raste broj pravnih osoba u sektoru ostalih uslužnih djelatnosti i to s 1.288 na 1.682, rast od 30,5 % u periodu 2010. do 2021. godine. Raste također broj pravnih osoba u sektoru prijevoza i skladišta s 213 na 476 (rast od 123,5 %) od 2010. do 2021. godine. Broj pravnih subjekata u građevinarskom sektoru raste sa 650 na 806 (rast od 24 %) od 2010. do 2021. godine, dok u ICT sektoru raste sa 113 na 188 (rast od 66,4 %). U istom periodu, zabilježen je pad pravnih osoba u sektoru trgovine na veliko i na malo, popravak motornih vozila i motocikala s 1.451 na 1.032, što čini pad od 28,9 %, vjerojatno zbog rasta koncentracije u trgovini na malo.

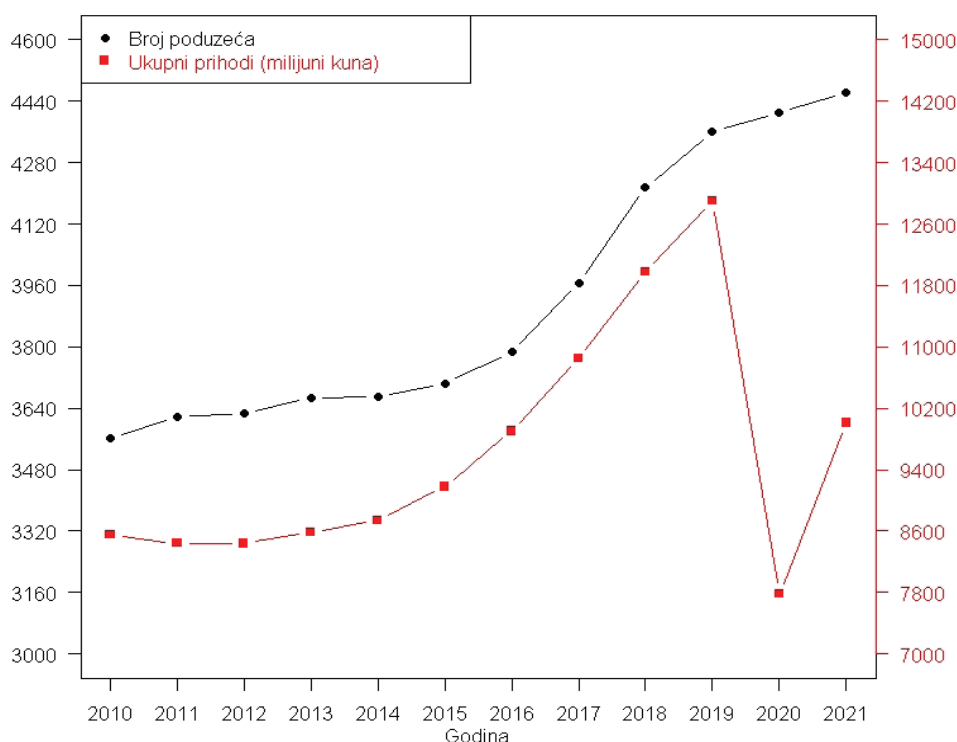
Sumarno, broj pravnih osoba raste u DNŽ, u apsolutnom broju posebice u sektorima vezanim uz turizam, trgovinu i građevinarstvo. Također, unatoč Covid - 19 pandemiji u 2020. godini, broj pravnih osoba se ne smanjuje u 2020. i 2021. godini.

Registrirane Aktivne		2010.	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.
Registrirane pravne osobe ukupno		7096	7411	7694	7473	7877	8226	7903	7615	8128	8424	8743	8919
Aktivne pravne osobe ukupno		4539	489	4477	4912	5316	5671	4444	4599	4847	5072	5198	5028
(A)	poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	146	149	157	150	159	165	150	141	140	142	142	144
		105	91	98	107	116	121	76	81	79	75	70	71
(B)	rudarstvo i vađenje	12	12	13	12	14	14	14	11	11	11	11	10
		11	9	10	9	11	11	8	6	6	6	6	5
(C)	prerađivačka industrija	328	350	354	336	356	379	373	337	351	352	365	370
		266	263	267	281	301	324	250	252	261	239	249	242
(D)	opskrba el. energijom, plinom, parom i klimatizacija	10	14	20	20	20	19	20	18	18	21	25	25
		8	13	19	20	20	19	13	10	9	12	16	15
(E)	opskrba vodom; uklanjanje otpadnih voda, gospod. otpadom te djelatnosti sanacije okoliša	40	41	42	45	52	54	51	49	49	49	51	52
		36	36	37	41	48	50	42	43	43	42	45	44
(F)	građevinarstvo	650	671	687	652	679	709	723	663	715	759	792	806
		534	497	513	548	575	605	394	418	484	468	472	461
(G)	trgovina na veliko i na malo; popravak mot. vozila i motocikala	1451	1496	1531	1336	1390	1435	1229	1055	1077	1090	1127	1032
		931	839	876	943	996	1041	725	694	729	686	684	644
(H)	prijevoz i skladištenje	213	229	248	239	271	296	323	339	414	439	458	476
		169	176	195	217	249	274	237	260	322	313	314	293
(I)	djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane	560	602	655	653	721	781	826	824	948	1010	1082	1105
		449	446	499	573	638	698	565	607	724	733	766	716
(J)	informacije i komunikacije	113	120	126	121	133	147	155	153	163	173	176	188
		93	95	102	111	123	137	114	116	125	135	132	132
(K)	financijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	10	10	11	11	11	11	10	12	13	13	15	16
		7	6	7	7	7	7	8	9	8	208	10	10
(L)	poslovanje nekretninama	410	427	431	370	378	390	407	370	389	412	428	457
		328	314	320	328	338	350	188	194	220	228	231	244
(M)	stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	469	482	499	501	531	557	574	561	597	616	642	658
		406	397	414	449	479	506	424	441	475	477	482	487
(N)	adm. i pomoćne uslužne djelatnosti	314	330	346	345	375	408	443	428	466	487	512	536
		272	261	279	313	343	376	313	315	350	355	358	352
(O)	javna uprava i obrana; obvezno soc. osiguranje	141	141	142	142	142	142	142	142	142	143	143	143
		50	44	45	45	45	45	44	38	43	39	41	40
(P)	obrazovanje	95	96	99	103	104	106	106	108	110	113	116	116
		87	79	82	88	89	91	93	96	101	101	103	100
(Q)	djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi	122	121	128	129	135	137	130	128	137	137	143	142
		75	56	63	64	70	72	87	88	94	96	99	93
(R)	umjetnost, zabava i rekreacija	721	762	794	823	854	871	766	786	817	836	852	867
		212	188	220	259	291	313	296	312	256	354	368	364
(S)	ostale uslužne djelatnosti	1288	1255	1408	1482	1549	1602	1458	1487	1568	1618	1660	1682
		500	379	431	509	577	631	567	619	518	705	752	715

Tablica 55. Pravne osobe u DNŽ prema područjima NKD-a 2007. i aktivnosti u periodu od 2010. do 2021.
Izvor: DZS

II.3.2.2. Analiza financijskih rezultata poslovanja poduzeća

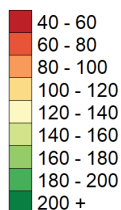
U bazi Financijske Agencije (FINA), 2010. godine registrirano je 3.561, 2015. godine 3.705, 2020. godine 4.409, a 2021. godine 4.461 poduzeća sa sjedištem u DNŽ (Grafikon 16.). Rast broja poduzeća s 2015. na 2020. godinu iznosi 19 %. Period 2010. do 2019. godine bilježi značajan rast prihoda poduzeća, pa tako ukupni prihodi poduzeća u DNŽ u 2010. godini iznose 8.550 milijuna kuna, u 2015. godini 9.178 milijuna kuna, a u 2019. godini 12.904 milijuna kuna. Grafikon 16. također prikazuje i) značajan udar na gospodarstvo DNŽ, pa tako ukupni prihodi poduzeća padaju na 7.777 milijuna kuna u 2020. godini, odnosno padaju za 40 %, čime se vraćaju na razinu ukupnih prihoda blisku onima iz 2005. godine (2005. = 7.968; 2004. = 6.818 milijuna kuna), te ii) oporavak gospodarstva u 2021. godini, na ukupne prihode u iznosu 10.011 milijuna kuna, čime se u 2021. godini oporavljaju na razinu ukupnih prihoda blisku onima iz 2016. godine (2016. = 9.902; 2021. = 10.011 milijuna kuna). Pad ukupnih prihoda poduzetnika u DNŽ je veći naspram pada ukupnih prihoda drugih županija u RH, a razlog je vjerojatno u udaljenosti DNŽ te pozicioniranju glavne mikroregije DNŽ kao avio destinacije.

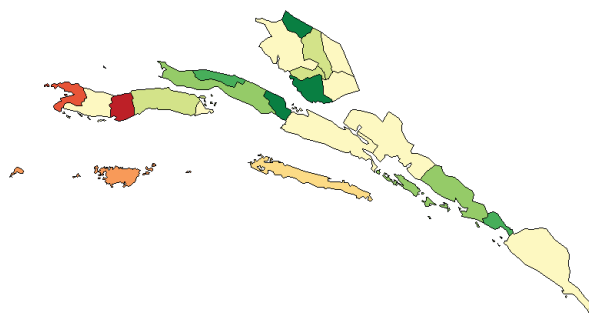
Grafikon 16. Broj poduzeća i ukupni prihodi poduzeća, DNŽ 2010. - 2021. Izvor: FINA

U DNŽ je prema podacima za 2019. godinu ukupna vrijednost investicija poduzeća u dugotrajnu imovinu iznosila 536 milijuna kuna. Prethodnih godina, vrijednost investicija poduzeća u dugotrajnu imovinu iznosile su 312 (2016.), 577 (2017.) i 407 (2018.) milijuna kuna. Investicije u dugotrajnu imovinu u 2019. godini bile su veće 72 % nego 2016., 32 % veće nego 2018., ali 7 % manje nego 2017. godine. Veliki iznos investicija u dugotrajnu imovinu poduzeća u DNŽ tijekom 2019., izrazito veliki udio djelatnosti vezanih uz turizam u strukturi gospodarstva DNŽ te prostorna udaljenost učinili su DNŽ ranjivom na pandemiju Covid - 19. S obzirom na značajan pad prihoda poduzeća u 2020. godini (40 %, Grafikon 17.) te bankovne obveze za kredite kojima se financirao dio investicija u dugotrajnu imovinu, poduzetnici u 2020. godini uspijevaju prebroditi krizu uz državnu intervenciju u obliku potpora za očuvanje radnih mjesta, zajmova za likvidnost, bankovnih moratorija na kredite te u dijelu poduzeća umanjnjem troškova od strane jedinica lokalne samouprave (JLS). DNŽ se sastoji od 22 JLS, pri čemu su poduzeća na području Grada Dubrovnika predstavljala 61 % ukupnih prihoda poduzeća u 2019. godini. Iza Grada Dubrovnika nalaze se Općina Konavle s 9,8 %, Grad Metković sa 7,7 %, Grad Ploče s 4,5 % te Općina Župa Dubrovačka s 4,2 % ukupnih prihoda poduzeća u DNŽ. Slika 36. prikazuje mapu JLS DNŽ te indeks promjene ukupnih prihoda s 2010. na 2019. godinu (prva mapa), s 2019. na 2020. godinu (druga mapa) te s 2020. na 2021. godinu (treća mapa). Slika 36. prikazuje period rasta ukupnih prihoda poduzeća u JLS DNŽ od 2010. na 2019. godinu, pri čemu je u 19 JLS-ova zabilježen rast ukupnih prihoda poduzeća, dok su 3 JLS-a zabilježila pad ukupnih prihoda poduzeća (i to: Smokvica, Vela Luka i Lastovo). Među onim JLS-ovima u kojima je zabilježen rast između 2010. i 2019. godine, vrijedi istaknuti Grad Dubrovnik sa značajnim rastom ukupnih prihoda poduzeća od 63,7 %, ali i rast Općine Župa Dubrovačka (98,7 %),

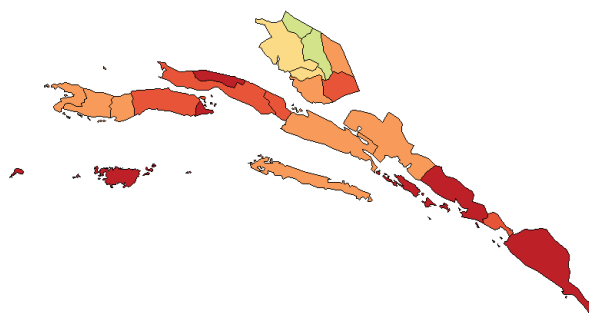
Slika 36. Indeks prihoda prema sjedištu poduzetnika (JLS)
Izvor: FINA

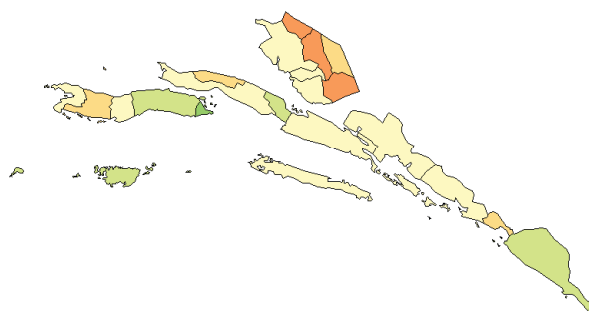
Indeks 2019. (2010. = 100)

Indeks 2020. (2019. = 100)

Indeks 2021. (2020. = 100)

Općine Orebić (62,8 %), Grada Korčula (45,3 %) i Grada Opuzena (44,7 %). Nadalje, među JLS-ovima u kojima poduzeća imaju ukupne prihode manje od 20 milijuna kuna, značajni porast imala je Općina Kula Norinska (47 %), Općina Trpanj (98 %), Općina Slivno (215 %) te Općina Janjina i Općina Pojezerje (više od 300 %).

Tijekom pandemije Covid - 19 u 2020. godini, impresivni rast poduzeća u većini JLS-ova promijenio se u značajne padove ukupnih prihoda poduzeća. Konkretnije, 18 JLS-ova bilježilo je pad dok su 4 JLS-a bilježila rast ukupnih prihoda poduzeća. Prema relativnom padu ukupnih prihoda poduzeća, 10 najvećih padova bilježili su Općina Konavle (65,6 %), Grad Dubrovnik (50,8 %), Općina Lastovo (50,2 %), Općina Lumbarda (46,9 %), Općina Trpanj (46,1 %), Općina Župa Dubrovačka (39,7 %), Općina Janjina (32,1 %), Grad Korčula (31,3 %), Općina Orebić (30 %) i Općina Zračnjak (26,9 %). Od 22 JLS-a, 4 JLS-a s rastom ukupnih prihoda bila su Grad Ploče (19,9 %), Grad Opuzen (3,5 %), Kula Norinska (40,9 %) i Općina Pojezerje (64 %). U 2021. godini velika većina JLS-ova raste naspram 2020. godine, a glavni razlog tomu je povratak turističke potražnje. Mape prikazane u Slici 36. pružaju prostornu dimenziju pada i oporavka prihoda poduzeća prikazanog u Grafikonu 16.

Struktura ukupnih prihoda poduzeća prema područjima djelatnosti nije se značajno mijenjala u periodu 2010. - 2019., međutim došlo je do promjena u 2020. godini, a koje se već 2021. godine približavaju prethodnoj strukturi. Tablica 56. prikazuje strukturu ukupnih prihoda poduzeća prema nacionalnoj klasifikaciji djelatnosti (NKD). Poruke iz Tablice 56. slične su onima iz Tablice 54. o BDV-u, uz tri razlike. Prvo struktura gospodarstva u Tablici 56. prikazuje strukturu ukupnih prihoda poduzeća, a ne BDV, drugo, djelatnosti su detaljnije prikazane, primjerice, odvojeno je prikazana trgovina na veliki i na malo, popravak motornih

Tablica 56. Struktura ukupnih prihoda poduzeća prema područjima djelatnosti NKD-a, 2017. – 2021.
Izvor: FINA

NKD	Djelatnost	Prihodi 2017 (%)	Prihodi 2018 (%)	Prihodi 2019 (%)	Prihodi 2020 (%)	Prihodi 2021 (%)
A	Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	1.29	1.23	1.36	2.27	2.25
B	Rudarstvo i vađenje	0.90	1.16	0.81	1.34	1.06
C	Prerađivačka industrija	5.64	5.16	4.94	6.17	5.69
D	Opskrba električnom energijom, plinom, parom i klimatizacija	0.88	0.89	1.14	1.68	0.97
E	Opskrba vodom, uklanjanje otpadnih voda, otpad i sanacija okoliša	2.92	2.73	2.58	4.16	3.50
F	Građevinarstvo	8.99	8.51	10.81	16.84	13.17
G	Trgovina na veliko i na malo, popravak motornih vozila i motocikla	21.26	20.34	19.95	23.81	21.21
H	Prijevoz i skladištenje	14.16	13.64	12.97	14.54	12.63
I	Djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane	26.47	26.22	25.59	12.92	21.33
J	Informacije i komunikacije	1.47	1.25	2.36	2.20	1.96
K	Financijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	0.21	0.21	0.21	0.27	0.13
L	Poslovanje nekretninama	1.82	1.76	1.62	1.70	1.76
M	Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	4.11	4.18	4.01	6.85	6.86
N	Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	7.66	10.92	9.83	3.06	5.13
O	Javna uprava i obrana, obvezno socijalno osiguranje	0.03	0.03	0.03	0.05	0.04
P	Obrazovanje	0.55	0.24	0.27	0.37	0.32
Q	Djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi	0.57	0.50	0.53	0.77	0.89
R	Umjetnost, zabava i rekreacija	0.32	0.35	0.32	0.26	0.36
S	Ostale uslužne djelatnosti	0.66	0.62	0.65	0.70	0.71
X	Ostalo	0.09	0.06	0.05	0.04	0.03

Tablica 57. Indeksi ukupnih prihoda DNŽ po djelatnostima NKD-a
Izvor: FINA

NKD	Djelatnost	Ukupni prihodi 2019 (baza 2010)	Ukupni prihodi 2020 (baza 2010)	Ukupni prihodi 2020 (baza 2019)	Ukupni prihodi 2021 (baza 2020)	Ukupni prihodi 2021 (baza 2019)	Broj poduzetnika 2020 (baza 2010)
A	Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	139.6	140.7	100.8	127.4	128.4	90.3
B	Rudarstvo i vađenje	313.0	312.2	99.7	101.5	101.2	50.0
C	Prerađivačka industrija	103.6	78.0	75.3	118.7	89.4	104.9
D	Opskrba električnom energijom, plinom, parom i klimatizacija	4881.4	4358.3	89.3	74.3	66.3	216.7
E	Opskrba vodom, uklanjanje otpadnih voda, otpad i sanacija okoliša	137.3	133.6	97.3	108.3	105.4	132.4
F	Građevinarstvo	134.8	126.5	93.8	100.7	94.5	109.9
G	Trgovina na veliko i na malo, popravak motornih vozila i motocikla	128.9	92.7	71.9	114.7	82.5	84.9
H	Prijevoz i skladištenje	102.0	68.9	67.5	111.9	75.6	176.8
I	Djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane	220.1	67.0	30.4	212.5	64.7	186.8
J	Informacije i komunikacije	302.3	170.3	56.3	114.4	64.5	166.7
K	Financijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	367.5	291.2	79.2	59.9	47.5	100.0
L	Poslovanje nekretninama	277.0	175.6	63.4	133.3	84.5	91.7
M	Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	182.6	188.0	103.0	128.9	132.7	132.4
N	Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	158.4	29.7	18.8	215.9	40.5	151.3
O	Javna uprava i obrana, obvezno socijalno osiguranje	91.9	104.0	113.1	101.8	115.1	75.0
P	Obrazovanje	337.2	279.4	82.8	113.6	94.1	200.0
Q	Djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi	254.9	225.3	88.4	148.9	131.7	129.4
R	Umjetnost, zabava i rekreacija	291.5	140.8	48.3	182.8	88.3	178.4
S	Ostale uslužne djelatnosti	228.1	147.3	64.6	129.6	83.7	171.8

Područje	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.
Republika Hrvatska	INA - industrija nafte d.d. (1.)	INA - industrija nafte d.d. (1.)	INA - industrija nafte d.d. (1.)	INA - industrija nafte d.d. (1.)	INA - industrija nafte d.d. (1.)
	Hrvatska elektroprivreda d.d. (2.)	Hrvatska elektroprivreda d.d. (2.)	Konzum d.d. (2.)	Hrvatska elektroprivreda d.d. (2.)	Konzum d.d. (2.)
	Zagrebačka banka d.d. (3.)	Prvo plinarsko društvo d.o.o. (3.)	Hrvatska elektroprivreda d.d. (3.)	Konzum d.d. (2.)	Prvo plinarsko društvo d.o.o. (3.)
Dubrovačko-neretvanska županija	Jadranski luksuzni hoteli d.d. (179.)	Atlanska plovidba d.d. (173.)	Jadranski luksuzni hoteli d.d. (175.)	Jadranski luksuzni hoteli d.d. (184.)	Atlanska plovidba d.d. (321.)
	Atlas turistička agencija d.d. (223.)	Jadranski luksuzni hoteli d.d. (177.)	Zračna luka dubrovnik d.o.o. (224.)	Zračna luka dubrovnik d.o.o. (213.)	Pemo d.o.o. (337.)
	Atlanska plovidba d.d. (239.)	Pemo d.o.o. (243.)	Atlanska plovidba d.d. (260.)	Pemo d.o.o. (274.)	Luka Ploče d.d. (449)

Tablica 58. Najveća poduzeća u RH i u DNŽ po ukupnom prihodu
Izvor: FINA, 1000 najvećih Lider media d.o.o.; Obrada: HGK

vozila i motocikla, prijevoz i skladištenje te djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane, te treće, naspram BDV-a, s ukupnim prihodima poduzeća moguće je prikazati i rezultate za 2020. i 2021. godinu.

Tijekom pandemije Covid - 19 promijenila se struktura ukupnih prihoda poduzeća prema područjima djelatnosti NKD-a, pa tako na prvo mjesto prema ukupnim prihodima u 2020. godini dolazi trgovina na veliko i na malo, popravak motornih vozila i motocikla, na drugo mjesto građevinarstvo, na trećem mjestu prijevoz i skladištenje, a tek na četvrtom mjestu djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane. Tijekom pandemije Covid - 19 umanjeno je udjel djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane u ukupnoj strukturi gospodarstva (s 26 % na 13 %), shodno navedenom, djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane u ukupnoj strukturi gospodarstva DNŽ padaju s prvog na četvrto mjesto. Građevinarstvo postaje veće u strukturi gospodarstva DNŽ te raste s 10,8 % na 16,8 %. Vrijedi istaknuti i pad administrativnih i pomoćnih uslužnih djelatnosti s 10 % na 3 % (Tablica 56.). Već u 2021. godini, udio prihoda od djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane vraća se na najveći udio u DNŽ gospodarstvu.

Tablica 56. prikazuje udjele u ukupnim prihodima poduzeća u DNŽ u određenoj godini, dok Tablica 57. prikazuje indekse prihoda poduzeća po NKD djelatnosti u 2019. naspram 2010. godine, 2020. naspram 2019. te 2021. naspram 2020. godine. Tablica 57. pruža sektorsku dimenziju pada i oporavka prihoda poduzeća prikazanog u Grafikonu 16. U relativnom iznosu najveći pad je bio u administrativnim i pomoćnim uslužnim djelatnostima (- 81,2 %), djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane (- 69,6 %), umjetnosti, zabavi i rekreaciji (- 51,7 %), informacijama i komunikacijama (- 43,7 %), poslovanju nekretninama (- 36,6 %) i ostalim uslužnim djelatnostima (- 35,4 %). Tablica 6. također prikazuje u kojim djelatnostima rastu prihodi poduzeća u DNŽ u periodu 2010. – 2019. Djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane rasle su 120 %, informacije i komunikacije rasle su 202 %, a poslovanje nekretninama 177 % u periodu između 2010. i 2019. godine. Konačno, prikazan je oporavak djelatnosti sektora u 2021. godini, pa tako prihodi u djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane rastu 86,8 %, prijevoza i skladištenja rastu 76,8 %, ostalih uslužnih djelatnosti rastu 71,8 %, umjetnosti, zabave i rekreacije rastu 78,4 %, a informacija i komunikacija rastu 66,7 % naspram 2020. godine.

Tablica 58. ukazuje na najveća poduzeća u DNŽ prema ukupnim prihodima u periodu 2016. – 2020. godine te ukazuje na poziciju tri najveća poduzeća iz DNŽ na ljestvici 1.000 najvećih poduzeća u RH. U četiri godine prije pandemije (2016. – 2019.), dioničko društvo *Jadranski luksuzni hoteli* u tri godine su najveće poduzeće u DNŽ, a jednom je najveće poduzeće dioničko društvo *Atlantska plovidba*. Godine 2016. drugo najveće poduzeće bilo je dioničko društvo *Atlas turistička agencija*, koje nakon 2016. godine započinje spiralu smanjivanja svojih prihoda te se više ne pojavljuje među najvećim poduzećima DNŽ. Godine 2017. i 2018. drugo najveće poduzeće u DNŽ je društvo s ograničenom odgovornošću Zračna luka Dubrovnik, dok 2017., 2019., i 2020. godine društvo s ograničenom odgovornošću Pemo dolazi u tri najveća poduzeća u DNŽ. U 2020. godini, tri najveća poduzeća u DNŽ su *Atlantska plovidba*, *Pemo* i *Luka Ploče*.

II.3.2.3. Turizam

Kao što ukazuje analiza strukture gospodarstva, turizam je najvažnija grana u DNŽ, pa izvještaj stoga nastavlja s analizom turizma. Tablica 59. prikazuje broj noćenja domaćih i stranih turista te dolazke domaćih i stranih turista u DNŽ tijekom perioda 2010. – 2021. godina. U 2010. godini, noćenja stranih turista su 14 puta veći od broja noćenja domaćih turista, a razlika se povećava u 2019. godini, kada su noćenja stranih turista 19 puta veći broj od noćenja domaćih turista.

Godina	Noćenja turista			Dolasci turista		
	Ukupno	Domaći	Strani	Ukupno	Domaći	Strani
2010.	4 538 026	296 227	4 241 799	982 619	83 693	898 926
2011.	4 775 161	331 466	4 443 695	1 046 826	96 411	950 415
2012.	5 188 091	322 040	4 866 051	1 122 420	93 297	1 029 123
2013.	5 618 286	342 606	5 275 680	1 241 254	93 286	1 147 968
2014.	5 883 802	370 210	5 513 592	1 346 281	97 829	1 248 452
2015.	6 135 891	402 094	5 733 797	1 443 103	105 587	1 337 516
2016.	6 827 837	380 927	6 446 910	1 598 767	109 231	1 489 536
2017.	7 712 310	384 204	7 328 106	1 864 114	110 296	1 753 818
2018.	8 051 049	389 016	7 662 033	2 014 734	116 108	1 898 626
2019.	8 333 783	411 627	7 922 156	2 237 036	124 198	2 112 838
2020.	2 407 399	399 139	2 008 260	455 106	98 591	356 515
2021.	4 704 438	465 641	4 238 797	967 361	118 740	848 621
Indeks 2019./2010.	183.6	139.0	186.8	227.7	148.4	235.0
Indeks 2020./2010.	53.0	134.7	47.3	46.3	117.8	39.7
Indeks 2020./2019.	28.9	97.0	25.3	20.3	79.4	16.9
Indeks 2021./2020.	195.4	116.7	211.1	212.6	120.4	238.0

Tablica 59. Noćenja i dolasci turista na području DNŽ, 2010. – 2021.
Izvor: DZS
Napomena: Uključeni su dolasci/noćenja turista u lukama nautičkog turizma.

Tablica 59. ukazuje na konstantan rast u ukupnom broju noćenja i dolazaka turista od 2010. do 2019. godine. Broj noćenja domaćih turista raste od 2010. do 2014. godine sa 296 na 370 tisuća, nakon čega ostaje blago rastući ili stabilan i do godine početka pandemije. Zanimljivo, broj noćenja domaćih turista dalje raste 16,7 % u 2021. godini. Noćenja stranih turista rastu s 4,2 milijuna u 2010. godini na 7,9 milijuna u 2019. godini. U godini pandemije, noćenja stranih turista snažno padaju na svega 2 milijuna što čini pad od 75 %. Međutim, već 2021. godine dolazi do značajnog oporavka u broju noćenja stranih turista, koja rastu na 4,2 milijuna, što čini rast od 111 % u odnosu na 2020. godinu. Slična kretanja vidljiva su u Tablici 59. i za dolasci turista, uz razliku da je izraženiji pad broja dolazaka domaćih i stranih turista u 2020. godini, nego pad broja noćenja. Primjerice, dolasci stranih turista pali su 83,1 %, a dolasci domaćih turista 21,6 %, što su veći postotci od pada broja noćenja stranih (- 74,7 %) i domaćih (- 3 %) turista.

Kao mjera popularnosti turističkih odredišta među zemljama EU - 28 koristi se pokazatelj intenziteta turizma (noćenje po stanovniku). Prema vrijednosti tog pokazatelja, RH je s 22,4 noćenja po stanovniku na vrhu najpopularnijih turističkih odredišta EU u 2019. godini. DNŽ se u usporedbi s ostalim županijama Jadranske Hrvatske nalazi na drugom mjestu (s 56,1 noćenjem po stanovniku), sa značajno manjim intenzitetom turizma od Istarske županije (110,4 noćenja po stanovniku), ali sa znatno višim intenzitetom turizma od Splitsko - dalmatinske županije (33,2 noćenja po stanovniku), te nešto većim intenzitetom od Zadarske, Šibensko-kninske ili Primorsko-goranske županije (Grafikon 17.).

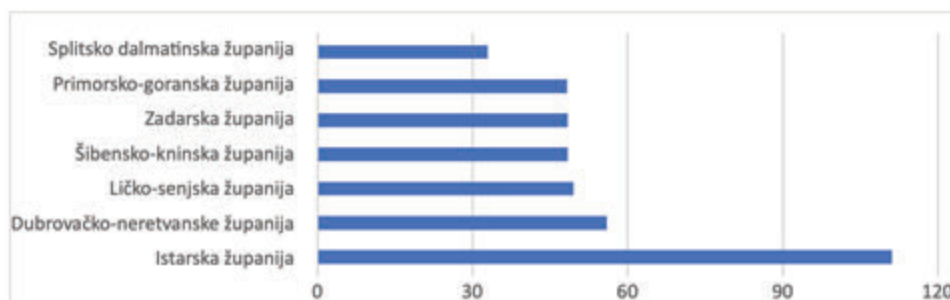
Obilježje županija Jadranske Hrvatske je sezonalnost koja se ogleda u tome da se prosječno u samo dva mjeseca u godini ostvari više od polovine turističkih noćenja. Tako izražena sezonalnost uzrokuje, među ostalim, rast potražnje u trgovini na malo (u srpnju i kolovozu se ostvaruje najveći maloprodajni promet u godini) na vrhuncu sezone, ali i veliki pritisak na komunalnu infrastrukturu uslijed gotovo istovremenog dolaska velikog broja turista. Tako se tijekom turističke sezone znatno poveća broj ljudi u određenoj destinaciji. Gotovo 50 % smještajnih kapaciteta DNŽ odnose se na privatni smještaj. Najviše smještajnih kapaciteta ima u kategoriji s tri zvjezdice. Broj postelja raste od 2013. godine i prema podacima turističkog prometa za razdoblje od 2010. do 2019. vidljivo je da je ukupan broj turističkih dolazaka i noćenja u stalnom porastu.

Najčešća kategorizacija hotela u DNŽ su hoteli s tri zvjezdice (Tablica 59.), kojih je 35 (43 % unutar DNŽ), međutim, naspram cijele RH, DNŽ ima izrazito veliki udio hotela s pet zvjezdica (39,5 %). U kategoriji kampova u DNŽ, najčešće su prisutni kampovi s 2* ili 3*, a kampovi veće kategorizacije (npr. 4* ili 5*) su rijede prisutni naspram ostatka RH. Od 19 kampova u DNŽ, čak 14 je do tri zvjezdice.

Turističke zone izvan naselja planirane županijskim Planom

Turizam je tradicionalna i najvažnija gospodarske grane DNŽ, a važnost turizma proizlazi iz izravnih, neizravnih i induciranih učinaka, pa tako utječe i na poslovanje subjekata u nizu drugih sektora, kao što su građevinarstvo, poslovanje nekretninama, usluge prijevoza, poljoprivreda itd. Bogata i priznata kulturno-povijesna baština, nedvojbeno privlačan i lijep

Grafikon 17. Intenzitet turizma (broj noćenja turista po stanovniku), županije Jadranske Hrvatske, 2019. Izvor: DZS

krajolik i čisto more razlozi su zašto je DNŽ bila i nastavlja biti privlačna domaćim i stranim turistima. Ta okolnost dovela je do velike ekspanzije turističke ponude, pretežno smještajnog i ugostiteljskog dijela. Turizam u sustavu prostornog planiranja ima posebno mjesto, s obzirom na atraktivnost prostora kojim se koristi, kao i na potrebu za značajnim površinama za razvoj ove djelatnosti. Ugostiteljsko-turistička djelatnost može se planirati u građevinskim područjima naselja, u izdvojenim građevinskim područjima izvan naselja ugostiteljsko-turističke i sportske namjene (golf igrališta i sportski centri). Izdvojena građevinska područja uz već određena područja unutar naselja, jedan su od ključnih preduvjeta razvoja turizma. Bez pripremljenih i uređenih turističkih zona nije moguće osigurati dobre uvjete poslovanja turizma. Strategija razvoja turizma DNŽ 2013. - 2022. godine razradila je operativnu strategiju razvoja turističke djelatnosti sa svrhom ostvarivanja veće dobiti, kvalitete usluga sa znatno bogatijom ponudom raznih kulturnih, rekreacijskih, izletničkih i drugih sadržaja.

U prostornim planovima gradova i općina (PPUG/O) planirane su turističke zone unutar građevinskih područja naselja, koje mogu zauzimati površinu 20 % od površine naselja. Značajnije površine turističkih zona unutar GP naselja planirane su unutar građevinskih područja Grada Dubrovnika i Korčule, Općina Konavle i Vele Luke. Udio ove namjene u odnosu na ukupnu površinu svih planiranih izdvojenih građevinskih područja izvan naselja u DNŽ iznosi 17 %. Gotovo sve zone turističko - ugostiteljske namjene nalaze se uz obalu (98,4 %), što predstavlja veliko opterećenje na obalno područje i atraktivni krajobraz.

U prostornom planu DNŽ ukupno je planirano 85 zona ugostiteljsko-turističke namjene izvan naselja, u koje se smještaju različite vrste ugostiteljsko-turističkih građevina iz skupine (T1), turističkih naselja (T2), te kampovi, odnosno autokampovi (T3).

Tablica 60. Broj hotela i kampova prema kategoriji
Izvor: DZS, obrada HGK
Napomena: Stanje na dan 2. listopada 2019.

Područje	Hoteli					Kampovi				
	2*	3*	4*	5*	Ukupno	2*	3*	4*	5*	Ukupno
RH	52	313	323	43	731	67	68	62	5	202
DNŽ	6	35	23	17	81	7	7	5	0	19
% DNŽ u RH	11.5	11.2	7.1	39.5	11.1	10.4	10.3	8.1	0	9.4

Tablica 61. Planirana GP ugostiteljsko-turističke namjene izvan naselja u PPDNŽ
Izvor: PPDNŽ

	Prostor ograničenja (POG)	Izvan prostora ograničenja POG-a	Ukupno
Površina (ha)	623,34	10,30	633,64
Broj kreveta	51.608,00	830,00	52.438,00
Gustoća (broj kreveta/ha)	83	81	83

Navedene zone obuhvaćaju površinu od ukupno 633,64 hektara (ha) s ukupno 52.438 kreveta. Od ukupnog broja hektara turističkih zona izvan naselja u DNŽ tek 24,5 % su postojeće, a 75,5 % su planirani hektari turističkih zona. Uz navedeno, od 52.438 ukupnih planiranih kreveta u turističkim zonama izvan naselja, tek 28,3 kreveta (%) su u postojećim turističkim zonama, a 71,7 % u planiranim turističkim zonama.

Kruzerski turizam

Pomorska su krstarenja, tj. kruzerski turizam, bitan segment turizma koji se u DNŽ odvija u zasad dvije izrazite kruzerske destinacije, Dubrovniku i Korčuli, te samo simbolično u Pločama. Dubrovniku pripada više od 90 % ove vrste turizma u DNŽ. Dubrovnik kao svjetski poznati grad ima sve potrebne reference da postane matična luka (engl. homeport) tijekom cijele godine, međutim, za matičnu luku je preduvjet izgradnja terminala. Matična luka mjesto je početka i završetka svakog kružnog putovanja, pa u matičnu luku putnici dolaze avionom i to dan prije putovanja, a odlaze iz matične luke dan nakon završetka putovanja. Navedeno predstavlja barem dva dodatna dana boravka u matičnoj luci, te stoga može stvoriti dodatni prihod aviokompanijama, turističkim agencijama, prijevoznicima, hotelima i apartmanima, ugostiteljskim objektima, suvenirnicama, gradskim zidinama ili drugim bližim destinacijama (npr. Elafitima, Stonu, itd.). Upravo zato,

u planu je izgradnja putničkog terminala Luke Dubrovnik koji će moći pratiti rast broja dolazaka kruzera i megajahti kao i brze ceste koja će omogućiti brzi dolazak iz Zračne luke Dubrovnik u Luku Dubrovnik.

U razdoblju od 2018. do 2021. broj ticanja u Dubrovniku oscilirao je između 414 i 486 (2018. i 2019.), zatim je snažno pao na 47 ticanja u pandemijskoj 2020. godini, nakon čega se oporavlja na 139 ticanja u 2021. godini. Povezano s ticanjima, snažno je padao broj putnika u Dubrovniku, pa je sa 732.000 i 769.000 putnika prije pandemije, broj putnika spustio na tek 4.000 u 2020. godini, dok je u 2021. godini započeo oporavak dosegnuvši 110.000 putnika u Dubrovniku. Korčula je u 2019. godini bilježila manji rast broja ticanja, ali snažan rast broja putnika na kružnim putovanjima naspram 2018. godine. U 2019. godini Korčula je bilježila gotovo 36.000 putnika na kružnim putovanjima (rast od 68 % naspram 2018.), međutim, u 2020. godini dolazi do snažnog pada na tek 19 ticanja i 718 putnika, a u 2021. godini započinje oporavak s 57 ticanja i gotovo 9.000 putnika.

Nekoliko godina prije izvještajnog razdoblja, u 2008. godini bilo je najviše ticanja u DNŽ, 918, dok je najmanji broj predpandemijski broj zabilježen 2018. (538), prije pandemijske godine koja je postavila novi minimum na 66 ticanja i tek 5.000 putnika. Rekordnih 993.260 putnika je zabilježeno 2012. godine, dok je u godini prije pandemije bilo 804.991 putnika na kružnim putovanjima u DNŽ.

	Dubrovnik		Korčula		DNŽ	
God.	Ticanja	Putnici	Ticanja	Putnici	Ticanja	Putnici
2018.	414	732.431	124	21.358	538	753.789
2019.	486	768.924	136	35.957	622	804.881
2020.	47	4.323	19	718	66	5.041
2021.	139	110.130	57	6.845	196	116.975

Tablica 62. Kružna putovanja u DNŽ
Izvor: DNŽ

Postoji veliki interes brodara, operatora i agencija za Dubrovnikom kao kruzning destinacijom u DNŽ, za kojeg se očekuje da će se u budućnosti postepeno vraćati na prijašnje razine. Međutim, krstarenja imaju utjecaj na život i razvoj kruzerske destinacije, utječu na društvenu i socijalnu sferu, gospodarstvo, a nadasve na okoliš. Iako su nepobitne velike izravne i neizravne ekonomske koristi od ove vrste turizma, njegov razvoj na ograničenom prostoru ne može biti neograničen i nekontroliran. Zato je vrlo važno upravljati kruzerskim turizmom. Posebice je važno utvrditi održivi nosivi kapacitet jer postoji potreba ograničiti kruzerski turizam po mjeri Grada, njegove UNESCO-om zaštićene spomeničke cjeline, lokalnog stanovništva, stacionarnih turista i svih onih brojnih dnevnih posjetitelja koji žele vidjeti i doživjeti Dubrovnik.

Nautički turizam

Nautički turizam predstavlja značajan potencijal u ukupnoj turističkoj ponudi DNŽ kao i cijele Jadranske Hrvatske. Prirodne ljepote Jadrana već su dugo prepoznate među nautičarima, pa nautički turizam predstavlja jedan od najbrže rastućih segmenata turizma.

U DNŽ nalazi se 14 luka za nautički turizam, od kojih su pet sidrišta, dva privezišta, jedna suha marina, dvije marine II. kategorije, jedna marina dva sidra, te tri marine tri sidra (Tablica 63.). Ukupno 14 luka za nautički turizam u DNŽ, slično je broju u Istarskoj županiji (15), ali znatno

Županija	Ukupno	Sidrište	Privezište	Marine									Odlagališta Plovnih objekata
				suha marina	marina I. kategorije	marina II. kategorije	marina III. kategorije	marina 2 sidra	marina 3 sidra	marina 4 sidra	marina 5 sidra		
Republika Hrvatska	185	79	11	18	5	12	17	9	10	8	3	13	
Primorsko-goranska	35	9	3	7	1	1	3	2	-	2	2	5	
Zadarska	54	37	2	4	-	3	4	*	-	1	*	3	
Šibensko-knmska	36	15	1	2	2	2	5	1	2	2	-	4	
Splitsko-dalmatinska	31	13	1	4	-	3	3	3	1	2	*	1	
Istarska	15	-	2	-	2	1	2	2	4	1	1	-	
Dubrovačko-neretvanska	14	5	2	1	-	2	-	1	3	-	*	*	

Tablica 63. Sidrišta, privezišta, marine i odlagališta plovinih objekata u županijama Jadranske Hrvatske
Izvor: DZS

manje od broja luka za nautički turizam u Splitsko-dalmatinskoj, Šibensko-kninskoj, Zadarskoj ili Primorsko-goranskoj županiji. Međutim, vrijedi istaknuti da je broj luka u nautičkom turizmu u DNŽ u rastu, pa je tako 2010. godine bilo tek pet luka, 2015. godine sedam, a u 2020. godini čak 14 luka, što čini rast od 180 % u periodu od 2010. do 2020. godine (Tablica 64.). Iako su sve županije Jadranske Hrvatske povećale broj luka u nautičkom turizmu, ističe se rast DNŽ, Zadarske, Šibensko-kninske i Splitsko-dalmatinske županije. Ukupan broj vezova 2020. god je 1.308 dok je 211 suhih vezova, što ne zadovoljava potrebe nautičara u sezoni. Prema broju vezova DNŽ znatno zaostaje za ostalim jadranskim županijama, međutim vrijedi istaknuti da je DNŽ u periodu 2010. do 2020. godine povećala broj vezova sa 654 na 1.308 što čini rast od 100 % (Tablica 15.). U periodu 2010. do 2020. godini, postotni rast broja vezova u DNŽ je veći od bilo koje druge županije u Jadranskoj Hrvatskoj, međutim, u apsolutnom rastu broja vezova u periodu 2010. - 2020., veći broj vezova omogućen je u Šibensko-kninskoj (+ 852 vezova) i Splitsko-dalmatinskoj županiji (+ 808 vezova).

Tablica 64. Broj luka nautičkog turizma u županijama Jadranske Hrvatske
Izvor: DZS

Županija	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.
Primorsko-goranska	30	30	29	32	30	27	26	26	25	33	35
Zadarska	24	21	19	23	26	36	44	46	39	47	54
Šibensko-kninska	11	13	13	14	15	17	21	21	29	30	36
Splitsko-dalmatinska	13	13	16	17	21	20	27	27	29	31	31
Istarska	15	15	15	14	14	14	13	12	12	13	15
Dubrovačko-neretvanska	5	6	6	6	6	7	8	8	8	13	14
Ukupno	98	98	98	106	112	121	139	140	142	167	185

Tablica 65. Broj vezova u lukama nautičkog turizma u županijama Jadranske Hrvatske
Izvor: DZS

Županija	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.
Primorsko-goranska	3416	3394	3299	3455	3422	3266	2891	2870	3008	1093	3103
Zadarska	3759	3640	3557	3553	3596	3820	3966	4110	3908	4202	4233
Šibensko-kninska	3001	3081	3510	3529	3552	3630	3671	3662	3966	3832	3853
Splitsko-dalmatinska	1792	1913	2238	2021	2332	2290	2451	2414	2379	2446	2600
Istarska	4191	4318	4137	3668	3605	3601	3512	3084	3085	3283	3528
Dubrovačko-neretvanska	654	713	713	714	714	744	937	927	937	1173	1308
Ukupno	16913	17059	17454	16940	17221	17351	17428	17067	17274	18029	18625

II.3.2.4. Građevinarstvo

Uz rast poslovne aktivnosti u turizmu, često rastu i pozitivna očekivanja o poslovnoj perspektivi u turizmu, što čini investiranje u turističke djelatnosti atraktivnijima. Optimistična očekivanja vode i rastu gradnje različitih turističkih, poslovnih i stambenih zgrada. Kao što je prikazano u Tablici 54., u 2019. godini čak 11,6 % ukupne BDV stvara građevinarski sektor, u kojem posluje 759 pravnih osoba (Tablica 55.), a čiji broj nastavlja rasti na 827 pravnih osoba u 2021. godini.

Tablicom 66. prikazan je broj završenih stanova u DNŽ i u cijeloj RH, kao i vrijednosti izvršenih građevinskih radova te izdane građevinske dozvole. U 2010. godini, završeno je 507 stanova, a u tri nadolazeće godine završeno je još i više stanova, pa tako 2011. godine čak 554 stanova, 2012. godine 524, te 2013. godine 525 stanova. U periodu od 2014. do 2017. broj završenih stanova pada, pa je tako na najnižoj razini u 2015. godini kada se završava samo 230 stanova. Tijekom pandemijske 2020. godine, raste broj završenih stanova na 407, te zatim pada u 2021. godini na 321 završen stan. U periodu 2017. – 2021., broj izdanih građevinskih dozvola u DNŽ stabilizirao se na razini od nešto više od 300 dozvola godišnje, pri čemu je u periodu 2013. - 2019. kontinuiran rast broja izdavanja građevinskih dozvola, dok se u 2020. i 2021. godini samo neznatno smanjuje broj izdanih građevinskih dozvola. U 2019. godini znatan je dio građevinskih dozvola bio povezan s nastavkom investicija povezanih s turističkom djelatnošću koja niz godina bilježi izuzetno uspješne rezultate. Također, posljednjih pet godina, DNŽ bilježi rast vrijednosti izvršenih građevinskih radova, pri čemu je značajan rast vrijednosti u 2021. godini, koji je dijelom i zbog rasta cijene gradnje. U DNŽ je u 2021.

godini završen 321 stan, što je 21 % manje nego u prethodnoj godini. Od 321 završena stana u 2021. godini, njih je čak 111 četverosobnih, 72 trosobnih, 49 petosobnih, 33 dvosobna, 25 jednosobnih, 24 šestosobnih te 7 sedmo ili osmosobnih. Ograničen rast stambene izgradnje vjerojatno je posljedica neizvjesnosti turističke potražnje i suzdržanosti od novog zaduživanja tijekom pandemije.

	Izdane građevinske dozvole				Vrijednost izvršenih građevinskih radova		Broj završenih stanova	
	Ukupno		Od čega zgrade		Ukupno		Ukupno	
Godina	RH	DNŽ	RH	DNŽ	RH	DNŽ	RH	DNŽ
2010.	10 087	325	8 629	282	17 866 247	964 932	14 972	507
2011.	9 601	303	8 219	255	16 783 675	826 146	12 390	554
2012.	8 330	286	6 690	241	15 976 215	1 060 811	11 792	524
2013.	6 687	193	5 428	158	15 091 225	1 036 413	10 090	525
2014.	6 589	221	5 587	180	14 090 716	797 531	7 805	323
2015.	6 328	224	5 133	177	15 147 581	944 138	8 059	230
2016.	8 018	296	6 418	246	15 842 907	908 008	7 809	374
2017.	9 418	317	7 776	266	16 238 980	797 346	8 496	309
2018.	9 406	326	7 795	262	17 699 715	987 604	10 141	382
2019.	9 932	334	8 191	272	20 643 201	1 502 267	11 726	340
2020.	9 403	323	7 800	275	22 555 348	1 512 100	11 957	407
2021.	10 553	316	8 991	262	26 339 005	2 102 028	12 514	321

Tablica 66. Građevinske dozvole, vrijednost izvršenih građevinskih radova i broj završenih stanova
Izvor: DZS
Napomena: Građevinske dozvole za gradnju novih građevina i rekonstrukcije postojećih građevina. Za vrijednost izvršenih građevinskih radova obuhvaćeni su radovi pravnih osoba s 5 i više zaposlenih u građevinskoj djelatnosti.

II.3.2.5. Gospodarske zone planirane u prostornim planovima

Gospodarske zone važan su preduvjet razvoja domaćeg gospodarstva, posebice za neposredna ulaganja u proizvodnju. Bez pripremljenih i uređenih gospodarskih zona izrazito je teško osigurati dobre uvjete poslovanja perspektivnih gospodarskih djelatnosti niti stvoriti preduvjete za korištenje bespovratnih sredstava EU za provedbu razvojnih programa. Za gospodarske zone od presudnog je značaja odnos između lokacije i ključnih čimbenika koji izravno pogoduju ili ograničavaju njihov razvoj. Ti čimbenici uključuju: i) lokaciju i udaljenost od gušće naseljenih dijelova DNŽ; ii) pristupačnost prirodnih resursa: nafte, plina, minerala, sirovinskog materijala, poljoprivrednog zemljišta; iii) postojeću infrastrukturu: luke, aerodromi, ceste, željeznice, vodoopskrbu, odvodnju, energetska infrastrukturu, telekomunikacije; iv) komplementarnost s okolnim sadržajima: poljoprivredno zemljište, gospodarske djelatnosti u okruženju, stanovanje; v) tehnološku infrastrukturu i administrativnu efikasnost: za istraživanje i razvoj, vi) industrijsku infrastrukturu (podugovaranje, sveučilišta, veleučilišta), agencije za poticanje ulaganja i sl.; te vii) ograničenja: zaštita prirodnih vrijednosti, zone sanitarne zaštite voda, zaštita mora, zaštita zraka i pravni problemi: vlasnički odnosi. Proizvodne i poslovne djelatnosti moguće je planirati u građevinskim područjima naselja te u izdvojenim zonama izvan naselja.

	Površina	%	Broj zona	%
Dubrovačko priobalje	393.67	28	31	29.5
Otoci	202.47	15	43	49.5
Donjoneretvanski kraj	786.43	57	31	29.5
Ukupno	1 382.57	100	105	100

Tablica 67. Površine i broj gospodarskih zona u DNŽ
Izvor: PPDNŽ

	Poslovna (ha)	Proizvodna (ha)	Ukupno
Dubrovačko priobalje	208.53	185.14	393.67
Otoci	99.48	102.99	202.47
Donjoneretvanski kraj	391.93	394.50	786.43
Ukupno	699.94	682.63	1 382.57

Tablica 68. Namjena gospodarskih zona u DNŽ
Izvor: PPDNŽ

Prostornim planom DNŽ planirane su površine za razvoj gospodarskih zona proizvodne (I) i poslovne namjene (K). Prostornim planovima JLS-a, na 1.382,57 hektara rezerviran je prostor za ukupno 105 gospodarskih zona, od kojih su 52 zone poslovne namjene (49,5 %), a 53 zona proizvodne namjene (50,5 %). Najviše je gospodarskih zona na Otocima (41 %) iako su površinom manje (15 %), a podjednako u Dubrovačkom priobalju i u Donjoneretvanskom kraju (29,5 %) iako je prema površini u Donjoneretvanskom kraju veća površina u gospodarskim zonama proizvodne i poslovne namjene (57 %) (Tablica 67.).

Nešto više od polovice planiranih površina (50,5 %) namijenjeno je za poslovne namjene, a preostali dio je namijenjen za proizvodnju (49,5 %) (Tablica 68.). U svim regijama (Dubrovačko priobalje, Otoci, Donjoneretvanski kraj) pa tako i u cijeloj DNŽ rezervirana je podjednaka površina za proizvodne i poslovne namjene, ali je najveća površina planirana u Donjoneretvanskom kraju, gdje je i najveći broj poslovnih subjekata u zonama. Od planirane površine proizvodne i poslovne namjene u prostornom planu DNŽ izgrađeno je tek nešto više od jedne trećine ukupno planiranih površina (39 %). Preostali je dio prostorni potencijal za izgradnju novih kapaciteta u djelomično izgrađenim, a potom i u još neiskorištenim zonama.

II.3.2.6. Gospodarenje mineralnim sirovinama

Gospodarenje mineralnim sirovinama normativno je uređeno s više propisa iz područja rudarstva i dodjele koncesija, od kojih su temeljni Zakon o rudarstvu (NN 56/13. i 14/14.) i Zakon o koncesijama (NN 143/12.). Prema odredbama Zakona o rudarstvu, Ured državne uprave je tijelo nadležno za mineralne sirovine za proizvodnju građevnog materijala u DNŽ. Područje DNŽ ne odlikuje se bogatstvom mineralnih sirovina. Jedino se ležišta vapnenačkih i dolomitnih stijena pogodna za korištenje kao građevinski kamen nalaze praktično u neograničenim količinama. Prema Rudarsko-geološkoj osnovi DNŽ iz 2008., najveći geološki potencijal nakon primjene svih ograničenja za eksploataciju mineralnih sirovina ima arhitektonski građevni kamen (AGK) s površinom od 323 km² i tehnički - građevni kamen (T GK) s površinom od 182 km² ograničene geološke potencijalnosti. Potencijal ostalih čvrstih mineralnih sirovina zauzima površinu manju od 40 km². Najveći ograničeni geološki potencijal T GK vezan je uz prostor Dubrovačkog primorja (22 %), Konavala (19 %), Korčule (16 %) i Orebića (14 %). Najveći ograničeni geološki potencijal AGK vezan je za prostore Dubrovačkog primorja (49,7 km²), Konavla (47,3 km²), Ploča (41 km²), Orebića (36,5 km²) te Dubrovnika (33 km²). Na području ovih JLS nalazi se gotovo 65 % potencijala AGK.

Tablica 69. Popis aktivnih eksploatacijskih polja u DNŽ, 2020.
Izvor: MINGOR

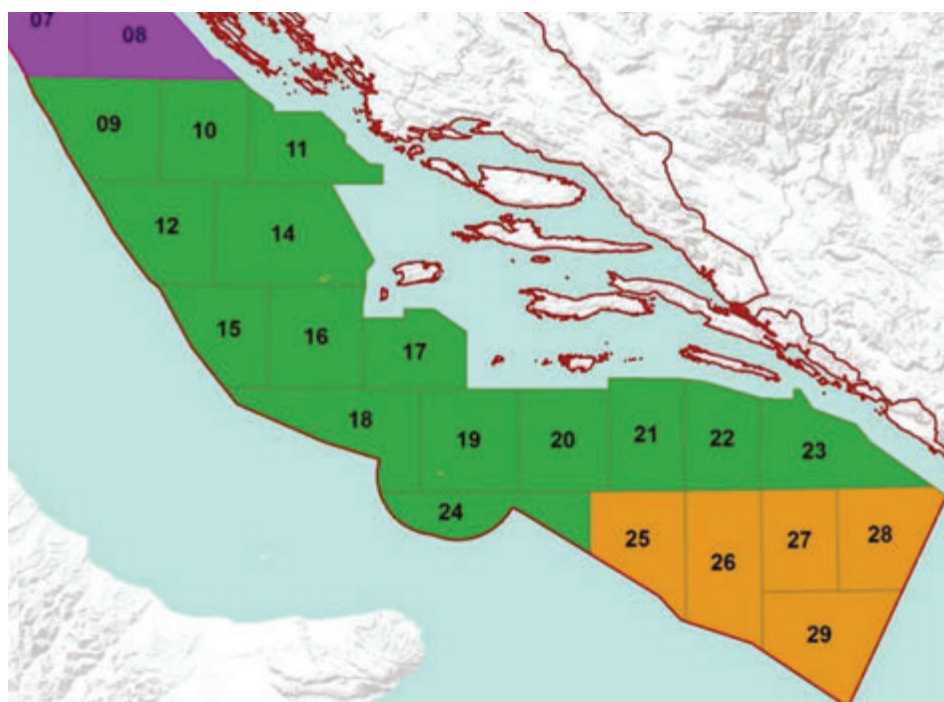
Općina/Grad	Naselje	Lokalitet	Kateg- gorija	Vrsta	Površina (ha)	POG	Važeća koncesija
Dubrovnik	Osojnik	Osojnik	E#	TGK	12,54	ne	-
	Osojnik	Ivan dol	E3	AGK	11,58	ne	-
Ploče	Plina jezero	Obliečevac I	E3	TGK	14,07	ne	17.06.2020. – 31.12.2035.
Korčula	Korčula	Vrnik	E3	AGK	1,00	da	-
	Pupnat	Piske	E3	AGK	1,50	da	-
	Žrnovo	Klokolina	E3	AGK	4,00	ne	-
Dubrovačko primorje	Visočani	Visočani	E3	AGK	25,82	ne	03.12.2014. – 31.12.2052.
	Podimoč	Mironja	E3	TGK	28,72	ne	19.10.2015. – 31.10.2026.
	Mravinca	Mironja II	E3	AGK	12,46	ne	11.03.2016. – 19.07.2021.
Janjina	Sreser	Sreser II.	E3	AGK	7,00		-
	Osobjava	Ljut	E3	AGK	6,00		-
Lumbarda	Lumbarda	Humac II	E3	AGK	3,6	da	15.01.2003. – 11.11.2038.
Orebić	Stankovići	Podvlaštica	E3	TGK	7,00	ne	23.05.2019. – 31.12.2035.
Slivno	Podgradina	Glavice	E3	TGK	22,1	ne	09.11.2018. – 31.12.2048.
Smokvica	Smokvica	Kotaca	E3	TGK	9,35	ne	18.02.2016. – 31.12.2025.
Ston	Ston	Ston	E5	MS	60	da	-
Zažablje	Bijeli Vir	Bijeli Vir	E3	TGK	25,74	ne	14.12.2015. – 31.12.2033.
Župa dubrovačka	Mandaljena	Dubac	E3	TGK	20,0	da	25.05.2016.-31.12.2035.
UKUPNO	planiranih		17		272,48		Aktivnih 168,86

Prema prostornom planu DNŽ određeno je 17 eksploatacijskih polja od kojih je jedno eksploatacija soli, ostalih 16 kamen i to 7 eksploatacijskih polja eksploatiraju TGK, a 9 polja AGK od kojih je 5 polja u prostoru ograničenja tj u 1.000 m od obalne crte (Tablica 69.). To je moguće sukladno članku 48. stavku 1. Zakona koji kaže da u POG-u nije moguće planirati građevine namijenjene za istraživanje i eksploataciju mineralnih sirovina, ali da se to ne primjenjuje ukoliko se radi o eksploataciji morske soli ili eksploataciji AGK u svrhu nastavljanja tradicijske djelatnosti na otoku Korčuli i poluotoku Pelješcu. Radi se o manjim kavama tradicijskih kamenoloma kvalitetnog AGK na Korčuli (Vrnik, Piske i Humac) te novih polja kvalitetnog AGK u Janjini na poluotoku Pelješcu. Na području DNŽ površina koja obuhvaća sva planirana eksploatacijska polja iznosi 272,17 ha. Od 17 planiranih prostora na kojima se eksploatiraju mineralne sirovine, ishođene su koncesije za 9 eksploatacijskih polja, a za 8 nisu. Za jedno polje (Dubac u Župi dubrovačkoj) postoji ishođena koncesija, ali zona nije ucrtana u prostorne planove zato što se nalazi u prostoru ograničenja i nije dozvoljena eksploatacija TGK, ali kako je zona od prije i ima koncesiju do 2035. godine, ona je legalna. Površina za eksploataciju kamena u DNŽ koja se aktivno eksploatira iznosi 168,86 ha.

- KAMENOLOM
- KAMENOLOM U PROSTORU OGRANIČENJA
- SOLANA

Slika 37. Eksploatacija mineralnih sirovina na području DNŽ
Izvor: PPDNŽ

Slika 38. Istražni prostori za istraživanje ugljikovodika u Jadranu
Izvor: AZU

- ISTRAŽNI PROSTORI - SJEVERNI JADRAN
- ISTRAŽNI PROSTORI - SREDNJI JADRAN
- ISTRAŽNI PROSTORI - JUŽNI JADRAN

SLUŽBENI GLASNIK DUBROVAČKO-NERETVANSKE ŽUPANIJE

13. svibnja 2015.

Broj 4

83

Na temelju članka 22. Statuta Dubrovačko-neretvanske županije (Službeni glasnik Dubrovačko-neretvanske županije, broj 7/09., 10/10. i 3/13.), Županijska skupština Dubrovačko-neretvanske županije na 10. sjednici, održanoj 29. travnja 2015. godine, donijela je

ZAKLJUČAK

u svezi istraživanja i eksploatacije ugljikovodika na području Dubrovačko-neretvanske županije

I.

Skupština Dubrovačko-neretvanske županije protivi se provedenom postupku Vlade Republike Hrvatske glede izdavanja koncesija za istraživanje i eksploataciju ugljikovodika na području Dubrovačko-neretvanske županije iz sljedećih razloga:

- Okvirni plan i program istraživanja i eksploatacije ugljikovodika na Jadranu (u daljnjem tekstu: Okvirni plan i program) nije utemeljen na propisima RH;
- Okvirni plan i program morao je u sebi sadržavati Stratešku studiju utjecaja na okoliš;
- Postupak strateške procjene utjecaja na okoliš Okvirnog plana i programa, koji je u tijeku, ne provodi se u skladu s Europskom direktivom 2001/42/EC o procjeni učinaka pojedinih planova i programa na okoliš, Okvirnom direktivom 2008/56/EZ o morskoj strategiji, Strategijom prostornog uređenja Republike Hrvatske (1997. i NN, 76/13.), Zakonom o zaštiti okoliša (NN, 80/13.) i Uredbom o strateškoj procjeni plana i programa na okoliš (NN, 64/08.);
- Okvirni plan i program kao ni strateška procjena utjecaja na okoliš Okvirnog plana i programa ne mogu se usvojiti prije donošenja Strategije upravljanja morskim okolišem i obalnim područjem Republike Hrvatske.

II.

Skupština Dubrovačko-neretvanske županije podupire stajališta koja je Županija iznijela u postupku Javne rasprave o Strateškoj studiji utjecaja na okoliš Okvirnog plana i programa i ističe rizičnost mogućeg zahvata za turizam, ribarstvo, akvakulturu, koridore za nautički turizam i brodove na kružnim putovanjima.

III.

Skupština Dubrovačko-neretvanske županije ponovno traži od Vlade Republike Hrvatske da onemogući posezanje za teritorijem i akvatorijem Republike Hrvatske od strane Crne Gore na području Dubrovačko-neretvanske županije, pa i u slučaju istraživanja ugljikovodika.

Ovaj Zaključak objavit će se u Službenom glasniku Dubrovačko-neretvanske županije.

KLASA: 351-01/15-01/09

URBROJ:2117/1-07-15-4

Dubrovnik, 29. travnja 2015.

Predsjednik
Županijske skupštine
Ivan Margaretić, prof., v.r.

Morska sol se eksploatira u Stonskoj solani još od Dubrovačke Republike. Eksploatacijsko polje s bazenima za proizvodnju soli je smješteno u dnu Stonskog kanala. Proizvodnja se odvija na prirodan način, koristeći isključivo sunčevu toplinu u ljetnom razdoblju za isparavanje morske vode koja se sustavom ustava i kanala dovodi u bazene. Tehnološki proces je zastario, te godišnja proizvodnja ovisi o vremenskim prilikama.

Prema odredbama prostornog plana DNŽ postojeća eksploatacijska polja treba koristiti i proširivati u skladu s uvjetima Prostornog plana, a dijelove i cjeline koje se napuštaju i zatvaraju potrebno je sanirati, revitalizirati ili prenamijeniti sukladno namjeni predviđenoj prostornim planovima grada, odnosno općine.

Na području DNŽ je 9 napuštenih eksploatacijskih polja kamena od kojih 5 nisu sanirana (Komolac u Dubrovniku, Čilipi, Mikulići u Konavlima, Osobjava u Janjini te Giča u Veloj Luci). U Močićima u Konavlima stara kava je prenamijenjena u reciklažno dvorište građevinskog otpada i odlagalište građevinskog otpada i viška iskopa, Žukovac na Mljetu prenamijenjen je u komunalno-uslužnu zonu, Krmača u Lumbardi u ugotiteljsko-turističku zonu, a Dubac u Župi dubrovačkoj iako nije planirano prostornim planom još uvijek egzistira i ne sanira se. Ono predstavlja veliko eksploatacijsko polje tehničko građevnog kamena u prostoru ograničenja i nije još u sanaciji jer mu traje koncesija do 2035. godine. Na području DNŽ postoji i 9 lokaliteta Istražnih prostora mineralnih sirovina u površini od 367,93 ha i to 7 u općini Dubrovačko primorje i 2 u općini Janjina (Slika 35).

Na području Jadranskog mora – u dijelu Južnog jadrana unutar kojeg je akvatorij DNŽ definirano je 11 istražnih prostora za istraživanje ugljikovodika i to cijelo područje isključivog gospodarskog pojasa RH u južnom Jadranu te dio teritorijalnog mora DNŽ. Sukladno Zakonu o istraživanju i eksploataciji ugljikovodika (NN 52/18., 52/19. i 30/21.) naftno - rudarski radovi na istraživanju mogu se izvoditi isključivo temeljem izdane dozvole za istraživanje i eksploataciju ugljikovodika te sklopljenog ugovora o istraživanju i eksploataciji, a u granicama odobrenog istražnog prostora.

Na području Županije prostornim planom nije planiran ni jedan istražni prostor. Županijska skupština je donijela Zaključak u kojem se protivi istraživanju i eksploataciji ugljikovodika na području Županije zbog ugroze na okoliš i posredno radi ugroze turizma kao osnovne gospodarske grane u Županiji, a slijedom čega polja nisu ucrtana u Prostorni plan županije. Zahtjev da se istražna polja za eksploataciju na moru ne planiraju na području županije upućen je Ministarstvu prostornog uređenja, graditeljstva i državne imovine u svezi izrade Državnog plana prostornog razvoja.

Zaključak u svezi istraživanja i eksploatacije ugljikovodika na području DNŽ
Izvor: SG DNŽ 4/15.

II.3.2.7. Poljoprivreda

Poljoprivrednim zemljištem sukladno Zakonu o poljoprivrednom zemljištu (NN 20/18., 115/18. i 98/19.) smatraju se oranice, vrtovi, livade, pašnjaci, voćnjaci, maslinici, vinogradi, ribnjaci, trstici i močvare, kao i drugo zemljište koje se može privesti poljoprivrednoj proizvodnji. Poljoprivredne površine se koriste kao resurs za proizvodnju kvalitetnih poljoprivrednih proizvoda (zdrave hrane), radi poboljšanja opskrbe lokalnog stanovništva, te su važne za održavanje ekološke ravnoteže, krajobrazne, biološke raznolikosti i održivog razvitka prostora. Poljoprivredne površine se u prostornim planovima određuju temeljem pedoloških studija, kao osobito vrijedna obradiva tla (P1), vrijedna obradiva tla (P2), te ostala obradiva tla (P3). S obzirom na povoljne klimatske uvjete DNŽ ima mogućnost uzgoja mnogih vrsta poljoprivrednih kultura (voće, povrće, vinova loza, masline, cvijeće...), no relativno mala površina DNŽ i specifičan geografski oblik dijelom ograničavaju mogućnosti za intenzivniju poljoprivrednu proizvodnju, osim na području ušća rijeke Neretve.

Na prostoru DNŽ uzgajaju se najosjetljivije vrste voćaka kao što su agrumi, povrće i cvijeće na otvorenim površinama tijekom kalendarske zime, samoniklo aromatično i ljekovito bilje na pašnjacima, vinova loza i masline koje podnose višemjesečne ljetne suše. Razvoj poljoprivrede u DNŽ treba temeljiti na tržišnim načelima i obiteljskom poljoprivrednom gospodarstvu, posebno u voćarstvu, vinogradarstvu i povrćarstvu. Na području DNŽ poljoprivredne površine prikladne su za razvoj ekološka poljoprivrede.

Također, na području DNŽ ima vrlo malo osobito vrijednih obradivih zemljišta u smislu Zakona o poljoprivrednom zemljištu, međutim na pojedinim geografskim područjima uzgajaju se kulture za proizvodnju vrhunskih proizvoda, stoga su ta zemljišta (dijelovi krških polja, terasaste padine) definirana kao osobito vrijedno obradivo zemljište (P1). Ova zemljišta nalaze se na 14 lokacija i ne može im se mijenjati namjena. Najveće površine vrijednih obradivih zemljišta (P2) nalaze se na području velikih krških polja kao što su Vrgoračko i Konavosko polje, te u dolini rijeke Neretve. Ostala obradiva tla nalazi se na području brojnih manjih krških polja na poluotoku Pelješcu, te na otocima Korčula, Mljet, Lastovo, Lopud kao i u naseljima Orašac i Trsteno. Na području županije ima 78.240 ha poljoprivrednih površina, no obradivo je samo 20.988 ha. Oko 10.000 ha (50 %) obradivog tla pogodno je za poljoprivrednu proizvodnju, odnosno ne postoje značajnija ograničenja upotrebe. Oko 5.000 ha tla ističe se posebnim svojstvima koja ih čine prikladnima za proizvodnju posebnih vrsta poljoprivrednih proizvoda (vrhunska vina, agrumi, zimsko povrće na otvorenom itd.). Oko 8.000 ha (40 %) čine tla manje pogodna za poljoprivrednu proizvodnju, odnosno tla na kojima su moguća privremena ili trajna ograničenja upotrebe zbog reljefa, heterogenosti matičnog supstrata, povremenih suša, vlažnosti, zbijenosti, alkaličnosti i sl. te su potrebni manji zahvati agro ili hidromelioracija. Preostalih 2.900 ha (oko 10 %) čine tla neprikladna za proizvodnju zbog velikih nagiba terena, kamenitosti, plitkosti profila, nemogućnosti primjene mehanizacije ili slabe drenaže. Na području DNŽ također se nalazi između 4.000 i 5.000 ha tla koje je trajno zamočvareno, odnosno neplodno (dolina Neretve).

Sumarno, struktura obradivog tla DNŽ prema poljoprivrednim kulturama je sljedeća: 48,2 % su oranice, 28,7% su maslinici, 21 % su vinogradi i 2,1 % su livade, dok veći dio neobradivih poljoprivrednih površina (46.875 ha) prekrivaju pašnjaci. Iako za područje DNŽ nije izrađena agroekološka osnova, definirani su glavni potencijali poljoprivredne proizvodnje: maslinarstvo, vinarstvo i pčelarstvo, a u dolini Neretve uzgoj voća i povrća. Maslina je po površinama najzastupljenija poljoprivredna kultura na prostoru DNŽ; uzgaja se na oko 2.600 ha, što čini 27 % ukupno korištenih poljoprivrednih površina.

Unatoč tome, djelatnost maslinarstva suočena je s određenim poteškoćama i specifičnostima zbog kojih nije postignut puni potencijal proizvodnje. U sortnom sastavu maslinika DNŽ, najzastupljenije sorte su: Oblica, Lastovka, Drobnica, Leccino, Bjelica dubrovačka, Piculja i Levantinka. DNŽ je izuzetno bogata autohtonim sortimentom s preko 30 uzgajanih sorti. Prema dostupnim podacima APPRRR-a, u DNŽ je evidentirano 483.353 stabala. Maslinarska se proizvodnja obavlja na malim i rascjepkanim posjedima prosječne veličine 0,56 ha, što je manje od prosjeka RH (0,71 ha), Istarske (0,99 ha) i Splitsko-dalmatinske županije (0,76 ha), a pogotovo od prosjeka nekih europskih maslinarskih zemalja (Španjolska 5,5 ha, Grčka 1,5 ha, Italija 1,3 ha). Navedene su činjenice uzrok visokih troškova proizvodnje maslina i maslinova ulja, te posljedično slabe rentabilnosti i dohodovnosti maslinarske proizvodnje. Prema površinama, razvijenosti proizvodnje te organiziranosti maslinara, otok Korčula je najznačajnije maslinarsko područje u DNŽ. Prema NAPNAV-u, na području DNŽ postoji umjereni do visoki potencijal za navodnjavanje više od 23.500 ha poljoprivrednih površina, no sadašnji kapaciteti omogućuju navodnjavanje tek jednog manjeg dijela tih površina (oko 920 ha). Plan navodnjavanja DNŽ usvojen je 2007. godine, a njime su definirana potencijalna i prioritetna područja za navodnjavanje s obzirom na ograničenja, ukupne površine od 26.855 ha.

Razvoj većih sustava navodnjavanja otežava izrazita rascjepkanost poljoprivrednih parcela koja je najvećim dijelom geografski i krajobrazno uvjetovana. Iako na području Županije s obzirom na povoljne klimatske prilike postoji mogućnost razvoja mnogih

poljoprivrednih kultura poput voća, povrća, vinove loze, maslina, cvijeća itd., relativno mala površina županije i specifični oblik ograničavaju mogućnosti intenzivne poljoprivredne proizvodnje, osim na području ušća Neretve.

Prosječna površina poljoprivrednog posjeda iznosi 0,9 ha, što je gotovo 7 puta manje od prosječne površine na razini RH. U ukupnoj površini dominiraju posjedi veličine manje od 3 ha (79,6 %), dok je vrlo mali udio posjeda površine veće od 20 ha (4,4 %). Osnovni razvojni problemi poljoprivredne u DNŽ su:

- nedostatak cjelovite strategije razvoja poljoprivrede,
- neriješeni imovinsko-pravni odnosi (neažurnost gruntovnica),
- usitnjenost poljoprivrednih posjeda i nepovezanost malih proizvođača,
- nedovoljna iskorištenost poljoprivrednih površina,
- neadekvatna rješenja na državnoj i lokalnoj razini vezano uz raspolaganje poljoprivrednim zemljištem (zakup i otkup),
- nezadovoljavajuća razina otkupa i plasmana poljoprivrednih proizvoda,
- nedovoljno lokalno povezivanje i partnerstvo u ruralnom razvoju.

Za RH je karakteristično dvojno vlasništvo: poljoprivredno zemljište u državnom vlasništvu i poljoprivredno zemljište u privatnom vlasništvu fizičkih ili pravnih osoba. Sadašnja veličina i rascjepkanost posjeda je ograničavajući čimbenik razvitka cjelokupne hrvatske poljoprivrede. Da bi se obiteljsko poljoprivredno gospodarstvo (OPG), kao okosnica agrarnog razvoja odnosno temeljni oblik organizacije poljoprivredne proizvodnje u Hrvatskoj, osposobio za racionalnu i profitabilnu proizvodnju, nužno mu je osigurati optimalne proizvodne kapacitete. Stoga je privatizacija državnog poljoprivrednog zemljišta jedinstvena prilika za povećanje poljoprivrednih gospodarstava i rješavanje zemljišnih vlasničkih prava.

Obzirom na osobite značajke naseg područja i tradicionalnu usitnjenost posjeda, nužno je iznalaziti suvremene oblike okrupnjavanja zemljišnih čestica poljoprivrednih gospodarstava (komasacija i arondacija) kojima se utječe na smanjivanje proizvodnih troškova u poljoprivredi, ali oni zahtijevaju uređene vlasničke odnose te izgradnju kanalske i putne mreže. Zbog nesređenosti katastra, još uvijek na nacionalnoj razini ne postoji jedinstvena evidencija o poljoprivrednom zemljištu te oblicima njegova korištenja i raspolaganja. Tako ne postoji ni međusobna povezanost svih nadležnih tijela u provođenju učinkovite zemljišne politike u jedinstveni informacijski sustav.

Praćenjem dokumenata prostornog uređenja JLS-ova uočena je tendencija prenamjene poljoprivrednog zemljišta u građevinska područja naselja čime se povećava potencijalna i stvarna ugroženost i gubitak tla. Radi očuvanja i zaštite poljoprivrednog zemljišta od prenamjene, ovakve trendove treba svesti na najmanju moguću mjeru i težiti da se što veće površine poljoprivrednog zemljišta privedu osnovnoj namjeni.

U proteklom razdoblju u svrhu poljoprivredne proizvodnje učestala je izgradnja poljoprivrednih građevina čija je izgradnja, temeljem ZOPU-a, a kroz prostorne planove omogućena izvan granica građevinskih područja. Ovakva izgradnja, iako je u svrhu unapređivanja poljoprivredne proizvodnje, smanjuje obradive površine te je stoga potrebno detaljnije planiranje izgradnje izvan granica građevinskih područja kojim bi se spriječilo neopravdano zauzimanje poljoprivrednih površina i izgradnja građevina koje tijekom korištenja ne mogu opravdati svoju svrhu.

II.3.2.8. Stočarstvo

U DNŽ postoje mogućnosti za uzgoj stoke i podizanje manjih stočnih farmi te razvoj pčelarstva, međutim stočarstvo nije osobito razvijeno. Na području DNŽ registrirano je samo 0,1 % ukupnog broja svinja, 0,8 % ovaca i 0,45 % goveda u RH, dok je nezantno viši udio koza (4,3 % od ukupnog broja koza u RH). U RH je zabilježeno 26 izvornih i zaštićenih pasmina i sojeva domaćih životinja, od kojih je u DNŽ prisutna visoko ugrožena pasmina izvorne ovce dubrovačka ruda koja se uzgaja na području od Pelješca do Prevlake, zatim primorsko-dinarski magarac (visoko ugrožena pasmina na području južnog i srednjeg dijela hrvatskog priobalja), hrvatska bijela koza (potencijalno ugrožena pasmina koja se uzgaja u okolini Dubrovnika i na dalmatinskim otocima) te siva pčela koja se kao jedna od najcjenjenijih pasmina pčela uzgaja po čitavom svijetu.

II.3.2.9. Ribarstvo i marikultura

Ribolov, ribogojstvo (marikultura) i prerada ribe tradicionalno su značajne djelatnosti u priobalnom i otočkom dijelu RH, međutim za DNŽ se može reći da je ribarstvo i marikultura razvijena, ali ne i prerada ribe. Najznačajniji segmenti gospodarskog morskog ribolova su kočarski i plivaričarski ribolov. U kočarskom ribolovu dominiraju oslić, škamp i trlja, a u plivaričarskom - pelagički ulov plave ribe: srdela, inćun i papalina te ulov tuna za potrebe daljnjeg uzgoja. Ukupan godišnji ulov pokazuje smanjenje u 2015. u usporedbi s 2014. godinom (sa 78.887 tona na 72.264 tone). Ovaj ulov je dominantno nastao zbog smanjenja

Općina/grad	naselje	naziv /lokalitet	Dužina obale preko 50m	Dubina veća od 3m	Post/plan
Dubrovnik	Sustjepan	Sustjepan	D	D	pl
Vela Luka	Vela Luka	Vela Luka	Ž	D	pl

Tablica 70. Ribarske luke državnog i županijskog značaja
Izvor: PPDNŽ

God.	Dozvoljena količina uzgoja školjkaša	Ostvarena proizvodnja dagnji	Ostvarena proizvodnja kamenica	Ostvarena proizvodnja kamenica ²	Iskorištenost koncesije za dagnje ¹	Iskorištenost koncesije za kamenice ²	Iskorištenost koncesije za školjkaše ^{1,2}
	(t)	(t)	(kom)	(t)	(% od dozvoljenog)		
2012.	-	247.3	262 299	21.0	-	-	-
2013.	-	410.1	543 454	43.5	-	-	-
2014.	2245.3	379.2	502 853	40.2	16.9	1.8	18.7
2015.	2667.7	372.1	878 891	70.3	13.9	2.6	16.5
2016.	1384.0	346.1	1 071 415	85.7	14.5	3.6	18.1
2017.	3170.4	493.3	1 147 895	91.8	15.6	2.9	18.5
2018.	4186.5	441.1	1 008 125	80.7	10.5	1.9	12.5

Tablica 71. Proizvodnja školjkaša u Malostonskom zaljevu u razdoblju od 2012. - 2018.
Izvor: MINPOLJO
Napomena: Izračunato kao (Ostvarena proizvodnja/Dozvoljena količina uzgoja) x100%, 2 korištena je tržišna veličina od 80g za preračun komada kamenica u tone

Grafikon 18. Akvakulturna proizvodnja u Malostonskom zaljevu – Kamenice / Dagnje (t)
Izvor: MINPOLJO

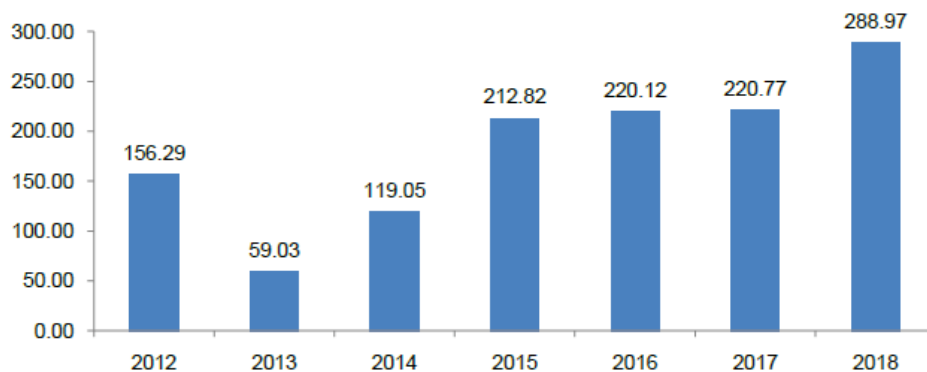
ulova plave ribe i to poglavito srdele (u 2014. 55.783 tone, a u 2015. 50.108 tona). Za razliku od srdele, ulov incuna je porastao s 8.594 tona na 12.340 tona. Ulov bijele ribe pokazuje pad s 4.055 tona u 2014. na 3.880 tona u 2015. Posljedica je to pada ulova velikog broja vrsta, a dominantno oslića. Oslić pokazuje izraziti pad u razdoblju 2013. - 2015. (pad od 1.138 tona u 2013. na 778 tona u 2015.). Ulov trljice blatarice ne pokazuje značajnije promjene. Kod glavonožaca je zabilježen pad godišnjeg ulova (u 2014. 1.624 tone, a u 2015. 1.315 tona). Imajući u vidu loše stanje stokova glavnih vrsta koje se eksploatiraju, tijekom 2015. poduzimane su brojne mjere s ciljem smanjenja ribolovne smrtnosti u ribolovu mrežama plivaricama (srdele i incun) te u kočarskom ribolovu (poglavito zbog stanja populacije oslića i škampa). Mjere su obuhvaćale trajnu obustavu ribolovnih aktivnosti ("scraping") te privremene mjere obustave ribolova.

Sukladno predviđanjima, u 2015. je došlo do smanjenja broja brodova u ribolovnoj floti. U odnosu na 2014., broj plovila u ribarskoj floti RH smanjen je za 30 brodova. Ukupni kapacitet flote izražen tonažom (GT) povećan je za 6.057 tone. Međutim, prisutan je trend pada ukupne snage flote. U odnosu na 2014. zabilježen je pad za 7.269 kW. Trend smanjenja broja i snage ribolovne flote je očekivan s obzirom na program otkupa brodova (i povlastica) koji više neće sudjelovati u ribolovu.

God.	Ostvarena proizvodnja (t)	Dozvoljena količina uzgoja (t)	Ostvarena proizvodnja (% od dozvoljene)	Dozvoljena količina uzgoja u Malostonskom zaljevu (t)
2012.	156.29	n/a	n/a	n/a
2013.	59.03	n/a	n/a	n/a
2014.	119.05	691.88	17.21	n/a
2015.	212.82	691.88	30.76	n/a
2016.	220.12	527.63	41.72	n/a
2017.	220.77	827.24	26.69	n/a
2018.	288.97	1252.30	23.08	1067.30

Tablica 72. Akvakulturna proizvodnja bijele morske ribe u DNŽ od 2018.- 2021. i dozvoljene količine uzgoja u Malostonskom zaljevu
Izvor: MINPOLJO

Grafikon 19. Akvakulturna proizvodnja bijele morske ribe u DNŽ (t)
Izvor: MINPOLJO

Tablica 73. Registar dozvola u akvakulturi 2018. – 2020.
Izvor: MINPOLJO

Godina izdavanja koncesije	Lokacija	Broj koncesija	Površina (m ²)	Vrsta	Dozvoljena količina (t)
2018.	Malostonski zaljev	103	868.664	Dagnja i kamenica	2.318,83
	Malostonski zaljev	3	129.659	Lubin i komarča	777,95
2019.	Malostonski zaljev	121	321.248	Dagnja i kamenica	732,70
	Malostonski zaljev	2	45.105	Lubin i komarča	270,63
	Uvala Bezdijsa	1	12.008	Lubin i komarča	85,00
	Otočić Galičnjak	1	35.000	Lubin, komarča, zubatac i hama	100,00
2020.	Malostonski zaljev	4	32.377	Dagnja i kamenica	80,94
Dagnje i kamenice		228	1.222.289		3.132,00
Ribe		7	221.772		1.234,00
Ukupno		235	1.444.061	0	4.366

Ribarska infrastruktura je nerazvijena i nedovoljna za uspješan i učinkovit razvoj ribarstva. Ribarskih luka nema, u planu realizacije je izgradnja ribarske infra i suprastrukture u lukama otvorenim za javni promet Sustjepan - Dubrovnik i Vela Luka (Tablica 70.). Iskrcajna mjesta prostorno su oskudna, a pristupne prometnice nisu u dobrom stanju. Nedostatak modernih ribarskih plovila, nedovoljno organiziran nadzor nad ribarenjem, loša provedba zakonskih mjera i nepostojanje praćenja ribljeg fonda. Akvakultura je važan gospodarski segment, posebice za područje Malostonskoga zaljeva, s potencijalom razvoja mnogo većim od iskorištenog. Marikultura, posebno uzgoj školjakaša u DNŽ ima višestoljetnu tradiciju te je od velike važnosti da se omogući i daljnji održivi razvoj ove gospodarske grane za lokalno stanovništvo. Glavni proizvodi marikulture su dagnje i kamenice, a od riba brancin, orada, tuna i cipal.

Kao i u poljoprivredi veliki problem u akvakulturi predstavlja usitnjenost i nepovezanost subjekata koji se njome bave. U ovoj proizvodnji i nadalje ostaju određeni problemi kao što je zastarjela tradicionalna tehnologija uzgoja koja nije riješila problem obraštaja, zaštita mladici od predatora, mogućnosti preseljenja na izloženije lokacije, zaštita od bolesti i zagađenja, te nedostatak sredstava za istraživanja i uvođenje u proizvodnju više novih autohtonih vrsta.

U cilju razvoja akvakulture, Županija je od Sveučilišta u Dubrovniku naručila „Studiju procjene stanja marikulture u Malostonskom zaljevu“ 2020. godine. Prema podacima iz Studije, Malostonski zaljev predstavlja najveće proizvodno područje europske plosnate kamenice s oko 85 % udjela u ukupnoj proizvodnji u Sredozemlju. S obzirom na to da ukupna svjetska proizvodnja europske plosnate kamenice ne prelazi 3.000 tona, očigledna je važnost očuvanja Malostonskog zaljeva i školjkarstva. Prostonim planom Županije određene su lokacije uzgajališta školjaka i ribe na moru uz obalu (10 lokacija). Lokaliteti namijenjeni marikulturi određeni su u širokim potezima, a nalaze se u cijelom Malostonskom zaljevu i Malom moru koje je podijeljeno između 4 općine (Dubrovačko primorje, Ston, Slivno i Janjina), uz sjevernu obalu Pelješca od Malog mora do Lovišta koje je podijeljeno između 3 općine (Janjina, Trpanj i Orebić), te uz sjevernu obalu otoka Mljetu od Sobre do Kozarice. Pojedinačni lokaliteti su također planirani uz obalu i raspoređeni su na 7 manjih lokacija i to u Dubrovačkom primorju uvala Hudoba, u Konavlima na Prevlaci, uz otočić Galičnjak na Mljetu, na području Blace - Osinji i u uvali Vinogradina u Općini Slivno te na području Česminova - Žukova u Veloj Luci, od kojih su jedino aktivne koncesije na Mljetu uz otočić Galičnjak i na području Blace – Osinji u općini Slivno.

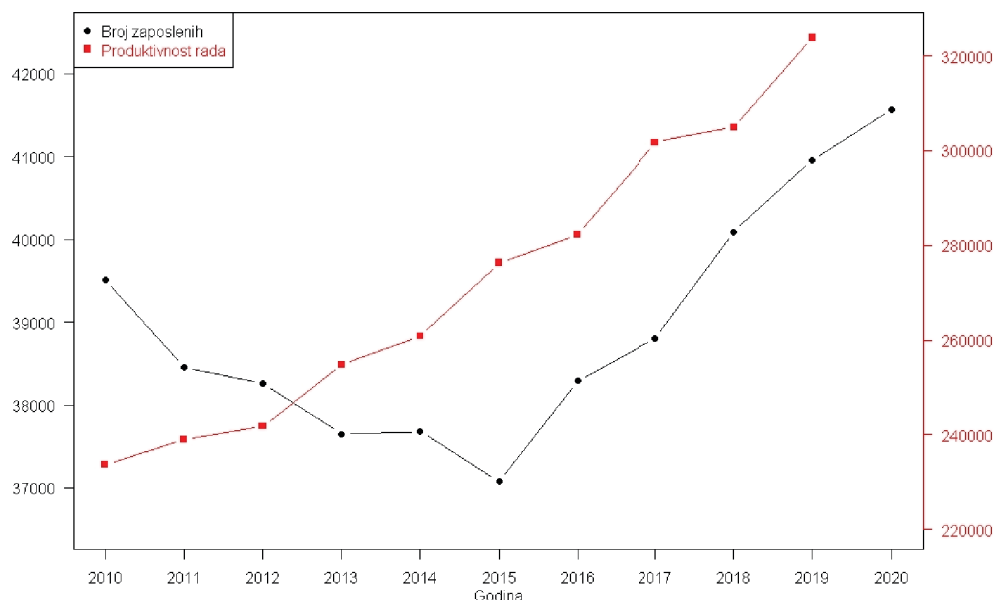
Prema "Odluci o izmjeni Odluke o davanju koncesije na pomorskom dobru u svrhu gospodarskog korištenja pomorskog dobra radi obavljanja djelatnosti uzgoja školjaka i riba na području posebnog rezervata Malostonskog zaljeva i Malog mora" iz 2015. (NN 83/15.), sve izdane koncesije imaju dozvoljene godišnje količine uzgoja koje se računaju po površini koncesije i iznose 2.5 kg po m² za školjkaše i 6 kg po m² za bijelu morsku ribu neovisno o proizvodnoj zoni. Isključivo u Malostonskom zaljevu proizvodi se preko milijun komada europske plosnate kamenice godišnje (Tablica 20.; Slika 6.), što čini 90 – 95 % proizvodnje kamenica u RH te oko 450 tona dagnji što je oko 50 % ukupne proizvodnje u RH.

U DNŽ se uzgaja nešto manje od 300 tona bijele morske ribe (Tablica 71.; Grafikon 19.). Uzgoj ribe je u posljednjem desetljeću jedan od najbrže rastućih sektora u proizvodnji hrane u svijetu, što pokazuju i podaci o marikulturi u DNŽ. U izvještajnom razdoblju se proizvodnja bijele ribe u Županiji gotovo udvostručila, što je jasan pokazatelj značenja ove djelatnosti. Ipak proizvodnja na razini cijele DNŽ čini tek oko 2,4 % od ukupne proizvodnje RH, koja je u 2018. iznosila 12,19 tona.

Prema podacima Ministarstva poljoprivrede, u zadnje četiri godine izdano je ukupno 235 dozvola za obavljanje djelatnosti marikulture i to 228 za dagnje i kamenice i 7 za ribe (Tablica 73.). Koncesijske površine su locirane u Malostonskom zaljevu s površinom koncesija od 122 ha za dagnje i kamenice i 17 ha za ribe. Ostale su dvije lokacije (Bezdića i Galičnjak) u površini 4,7 ha morske površine. Ukupna dozvoljena količina uzgoja dagnji i kamenica koje su isključivo u Malostonskom zaljevu je 3.132 tone, i ribe u Malostonskom zaljevu 1.048,58 tona, dočim na dvije manje lokacije uzgoj robe je ograničen na 185 tona. 2018. izdano je 106 dozvola, 2019. - 125. 2020. – 4, dok za 2021. nema podataka, pri čemu su mnoge koncesije istjecale u 2022. godini.

II.3.3. Zaposlenost i proizvodnost rada

U DNŽ je u 2019. godini bilo zaposleno 40.956 osoba, a u 2020. godini 41.566 osoba.² Broj zaposlenih je pao u periodu od 2010. do 2015., nakon čega kontinuirano značajno raste do 2020. godine (Grafikon 20.). S 2010. na 2015. godinu broj zaposlenih pada 6,2 %, da bi zatim broj zaposlenih rastao od 12,1 % s 2015. na 2020. godinu. Za usporedbu, na razini cjelokupnoga hrvatskog gospodarstva zaposlenost je u 2015. u odnosu na 2010. godinu padala 6,6 %, da bi zatim u 2020. u odnosu na 2015. godinu rasla 10,6 %.

Grafikon 20. Zaposlene osobe i produktivnost rada, DNŽ, 2010. – 2020. (u kunama)
Izvor: DZS

2 - Ukupni zaposleni obuhvaćaju individualne poljoprivrednike, zaposlene u obrtu i slobodnim profesijama i zaposlene u pravnim osobama, pri čemu je stanje na dan 31. ožujka. Ovaj pristup uspoređan je s izvješćem Javne ustanove Zavod za prostorno uređenje Primorsko-goranske županije (2018.) Izvješće o stanju u prostoru Primorsko-goranske županije za razdoblje od 2013. do 2016. godine.

Produktivnost rada, definirana kao BDP po zaposlenom u DNŽ bilježi konstantan rast u periodu 2010. – 2019. godina. Produktivnost rada je u 2010. godini iznosila 233.652 kune, raste na 276.294 kune (18,3 % s 2010. godine) u 2015. godini te konačno raste do 323.864 kune (38,6 % s 2010. godine; 17,2 % s 2015. godine) u 2019. godini. Usporedi li se produktivnost rada DNŽ s produktivnosti rada cjelokupnog hrvatskog gospodarstva, može se utvrditi da je DNŽ imala višu produktivnost rada od produktivnosti rada cjelokupnog hrvatskog gospodarstva 2010. godine (RH = 232.738; DNŽ = 233.652), a DNŽ zatim bilježi sve veću produktivnost rada naspram produktivnosti rada cjelokupnog hrvatskog gospodarstva u 2015. godini (RH = 258.124; DNŽ = 276.294) i u 2019. godini (RH = 282.647; DNŽ = 323.864). Kao što je prethodno utvrđeno, struktura gospodarstva DNŽ u značajnoj mjeri okrenuta je uslužnim djelatnostima vezanim uz turizam, odnosno 41,4 % BDV-a DNŽ proizlazi iz trgovine na veliko i malo, prijevoza i skladištenja, smještaja, pripreme i usluživanja hrane. U prijašnjem poglavlju pruženi su podatci o noćenjima i dolascima turista, koji su mogući izvor rasta produktivnosti rada, primjerice, hotel uz isti broj zaposlenih, ali veću popunjenost kapaciteta stvara veće prihode po zaposlenom (odnosno veću produktivnost rada).

II.3.4. Zaposlenost

Prema podacima Državnog zavoda za statistiku, na dan 31. ožujka 2020. godine na području DNŽ bilo je zaposleno 41.566 osoba. U strukturi zaposlenih prevladavaju zaposleni u pravnim osobama s udjelom od 82 %, slijede obrtnici, samostalni djelatnici te njihovi zaposlenici (16,9 %), dok najmanji udio čine poljoprivrednici, 1,1 %.

Tablica 74. Zaposleni u poslovnim subjektima, DNŽ i RH, 31. ožujka 2020. Izvor: DZS

	Zaposleni kod pravnih osoba	Zaposleni u obrtu i slobodnim profesijama	Zaposleni osiguranici poljoprivrednici	Ukupno
DNŽ	34 076	7041	449	41 566
DNŽ = 100%	82.0	16.9	1.1	100
Hrvatska	1 273 214	181 959	19 181	1 474 354
Hrvatska = 100%	86.4	12.3	1.3	100
DNŽ (% od RH)	2.7	3.9	2.3	2.8

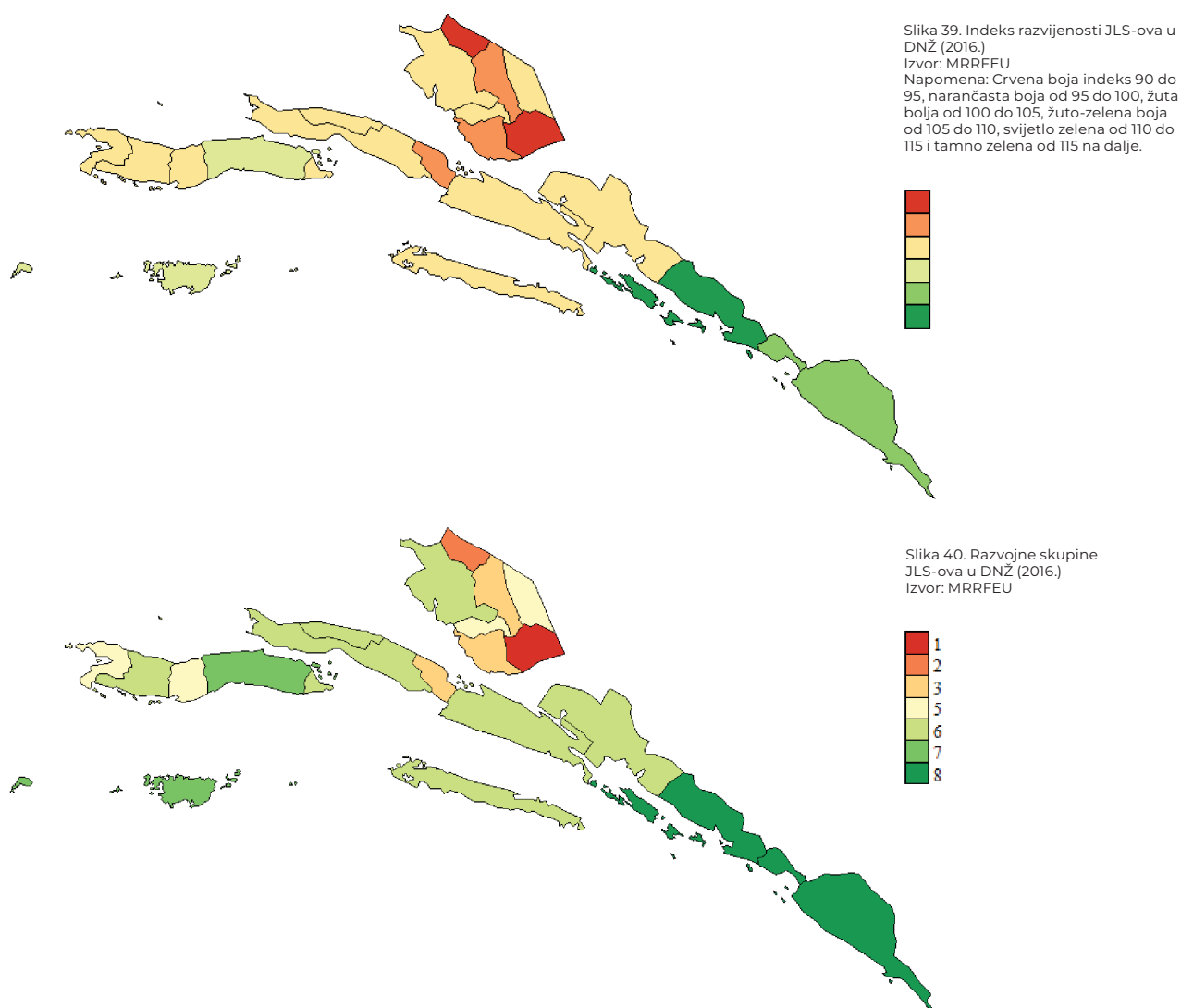
U usporedbi sa strukturom zaposlenih na razini hrvatskog gospodarstva, DNŽ obilježava iznadprosječan udio obrtnika i samostalnih djelatnika (16,9 % naspram 12,3 %) te ispodprosječni udio poljoprivrednika (1,1 % naspram 1,3 %). U ukupnoj zaposlenosti hrvatskog gospodarstva DNŽ sudjeluje s 2,8 % (stanje na dan 31. ožujka 2020. godine; Tablica 74.). Broj zaposlenih osiguranika poljoprivrednika pada od 2000. do 2015., nakon čega je broj stabilan na otprilike 450 zaposlenih poljoprivrednika u DNŽ. U 2015. godini, naspram 2000. u DNŽ je ostvaren pad od 73,3 % zaposlenih poljoprivrednika (Tablica 76.), dok u isto vrijeme raste broj zaposlenih kod pravnih osoba (11,8 %) i zaposlenih u obrtu i slobodnim profesijama (25,3 %). U periodu 2010. do 2020. godine stabilan je broj zaposlenih osiguranika poljoprivrednika, uz rast broja zaposlenih kod pravnih osoba (7,4 %) te pad zaposlenih u obrtu i slobodnim profesijama (- 2,2 %).

Tablica 75. Zaposleni u poslovnim subjektima, DNŽ, od 2000. do 2020. Izvor: DZS

Godina	Zaposleni kod pravnih osoba	Zaposleni u obrtu i slobodnim profesijama	Zaposleni osiguranici poljoprivrednici	Ukupno
2000.	26.890	5.240	1.670	35.800
2005.	29.266	6.596	1.089	38.956
2010.	31.733	7.200	579	41.522
2015.	30.071	6.565	446	39.097
2018.	32.802	6.846	443	42.109
2019.	33.531	6.967	458	42.975
2020.	34.076	7.041	449	43.586
Indeks 2020./2000.	126.7	134.4	26.9	121.7
Indeks 2020./2005.	116.4	106.7	41.2	111.9
Indeks 2020./2010.	107.4	97.8	77.5	105.0

II.3.5. Vrednovanje društveno-gospodarskog razvoja DNŽ i njezinih JLS-ova

Indeks razvijenosti DNŽ kojeg objavljuje Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije iznosi 108,58 u 2016. godini, te se nalazi na trećem mjestu u RH, iza Grada Zagreba i Istarske županije. DNŽ spada u najvišu razvojnu skupinu županija. Najviša razvojna skupina (skupina 8) JLS-ova u DNŽ obuhvaća Dubrovnik, Župu Dubrovačku i Konavle. Skupina 7 obuhvaća Korčulu i Lastovo, dok skupina 6 obuhvaća Orebić, Trpanj, Blato, Mljet, Lumbardu, Dubrovačko Primorje, Ston i Ploče. Skupina 5 obuhvaća Vela Luku, Metković, Smokvicu i Opuzen. Ne postoji JLS u skupini 4, dok skupina 3 obuhvaća Janjinu, Kulu Norinsku i Slivno. Skupina 2 obuhvaća Pojezerje, a skupina 1 je Zažablje. Drugim riječima, razvijenost DNŽ je heterogena, pri čemu su razvijenije JLS u kojima je snažnije razvijen turizam (Slika 37.; 38.).

Tablica 76. prikazuje iznose registrirane nezaposlenosti u JLS-ima DNŽ. U periodu 2010. do 2019. godine registrirana nezaposlenost na području DNŽ umanjena je sa 7.461 (u 2010.) na 4.575 (u 2019.) nezaposlenih. U 2020. godini raste nezaposlenost na 6.355 nezaposlenih (rast od 39 %). Nezaposlenost u Dubrovniku je umanjena za 50,3 % u periodu od 2010. na 2019. godinu (s 2,184 na 1,085), a u 2020. godini nezaposlenost raste na 1.912 nezaposlena. Nezaposlenost u Metkoviću je umanjena u periodu od 2010. na 2019. godinu (s 1.394 na 1.192), a u 2020. godini, nezaposlenost se vraća na razinu sličnu onoj u 2010. godini u Metkoviću (na 1.362 nezaposlena). Nezaposlenost u Pločama je umanjena u periodu od 2010. na 2019. godinu (s 683 na 425), a u 2020. godini, nezaposlenost u Pločama se vraća na 526 nezaposlena. Jedine dvije JLS-e koje su imale rast nezaposlenih između 2010. te 2019. i 2020. godine su manje općine Pojezerje i Zažablje (Tablica 76).

Tablica 76. Nezaposlenost po
JLS - ovima
Izvor: HZZZ - Statistika

Godina	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.
Dubrovačko-Neretvanska	7461	7340	7578	8023	8148	7762	6716	5810	4922	4575	6355	5353
Blato	229	230	242	253	239	214	184	148	105	95	108	77
Dubrovnik	2184	2031	1969	1991	1959	1841	1493	1279	1169	1085	1912	1622
Konavle	441	431	456	458	458	403	314	250	219	211	406	316
Korčula	365	379	397	421	416	374	329	256	215	208	266	186
Kula Norinska	151	151	188	224	227	210	204	177	136	140	160	132
Lastovo	52	58	67	65	74	75	62	61	43	43	51	37
Metković	1394	1432	1575	1774	1903	1891	1702	1524	1294	1192	1362	1250
Mljet	41	41	44	45	43	48	36	31	29	26	40	32
Opuzen	260	256	255	265	284	294	291	264	218	179	180	165
Orebić	192	176	176	189	189	200	157	130	97	120	163	101
Ploče	683	681	696	760	807	775	682	593	495	425	526	485
Pojezerje	60	72	83	94	86	88	96	94	78	76	87	78
Slivno	133	146	146	163	178	176	167	150	121	119	143	116
Smokvica	55	61	57	64	65	58	46	39	28	29	38	27
Ston	168	157	148	167	147	121	95	75	69	58	76	69
Vela Luka	301	288	313	301	281	250	258	223	170	153	179	133
Zažablje	76	94	92	120	139	120	108	90	79	80	93	73
Dubrovačko Pri-morje	84	87	89	92	86	82	63	58	48	40	69	49
Janjina	31	30	26	25	29	29	22	19	20	15	17	22
Lumbarda	93	83	87	86	90	87	83	64	47	45	60	48
Trpanj	31	25	29	28	33	38	30	33	24	25	33	17
Župa Dubrovačka	439	434	444	439	415	388	295	251	218	211	386	317

II.3.6. Vanjskotrgovinska razmjena

U periodu 2010. na 2019. godinu, izvoz iz DNŽ u inozemstvo je bio u padu s 227 na 201 milijun kuna, nakon čega naglo raste u 2020. godini na 348 milijuna kuna. S druge strane, uvoz raste u istom periodu s 396 na 469 milijuna kuna, uz manji pad u 2020. godini na 431 milijun kuna. Saldo vanjskotrgovinske razmjene je negativan u 2010. godini i iznosi -169 milijuna kuna te raste kroz vrijeme, pa tako iznosi -353 milijuna kuna u 2016. godini, -268 milijuna kuna u 2019. godini te zatim pada na -83 milijuna kuna. Deficit salda vanjskotrgovinske bilance u DNŽ raste sporije naspram deficita salda vanjskotrgovinske bilance RH (Tablica 77.).

Tablica 77. Vanjskotrgovinska razmjena
DNŽ i RH, 2010. – 2020. (u milijunima
kuna)
Izvor: DZS

Godina	DNŽ			RH		
	Izvoz	Uvoz	Saldo VTB	Izvoz	Uvoz	Saldo VTB
2010.	226.6	396.1	-169.4	64.891,6	110296,8	-45405.3
2011.	246.3	397.2	-150.9	71.234,1	121036,2	-49802.1
2012.	176.7	530.0	-353.3	72380,7	121899,4	-49518.6
2013.	224.2	407.3	-183.2	72594,6	125051.9	-52457.3
2014.	221.2	351.0	-129.8	79099,3	130673.2	-51573.9
2015.	247.0	547.9	-300.8	87772,4	140747.8	-52975.3
2016.	201.1	553.8	-352.6	92763,2	148474.5	-55711.3
2017.	156.9	442.0	-285.1	104601,0	163313.1	-58712.2
2018.	214.4	551.6	-337.2	107913,4	176215.7	-68302.3
2019.	201.1	469.1	-268.0	112877,8	185197.4	-72319.6
2020.	347.5	430.7	-83.1	112130,8	172433.3	-60302.5
Indeks 2019./ 2010.	88.7	118.4	158.2	173,9	167.9	159.3
Indeks 2020./ 2010.	153.4	108.7	49.1	172,8	156.3	132.8

II.3.7. Zaključak

Cilj ovog poglavlja bio je utvrditi gospodarska kretanja u DNŽ u periodu od 2010. do 2020. godine. Gospodarstvo DNŽ snažno je usmjereno turističkoj djelatnosti i povezanim uslužnim djelatnostima. Posljednji dostupan indikator bruto domaćeg proizvoda DNŽ (2019. godine), ukazuje da je ekonomska aktivnost u DNŽ rasla u periodu 2010. – 2019. godine, i to po godišnjoj stopi bržoj od stope rasta hrvatskog gospodarstva. Uz navedeno, raste i broj zaposlenih, pada registrirana nezaposlenost i raste produktivnost rada. Unatoč rastu, popis stanovništva RH 2021. godine utvrđuje smanjenje broja stanovnika u DNŽ naspram 2011. godine za 6.706 stanovnika (- 5,5 %), pri čemu raste broj stanovnika iznad 65 godina za 18 %, ali značajnije pada broj mladih do 19 godina (- 14,6 %) i radno aktivnog stanovništva do 65 godina (- 9,3 %). Više je razloga za negativnu promjenu stanovništva u DNŽ. Mladi se rjeđe odlučuju za osnivanje obitelji ili osnivaju obitelji s manjim brojem djece, ulazak u Europsku uniju (EU, srpanj 2013.) je olakšao ostvarivanje radnog odnosa u drugim zemljama članicama EU, a istraživanja na razini RH uz razliku u kupovnoj moći plaće između RH i EU i problem stambenog zbrinjavanja, ukazuju na nezadovoljstvo mladih društvenim okruženjem kao razlog njihovog odlaska (Jurić, 2017). Uz pretpostavku daljnjeg rasta turizma te činjeničnog stanja s manjim brojem radno aktivnog stanovništva, gospodarstvenici u DNŽ će sve više uvoziti radnu snagu.

Kao što je navedeno, gospodarska struktura DNŽ usmjerena je prije svega turizmu, pa tako u 2019. godini, smještaj, priprema i usluživanje hrane, trgovina na veliko i malo, prijevoz i skladištenje predstavljaju 41 % bruto dodane vrijednosti (BDV) DNŽ. Zatim, građevinarstvo predstavlja značajnih 12 %, a poslovanje nekretninama dodatnih 10 % BDV DNŽ, pri čemu je potražnja u navedenim djelatnostima značajnim dijelom izvedena potražnja iz potražnje za turizmom. Ukupni prihodi poduzetnika u periodu 2010. – 2019. prema općini ili gradu sjedišta poduzeća u DNŽ, izuzev tri manje općine, imali su značajan rast. Vrijedi istaknuti Grad Dubrovnik sa značajnim rastom ukupnih prihoda poduzeća od 63,7 %, ali i rast općina Župa Dubrovačka (98,7 %) i Orebić (62,8 %) te gradova Korčula (45,3 %) i Opuzena (44,7 %). Nadalje, među JLS-ovima u kojima poduzeća imaju ukupne prihode manje od 20 milijuna kuna, značajni porast imale su općine Kula Norinska (47 %), Trpanj (98 %) te Slivno, Janjina i Pojezerje (više od 200 %).

U periodu 2010. do 2019. godine registrirana nezaposlenost na području DNŽ umanjena je sa 7.461 (u 2010.) na 4.575 (u 2019.) nezaposlenih. U 2020. godini nezaposlenost raste na 6.355 nezaposlenih (rast od 39 %). Nezaposlenost u Dubrovniku je umanjena za 50,3 % u periodu od 2010. na 2019. godinu (s 2.184 na 1.085), a u 2020. godini nezaposlenost raste na 1.912 nezaposlena. Nezaposlenost u Metkoviću je umanjena u periodu od 2010. na 2019. godinu (s 1.394 na 1.192), a u 2020. godini, nezaposlenost se vraća na razinu sličnu onoj u 2010. godini (na 1.362 nezaposlena). Nezaposlenost u Pločama je umanjena u periodu od 2010. na 2019. godinu (s 683 na 425), a u 2020. godini, nezaposlenost iznosi 526 nezaposlena. Jedine dvije JLS-e koje su imale manji rast nezaposlenih između 2010. te 2019. i 2020. godine su općine Pojezerje i Zažablje.

Rast gospodarstva DNŽ do 2019. godine ovisio je o turizmu, što ga čini osjetljivim na događaje u okruženju poput pandemije, rata ili prirodnih katastrofa.

Pandemija Covid - 19 u 2020. godini razotkrila je svu osjetljivost gospodarstva DNŽ na vanjske šokove. Poduzeća sa sjedištem u gotovo svim JLS-ovima DNŽ imala su značajan pad prihoda. Rezultati poslovanja poduzetnika u 2020. godini ukazuju na snažan negativni šok (- 70 %) u ključnim djelatnostima, pružanju smještaja te pripremi i usluživanju hrane, nakon čega padaju administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti (- 81,2 %), umjetnost, zabava i rekreacija (- 51,7 %), poslovanje nekretninama (- 36,6 %) i ostale uslužne djelatnosti (- 35,4 %). Pandemija je ukazala da je i sektor informacija i komunikacija u DNŽ osjetljiv na kretanja u turizmu, pa su tako prihodi poduzetnika u toj djelatnosti umanjene za - 43,7 %. S druge strane, poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo nisu osjetili pad tijekom pandemije. U 2021. godini vidljiv je oporavak glavnih gospodarskih grana u DNŽ, kojim se grane vraćaju otprilike na nivo iz 2016. godine.

Valja napomeniti da je DNŽ najuspješnija županija po ugovaranju sredstava iz EU fondova. Tome su svakako najviše pridonijeli gradnja Pelješkog mosta te rekonstrukcija Zračne luke Dubrovnik. Centar kompetencija u turizmu te izgradnja Županijskog centra za gospodarenje otpadom na lokaciji Lučino razdolje dva su projekta financirana EU sredstvima, koja će u narednom razdoblju pridonijeti investicijskim ciklusima krajnjeg juga.

Slijedom svega navedenog u izvještaju, moguće strateške smjernice razvoja gospodarstva u sljedećem desetljeću su:

Povećanje produktivnosti kroz smanjenje troškova i jačanje otpornosti

EU pruža mogućnosti bespovratnih sredstava za dio troškova zelene tranzicije koje kućanstva i poduzeća u DNŽ mogu iskoristiti kako bi sami proizvodili dio energije. Otpornost kućanstava i poduzeća je često njihova strateška odluka, koja podrazumijeva investiciju danas, kako bi se povećala otpornost i stvorile uštede u budućnosti.

Primjerice, uz rast troškova električne struje, povrat na investiciju u solarne panele je kraći, a prethodnom instalacijom solarnih panela veća je otpornost na šok u rastu cijena energenata. DNŽ u nadolazećem periodu ima za cilj povećati broj kućanstava i poduzeća koja su primila bespovratna sredstva od EU za energetske učinkovitost i vlastitu proizvodnju električne energije. Nakon otplate investicije u energetske učinkovitost, kućanstva povećavaju svoj raspoloživi dohodak kroz manje troškove struje, zbog čega se ponajprije treba pomoći onima koji zadovoljavaju uvjete, a slabijeg su imovinskog statusa. S druge strane, poduzeća su energetske učinkovitija čime imaju manje troškove, a uštede mogu usmjeriti u investicije.

Povećanje produktivnosti kroz povećanje prihoda

Uz pretpostavke sigurnosti u okruženju i jenjavanja pandemije, DNŽ ima mogućnosti za gospodarski rast i razvoj. U tom scenariju, daljnji rast gospodarstva DNŽ i dalje će se temeljiti na turizmu, a posebice će biti važan razvoj ponude za turiste više platežne moći. U DNŽ postoji značajan neiskorišten prostor u turističkim i poduzetničkim zonama. Razlog neiskorištenosti je u jazu između potražnje investitora za zonama i tražene cijene zemlje u zonama. Uspješno privlačenje stranih investicija u postojeće turističke zone, poput obnove Kupara i Plata može voditi rastu zaposlenosti, većem broju turista više platežne moći i boljem poslovanju komplementarnih usluga.

Poželjan je daljnji razvoj filmskog turizma, primjerice, snimanje serije *Game of Thrones* dokazano je omogućilo rast prihoda Gradu Dubrovniku ne samo kroz zapošljavanje građana tijekom snimanja, već i važnije kroz povećanje broja turista motiviranih posjetom lokacija na kojima se snimala serija (Tkalec i sur., 2017.). DNŽ ima preduvjete za razvoj selektivnih oblika turizma poput kulturnog, sportskog, seoskog, avanturističkog i zdravstvenog turizma koji mogu proširiti turističku sezonu u DNŽ. Konačno, potrebno je ispitati mogućnosti i koristi koje bi se mogle ostvariti od privlačenja tzv. *digitalnih nomada* u DNŽ posebice u funkciji širenja sezone.

Povećanje produktivnosti kroz razvoj sektora komplementarnih s turizmom

Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo su imali blagi rast u ukupnim prihodima tijekom pandemije. U periodu od 2010. do 2019., prije pandemije, relativni rast poljoprivrede, šumarstva i ribarstva (od 40 %) nije pratio rast djelatnosti pružanja smještaja i usluga hrane i pića (od 120 %), što ukazuje da se udio domaćeg proizvoda iz DNŽ u turističkoj ponudi DNŽ smanjivao. Razvoj poljoprivrede i ribarstva u DNŽ traži intervenciju s ciljem povećanja konkurentnosti poljoprivrednika i ribara te konačno povećanja udjela domaćeg proizvoda u turizmu DNŽ. Nekoliko je izazova u razvoju poljoprivrede i ribarstva, od kojih su dva ključna iz perspektive domaćeg ugostitelja ili hotelijera, prvo cijena naspram alternative, te drugo, standard kvalitete, dostupna količina i pouzdanost dobavljača naspram alternative. Poljoprivreda i ribarstvo se neće moći cjenovno natjecati s uvoznim proizvodima, međutim može se natjecati po kvaliteti, uz pretpostavku da se smanji razlika u cijeni domaćeg naspram uvoznog proizvoda te da postoji povjerenje u dostavu proizvoda standardne kvalitete i potrebne količine u turističkoj sezoni. Domaći poljoprivrednici i ribari mogu uspostaviti snažniju suradnju s dijelom ugostitelja i hotelijera koji ciljaju goste više platežne moći i koji žele ponuditi domaće namirnice. Daljnji razvoj poljoprivrede i ribarstva također je moguć uz pomoć većih iznosa bespovratnih sredstava za plave i zelene inovacije temeljem kriterija inovativnosti, izvrsnosti, razvoja poslovanja i integracije poljoprivrednih i ribarskih proizvoda u turistički proizvod DNŽ. Glede inovacija u plavom gospodarstvu, uz ribarstvo i školjkarstvo poželjno je poticati inovacije kojima se koristi more za izradu farmaceutskih i kozmetičkih proizvoda ili se koristi more za bioenergiju (Europska Komisija, 2019).

Poljoprivreda ima značajan potencijal u Neretvi i Konavlima, a daljnji koraci za razvoj poljoprivrede nisu se promijenili još od 2002. godine i tadašnje *Strategije razvoja Županije Dubrovačko-Neretvanske*:

- okrupniti poljoprivredne površine;
- povećati površine u plasteničko – stakleničkoj proizvodnji;
- povećati navodnjavane površine;
- ulagati u izgradnju kapaciteta za preradu i skladištenje voća i povrća.

Razvoj znanjem intenzivnih sektora

Nuspojava turizma je značajan rast cijene nekretnina i zemlje, što stvara poteškoću u razvoju drugih ne-turističkih sektora, poput prerađivača ili sektora informacija i komunikacija (IT). Proizvodni sektor se zbog rasta turizma susreće s višim cijenama nekretnina, višim cijenama rada, a geografska udaljenost DNŽ od zemalja EU nameće i više transportne troškove, zbog čega je teško ostvariti uspješnu proizvodnju u DNŽ. IT sektor je bio uspješniji od prerađivača u DNŽ, ali je značajno pao u prihodima tijekom pandemije u 2020. godini, što sugerira da je vezan uz turizam, pa tako u godinama rasta turizma, raste i IT sektor u DNŽ.

U znanjem intenzivnim sektorima važni su mladi ljudi s novim znanjima i inovativnim idejama. Shodno navedenom, za daljnji razvoj IT sektora potrebno je promicati i poticati IT već u osnovnim školama, nastaviti u srednjim školama, zatim im omogućiti ostvariti međunarodno priznato studiranje na visoko školskim ustanovama, te najizazovnije – zadržati i privlačiti inovativne i izvrsne mlade u DNŽ.

Barem su četiri izazova u ovom procesu:

Maksimiranje razvoja ljudskih potencijala nastavnika i profesora u osnovnom, srednjem i visokom obrazovanju. Plaće na početnim radnim mjestima u turizmu su veće od onih koje je moguće zaraditi radom u školstvu, a razlika se povećava s godinama. Izazov je na nacionalnoj razini, primjerice, plaća nastavnika u Dubrovniku je jednaka plaći nastavnika u Požegi, iako imaju različitu kupovnu moć zbog viših cijena života u Dubrovniku.

Takve razlike u plaći vode do negativne selekcije u obrazovnom sektoru DNŽ i/ili do nezadovoljstva nastavnika plaćom, zbog čega se odlučuju baviti dodatnim turističkim izvorom prihoda – a to vodi slabijem razvoju njihovog ljudskog kapitala.

Mladi slijede tržišne signale, koji im na početku njihove karijere omogućavaju veću i sigurniju zaradu u turizmu, nego u znanjem intenzivnim sektorima. Zbog navedenog, mladi s potencijalom za znanjem intenzivne sektore odlaze u turizam.

Dio mladih koji imaju potencijal za znanjem intenzivne sektore te koji ostvare rezultate u sektoru, nakon što razviju zadovoljavajuću razinu ljudskog kapitala, odlaze u druge gradove RH ili izvan RH.

Trenutno su slabo razvijeni znanjem intenzivni sektori.

Važan alat u poticanju izvrsnosti DNŽ može biti stambena politika, koja se do sada isključivo koristila u socijalne svrhe, međutim, stambena politika može biti razvojni alat DNŽ kojim se i) zadržava izvrsne pojedince u DNŽ, te ii) privlači izvrsne pojedince u DNŽ. Konačno, znanjem intenzivne sektore je moguće razvijati i kroz privlačenje podružnica međunarodnih velikih poduzeća u DNŽ.

Značajno privlačenje bespovratnih sredstava iz EU i digitalizacija javnih usluga

Uspješno su dogovoreni strateški projekti poput Pelješkog mosta, Aglomeracije, Regionalnog centra kompetentnosti u turizmu koji će doprinijeti daljnjem razvoju turizma. DNŽ treba nastaviti daljnje povećanje internih kapaciteta kako bi povećala privlačenje bespovratnih EU sredstava.

Postojeće poduzetničke potporne institucije u obliku poduzetničkih centara i inkubatora trebale bi poticati inovativne ideje u DNŽ. Jedan od temeljnih rezultata rada poduzetničkih potpornih institucija trebao bi biti broj novo osnovanih inovativnih poduzeća, a koje proizlaze iz njihovih programa, kao i broj zaposlenih i ukupni prihodi tih novih poduzeća. Potrebna je evaluacija poslovanja poduzetničkih potpornih institucija s ciljem njihova redizajna kako bi stvarale veće koristi za DNŽ. Nadalje, ne postoji evaluacija učinaka potpora u DNŽ, pa je potrebno napraviti evaluaciju kako bi se redizajnirale potpore, primjerice glede optimalne veličine iznosa bespovratnih sredstava s ciljem poticanja rasta i integracije poljoprivrednika, ribara ili školjkara u turističku ponudu ugostitelja i hotelijera DNŽ.

Daljnji koraci su potrebni kako bi se županijska i lokalna samouprava u čim većoj mjeri digitalizirala. Digitalizacija javnih servisa poput informacija, propisa ili dozvola omogućuje poduzećima i kućanstvima uštedeno vrijeme i energiju koju mogu koristiti za stvaranje nove vrijednosti.

Županijska i lokalne razvojne agencije bi trebale iskoristiti digitalnu tranziciju s ciljem bavljenja ne samo strateškim projektima, već i pomoći čim većem broju kućanstava i poduzeća u DNŽ. Rezultat njihova rada treba biti i broj bespovratnih EU potpora za energetska učinkovitost i/ili solarne panele poduzeća i kućanstava, broj bespovratnih EU potpora za inovacije ili modernizaciju postrojenja poduzeća. Digitalizacijom javnih usluga razvojne agencije mogu potaknuti interakciju prema poduzećima i kućanstvima, na taj način povećati kvalitetu javnih usluga uz uvjet da interakcija ima jasan cilj ostvarenja koristi za kućanstva i poduzeća u skladu s digitalnom i zelenom EU agendom.

Literatura

- European Commission. (2019). Blue Bioeconomy Forum Roadmap for the Blue Bioeconomy. In European Union.
- Jurić, T. (2017). Suvremeno iseljavanje Hrvata u Njemačku: karakteristike i motivi. Migracijske i etničke teme, (3), 337-371.
- Tkalec, M., Zilic, I., & Recher, V. (2017). The effect of film industry on tourism: Game of Thrones and Dubrovnik. International Journal of Tourism Research, 19(6), 705-714.
- Benić, Đ. (2002). Strategija razvoja Županije dubrovačko – neretvanske. Fakultet za turizam i vanjsku trgovinu. Dubrovnik.
- Đurković, V. (2007). Razvoj Dubrovnika kao luke ticanja u krizing-turizmu i projekt razvoja Luke Dubrovnik. Naše more, 54(1-2). ISSN 0469-6255, 32-41.
- Ban, I., Perućić, D., Vrtiprah, V. (2014). Izazovi razvoja Crising-Turizma U Dubrovačko-Neretvanskoj Županiji, Zbornik sveučilišta u Dubrovniku 1 (2014): 1-33.

II.4. OPREMLJENOST PROSTORA INFRASTRUKTUROM OD ZNAČAJA ZA ŽUPANIJU

II.4.1. Prometna infrastruktura

DNŽ, odnosno Funkcionalnu regiju Južna Dalmacija, zbog svog specifičnog geopolitičkog položaja, u proteklom izvještajnom razdoblju karakterizira:

- geoprometna izoliranost,
- izdvojenost od ostatka države pristupnim koridorom BiH Jadranskom moru,
- limitiranost cestovne mreže zbog reljefne konfiguracije – uskog obalnog pojasa, planinskim masivom odvojenog od unutrašnjosti, te posljedično
- loša cestovnu povezanost na regionalnoj razini te sa susjednim državama BiH i Crnom Gorom.

Jedina longitudinalna cestovna poveznica predmetnog područja sa širim okruženjem je državna cesta D8, dvotračna prometnica nepovoljnih prometno-tehničkih karakteristika, te koja prolazi središtima naselja.

Iako su u pomorskom prometu zamjetna poboljšanja, još su nezadovoljavajuće veze županijskog središta s otocima kao i veze među otocima. Generalno se može reći da postoji pomorska infrastruktura koja bi uz odgovarajuće intervencije i uvođenje brzih brodskih i trajektnih linija mogla na primjeren način morskim putem povezati Županiju.

Željeznički promet na području Županije zastupljen je samo jednom željezničkom prugom iz pravca sjeveroistočne Hrvatske preko Bosne i Hercegovine (Sarajevo - Mostar) do Ploča. Najvažnija svrha te željezničke pruge je prijevoz tereta koji dolazi u luku Ploče, u prvom redu za područje Bosne i Hercegovine.

Zračni promet jedini je vid prometa koji Županiju na zadovoljavajući način povezuje s ostalim dijelom Hrvatske i svijeta preko zračne luke Dubrovnik. Međutim nedostaje povezanost brzim cestovnim vezama zračne luke s Dubrovnikom i ostalim dijelovima Županije.

Zbog posebnog i izdvojenog položaja na krajnjem jugoistoku zemlje, šire područje Dubrovnika (Dubrovačko priobalje) zahtijeva i zaslužuje posebnu i prioritetnu pažnju i tretman u prostornom povezivanju s drugim dijelovima Hrvatske te u međusobnom povezivanju dijelova Europe (iz pravca Italije u pravcu Crne Gore, Albanije i Grčke), ali i svijeta. Potrebno je uspostaviti brze i kvalitetne brodske, trajektna i zračne veze, dovršiti realizaciju mosta Pelješac s pristupnim cestama i obilaznicom Stona, izgraditi suvremenu Jadransku auto-cestu (ispitati opravdanost izgradnje dužjadranske željeznice), te uspostaviti suvremen sustav telekomunikacijskih veza.

Još davne 2009. godine Županijska skupština je donijela Deklaraciju o prometnoj povezanosti DNŽ u kojoj je naglašena razdvojenost Hrvatskog teritorija tj. odvojenost dijela DNŽ od ostatka RH, te se na tom tragu već desetljeće radi kako bi se optimalno riješio ovaj problem.

Prometna povezanost DNŽ unutar EU i RH

Krajem ožujka 2011. godine, Europska komisija usvojila je novi paket mjera s ciljem poboljšanja kompetitivnosti i učinkovitosti europskog prometnog sustava. Bijela knjiga, 2011. je temelj za primjenu strukturnih reformi u svrhu uspostave konkurentnog i učinkovitog prometnog sustava, koji će omogućiti mobilnost unutar cijele Europske unije. Cilj je, uklanjanjem preostalih prepreka, stvoriti jedinstveno unutarnje prometno tržište, kao jedan od vitalnih preduvjeta za omogućavanje rasta i povećanja zaposlenosti, kao i konkurentnosti EU tvrtki na svjetskom tržištu.

Osnovni cilj Uredbe (EU) br. 1315/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. prosinca 2013. je uspostavljanje potpune i integrirane transeuropske prometne mreže (TEN-T mreže) koja obuhvaća sve države članice EU i omogućava uravnoteženi razvoj svih grana prometa. Temeljem Uredbe TEN-T mreža bi se razvila kroz "dvoslojni pristup", sastojeci se od

- sveobuhvatne mreže (comprehensive network) i
- osnovne mreže (core network).

SLUŽBENI GLASNIK DUBROVAČKO-NERETVANSKE ŽUPANIJE

29. rujna 2009.

Broj 11

261

Temeljem članka 35. Statuta Dubrovačko-neretvanske županije (Službeni glasnik Dubrovačko-neretvanske županije, broj 7/09.) i članka 77. Poslovnika Skupštine Dubrovačko-neretvanske županije (Službeni glasnik Dubrovačko-neretvanske županije, broj 8/09.), ponukana prometnim stanjem u kojem se nalazi Dubrovačko-neretvanska županija, svime što se uz to pitanje već duže u hrvatskoj javnosti povezuje, Županijska skupština, na prijedlog Dubrovačko-neretvanskog Župana na 3. sjednici, održanoj 22. rujna 2009. godine, usvojila je

DEKLARACIJU**o prometnoj izoliranosti Dubrovačko-neretvanske županije**

Dubrovačko-neretvanska županija u izrazito je nepovoljnom zemljopisnom položaju u odnosu na druge dijelove Hrvatske, prometno je neodgovarajuće povezana s ostatkom zemlje, što je čini neravnopravnom u odnosu na ostale županije i druge dijelove Hrvatske.

Ova Županija, na krajnjem jugu zemlje, sa sjedištem udaljenim od Zagreba cca 600 km, nema još niti metra auto-ceste na svom području, kao niti brze ceste (tek je u izgradnji priključak Ploče na auto-cestu).

Dubrovačko-neretvanska županija nije željeznički povezana s ostatkom zemlje.

Ova Županija (kao i naša država uostalom) ima prekid kopnenog teritorija kod Neuma, pa je u kretanju iz Dubrovnika u drugi dio Županije i ostatak države i obrnuto nužno dva puta prijeći državnu granicu.

Ova Županija ostala je odviše oslonjena na zračnu vezu preko zračne luke Dubrovnik, koja je nedovoljna i često nemoguća zbog bure.

Gradani ove Županije, vijećnici koji ih u Županijskoj skupštini predstavljaju i Župan smatraju da:

1. Ova Županija, zbog prometne nepovezanosti, nije ravnopravna s ostalim dijelovima Hrvatske, što je neodrživo i što treba što skorije promijeniti.

2. Gradani ove Županije imaju pravo putovati iz jednog dijela Županije u drugi, kao i iz svoje Županije u ostatak zemlje, bez prijelaza državne granice, bez putovnice i bez obavljanja carinskih formalnosti.

3. Hrvatski narod i svi građani Republike Hrvatske imaju pravo i dužnost dokinuti prekinutost hrvatskog državnog teritorija i na kopnenu vezu krajnjeg juga Hrvatske s maticom, time na konačno povijesno spajanje kopnenog teritorija države.

Stoga od Vlade Republike Hrvatske, Hrvatskog sabora i svih drugih hrvatskih institucija zahtijevamo:

1. Nastavak projekta povezivanja krajnjeg juga s maticom zemljom, tj. žurni dovršetak izgradnje Pelješkog mosta, nastavak gradnje auto-ceste Dubrovnik – Ploče, izgradnju brze ceste Dubrovnik – zračna luka Čilipi, izgradnju brze Pelješke ceste, te poboljšanje trajektne veze Drvenik – Korčula do dovršetka izgradnje Pelješkog mosta.
2. Oštro suprotstavljanje svim pokušajima politiziranja gradnje Pelješkog mosta, pokušajima zaustavljanja gradnje kao tobožnjeg rješenja za sve hrvatske gospodarske i recesijske poteškoće, te zloupotrebavanju naših zahtjeva za ravnopravnost u dnevno-političke svrhe.
3. Prilagodavanje projekata razvoja Hrvatske činjenicama iznesenim u ovoj Deklaraciji i odgovarajuću zastupljenost projekata u ovoj Županiji.

Uvjereni u mogućnost razrješavanja iznesenih problema i dobru volju Vlade Republike Hrvatske i Hrvatskog sabora ostajemo kao i dosada spremni dati svoj doprinos za boljitak naše Domovine.

KLASA: 340-01/09-01/08

URBROJ: 2117/1-04-09-2

Dubrovnik, 22. rujna 2009. godine

Župan

Nikola Dobroslavić, prof., v.r.

Predsjednik

Županijske skupštine

mr. sc. Ivan Prcić, v.r.

Odlukom EU komisije i ministara prometa (Talin, 2013.) definirana je TEN-T mreža i devet koridora Osnovne prometne mreže EU. Kroz RH prolaze dva TEN-T koridora:

- Mediteranski koridor kojeg je sastavni dio koridor Rijeka-Zagreb - Budimpešta i koridor Rajna-Dunav.
- Jadransko-jonski pravac nije uvršten među TEN-T koridore, te je DNŽ ostala izolirana izvan mreže glavnih EU prometnih koridora.

Jadransko-jonska autocesta (autocesta Zagreb - Dubrovnik) je uvrštena u Osnovnu (Core) cestovnu TEN-T mrežu, dok su prometnice na paneuropskom koridoru Vc ušle u sveobuhvatnu TEN-T mrežu. Državna cesta D8 na dionici Ploče (gr. SDŽ/DNŽ) - GP Klek (gr. RH/BiH) - GP Zaton Doli (gr. RH/BiH) - Dubrovnik - GP Karasovići (gr. RH/Crna Gora) sastavni je dio osnovne TEN-T mreže.

Deklaracija o prometnoj izoliranosti
DNŽ
Izvor: SG DNŽ 11/09.

Strategija prometnog razvoja RH je je utvrdila mjere za ostvarenje multimodalnih i specifičnih ciljeva koji su povezani s poboljšanjem infrastrukture različitih prometnih sustava, ali i s operativnim i organizacijskim aspektima.

Za područje Županije utvrđene su dvije mjere koje se odnose na elemente cestovne mreže:

- Mjera 11. Dubrovnik - Državna granica s Crnom Gorom, Koridor Dubrovnik - državna granica s Crnom Gorom u različitim je fazama izgradnje, ovisno o dionici. Izgradnjom ovog koridora povećat će se povezanost zračne luke i grada Dubrovnika. Kroz koncept funkcionalnih regija procijenit će faze dovršenja i vremenski slijed izgradnje, kao i potrebni tehnički parametri, uzimajući u obzir očekivanu potražnju i gospodarske i ekološke aspekte. Jedan od prioriteta je izgradnja veze između grada Dubrovnika i Zračne luke Dubrovnik, a za koju Hrvatske ceste izrađuju potrebnu dokumentaciju.
- Mjera 16. Pripreme za pristupačnost Dubrovnika nakon pristupanja Hrvatske Schengenu. Pristupačnost na velike udaljenosti u srednjoročnom scenariju svakako je Zračna luka Dubrovnik. Za daljnji nastavak razvoja cestovne infrastrukture potrebno je izgraditi most „Pelješac“, u kombinaciji s cestovnom mrežom na Pelješcu i obilaznicom Stona. Nastavak gradnje Jadransko-Jonskog koridora od Ploča do državne granice sa Crnom Gorom i njegova trasa utvrdit će se nakon provedenih studija, a vodeći računa o europskim prometnim koridorima.

Prema konceptu funkcionalnih regija koji je utvrđen Strategijom prometnog razvoja RH, DNŽ nalazi se u Funkcionalnoj regiji Južna Dalmacija, koja uglavnom obuhvaća njen teritorij.

Glavni planom prometa „Razvoj funkcionalne regije Južna Dalmacija“ utvrđene su postojeće i buduće potrebe regije koje utječu na prometnu potražnju u svrhu definiranja zahtjeva prometnog sustava. Za analizu trenutačne situacije prometnog sustava, utvrđivanje glavnih problema u prometu i procjenu budućih prometnih tokova razvijen je multimodalni prometni model. Glavni planom prometa potvrđena je prometna izoliranost Dubrovnika i DNŽ, te potreba realizacije suvremene cestovne veze od Ploča, dokle je izgrađena autocesta, do Dubrovnika, a od strateških projekata Glavni plan prometa za DNŽ je potvrdio:

- most Pelješac i brzu cestu preko Pelješca
- brzu cestu Dubrovnik – zračna luka Dubrovnik
- brzu cestu Pelješki most – trajektna luka Perna
- autocestu čvor Doli - čvor Osojnik i čvor Metković – čvor Pelješac (studije izvedivosti).

Slika 41. Kartografski prikaz prometnih pravaca iz Master plana prometa FRJD, 2017.
Izvor: MPP FRJD

II.4.1.1. Cestovna infrastruktura

Cestovna mreža Županije premda svojom gustoćom ne odstupa bitnije od cestovne mreže Republike Hrvatske, većim je dijelom neuvjjetna, kako tehničkim elementima cesta (širina kolnika, vertikalni i horizontalni elementi trase, preglednost trase i križanja), tako i stanjem očuvanosti prometnica na koje izravno utječe kontinuirano višegodišnje smanjenje namjenskih proračunskih sredstava za održavanje prometne infrastrukture – osobito za cestovnu mrežu županijskog i lokalnog značaja. Izravna posljedica takvog stanja cestovne mreže je niska razina usluge i bitno umanjena sigurnost odvijanja prometa.

Promatrani prometni cestovni sustav obuhvaća djelomično izgrađenu cestovnu mrežu višeg ranga tek na najzapadnijem dijelu Županije (dionica A1 Čvor Vrgorac - čvor Ploče, autocesta A10 Čvor Ploče-granica RH/BiH), brza cesta D425 Plina Jezero (A1) - Ploče (trajektna luka)).

U sustavu državne cestovne prometne mreže DNŽ nalazi se na kraju Jadranske turističke ceste (D8) koja je u najvećoj mjeri u nezadovoljavajućem stanju, osobito u odnosu na vrijeme izgrađenosti prema tadašnjoj gustoći prometa u odnosu na današnji godišnji broj vozila. Prolazi kroz naselja nisu adekvatno riješeni, poglavito na području doline Neretve, Grada Dubrovnika te Općine Župa dubrovačka, što uzrokuje usporeno kretanje i zastoje u prometu i smanjenu sigurnost.

Kod Neuma su dvije točke prekida državnom granicom jedine veze prema Dubrovniku. Sadašnji način funkcioniranja prometa s prelaskom preko dva granična prijelaza i vođenjem teretnog prometa trajektnom linijom Ploče - Trpanj nije održivo, a stanje bi se još pogoršalo nakon pristupanja RH Schengenskom režimu, te se prišlo realizaciji mosta Pelješac kojim će se zaobići teritorij BiH.

Većina lokalnih i županijskih cesta u lošem je stanju. Sve su većinom u funkciji internoga županijskog povezivanja te u nadležnosti Županijske uprave za ceste.

Cestovna prometna mreža na području DNŽ sukladno Odluci o razvrstavanju javnih cesta (NN 18/21.) uključuje 2 autoceste s ukupno 16,39 km, 17 državnih cesta s ukupno 394,04 km, 33 županijske ceste s 286,46 km i 83 lokalne ceste s 370,98 km. Odlukom o cestama na području velikih gradova koje prestaju biti razvrstane u javne ceste (NN 44/12.) 49,96 km javnih cesta, samo na području Grada Dubrovnika, prekategoriizirano je u nerazvrstane ceste. (Tablica 79.)

Trenutačna situacija cestovne infrastrukture nije zadovoljavajuća iz više razloga:

- razdvojenost teritorija DNŽ (prolaz kroz BiH na području Neuma),
- problem povezivanja Dubrovnika i Županije s ostatkom RH, kao i problem povezivanja razdvojenih područja unutar Županije,
- neodgovarajuća povezanost s autocestom A1 i glavnim koridorima EU, te time slaba mobilnost putnika i tereta,
- zastarjelost cestovne mreže,
- loše stanje većine lokalnih i županijskih cesta,
- loša cestovna povezanost Zračne luke Dubrovnik,
- nezadovoljavajuća povezanost Pelješca, Korčule i Lastova,
- nedovoljni kapacitet prometnica (gužve u vršnim satima, mala brzina prometovanja),
- zagušenost cestovne mreže unutar naselja,
- neriješeno pitanje prometa u mirovanju i
- nedostatak biciklističkih i pješačkih staza,
- nedovoljno razvijena cestovna mreža i
- nezadovoljavajuća prometna povezanost općina autobusnim linijama.

Najveći razlog nedovoljno razvijene cestovne mreže i što prometna mreža ne pruža pravu razinu usluge svojim korisnicima jest još uvijek nedovršena dionica autoceste do Dubrovnika.

Nezadovoljavajuća prometna povezanost općina autobusnim linijama je zbog problema s financiranjem. Zbog konfiguracije terena i znatne prostorne rastrkanosti naselja, JLS a ni Županija ne mogu osigurati odgovarajuću međuopćinsku povezanost.

Usprkos pojačanih aktivnosti na rekonstrukcijama i održavanju državnih cesta ostaje problem neadekvatnosti Jadranske turističke ceste (D8). Glavna dužobalna prometnica D8 dodatno je opterećena sekundarnom funkcijom lokalnog povezivanja gusto naseljenih područja doline Neretve, Dubrovnika, Župe dubrovačke i Konavala. Ova prometnica osim dnevnog lokalnog prometa prihvaća i znatne volumene dužobalnog tranzitnog prometa. U uvjetima ljetnog turističkog prometa, kao i prisutnog teretnog prometa, propusna moć ove

prometnice se drastično smanjuje uz zastoje na raskrižjima i neravnomjerni prometni tok te nisku razinu uslužnosti.

Prema brojanju prometa Hrvatskih cesta d.o.o. i Glavnom planu FRJD za vrijeme vrhunca sezone preopterećena je dionica državne ceste na području Dubrovnika od Lozice do Cavtata, dok se prometni volumen na dionicama Orašac - Zaton - Lozica, Cavtat - zračna luka Dubrovnik, te u dolini Neretve kod Ploča i Rogotina približava granici kapaciteta prometnice.

Najveći PLDP na brojačkim mjestima Vidikovac i Kupari prelazi 25.000 vozila dnevno što znatno nadmašuje kapacitet prometnice koji iznosi 16.000 vozila dnevno.

Potrebno je naglasiti da za navednu prometnicu u sadašnjem trenutku ne postoji nikakav alternativni koridor na 50 km dugoj dionici od Slanog do Cavtata koji bi zadovoljio makar minimalne tehničke uvjete za odvijanje dvosmjernog prometa, što u konačnici znači da svaka incidentna situacija dovodi do paralize prometnog sustava.

Drugi najveći problem je na državnoj cesti D9 G.P. Metković (gr. BiH) – Opuzen – D8 - dionica kroz Metković opterećena lokalnim prometom zbog prolaska kroz naselje i prometom vozila koja posebice ljeti preko GP Metković iz BiH ulaze u RH.

Državna cesta D414 Trajektna luka Orebić – Ston – Zaton Doli zbog nezadovoljavajućih tehničkih elemenata i stanja prometnice, a bez mogućnosti značajnog poboljšanja, predstavlja najopasniju cestovnu dionicu u cijeloj Županiji s aspekta sigurnosti odvijanja prometa.

Također je nezadovoljavajuće stanje na većini ostalih državnih cesta, što zahtijeva temeljitu sanaciju, odnosno rekonstrukciju kolnika, kao i uređenje prilaza na lokalne i nerazvrstane ceste.

Naročito je problematično stanje većine županijskih i lokalnih cesta koje karakteriziraju loši prometno-tehnički elementi, kao i loše stanje kolnika, što zahtijeva rekonstrukcije i pojačano ulaganje u njihovo održavanje. Sredstva koja se trenutno ulažu daleko su ispod razine potrebnih sredstava za njihovo primjereno održavanje.

Može se reći da u ovom trenutku jedini dio suvremene prometne mreže koji je realiziran na području Županije jest autocesta do Ploča kojom se riješilo pitanje šireg povezivanja područja Ploča i luke Ploče sa širim okruženjem, dok je samo pitanje prometne integracije ostalog dijela još uvijek neriješeno.

U realizaciji je most Pelješac s pristupnim cestama i državna cesta D414, dionica Sparagovići - Doli, što će doprinijeti pristupačnosti Županije. Izgradnjom mosta s pristupnim cestama će se na optimalan način povezati regija Južna Dalmacija s ostatkom hrvatskog teritorija. Most Pelješac značajan je i za unutarnje povezivanje županije, Dubrovnika i dubrovačkog priobalja, donjoneretvanskog kraja, te otočnog područja. Međutim, zbog nezadovoljavajućeg stanja državne ceste D8, i dalje ostaje pitanje produžetka autoceste do Dubrovnika. Grad Dubrovnik je jedini od značajnijih regionalnih centara u RH koji nije povezan autocestom.

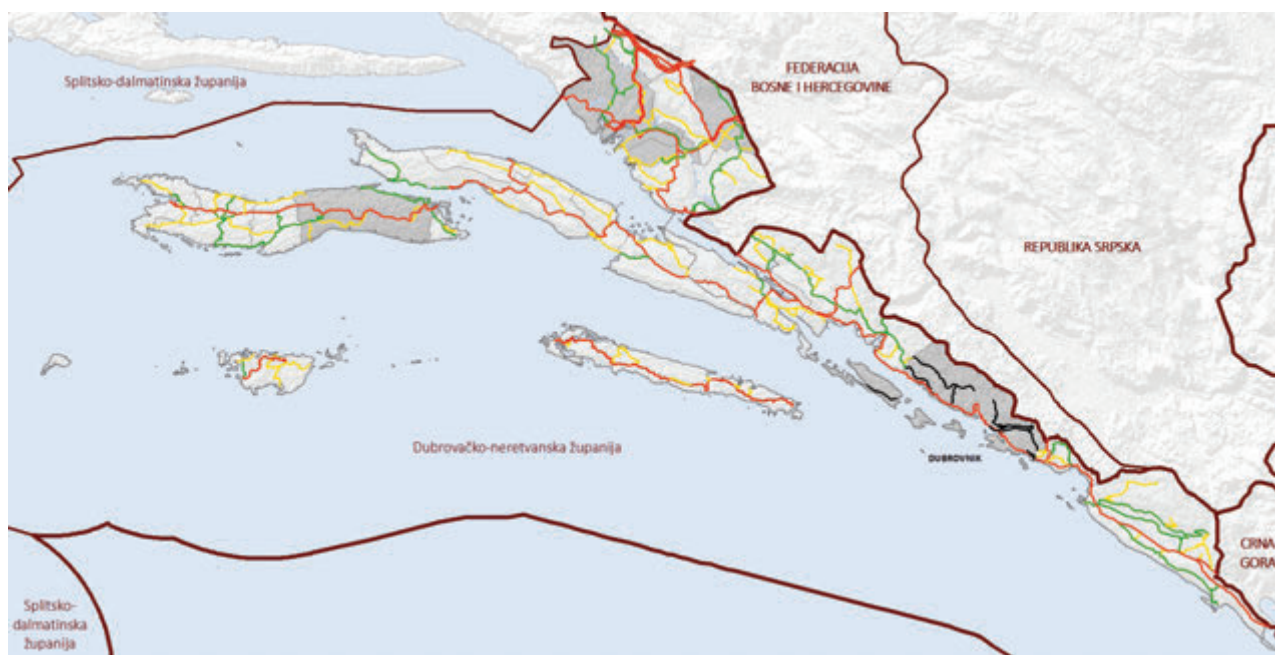
Za spoj zapadnog dijela Pelješca, Korčule i Lastova na most Pelješac i prometnu mrežu RH i Županije izrađena je studija izvedivosti za cestovni koridor most Pelješac (čvor Brijesta) - obilaznica Orebića - trajektna luka Perna.

Na ovom koridoru planiraju se spojna cesta od čvora Brijesta (most Pelješac) do početka obilaznice Janjine, obilaznica Janjine, obilaznica Potomja i Pijavičinog, nova cesta Kapetani - Orebić, obilaznica Orebića, te nove luke Perna i Polačište.

Studija izvedivosti izrađena je i za brzu cestu Dubrovnik - Zračna luka Dubrovnik - gr. Crne Gore, kojom bi se trebalo prometno rasteretiti državnu cestu D8, te riješiti problem otežanog funkcioniranja prijevoza putnika koji koriste dubrovačku zračnu luku.

Prema Strategiji prometnog razvoja RH i Glavnom planu Funkcionalne regije južna Dalmacija izrađena je Predstudija izvedivosti povezivanja južne Dalmacije koja je pokazala opravdanost izvedbe autoceste Ploče – Dubrovnik, te odredila financijske i vremenske okvire realizacije. Sadašnja razmatranja izuzimaju koridor kroz Neumsko zaleđe, sve dok BiH ne postane članica EU, a umjesto ove dionice kao glavna cestovna poveznica krajnjeg juga Hrvatske će se koristiti Most Pelješac s brzom cestom preko Pelješca.

Najznačajniji radovi u proteklom razdoblju su se odnosili na izgradnju autoceste A1 na dionici do Ploča, te izgradnju mosta Pelješac s pristupnim cestama i obilaznicom Stona. Ostali radovi su se uglavnom odnosili na sanaciju i obnovu najugroženijih dionica.

Slika 42. Razvrstane ceste u DNŽ
Izvor PPDNŽ

U pripremi su na državnim cestama D8; D62, D120, D223, D235, D413, D414, D516 rekonstrukcije križanja, kolnika, modernizacija ceste graničnih prijelaza itd.

Također je izrađeno ili je u izradi slijedeće:

- Izrađena je Prethodna studija izvedivosti povezivanja južne Dalmacije kojom je ocijenjena isplativost i odabrana optimalna varijanta povezivanja Dubrovnika autocestom na potezu od čvora Metković do budućeg mosta Pelješac i od čvora Doli do grada Dubrovnika s izgrađenom mrežom autocesta u Hrvatskoj;
- Izrađeno je Idejno rješenje i studije o utjecaju na okoliš planirane prometnice Dubrovnik (Osojnik) - zračna luka Dubrovnik;
- Izrađeno je idejno rješenje prometnice Obilaznica Pomene;
- Ishođena je lokacijska dozvola za spojnu cestu od Ž6224 do D118 za spoj luke Polačišta na cestovnu mrežu;
- U tijeku je izrada idejnog i glavnog projekta s ishodenjem lokacijske i građevinske dozvole za obilaznicu Orebića;
- U tijeku je izrada idejnog rješenja i studije o utjecaju na okoliš za cijelu trasu prometnice od obilaznice Orebića do čvora Brijesta.

Od ostvarenih projekata na županijskim i lokalnim cestama - na županijskim cestama Ž6220, Ž6225, Ž6228, Ž6238, Ž6238, Ž6239, Ž6241, Ž6243 i Ž6279 radilo se na izvanrednom održavanju, rekonstrukciji, izgradnji raskrižja, a na lokalnim L69005, L69012, L69013, L69020, L69028, L69042, L69050, L69051, L69058, L69067, L69074, L69085, L69086, L69087 i L69094 sanacije priključaka, uređenje prometa na raskrižjima, izvanredno održavanje, sanacija erodiranog pokosa na opožarenoj dionici, sanacija mosta, rekonstrukcija, zgradnja pojedine dionice od čega se može izdvojiti izgradnja raskrižja "Novi ulaz u Cavtat" na Ž6238, rekonstrukcija županijske ceste Ž6279 Klek – Badžula, rekonstrukcija lokalne ceste L69042 Trnovica – Čepikuće (D235) u dužini 3,2 km, na L69067 izvanredno održavanje lokalne ceste na dionici od državne ceste D8 do naselja Majkovi, duljine 4,2 km, u Općini Dubrovačko primorje, te izgradnja lokalne ceste L69086 na dionici Plina Jezero – Rogotin.

Projekti u realizaciji na Ž6219 Izvanredno održavanje dijela županijske ceste Ž6219 na dionici kroz Grad Opuzen u duljini od 4,0 km, sanacija kolničke konstrukcije, L69011 Izvanredno održavanje dijela ceste na dionici kroz naselje Podgradina u duljini 3,2 km te sanacija kolničke konstrukcije.

Projekti u pripremi obuhvaćaju izgradnju prometnice od Ž6218 u naselju Prud do D62 u naselju Nova Sela, izgradnja spojne ceste Nova luka Polačište – D118, rekonstrukciju Ž6224 od spoja sa D118 do naselja Račišće – Pristupna cesta novoj luci Polačište, izgradnju prometnice od graničnog prijelaza Čepikuće do spoja s državnom cestom D8 u naselju Kručica u Općini Dubrovačko primorje, izmjestašnje dijela županijske ceste Ž6228 – obilaznica kamenoloma Mironja, rekonstrukciju Ž6215 od spoja s budućom obilaznicom Orebića (D414) do nove trajektne luke otvorene za javni promet Perna, izgradnju obilaznice

Vela Luke, a na cestama Ž6216, Ž6218, Ž6220 planiraju se rekonstrukcije, izvanredno održavanje. Na lokalnim cestama planira se izgradnja L69080 Lastovo (D119 - L69035), rekonstrukcija L69095 od križanja s lokalnom cestom L69037 u naselju Kozarica do spoja s državnim cestom D120, na L69050 izgradnja mosta preko bujice Tarante, izvanredno održavanje na L69057 i L69074, te se na L69083 planira izgradnja obilaznice Mravince.

Na području Grada Dubrovnika na nerazvrstanim cestama izgrađena je nova cesta na dionici Pobrežje – most Dubrovnik te izvršena rekonstrukcija ceste na dionici Mrčevo – Kliševo.

Promet i sigurnost

Prema podacima MUP-a u proteklom izvještajnom razdoblju uočljiv je snažan trend porasta broja registriranih motornih vozila na godišnjoj razini. Međutim u 2020. te 2021. zbog pandemije COVID 19 vidljivo je stagnacija broja registriranih vozila.

U ukupnom broju vozila na području DNŽ najzastupljenija su osobna vozila, a od ostalih vrsta vozila značajno su zastupljeni mopedi i motocikli. Preostali udio otpada na autobuse, kamione, cestovne tegljače, specijalna vozila i traktore.

Prema stupnju motorizacije od 590 registriranih vozila na 1.000 stanovnika DNŽ je nešto iznad prosjeka RH koji iznosi 501 vozilo na 1.000 stanovnika (2019.). Prema broju osobnih automobila od 452 na 1.000 stanovnika DNŽ je također iznad državnog prosjeka koji iznosi 389 vozila na 1.000 stanovnika.

Stanje sigurnosti na prometnicama je nezadovoljavajuće. Prema podacima MUP-a, PU DNŽ, u 2019. zabilježeno je ukupno 768 prometnih nesreća, od kojih je 12 s poginulim osobama, 396 s ozlijeđenim osobama, te 360 samo sa materijalnom štetom.

Na području DNŽ je u proteklom razdoblju na kritičnim prometnim točkama realizirano 14 lokacija za kontrolu brzine vozila nadzornim kamerama, što će zasigurno dovesti do pozitivnih rezultata.

Godina	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.
Broj vozila	64 417	66 467	69 794	72 369	72 374
Povećanje u odnosu na prethodnu godinu	3,55 %	3,18%	5,00 %	3,69 %	0 %

Tablica 80. Prikaz broja registriranih motornih vozila u periodu 2017. – 2021. Izvor: MUP

Javni linijski prijevoz putnika u unutarnjem cestovnom prometu

Prema Zakonu o prijevozu u cestovnom prometu (NN 41/18., 98/19., 30/21. i 89/21.) javni linijski prijevoz putnika u unutarnjem cestovnom prometu obavlja se kao komunalni prijevoz putnika (prijevoz na području samo jedne jedinice lokalne samouprave), županijski prijevoz putnika ili međužupanijski prijevoz putnika.

Županijski prijevoz putnika, odnosno prijevoz putnika između dvije ili više jedinica lokalne samouprave, a koji se u cijelosti obavlja na području jedne županije obavlja se na temelju Uredbe (EZ) br. 1370/2007 i Uredbe (EU) br. 2016/2338. kao javna usluga ili na temelju dozvole za prijevoz ili na temelju koncesije.

Županijski prijevoz putnika na području DNŽ trenutno se u cijelosti obavlja na temelju izdanih dozvola, a u dogledno vrijeme bi se trebao obavljati temeljem sklopljenih ugovora o javnoj usluzi sukladno Uredbi (EZ) br. 1370/2007 i Uredbi (EU) br. 2016/2338.

Uvjet za sklapanje ugovora o javnoj usluzi je određivanje mreže linija koju određuje nadležni upravni odjel u županiji za poslove prometa, a koja je trenutno za područje DNŽ u postupku izrade, odnosno bira se izrađivač iste u postupku javne nabave.

Sredstva za održavanje prijevoza putnika kao javne usluge trebala bi se osigurati iz prodaje vozničkih karata, Proračuna DNŽ i Državnog proračuna RH.

Trenutno su na području DNŽ izdane dozvole za obavljanje prijevoza na 367 linija.

Dubrovnik, kao središte Županije, izravno je povezano gotovo sa svim sjedištima jedinica lokalne samouprave na području Županije.

Vezano za pokrivenost linijama pojedinih područja Županije navodimo kako slijedi:

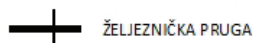
- Područje Općine Konavle i Općine Župa Dubrovačka povezana je sa 231 linijom s Dubrovnikom od kojih se na Zračnu luku Dubrovnik odnosi 40 linija, na Cavtat oko 80 linija tj. 100 polazaka;
- JLS s područja doline Neretve povezane su između sebe i s Dubrovnikom s 86 linija od kojih se 32 linije odnose na linije prema Dubrovniku;
- JLS s područja otoka Korčule povezane su između sebe i s Dubrovnikom s 31 linijom od kojih se 6 linije odnose na linije prema Dubrovniku koje uključuju
- Područje poluotoka Pelješca i Općine Slano povezano je s Dubrovnikom s 16 linija od kojih se na Općinu Slano odnosi 7 linija.

Otvaranjem Pelješčkog mosta otvara se potreba za novim linijama, a što će se svakako uzeti u obzir prilikom izrade mreže linija.

Prijevoz na prethodno navedenim linijama obavlja 11 prijevoznika (LIBERTAS-DUBROVNIK d.o.o, Mokošica, AUTOTRANS d.d., Cres, ČAZMATRANS PROMET d.o.o., Čazma, ČAZMATRANS NOVA d.o.o., Čazma, CROATIA BUS d.o.o., Zagreb, FLIXBUS CEE SOUTH d.o.o., Zagreb, TOURING CONSULT d.o.o., Zagreb, SAMOBORČEK EU GRUPA d.o.o., Samobor, DALMATINAC BUS d.o.o., Omiš, APP POŽEGA d.d., Požega i ŠABADIN d.o.o., Mlini.) Zaključno napominjeno da se komunalni prijevoz putnika na području Dubrovačko-neretvanske županije trenutno obavlja na području Grada Dubrovnika te na područjima Općina Lastovo i Mljet.

II.4.1.2. Željeznički promet

Na području Županije postoji samo jedna željeznička pruga, od Ploča preko Metkovića prema Sarajevu i dalje prema Srednjoj Europi (Budimpešta). Pripada prugama za međunarodni promet kao glavna koridorska željeznička pruga, potpuno je rekonstruirana i dio je paneuropskog koridora V.c a danas je sastavni dio sveobuhvatne TEN-T željezničke mreže. Ima veliku važnost zato što predstavlja najbližu vezu Srednje Europe i Sredozemnog mora i zapravo jedini prirodni izlaz na more Bosne i Hercegovine. Na području Županije, ona prolazi područjem gradova Ploča, Opuzena i Metkovića te Općine Kula Norinska.

ŽELJEZNIČKA PRUGA

Slika 43. Željeznički promet u DNŽ
Izvor: PPDNZ

Uloga ove željezničke pruge je od izuzetnog značaja za razvoj lučkog teretnog prometa u luci Ploče. Ovom željezničkom prugom se preko luke Ploče ostvaruje najkraća veza prema Baltiku i cijeloj Srednjoj Europi za robe koje dolaze iz Mediterana što luci daje neospornu prednost u odnosu na druge luke na Jadranu.

Pruga je obnovljena 2003., ali stoji činjenica da tih 22,5 km pruge u DNŽ predstavlja ukupnu željezničku infrastrukturu od Splita do Prevlake. 2014 je HŽ ukinuo putnički promet na toj dionici te se taj segment supstituira prijevozom autobusima u organizaciji HŽ-a. (Tablica 81.)

Navedena jednokolosiječna, elektrificirana pruga je u funkciji teretnog prometa prvenstveno namijenjenog Bosni i Hercegovini koja je glavno emitivno tržište za luku Ploče i na koju se ova željeznička pruga isključivo povezuje što je stavlja u perifernu poziciju po pitanju njene važnosti za željeznički sustav Republike Hrvatske ali u najvažniju poziciju po pitanju povezivanja željezničkog i pomorskog prometa (kao dva vida masovnog prijevoza tereta) Bosne i Hercegovine. Najveća dopuštena brzina vlakova na ovoj pruzi M304 je do 80 km/h. Strategijom prostornog uređenja RH, željeznička mreža ocijenjena je kao mreža niske tehničke razine i nedovoljnog kapaciteta, te kao nedovoljno izgrađena (nepovezanost Istre i Dubrovnika na postojeću željezničku mrežu).

Naziv grada/općine	Značenje pruge	Duljina (km)	Udio (%)	Gustoća ž. p (km/km ²)
METKOVIĆ	željeznička pruga prvog reda	5,13	22,80	0,003
OPUZEN	željeznička pruga prvog reda	2,49	11,07	0,001
PLOČE	željeznička pruga prvog reda	11,88	52,80	0,007
KULA NORINSKA	željeznička pruga prvog reda	3,00	13,33	0,002
ukupno	željeznička pruga prvog reda	22,50	100,00	0,013

Tablica 81. Duljina željezničke pruge u DNŽ
Izvor: PPDNŽ

Prostornim planom DNŽ planirana je:

- modernizacija željezničke pruge Ploče - Metković - Sarajevo - Osijek - Mađarska i gradnja drugog kolosijeka.
- uzduž jadranska željeznička pruga velikih brzina.

Planirana uzdužjadranska pruga željeznička veza bi svojim koridorom trebala pratiti trasu Jadransko-jonske auto ceste. Njena trasa je može se reći potpuno neispitana i usmjeravajućeg je značenja i za daljnje aktivnosti trebalo bi napraviti Studiju isplativosti uz provjeru koridora.

II.4.1.3. Pomorski promet

Pomorski promet osobito je važan za DNŽ s obzirom na veličinu akvatorija i otočni karakter Županije. Vrlo izražena razvedenost obale i znatan broj otoka uz mali broj stanovnika, izuzev otoka Korčule, rezultiraju specifičnim problemima za sustavno rješavanje učinkovitog i rentabilnog prometnog povezivanja.

Na području Županije javni pomorski promet održavaju pet državnih trajektnih linija, dvije državne brodske linije i četiri državne brzobrodske linije. Ukidanje dužobalne linije Rijeka - Dubrovnik, središte Županije ostalo je bez pomorske veze s ostatkom RH, što je od ljeta 2014. djelomično kompenzirano sezonskom brzobrodskom vezom sa Splitom i usputnim otocima (Mljet, Korčula, Hvar, Brač).

Brodsku povezanost s Elafitskim otočjem potrebno je unaprijediti uvođenjem suvremenijeg broda za prijevoz putnika i opskrbe za otoke bez cestovnog prometa te izravno sa sjedištem Županije povezati Lastovo brzobrodskom ili kvalitetnom trajektnom vezom, što je i učinjeno u 2021. godini. Na međunarodnom pomorskom povezivanju, osim trajektne sezonske linije Dubrovnik - Bari ne postoje druge pomorske linije. Većina luka i ne zasluži naziv luka jer se često radi o suhozidima složenim u moru ili malim kamenim molovima iz perioda Austrije napravljenim u zaklonjenim uvalama. Kao takvi su dugo vremena bili prepušteni zubu vremena.

Osnivanjem županijskih lučkih uprava pristupilo se popravcima, održavanju i proširenju luka. Obzirom na raspoloživa sredstva i veliki broj luka, od kojih su mnoge u lošem stanju, pristupilo se popravcima, prvenstveno u lukama koje imaju značajniji promet, a time i osiguravaju sredstva za svoje održavanje, dok se u manjim lukama bez ikakvog prometa ili sa zanemarivim prometom pristupa zahvatima sanacije kojima se osiguravaju komunalni i nautički vezovi, te sprječava daljnje propadanje luke. Najveći zahvati su izvedeni u lukama koje se koriste za obavljanje linijskog prometa.

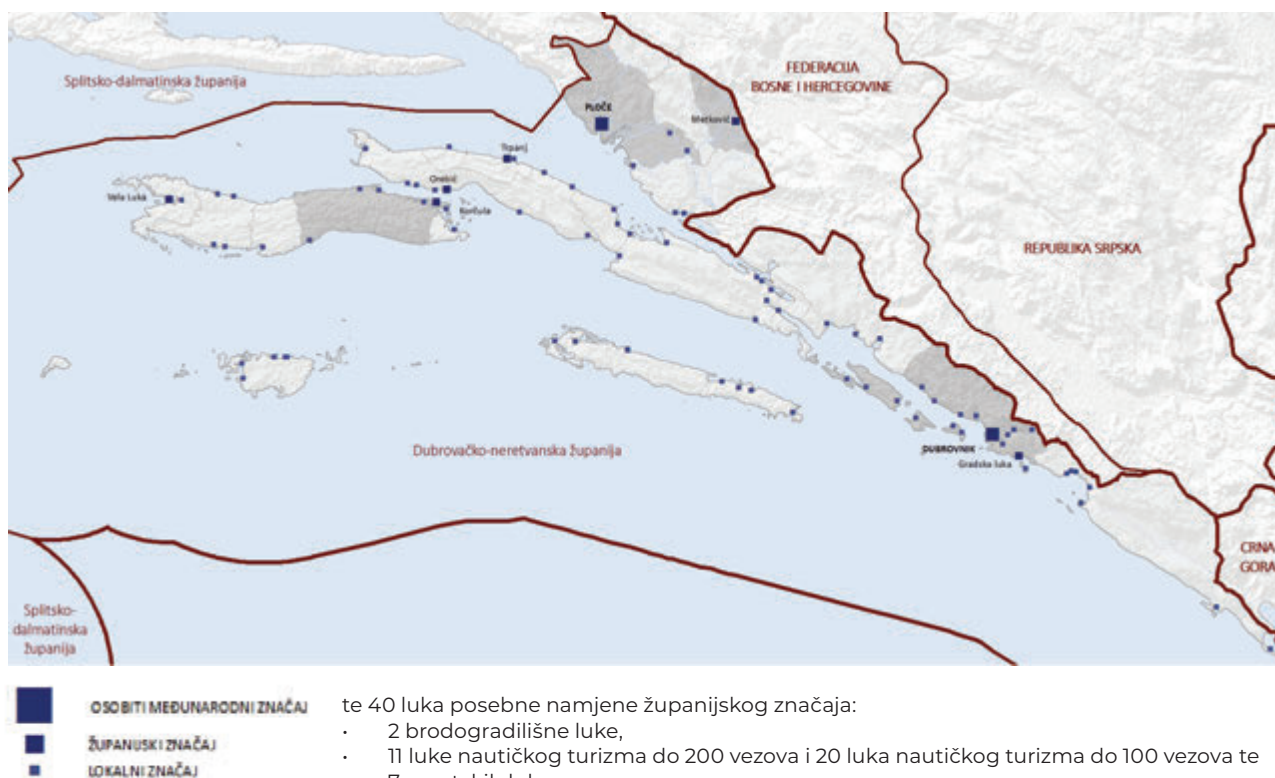
Osnovu pomorskog prometa u DNŽ čine luka Dubrovnik i luka Ploče kao najznačajnije. Osim ovih luka, pomorski promet čine i ostale luke otvorene za javni promet županijskog i lokalnog značenja, luke posebne namjene te plovni putovi.

Naredbom o razvrstaju luka otvorenih za javni promet na području DNŽ (NN 15/17.) utvrđene su 83 luke otvorene za javni promet koje su razvrstane na:

- 2 luke od osobitog (međunarodnog) gospodarskog značaja za RH
- 7 luka županijskog značaja
- 74 luke lokalnog značaja.

Na području Županije nalazi se i 49 luka posebne namjene od kojih je 9 državnog značenja i to:

- 1 industrijska luka,
- 1 brodogradilišna luka i
- 7 luka nautičkog turizma.

Slika 44. Pomorski promet, Luke otvorene za javni promet
Izvor: PPDNZ

te 40 luka posebne namjene županijskog značaja:

- 2 brodogradilišne luke,
- 11 luka nautičkog turizma do 200 vezova i 20 luka nautičkog turizma do 100 vezova te
- 7 sportskih luka.

Luke otvorene za javni promet državnog značaja

U DNŽ postoje dvije luke otvorene za javni promet državnog značaja (međunarodnog), 7 luka županijskog i 74 luka lokalnog značaja. Lukama otvorenim za javni promet upravljaju lučke uprave.

Putnička Luka Dubrovnik koja se orijentirala na kruzerski promet te teretna Luka Ploče su dvije luke međunarodnog značaja.

Upravljanje ovim lukama izravno je u nadležnosti Ministarstva mora, prometa i infrastrukture, Uprave pomorskog prometa, pomorskog dobra i luka, preko Lučke uprave Dubrovnik i Lučke uprave Ploče, a organizacijska struktura određena je Zakonom o ustanovama i Zakonom o pomorskom dobru i morskim lukama, tako da su tijela lučkih uprava Upravno vijeće i Ravnatelj.

Luka Dubrovnik je isključivo usmjerila svoj razvoj u smjeru putničke luke, kao najznačajnija destinacija brodova na kružnim putovanjima na hrvatskom dijelu Jadrana. Teretni promet sastoji se isključivo od prometa motornih vozila, koji se nakon ukidanja trajektne linije Dubrovnik - Rijeka, odvija jedino na međunarodnoj liniji Dubrovnik - Bari i domaćoj liniji Dubrovnik - Suđurađ.

U planu je izgradnja operativne obale pod nazivom Batahovina II, izgradnja nove operativne obale u dužini od 400 m s dvije trajektne rampe, koja se nastavlja se na već izgrađenu operativnu obalu Batahovina I.

Tablica 82. Putnički promet u luci Dubrovnik
Izvor: LUD

Vrste prometa	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.
Domaći promet	594609	606094	604791	180228	341474
Međunarodni promet	63617	66931	69049	4533	19254
Kružna putovanja	704812	732431	768924	4323	110130
Ukupno	1363038	1405456	1442764	189084	470858

Tablica 83. Promet vozila u luci Dubrovnik
Izvor: LUD

Vrste prometa	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.
Domaći promet	4080	4618	4739	3578	4598
Međunarodni promet	12388	13685	12950	1988	6406
Ukupno	16468	18303	17689	5566	11004

Realizacijom infrastrukturnih projekata, dio luke unutar Gruškog zaljeva planira se namijeniti isključivo za međunarodni i domaći putnički promet, odnosno brodove na kružnim putovanjima i luksuzne jahte, dok će se područje Batahovina izdvojiti kao trajektna putnička luka.

Završne faze projekta modernizacije luke predviđaju izgradnju modernih višenamjenskih terminala za putnike na kružnim putovanjima u unutarnjem bazenu grušskog zaljeva i trajektnom terminalu na području trajektnih vezova Batahovina, koji će se realizirati uz sudjelovanje zainteresiranih koncesionara.

Luka Ploče služi za prekrcaj gotovo svih vrsta tereta u međunarodnom pomorskom prometu. Luka je usmjerena najvećim dijelom na zadovoljavanje potreba gospodarstva BiH, a izgradnjom suvremene infrastrukture prema unutrašnjosti u mogućnosti je ponuditi svoje usluge i tržištima zemalja Srednje Europe.

Vrsta tereta (u tonama)	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.
Generalni tereti	417583	520201	499808	369739	494242
Rasuti tereti	1973160	2124999	2297480	1513452	2563143
Tekući tereti	804220	508122	762040	784790	856700
Ukupno	3194963	3153322	3559328	2667981	3914085

Tablica 84. Promet robe u luci Ploče prema vrsti tereta
Izvor: Luka Ploče d.d.

Unutar lučkog područja izgrađeni su ulazni terminal, kontejnerski terminal, terminal za rasute terete, te terminal za tekuće terete. Ukupni godišnji prekrcajni kapacitet Luke Ploče procjenjuje se na preko 5 milijuna tona rasutih i generalnih tereta, dok je ukupni kapacitet skladištenja tekućih tereta oko 600.000 tona.

Novi terminal za rasute terete je izgrađen s kapacitetom od 4,6 milijuna tona godišnje, s mogućnošću proširenja na 6 milijuna tona.

Kapacitet kontejnerskog prometa procjenjuje je 60.000 TEU godišnje s mogućnošću daljnjeg proširenja.

Izgrađena je prva faza novog terminala za pretovar i skladištenje naftnih derivata s 50.000 m³ spremnika za naftne derivate.

U tijeku je izgradnja druge faze kojom će se osigurati preko 200.000 m³ naftnog skladišnog kapaciteta, kao i 60.000 m³ za skladištenje ukapljenog naftnog plina.

Zbog izgradnje te priprema za izgradnju velikih kapaciteta za skladištenje i otpremu raznih vrsta tekućih tereta u planu je izgradnja novog suvremenog veza za prekrcaj naftnih derivata i ukapljenog naftnog plina (UNP).

Luke otvorene za javni promet županijskog i lokalnog značaja

Na području Županije, prema Naredbi o razvrstaju luka otvorenih za javni promet na području DNŽ (NN 15/17), postoji 7 luka županijskog značenja (Tablica 54.) od kojih su 6 postojeće i to Gradska luka Dubrovnik, Korčula, Metković, Orebić, Trpanj i Vela Luka i jedna u izgradnji Luka Žrnovska Banja (Polačište). (Tablica 54.) te 74 luka otvorenih za javni promet lokalnog značaja (Tablica 85.)

Veće luke otvorene za javni promet uglavnom su namijenjene za brodski i trajektni promet (Korčula, Vela Luka, Trpanj, Orebić, Sobra, Ubli, Prapratno), a unutar lučkih područja, organizirani su nautički, komunalni, ribarski i školjarski vezovi, te područja za privez hidroaviona. Unutar luke Vela Luka i Sustjepan planirano je područje s ribarskom infra i suprastrukturuom, a unutar luke Mali Ston, Luka i Brijesta te planirane luke Bistrina planirana je infra i supra strukura za školjarske vezove. Unutar luka Ubli, Vela Luka, Lumbarda i Korčula realizirani su pristani za hidroavione, a planirani su u Dubrovniku, Orebiću i Pločama.

Upravljanje ovim lukama u nadležnosti je DNŽ preko 4 županijske lučke uprave (ŽLU) i to:

- ŽLU Dubrovnik koja upravlja s 1 županijskom i 15 luka lokalnog značaja;
- ŽLU Korčula koja upravlja s 2 županijske i 5 luka lokalnog značaja;
- ŽLU Vela Luka upravlja s 1 lukom županijskog značaja i
- Lučka uprava DNŽ koja upravlja s 3 luke županijskog značaja (Trpanj, Orebić i Metković) i 54 luka lokalnog značaja.

Prema podacima o ukupnom broju vezova u lukama otvorenima za javni promet županijskog i lokalnog značenja, vidljiv je dugogodišnji trend povećanja broja vezova. Unatoč povećanju broja vezova, Županija i dalje trajno oskudijeva u broju komunalnih vezova što se, među ostalim, očitava i u velikom broju zahtjeva za vez u svim županijskim lučkim upravama.

Važno je napomenuti da niz luka u DNŽ su smještene u pitomim uvalama i na obalama unutar građevinskih područja naselja. Kroz prostorno-plansku dokumentaciju se u pravilu ne može iščitati točan položaj pojedinih dijelova luke, pa se zahtijeva od JLS da područja akvatorija i pojasa obale istraže kroz studije razvoja lučkih područja kako bi se mogla proširiti lučka područja radi smještaja toliko potrebnih komunalnih vezova.

U proteklom razdoblju izgrađena je druga trajektna rampa i pripadajuća obala u luci Sobra, nova obala u luci Ston, nova obala u luci Dominče, sanacija i rekonstrukcija obale u luci Mlini, sanacija dijela lukobrana luke Prigradica, sanirana riva u luci Šipanskoj, sanirana riva u Gornjem Čelu na Koločepu, izgrađena školjara u trajektnom pristaništu Orebić, izgrađena komunalna lučica Batala, te komunalna lučica Luka u Korčuli, dograđena luka Trpanj, rekonstruiran lukobrana Puntin u luci Korčula, rekonstruirana i dograđena luka Drače te uređen komunalni dio luke Račišće, a u izgradnji je pomorsko-putnički terminal u Veloj Luci.

U pripremi su izgradnja nove luke Perna, nove luke Polačište, rekonstrukcija luka Ubli, Cavtat, Srebreno, Duba Pelješka, ribarske infra i suprastrukture unutar luka otvorenih za javni promet Vela Luka i Sustjepan, proširenje komunalne lučice Batala, izgradnja komunalne lučice Solitudo i komunalne lučice Mokošica u Dubrovniku itd.

Linijski pomorski putnički prijevoz

Linijski pomorski putnički promet na području županije ima 13 od kojih je 1 međunarodna trajektna linija i 12 državnih tj. 5 trajektnih, 2 brodske i 5 brzobrodskih linija.

Tri trajektna linije su nastavak državnih cesta i to Pelješka cesta D414 trajektnom linijom Prapratno – Sobra nastavlja se u D120 Mljetsku cestu, Pelješka cesta D414 trajektnom linijom Orebić – Dominče povezana je s D118 korčulanskom cestom te D415 trajektnom linijom Ploče – Trpanj s pelješkom cestom D414.

Obalni linijski pomorski promet na području DNŽ odvija se trajektnim, klasičnim brodskim te brzobrodskim linijama, a održavaju ih koncesionari: Jadrolinija d.d., TP Line d.o.o., Kapetan Luka – KRILLO, G&V Line ladera d.o.o./KTD Bilan d.o.o.

Iz podataka Agencija za obalni linijski pomorski promet o godišnjem prometu putnika uočava se porast prometa oko 1 % na godišnjoj razini u razdoblju 2017. – 2019. U 2020. zbog COVID 19 pandemije dolazi do snažnog pada prometa od 41,4 %, da bi se u 2021. dijelom vratio prijašnji promet, te je iznosio 82,5 % prometa iz 2019. Isti trend se uočava i kod prometa vozila. Najprometnija linija 2019. godine je trajektna linija Dominče - Orebić s 737.619 prevezin putnika, a slijede je trajektna linija Ploče – Trpanj s 388.022 i Lastovo/Ubli – Vela Luka – Hvar – Split s 228.882 putnika, te brodske linije Suđurađ– Lopud – Koločep – Dubrovnik s 236.753 i Orebić – Korčula 217.457 putnika.

U prometu vozila su također najprometnije trajektna linija Dominče – Orebić s 271.964 prevezin vozila, Ploče – Trpanj s 152.911 i Sobra Prapratno 59.114 vozila.

Tablica 85. Luke otvorene za javni promet županijskog značaja
Izvor: PPDNŽ

Općina/grad	Naselje	Naziv/lokalitet	Vrsta (PL, TL)	Značaj (M, D, Ž, L)	Dužina operativne obale	Gaz
Dubrovnik	Dubrovnik	Gradska luka Dubrovnik	PL	Ž	141 m	2.0 - 4.0 m
Korčula	Korčula	Korčula	PL	Ž	376 m	4.0 - 6.7 m
Metković	Metković	Metković	TL	Ž	850 m	4.5 m
Orebić	Orebić	Putnička luka	PL	Ž	100 m	3.0 - 5.0 m
Trpanj	Trpanj	Putnička luka	PL	Ž	100 m	2.6 - 4.4 m
Vela luka	Vela luka	Putnička luka	PL	Ž	196 m	7.0 m
Korčula	Polačište	Putnička luka		Ž		

Značaj linije	Vrsta linije	Broj linije	Naziv linije
Međunarodna	Međunarodna trajektna linija	54	Bari - Dubrovnik
Državne linije	Trajektna linije	604	Lastovo – Vela Luka – Hvar - Split
		633	Ploče - Trpanj
		634	Orebić - Dominče
		831	Dubrovnik – Lopud - Suđurađ
		832	Prapratno - Sobra
	Brodске linije	614	Orebić - Korčula
		807	Suđurađ– Lopud – Koločep - Dubrovnik
	Brzobrodске linije	9604	Lastovo/Ubli – Vela Luka – Hvar - Split
		9608	Korčula – Prigradica – Hvar - Split
		9807	Dubrovnik – Šipanska Luka – Sobra – Polače – Korčula – Lastovo
			Split – Brač (Milna) – Hvar – Korčula – Mljet - Dubrovnik
		9808	Dubrovnik (Mljet – Korčula) – Lastovo/Ubli

Tablica 86. Linije u obalnom linijskom putničkom prometu na području DNŽ
Izvor: MINistarstvo turizma i sporta

Broj linije	Relacija	2017	2018	2019	2020	2021
604	Lastovo/Ubli – Vela Luka – Hvar - Split	230713	226206	228882	154940	209206
633	Ploče - Trpanj	370499	377691	388022	291792	390170
634	Dominče - Orebić	699.969	723.401	737.619	457.028	6.02838
831	Suđurađ – Lopud - Dubrovnik	18653	19968	20760	13855	17744
832	Sobra - Prapratno	156788	155958	155925	101583	137499
614	Orebić - Korčula	222498	216444	217457	87310	181346
807	Suđurađ– Lopud – Koločep - Dubrovnik	242005	240181	236753	112915	155792
9604	Lastovo/Ubli - Vela Luka - Hvar - Split	134639	139421	141255	75440	107437
9608	Korčula - Prigradica - Hvar - Split	125566	128062	119920	61339	83758
9807	Lastovo/Ubli - Korčula - Polače - Sobra - Šipanska Luka - Dubrovnik	68040	63582	59275	30875	43758
9808	Lastovo/Ubli - Korčula - Dubrovnik				-	10740
	Split - Milna (Brač) – Hvar – Korčula – Pomena (Mljet) - Dubrovnik					
54	Bari -Dubrovnik	63617	66931	69049	4533	19254
	UKUPNO	2332987	2357845	2374917	1391610	1959542

Tablica 87. Promet putnika

Broj linije	Relacija	2017	2018	2019	2020	2021
604	Lastovo/Ubli – Vela Luka – Hvar - Split	48750	52098	55956	44523	60491
633	Ploče - Trpanj	143903	146134	152911	124747	164022
634	Dominče - Orebić	254893	263649	271964	190751	253184
831	Suđurađ – Lopud - Dubrovnik	4824	4887	4960	3890	4636
832	Sobra - Prapratno	57698	58365	59114	41519	55189
614	Orebić - Korčula					
807	Suđurađ– Lopud – Koločep - Dubrovnik					
9604	Lastovo/Ubli - Vela Luka - Hvar - Split					
9608	Korčula - Prigradica - Hvar - Split					
9807	Lastovo/Ubli - Korčula - Polače - Sobra - Šipanska Luka - Dubrovnik					
9808	Lastovo/Ubli - Korčula - Dubrovnik				-	
	Split - Milna (Brač) – Hvar – Korčula – Pomena (Mljet) - Dubrovnik					
54	Bari -Dubrovnik	12388	13685	12950	1988	6406
	UKUPNO	522456	538818	557855	407418	543928

Tablica 88. Promet vozila

Izvor: Ministarstvo turizma i sporta, podaci do 15.10.2020.

Luke posebne namjene

Na području Županije nalazi se 49 luka posebne namjene, od kojih je 8 luka državnog značenja i 41 luka posebne namjene županijskog značenja.

Luke državnog značenja su:

- industrijske luke: Bristva (1 postojeća)
- brodogradilišne luke: Leda na Korčuli (1 postojeća u stečaju)
- luke nautičkog turizma do 400 vezova: ACI Marina Komolac i Marina Gruž u Dubrovniku, ACI Marina Korčula (3 postojeće) i Kremena Lastovo, Suha marina u Kručici i Ploče (3 planirane).

Tablica 89. Postojeće luke nautičkog turizma u DNŽ
Izvor: PPDNŽ

MARINE PO PRAVILNICIMA
NN 142/99, NN 47/00, NN 121/00, NN 45/01, NN 108/01, NN 106/04, NN 72/08

Objekt i kategorija	Naselje	Broj smještajnih jedinica		
		Suhih vezova	Vezova u moru	Ukupno
ACI marina Dubrovnik	Dubrovnik - Mokošica	150	400	550
ACI marina Korčula	Korčula	50	135	185
UKUPNO	2	200	535	735

MARINA

Kategorija	Objekt	Naselje	Broj smještajnih jedinica		
			Suhih vezova	Vezova u moru	Ukupno
2	Solitudo	Lastovo	0	30	30
3	ACI marina Veljko Barbieri	Slano	0	200	200
	Korkyra	Vela Luka	0	132	132
	Marina Frapa	Dubrovnik	0	179	179
	Ukupno	3	0	511	511
Sveukupno		4	0	541	541

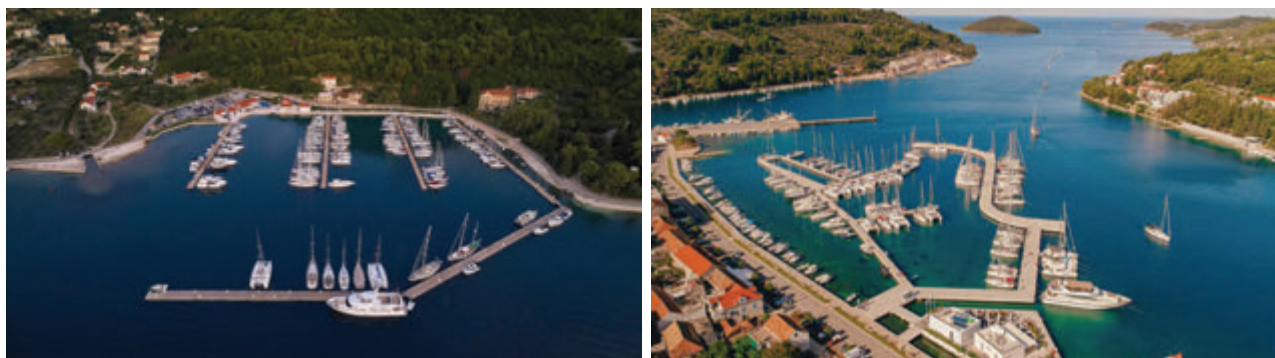
Slika 45. ACI marine Dubrovnik i Korčula

Luke županijskog značenja su:

- brodogradilišne luke: Luka Greben i Mokošica (2 postojeće)
- ribarske luke: Vela Luka i Sustjepan (2 planirane)
- luke nautičkog turizma do 200 vezova: ACI Marina Veljko Barbieri u Slanom i Vela Luka (2 postojeće) te Otočac, Brna, Dominče, Orebić, Trpanj, Žuljana, Prahivac i Prevlaka (8 planiranih)
- luke nautičkog turizma do 100 vezova: Lumbarda (1 postojeća) te Prožura, Sobra, Polače, Račišće, Badija, Lovište, Kučište, Trstenik, Kobaš, Molunat, Zaton, Donje Čelo, Lopud, Suđurađ, Šipanska luka, Jakljan, Luka Kručica, Opuzen, Metković i Trpanj (19 planiranih)
- sportske luke: Orsan u Dubrovniku i Orebić (2 postojeće) te Solitudo, Ploče, Metković i Trpanj (4 planirane).

U proteklom periodu puštene su u rad tri luke nautičkog turizma i to 2016. godine na području Općine Dubrovačko primorje ACI Marina Veljko Barbieri kapaciteta 199 vezova, 2019. Marina Gruž u Lapadu kapaciteta 221 veza, te 2020. Marina u Veloj Luci kapaciteta 193 veza.

Slika 46. ACI marina Slano i Marina u Veloj Luci

Godina	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.
Broj vezova	713	713	714	714	744	937	927	937	1.173	1.308	1.304

Plan razvoja luka nautičkog turizma na području DNŽ

Godine 2021. izrađena je Plan razvoja luka nautičkog turizma na području DNŽ u sklopu projekta MIMOSA u kojem se kaže:

Prema izvješću o kategorizaciji LNT na dan 15. listopada 2020. kategorizirano je je šest marina s ukupno 1.076 vezova u moru i 200 suhih vezova, dok je PPŽ-om na području DNŽ omogućena gradnja ukupno 7.030 vezova u 38 LNT ili skoro sedmerostruko više od postojećeg broja vezova.

Novom kategorizacijom obuhvaćene su četiri marine s ukupno 541 vezom u moru:

1. Solitudo – uvala Pasadur, Lastovo 30 vezova, objekt 2 sidra,
2. ACI marina Veljko Baribieri – Slano, 200 vezova, objekt 3 sidra,
3. Korkyra – Vela Luka, 132 veza, objekt 3 sidra,
4. Marina Frapa – Dubrovnik, 179 vezova, objekt 3 sidra,

dok su po starom sustavu kategorizacije kategorizirane dvije marine s ukupno 535 vezova u moru i 200 suhih vezova i obje su II. kategorije:

1. ACI marina Dubrovnik – Mokošica, 150 suhih vezova/400 vezova u moru
2. ACI marina Korčula – Korčula, 50 suhih vezova/135 vezova u moru

Podaci DZS se donekle razlikuju, budući su navedeni i vezovi za sidrišta i privezišta koji nisu klasične luke nautičkog turizma:

Ukupni kapacitet luka nautičkog turizma Županije trajno se povećava. Potkraj 2021. godine iznosio je 1.304 morska veza, što je povećanje od 45 % u odnosu na 2011. godine (713 vezova). Međutim broj vezova ne zadovoljava potrebe nautičara u sezoni.

Tablica 90. Vezovi u lukama NT u DNŽ, 2010. – 2019. Izvor: DZS

Slika 47. Luke posebne namjene u DNŽ Izvor: PPDNŽ

Osim u lukama NT pojedini dijelovi luka otvorenih za javni promet, sidrišta ili dijelovi obale (lučki bazeni) namijenjeni su za plovila NT (nautički vezovi).

U županijskim lukama DNŽ otvorenim za javni promet ima ukupno 36 lučkih bazena namijenjenih za korištenje plovila NT. Ukupna dužina razvijene obale u 24 luke s pripadajućim akvatorijem za četverovez plovila NT je 1.290 m, što odgovara kapacitetu 286 standardnih plovila NT duljine 12 m. Osim toga u akvatoriju županijskih luka namijenjeno je još 12 lokacija za sidrište NT ukupne površine oko 4 milijuna m² ili 400 ha.

Lukama posebne namjene upravljaju koncesionari. Za luke posebne namjene državnog značaja koncesije oobrava Vlada RH na period do 30 godina, a za luke županijskog i lokalnog značaja koncesije odobrava županijska skupština na rok od 12 godina.

II.4.1.4. Zračni promet

Zračni promet najvažniji je oblik prometa koji DNŽ povezuje s ostatkom Hrvatske i svijetom, preko Zračne luke Dubrovnik u Čilipima. Zračna luka Dubrovnik je sekundarna međunarodna zračna luka "4E" kategorije i ima uzletno - sletnu stazu dužine 3.300 metara, širine 45 m, te je jedna od šest zračnih luka iste kategorije u okviru Republike Hrvatske. Najbolji pokazatelj važnosti zračnog prometa u prometnom sustavu Županije je podatak da preko zračne luke Dubrovnik u Čilipima dolazi 60 % turista od ukupnog broja turista u ovom području.

U sklopu realizacije projekta Razvoj Zračne luke Dubrovnik sufinanciran sredstvima Europske Unije, putem Operativnog programa Konkurentnost i kohezija zračna luka je obnovljena i modernizirana što uključuje novu zgradu putničkog terminala, dogradnju i proširenje uzletno - sletne staze, kao i renovaciju postojećih rubnih staza i spojnica, te proširenje parkirnih pozicija za velike zrakoplove i za poslovno zrakoplovstvo. Također je realizirana instrumentalna procedura prilaza i slijetanja zrakoplova bazirana isključivo na GPS tehnologiji što podrazumijeva i noćno slijetanje iz pravca istoka. Kapacitet zračne luke je podignut na 4 milijuna putnika godišnje.

Iz podataka Zračne luke Dubrovnik o godišnjem prometu putnika uočava se trend stalnog porasta prometa tako da je od 2016. godine do 2019. broj prevezenih putnika porastao za 45 % i dostigao brojku od preko 2,8 milijuna. Međutim u 2020. godini zbog COVID 19 pandemije dolazi do snažnog pada prometa od cca 90 % tj 330.147 prevezenih putnika, da bi se u 2021. narastao na 927.934 putnika tj u odnosu na 2020. porastao za 280 %.

Slika 48. Zračni promet u DNŽ
Izvor: PPDNŽ

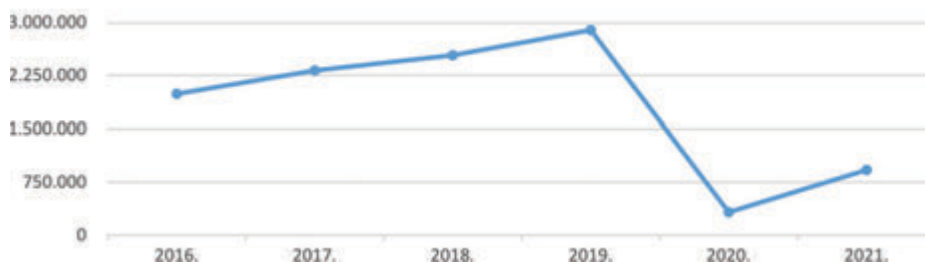

Najzastupljeniji su putnici iz Velike Britanije, Francuske i Njemačke koji su zastupljeni s 40 % ukupnog prometa, Hrvatska 10 %, SAD i Španjolska cca 13 %.

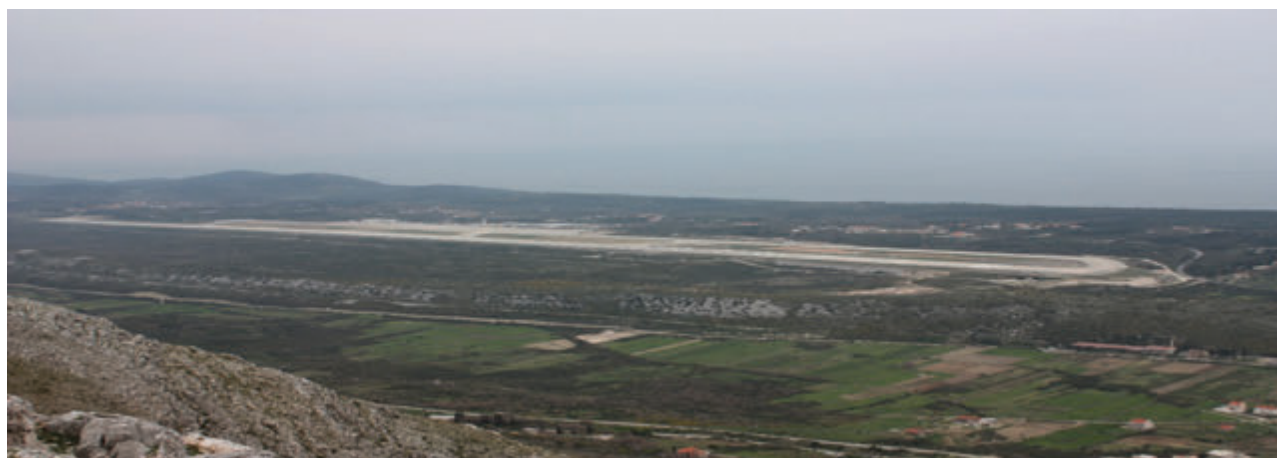

2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.
1.993.243	2.323.065	2.539.412	2.896.227	330.147	927.934

Tablica 91. Broj prevezenih putnika
2018. - 2021. u ZL Dubrovnik
Izvor: ZL Dubrovnik

Grafikon 24. Broj prevezenih putnika
2018. - 2021. u ZL Dubrovnik
Izvor: ZL Dubrovnik

Planirane zračne luke u DNŽ su

- Zračna luka Lisačke rudine, uzletno-sletne staze dužine 1200 - 1800 m širine 30m kategorije 3C na području općine DP
- Zračna luka Korčula, uzletno - sletne staze dužine 1200 m i širine 30 m kategorije 2C između naselja Brna i Smokvica na području Općine Smokvica.
- dvije potencijalne lokacije za zračnu luku na Lastovu (bivša Vojarna iznad naselja Ubli i lokalitet Sozanj iznad naselja Zaklopatica) dužine uzletno-sletne staze 1000 m i širine 25 m kategorije 2C/1A.
- Zračna luka u luci Ploče koja nije nikad realizirana, a novim IDPPDNŽ iz 2019. godine je premještena na potencijalnu lokaciju u Općini Pojezerje, uzletno-sletne staze 1200 m širine 30 m kategorije 2C.

Slika 49. Pista ZL Dubrovnik

Hidroavionski promet

U DNŽ od 2015. do 2016. godine odvijao se hidroavionski promet i izvedeno je par aerodroma na vodi (Lumbarda, Ubli, Vela Luka i Korčula) što podrazumijeva određivanje dijela priveza i pontona u luci na kopnu i otocima radi ostvarenja hidroavionskih veza te određivanje primjerenih područja u moru za slijetanje i uzlijetanje.

Planirana hidroavionska privežišta u Dubrovniku, Orebiću i Pločama nisu realizirana.

Helidromi

Helidromi su izgrađeni i osposobljeni za dnevno i noćno slijetanje u Dubrovniku (lokacija kod Opće bolnice), na otoku Korčuli (lokacije kod doma zdravlja u gradu Korčuli i kod Blata u Blatskom polju) te na poluotoku Pelješcu na lokaciji u blizini Janjine. Na otoku Lastovu koristi se za interventno slijetanje lokacija Zle polje u blizini naselja Ubli, no ona je u lošem stanju. Lokacija Hum je u dobrom stanju, ali je na lošoj poziciji i koristi se samo za vojne namjene.

Na području Županije planira se izgradnja i potpuno uređenje helidroma, odnosno njihovo opremanje za noćno slijetanje na otoku Mljetu, poluotoku Pelješcu, te u dolini Neretve, u Općini Dubrovačko primorje i u Gradu Dubrovniku. Oni bi bili prvenstveno u funkciji interventnog povezivanja donjoneretvanskog područja i velikih otoka Županije sa svojim središtem Dubrovnikom.

II.4.1.5. Pošta i elektroničke komunikacije

Pošta

Postojeća mreža poštanskog sustava veza na području DNŽ sastoji se od 57 poštanskih ureda. Sustav pošta je razvijen i ne planira se izgradnja nove infrastrukture nego će se postojeći poštanski sustav razvijati temeljem razvoja tehnologija. Na rast i razvoj tržišta poštanskih usluga u Hrvatskoj i čitavoj EU jako utječu usluge vezane uz elektroničke komunikacije koje sve više zamjenjuju korištenje tradicionalnih pisanih oblika komunikacije. Klasične, ali i druge poštanske usluge pod stalnim su pritiskom promjena, a rezultat je pojava novih poslovnih modela u obavljanju poštanskih usluga, ali i ponude novih i inovativnijih poštanskih usluga korisnicima temeljene prvenstveno na napretku informacijsko-komunikacijske tehnologije (e-poštanske usluge).

Elektroničke komunikacije

Elektroničko - komunikacijsku infrastrukturu obuhvaća kabelsku kanalizaciju, antenske stupove, antenske prihvate, zgrade i druge pripadajuće građevine i opremu.

Sukladno Europskoj direktivi digitalne agende za Europu, potrebno je pristupiti modernizaciji, obnovi i dogradnji postojeće, kao i izgradnji nove elektroničke komunikacijske infrastrukture i mreže kako bi se zadovoljili zahtjevi za sve većim prijenosnim brzinama i kvalitetnijim širokopojasnim uslugama u nepokretnoj i pokretnoj elektroničkoj komunikacijskoj mreži.

Radi veće sigurnosti u odvijanju telekomunikacijskog prometa uz već izgrađene međunarodne svjetlovodne veze Adria 1 i Jadranko izgrađena je otočna svjetlovodna veza Dubrovnik - Elafiti - Mljet - Korčula - Hvar - Split. Položeni su podmorski kablovi između Lastova i Korčule, kao i između Korčule, Mljeta i Pelješca, te uzduž otoka Mljeta (među telefonskim centralama na otoku Govedari, Babino Polje i Maranovićima). Na području Neretve na magistralnoj mreži položeni su podzemni svjetlovodi Ploče - Metković - granica BiH, Kula Norinska - Nova Sela - granica Splitsko-dalmatinske županije, te svjetlovod Mali Prolog - granica BiH.

U proteklom razdoblju učinjen je značajan napredak u dogradnji i modernizaciji elektroničko komunikacijskog sustava. Sustav komutacija je decentraliziran sa komutacijskih čvorišta (AXE Dubrovnik, AXE Mokošica, AXE Korčula, AXE Ploče) na više samostalnih aktivnih digitalnih čvorova, čime se je postigla veća fleksibilnost i iskoristivost sustava, te omogućilo skraćivanje pretplatničke petlje i veće brzine prijenosa podataka. Skraćivanja pretplatničke petlje treba nastaviti i dalje pomoću uličnih kabineta (FTTN ili FTTC tehnologije). Suživio je i sustav FTTH (Fiber to the Home), optičko vlakno do kuće, koji omogućava brzine prijenosa podataka do 500 Mbit/s, te je potrebno s tom tehnologijom obuhvatiti što veći broj urbanih naselja.

Povećan je kapacitet širokopojasnog pristupa internetu u nepokretnoj mreži, te modernizirana kompletna pokretna mreža kako u Hrvatskoj tako i na području DNŽ. Nova oprema osigurava bolju pokrivenost mreže, višestruko povećava kapacitet 4G mreže, troši manje energije te stvara preduvjete za uvođenje 5G mreže.

Prema podacima HAKOM-a (2021.) nepokretni širokopojasni pristup ugovorene brzine 2Mbit/s i veće na razini DNŽ koristi 57,75 % kućanstava. Među njima 0,05 % kućanstava koristi ugovorene brzine od 2 do 4 Mbit/s, 10,35 % kućanstava koristi brzine od 4 do 10 Mbit/s, 6,43 % kućanstava koristi brzine od 10 do 20 Mbit/s, 12,13 % ih koristi brzine od 20 do 30 Mbit/s, 9,88 % kućanstava koristi brzine od 30 do 50 Mbit/s, 13,82 % kućanstava koristi brzine od 50 do 100 Mbit/s, dok ih samo 5,08 % koristi brzine iznad 100 Mbit/s.

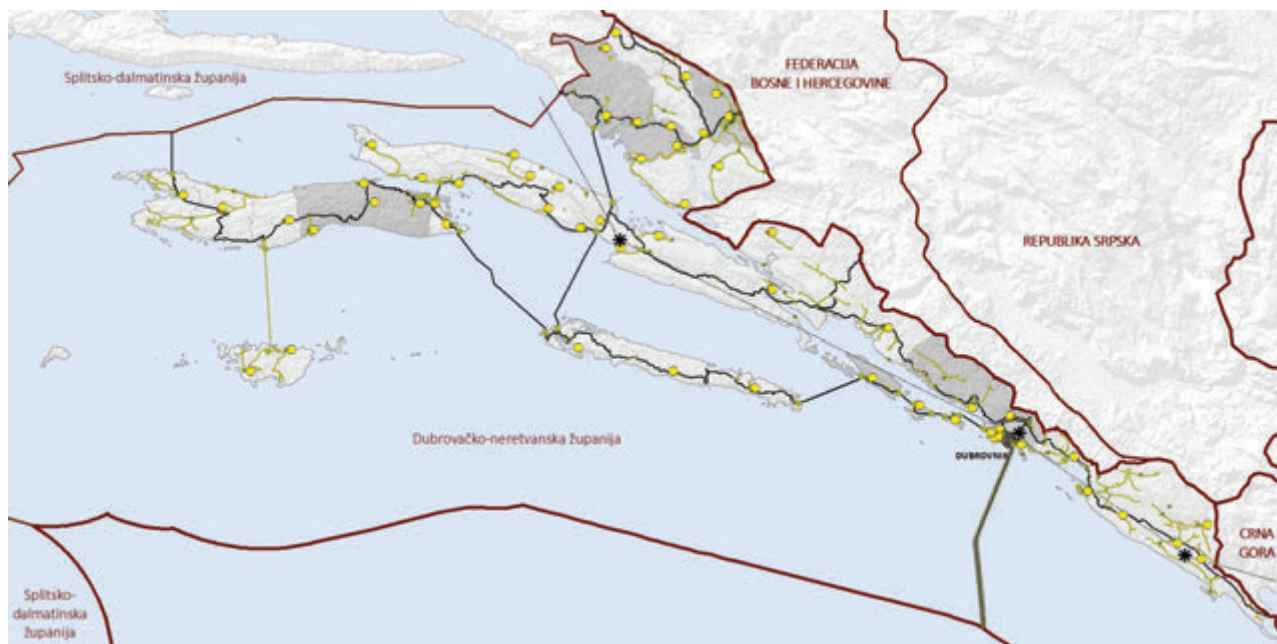
Prema podacima HAKOM-a na području DNŽ (2018.) postoji 34.583 širokopojasnih priključaka u nepokretnoj komunikacijskoj mreži što daje gustoću priključaka od 28,2 %. Prisutan je stalan trend povećanja broja priključaka širokopojasnog pristupa internetu.

Prema podacima HAKOM-a na području DNŽ u 2021. godini bila su u funkciji 103 samostojeća antenska stupa u vlasništvu operatora javnih komunikacijskih mreža pokretnih komunikacija i ostalih infrastrukturnih operatora te 278 baznih postaja na 195 lokacija. U odnosu na 2015. godinu broj samostojećih antenskih stupova povećao se oko 6 %, a broj baznih stanica oko 20 %.

U proteklom razdoblju donesena je Strategija razvoja širokopojasnog pristupa u Republici Hrvatskoj u razdoblju od 2016. do 2020. godine (NN 68/16.) i Okvirni program za razvoj infrastrukture širokopojasnog pristupa u područjima u kojima ne postoji dostatan komercijalni interes za ulaganja.

DNŽ je 2017. donijela Plan razvoja širokopojasne infrastrukture za područje Dubrovnika, Korčule i Neretve te su izrađene Studije izvodljivosti razvoja infrastrukture širokopojasnog pristupa za svaku pojedinu JLS i za cjelokupno područje provedbe projekta.

Nastavno na ovaj Plan u veljači 2020. ugovoren je projekt „Razvoj infrastrukture širokopojasnog pristupa na području Dubrovnika“, kojim će se Dubrovniku s područjem od Dubrovačkog primorja do Konavala osigurati brži, kvalitetniji i sigurniji internet u

nepokretnoj mreži. Ovim projektom će se do kraja 2023. za 85 posto gradskog područja omogućiti brzina interneta od 100 megabita u sekundi i više, a za preostalih 15 posto ta će brzina biti oko 40 megabita u sekundi.

Sukladno Planu razvoja širokopojasne infrastrukture za područje Dubrovnika, Korčule i Neretve potrebno je intenzivirati aktivnosti na realizaciji opće pokrivenosti širokopojasnim pristupom. Poticanje razvoja mreža nove generacije u područjima u kojima ne postoji dostatan interes za ulaganja u infrastrukturu navedenih tehnologija, omogućit će stvaranje novih usluga koje će uvelike pridonijeti širem korištenju širokopojasnih usluga. Osim toga, ravnomjernom pokrivenošću teritorija i primjenom najnovijih tehnologija povezivanja omogućit će se obavljanje velikog dijela poslova u mjestu boravka korisnika, čime se smanjuje opterećenje prostora prometom i omogućava decentralizirani razvoj gospodarstva i revitalizacija ruralnih područja.

Slika 50. Pošta i telekomunikacije u DNŽ
Izvor: PPDNŽ

Ocjena stanja infrastrukture

Prometna pristupačnost Dubrovnika vezana je prvenstveno za Zračnu luku Dubrovnik. S obzirom na stanje prometnog sustava DNŽ i broj prevezenih putnika, zračni je promet najvažniji oblik prometa koji Županiju povezuje s ostalim dijelovima Hrvatske i svijetom. Postojeća cestovna mreža DNŽ ne pruža primjerenu razinu usluge korisnicima zbog nedostatnog kapaciteta naročito u ljetnim mjesecima zbog sezonalnosti prometa, nezadovoljavajućih prometno - tehničkih karakteristika, miješanja lokalnog i tranzitnog prometa, te s tim vezano problema u sigurnosti prometa i što nema alternativne prometnice. Trenutno je južna Dalmacija, odnosno Dubrovnik i DNŽ pokrivena projektima Pelješkog mosta s pristupnim cestama. Međutim, nakon izgradnje Pelješkog mosta i dalje ostaje problem neadekvatnosti Jadranske turističke ceste (D8) koja postaje sve više usko grlo u cestovnom prometu, osobito u turističkoj sezoni. U tom kontekstu, od izuzetne je važnosti nastavak gradnje autoceste od čvora Metković prema Dubrovniku. Autocesta s mostom Pelješac i planiranim brzim cestama otklonit će teritorijalnu odvojenost Dubrovnika i Županije od ostalog dijela RH, te integrirati prostor Županije.

STANJE NA DAN	27. 11. 2015.	31.12.2021.
Broj baznih postaja	232	278
Broj lokacija	164	195
Broj antenskih stupova	97	103
Broj antenskih prihvata na postojećim objektima	57	68
Broj unutarnjih antenskih sustava u zatvorenom prostoru	10	24

Tablica 92. Broj baznih stanica u DNŽ
Izvor: HAKOM

Realizacijom Brze ceste Pelješki most – luka Perna će se realizirati prometna veza koja najkraćim putem povezuje cjelokupan prostor Pelješca i Korčule sa županijskim središtem u Dubrovniku i ostalim dijelovima Županije.

Brza cesta Zračna luka Dubrovnik – Osojnik povećat će pristupačnost Dubrovnika i Županije zračnoj luci, te dislocirati tranzitni promet s oboda užeg gradskog prostora u periferni zaobalni koridor.

Završetkom autoceste Zagreb - Dubrovnik, te brze ceste Dubrovnik (čvor Osojnik) - Zračna luka Dubrovnik (Čilipi) biti će omogućena izravna veza cestovnog, zračnog i pomorskog prometa, odnosno organizacija intermodalnog transporta.

Nedostatak brzih brodskih veza Dubrovnika s otocima i otoka međusobno uz lošu cestovnu povezanost pridonosi njihovoj izoliranosti. Brodsku povezanost potrebno je unaprijediti uvođenjem suvremenijih brodova za prijevoz putnika i opskrbe za otoke. Uvođenjem svakodnevne cjelogodišnje brzobrodске katamaranske veze znatno je poboljšana povezanost Lastova i Korčule sa sjedištem Županije.

Luke od međunarodnog značaja Ploče i Dubrovnik potrebno je i dalje razvijati kao luke autocesta mora.

U luci Dubrovnik potrebno je nastaviti projekt modernizacije i rekonstrukcije lučke infrastrukture, odnosno izgradnje putničkog terminala i projekta Batahovine II, vodeći računa o prihvatnom kapacitetu zaštićene svjetske baštine i urbanog krajolika grada Dubrovnika.

Završetkom planiranih projekata u luci Ploče, te unapređenjem stanja cestovne i željezničke infrastrukture u Vc koridoru jačati će važnost luke u intermodalnoj mreži kao luke kojom se ostvaruje najkraća veza prema Baltiku i Srednjoj Europi za robe koje dolaze iz Mediterana.

Na ostalim lukama županijskog i lokalnog značaja potrebno je nastaviti aktivnosti na unaprijeđenju lučke infrastrukture (područje za obavljanje linijskog prijevoza, komunalni vezovi, vezovi za nautička plovila, ribarski vez i privezišta).

Na području Županije razvoj telekomunikacijske mreže temelji se na unaprijeđenju postojećeg, relativno visokog stupnja razvijenosti i praćenju novih tehnoloških dostignuća.

Daljnijim razvojem potrebno je unaprijediti te veze zamjenom određenih dionica svjetlovodnih kabela s nedostatnim kapacitetom, onima sa većim brojem svjetlovodnih niti, te montažom prospojnih sustava (switch) većeg kapaciteta.

Na području širokopojasne infrastrukture potrebno je sukladno Planu razvoja širokopojasne infrastrukture za područje Dubrovnika, Korčule i Neretve intenzivirati aktivnosti na realizaciji opće pokrivenosti širokopojasnim pristupom.

II.4.2. Energetska infrastruktura

II.4.2.1. Elektroenergetski sustav

Energetski sustav na prostoru Županije čine objekti za proizvodnju, prijenos i distribuciju energije svih razina.

Proizvodni elektroenergetski kapaciteti

Elektroenergetski sustav Dubrovačko-neretvanske županije uključuje:

- proizvodne elektroenergetske građevine (hidroelektrane, vjetroelektrane i solarne elektrane),
- elektroenergetske građevine prijenosne 220 i 110 kV mreže i
- elektroenergetske građevine distribucijske 35 kV i 10 (20) kV mreže.

Proizvodni kapaciteti odnose se prvenstveno na hidroelektranu HE Dubrovnik. Proizvodni kapaciteti nadmašuju potrebe Županije. Ukupna potrošnja električne energije na području Dubrovačko-neretvanske županije iznosila je 444 GWh u 2018. godini. U pogledu potrošnje električne energije po sektorima, najveći udio u potrošnji zauzima sektor usluga (48,1 %), slijedi ga sektor kućanstva (44,8 %), zatim sektor industrije (7,0 %), te na kraju sektor prometa (0,1 %).

Mjerna jedinica: GWh	Industrija	Promet	Kućanstva	Usluge	Ukupno
Električna energija	31,2	0,2	199,2	213,6	444,2

Tablica 93. Struktura potrošnje električne energije DNŽ za 2018. godinu
Izvor: Akcijski plan energetske učinkovitosti DNŽ 2020. – 2022

Proizvodni elektroenergetski kapaciteti

Iskorištavanje vodnog potencijala predstavlja osnovni izvor električne energije Dubrovačko-neretvanske županije. Glavni proizvođač električne energije je HE "Dubrovnik". HE "Dubrovnik" je visokotlačno derivacijsko energetska postrojenje, čija je podzemna strojarnica locirana na samoj morskoj obali kod mjesta Plat. Raspoloživa snaga hidroelektrane je 2x126 MW (2x117,5 MW ako rade oba agregata istovremeno), dok je srednja godišnja proizvodnja oko 1400 GWh. Agregat A radi za EES RH, a agregat B za EES FBiH. Za proizvodnju električne energije koristi se vodni energetska potencijal kompenzacijskog bazena donjeg toka rijeke Trebišnjice. HE "Zavrelje" je mala hidroelektrana, instalirane snage 2 MW, srednje godišnje proizvodnje 4,74 GWh koja koristi vodni potencijal potoka Zavrelje.

U cilju povećanja proizvodnje električne energije planirana je realizacija II. faze HE „Dubrovnik“, koristeći postojeći dotok, ne oduzimajući dodatne količine vode iz sliva Neretve i Trebišnjice, kojom bi hidroelektrana postala vršno postrojenje.

U Općini Konavle, na izlaznom dijelu odvodnog tunela Konavoskog polja, planirana je izgradnja male hidroelektrane koja bi koristila bujične vode i vode rijeke Ljute koje se tunelom ispuštaju u more. U Gradu Ploče planira se mala hidroelektrana na izlazu iz tunela Vrgorac koji odvodi višak voda iz Vrgoračkog polja do Baćinskih jezera.

A davne 2015. godine Županijska skupština se Zaključkom u vezi s projektom izgradnje HE Ombla usprotivila projektu izgradnje i nedvosmisleno zatražila od RH da zaustavi provođenje ovog projekta s obzirom na široko protivljenje od strane građana Rijeke dubrovačke, planiranju unutar značajnog krajobrazu Rijeke dubrovačke i prostora kontaktne zone zaštićene povijesne cjeline grada Dubrovnika, upisane na listu Svjetske kulturne baštine (UNESCO), te Mišljenje Državnog zavoda za zaštitu prirode o Studiji Glavne ocjene prihvatljivosti zahvata za ekološku mrežu izgradnje Hidroelektrane Ombla, od 20. travnja 2015. godine, koje sadrži zaključak: „da nije moguće isključiti značajne negativne utjecaje na ciljeve očuvanja i cjelovitost područja ekološke mreže“ te „da je predmetni zahvat u prostoru potrebno odbiti“.

Elektroenergetska mreža

Prijenosna elektroenergetska mreža na području Županije povezana je na državni elektroenergetski sustav 110 kV vezama.

Izgradnjom novog 110 kV dalekovoda Plat - Komolac, transformatorske stanice TS 220 kV Plat, te transformatorske stanice TS 110 kV Srđ pridonijelo se sigurnosti i pouzdanosti napajanja Dubrovnika i ostalih dijelova Županije, te omogućeno priključenje novih kupaca električne energije.

SLUŽBENI GLASNIK DUBROVAČKO-NERETVANSKE ŽUPANIJE

20. srpnja 2015.

Broj 6

139

Temeljem članka 22. Statuta Dubrovačko-neretvanske županije (Službeni glasnik Dubrovačko-neretvanske županije, broj 7/09., 10/10. i 3/13.) i članka 77. Poslovnika Skupštine Dubrovačko-neretvanske županije (Službeni glasnik Dubrovačko-neretvanske županije, broj 8/09. i 3/13.), potaknuti ponovnim pokretanjem projekta izgradnje Hidroelektrane Ombla od strane Hrvatske elektroprivrede d.d. kroz postupak Glavne ocjene prihvatljivosti zahvata za ekološku mrežu, Skupština Dubrovačko-neretvanske županije, na prijedlog Župana, na svojoj 11. sjednici, održanoj 3. srpnja 2015. godine u Dubrovniku donijela je

ZAKLJUČAK

u vezi s projektom izgradnje Hidroelektrane Ombla

I.

Skupština Dubrovačko-neretvanske županije protivi se projektu izgradnje HE Ombla na području značajnog krajobrazu Rijeke dubrovačke iz sljedećih razloga:

1. Projekt se temelji na Studiji utjecaja na okoliš iz 1999. god, koja nije sukladna važećoj zakonskoj regulativi Republike Hrvatske i direktivama Europske unije u oblasti zaštite okoliša i zaštite prirode;
2. Postoji široko protivljenje projektu od strane građana Rijeke dubrovačke;
3. Gradsko vijeće Grada Dubrovnika donijelo je Deklaraciju protiv projekta izgradnje hidroelektrane Ombla na području značajnog krajobrazu Rijeke dubrovačke, od 18. svibnja 2015. godine;
4. Mišljenje Državnog zavoda za zaštitu prirode o Studiji Glavne ocjene prihvatljivosti zahvata za ekološku mrežu izgradnje Hidroelektrane Ombla, od 20. travnja 2015. godine, sadrži zaključak: „da nije moguće isključiti značajne negativne utjecaje na ciljeve očuvanja i cjelovitost područja ekološke mreže“ te „da je predmetni zahvat u prostoru potrebno odbiti“;
5. Zahvat je planiran u prostoru zaštićenog Značajnog krajobrazu Rijeke dubrovačke sukladno Zakonu o zaštiti prirode, kao i u prostoru kontaktne zone zaštićene povijesne cjeline grada Dubrovnika, upisane na listu Svjetske kulturne baštine (UNESCO) još 1979. godine, a za što nije provedena procjena utjecaja planiranog zahvata na tu kulturnu baštinu.

II.

Traži se od Vlade Republike Hrvatske da, zbog navedenih razloga, zaustavi provođenje ovoga projekta, kao i da poništi Rješenje o prihvatljivosti za zahvat izgradnje Hidroelektrane Ombla, od 30. studenoga 1999. godine.

III.

Ovaj Zaključak objavit će se u Službenom glasniku Dubrovačko-neretvanske županije.

KLASA: 325-01/15-01/05

UR. BROJ: 2117/1-04-15-1

Dubrovnik, 3. srpnja 2015.

Za sigurnije povezivanje područja Županije s elektroenergetskim sustavom Republike Hrvatske planirana je izgradnja dalekovoda 220 kV DS Plat - Imotica - Nova Sela - Zagvozd.

Kako bi se osigurala stabilnost pogona distribucijske mreže potrebno je:

- osigurati značajna ulaganja u napojne točke 110/35/10(20) kV i 35/10(20) kV, te primarnu mrežu zbog starosti i stanja opreme, ali i sve većih investicijskih ulaganja na ovom području za čije poslovanje treba osigurati kvalitetnu i postojanu isporuku električne energije, te
- rekonstruirati većinu postojećih 35 kV transformatorskih stanica u pogledu zamjene postojeće 10 kV opreme i neadekvatne sekundarne opreme koja ne omogućuje kvalitetno praćenje stanja mreže. Prvenstveno se moraju rekonstruirati 35 kV dalekovodi.

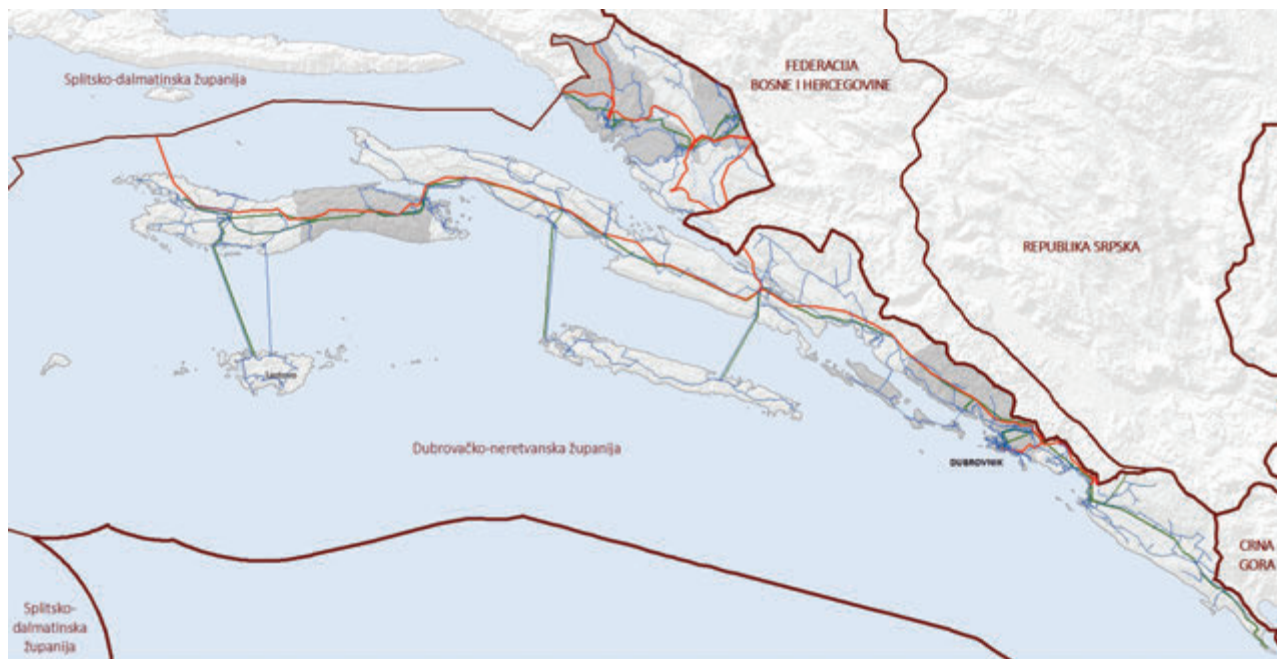
Postojeća mreža temelji se na dva stupnja transformacije (110/35(30) kV i 35(30)/10 kV). Cilj je u svrhu racionalnosti sustava postojeći sustav transformirati u sustav s jednom razinom srednjeg napona (20 kV) i jednom izravnom transformacijom (110/20 kV). Stoga se razvoj mreže srednjeg napona usmjerava prema postupnoj zamjeni naponske razine 10 kV sa 20 kV i automatizaciju same mreže, uz postupno uvođenje izravne transformacije 110/10(20) kV te ukidanje naponske razine 35(30) kV.

Na ovaj način dolazi do sanacije naponskih prilika u srednjonaponskoj mreži, povećavaju se prijenosni kapaciteti i smanjuju gubici snage i padovi napona.

Zbog poboljšanja kvalitete napajanja šireg područja Dubrovnika izgrađene su u proteklom periodu 2 trafostanice i jedan kabelski rasplet (TS 220/110/35/20(10) kV Plat, TS 110/20(10) kV Srđ i Kabelski rasplet KB 20(10) kV iz TS 110/20(10) kV Srđ prema Dubrovniku i prema području Bosanka), a ostala značajnija ulaganja odnose se na izgradnju transformatorskih stanica s rasploštem visokonaponskih vodova (Ploče, Rudine, Ponikve), rekonstrukciju, izgradnju i obnovu dalekovoda (Ploče - Vrgorac, Opuzen - Brist, Pijavičino - Zamošće i Orašac - Slano - Ston), polaganje podzemskih kabela (Koločep - Lopud i Lopud - Šipani) te izmjenu energetske transformatora u TS (Blato, Korčula, Zamošće, Mlini i Cavtat).

Investicijski projekti u različitim fazama realizacije su bili projekti u svezi izgradnje energetske objekata za izgradnju Pelješkog mosta i pristupnih cesta, kao i izrada idejnih rješenja/projekata za dalekovod 2x220 kV Plat - Nova Sela, za polaganje kabela 2x110 kV TS Komolac - TS Lapad, za dio postojeće transformatorske stanice TS dalekovod 2x220 kV Plat - Nova Sela, za polaganje kabela 2x110 kV TS Komolac - TS Lapad, za dio postojeće transformatorske stanice TS 35/10 kV Lapad na dijelu predviđenom za GIS postrojenje, 110 kV naponske razine, projekti u Blatu, Platu, i Konavlima, potom rekonstrukcije trafostanica Slano, Ploče i Orašac, polaganje novih 35(20) kV podzemskih kabelaških vodova Korčula - Lastovo u dužini 14km, Pelješac - Mljet u dužini 10km, Hodilje - Bistrina u dužini 1,6km, Korčula - Zamošće (Orebić) u dužini 1,5km.

Zaključak u vezi s projektom izgradnje HE Ombla
Izvor: SG DNZ 6/15.

NAZIV GRADA/ OPĆINE	DULJINA I UDIO ELEKTROOPSKRBNIH VODOVA (km)							
	D 10 kV		D 35(20) kV		D 110 kV		D 220 kV	
	Duljina (/ km)	Udio (%)	Duljina (/ km)	Udio (%)	Duljina (/ km)	Udio (%)	Duljina (/ km)	Udio (%)
ŽUPANIJA UKUPNO	1.202,16	66,91	342,66	19,07	248,35	13,82	3,50	0,19

— 220 kV DALEKOVOĐ
— 110 kV DALEKOVOĐ
— 35(20) kV DALEKOVOĐ
— 10 kV DALEKOVOĐ

Slika 51. Dalekovodi raščlanjeni po naponskoj razini u DNŽ
Izvor: PPDNŽ

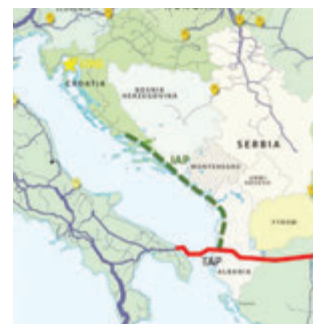
Tablica 94. Duljina i udio elektroopkrbnih vodova na području Dubrovačko-neretvanske županije
Izvor: Zavod za prostorno uređenje DNŽ

II.4.2.2. Opskrba plinom

Na području DNŽ ne postoji izgrađen sustav plinoopskrbe. Plinifikacija se planira osigurati preko planiranog magistralnog plinovoda Dugopolje - Ploče - Dubrovnik - Prevlaka - Dobreč (CG), DN 800/75 bara, kao dijela budućeg Jonsko-jadranskog plinovoda (IAP), koji predstavlja novi dobavni pravac prirodnog plina za RH.

Za plinovod je ishođena lokacijska dozvola ali još nije u realizaciji. Za plinifikaciju unutar Županije planirana je i izgradnja distribucijskih plinovoda: za Grad Dubrovnik, Župu dubrovačku, Konavle, Ploče, Metković i Opuzen.

Do izgradnje planiranih plinovoda moguća je plinifikacija većih urbanih središta miješanim odnosno isparenim ukapljenim naftnim plinom (tzv. "satelitska plinska opskrba" - za veća konzumna područja).

Slika 52. Planirani plinovod – šira situacija
Izvor: HSUP

II.4.2.3. Obnovljivi izvori energije

U Dubrovačko-neretvanskoj županiji postoje prirodni potencijali za proizvodnju električne energije iz obnovljivih izvora, vjetra i sunca. Obnovljivi izvori energije su slabo iskorišteni i uglavnom se odnose na iskorištavanje energije vjetra (VE Ponikve 2013. i VE Rudine 2016.), te integrirane sunčane elektrane (Upravna zgrada „Elektrojug“ u Dubrovniku snage 10,80 kW, Ljekarna „Čebulc“ u Dubrovniku snage 4,5 kW, „Južni Jadran“ u Metković snage 9,6 kW, Osnovna škola „Ston“ snage 10 kW,...).

Vjetroelektrana Ponikve ima instaliranu snagu 36,8 MW, a koristi 16 vjetroagregata snage 2,3 MW. Vjetroelektrana Rudine s 12 vjetroagregata ima instaliranu snagu od 34,2 MW.

Godišnja proizvodnja obiju elektrana iznosi oko 200 GWh električne energije.

Prema Registru obnovljivih izvora energije RH na području DNŽ izgrađeno je ili je u nekoj fazi realizacije 35 sunčanih elektrana ukupne snage 0,45 MW.

Za potrebe IDPPDNŽ koji je donesen 2019. godine izrađen je Plan korištenja OIE za koji je proveden postupak SPUO (SG DNŽ 7/17.), a koji je analizirao pogodnost i utvrdio potencijalne zone OIE, koje su implementirane u IDPPDNŽ.

REALIZIRANE VJETROELEKTRANE

Slika 53. Vjetroelektrane u DNŽ
Izvor: PPDNŽ

Planom je utvrđeno 5 potencijalnih lokacija vjetroelektrana na manje izloženim vizurama u zaleđu kopnenog dijela Županije (Općine Dubrovačko primorje i Konavle). Također su određene 42 lokacije potencijalnih sunčanih elektrana na ukupnoj površini od 392,5 ha. DNŽ je u suradnji s Fondom za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost poticala korištenje obnovljivih izvora energije u kućanstvima, čime građani ostvaruju značajne uštede u ukupnim troškovima energenata i doprinose zaštiti okoliša.

Županija je također sufinancirala projekte korištenja obnovljivih izvora energije u zgradama javnog sektora (onim institucijama kojima je Županija vlasnik i osnivač), na način da im osigurava vlastita sredstva s kojima su dužni sudjelovati u realizaciji projekata.

Opskrba električnom energijom u DNŽ se u prvom redu temelji na iskorištavanju potencijala hidroenergije.

Plinifikacija DNŽ ovisi o realizaciji Jadransko-jonskog plinovoda (IAP).

Iako je elektroprijenosna mreža doživjela značajna poboljšanja (TS Plat, TS Srđ, TS Ploče) za trajno rješenje opskrbe električnom energijom DNŽ potrebno je realizirati 220 kV vezu sa energetske sustavom RH. Na distribucijskoj mreži uz obnovu dotrajale mreže potreban je prijelaz s 10 kV i 35 kV na 20 kV naponski nivo.

Što se tiče korištenja obnovljivih izvora energije značajniji napredak je postignut u korištenju energije vjetra, dok je korištenje sunčeve energije tek u začetku i odnosi se na toplinske kolektore i fotonaponske panele na građevinama.

Potrebno je povećati udio proizvodnje energije iz obnovljivih izvora, sukladno Strategiji energetskog razvoja RH do 2020. godine (NN 139/09).

Tablica 95. Predložene lokacije VE na području DNŽ
Izvor: PPDNŽ

Općina/Grad	Naselje	Lokalitet	Površina (ha)
Dubrovnik	Mravinjac	Glave	193,92
Ploče	Plina Jezero, Šarić Struga	Plina	92,79
	Plina Jezero	Rujnica	122,88
Dubrovačko primorje	Višoćani, Podimoć, Doli	Rudine	481,28
	Topolo, Stupa, Ošlje	Vrtog	257,27
	Točionik, Trnovica	Grabova gruda	294,23
	Podgora, Mravinca, Čepikuće	Štrbina	185,77
	Trnova	Vjetreno 1	50,52
	Trnova	Vjetreno 2	40,48
	Trnovica, Čepikuće	Trštenovo	98,05
	Majkovi	Glave	374,70
Konavle	Jasenice/ Stravča/ Duba	Konavoska brda	672,56
Kula Norinska	Borovci, Desne	Rujnica	450,93
	Borovci, Nova Sela	Zveč - Šubir - Raotina	57,28
Orebić	Trstenik, Potomje, Pijavičino	Čućin	195,76
	Potomje, Donja Banda, Podobuće	Bila ploča	80,48
Pojezerje	Pozla Gora, Dubrava, Brečići, Mali Prolog, Kobiljača	Zveč - Šubir - Raotina	130,72
Ston	Dančanje, Zabrđe, Sparagovići, Boljenovići	Ponikve	690,35
Zažablje	Bijeli Vir, Dobranje, Mlinište i Vidonje	Mala Žaba	582,87
UKUPNO			4787,21

II.4.3. Vodno gospodarstvo

II.4.3.1. Vodoopskrba

Hidrogeološki odnosi uvjetovali su da na Dubrovačkom priobalju postoje vrela dovoljnog kapaciteta (Ombla kod Dubrovnika, Ljuta u Konavlima, Duboka ljuta u Župi dubrovačkoj, Palata u Malom Zatonu) na koje se vežu grupni vodovodni sustavi. Donjoneretvanski kraj opskrbljuje se s nekoliko jakih izvora (Klokun, Modro oko, Prud, Doljani, Butina), a Otočno područje, siromašno je izvorima pa je vodu bilo potrebno osigurati izgradnjom regionalnog sustava Neretva-Pelješac-Korčula-Lastovo. Buduće potrebe zahtijevaju veće uključivanje izvora Modro oko i regionalnog vodovoda u vodoopskrbu ovog područja.

Sanitarna zaštita izvorišta nije uspostavljena. Odluke o utvrđivanju zona sanitarne zaštite izvorišta donesene su samo za izvorište Ombla (Grad Dubrovnik), izvorište Prud (Grad Metković), te crpljište u Blatskom polju (Općina Blato).

Zbog dotrajale vodoopskrbne mreže dolazi do velikih gubitaka vode od oko 50% (20% - 70%).

Udio navodnjavanih poljoprivrednih površina iz izgrađenih sustava za navodnjavanje u DNŽ je neznatan s obzirom na mogućnosti i odnosi se uglavnom na poljoprivredne površine u dolini Neretve.

Uslužno područje	Zona opskrbe	Grad/Općina	Isporučitelj vodnih usluga
38	ZO Metković	Grad Metković	Metković d.o.o. Metković
		Općina Kula Norinska	
		Općina Zažablje	Zažablje d.o.o. Mlinište
	ZO NPKLM	Grad Opuzen	Vodovod Opuzen d.o.o. Opuzen
		Općina Kula Norinska	NPKLM vodovod d.o.o. Korčula
		Grad Metković	Metković d.o.o. Metković
	ZO Ploče	Grad Ploče	Izvor Ploče d.o.o. Ploče
		Općina Kula Norinska	
	ZO Vrgorac Butina	Grad Ploče	Komunalno d.o.o. Vrgorac
Općina Pojezerje			
39	ZO NPKLM	Općina Slivno	NPKLM vodovod d.o.o. Korčula
	ZO Ston	Općina Ston	Vodovod Dubrovnik d.o.o. Dubrovnik
	ZO Žuljana		
	ZO Pelješac	Općina Janjina	NPKLM vodovod d.o.o. Korčula
		Općina Orebić	Vodovod i odvodnja d.o.o. Orebić
		Općina Trpanj	Izvor Orah d.o.o. Trpanj
	ZO Korčula Istok	Grad Korčula	NPKLM vodovod d.o.o. Korčula
		Općina Lumbarda	
	ZO Korčula Zapad	Općina Blato	Vodovod Blato d.o.o. Blato
		Općina Vela Luka	
		Općina Smokvica	
	ZO Lastovo	Općina Lastovo	NPKLM vodovod d.o.o. Korčula
	ZO Mljet	Općina Mljet	Voda Mljet d.o.o. Babino Polje NPKLM vodovod d.o.o. Korčula (NP Mljet)
40	ZO Dubrovnik	Grad Dubrovnik	Vodovod Dubrovnik d.o.o. Dubrovnik
	ZO Zaton Orašac Elafiti		
	ZO Slano	Općina Dubrovačko primorje	
	ZO Dubrovačko primorje		
	ZO Župa dubrovačka	Općina Župa dubrovačka	
41	ZO Konavle Zapad	Općina Konavle	Konavosko komunalno društvo d.o.o. Čilipi
	ZO Konavle Istok		

Tablica 96. Uslužna područja i zone vodoopskrbe u DNŽ
Izvor: Višegodišnji program gradnje komunalnih vodnih građevina za razdoblje do 2030. godine

Sustave odvodnje otpadnih voda, koji su uglavnom vezani za grad Dubrovnik i veća turistička naselja na obali, karakterizira još uvijek nedovoljna izgrađenost i nedovoljan stupanj pročišćavanja otpadnih voda.

Sustavi zaštite od štetnog djelovanja voda su djelomično izgrađeni i vezani su za donju Neretvu, Vrgorsko polje, Konavosko polje i druga manja krška polja u Županiji.

NAZIV GRADA/ OPĆINE	DULJINA JAVNE VODO- OPSKRBNE MREŽE (km)
DUBROVNIK	235,08
DUBROVAČKO PRIMORJE	50,94
KONAVLE	125,83
ŽUPA DUBROVAČKA	65,39
KORČULA	87,20
BLATO	60,12
JANJINA	27,99
KULA NORINSKA	22,39
LASTOVO	50,51
LUMBARDA	16,79
MLJET	14,70
OREBIĆ	92,58
POJEZERJE	13,08
SMOKVICA	35,40
STON	45,62
TRPANJ	15,52
VELA LUKA	34,74
METKOVIĆ	79,85
PLOČE	62,36
OPUZEN	37,17
SLIVNO	39,78
ZAŽABLJE	13,16
UKUPNO	1226,20

Tablica 97. Duljina javne vodoopskrbne mreže u DNŽ
Izvor: ZPPUDNŽ

Korištenje voda za javnu vodoopskrbu

Sukladno Zakonu o vodama javnu vodoopskrbu obavljaju pravne osobe koje su registrirane za obavljanje djelatnosti javne vodoopskrbe odnosno javni isporučitelji vodne usluge. Isporučitelji vodnih usluga djelatnost vodoopskrbe obavljaju na uslužnim područjima. Pored uslužnih područja definirane su i zone opskrbe kao osnovne teritorijalne jedinice unutar kojih se kvaliteta vode može smatrati otprilike ujednačenom.

Mreža javne vodoopskrbe u proteklom razdoblju se proširila na više od 1200 km cjevovoda. Većina nove mreže je realizirana na Otočnom području (Grad Korčula te Općine Lastovo, Vela Luka, Blato, Smokvica, Mljet, Orebić, Trpanj, Janjina i Ston) i na Dubrovačkom priobalju (Grad Dubrovnik, te Općine Konavle, Župa dubrovačka i Dubrovačko primorje) čime se povećala i priključenost stanovništva na vodoopskrbu na ovim područjima.

Potrošnja vode

U promatranom petogodišnjem razdoblju najveća potrošnja vode u Županiji zabilježena je 2019. godine. U razdoblju 2016. - 2019. bio je prisutan trend porasta potrošnje prouzročen rastom turističkog prometa, da bi 2020. godine bio prisutan nagli pad potrošnje zbog pada turističkog prometa prouzročenog COVID-19 pandemijom.

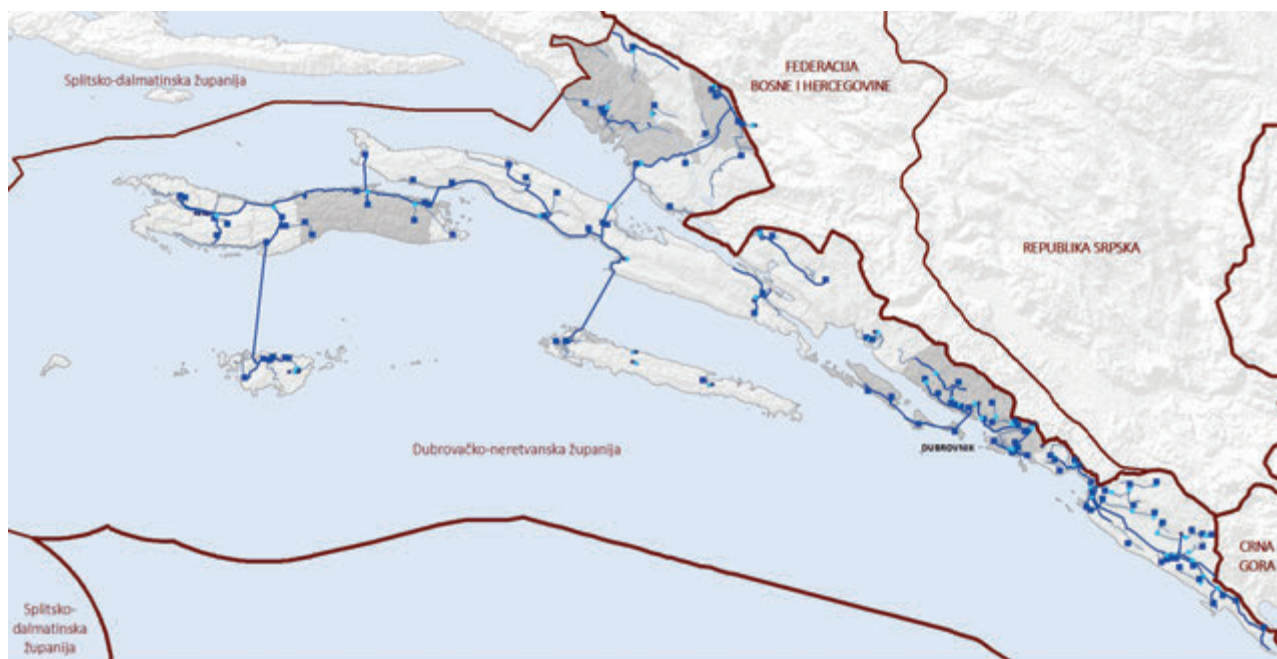
Prosječna dnevna potrošnja vode u Županiji (domaćinstva i gospodarstvo) iz javnih vodoopskrbnih sustava je oko 220 l/stanovniku, dok je prosječna dnevna potrošnja vode u domaćinstvima oko 135 l/stanovniku. Pri tome nisu uračunati gubici vode u vodoopskrbnim sustavima koji za Županiju u prosjeku iznose oko 50 %.

Tablica 98. Potrošnja vode na području DNŽ prema isporučiteljima vodnih usluga 2016.-2020. u (000) m³
Izvor: JIVU

Javni isporučitelji vodnih usluga - vodoopskrbe	Broj stanovnika (2018.)	Priključeni stanovnici (2018.)		Stanovnici s mogućnošću priključenja (2018.)	
		broj	%	broj	%
Vodovod Dubrovnik d.o.o.	57140	52980	93%	53351	93%
NPKLM vodovod d.o.o. Korčula	11798	10313	87%	11050	94%
Izvor Ploče d.o.o.	10376	10317	99%	10317	99%
Metković d.o.o.	16555	16550	100%	16550	100%
Vodovod Opuzen d.o.o.	3135	3135	100%	3135	100%
Konavosko KD d.o.o. Čilipi	8531	7622	89%	8036	94%
Vodovod d.o.o. Blato	8414	7728	92%	8350	99%
Vodovod i odvodnja d.o.o. Orebić	4188	2817	67%	3560	85%
Izvor Orah d.o.o. Trpanj	704	629	89%	629	89%
Voda Mljet d.o.o. Babino Polje	497	0	0%	0	0%
Zažablje d.o.o., Mlinište	553	553	100%	553	100%

Tablica 99. Procjena broja priključenih stanovnika i stanovnika s mogućnošću priključenja na sustave javne vodoopskrbe prema isporučiteljima vodnih usluga (JIVU)
Izvor: Izvor: Višegodišnji program gradnje komunalnih vodnih građevina za razdoblje do 2030. godine Dubrovnik

Komunalno poduzeće	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.
	(000) m ³				
Vodovod Dubrovnik d.o.o.	5508	5846	5880	5782	4538
NPKLM vodovod d.o.o. Korčula	635	727	718	879	795
JU Izvor Ploče	462	485	511	580	540
Metković d.o.o.	728	745	752	748	740
Vodovod Opuzen d.o.o.	172	165	170	172	168
Konavosko KD d.o.o. Čilipi	861	901	925	941	745
Vodovod d.o.o. Blato	461	494	461	474	459
Vodovod i odvodnja d.o.o. Orebić	443	506	473	437	390
Izvor Orah d.o.o. Trpanj	79	97	99	106	89
Voda Mljet d.o.o. Babino Polje	33	38	32	30	32
UKUPNO:	9382	10004	10021	10149	8496

Ocjena zdravstvene ispravnosti vode namijenjene za ljudsku potrošnju

Zdravstvena ispravnost vode namijenjene za ljudsku potrošnju je uglavnom zadovoljavajuća. Međutim, hidrogeološke osobitosti DNŽ tj. prisustvo krša i blizina mora utječu na vodu za piće. Sirova voda iz krša (prije bilo kakve obrade i dezinfekcije) je pukotinska, po fizikalnim, kemijskim i mikrobiološkim svojstvima slična površinskim vodama. Umjerene je tvrdoće, zamućuje se, naročito poslije velikih kiša, mikrobiološki je često zagađena, jer se zbog brzog prolaska kroz podzemne tokove slabo samopročišćava, a zbog razvijene podzemne mreže pukotina i prolaza, omogućeno je drenažiranje vrlo velikog slivnog područja i utjecaja velikog broja točkastih izvora onečišćenja. Pojava mutnoće te željeza i aluminija u vodi za piće za vrijeme velikih oborina prirodna je karakteristika krških voda. Nužno ju je prije distribucije dezinficirati što sva komunalna društva u Županiji i čine.

Voda iz izvora rijeke Norin u Prudu, kojom se napaja vodoopskrbni sustav Neretva - Pelješac - Korčula - Lastovo, geokemijski spada u kalcijско bikarbonatno sulfatni tip vode velike tvrdoće. Sulfati potječu od stijena (magnezijev i natrijev sulfat) s kojima voda dolazi u dodir te ih pritom otapa. Obzirom da se ta voda ne prerađuje, nepovoljna je za vodovodne instalacije zbog velike tvrdoće i korozivnosti. Sulfati u većim koncentracijama mogu utjecati na okus vode i imati laksativan učinak. Za ljetnih mjeseci, za vrijeme suše u tom vodoopskrbnom sustavu sulfati ponekad prelaze propisane vrijednosti, ali nisu primijećene značajne promjene okusa ni laksativan učinak.

Za vrijeme velikih suša neki izvori vode za piće (npr. Žuljana i bunari u Blatskom polju, otocima Mljetu i Lastovu) dolaze u kontakt s morem što dovodi do povećanja klorida, elektrovodljivosti i pojave slankastog okusa. Greške u tehnološkom procesu reverzne osmoze čest su uzrok smanjenja pH vrijednosti i kiselosti vode. Ovakva voda ne predstavlja opasnost za zdravlje, ali zbog svojih korozivnih svojstava negativno utječe na vodovodne i kućne instalacije. Tijekom 2019. otoci Lastovo i Mljet su povezani na NPKLM vodovod. Pored prirodnih karakteristika vode za piće, čest uzrok zdravstvene neispravnosti vode za piće su nedostatna dezinfekcija u vodoopskrbnim sustavima s oštećenim cjevovodom, većinom zbog nedostatnog održavanja. Na otoku Mljetu stanje se iz godine u godinu popravlja. Voda se dezinficira neposredno nakon procesa desalinizacije u vodospremama komunalnog društva Voda Mljet d.o.o. Tek nakon dezinfekcije prevozi se autocisternama do krajnjih potrošača. Neka su naselja priključena direktno na vodu iz vodosprema. Značajan napredak je u ZO Dubrovnik jer je pušten u rad UPPV u Komolcu koji je uspješno otklonio svaku pojavu mutnoće. (Izvor: izvješće o zdravstvenoj ispravnosti vode za ljudsku potrošnju u DNŽ za 2020., Zavod za javno zdravstvo DNŽ)

Ocjena stanja vodoopskrbe

Stupanj pokrivenosti uslugom javne vodoopskrbe (udio stanovništva koje ima mogućnost priključka na sustav javne vodoopskrbe) na području DNŽ je visok i iznosi oko 98 %. Međutim postoje razlike u opskrbljenosti pojedinih područja, te su ostali dijelovi Županije u ruralnom zaleđu Donjoneeretvanskog kraja, Otočnog i poluotočnog područja i Dubrovačkog priobalja koji nisu pokriveni ili su nezadovoljavajuće pokriveni javnom vodoopskrbom: Općina Kula Norinska, Dubrovačko primorje, središnji i jugoistočni dio Pelješca, otok Mljet (područje izvan Nacionalnog parka).

- CRPNA STANICA
- ▲ DESALINIZATOR
- ◻ UREĐAJ ZA PROČIŠĆAVANJE
- VODNA KOMORA
- VODOSPREMA
- VODOZAHVAT / VODOCRPILIŠTE
- MAGISTRALNI CJEVODOD
- OSTALI CJEVODODI

Slika 54. Postojeće stanje vodoopskrbe u DNŽ
Izvor: PPDNŽ

Vodoopskrbu DNŽ karakterizira veliki broj vodoopskrbnih sustava:

1. Regionalni sustav Neretva - Pelješac - Korčula - Lastovo - Mljet
2. Vodoopskrbni sustav Dubrovnik
3. Vodoopskrbni sustav Konavle - istok
4. Vodoopskrbni sustav Konavle - zapad
5. Vodoopskrbni sustav Župa dubrovačka
6. Vodoopskrbni sustav Zaton - Orašac - Elafiti
7. Vodoopskrbni sustav Slano
8. Vodoopskrbni sustav Ploče
9. Vodoopskrbni sustav Desne (Modro oko)
10. Vodoopskrbni sustav Metković
11. Vodoopskrbni sustav Blato
12. Vodoopskrbni sustav Lastovo
13. Vodoopskrbni sustav Ston
14. Vodoopskrbni sustav Mljet
15. Vodoopskrbni sustav Žuljana
16. Vodoopskrbni sustav Neum, podsustav Moševići - Visočani i vodovodna mreža naselja Imotica
17. Vodoopskrbni sustav Vrgorac - Butina, podsustavi Staševica i Pojezerje.

U vodoopskrbne sustave uključeno je 25 zahvata podzemnih voda na području Županije i izvan granica Županije s mogućnošću zahvaćanja prema službenim odobrenjima oko 3000 l/s.

U cilju utvrđivanja novih zaliha podzemnih voda koje bi se mogle uključiti u vodoopskrbu u proteklom razdoblju izvršeno je niz vodoistražnih radova na području DNŽ. Na temelju provedenih istraživanja kao perspektivne utvrđene su na području Općine Dubrovačko primorje lokacije Imotica, Doli, Čepikuće i Trnovica, na području Općine Ston lokacije Putnikovići i Brijesta, te na području Grada Dubrovnika lokacija Gornja sela - Orašac (Ljubač). Najbolji rezultati su postignuti na lokaciji Imotica koja se planira staviti u funkciju vodoopskrbe zapadnog dijela Općine Dubrovačko primorje.

Na vodoopskrbnim sustavima su u proteklom razdoblju izvršeni značajni radovi na rekonstrukciji i dogradnji. Ipak je i dalje je problematično stanje gotovo svih vodovoda.

Zbog dotrajalosti cjevovoda, hidromehaničke i strojarske opreme ili nekvalitetno izvršenih radova prisutan je gubitak protočne moći pojedinih dionica zbog čega je nezadovoljavajuća opskrba u periodu najveće potrošnje. Izrazito su veliki gubici u vodoopskrbnim sustavima. Prema Vodoopskrbnoj studiji DNŽ gubici u vodoopskrbnim sustavima na području Županije iznose 52 % od ukupno dobavljene vode, a kreću se obzirom na vodoopskrbne sustave u rasponu od 20 % do 70 %.

Karakteristika svih vodoopskrbnih sustava je sezonalnost potrošnje, tako da razlika između potrošnje u periodima maksimalnog opterećenja (ljetu) i periodima minimalnog opterećenja (zima) za područje DNŽ iznosi 1:2,88, te za pojedine JLS sa izrazito sezonskom turističkom djelatnošću dostiže i do 1:10.

Također pojedini sustavi još nisu završeni zbog čega neki dijelovi Županije još nemaju vodoopskrbu. Nedovršenost pojedinih sustava u pogledu kapaciteta i izgrađenosti vodoopskrbne mreže mogu predstavljati ograničenje za planirani razvoj gospodarstva Županije.

Na području Županije izgrađen je veliki broj vodoopskrbnih sustava koji funkcioniraju zasebno, sustavi se ne povezuju što otežava zbog rascjepkanosti njihovo upravljanje i održavanje, te predstavlja problem u pogledu sigurnosti vodoopskrbe u slučaju havarije na sustavu ili onečišćenja izvorišta na vodozahvatu.

Zbog veličine područja kojim se protežu vodoopskrbni sustavi, međusobne udaljenosti vodoopskrbnih građevina, velike duljine cjevovoda i velikog broja potrošača potrebno je stalno kontrolirati rad vodoopskrbnih sustava i brzo intervenirati u slučaju kvara ili ispada pojedinih dijelova sustava. Međutim, sustav daljinskog nadzora i upravljanja na dijelu vodoopskrbnih sustava još nije uveden ili je djelomično uveden.

Ne provode se mjere sanitarne zaštite izvorišta koji se koriste u vodoopskrbi. Odluke o zonama sanitarne zaštite izvorišta na području DNŽ su donesene za izvorišta/crpilišta Ombla, Prud i Blato u Blatskom polju. Za izvorišta Klokun, Modro oko, Palata, Duboka ljuta, Konavoska Ljuta, Studenac (Ston) i Oras (Trpanj) izrađeni su Elaborati za određivanje zona sanitarne zaštite, ali nisu donesene Odluke o utvrđivanju zona.

Veliki problem zaštite izvorišta vode za piće u našem krškom području je prostiranje zaštitnih zona u susjednoj državi. Jedan od najvećih krških izvora u Hrvatskoj Ombla kao

i ostali izvori šireg Dubrovačkog priobalja (Slano, Zaton, Duboka Ljuta, Konavovska Ljuta) samo su svojim izvorišnim dijelom i neposrednim slivom u našoj državi, a najveći dio sliva je u susjednoj državi BiH. Slična je situacija i s izvorištima Prud, Klokun i Modro oko u Neretvanskom kraju, dok se vodoopskrbni izvor grada Metkovića nalazi u susjednoj državi.

Vodoopskrbni sustavi

U proteklom 10-godišnjem razdoblju izvršeni su značajni radovi na vodoopskrbnoj infrastrukturi čime je pokrivenost uslugom javne vodoopskrbe porasla sa 85 % na 98 %. Značajniji radovi su vezani za regionalni vodovod NPKLM, vodoopskrbni sustav Dubrovnik, vodoopskrbni sustav Zaton-Orašac-Elafiti, te vodoopskrbni sustav Konavle-istok.

Donjoneretvanski kraj

Glavni vodoopskrbni sustavi na ovom području su NPKLM vodovod s vodozahvatom na izvoru rijeke Norin u Prudu kojim se opskrbljuje područje doline Neretve, poluotok Pelješac, otoci Korčula i Lastovo, te područje Nacionalnog parka na otoku Mljetu. Vodoopskrbni sustav Metković s glavnim vodozahvatom na izvoru Doljani smještenog istočno od Metkovića na području BiH koji opskrbljuje Grad Metković, Općinu Zažablje i dio Općine Kula Norinska i vodoopskrbni sustav Ploče sa vodozahvatom na izvoru Klokun koji opskrbljuje Grad Ploče i istočni dio Općine Gradac u SDŽ.

U proteklom razdoblju realizirano je povezivanje vodoopskrbnog sustava Metković na NPKLM vodovod kao alternativni izvor, te izgrađena CS Blace i kompenzacija Postinje na NPKLM vodovodu. Na vodoopskrbnom sustavu Ploče izgrađeni su cjevovodi Rogotin - Banja i CS Klokun - vodosprema Ploče. U provedbi je rekonstrukcija/izgradnja vodoopskrbne mreže aglomeracija Ploče i Metković.

U Općini Kula Norinska u izgradnji je vodoopskrbni sustav naselja Borovci i Nova Sela. U Općini Slivno planira se podsustav Raba – Slivno Ravno.

Otočno i polutočno područje

Na poluotoku Pelješcu na NPKLM vodovodu izgrađen je cjevovod Janjina - Žuljana – uvala Kupjenova (spoj na podmorski cjevovod za otok Mljet) kojim je otok Mljet povezan na NPKLM vodovod, dok su u tijeku izgradnja magistralnog vodovoda središnjeg dijela poluotoka Pelješca od Žuljane do Dančanja, izgradnja procrpne stanice Trstenik, rekonstrukcija crpne stanice Dingač, te izgradnja vodovodne mreže predjela Podgorje u Općini Orebić. Planira se realizacija podsustava za naselja Brijestu, Osobjavu, Gornju i Donju Vručicu, Divnu i Dubu Pelješku, te Dančanje - Sparagovići - Metohija. U pripremi je projekt razvoja vodoopskrbe u sklopu EU projekta aglomeracije Orebić.

Na otoku Korčuli izgrađeni su na NPKLM vodovodu cjevovod Smokvica - Blato - Vela Luka za opskrbu zapadnog dijela otoka, crpna stanica Smokvica, cjevovod Brna - spoj za Lastovo, te rekonstruirana i dograđena vodosprema Korčula.

Na vodovodu Blato izgrađeni su vodoopskrbni cjevovod Vela Luka-sjeverni krak (uvale Plitvine, Sokolić, Mikulina luka, Tudorovica, Gradina, Stračinčica), te tri nove bušotine na crpilištu u Blatskom polju. U pripremi su radovi na vodoopskrbi aglomeracije Blato (sjeverna obala) i aglomeracije Smokvica - Brna (naselje Smokvica i Brna, južna obala - uvale Gršćica, Prižba, Vinačac i Istruga). U Općini Vela Luka se planira vodosprema Stani, procrpna stanica Vela Luka, te vodoopskrba naselja Potirna, Garma, Nova, Slatina i Tri porte. Otok Lastovo je spojen na NPKLM vodovod, te je izgrađen cjevovod za Skrivenu Luku.

Na otoku Mljetu unutar Nacionalnog parka su izgrađeni vodosprema Straža, glavni cjevovod Uvala Zaklopita (spoj na podmorski cjevovod) - VS Straža - Jarište - Polače – izlaz iz naselja Polače, distribucijski cjevovodi za naselja Polače, Pomena, Goveđari, Pristanište i Babine Kuće i otočić Sv. Marija. U tijeku je izgradnja dovršetka sustava javne vodoopskrbe u naseljima Pomena i Palače.

Dubrovačko priobalje

U Općini Konavle na vodoopskrbnom sustavu Konavle - istok u proteklom razdoblju izgrađeni su podsustavi Radovčići, Zastolje - Crnjegovina i Đurinići - Vitaljina - Prevlaka. Naručena je, te je 2021. godine bila u izradi (Izrađena je) Predinvesticijska studija melioracijskog uređenja Konavoskog polja s ciljem dobivanja kvalitetne podloge za provođenje postupka komasacije poljoprivrednog zemljišta i utvrđivanja tehničkih mogućnosti i opravdanosti uvođenja organiziranog navodnjavanja na ovom području.

Na području Grada Dubrovnika izgrađen je uređaj za kondicioniranje vode u Komolcu, vodoopskrbni cjevovod Štikovica - Vrbica - Lozica - Mokošica kako bi se povezao vodoopskrbni sustav Palate s vodoopskrbnim sustavom Omble za vrijeme trajanja zamućenja Palate, te povezana naselja u zaleđu Orašca na vodoopskrbni sustav Zaton - Orašac - Elafiti. Također

je izgrađen vodoopskrbni podsustav Majkovi i Dubravica - I faza. U izgradnji je sustav vodoopskrbe u Mokošici, Štikovici i Malom Zatonu, te sustav vodoopskrbe u Orašcu. U provedbi je projekt aglomeracije Dubrovnik koji uključuje sanaciju HTT Srđ, gravitacijskog vodovodnog kanala i VS Niska zona, izgradnju novog tlačnog cjevovoda CS Ombla - HTT Srđ, izgradnju vodovodnog podsustava Knežica - Šumet, dogradnju vodoopskrbne mreže u naseljima Mokošica, Obuljeno, Prijevor, Rožat, izgradnju glavnog vodoopskrbnog cjevovoda Komolac - Gruž, izgradnju vodoopskrbnog podsustava Imotica, te realizaciju daljnjih faza podsustava Majkovi i Dubravica.

Planira se povezivanje vodoopskrbnih sustava Dubrovnik i Župe dubrovačke, te spoj naselja Ivanice (na području BiH) na vodozahvat na izvorištu Omble uz uvjet riješene adekvatne odvodnje otpadnih voda.

U Općini Dubrovačko primorje planira se izgradnja vodoopskrbnog podsustava Doli - Smokvina za što je ishođena lokacijska dozvola, dok se u Općini Ston planira povezivanje bunara Oko na vodoopskrbni sustav Stona, te rekonstrukcija i gradnja cjevovoda prema Zamaslini i Zaton Dolima i polaganje podvodnog cjevovoda od Marinice do Broca.

Sustavi za navodnjavanje

Na području DNŽ za navodnjavanje se iskorištavaju vode iz otvorenih vodotoka (Neretva) ili iz mješovitih melioracijskih sustava za odvodnju i navodnjavanje unutar zatvorenih krških polja (Vrgoračko polje), a u manjoj mjeri podzemne vode (Konavosko polje, Stonsko polje), voda iz vodoopskrbnih sustava, te kišnica prikupljena u vodospreme (vinogradi, maslinici).

Donjeneretvanski kraj

Za navodnjavanje poljoprivrednih površina koriste se zaslanjene vode Neretve iz melioracijskih i natapnih kanala što je prijetnja poljoprivrednoj proizvodnji kao i eko sustavu doline. Postojeći sustavi za navodnjavanje su nedovršeni i devastirani, a količine vode su nedostatne zbog velikih gubitaka.

U planu su radovi na projektima navodnjavanja Donje Neretve u sklopu Nacionalnog programa navodnjavanja temeljem Projekta obrane od zaslanjivanja.

Projekt obrane od zaslanjivanja sastoji se od 2 etape i to: I. Etapa koja uključuje sustav Glog, Koševo – Vrbovci i Jesenska (Opuzen ušće) i II. Faza koja uključuje izgradnju prevodnice, riblje staze i pokretne brane.

Završen je sustav za navodnjavanje Glog, neto površine 310 ha, a u pripremi je izgradnja sustava za navodnjavanje Koševo - Vrbovci. U okviru projekta Glog izgrađeni su crpna stanica Glog, dovodni cjevovodi od nove crpne stanice do distribucijske mreže te distribucijski sustav zatvorenih tlačnih cjevovoda.

Za sustav navodnjavanja Donja Neretva, podsustav Opuzen, ishođena je građevinska dozvola. Za realizaciju sustava potrebno je izgraditi pokretnu pregradu kod Opuzena, crpne stanice sa zahvatom izravno iz korita rijeke Neretve i Male Neretve, te mikroakumulaciju s gravitacijskom mrežom za natapanje.

Na podsustav Koševo - Vrbovci, Mislina i Metković ukupne poljoprivredne neto površine 595 ha voda se planira gravitacijski dovoditi iz Neretve do sadašnjeg glavnog dovodnog kanala iz kojeg će se preko crpnih stanica izravno tlačiti u dovodne cjevovode i cjevovode sekundarne mreže.

Za podsustav Opuzen koji uključuje područja Vidrice, Opuzen - ušće, Luke, Jasenska ukupne poljoprivredne neto površine cca 1.900 ha, svježa voda za navodnjavanje će se preko ustave u Opuzenu upuštati u Malu Neretvu. Za ovo područje se osim crpljenja izravno u natapnu mrežu predviđa i crpljenje preko glavne crpne stanice Opuzen na Maloj Neretvi u jednu manju akumulaciju (Ladište), iz koje bi se omogućilo prilagodljivije i racionalnije navodnjavanje.

Priobalno područje

Prema Planu navodnjavanja DNŽ pogodne površine za navodnjavanje obuhvaćaju Konavosko polje, Župsko polje, te manja polja u Gradu Dubrovniku i Općini Dubrovačko primorje.

Konavosko polje - Navodnjavanje je vezano za pojedine izvore koji u vegetacijskom razdoblju imaju, izuzev izvora Ljuta, Vodovađa i Dubravka, neznatan kapacitet. Sa sustava za navodnjavanje Ljuta natapaju se poljoprivredne površine zapadno od vodotoka Ljute, površine oko 300 ha.

Sustav je zapušten, veliki su gubici vode, što znači da se voda troši neracionalno. Sustav za navodnjavanje Konavoskog polja temeljit će se na iskorištavanju vode s vodne komore hidroelektrane "Dubrovnik" u Platu. Od dopuštene količine od 3300 l/s će se za potrebe

navodnjavanja Konavoskog polja uzimati 2010 l/s. Ukupna neto površina područja obuhvata iznosi 2315 ha poljoprivrednog zemljišta.

Župsko polje - Za navodnjavanje poljoprivrednih površina Općine Župa dubrovačka planira se izgradnja sustava za navodnjavanje s vodozahvatom na vodnoj komori HE "Dubrovnik". Ukupne površine koje će se navodnjavati zauzimaju oko 300 ha za što će se osigurati putem glavnog cjevovoda količina vode od 134 l/s.

Otočno područje

Na planiranim sustavima za navodnjavanje (Donje blato - Lumbarda, Stonsko polje i Kuna polje na Pelješcu, Blatsko polje, Čarsko polje, Smokvičko polje, Kruševo, Vrbovica i Bradat na otoku Korčuli, Vino polje na Lastovu), kao i ostalim površinama pogodnim za navodnjavanje planirano je korištenje voda iz podzemlja i kišnice uz izgradnju mikroakumulacija. Također je potrebno koristiti vodu sa manjih lokalnih izvora i iz vodoopskrbnih sustava.

Uređenje vodotoka - Zastita od poplava

Opasnost od poplava vezana je za dolinu Neretve, Vrgorsko polje, Konavosko polje i druga manja krška polja u Županiji.

Donjoneretvanski kraj je u zimskom razdoblju ugrožen velikim vodama rijeke Neretve.

Gradnjom regulacijskih nasipa uz korito rijeke Neretve koji su kasnije rekonstruirani u nasipe za obranu od poplava, osigurana je djelomična zaštita od velikih voda. Za obranu od vlastitih voda uz rubove doline na kontaktu s kraškim okvirom izgrađeni su obodni kanali i nasipi. Sada su plavljene površine ograničene na područja Vid - Norin, Kute, Rogotin - Ploče, inundaciju Male Neretve i Vidrice - područje južno od Male Neretve.

Mala Neretva je projektirana i dijelom izgrađena kao rasteretni kanal velikih voda rijeke Neretve. Neprimjerenom gradnjom u neposrednim zaobljima Male Neretve spriječeno je normalno funkcioniranje zaštitnog sustava, što također utječe na porast rizika od poplava na tom području.

Za obranu od poplava dijela Grada Metkovića (Jerkovac) smještenog na desnoj obali rijeke Neretve, izgrađen je i u funkciji je nasip na desnoj obali Neretve (bez planiranog dijela trase na prekograničnom području BiH).

U naselju Komin završen je projekt zaštite obale od erozivnog djelovanja voda i obrane od poplava desne obale rijeke Neretve.

Na ušću Neretve u more izvršena je sanacija lijeve i desne obale Neretve.

Na području Grada Opuzena i Općine Slivno Hrvatske vode realiziraju projekt uređenja obale i zaobalja Male Neretve. Radovi na uređenju obala Male Neretve provode se na potezu od ustave u Opuzenu do vodotoka Crepina na desnoj obali, odnosno crpne stanice Prag na lijevoj obali.

Duž čitavog toka rijeke Neretve potrebno je nastaviti sa započetim radovima na zaštiti naselja, poljoprivrednih površina i infrastrukturnih objekata, na način da se velike vode Neretve provode njenim koritom bez rasterećenja kroz korito Male Neretve.

Konavosko polje kao i sva ostala polja u kršu s neuređenim vodnim režimom, jedino omogućuje ekstenzivnu poljoprivrednu proizvodnju.

Poplave se javljaju, zbog nedovoljne propusne moći tunela i vodotoka kad nahupe oborine s direktnog slijeva i izvorskih voda Ljute, te zbog nepostojanja odvodne kanalske mreže.

Zaštita poljodjelskih površina Konavoskog polja od poplavnih voda će se postići povećanjem kapaciteta odvodnog tunela, uređenjem glavnih vodotoka Ljute, Konavočice i Kopačice, prihvaćanjem poplavnih voda u povremenu retenciju na najnižem dijelu polja, neposredno uz tunel, odnosno uz vodotoke Ljutu i Kopačicu, te zaštitom od brdskih voda izgradnjom obodnog kanala, a sve u skladu sa zahtjevima zaštite prirode i ekološke mreže.

Vrgorsko polje - Odvodnja polja usprkos do sada izvršenim radovima nije adekvatno riješena. U cilju zaštite od poplava Vrgorskog polja potrebno je provesti radove na povećanju kapaciteta postojećih odvodnih objekata iz Vrgorskog polja i Rastoka dogradnjom, odnosno izvedbom novih objekata. Planira se izgraditi novi obodni kanal na prostoru Vrgorskog polja i novi odvodni tunel od Krotuše do jezera Birina.

II.4.3.1. Odvodnja i pročišćavanje otpadnih voda

Sustavi javne odvodnje

Javna odvodnja obuhvaća sakupljanje otpadnih voda, njihovo dovođenje do uređaja za pročišćavanje, ispuštanje u površinske vode te obradu mulja koji nastaje u procesu pročišćavanja. Način prikupljanja i sistematizacije podataka o prikupljanju i pročišćavanju otpadnih voda u ovom izvještajnom razdoblju postupno se prilagođava metodologiji Europske unije. Sukladno tome, uvodi se i pojam aglomeracije, koja predstavlja područje na kojem su stanovništvo i gospodarske djelatnosti dovoljno koncentrirani da se komunalne otpadne vode mogu prikupljati i odvoditi do uređaja za pročišćavanje otpadnih voda ili do krajnje točke ispustanja u prijemnik.

Slika 55. Postojeće stanje odvodnje u DNŽ
Izvor: PPDNŽ

Stanje razvijenosti sustava za prikupljanje otpadnih voda u aglomeracijama u Donjonegetvanskom kraju, Dubrovačkom priobalju, te Otočnom i poluotočnom području, a sukladno podacima javnih isporučitelja vodnih usluga, može se zaključiti prema dostignutoj priključenosti potrošača, a koja se kreće u rasponu od 0 % do 79 %. Najveća izgrađenost sustava je na Dubrovačkom priobalju gdje prednjači Grad Dubrovnik, dok je najmanji u Donjonegetvanskom kraju gdje su tek u provedbi radovi na kanalizacijskim sustavima urbanih područja Metkovića i Ploča.

Dubrovačko priobalje

Stupanj priključenja je najveći za naselje Dubrovnik koji prema procjenama iz projekta Sustav javne vodoopskrbe i odvodnje aglomeracije Dubrovnik iznosi trenutno oko 83 %. Međutim, na području Dubrovnika postoji samo uređaj za mehaničko pročišćavanje sa dugim ispustom u more koji je u lošem stanju, te nije postignuta zahtjevana kakvoća mora. Zbog upuštanja oborinskih voda u kolektore otpadnih voda uslijed povećanih dotoka dolazi do problema u funkcioniranju sustava i povremenog izlivanja u obalno more. Problematično je stanje i na uređaju za pročišćavanje i podmorskom ispustu. Također je prisutna nedovoljna priključenost na izgrađenu mrežu, te za pojedina područja mreža još nije izgrađena.

U proteklom izvještajnom razdoblju izvršeni su radovi na glavnom kolektoru Lozica - Stara Mokošica i odvodnja naselja Lozica i područja Mokošica - Prijedor - Obuljeno - Rožat.

U provedbi je izgradnja sustava odvodnje u Mokošici, Štikovici i Malom Zatonu, te radovi na projektu aglomeracije Dubrovnik koji uključuju:

- sanaciju i rekonstrukciju sustava odvodnje
- izgradnju sustava odvodnje: sustav odvodnje otpadnih voda naselja Komolac i Čajkovića, sustav odvodnje otpadnih voda Stara Mokošica, Nova Mokošica, Obuljeno, Prijedor i Rožat, sustava odvodnje Gospino polje, sustav odvodnje Sveti Jakov, sustav odvodnje Babin Kuk - Dubrovnik
- izgradnja uređaja za pročišćavanje otpadnih voda Lapad kapaciteta 73.000,00 ES i novog kopnenog i podmorskog dijela ispusta
- izgradnju postrojenja za sušenje mulja unutar TTB Osojnik

Aglomeracija	Postojeće ukupno opterećenje (ES)			Postojeće opterećenje stanovništva (ES)		
	Ukupno	Priključeno	Stupanj priključenosti	Ukupno	Priključeno	Stupanj priključenosti
Dubrovnik	57836	49772	86%	38463	30531	79%
Cavtat	3019	2264	75%	2153	1507	70%
Župa dubrovačka	14632	10099	69%	7227	4251	59%
Slano	3237	2487	77%	752	389	52%
Blato	6504	221	3%	3570	102	3%
Janjina	2056	0	0%	515	0	0%
Korčula	8260	5236	63%	4224	2356	56%
Lumbarda	3274	348	11%	1213	100	8%
Malostonski zaljev	14961	12000	80%	1698	450	27%
Smokvica -Brna	2526	0	0%	1532	0	0%
Trpanj	4115	0	0%	598	0	0%
Vela Luka	7896	1132	14%	4137	294	7%
Zaton	4476	2196	49%	1616	970	60%
Metković	15979	9617	60%	15329	9172	60%
Opuzen	3902	1770	45%	3742	1630	44%
Orebić	8850	1000	11%	2231	0	0%
Ploče	8577	6486	76%	7773	6013	77%

Tablica 100. Opterećenje i stupanj priključenosti na javne sustave odvodnje po aglomeracijama većim od 2000 ES
Izvor: Višegodišnji program gradnje komunalnih vodnih građevina za razdoblje do 2030. godine

U planu je povezivanje naselja Ivanice (na području BiH) na kanalizacijski sustav Dubrovnika uz uvjet adekvatnog pročišćavanja.

Sustav odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda Zaton - Orašac obuhvaća naselja Zaton i Orašac s pripadnim turističkim zonama. Do sada su izgrađeni glavni kolektori sa crnim stanicama i dijelom kanalizacijska mreža naselja Mali Zaton, Veliki Zaton i Štikovica s mehaničkim uređajem za pročišćavanje u Orašcu. U izgradnji je širenje kanalizacijske mreže područja od Mokošice do Orašca, kao i radovi na priključenju naselja Orašac na kanalizacijski sustav.

Na Elafitima je u izgradnji kanalizacijski sustav Lopud, a u pripremi je Izgradnja zajedničkog sustava odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda naselja Gornje i Donje Čelo na otoku Koločepu, te izgradnja sustava odvodnje i pročišćavanja Šipanska Luka i Suđurađ na otoku Šipanu. U Općini Konavle kanalizacijski sustavi su izgrađeni za naselje Cavtat sa Zvekovicom i naselje Gruđu koji je u 2020. pušten u pogon. U realizaciji je kanalizacijski sustav naselja Molunat.

Na sustavu odvodnje Cavtat u proteklom razdoblju završena je II. faza izgradnje kanalizacijske mreže s priključenjem naselja Zvekovica. U provedbi je izgradnja III. faze koja uključuje sustav odvodnje Zračne luke Dubrovnik sa spojem na kanalizacijski sustav Cavtata. U pripremi je izgradnja sustava odvodnje naselja Ljuta s priključkom na UPOV Gruđa.

U Općini Župa dubrovačka na kanalizacijskom sustavu izgrađen glavni obalni kolektor Mlini - Kupari i kanalizacijska mreža za naselja Kupari, Srebreno, Mlini, Mandaljena, Brašina, Petrača, Soline, Zavrelje s tim da ne postoji uređaj za pročišćavanje, nego se otpadne vode ispuštaju kratkiv ispuštanjem u Župski zaljev. U provedbi je projekt izgradnje kanalizacijske mreže naselja Čibača i Poslovne zone Čibača i spoj na sustav odvodnje Župa Dubrovačka. U planu je dovršetak kanalizacijske mreže aglomeracije Župa dubrovačka i izgradnja UPOV-a.

U Općini Dubrovačko primorje izgrađen je kanalizacijski sustav za naselje Slano, Banići, Kručica i Slađenovići s mehaničkim uređajem za pročišćavanje i podmorskim ispustom. U planu je izgradnja sustava odvodnje naselja Doli i Smokvina za koje je ishodaena lokacijska dozvola.

Donjoneeretvanski kraj

Grad Metković nema izgrađen kanalizacijski sustav s uređajem za pročišćavanje, ali su izgrađena tri neovisna podsustava s ispustima direktno u Neretvu. Za naselje Prud izgrađen je sustav odvodnje i biljnim uređajem za pročišćavanje.

U provedbi je projekt razvoja vodnogomunalne infrastrukture - sanacija i dogradnje sustava odvodnje, uređaj za pročišćavanje kapaciteta 18.400 ES, III stupnja pročišćavanja i postrojenje za solarno sušenje mulja.

U Gradu Pločama postoji kanalizacijska mreža s ispustom izravno u more bez pročišćavanja izgrađena samo za užu centar. Dijelom je izgrađena kanalizacijska mreža i naselja Rogotin s izravnim ispuštanjem otpadnih voda u Crnu Riku i jezero Vlaška.

NAZIV GRADA/OPĆINE	DULJINA KANALIZACIJSKE MREŽE (kn)
DUBROVAČKO PRIOBALJE	
Dubrovnik	106,22
Konavle	22,00
Dubrovačko primorje	24,08
Župa dubrovačka	17,93
OTOCI	
Korčula	3,06
Blato	11,30
Janjina	0,00
Kula Norinska	0,00
Lastovo	1,88
Lumbarda	7,30
Mljet	9,55
Orebić	1,70
Smokvica	0,00
Ston	11,55
Trpanj	4,17
Vela Luka	8,80
DONJO-NERETVANSKI KRAJ	
Metković	12,83
Opuzen	19,50
Ploče	4,94
Pojezerje	0,00
Slivno	9,00
Zažablje	0,00
DNŽ	275,81

Tablica 101. Duljina kanalizacijske mreže po JLS u DNŽ
Izvor: ZZPUDNŽ

U provedbi je izgradnja vodnokomunalne infrastrukture aglomeracije Ploče: izmještanje i sanacija postojećih vodovodnih cjevovoda radi postavljanja kolektora za odvodnju otpadnih voda, izgradnja novih kolektora i sekundarne mreže te razdvajanje postojećeg mješovitog sustava, te izgradnja uređaja za pročišćavanje otpadnih voda Ploče kapaciteta 9.000 ES.

U pripremi je izgradnja sustava odvodnje naselja Komin i Banja s vlastitim uređajima za pročišćavanje i ispuštima u Neretvu.

U Gradu Opuzenu je ostvarena I. faza kanalizacijskog sustava i uređaja za pročišćavanje tako da je priključenost stanovništva na sustav prema podacima trenutno je oko 70 %. Planira se završetak radova na području aglomeracije Opuzen. U tijeku je izgradnja dijela sustava odvodnje uz desnu obalu Male Neretve.

U Općini Slivno u sklopu regionalnog odvodnog sustava Komarna - Neum - Mljetski kanal u realizaciji je kanalizacijski podsustav Klek - Duboka - Komarna. U tijeku je izgradnja zadnje dionice Komarna - Duboka, čime će se ovaj podsustav moći staviti u funkciju. U provedbi su radovi na odvodnji uz lijevu obalu Male Neretve vezani za kanalizacijski sustav Opuzen. U planu je izgradnja sustava odvodnje Blace - Trn.

U Općini Kula Norinska u pripremi je izgradnja sustava odvodnje otpadnih voda naselja na desnoj obali Neretve (Kula Norinska, Podravnica, Momići, Matijevići i Krvavac) sa spojem na UPOV Metkovića.

Na području Općine Pojezerje u planu je realizacija odvodnje naselja Otrić Seoci u okviru sustava odvodnje Dusina - Otrić Seoci.

Otočno područje

U cilju zaštite Malostonskog zaljeva od otpadnih voda realiziran je regionalni odvodni sustav Komarna - Neum - Mljetski kanal. Na sustav je na području DNŽ priključeno samo naselje Ston, te dijelom Mali Ston i Luka. U pripremi je međunarodni projekt RH i BiH izgradnje vodnokomunalne infrastrukture aglomeracije Malostonski zaljev (Komarna, Duboka, Klek, Bistrina, Luka, Hodilje, Duba Stonska, Mali Ston, Veliki Ston, Prapratno i Broce u Hrvatskoj, te Neum u BiH).

Na poluotoku Pelješcu su kanalizacijskim sustavima s mehaničkim uređajem za pročišćavanje i podmorskim ispustom dijelom obuhvaćena i naselja Trpanj i Orebić.

Na kanalizacijskom sustavu Orebića riješena je jedino odvodnja i mehaničko pročišćavanje otpadnih voda od hotela zapadnom dijelu naselja.

U pripremi je projekt aglomeracije Orebić: II. faza kojim će se kanalizacijskom mrežom pokriti cjelokupno područje naselja Orebić.

U Općini Orebić još su planirani sustavi odvodnje naselja Lovište i Trstenik. U Općini Janjina planirana je Izgradnja sustava odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda aglomeracije Janjina. Grad Korčula nema izgrađen kanalizacijski sustav s uređajem za pročišćavanje. Izgrađena su dva podsustava za odvodnju (Grad i Dominče) s ispustima izravno u more. Naselje Račišće ima izgrađen kratki kolektor s priključcima, taložnicom i ispustom u akvatorij luke.

U pripremi je projekt aglomeracije Korčula: rekonstrukcija i dogradnja postojećeg sustava odvodnje otpadnih voda te izgradnja biološkog UPOV-a, II. stupnja pročišćavanja, kapaciteta 13.500 ES sa podmorskim ispustom. Također su u pripremi projekti odvodnje aglomeracija Račišće i Čara.

U Lumbardi je izgrađen glavni kanalizacijski kolektor s podmorskim ispustom na koji su spojeni hoteli i samo nekoliko stambenih objekata u centru Lumbarde. Projekt aglomeracije Lumbarda planira rekonstrukciju i dogradnju postojećeg sustava odvodnje otpadnih voda te izgradnja biološkog UPOV-a kapaciteta 4.300 ES s odgovarajućim stupnjem pročišćavanja

Za naselja Blato i Vela Luka su dijelom izgrađeni kanalizacijski sustavi s mehaničkim uređajem za pročišćavanje i podmorskim ispustom.

Kanalizacijski sustav Vele Luke uključuje primarne obalne kolektore u centru naselja, UPOV i ispust. Priključenost je minimalna, tek nekoliko objekata. U pripremi je projekt aglomeracije Vela Luka: rekonstrukcija i dogradnja postojećeg sustava odvodnje otpadnih voda unutar centra naselja Vela Luke i izdvojenih područja s najvećom koncentracijom korisnika.

Kanalizacijski sustav Blato obuhvaća gravitacijske kolektore dijela naselja Blato, automatsku rešetku, UPOV i podmorski ispust. Do sada je na sustavu izvedeno je tek 66 priključaka za 45 domaćinstava i 16 za poslovne objekte.

U pripremi je projekt odvodnje aglomeracija Blato koji uključuje odvodnju sjeverne obale (Prigradica), te dovršenje neizgrađene kanalizacijske mreže u naselju Blato.

Grad/Općina	Naziv (lokacija)	Postojeći kapacitet (ES)	Postojeći stupanj pročišćavanja	Planirani kapacitet (ES)	Planirani stupanj pročišćavanja
Dubrovnik	UPOV Lapad	50000	P	73000	2
	UPOV Orašac	9800	1	9800	1
	UPOV Koločep			950	P
	UPOV Lopud			1400	P
	UPOV Suđurađ			700	P
	UPU Šipanska Luka			1100	P
	UPOV Trsteno			560	biljni uređaj
Korčula	UPOV Korčula			10000	2
	UPOV Račišće			600	P
	UPOV Pupnat			440	P
	UPOV Čara			700	P
Metković	UPOV Metković			18400	3
	UPOV Prud	550	biljni uređaj	550	biljni uređaj
Opuzen	UPOV Opuzen	9000	P	9500	2
Ploče	UPOV Ploče			9000	P
	UPOV Banja			275	2
	UPOV Komin			1645	2
Blato	UPOV Blato	8000	P	8000	P
Dubrovačko primorje	UPOV Slano	5000	P	5000	P
Janjina	UPOV Janjina			5000	1
Konavle	UPOV Cavtat	9800	P	15000	1
	UPOV Gruda	1000	biljni uređaj	1000	biljni uređaj
	UPOV Molunat			1950	P
Lumbarda	UPOV Lumbarda			8600	P
Mljet	UPOV NP Mljet	1500	1	1500	1
Orebić	UPOV Orebić	9900	P	17000	2
	UPOV Lovište			1000	P
	UPOV Trstenik			750	P
Slivno	UPOV Blace			2600	biljni uređaj
Smokvica	UPOV Brna			6200	P
Ston	UPOV Malostonski zaljev	30000	1	41000	2
Trpanj	UPOV Trpanj	5500	P	5500	P
Vela Luka	UPOV Vela Luka	27000	P	27000	P
Župa dubrovačka	UPOV Župa dubrovačka			33000	2

Tablica 102. Uređaji za pročišćavanje otpadnih voda
Izvor: ROO

Na otoku Korčuli još se planira projekt odvodnje aglomeracije Smokvica - Brna koji uključuje:

- odvodnju naselja Smokvica i Brna
- odvodnju južne obale - uvale Gršćica, Prižba, Vinačac i Istruga
- UPOV Smokvica - Brna kapaciteta 62.00 ES s preliminarnim stupnjem pročišćavanja.

Na otoku Mljetu je dijelom realiziran kanalizacijski sustav Nacionalnog parka Mljet. Izgrađeni su glavni kolektori odvodnje za naselja Pomena, Polače, Goveđari, te Pristanište, Babine Kuće i otočić Sv. Mariju s mehaničkim uređajem za pročišćavanje i podmorskim ispustom u Pomeni. Kanalizacijska mreža naselja nije izgrađena. Sustav još nije u funkciji. U planu je izgradnja kanalizacijske mreže naselja Goveđari, Pomena i Polače u NP Mljet i stavljanje u funkciju kanalizacijskog sustava.

Na otoku Lastovo je izgrađen podmorski ispust za naselje Lastovo na koji je povezan dio naselja Lastovo - lokalitet Prijevor. U planu je izgradnja sustava odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda aglomeracije Lastovo.

Dinamika izgradnje uređaja za pročišćavanje otpadnih voda utvrđena je Planom provedbe vodnokomunalnih direktiva i razdobljima provedbe, koji su sastavni dio predmetnog Plana, usklađenog s Direktivom o pročišćavanju komunalnih otpadnih voda. Prema Višegodišnjem programu gradnje komunalnih vodnih građevina cjelokupni program razvoja infrastrukture javne odvodnje aglomeracija s opterećenjem većim od 2.000 ES se planira realizirati do kraja 2027. godine.

Pročišćene otpadne vode za sada se ne koriste, a zbrinjavanje mulja koji nastaje kao rezultat rada uređaja za pročišćavanje otpadnih voda još uvijek nije sustavno riješeno. U pravilu se odlaže na sanitarnim odlagalištima iako se, uz određenu doradu, može koristiti kao sirovina (u cvjećarstvu, poljoprivredi, šumarstvu, kao materijal u proizvodnji opeka, kao energent i slično).

Na lokaciji uređaja za pročišćavanje otpadnih voda Grada Metkovića, te unutar Tehničko-tehnološkog bloka Osojnik u Gradu Dubrovniku planira se izgradnja postrojenja za sušenje mulja.

U proteklom razdoblju izvršeni su značajni radovi na vodoopskrbnoj infrastrukturi čime je pokrivenost područja županije uslugom javne vodoopskrbe porasla sa 85 % na 98 %.

Međutim još postoje područja u Županiji koja nisu pokrivena vodoopskrbom. Ne provode se mjere zaštite izvorišta. Sustavi su općenito stari i imaju velike gubitke vode. Povremeno se javlja замуćivanje sirove vode na izvorištima, a na nekim izvorištima se javljaju povećanja klorida zbog utjecaja mora. Županiju karakterizira veliki broj vodoopskrbnih sustava koji su međusobno nepovezani. Sustav daljinskog nadzora i upravljanja u većini sustava nije uveden ili je uveden u manjoj mjeri.

Stoga se je dugoročnom koncepcijom razvoja vodoopskrbe Županije kao prioritetne aktivnosti potrebno uključiti:

- uspostavu sanitarnih zaštitnih zona što uključuje i reguliranje odnosa s BiH za dio izvorišta,
- izgradnju uređaja za kondicioniranje vode,
- izgradnju deslinizatora zbog povećanih klorida u zahvaćenoj vodi,
- uspostavu programa za sustavno otklanjanje gubitaka vode,
- uvođenje sustava daljinskog nadzora i upravljanja,
- sanaciju (rekonstrukciju) svih glavnih cjevovoda,
- povećanje kapaciteta glavnih pravaca,
- proširenje vodoopskrbnih sustava prema perifernim neopskrbljenim dijelovima Županije,
- povezivanje vodoopskrbnih sustava sustava, te
- institucionalnu reorganizaciju sustava komunalnih tvrtki.

U skladu s dugoročnom koncepcijom povezivanjem vodoopskrbnih sustava u konačnici trebala bi se formirati dva regionalna sustava: Regionalni sustav Dubrovačkog priobalja i Regionalni sustav NPKLM koji bi pokrивao Donjoneeretvanski kraj i Otočno područje.

Na kanalizacijskim sustavima također su izvršeni značajni radovi (Cavtat, Gruda, Župa dubrovačka, Dubrovnik, Zaton - Orašac, Opuzen, Trpanj, Orebić, Blato, Vela Luka, Nacionalni park Mljet). JLS provode projekte ili su u pripremi projekata odvodnje za aglomeracije na svom području koji se financiraju sredstvima EU.

Ipak stanje odvodnje na području DNŽ još karakterizira:

- nedovoljna izgrađenost sustava odvodnje,
- slaba priključenost na već izgrađene sustave odvodnje,
- nedostatak uređaja za pročišćavanje otpadnih voda,
- na postojećim uređajima za pročišćavanje izgrađen je samo I. stupanj (predtretman otpadnih voda),
- neriješeno pitanje zbrinjavanja mulja s uređaja za pročišćavanje.

Trenutno su u realizaciji ili u pripremi brojni projekti aglomeracija (Dubrovnik, Ploče, Metković, Opuzen, Vela Luka, Blato, Korčula, Lumbarda, Orebić, Trpanj, Župa dubrovačka) kojim će se značajno unaprijediti stanje vodoopskrbe i odvodnje otpadnih voda na području DNŽ u idućem planskom razdoblju.

Ciljevi, očekivani rezultati:

- postizanje usklađenosti s Direktivom o pročišćavanju komunalnih otpadnih voda 91/271/EEC te Višegodišnjim programom gradnje komunalnih vodnih građevina,
- smanjenje izravnog ispuštanja nepročišćenih ili djelomično pročišćenih otpadnih voda u prijemnike,
- osiguranje isporuke zdravstveno ispravne vode za ljudsku potrošnju na cijelom području Županije,
- poboljšanje funkcionalnosti i pouzdanosti sustava vodoopskrbe,
- provođenje mjera sanitarne zaštite izvorišta.

II.4.4. Gospodarenje otpadom

Sadašnje stanje gospodarenja otpadom na području Županije ne može se nazvati cjelovitim sustavom gospodarenja otpadom.

Uz veliki broj aktivnih službenih odlagališta komunalnog otpada od kojih većina nije sanirana, veliki problem predstavljaju ilegalna odlagališta građevinskog i glomaznog otpada.

U cilju uspostave cjelovitog sustava gospodarenja otpadom u pripremi je izgradnja županijskog centra za gospodarenje otpadom s pretovarnim stanicama. Sukladno svojim Planovima gospodarenja otpadom Gradovi i Općine realiziraju reciklažna dvorišta i zelene otoke na svojim područjima.

Jedinice lokalne samouprave pojedinačno, ili više njih zajednički, obvezne su na svom području osigurati prikupljanje miješanog komunalnog otpada, biorazgradivog otpada, kao i odvojeno prikupljanje otpadnog papira, metala, stakla, plastike i tekstila te krupnog (glomaznog) komunalnog otpada.

Ocjena stanja

Organiziranim prikupljanjem i prijevozom komunalnog otpada pokrivena su sva naselja u svih pet (5) gradova i sedamnaest (17) općina u Dubrovačko-neretvanskoj županiji i pokriveno je 100,0 % stanovništva. Osim lokalnog stanovništva, tijekom turističke sezone, prikupljanjem i prijevozom otpada pokriveni su i turisti i povremeni stanovnici.

U Dubrovačko-neretvanskoj županiji gospodarenje komunalnim otpadom obavljaju komunalne tvrtke u vlasništvu jedinica lokalne samouprave te privatne tvrtke koje posjeduju dozvolu za gospodarenje otpadom.

Veće količine otpada javljaju se u turističkoj sezoni, vezano za stacionarne objekte, kao i putničke brodove na kružnim putovanjima, uz znatne oscilacije u količini i strukturi otpada tijekom godine. S obzirom na trend rasta turizma u razdoblju 2016. - 2019. prisutan je snažan trend povećanja otpada iz turizma, dok se u 2020. godini zbog Covid 19 pandemije količina otpada smanjila na trećinu u odnosu na rekordnu 2019. godinu.

Otpad koji prikupljaju komunalne tvrtke s područja jedinica lokalne samouprave odlaže se na šest službenih odlagališta na području DNŽ (Dubravica, Grabovica, Kokojevica, Lovornik, Sitnica i Sozanj). Odlagališta Vиноšte na području Općine Trpanj i Ugrinovica na području Općine Smokvica su zatvorena u 2019. Odlagalište Podvlaštica (Orebić) je zatvoreno 31. 12. 2018., ali se na njemu i dalje odlaže glomazni otpad. Odlagalište Vиноšte je u postupku sanacije, dok je za odlagališta Ugrinovica i Podvlaštica u pripremi sanacija. Otpad prikupljen u Općini Smokvica se odlaže na odlagalištu Kokojevica. Općine Pojezerje, Ston, Trpanj, Janjina i Orebić odlažu otpad na odlagališta izvan DNŽ.

Naziv tvrtke	Područje skupljanja otpada
Čistoća d.o.o. Dubrovnik	Dubrovnik, Dubrovačko primorje, Konavle, Župa dubrovačka
Čistoća Metković d.o.o.	Metković, Kula Norinska
KTD Mindel d.o.o. Lumbarda	Lumbarda
Komunalno održavanje d.o.o. Ploče	Ploče
Komunalne djelatnosti d.o.o. Vela Luka	Vela Luka
Komunalac d.o.o. Lastovo	Lastovo
Komunalno d.o.o. Trpanj	Trpanj
Krublić d.o.o.	Smokvica
Eko d.o.o. Blato	Blato
Komunalac Slivno d.o.o.	Slivno
Čistoća i zelenilo Konavle d.o.o. Konavle	Konavle
KTD Hober d.o.o.	Korčula
KTD Bilan d.o.o. Orebić	Orebić
Čistoća Opuzen d.o.o.	Opuzen, Zažablje
Vlastiti komunalni pogon Općina Janjina	Janjina
Komunalno društvo Ston d.o.o. Ston	Ston
Komunalno Mljet d.o.o.	Mljet
Gradska čistoća i usluge d.o.o. Vrgorac	Pojezerje

Tablica 103. Komunalne tvrtke koje djeluju na području DNŽ
Izvor: ROO

Pored službenih odlagališta na području Županije postoji veći broj nelegalnih odlagališta. Na „divlja odlagališta“ najčešće se odlaže građevni otpad, te manje količine krupnog (glomaznog) otpada i komunalnog otpada. Također treba napomenuti kako se većina „divljih odlagališta“ povremeno sanira odvozom otpada na službena odlagališta, međutim neodgovornim ponašanjem pojedinaca ponovno nastaju „divlja odlagališta“ na istim ili drugim lokacijama. U sklopu izgradnje prometnice Most dr. Franje Tuđmana - Pobrežje u 2020. je sanirano najproblematičnije nelegalno odlagalište građevinskog otpada Grada Dubrovnika na Mirinovu.

Na području JLS Županije sustav odvojenog prikupljanja otpada se unaprijedio, povećana je količina prikupljenog odvojenog otpada, te se kontinuirano provode edukacije stanovništva i gospodarskih subjekata. Međutim, odvojeno skupljanje komunalnog otpada i dalje se ne provodi u dovoljnoj mjeri, a dio jedinica lokalne samouprave ne provodi odvojeno sakupljanje otpada, bilo putem reciklažnih dvorišta ili putem javne usluge odvojenog skupljanja.

Prosječna stopa uporabe komunalnog otpada sakupljenog u organizaciji JLS na području DNŽ iznosi 18 %. Procijenjena ukupna stopa uporabe i recikliranja s uključenim količinama koje su prijavili trgovci na malo i ostalim dodatno utvrđenim i procijenjenim količinama upućenih na uporabu iznosila je za DNŽ 28,1 % (izvor: Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja, Izvješće o komunalnom otpadu za 2019. godinu).

U proteklom razdoblju provedene su brojne aktivnosti u cilju ostvarenja mjera sukladno Planu gospodarenja otpadom RH 2017. - 2022.

Odlagališta komunalnog otpada

- Zatvorena odlagališta komunalnog otpada: Vиноšte (Trpanj), Ugrinovica (Smokvica)
- Sanitarno uređena odlagališta komunalnog otpada: Grabovica (Dubrovnik) (I. faza sanacije), Kokojevica (Lumbarda), Sozanj (Lastovo) i Sitnica (Vela Luka, Blato)
- Odlagalište Lovornik je u sanaciji.

Tablica 104. Količine ukupno sakupljenog komunalnog otpada u sklopu javne usluge i usluge povezane s javnom uslugom po JLS 2016.-2020. Izvor: ROO

Gradovi/Općine	Ukupno sakupljeni komunalni otpad u sklopu javne usluge i usluge povezane s javnom uslugom (t)				
	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.
Dubrovnik	22015,58	22400,25	22921,61	23537,26	16604
Korčula	2747,75	3053,84	3205,28	3281,87	2605
Metković	7439,46	5636,93	4272,67	4703,65	4456
Opuzen	819,97	978,00	950,00	976,00	1014
Ploče	3287,70	2751,96	2997,50	2608,72	2681
Blato	1687,05	1652,49	1629,92	1520,34	1459
Dubrovačko primorje	1377,20	1482,00	1232,44	1138,66	925
Janjina	240,00	750,00	750,00	750,00	600
Konavle	4825,57	5174,02	4012,37	4342,53	3197
Kula Norinska	314,00	287,00	258,31	308,96	238
Lastovo	300,00	475,00	490,00	520,00	490
Lumbarda	1092,97	898,70	853,25	828,43	675
Mljet	270,00	320,10	576,12	622,21	520
Orebić	5942,87	3180,00	3370,00	2318,00	1878
Pojezerje	375,00	376,00	403,00	363,75	379
Slivno	884,00	886,00	913,50	1005,01	900
Smokvica	144,89	146,30	141,38	213,78	260
Ston	2809,40	3179,03	2900,00	2632,00	2807
Trpanj	257,00	228,00	308,00	410,00	301
Vela Luka	1962,93	1760,00	1750,00	1978,00	1536
Zažablje	204,00	212,00	188,00	208,00	202
Župa dubrovačka	2568,00	2307,40	2676,77	3197,18	2847
Ukupno	61565,34	58720,42	56800,12	57464,35	46574

Reciklažna dvorišta

- Realizirana reciklažna dvorišta: Grad Dubrovnik (Pod dubom i mobilno Mokošica), Grad Ploče (Vranjak 3), Grad Metković (Respect d.o.o.), Općina Blato (Krtinja), Općina Dubrovačko primorje (Banići), Općina Konavle (Popovići), Općina Slivno (Pižinovac - Lovorje), Općina Vela Luka (Vela Luka) i
- Realizirano reciklažno dvorište za građevinski otpad unutar Tehničko-tehnološkog bloka Osojnik u Gradu Dubrovniku.

ŽCGO Lučino razdolje

- Izrađena Studija izvodivosti,
- Ishođena lokacijska dozvola,
- Proglašen strateškim investicijskim projektom RH,
- Potpisan sporazum s Ministarstvom i Fondom o dodjeli bespovratnih sredstava iz EU fondova, Operativnog programa Konkurentnost i kohezija 2014 - 2020.
- Za pristup centru izvršena je rekonstrukcija državne ceste D235, dionica Rudine - Čepikuće i lokalne ceste L69042 Trnovica - Čepikuće.

Godina	Količina proizvedenog otpada iz turizma (t)	Ukupno proizvedeni komunalni otpad (t)	Udio otpada od turizma u proizvedenoj količini komunalnog otpada županije
2016.	12005	72793	16,49%
2017.	13113	71696	18,29%
2018.	13400	70883	18,90%
2019.	14165	73227	19,34
2020.	4152	59438	6,99%

Tablica 105. Količine otpada nastalog iz turizma u DNŽ 2016. – 2020.
Izvor: ROO

Naziv grada/općine	Naziv odlagališta	Status Aktivno -AZ atvoreno - Z	Upravitelj	Status sanacije
Dubrovnik	Grabovica	A	Čistoća d.o.o.	završena I. faza sanacije
Ploče	Lovornik	A	Komunalno održavanje d.o.o.	u sanaciji
Metković	Dubravica	A	Čistoća Metković d.o.o.	sanirano
Blato Vela Luka	Sitnica	A	Komunalac d.o.o. Vela luka, Eko d.o.o. Blato	sanirano
Lastovo	Sozanj	A	Općina Lastovo	sanirano
Lumbarda	Kokojevica	A	KTD MINDEL d.o.o.	sanirano
Trpanj	Vinošte	Z	Komunalno d.o.o. Trpanj	zatvoreno, u sanaciji
Smokvica	Ugrinovica	Z	Krublić d.o.o.	zatvoreno, u pripremi sanacija
Orebić	Podvlaštica	Z	KTD Bilan d.o.o. Orebić	zatvoreno, u pripremi sanacija

Tablica 106. Odlagališta otpada u DNŽ
Izvor: ZZPUDNŽ

U Gradu Pločama u pripremi je opremanje sortirnice u za sortiranje odvojeno prikupljenog otpada (otpadnog papira i kartona, plastike, stakla i drugih materijala).

U Gradu Metkoviću je u pripremi izgradnja sortirnice i kompostane. U poslovnoj zoni Dubravica će se graditi bioplinsko postrojenje za obradu odvojeno sakupljenog biootpada.

Projekt Centra za gospodarenje otpadom Dubrovačko - neretvanske županije Lučino razdolje će se realizirati uz sufinanciranje Europska unije iz Kohezijskog fonda – OP Konkurentnost i kohezija 2014. - 2020.

CGO „Lučino razdolje“ je sustav građevina i uređaja za obradu, uporabu i/ili zbrinjavanje otpada, a sastoji se od postrojenja za mehaničko - biološku obradu otpada (MBO postrojenja), za rad centra potrebnih zgrada, postrojenja za obradu otpadnih voda, unutrašnje infrastrukture, druge opreme, odlagališta za ostatni i inertni otpad te pretovarnih stanica.

Organiziranim sakupljanjem i odvozom komunalnog otpada obuhvaćeno je cijelo područje Dubrovačko-neretvanske županije. U većini jedinica lokalne samouprave, iako u nedovoljnoj mjeri, provode se mjere odvojenog skupljanja otpada (papir, plastika, staklo, metal, tekstil) putem reciklažnih dvorišta i spremnika za odvojeno prikupljanje otpada.

Naziv odlagališta / Operater	Odloženo proizvodnog i komunalnog otpada (t)			
	2017.	2018.	2019.	
Dubravica/Čistoća Metković d.o.o.	7007	5547,08	5710,29	5725,93
Grabovica/Čistoća d.o.o. Dubrovnik	25669	25355,2	24931,16	20307,88
Kokojevica/KTD Mindel d.o.o.	3946	3983,19	4201,42	3483,88
Lovornik/Komunalno održavanje d.o.o. Ploče	5858	6251,87	5602,23	5114,18
Sitnica/Komunalne djelatnosti d.o.o. Vela Luka, EKO Blato d.o.o.	3340	3303	3376,00	2785
Sozanj/Komunalac d.o.o. Lastovo	475	490	520,00	490,01
Ugrinovica/Krublić d.o.o.	146	141,38	53,5	-
Vinošte/Komunalno Trpanj d.o.o.	228	308	380,00	-
Podvlaštica (Orebić)/KTD Bilan d.o.o. (biorazgradivi otpad, zemlja i kamenje i glomazni otpad)	3600	3700	4200,00	4200
Odlagalište tvrtke EKOFLOR-PLUS d.o.o./ KTD Bilan d.o.o.	-	-	1348,00	1107,3
Ajdanovac (SDŽ) za područje Općine Pojezerje/Gradska čistoća i usluge d.o.o. Vrgorac	376	403	363,75	378,9
EKO Moslavina (Sisačko-moslavačka županija)/ KTD „Bilan“ d.o.o.	-	2100	-	-
Klepovica (Bosna i Hercegovina) za područje Općine Ston/Komunalno društvo Ston d.o.o	3179,03	2900	2632,00	2807
Klepovica (Bosna i Hercegovina) za područje Općine Janjina/Općina Janjina	750	750	750,00	600
Klepovica (Bosna i Hercegovina) za područje Općine Orebić/KTD „Bilan“ d.o.o.	2680	-	-	-
UKUPNO (sva odlagališta)	57254,03	53132,72	53857,74	47000,08

Tablica 107. Količine odvojenih vrsta otpada iz komunalnog otpada po JLS, 2016.-2020.
Izvor: ROO

Ukupna količina prikupljenog otpada u proteklom razdoblju se smanjuje, dok je količina prikupljenog otpada po kategorijama otpada povećana, što je rezultat provođenja aktivnosti na informiranju i edukaciji stanovništva o razvrstavanju otpada i poboljšanja infrastrukture.

Provedbom Plana gospodarenja otpadom RH, te planova na razini Županije i JLS uspostavit će se cjeloviti sustav gospodarenja otpadom, koji uključuje realizaciju Županijskog centra za gospodarenje otpadom na lokaciji Lučino razdolje u Općini Dubrovačko primorje, izgradnju pretovarnih stanica: Dubrovnik, Metković, Janjina, Korčula, Lastovo i Mljet, te provođenje primarne reciklaže, odnosno odvojenog skupljanja otpada.

Daljnijim ulaganjima u razvoj infrastrukture za gospodarenje otpadom, provođenjem odgovarajućih propisa, informiranjem javnosti, a posebno neprekidnom edukacijom već od najranije dobi u svrhu podizanja razine ekološke svijesti, doprinijet će se uspostavi efikasnog sustava gospodarenja otpadom, a time i smanjenju količina otpada koja završe na odlagalištima.

Tablica 108. Količine proizvodnog i komunalnog otpada odloženog na odlagališta otpada u 2019.
Izvor: ROO

Dubrovačko -neretvanska županija	Količine odvojenih vrsta otpada iz komunalnog otpada (t)				
	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.
Papir (t)	2604,36	2565,68	3118,11	3188,71	1988,57
Plastika (t)	495,47	245,30	697,27	616,97	409,46
Staklo (t)	1522,32	117,96	683,12	297,31	74,93
Metal (t)	118,96	307,29	252,88	311,96	330,56
Glomazni otpad (t)	1873,08	3660,80	2863,42	4576,98	2772,85
Tekstil (t)	0,00	3,00	2,17	9,36	6,58
Biootpad (t)	600,40	688,22	980,77	1136,55	404,80
Ukupno (t)	7214,59	7588,25	8597,74	10137,84	5987,75

II.5. ZAŠTITA I KORIŠTENJE DIJELOVA PROSTORA OD POSEBNOG ZNAČAJA

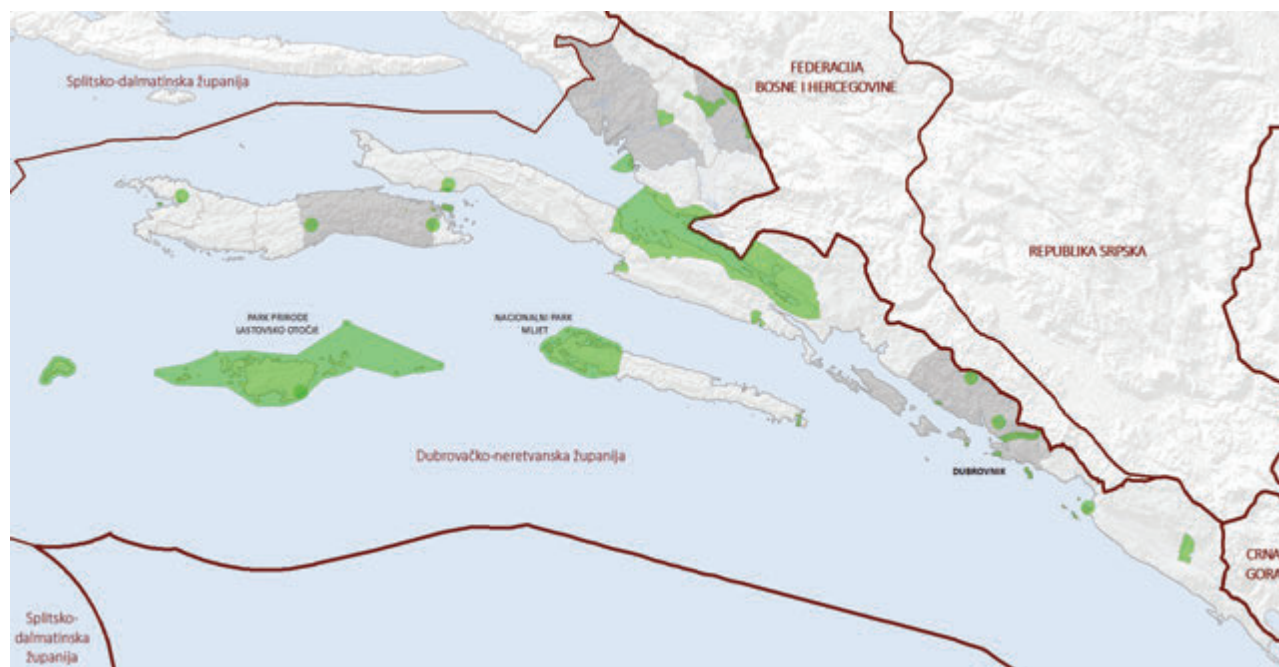
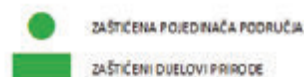
II.5.1. Zaštita prirodnih vrijednosti u DNŽ

DNŽ po bogatstvu i raznolikosti prirodne baštine među najbogatijim je županijama u Hrvatskoj, stoga je očuvanje baštinjenih prirodnih vrijednosti jedna od važnih zadaća u cjelokupnoj brizi o prostoru. Jedan od prostornih pokazatelja vrijednosti prirodne baštine DNŽ u europskim razmjerima je broj i opsežnost površine ekološke mreže EU Natura 2000. Djelatnost zaštite prirode u RH pa tako i u DNŽ određena je Zakonom o zaštiti prirode. Prema važećem Zakonu, organizacijska shema zaštite prirode raspodijeljena je na šest razina:

1. Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja (prije Ministarstvo zaštite okoliša i energetike), Uprava za zaštitu prirode (obavlja upravne poslove),
2. Državni inspektorat, Sektor za nadzor zaštite prirode, Služba nadzora kopnenih ekosustava i Služba nadzora morskih ekosustava (obavlja inspekcijske poslove) (NN 45/19.) (prije Ministarstvo zaštite okoliša i energetike, Uprava za inspekcijske poslove, Sektor inspekcije zaštite prirode),
3. Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja, Zavod za zaštitu okoliša i prirode (prije Hrvatska agencija za okoliš i prirodu) (obavlja stručne poslove),
4. Upravni odjel za zaštitu okoliša i komunalne poslove DNŽ (obavlja upravne poslove),
5. Javna ustanova za upravljanje nacionalnim parkom Mljet i Javna ustanova za upravljanje Parkom prirode Lastovsko otočje (državne ustanove koje obavljaju poslove upravljanja nacionalnim parkom i parkom prirode i stručne poslove),
6. Javna ustanova za upravljanje zaštićenim dijelovima prirode DNŽ (regionalna ustanova); Javna ustanova Rezervat Lokrum (lokalna ustanova) te znanstvena i umjetnička jedinica Arboretum Trsteno (HAZU stanica za introdukciju stranih vrsta drveća i grmlja) obavljaju poslove upravljanja pojedinim zaštićenim dijelovima prirode i stručne poslove).

Na području DNŽ na poslovima zaštite prirode aktivno djeluju dvije javne ustanove čiji je osnivač država (NP i PP) i dvije javne ustanove čiji je osnivač regionalna odnosno lokalna samouprava te 1 izdvojena jedinica državne znanstvene institucije (HAZU).

Slika 56. Zaštićena područja u Dubrovačko-neretvanskoj županiji
Izvor: DZZP, 2015.; GIS obrada: Zavod za prostorno uređenje DNŽ, 2015.

II.5.1.1. Zaštićena područja i minerali

Na području DNŽ postoji jedno područje koje je na UNESCO-voj listi zaštićene prirodne baštine temeljem Konvencije o močvarama (vlažnim staništima) (*Ramsarska konvencija*) koja je donesena je 1971., a stupila na snagu 1975 – Delta Neretve.

Cilj *Ramsarske konvencije* je očuvanje vlažnih staništa na Zemlji koja su od presudne važnosti za opstanak mnogih biljnih i životinjskih vrsta i njihovih zajednica od kojih čovjek ima mnogostruke koristi i u određenoj mjeri ovisi o njima.

Od ostalih zaštićenih dijelova prirode, temeljem Zakona, na području DNŽ nalaze se ukupno 42 zaštićena dijela prirode i to u kategorijama: nacionalni park (1), posebni rezervat (13), park prirode (1), spomenik prirode (6), značajni krajobraz (7), park-šuma (5), spomenik parkovne arhitekture (8) te zaštićeni mineral (1).

Za Nacionalni park Mljet, Park prirode Lastovsko otočje i posebni rezervat šumske vegetacije Lokrum osnovane su zasebne Javne ustanove koje upravljaju tim područjima, dok zaštitu i upravljanje spomenikom parkovne arhitekture Arboretum Trsteno provodi Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti sukladno članku 235. Zakona o zaštiti prirode. Javna ustanova za upravljanje zaštićenim dijelovima prirode Dubrovačko-neretvanske županije upravlja s 34 zaštićena dijela prirode i 1 zaštićenim mineralom.

Temeljem Zakona o zaštiti prirode, djelatnost Javne ustanove je zaštita, održavanje i promicanje zaštićenih dijelova prirode u cilju zaštite i očuvanja izvornosti prirode, osiguravanja neometanog odvijanja prirodnih procesa i održivog korištenja prirodnih dobara te nadzor nad provođenjem uvjeta i mjera zaštite prirode za područje kojim upravlja. Sukladno Uredbi o ekološkoj mreži i nadležnostima javnih ustanova za upravljanje područjima ekološke mreže (NN 80/19.), utvrđene su nadležnosti javnih ustanova za upravljanje i donošenje planova upravljanja ekološkom mrežom. Na području DNŽ proglašena su 2 Područja očuvanja značajna za ptice – POP, te 69 Područja očuvanja značajna za vrste i stanišne tipove – POVS.

II.5.1.2. Ugrožene i strogo zaštićene vrste, minerali i fosili

Na području RH i DNŽ štite se Zakonom o zaštiti prirode i strogo zaštićene vrste te zaštićeni minerali i fosili. Iako ne postoji cjelovita inventarizacija ovog područja, prema dostupnim podacima iz crvenih knjiga ugroženih vrsta Hrvatske te postojećih znanstvenih i stručnih studija, na području DNŽ, stalno ili povremeno, živi niz ugroženih i strogo zaštićenih vrsta.

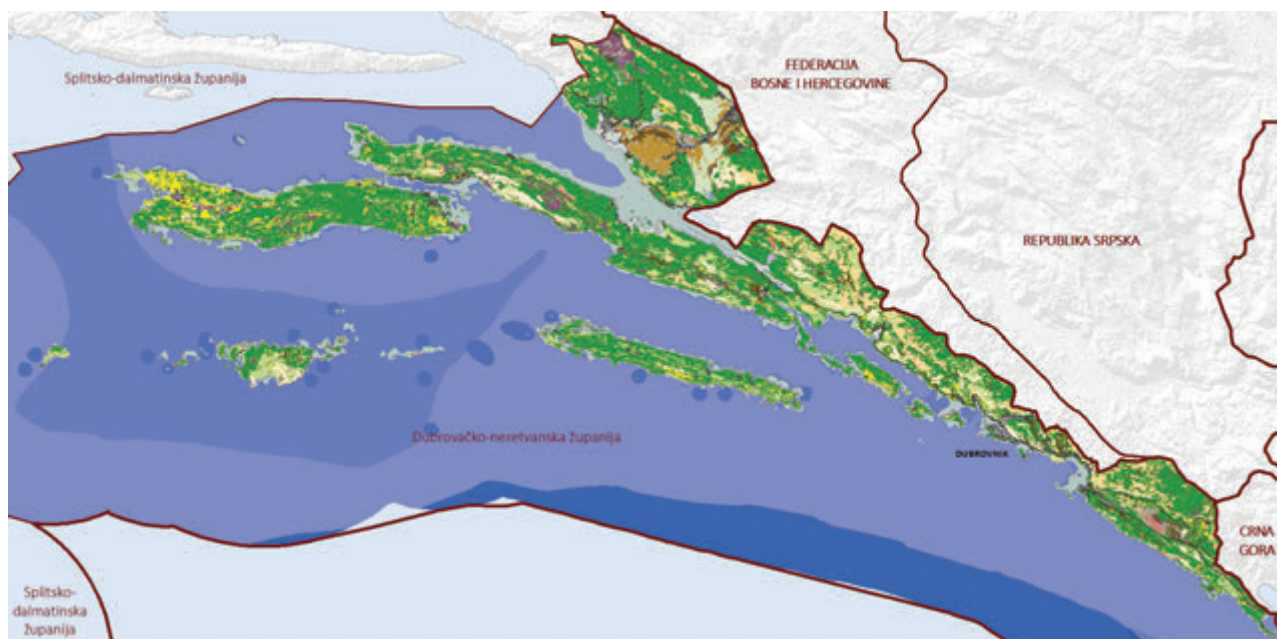
Flora - utvrđena su nalazišta 61 ugrožene biljne vrste i to 15 kritično ugrožene, 21 ugrožene i 25 rizične biljne vrste, prema Crvenoj knjizi vaskularne flore Hrvatske.

Fauna

- **Sisavci** – DNŽ je područje rasprostranjenosti 25 ugroženih vrsta sisavaca od toga 3 ugrožene vrste, 3 rizične, 13 potencijalno ugrožene vrste, 1 najmanje zabrinjavajuća te 5 vjerojatno ugroženih vrsta sisavaca;
- **Ptice** - DNŽ je područje rasprostranjenosti 4 regionalno izumrle ugrožene i strogo zaštićene vrste ptica, 9 kritično ugroženih vrsta, 18 ugroženih vrsta, 11 osjetljivih, 16 niskorizičnih, 42 najmanje zabrinjavajuće te 2 nedovoljno poznate vrste ptica;
- **Vodozemci** - DNŽ je stanište 1 ugrožene vrste i 1 niskorizične vrste vodozemca;
- **Gmazovi** - DNŽ je stanište 2 ugrožene, 1 osjetljive, 9 niskorizičnih i 2 najmanje zabrinjavajuće vrste gmazova;
- **Ribe** - DNŽ je područje 3 kritično ugrožene vrste, 8 ugroženih, 7 rizičnih, 1 nisko rizične i 3 vjerojatno ugrožene vrste riba;
- **Leptiri** - DNŽ je stanište 4 nisko rizične i 5 nedovoljno poznatih vrsta ugroženih leptira;
- **Špiljska fauna** - s obzirom na prisutnost odgovarajućeg staništa, ovo je područje obitavanja 27 kritično ugroženih vrsta špiljske faune;
- **Gljive** - na području DNŽ žive 2 strogo zaštićene i kritično ugrožene vrste gljiva, koje su suočene s iznimno visokim rizikom od nestajanja u prirodnim staništima.

Minerali i fosili – kamene kugle su pronađene u Općini Pojezerje

II.5.2. Ugrožena i rijetka staništa

Slika 57. Staništa na području DNŽ, Izvor: DZZP

Prema stavku 2 članka 52. Zakona o zaštiti prirode stanišni tip je u povoljnom stanju:

- ako je njegovo prirodno područje rasprostranjenosti i površina koju pokriva stabilna ili se povećava,
- ako postoji, i u doglednoj budućnosti će se vjerojatno održati, specifična struktura i funkcije nužne za njegov dugoročni opstanak te
- ako je zajamčeno povoljno stanje njegovih značajnih bioloških vrsta.

Popis ugroženih i rijetkih stanišnih tipova od nacionalnog i europskog značaja zastupljenih na području RH navodi se u Prilogu II Pravilnika o popisu stanišnih tipova, karti staništa te ugroženim i rijetkim stanišnim tipovima (NN 88/14.) donesenog u srpnju 2014. godine. Ovaj popis predstavlja staništa čijem se očuvanju treba posvetiti posebna pažnja te čije se površine treba, u što je moguće većoj mjeri, održavati u povoljnom stanju.

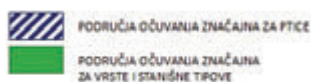
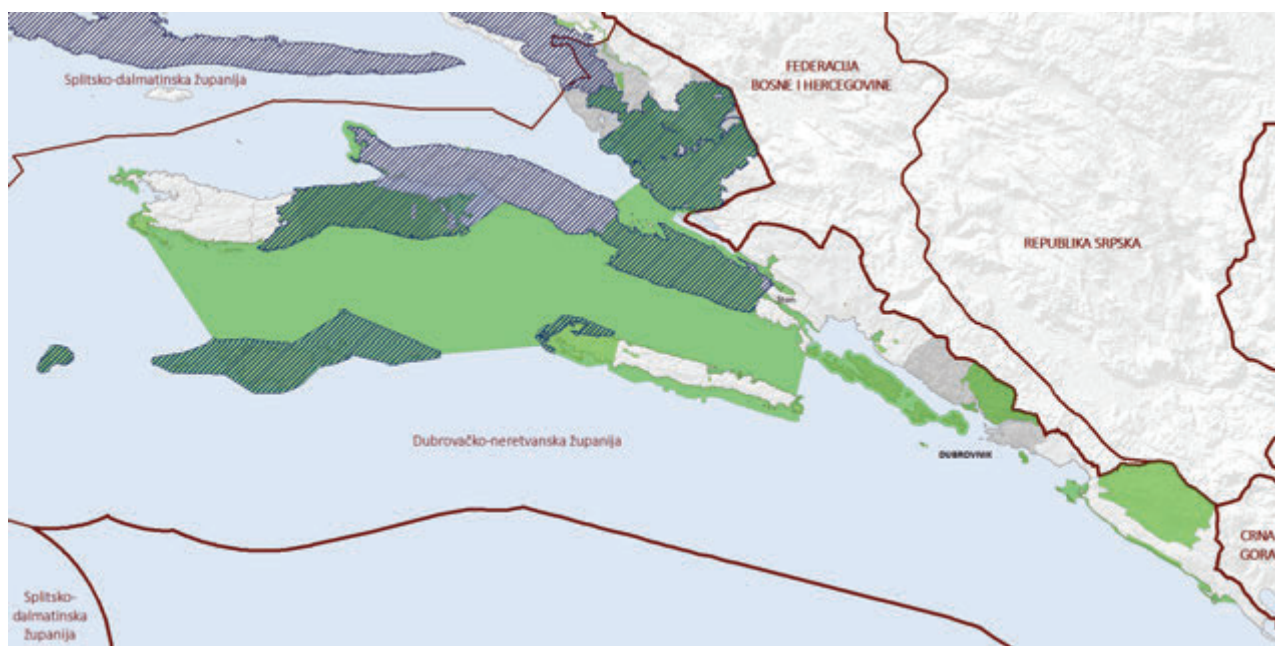
Na području Županije štiti se ukupno 112 vrsta biljaka, životinja i gljiva, te 47 različitih tipova staništa.

- Na kopnu DNŽ postoje 42 kopnena stanišna tipa označena poligonom i 26 točkastih lokaliteta.
- Na moru DNŽ kao morski bentos postoje 9 poligona i 11 točkastih staništa.
- Na morskoj obali DNŽ zastupljeno je 5 stanišnih tipova, 1 točilo i 4 podzemna staništa.

II.5.3. Područja Ekološke mreže RH (EU Ekološke mreže NATURA 2000)

Uredba o Nacionalnoj ekološkoj mreži (NEM) bila je važeća od 2007. do 2013. godine, kada je ulaskom RH u EU prestala važiti i zamijenila ju je ekološka mreža EU Natura 2000 iz 2013., koja je mijenjana i dopunjavana 2015. i 2019. godine (NN 124/13., 105/15. i 80/19.). Natura 2000 je ekološka mreža sastavljena od područja važnih za očuvanje ugroženih vrsta i stanišnih tipova EU. Njezin cilj je doprinijeti očuvanju povoljnog stanja više od tisuću ugroženih i rijetkih vrsta te oko 230 prirodnih i poluprirodnih stanišnih tipova. Dosad je u ovu ekološku mrežu uključeno oko 28.000 područja na gotovo 20 % teritorija EU što je čini najvećim sustavom očuvanih područja u svijetu. Natura 2000 se temelji na EU direktivama (Direktiva o pticama - Directive 2009/147/EC i Direktiva o staništima - Council Directive 92/43/EEC), područja se biraju znanstvenim mjerilima, a kod upravljanja tim područjima u obzir se uzima i interes i dobrobit ljudi koji u njima žive.

Slika 58. Područja Ekološke mreže Natura 2000 u DNŽ
Izvor: DZZP

U Republici Hrvatskoj 37 % kopna i 16 % mora je u Ekološkoj mreži Natura 2000, odnosno 29 % ukupnog teritorija RH, a obuhvaća 745 POVS područja i 38 POP područja.

U DNŽ 57 % kopna i 20 % mora, odnosno 27 % ukupne površine DNŽ je u Ekološkoj mreži Natura 2000, odnosno sastavljena je od 90 lokaliteta od kojih su pet značajna za očuvanje ptica (POP - Biokovo i Rilić, Delta Neretve, Srednjedalmatinski otoci i Pelješac, SZ dio NP Mljet i PP Lastovsko otočje) (vidi tablicu 96), dok su ostalih 85 područja značajni za očuvanje ostalih divljih vrsta i staništa – POVS.

Dokumenti za upravljanje zaštićenim područjima i područjima ekološke mreže

Javne ustanove NP Mljet i PP Lastovsko otočje kao i Rezervat Lokrum izradili su planove upravljanja za područje zaštićene prirode kojom upravljaju.

Javna ustanova za upravljanje zaštićenim dijelovima prirode DNŽ kontinuirano izrađuje dokumente koji se tiču upravljanja prirodnim vrijednostima i ekološkom mrežom. Vrijedan je projekt Razvoj okvira za upravljanje ekološkom mrežom Natura 2000 koje provodi zajedno s MINGOR-om. Od 2017. godine kada je započela provedba projekta u DNŽ je započeta izrada Planova upravljanja za zaštićena područja i područja ekološke mreže: Delte Neretve, otoka Korčule, Općine Konavle, poluotoka Pelješca i Malostonskog zaljeva. Javna ustanova za upravljanje zaštićenim dijelovima prirode DNŽ u suradnji s nadležnim Upravnim odjelom za zaštitu okoliša i komunalne poslove DNŽ sudjeluje u postupcima izdavanja mišljenja te posebnih uvjeta i mjera zaštite prirode za zahvate koji se izvode unutar zaštićenih područja i područja ekološke mreže. Također se očituje na prostorno-plansku dokumentaciju regionalne i lokalne razine, što je također jedan od mehanizama na koji je moguće utjecati na očuvanje vrijedne prirode baštine.

Zaštita prirode u prostornim planovima

Kao podloga pri izradi prostornih planova regionalne ili lokalne samouprave, obvezna je izrada Prirodoslovne podloge koju izrađuje Zavod za zaštitu okoliša i prirode. Za potrebu izrade IDPPDNŽ Izrađena je podloga „Obilježja područja sa stanovišta zaštite prirode s prijedlogom mjera zaštite za potrebe IDPPDNŽ – studija“, a uz to i niz drugih podloga koje se odnose na sveukupne, kako prirodne (Krajobrazna studija DNŽ – Tipološka klasifikacija krajobrazna) tako i kulturne krajobrazne (Prepoznavanje i vrednovanje kulturnih krajolika DNŽ i Identifikacija i valorizacija prirodnih i kulturnih krajolika pilot područja grada Dubrovnika). Također je za cijeli PPDNŽ proveden postupak Strateške procjene utjecaja Prostornog plana DNŽ na okoliš.

U prostorne planove se unose sve utvrđene prirodne vrijednosti i područja ekološke mreže kao i režimi njihove zaštite, međutim, također se identificiraju i valoriziraju pojedine vrijednosti prirodne baštine koje nisu zakonom zaštićene ili nisu unutar područja ekološke mreže, a lokalno su vrijedne i doprinose vrijednosti krajolika. U prostornom planu ta područja su ucrtana u karte i označena kao osobito vrijedni prirodni ili kulturni krajolici ili područja prirode predložena za zaštitu i danas se uglavnom gledaju samo kao preporuke.

Zaključni osvrt na problematiku zaštite prirodnih vrijednosti

Brojem i površinom zaštićenih područja, kao i područjima ekološke mreže Natura 2000, prostor DNŽ dobro je pokriven i služi očuvanju prirodnih vrijednosti.

Međutim, kao što se prema nekim primjerima može zaključiti, u pojedinim se područjima osjeća potreba unaprjeđenja stupnja i kvalitete zaštite.

Kao trenutačno teže rješiv problem u zaštiti prirodnih vrijednosti, izdvaja se napuštanje tradicijskih poljoprivrednih praksi te posljedično zarastanje travnjaka, nestanak starih sorata bilja i pasmina životinja, propadanje tradicijskoga ruralnog krajobraza koji se odlikuje posebnom strukturom suhozida i terasa, zarastanje i nestanak krških lokvi, iščezavanje organizama vezanih uz tradicijski uzgoj domaćih životinja i slično. Jedna od najvažnijih posljedica zapuštanja tradicionalne poljoprivrede je nova praksa melioriranja krša. Proces ubrzane litoralizacije ugrožava prirodne vrijednosti i prirodni i kulturni krajolik u uskom obalnom pojasu. Širenjem naselja i infrastrukture te pretjeranim korištenjem betona uništavaju se tradicijski krajolici koji nisu formalno zaštićeni, a oni prepoznati i zaštićeni prostornim planom (neformalno) propadaju jer nema dovoljno svijesti o potrebi očuvanja sveukupnih krajolika.

II.5.4. Zaštićena kulturna dobra

Dubrovačko - neretvanska županija je bogata raznolikom kulturnom baštinom. S obzirom na izrazito velik broj zaštićenih kulturnih dobara izdvaja se kao 3. županija s najviše registriranih i preventivno zaštićenih spomenika (iza Splitsko - dalmatinske i grada Zagreba) s udjelom od 30,5 %.

Djelatnost zaštite i očuvanja kulturnih dobara u RH određena je Zakonom o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara. (NN 69/99., 151/03., 157/03., 100/04., 87/09., 88/10., 61/11., 25/12., 136/12., 157/13., 152/14., 98/15., 44/17., 90/18., 32/20., i 62/20.). Prema važećem Zakonu, organizacijska shema zaštite i očuvanja kulturnih dobara raspodijeljena je na sljedećim razinama:

1. Ministarstvo kulture i medija, Uprava za zaštitu kulturne baštine (obavlja upravne poslove na razini države),
2. Ministarstvo kulture i medija, Odjel za graditeljsku baštinu, krajolik i prostorno planske mjere zaštite (obavlja upravne poslove na međunarodnoj i državnoj razini),
3. Ministarstvo kulture i medija, Konzervatorski odjel u Dubrovniku za područje DNŽ, osim JLS u dolini Neretve, sa sjedištem u Dubrovniku i područnim uredom u Korčuli (obavlja upravne poslove na regionalnoj i lokalnoj razini),
4. Ministarstvo kulture i medija, Konzervatorski odjel u Imotskom za područje 5 gradova i 14 općina od kojih su 7 JLS iz Doline Neretve u DNŽ (gradovi Ploče, Metković i Opuzen te općine Kula Norinska, Pojezerje, Slivno i Žažablje (obavlja upravne poslove od 2020.) i
5. Ministarstvo kulture i medija, Sektor za konzervatorske odjele i inspekciju, Služba za inspekcijske poslove zaštite kulturne baštine (obavlja inspekcijske poslove).

Kulturna baština je dobro od osobitog interesa za RH i uživa njenu zaštitu temeljem Zakona kojim su kulturna dobra definirana kao pokretna, nepokretna i nematerijalna kulturna dobra.

Prikupljanje podataka o sastavnicama kulturne baštine u DNŽ upisana su u Registar kulturnih dobara Republike Hrvatske na temelju rješenja o utvrđivanju svojstva kulturnog dobra:

- Z Zaštićeno kulturno dobro (nadležan pomoćnik ministra kulture,
- PZ Preventivno zaštićeno kulturno dobro (nadležan Konzervatorski odjel na području na kojem se pretpostavlja kulturno dobro nalazi) i
- E Evidentirano kulturno dobro (sukladno čl. 17. Zakona pružena je mogućnost tijelima regionalne/lokalne uprave proglašenje zaštićenim dobrom od lokalnog značenja).

Kao svjetska baština na UNESCO-ovoj listi svjetske baštine u DNŽ su 2 lokaliteta i to:

- Stari grad Dubrovnik (Kulturno-povijesna urbanistička cjelina grada Dubrovnika), proglašen 1979. god. (24,7 ha) sa proširenjem na predgrađe Pile, Lovriječac, predio Iza Grada, Lazarete, Revelin i otok Lokrum iz 1994. godine (dodatnih 72,0 ha) te manja izmjenjena granica iz 2018. godine. Zaštićeno područje na Listi svjetske baštine ukupne je površine 96,7 ha. Kontaktno područje je površine 1.186,6 ha.
- Stećci – Srednjovjekovni nadgrobni spomenici, proglašeni 2016. god. Na području Dubravke, lokalitet Sv. Barbara u Konavlima.

Plan upravljanja svjetskim dobrom UNESCO-a "Starim gradom Dubrovnikom" je izrađivan tijekom 2019. i 2020. godine, a donesen je na Gradskom vijeću početkom 2021. godine. Plan upravljanja izrađen je s ciljem stvaranja pretpostavki za upravljanje zaštićenom spomeničkom cjelinom grada Dubrovnika kako bi se očuvala i unaprijedila svojstva izvanredne univerzalne vrijednosti (OUV) pod zaštitom UNESCO-a uz istodobno očuvanje i razvijanje suvremenog života Grada na održivim postavkama. Poslužiti će kao

prije nego potrebna podloga za sve daljnje planove, odluke i strateške dokumente kojima će se uređivati život na području povijesne jezgre. Izrada samog dokumenta temeljila se na opsežnom participativnom procesu u kojem su sudjelovali brojni dionici, aktivna participacija građana i civilnog društva (uz čiju su pomoć definirani ciljevi i prioriteti).

Cijeli proces je potaknut utvrđenom obvezom izrade Plana upravljanja nakon što je Centar svjetske baštine po primitku informacija od civilnog društva, vezanih uz moguću gradnju velikog hotelsko - turističkog projekta (Golf na Srđu) u blizini dobra svjetske baštine, kao i o napretku u regulaciji kruzerskog turizma donio odluku (Odluku: 38 COM 7B.25) u kojoj zahtjeva da Država stranka pozove zajedničku reaktivnu promatračku misiju Centra svjetske baštine i ICOMOS-a kako bi ocijenila trenutne uvjete na dobru svjetske baštine.

U istoj odluci također se zahtjeva da država stranka Centru svjetske baštine dostavi Plan upravljanja dobrom, uključujući strategiju turizma i zakonske propise vezane uz turizam od kruzera, kao i projektnu dokumentaciju i ocjenu utjecaja predmetnog zahvata na baštinu na pregled savjetodavnim tijelima.

Na UNESCO-voj pristupnoj listi nalaze se:

- Ansambl Povijesno-urbanističke cjeline Stona s Malim Stonom, zidina koje ih povezuju te, Malostonskog zaljeva rezervata prirode, Stonskog Polja i solane, predložen 2005. godine i
- Povijesni grad Korčula, predložen 2007. godine.

Prema podacima iz Registra kulturnih dobara RH i Konzervatorskog odjela u Dubrovniku i Imotskome, na području DNŽ u Registar kulturnih dobara (trajna i preventivna zaštita) upisano je ukupno 560 zaštićenih nepokretnih kulturnih dobara, od čega je 529 zaštićenih i 31 preventivno zaštićenih.

Tu je uključeno:

- 16 kulturno-povijesnih cjelina,
- 122 arheoloških zona i lokaliteta,
- 421 nepokretnih pojedinačnih dobara i
- 1 kulturni krajolik.

Od ukupno 421 zaštićenih pojedinačnih dobara, na području Županije nalazi se:

- 189 sakralnih građevina: crkvi i kapela,
- 25 sakralnih kompleksa,
- 20 javnih građevina,
- 30 vojnih i obrambenih/fortifikacijskih građevina (kašteli, utvrde, stari gradovi, gradski bedemi),
- 118 palača, vila i stambenih građevina,
- 16 stambeno gospodarskih građevina,
- 20 gospodarskih građevina,
- 2 industrijske građevine,
- 6 komunalnih ili tehničkih građevina i industrijskih zgrada,
- 4 memorijalnih građevina ili obilježja i mjesta i
- 7 kulturnih dobara javne plastike ili urbane opreme.

Na području DNŽ aktivno djeluju ustanove i udruge koje se aktivno bave zaštitom i očuvanjem kulturne baštine:

1. Javna ustanova Zavod za obnovu, čiji je osnivač RH, DNŽ i Grad Dubrovnik koja se bavi obnovom i statičkom sanacijom potresom ugrožene povijesne cjeline Dubrovnika temeljem Zakona o obnovi spomeničke cjeline Dubrovnika i drugih nepokretnih kulturnih dobara u okolici Dubrovnika (NN 21/86., 33/89., 26/93., 128/99., 19/14., 32/14. i 99/14.),
2. udruga, tj Društvo prijatelja dubrovačke starine koje od 1952. godine skrbi o zidinama Dubrovnika koje im je Grad Dubrovnik dao na upravljanje, ali i o svim spomenicima na području bivše Dubrovačke Republike i
3. Zavod za prostorno uređenje DNŽ koji kroz izradu prostorno-planske dokumentacije i provedbu EU projekata brine o zaštiti sveukupnih kulturnih i prirodnih dobara i krajolika cijelog prostora Županije.

Osim kulturnih dobara upisanih u Registar kulturnih dobara RH, postoji evidentirana kulturna baština čiji se popisi nalaze u konzervatorskim podlogama integriranih u prostorno-plansku dokumentaciju.

Prema podacima Konzervatorskog odjela u Dubrovniku i Zavoda za prostorno uređenje DNŽ na području Županije nalazi se 2413 evidentiranih kulturnih dobara. Zakonom je data mogućnost da se pojedina evidentirana kulturna dobra zaštite na lokalnom nivou, ali do danas na listu dobara od lokalnog značenja u DNŽ nije upisano niti jedno kulturno dobro.

II.5.5. Problematika mjera zaštite i očuvanja krajobraza i kulturnih dobara u prostornim planovima

Ocjena stanja kulturnih dobara i krajobraza

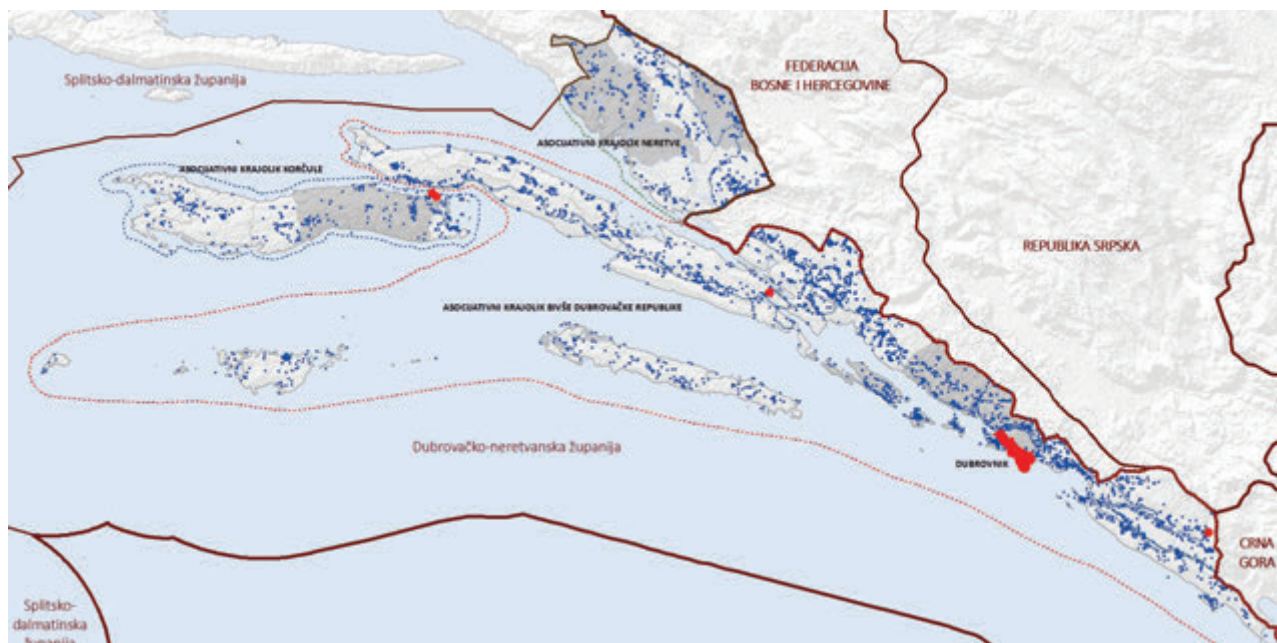
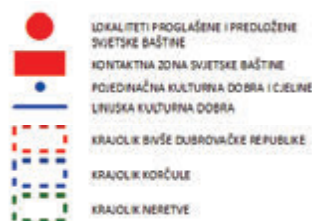
Mjere zaštite i očuvanja kulturne baštine i krajobraza sastavni su dio prostorno-planskih dokumenata, a provode se temeljem Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara i Zakona o potvrđivanju Konvencije o europskim krajobrazima (NN 02/12.).

PPŽ i PPUO/G sukladno Zakonu sadrže podatke iz konzervatorske podloge sa sustavom mjera zaštite nepokretnih kulturnih dobara koja se nalaze na području obuhvata plana. Konzervatorsku podlogu prema Zakonu izdaje nadležno tijelo – Konzervatorski odjeli u Dubrovniku i Imotskome. Ono sudjeluje u postupku izrade i donošenja prostornih planova potvrđivanjem konzervatorskih elaborata/dokumentacija, sustavom mjera zaštite te izdavanjem mišljenja i suglasnosti. Do danas su izrađeni prostorni planovi uređenja svih gradova i općina na području Županije s ugrađenim podacima o kulturnoj baštini i krajobraznim vrijednostima. Kulturna dobra usustavljena su po vrstama i statusu zaštite (upis u Registar kulturnih dobara, odnosno zaštita Rješenjem o preventivnoj zaštiti), te evidentirana baština lokalnog značenja. U odredbama za provedbu Plana utvrđene su zaštitne mjere po vrstama kulturnih dobara: povijesne cjeline s režimima zaštite stupnja A i B, arheološka područja i pojedinačne zgrade.

Za potrebe izrade IDGUP-a Dubrovnika kojim se uključuje sustav mjera zaštite buffer zone svjetskog dobra Ministarstvo kulture i medija izradilo je 2020. godine, Konzervatorsku podlogu za kontaktnu zonu svjetskog dobra starog Grada Dubrovnika, koja treba biti uključena u GUP, a predstavlja novinu jer se po prvi put integralno sagledava prostor i štiti šire područje kulturno povijesnih cjelina (u ovom slučaju svjetskog dobra) prostornim planom. Ovaj način, ukoliko se pokaže učinkovit, otvara mogućnost široke primjene zaštite kulturnih dobara prostornim planovima.

U izmjenama i dopunama prostornih planova uređenja gradova i općina izrađivanim u proteklom razdoblju nisu provedene izmjene u dionicama prepoznavanja i zaštite krajobraza i krajobraznih vrijednosti. U osnovnim prostornim planovima uređenja gradova i općina krajobraz je obrađivan sukladno Pravilniku o sadržaju, mjerilima kartografskih prikaza, obveznim prostornim pokazateljima i standardu elaborata prostornih planova, koji je predvidio sljedeće kategorije: osobito vrijedan predjel prirodni krajobraz i osobito vrijedan predjel kultivirani krajobraz te točke i potezi značajni za panoramske i krajobrazne vrijednosti. Uključena je i kategorija zaštićeni krajobraz, prema tada važećem Zakonu o zaštiti prirode, čija je definicija: Zaštićeni krajobraz je prirodni ili kultivirani predjel veće estetske ili kulturno-povijesne vrijednosti, ili krajobraz karakterističan za pojedino područje. Prema Zakonu je zaštićeni krajobraz najblaži oblik zaštite sa širokim spektrom dopuštenih aktivnosti, uz uvjet očuvanja krajobraznih vrijednosti.

Slika 59. Područja posebnih uvjeta korištenja - kulturna baština i asocijativni krajolik
Izvor: PPDNŽ

Na razini RH planirana je izrada Krajobraznog atlasa RH. Atlas koji bi trebao sadržavati, tipologiju krajobraza cijelog državnog teritorija na regionalnoj razini; ciljeve kvalitete svake identificirane krajobrazne regije i metodološke i radne smjernice za provedbu sljedeće podregionalne razine do kraja 2021. nije bio izrađen.

Kroz izradu IDPPDNŽ, 2019. nedostatak metodoloških i radnih smjernica se pokušalo prevladati izradom brojnih studija (Krajobrazne osnove DNŽ) koja je ugrađena u PPDNŽ, a neke od njih su:

- Krajobrazna Studija DNŽ
- Studija Prepoznavanje i vrednovanje kulturnih krajolika Dubrovačko-neretvanske županije – podloga za zaštitu
- Detaljna konzervatorsko-krajobrazna studija Identifikacija i valorizacija prirodnih i kulturnih krajolika pilot područja Grada Dubrovnika izrađena u okviru EU projekta prekogranične suradnje Hrvatska – Crna Gora Baština - pokretač razvoja

U IDPPDNŽ, 2019. unesene su mjere zaštite iz izrađene Krajobrazne osnove DNŽ s preporukom za izradu dodatnih konzervatorsko - krajobraznih studija za prostorno-plansku dokumentaciju jedinica lokalne samouprave.

Kroz EU projekte CO-EVOLVE I WINTER MED (DUNEA i Zavod) nastavljen je rad na izradi preporuka za integralnu zaštitu krajolika koje se kao podloge ugrađuju u prostorne planove. „Smjernice za integralnu zaštitu ruralnih krajolika i održivi razvoj turizma delte rijeke Neretve“ rezultat su rada u sklopu projekta CO-EVOLVE. Izrađene su konzervatorske, urbanističke, krajobrazne i arhitektonske smjernice kojima su identificirana i valorizirana zapuštena, odnosno napuštena, sela i zaseoci u zaleđu klastera Neretva te su date planerske smjernice koje se mogu implementirati u prostorno-plansku dokumentaciju jedinica lokalne samouprave s područja doline Neretve.

U sklopu projekta WINTER MED izrađuje se „Studija Integralne zaštite i revitalizacije povijesnih naselja u krajolicima otoka Korčule i Mljeta“ u cilju izrade Regionalnog akcijskog plana razvoja cjelogodišnjeg održivog i odgovornog turizma mediteranskih otočnih destinacija“ koje će rezultirati sličnim smjernicama za ugradnju u prostorne planove JLS otoka Korčule i Mljeta.

II.5.2.1. Obnovljena nepokretna kulturna dobra

Nepokretna kulturna dobra na području DNŽ, sustavno se obnavljaju proračunskim sredstvima Ministarstva kulture, Županije, Grada Dubrovnika te sredstvima DPDS-a, zaklada kao i općina, gradova te pretprijetnih i EU fondova.

Temeljem godišnjih Programa obnove spomeničke cjeline Dubrovnika poznato je koji su radovi izvršeni u proteklom razdoblju od strane Zavoda za obnovu. Redovni radovi Zavoda obuhvaćaju radove na aseizmičkoj sanaciji gradskih blokova, interventne radove na pojedinim kulturnim dobrima, kontinuirano se izrađuje projektna i druga dokumentacija (za obnovu kompleksa benediktinskog samostana s Maksimilijanovim ljetnikovcem na Lokrumu, obnova zgrade u Kunićevoj 1, izrada Vrtne studije za ljetnikovac Đanovina i Bozdari - Škaprlenda u Rijeci dubrovačkoj, izrada Sociološko-demografske studije za Plan upravljanja, Studije optimalnog grijanja i hlađenja te Aplikacije za mjerenje buke u povijesnoj jezgri, elaborata arhitektonskog snimka palače Sponza, izrada konzervatorskog elaborata, idejnog i glavnog te izvedbenog projekta za zgradu bivšeg zatvora u Pustjerni); izvođenje radova obnove tri lađe Lazareta te izvođenje radova na pojedinim kulturnim dobrima (III. faze sanacije atrija Kneževog dvora, izmjena pločnika ispred Sv. Vlaha i na poljani P. Miličevića i slično).

Godine 2019. je bila 40. obljetnica osnivanja ZOD-a, a u navedenom razdoblju započet je i donesen Plan upravljanja od razrade projektnog zadatka, preko odabira izrađivača, održavanja radionica do donošenja Plana na Gradskom vijeću početkom 2021. Također je Seizmološka služba u palaču Sponza postavila uređaj za praćenje seizmičkih aktivnosti jer ZOD nije uspio iznaći sredstva za kupnju vlastitog seizmografa.

Od strane DPDS trajno se provodi kontinuirana obnova nepokretnih kulturnih dobara na području cijele Dubrovačke Republike. U Dubrovniku kontinuirano se provodi obnova gradskih zidina i tvrđava, drvenih mostova, fontani i gradskog sata, a također se obnavljaju kulturna dobra u općinama Dubrovačko primorje, Ston, Janjina, Orebić, Lastovo, Župa dubrovačka i Konavle. Kroz izvješća o radu Društva u periodu od 2018. do 2021. godine može se pratiti obnova spomenika koja je u periodu 2020. - 2021. bila slabija s obzirom na priljev novca pa je velik dio radova bio prekinut. Međutim u prve dvije godine izvještajnog razdoblja pored redovnog održavanja zidina Dubrovnika i Stona, nastavljeni su radovi na rekonstrukciji Kneževog dvora u Slanom, tvrđave Koruna u Malom Stonu, na sanaciji Gospe od Karmena u Dubrovniku, završeni su radovi na sanaciji zvonika crkve Gospe od Špilice na Lopudu, sufinancirani su radovi sanacije crkve sv. Mihajla, Liberana, Vlaha, Gospe od Lužina

u Stonu, napravljeni su projekti za sanaciju samostana sv. Vicenca u Župi dubrovačkoj, kule Drezvenik u Dubrovniku, tvrđave Royal na Lokrumu, izrađen je geodetski elaborat valobrana Kaše, provedena su arheološka istraživanja lokaliteta Tumba na Brgatu, te su financirana restauracija pokretnih kulturnih dobara (papirno gradivo, slike, kipovi) i mnogi drugi.

II.5.2.2. Ugrožena nepokretna kulturna dobra

Prema kriterijima lošega fizičkog stanja koje je posljedica nedostatka financijskih sredstava, neriješenih vlasničkih odnosa, gubitka namjene te zbog nedovoljnog broja stručnjaka ili znalaca koji bi upravljali baštinom, veliki dio evidentiranih ali i zaštićenih pojedinačnih kulturnih dobara smatra se ugroženim.

Ugroženom se baštinom mogu smatrati i ruralne cjeline i etnozone ugrožene zbog dvaju suprotnih smjerova koji prevladavaju u suvremenom korištenju stambenog prostora. S jedne strane radi se o snažnoj apartmanizaciji postojećih stambenih građevina kojima se dokidaju tradicionalni arhitektonski elementi, s mnogo dogradnji i nadogradnji, dok se istodobno javlja veliki broj zapuštenih tradicijskih kuća koje imaju sačuvane gotovo sve izvorne arhitektonske elemente ali koje propadaju radi depopulacije. Veliki dio ovih objekata je ugrožen radi neriješenih imovinsko-pravnih odnosa odnosno velikog broja vlasnika.

Ugrožena je i baština kojoj se ne štiti povijesni urbani krajolik i dopuštaju se neprimjerene intervencije u samoj blizini zaštićenih kulturnih dobara. (povijesna cjelina Korčule, Stona, Cavtata i sl.)

II.5.2.3. Stanje očuvanosti nepokretnih kulturnih dobara

Otvaranjem brojnih programa iz europskih strukturnih fondova koji se temelje na mogućnostima kulturne baštine za razvoj turizma ostvarili su se novi oblici financiranja obnove različitih vrsta kulturnih dobara. Na stanje zaštite i obnove baštine utjecala je promjena načina financiranja obnove kulturnih dobara jer se manja sredstva izdvajaju iz proračuna Ministarstva kulture, a otvoreni su brojni programi koji su se financiraju iz europskih fondova.

U protekle četiri godine na području Županije prevladavajući je utjecaj na planiranje i novi odnos prema kulturnoj baštini imao proces otvaranja Integriranih programa temeljenih na obnovi kulturne baštine koji uključuju održivo korištenje baštine i njezin potencijal kao bitan dio lokalnog i regionalnoga gospodarskog razvoja te cjeloodišnjeg turizma. Ovim su procesom reprezentativne, visoko valorizirane cjeline i pojedinačne građevine, koje su većinom u gradskom/županijskom vlasništvu, a svojom su predviđenom javnom namjenom prepoznate kao potencijalni pokretač lokalnog ili regionalnog razvoja, dobile mogućnosti za financiranje konzervatorsko-restauratorske i projektne dokumentacije, ali i zaštitnih radova.

Osim navedenih pozitivnih primjera projekata obnove baštine i poticanja onih koji koriste resurse baštine, najveći utjecaj na stanje baštine na području Županije pokazuju sljedeći procesi:

- Razvoj i urbanizacija obalnog dijela Županije; otvaranje turističkih i sportsko-rekreacijskih zona u dosad neizgrađenim područjima što utječe na promjenu krajobraza i okolinu povijesnih cjelina naselja te dovodi do promjene prostornog identiteta. Najveći utjecaj ovog oblika razvoja odražava se na stanje agrarnog ruralnog krajolika i povijesnog urbanog krajolika.
- Razvoj energetske infrastrukture i područja za izgradnju vjetroelektrana, sunčanih elektrana, mini hidroelektrana te sustava uređenja vodotoka i voda koji utječu na promjenu identiteta krajobraza i arheološku baštinu.
- Stanje etnografske baštine na području, osobito nepokretne koja je podložna devastaciji, uvjetovano je utjecajem suvremenog načina života, stanovanja, demografskim trendovima te ekonomskim kretanjem stanovništva. Razlozi su najvećim dijelom vezani na nedovoljnu svijest o vrijednostima i značenju kulturne baštine, nedovoljna i nesustavna istraživanja, nove težnje i životne navike stanovništva koje uvode nove tipologije građevina i način uređenja prostora.
- Društvene promjene najviše pogađaju udaljena ruralna područja gdje se nastavlja dugogodišnji proces napuštanja ruralnih područja koji utječe na stanje tradicijske baštine. Posljedica toga je da se tradicijske kuće i okućnice napuštaju, zgrade propadaju i većinom su ruševne, a njihovi vlasnici nemaju interes za održavanjem. Ipak, zahvaljujući porastu interesa za ruralni turizam te poticajima fondova iz sektora ruralnog i regionalnog razvoja, opaža se da su trendovi potpunog napuštanja tradicionalnog načina života manje izraženi, posebice na otocima i u priobalju.
- Sustav financiranja i mogućnosti vlasnika odražavaju se na stanje kulturnih dobara pa tako najugroženiji ostaje onaj dio kulturnih dobara koji je u privatnom vlasništvu i bez

jasno utvrđene namjene od širega društvenog značenja. Radi se uglavnom o stambenoj gradskoj i ruralnoj, tradicijskoj izgradnji, javnim prostorima u manjim naseljima, zapuštenoj povijesnoj infrastrukturi, sakralnim, zgradama starih škola i gostionica, te ostalih povijesnih struktura koje čine sveukupnu ambijentalnu vrijednost unutar zaštićenih kulturno-povijesnih cjelina.

II.5.2.4. Konzervatorske podloge

Konzervatorske podloge, sukladno važećem Zakonu o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara, nisu izrađene za sve zaštićene kulturno-povijesne cjeline urbanih i ruralnih obilježja na području Županije, iako postoji zakonska obveza (članak 57.). U pravilu povijesne urbane i ruralne cjeline nemaju izrađenu Konzervatorsku podlogu. Rezultat su planske odredbe, način i uvjeti građenja koji su u suprotnosti s konzervatorskim smjernicama i očuvanjem obilježja povijesne cjeline. Navedeni nedostatak prostorno-planske dokumentacije dovodi do problema u provedbi prilikom izdavanja lokacijskih i građevinskih dozvola. Ministarstvo kulture i medija Konzervatorski odjel u Dubrovniku izradilo je 2020. Konzervatorsku podlogu za Buffer zonu svjetske baštine grad Dubrovnik, te se čeka njena implementacija u GUP, a MKIM izrađuje publikaciju Standardi i kriteriji za izradu konzervatorskih podloga za kulturno-povijesne cjeline gradskih obilježja (60). Na području DNŽ su Dubrovnik, Korčula, Ston i Cavtat, a uvrštene su jer su visoko vrednovane na nivou RH, ugrožene kulturno-povijesne cjeline, za koje do sada nisu izrađene konzervatorske podloge.

U ovom kontekstu Dubrovnik se podrazumjeva konzervatorska podloga za povijesnu cjelinu unutar zidina i otok Lokrum, tj. znamenitost svjetske baštine, za koje područje je planirana izrada UPU-a temeljem Plana upravljanja.

Prijedlozi za unaprjeđenje prostornog razvoja s preporukama za iduće razdoblje

Posljedice nezakonite gradnje vidljive su u izravnom utjecaju na stanje povijesnih urbanih i ruralnih cjelina i pripadajućega graditeljskog fonda. Zbog toga je potrebno, putem provedbe postupaka izmjena i dopuna prostornih planova, utvrditi stanje i mogućnosti, uvjete i kriterije sanacije prostora i urbane obnove.

Za povijesna naselja i područja tzv. etnozona, koja su doživjela velike degradacije graditeljskih i urbanističkih vrijednosti, predlaže se izrada UPU-a za urbanu sanaciju, temeljem detaljne analize prostora, te konzervatorsko-krajobrazne podloge.

Za povijesna ruralna naselja i male povijesne gradove, koji su specifičnost ove Županije, i koji zbog gubitka stanovnika odumiru, a građevna struktura propada, predlaže se izrada UPU-a revitalizacije, odnosno urbane obnove. Planu urbane obnove treba prethoditi izrada konzervatorske-krajobrazne podloge.

Područja vrijednoga prirodnog i kulturnog krajobraza, obalnog i priobalnog područja mora i otoka, djelomično su ugrožena neprihvatljivim oblicima urbanizacije/turistifikacije i načinom korištenja, neprimjerenim njihovim osobitostima i vrijednostima. GP naselja i izdvojena GP izvan naselja gospodarske (ugostiteljsko-turističke, poslovne, proizvodne) i sportske namjene, ne sadrže uvjete za očuvanje krajobraznih obilježja i često su predimenzionirana. Potrebno je poticati izradu stručnih krajobraznih podloga za svaku JLS, kao podloge za izradu prostornih planova uređenja gradova i općina, radi zaštite i valorizacije prirodnog i kulturnog krajobraza te njegovoga održivog korištenja.

II.5.6. Zaštita i očuvanje okoliša

Zaštita okoliša spada u neke od najzahtjevnijih aktivnosti koje zadiru u sve aspekte organizacije ljudskog društva. Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja (prije Ministarstvo zaštite okoliša i prirode) koordinira temama održivog razvoja na nacionalnoj razini. Koordinator je i multilateralnih okolišnih sporazuma i globalnih pitanja održivog razvoja na međunarodnoj razini. U izvještajnom razdoblju zaštita sastavnica okoliša i zaštita od opterećenja na okoliš, zaštita prirode te upravljanje vodama, nalazilo se u nadležnosti triju ministarstava: Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja (prije Ministarstvo zaštite okoliša i prirode), Ministarstva poljoprivrede i Ministarstva zdravstva.

II.5.6.1. Zaštita zraka

Problem zaštite zraka bitno se razlikuje od zaštite ostalih dijelova okoliša jer osim lokalnih aspekata, znatan utjecaj mogu predstavljati regionalni pa i globalni utjecaji.

Stanje zaštite zraka prikazuje se kroz opterećenje zraka onečišćujućim tvarima iz izvora onečišćenja na području Županije te kroz prikaz kakvoće zraka na osnovi rezultata ispitivanja na mjernim postajama županijske, lokalne mreže i na mjernim postajama državne mreže.

S obzirom na prostornu razdiobu emisija onečišćujućih tvari, zadane kriterije kvalitete zraka, geografska obilježja i klimatske uvjete koji su značajni za praćenje kvalitete zraka, područje DNŽ nalazi se unutar zone HR5 koja obuhvaća područje čitave Dalmacije izuzimajući aglomeraciju Split.

Kvaliteta zraka – imisije

Program ispitivanja kvalitete zraka obuhvaća praćenje vremenske i prostorne raspodjele onečišćujućih tvari koje se emitiraju iz industrijskih i energetske pogona, tehnoloških procesa, kotlovnica, prijevoznih sredstava te difuznih izvora.

U Republici Hrvatskoj, temeljem Zakona o zaštiti zraka (NN 130/11. i 47/14.) te Pravilnika o praćenju kakvoće zraka (NN 3/13.) mjerenje onečišćujućih tvari u zrak obavlja se u državnoj mreži za trajno praćenje kvalitete zraka (radom državne mreže upravlja Državni hidrometeorološki zavod pod nadzorom Ministarstva gospodarstva i održivog razvoja (prije Ministarstvo zaštite okoliša i prirode), te u lokalnim mrežama (u nadležnosti županija, gradova i općina). Ujedno, u okolini izvora onečišćenja zraka onečišćivači moraju obavljati praćenje kvalitete zraka putem postaja posebne namjene koje su sastavni dio lokalnih mreža za praćenje kvalitete zraka.

Na području DNŽ postoje dvije mjerne postaje koje pripadaju državnoj mreži za trajno praćenje kvalitete zraka. To su mjerna postaja Opuzen (Delta Neretve i Žarkovica iznad Dubrovnika).

Na širem području grada Ploče 2013. godine uspostavljena je lokalna mjerna mreža Lučke uprave Ploče koja sadrži devet mjernih postaja za ispitivanje ukupne taložne tvari (UTT) i metala u njoj. Prema dobivenim rezultatima zrak je tijekom razdoblja mjerenja bio neznatno onečišćen, odnosno I. kategorije.

Ocjena kvalitete zraka

Temeljem Zakona o zaštiti zraka, kvaliteta zraka određenog područja svrstava se u dvije kategorije za svaki pojedini parametar koji se prati:

- I. kategorija kvalitete zraka – čist ili neznatno onečišćen zrak
- II. kategorija kvalitete zraka – onečišćen zrak.

Razine onečišćenosti zraka zone HR5 ukazuju na zadovoljavajuću razinu kvalitete zraka cijele zone za sve onečišćujuće tvari osim za prizemni ozon. Na osnovi analize rezultata mjerenja u razdoblju 2018. - 2021. godine ocjenjeno je da je zona HR5 Dalmacija nesukladna s ciljnom vrijednošću za 8-satni pomični prosjek koncentracija O_3 obzirom na zaštitu zdravlja ljudi. Do prekoračenja ciljnih vrijednosti za prizemni ozon došlo je kao posljedica prirodnih izvora ili događaja, kao i onečišćenja prometom i industrijom. Za razliku od primarnih onečišćujućih tvari, koje se emitiraju izravno u zrak, prizemni (troposferski) ozon (O_3) ne ispušta se izravno u atmosferu nego se formira složenim kemijskim reakcijama te na njega utječu emisije njegovih prekursora, kao što su dušikovi oksidi (poznati kao NOX koji uključuju NO i NO_2) i nemetanski hlapivi organski spojevi (NMHOS). Budući da se maksimumi koncentracije prizemnog ozona pojavljuju na udaljenostima i od nekoliko desetaka pa čak i stotine kilometara od većih izvora, onečišćenje prizemnim ozonom je regionalni problem.

Zona HR5 Dalmacija u skladu je s okolišnim ciljevima za onečišćujuće tvari ugljikov monoksid (CO), benzen, Pb u PM10, Cd u PM10, As u PM10, Ni u PM10 te benzo(a)piren u PM10 (B(a)P u PM10), odnosno njihove koncentracije su sukladne s graničnim i ciljnim vrijednostima prema čemu je zrak I. kategorije kvalitete.

Budući da na području DNŽ nema izrazito velikih urbanih aglomeracija, a samim time ni većih izvora onečišćenja zraka, pretpostavlja se da je kvaliteta zraka cijele županije I. kategorije. Takva paušalna ocjena posljedica je nedostatka postaja za praćenje kvalitete zraka što je ujedno i najveći postojeći problem.

Pritužbe stanovništva grada Ploča jedan su od primjera da je pojava smanjene kvalitete zraka moguća, a objektivnu procjenu intenziteta onečišćenja moguće je dobiti samo adekvatnim mjerenjem. Zbog veće količine prometa i, posljedično, veće emisije onečišćujućih tvari, u neposrednoj blizini većih luka i većih prometnica moguće je očekivati smanjenje kvalitete zraka. Dugotrajnija onečišćenja zraka krutim česticama moguća su i u blizini difuznih izvora, npr. eksploatacijskih polja, osobito kamenoloma. Lokalni utjecaj na kvalitetu zraka tj. zdravlje ljudi dodijavanjem mirisima, ali i emisijama stakleničkih plinova imaju i neuređena odlagališta otpada.

Određeni doprinos onečišćenju zraka, osobito u neposrednoj blizini luke Dubrovnik, ima pomorski promet. Upravo su povećane koncentracije dušikovog dioksida izmjerenih na mjernoj postaji Žarkovica tijekom ljeta 2017. godine (254 satna prekoračenja tijekom razdoblja 11.6. - 28.8. te dva prekoračenja 1.9. i 17.10.) ukazale na moguć utjecaj brodskog prometa na kvalitetu zraka na području luke Dubrovnik.

II.5.6.2. Zaštita voda

Površinske kopnene i podzemne vode

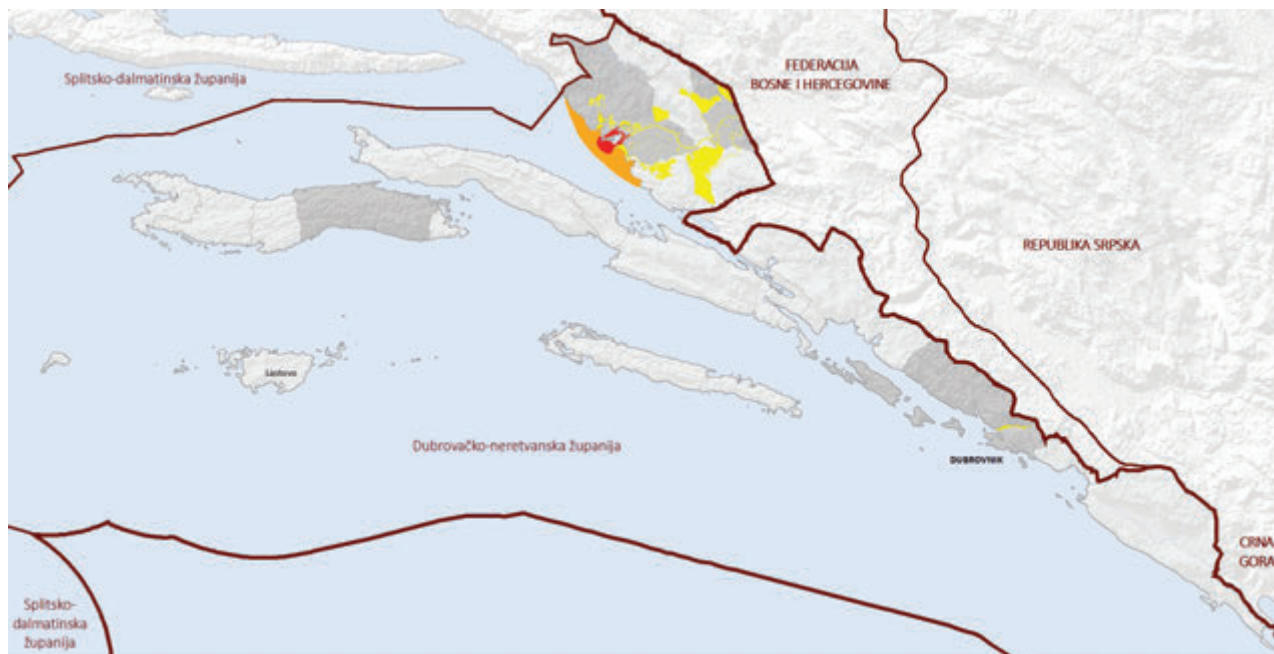
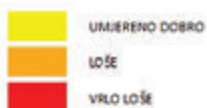
Površinske vode su kopnene, osim podzemnih voda, prijelazne vode i priobalne vode te umjetna i znatno promijenjena vodna tijela.

Prijelazne vode su kopnene u blizini ušća u more koje su djelomično slane zbog blizine priobalnih voda, ali se nalaze pod znatnim utjecajem slatkovodnih tokova.

Priobalne vode su površinske unutar crte udaljenosti jednu nautičku milju od polazne crte od koje se mjeri širina teritorijalnog mora u smjeru pučine, a u smjeru kopna protežu se do vanjske granice prijelaznih voda.

Podzemne vode su sve ispod površine terena tla u zoni zasićenja i u izravnom dodiru s površinom tla ili podzemnim slojem.

Slika 60. Stanje vodnih tijela u DNŽ
Izvor: HV

Vodni resursi

Dubrovačko-neretvanska županija pripada Jadranskom vodnom području (JVP) kojeg čine otoci i uzak kopneni pojas, odijeljen od unutrašnjosti visokim planinama.

Jadransko vodno područje je siromašno kopnenom površinskom vodom, ali postoje značajni podzemni tokovi kroz krške sustave. Glavnina oborinskih voda ponire u dublje slojeve, do nepropusnih horizonata gdje se nalaze ležišta podzemne vode i stalni krški izvori. Vodotoci se javljaju u predjelima slabije izraženih krških fenomena, gdje ima aluvijalnih naplavina i gdje podzemna cirkulacija nije duboka. Na otocima zapravo nema površinskih voda, osim povremenih bujičnih tokova ili rijetkih izvora, obično malog kapaciteta.

Najveća rijeka koja utječe u Jadransko more je Neretva, sa slivnom površinom od 10.520 km² (vrlo velika rijeka). Glavnina (preko 95 %) sliva Neretve nalazi se u Bosni i Hercegovini pa su njena hidrološka obilježja uvjetovana klimatskim prilikama područja iz kojeg dolazi. DNŽ je relativno bogata vodama koje su prostorno i vremenski neravnomjerno raspoređene. Osim prirodnih izvora, u Dubrovačko primorje dotječu velike količine vode kroz hidroenergetski sustav HE Plat (oko 90 m³/s), koje se nakon proizvodnje električne energije otpuštaju u more.

Površinske vode Vodotoci

Neretva je najduža rijeka jadranskoga sliva i ujedno se najvećom deltom ulijeva u Jadransko more. Osim glavnoga toka, koji je plovao do Metkovića (21 km), osnovicu tekućica tvori i Mala Neretva. Ona se odvaja od glavnoga toka s lijeve strane kod Opuzena. Zatvorena je branama kod Opuzena i na ušću zapadno od naselja Blace. Plovna je za manja plovila.

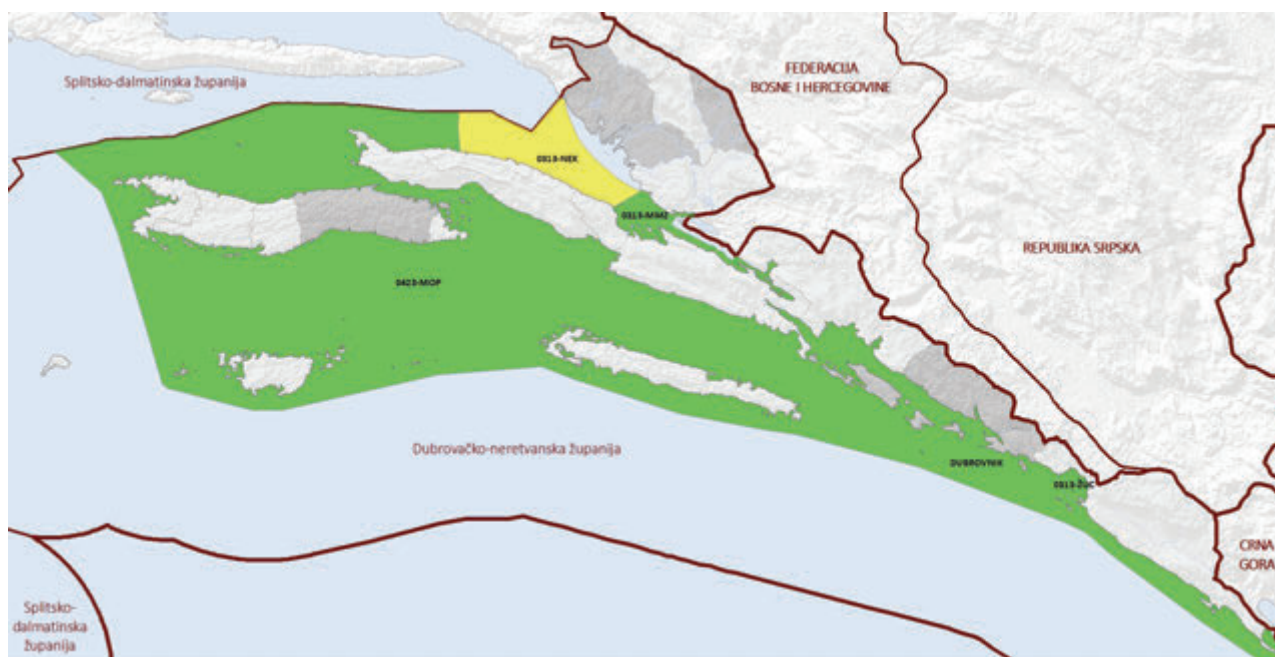
Veliki dio sliva Neretve prostire se duboko u teritorij Bosne i Hercegovine, dok su u Hrvatskoj ušće (delta) i dijelovi krškoga sliva na desnoj i lijevoj obali rijeke. Slivu prirodno pripadaju i brojni priobalni izvori Dubrovačkog primorja, jer su podzemno povezani s ponornim zonama rijeke Trebišnjice. Sliv izvora na desnoj obali rijeke Neretve seže duboko u Dalmatinsku zagoru i Hercegovinu.

Vodotoci su lijevoga zaobalja Neretve Mislina i Jezerača s izvorom u jezeru Kuti, koji nakon sastava prelaze u Prunjak koji se ulijeva u Malu Neretvu kod Opuzena.

Vodotoci su desnoga zaobalja Glibuša, Norin, Matica, Desanka i Crna rijeka. Desne su kotlina koja je izvorska zona gornjih horizonata (Vrgorskoga polja i Rastoka). Niz vrela smješten je na kontaktu doline s krašom, od kojih je najznačajniji Modro oko. Cijeli sliv sakuplja se u središnjem dijelu doline u Desanskom jezeru, a odatle otječe u Neretvu kroz rječicu Desanku i u luku Ploče (jezero Vranjak) kroz Crnu rijeku. Novi kanal luke Ploče smanjio je protok Crne rijeke, koja sada još manje osvježava jezero Birinu, pored koga se

Slika 61. Stanje vodnih tijela u DNŽ - rijeke
Izvor: HV

Slika 62. Stanje priobalnih vodnih tijela u DNŽ - more
Izvor: HV

ulijeva u more.

Ostali važniji vodotoci u Županiji su:

- Rijeka dubrovačka – Ombla – izvire u Komolcu, dužina toka je 5,5 km nakon čega utječe u more sjeverno od Gruške luke.
- Rijeka Ljuta – izvire pokraj Arbanasa u sjevernom dijelu Konavoskoga polja, duga je 6 km i ponire u južnom dijelu toga polja.
- Rijeka Matica – vodotok Vrgorskoga polja.

Otoci nemaju značajnih površinskih tokova, osim povremenih bujičnih vodotoka ili rijetkih izvora obično malog kapaciteta.

Jezera

Regulacijski radovi na toku Neretve pred kraj 20. stoljeća te suvremeni melioracijski zahvati znatno su promijenili broj i prostorni raspored jezera. Površina jezera hrvatskoga dijela delte prije melioracije iznosila je 1.404 ha, a nakon melioracije 635 ha.

Najvažnija jezera prije melioracije bila su: Modrič, Glogačko jezero, Životina, Dragače, Timenica i Palinić. Danas još postoje Desansko jezero, jezero Vlaška, Parila i Kut. Izvan aluvijalne ravnice pozornost privlače Baćinska jezera. Baćinska su jezera kriptodepresija, a sastoje se od pet povezanih jezera: Plitkoga jezera, Podgore, Očuše, Sladinca, Crniševa i odvojenoga jezera Vrbnika. Najprostranije je jezero Očuša (55,4 ha), a najveća dubina izmjerena je u Crniševu (31 m). Unatoč blizini mora i propusnom kraškom terenu jezera su ispunjena slatkom vodom.

Prema podacima dobivenim od Hrvatskih voda, na području DNŽ postoji 20 vodnih tijela rijeka i stajačica od kojih se 2 vodna tijela nalaze u vrlo dobrom stanju, 5 u dobrom stanju, 6 vodnih tijela u umjerenom stanju, 5 vodnih tijela u lošem te 2 vodna tijela u vrlo lošem stanju.

Prijelazne i priobalne vode

Prijelazne vode su kopnene vode u blizini ušća u more koje su djelomično slane zbog blizine priobalnih voda, ali se nalaze pod znatnim utjecajem slatkovodnih tokova.

Prema podacima dobivenim od Hrvatskih voda, na području DNŽ postoji 6 vodnih tijela prijelaznih voda od kojih se 1 vodno tijelo nalazi u dobrom stanju, 3 vodna tijela nalaze se u umjerenom stanju, 1 vodno tijelo se nalazi u lošem stanju dok se 1 vodno tijelo nalazi u vrlo lošem stanju.

Unutar obuhvata DNŽ postoje 4 vodna tijela priobalne vode od kojih se 3 nalazi u dobrom stanju, dok je na 1 utvrđeno umjerenom stanje (O313 - NEK - Neretvanski kanal) zbog nepostizanja dobrog kemijskog stanja. Razlog nepostizanja dobrog kemijskog stanja je prisutnost tributil - kositra iznad dopuštenih graničnih vrijednosti.

Na području DNŽ eutrofno područje izdvojeno je u priobalnim vodama Malostonskog zaljeva, dok priobalne vode otoka Korčule (zaljev Vela Luka, uvala Brna, kanal Ježevica), polutoka Pelješca (luka Lovište), Stonskog kanala, luke Slano, otoka Mljeta (uvala Sobra), otoka Šipana (Šipanska luka) te priobalne vode luke Zaton, Cavtat i Gornji Molunat, predstavljaju područja s lošom izmjenom obalnih voda.

Postojeći problemi

Postojeći problemi vezani za kakvoću voda odnose se uglavnom na kemijsko i fizikalno-kemijsko opterećenje voda iz točkastih i raspršenih izvora onečišćenja. Problemi su vezani za odvodnju sanitarnih otpadnih voda, ispuštanje nepročišćenih otpadnih voda u recipijente, nekontrolirano ispuštanje otpadnih voda iz kućanstava bez priključaka na sustav javne odvodnje, poljoprivredu kroz korištenje mineralnih gnojiva i sredstava za zaštitu bilja (ispiranje poljodjelskih površina onečišćenih sredstvima za zaštitu bilja i umjetnim gnojivima, gnojivima), za gospodarenje otpadom kroz neuređena odlagališta otpada i dotok onečišćenja iz susjedne države.

Posljedice promjene vodnog režima na slivu rijeke Neretve, naročito izgradnjom hidroenergetskog sustava, najviše se primjećuju u području Donje Neretve. Dovođenje planiranog sustava izgradnjom triju hidroelektrana u sklopu projekta Gornji horizonti (HE Nevesinje, HE Dabar i HE Bileća) dodatno bi promijenilo otjecanje na slivu rijeke Neretve i Trebišnjice. U sušnom ljetnom razdoblju, zbog smanjenog dotoka svježeg vode sa sliva, događa se pojačan prodor mora u unutrašnjost sliva, kroz korita površinskih tokova te podzemno kroz pukotinski sustav krša i kroz aluvij doline te zbog zaslanjenja tla dolazi do redukcije poljoprivrednih prinosa, ali i do uništavanja plodnih poljoprivrednih površina. U cilju zaštite od prodora morske vode i zaštite tla od zaslanjenja planira se izgradnja pokretna pregrade na Neretvi kod Opuzena i sustava za navodnjavanje.

Podzemne vode

Kod podzemnih voda u DNŽ dominira tip krškog vodonosnika. Pretežan dio županijskoga tla izgrađuju karbonatne stijene s dominantnom ulogom vapnenaca. Glavna je karakteristika kraškoga područja da sva oborinska voda koja padne na njih odmah ponire u podzemlje.

Poznata velika kraška vrela u Konavlima, Dubrovačkom primorju i dolini Neretve dobivaju vodu kroz propusno karbonatno zaleđe. Osobito velike količine vode ističu se na tim vrelima tijekom vlažnoga razdoblja, kad se aktiviraju i brojne vrulje. Nakon betoniranja korita Trebišnjice i izostanka poplavlivanja polja prekinuta je nekadašnja hidrogeološka veza ponora u Popovom polju s izvorima i vruljama na području uvale Bistrina i Malostonskog kanala, te području Doli – Janska – Slano.

S obzirom na velike zalihe i relativno visoku kvalitetu, podzemne vode predstavljaju temelj vodoopskrbe cijelog područja Županije.

Najznačajnija crpilišta podzemnih voda za javnu vodoopskrbu su: Ombla, Prud, Klokun, Modro oko, Nereze - Slano, Duboka ljuta, Konavoska ljuta, Palata u Malom Zatonu, Stonsko polje, te Blatsko polje na Korčuli.

Zbog osobitosti krških vodonosnika, složenih strukturno-tektonskih odnosa, te višestrukog izviranja i poniranja vode na različitim horizontima unutar istoga sliva nepouzdanost je odvajanje površinskih i podzemnih voda, a osobito utvrđivanje zaliha podzemne vode.

Zbog toga su obnovljive zalihe podzemnih voda određene na temelju minimalnih izdašnosti izvora, kapaciteta vodozahvatnih objekata, procijenjenih efektivnih poroznosti i retencijskih sposobnosti vodonosnika.

Područja posebne zaštite voda

Zaštićena područja

Zaštićena područja su sva područja uspostavljena po određenim propisima u svrhu posebne zaštite površinskih voda, podzemnih voda i jedinstvenih i vrijednih ekosustava koji ovise o vodama.

- Područja zaštite vode namijenjene ljudskoj potrošnji (za koja je propisano proglašavanje zona sanitarne zaštite). Prema Zakonu o vodama određeno je da sva područja na kojem se nalaze postojeća i potencijalna izvorišta za javnu vodoopskrbu moraju biti zaštićena od namjernog ili slučajnog onečišćenja i od ostalih utjecaja koji mogu nepovoljno djelovati na zdravstvenu ispravnost vode ili na njezinu izdašnost (zone sanitarne zaštite). Sukladno Pravilniku o uvjetima za utvrđivanje zona sanitarne zaštite izvorišta na području DNŽ utvrđene su zone sanitarne zaštite za samo 3 izvorišta (Ombla, Prud i Blatsko polje).
- Područja pogodna za zaštitu gospodarski značajnih vodenih organizama proglašena su na dijelovima kopnenih voda Odlukom o određivanju područja voda pogodnih za

Tablica 109. ID područja:
Identifikacijska oznaka
područja u Registru zaštićenih
područja – područja posebne
zaštite voda, koji vode Hrvatske
vode Kriterij određivanja osjetljivosti
područja prema Članku 62. Uredbe o
standardu kakvoće voda
Izvor: ZZPUDNŽ
Napomena:
1 – eutrofna/potencijalno eutrofna
područja
2A – zaštićena područja prirode
2B – zaštićena područja zahvata
vode za ljudsku potrošnju

Oznaka	ID područja	Naziv područja	Kriterij određivanja osjetljivosti područja	Onečišćujuća tvar čije se ispuštanje ograničava
22.	61011021	Stonski kanal	1	dušik, fosfor
23.	41011022	Malostonski zaljev i Malo more	1	dušik, fosfor
24.	61011023	Kanal Ježevica	1	dušik, fosfor
28.	61011027	Luka Slano	1	dušik, fosfor
29.	61011028	Luka Zaton	1	dušik, fosfor
30.	61011029	Luka Cavtat	1	dušik, fosfor
40.	61011039	Zaljev Vela Luka	1	dušik, fosfor
46.	61011045	Uvala Brna	1	dušik, fosfor
47.	61011046	Uvala Sobra	1	dušik, fosfor
52.	61011051	Luka Lovište	1	dušik, fosfor
53.	61011052	Uvala Šipanska Luka	1	dušik, fosfor
54.	61011053	Luka Gornji Molunat	1	dušik, fosfor
58.	51378015	NP Mljet	2A	dušik, fosfor
59.	51063664	PP Lastovsko otočje	2A	dušik, fosfor
77.	71005018	Prgovo – Duboka	2B	dušik, fosfor
78.	71005019	Babino polje	2B	dušik, fosfor
79.	71005020	Kozarica	2B	dušik, fosfor
80.	71005021	Sobra	2B	dušik, fosfor
81.	71005022	Blatsko polje	2B	dušik, fosfor

život slatkovodnih riba (NN 33/11.) i Odlukom o određivanju voda pogodnih za život i rast školjkaša (NN 78/11.) vode pogodne za život i rast školjkaša određene su na 2 područja u DNŽ: Malostonski zaljev i uvala Sobra. u ukupnoj površini od 1.653 km² od čega je 12 km² u prijelaznim vodama, 341 km² u priobalnim vodama, a 1.300 km² na otvorenom moru.

- Područja za kupanje i rekreaciju (morske plaže) proglašavaju se odlukom jedinica lokalne samouprave (za kupališta na površinskim vodama kopna), odnosno područne (regionalne) samouprave. Prema Uredbi o kakvoći mora za kupanje (NN 73/08.) u DNŽ provodi se godišnji program utvrđivanja kakvoće mora na morskim plažama, kojeg donosi Županijska skupština. Broj plaža na kojima se provodio monitoring u DNŽ s vremenom je rastao, a cilj je obuhvatiti što više plaža na kojima se kupuje veći broj kupaca, te utvrditi potencijalne izvore onečišćenja.

Ocjene se određuju na temelju kriterija definiranih Uredbom o kakvoći mora za kupanje (NN 73/08.) i EU direktivom o upravljanju kakvoćom vode za kupanje (br. 2006/7/EZ).

Za razdoblje 2016. – 2019. more je na najvećem broju (114) 96,61 % plaža ocijenjeno izvrsnom ocjenom. Vrlo mali broj (3) 2,54 % plaža svrstan je pod ocjenu dobro more, nijedna plaža nije ocijenjena zadovoljavajućom ocjenom, dok je jedna plaža (0,85 %) ocijenjena nezadovoljavajućom godišnjom ocjenom.

- Područja namijenjena zaštiti staništa ili vrsta gdje je održavanje ili poboljšanje stanja voda bitan element njihove zaštite sukladno Zakonu o vodama i/ili propisima o zaštiti prirode. Uredbom o proglašenju ekološke mreže uspostavljena je ekološka mreža RH, u suradnji s Državnim zavodom za zaštitu prirode izvršeno je izdvajanje dijelova ekološke mreže gdje je održavanje ili poboljšanje stanja voda bitan element njihove zaštite i samo ta područja su evidentirana u Registru zaštićenih područja - područja posebne zaštite voda.
- Područja podložna eutrofikaciji, uključujući područja loše izmjene voda u priobalnim vodama, proglašena su na dijelovima Jadranskog mora Odlukom o određivanju osjetljivih područja.

Sukladno Odluci o određivanju osjetljivih područja na području Županije određena su slijedeća osjetljiva područja:

Radi se o 19 izdvojenih područja u Županiji koja su eutrofna ili bi mogla postati eutrofna zbog loše izmjene voda ili unosa veće količine hranjivih tvari.

II.5.6.3. Zaštita od utjecaja opterećenja na okoliš

Izvori onečišćenja

- Nesanirane lokacije komunalnih odlagališta otpada i divlja odlagališta otpada,
- eksploatacijska polja građevnog kamena zbog mogućeg povećanja koncentracije onečišćujućih tvari u okolnom tlu,
- cestovni promet, osobito kroz dolinu Neretve te uz Konavosko polje,
- nestručna i prekomjerna uporaba pesticida u poljodjelstvu,
- požari,
- erozija i
- otpadne vode.

Kao glavni izvori onečišćenja tla na području DNŽ ističu se prometnice i prometni koridori (dionica Jadranske ceste, posebno kroz dolinu Neretve i uz Konavosko polje te Zračna luka Dubrovnik), stara industrijska postrojenja, neuređena i divlja odlagališta otpada te poljoprivreda u dolini Neretve. Područje tla i zemljišta na udaljenosti od oko 100 + 100 m od prometnica najizloženija su onečišćenju štetnim tvarima (prvenstveno teškim metalima). Značajniji izvor onečišćenja je i poljoprivreda. Zasljanjivanje tla je proces akumulacije topivih soli u tlu i može vrlo negativno utjecati na plodnost tla.

Glavni uzroci klizišta i odrona tla su obilne oborine, požari, potresi (seizmička aktivnost) i djelovanje čovjeka. Kao područja osjetljiva na klizišta i odrone zemlje navodi se šire područje Rijeke dubrovačke i Župe dubrovačke.

Razvojni planovi za poboljšanje stanja tla na području DNŽ predviđaju izradu karte erozije za čitavo područje županije, uspostavljanje sustava monitoringa (praćenja stanja) kvalitete tla na poljoprivrednim površinama te pošumljavanje opožarenih površina u cilju smanjivanja učinka erozije tla. Poticanje ekološke poljoprivrede jedan je od prioriteta ne samo na polju zaštite tala, već i unapređenja poljoprivredne djelatnosti i ruralnog razvoja općenito. U okviru Plana gospodarenja otpadom RH planira se sanacija i zatvaranje komunalnih i divljih odlagališta.

Buka

- Cestovni i zračni promet su najznačajniji izvori buke u Županiji. Najugroženije je gusto izgrađeno područje grada Dubrovnika, te područje uz Zračnu luku Dubrovnik (naselja Cavtat, Čilipi i Močići), ali i dijelovi drugih naselja uz ceste s većim intenzitetom prometa (dolina Neretve, Dubrovačko primorje, Župa Dubrovačka, Konavle).
- U okviru Projekta uspostave sustava upravljanja bukom okoliša u okolini Zračne luke Dubrovnik izrađena je Strateška karta buke Zračne luke za razdoblje 2008. – 2020. godine. Za Grad Dubrovnik izrađena je Stručna podloga za određivanje dopuštenih razina buke prilikom održavanja javnih skupova, razonode, zabavnih i drugih aktivnosti na području Grada Dubrovnika.
- Pojačan intenzitet pomorskog prometa, posebice ljeti, u nekim dijelovima Županije (npr. Lastovski i Mljetski kanal) uzrokuje povećanje razine podvodne (podmorske) buke što može negativno utjecati na populacije morskih sisavaca (dupini).

Svjetlosno onečišćenje

- Svjetlosnom onečišćenju najviše pridonose veća urbana područja, tj. Grad Dubrovnik s njegovom okolicom, i veća naselja u priobalnom dijelu Županije i dolini Neretve. Zbog svjetlosnog onečišćenja okoliša pokazuje se potreba za stručnom prilagodbom osvjetljenja javnih površina ili prometnica, pogotovo neposredno uz obale i vodotoke. U pojedinim gradovima i općinama djelomično se smanjilo svjetlosno onečišćenje od ulične rasvjete zbog prelaska na ekološki tip rasvjete.

II.5.7. Obalno područje i more

Sukladno ZPU, zaštićeno obalno područje mora (ZOP) u DNŽ obuhvaća područje sljedećih JLS:

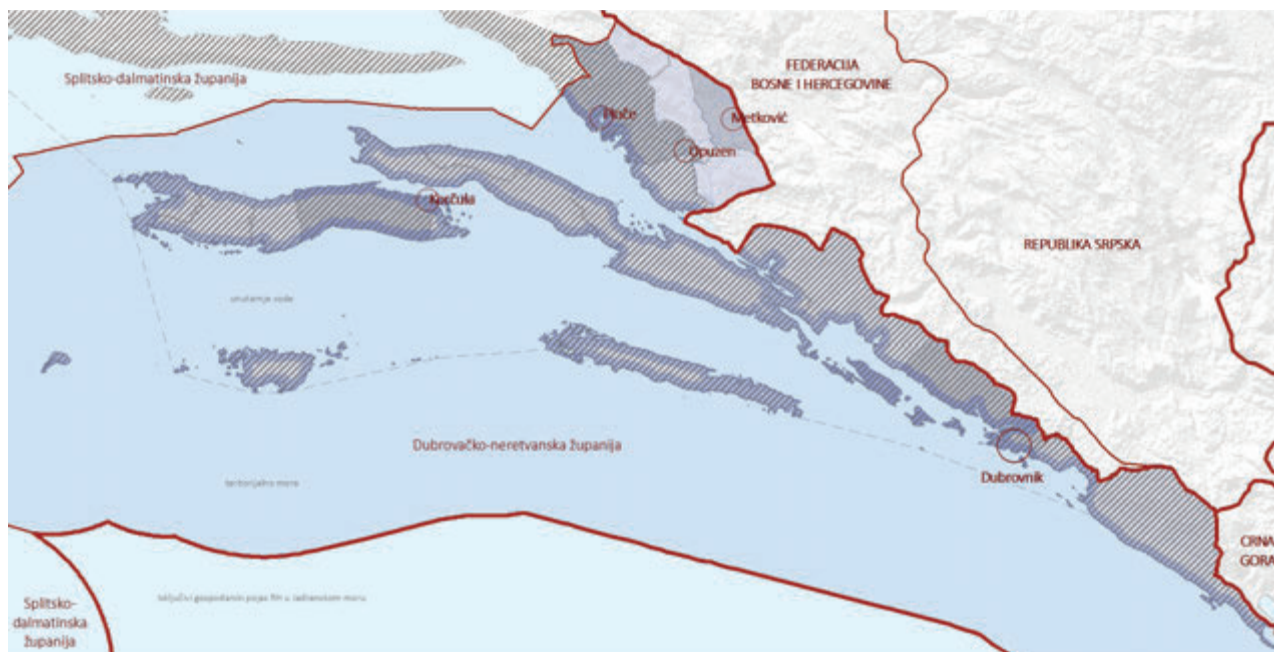
- Gradova: Dubrovnika, Korčule, Ploča i Opuzena
- Općina: Konavle, Župa dubrovačka, Dubrovačko primorje, Ston, Janjina, Trpanj, Orebić, Lumbarda, Smokvica, Blato, Vela Luka, Lastovo, Mljet, Slivno.

Od ukupne kopnene površine Županije, 80 % nalazi se u ZOP-u.

Planiranje i korištenje prostora ZOP-a provodi se uz ograničenja u pojasu kopna i otoka, u širini od 1.000 m od obalne crte i pojasu mora u širini od 300 m od obalne crte, unutar tzv. prostora ograničenja sa strožim mjerama koje uključuju: ograničenja gospodarskih sadržaja i izgradnje na obali, očuvanje osnovnih prirodnih i kulturnih obilježja krajolika, racionalizaciju GP-a naselja, sprječavanje dužobalnog linijskog spajanja GP-a i strože uvjete gradnje.

Obalno područje mora karakterizira povećana koncentracija stanovništva u priobalju, pojačan interes za novim turističkim zonama kao i za eksploatacijom morskih resursa. Izloženo je i prijetnjama od prirodnih katastrofa, posebno zbog klimatskih promjena.

Slika 62. ZOP i POG u DNŽ
Izvor: ZZPUDNŽ

II.5.8. Pomorsko dobro

Pomorsko dobro je opće dobro od interesa za RH, a upotrebljava se ili koristi uz uvjete i na način propisan Zakonom o pomorskom dobru i morskim lukama (NN 158/03., 141/06., 38/09., 123/11., 56/16. i 98/19.). Pomorsko dobro čine unutarnje morske vode i teritorijalno more, njihovo dno i podzemlje, te dio kopna koji je po svojoj prirodi namijenjen općoj upotrebi ili je proglašen takvim, kao i sve što je s tim dijelom kopna trajno spojeno na površini ili ispod nje. Pomorskim dobrom upravlja, vodi brigu o zaštiti i odgovara RH neposredno ili putem jedinica područne (regionalne) i lokalne samouprave. Pod upravljanjem pomorskim dobrom podrazumijeva se održavanje, unaprjeđenje, briga o zaštiti pomorskog dobra u općoj upotrebi, te posebna upotreba ili gospodarsko korištenje pomorskog dobra na temelju koncesije ili koncesijskog odobrenja.

II.5.8.1. Granice pomorskog dobra

Ukupna dužina morske obalne crte u Županiji iznosi 1.235 kilometara, od čega je obala kopna 168 kilometara, a obala otoka 1.067 kilometara. Utvrđivanje granice pomorskog dobra i upis pomorskog dobra u katastar i zemljišne knjige, temeljni je preduvjet za upravljanje i gospodarenje pomorskim dobrom. Aktivnosti na poslovima utvrđivanja granica pomorskog dobra obavljane su sukladno godišnjim planovima upravljanja pomorskim dobrom pri čemu se poštovala planirana dinamika utvrđivanja granica pomorskog dobra vodeći računa da se prvenstveno odaberu lokacije koje pružaju mogućnost gospodarskog korištenja putem koncesije.

U izvještajnom je razdoblju Ministarstvo donijelo 23 rješenja, od kojih se 17 odnosi na granice pomorskog dobra izvan lučkog područja i 6 na luke posebne namjene.

Povjerenstvo za granice pomorskog dobra DNŽ uputilo je u to vrijeme 28 prijedloga granica pomorskog dobra na rješavanje.

Pomorsko dobro, na prijedlog Županijskog povjerenstva za granice pomorskog dobra ustanovljeno pri Upravnom odjelu za poduzetništvo, turizam i more Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture, dok luke otvorene za javni promet utvrđuje Županijska skupština, a na što je potrebna i suglasnost Vlade Republike Hrvatske. Luke posebne namjene, kao i za granice pomorskog dobra, na prijedlog Županije utvrđuje Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture.

II.5.8.2. Koncesije i koncesijska odobrenja na pomorskom dobru

Koncesija je pravo kojim se dio pomorskog dobra djelomično ili potpuno isključuje iz opće upotrebe, daje se pravnim ili fizičkim osobama koje su registrirane za obavljanje obrta, a u funkciji je održivog razvoja i gospodarenja pomorskim dobrom. Koncesije na pomorskom dobru i koncesijska odobrenja daju se za posebnu upotrebu ili gospodarsko korištenje dijela pomorskog dobra temeljem Zakona o pomorskom dobru i morskim lukama.

Za obavljanje djelatnosti na pomorskom dobru koja ne isključuje niti ograničuje opću upotrebu pomorskog dobra, pravnim i fizičkim osobama daje se koncesijsko odobrenje. Na taj način dobivena sredstva koja dođu u županijski Proračun vraćaju se u pomorsko dobro financiranjem raznih projekata izgradnje i održavanja pomorskog i lučkog dobra. Postupak davanja koncesija moguće je započeti nakon što je utvrđena granica pomorskog dobra provedena u katastru i zemljišnim knjigama, sve u skladu s prostorno-planskom dokumentacijom.

U lipnju 2016. godine Hrvatski sabor izmijenio je Zakon o pomorskom dobru i morskim lukama, u skladu s čime je nadležnost za davanje koncesija u području posebnog rezervata Malostonskog zaljeva i Malog mora dodijeljena županijama.

Od 1. siječnja 2018. do 31. prosinca 2021. godine Županija je dodijelila 28 koncesija županijskog značenja. Ovome treba pridodati i 19 koncesija u Malostonskom zaljevu/Malom moru.

- 7 koncesija za gospodarsko korištenje luke posebne namjene, od kojih se jedna odnosi na luku nautičkog turizma – marinu, jedna na industrijsku luku i 5 luka nautičkog turizma (sidrišta, privezišta) i
- 15 plaža i jedna koncesija za akvakulturu (uzgoj školjaka na lokaciji Blace), jedna koncesija za čuvanje vina na morskom dnu i 4 koncesije za posebnu upotrebu pomorskog dobra.

II.5.9. Razvojno-specifična područja

Otoci

Zakon o otocima (NN 34/99., 149/99., 32/02. i 33/06.) odnosno (NN 116/18. i 73/20.) s obzirom na demografsko stanje i gospodarsku razvijenost razvrstava otoke u dvije skupine: nedovoljno razvijeni i nerazvijeni otoci, te mali, povremeno nastanjeni i nenastanjeni otoci.

Otoci DNŽ

Po geografskom kriteriju i teritorijalnoj nadležnosti otoci su razvrstani u VII područje: Korčula, Mljet, Lastovo, Šipan, Lopud, Lokrum, Koločep i poluotok Pelješac. (po ovom Zakonu poluotok Pelješac ima status otoka).

Prema udaljenosti od kopna:

1. Pučinski otoci su Lastovo, Prežba,
2. Kanalski otoci su Korčula, Mljet i Vrnjak,
3. Priobalni otoci su Šipan, Lopud, Koločep i
4. Premošteni otoci su poluotok Pelješac.

Otoci i dijelovi otoka sa specifičnim položajem su:

5. Prežba i Sušac (u sastavu Općine Lastovo),
6. Vrnjak (u sastavu Grada Korčule) i
7. Koločep, Šipan, Jakljan, Lokrum i Lopud (u sastavu Grada Dubrovnika).

Brdsko - planinska područja

Prema Zakonu o brdsko - planinskim područjima (NN 12/02., 32/02., 117/03., 42/05., 90/05., 80/08., 148/13. i 147/14.), tj. (NN 118/18.) te Odluci o obuhvatu i razvrstavanju jedinica lokalne samouprave koje stječu status brdsko-planinskog područja (NN 24/19.) na području DNŽ

Jedinice lokalne samouprave koja ostvaruje status brdsko-planinskog područja ima Općina Dubrovačko primorje koja je svrstana u II. skupinu koju čine jedinice lokalne samouprave koje se prema vrijednosti indeksa razvijenosti nalaze u trećoj i četvrtoj četvrtini iznadprosječno rangiranih jedinica lokalne samouprave

Potpomognuta područja su područja Republike Hrvatske koja su na temelju indeksa razvijenosti ocijenjena kao područja koja prema stupnju razvijenosti zaostaju za nacionalnim prosjekom i čiji je razvoj potrebno dodatno poticati, a koje je definirano posebnim propisom ili aktom donesenim na temelju toga propisa. Određena su na temelju Zakona o regionalnom razvoju Republike Hrvatske (NN 147/14. i 123/17.) i Uredbi o indeksu razvijenosti (NN 131/17.), a sukladno Odluci o razvrstavanju JLS (NN 132/17.). U DNŽ potpomognuta područja su Općine Zažablje, Pojezerje, Kula Norinska, Slivno i Janjina. Za ova područja vrijedi i Zakon o stambenom zbrinjavanju na potpomognutim područjima (NN 116/18. i 98/19.)

Područja posebne državne skrbi

Prema Zakonu o područjima posebne državne skrbi (NN 86/08., 57/11., 51/13., 148/13., 76/14., 147/14., 18/15. i 106/18.), u prvu skupinu pripadaju područja općina Dubrovačko primorje i Župa dubrovačka, koja su bila okupirana u Domovinskom ratu i koja su uz državnu granicu, a općinsko središte nije udaljeno od granice više od 15 km zračne linije i nema više od 5.000 stanovnika prema popisu stanovništva iz 1991. godine.

U drugoj skupini su područja općina Konavle i Ston i 50 % područja Grada Dubrovnika s naseljima: Bosanka, Brsečine, Dubravica, Donje Obuljeno, Čajkovica, Čajkovići, Gornje Obuljeno, Gromača, Kliševo, Knežica, Komolac, Ljubač, Mokošica, Mravinjac, Mrčevo, Nova Mokošica, Orašac, Osojnik, Petrovo Selo, Prijevoj, Pobrežje, Rožat, Šumet, Trsteno i Zaton, koja su bila okupirana u Domovinskom ratu, a nisu određena u prvoj skupini.

U treću skupinu uvrštena je Općina Pojezerje na osnovi kriterija ekonomske nerazvijenosti, a Općine Kula Norinska i Zažablje na osnovi kriterija strukturnih teškoća.

II.5.10. Područja posebnih prirodnih i ostalih nesreća

Područja i uzroci ugroza od prirodnih i ostalih nesreća obuhvaćaju:

- prirodne opasnosti koje mogu izazvati nastanak katastrofe i velike nesreće,
- tehničko-tehnološke katastrofe i velike nesreće u kapacitetima u kojima se proizvode, skladište, prerađuju, rukuju, prevoze, skupljaju i obavljaju ostale radnje s opasnim tvarima.

Radi zaštite i spašavanja stanovništva, materijalnih i kulturnih dobara te okoliša od djelovanja prirodnih i ostalih nesreća, Županijska je skupština donijela sljedeće dokumente:

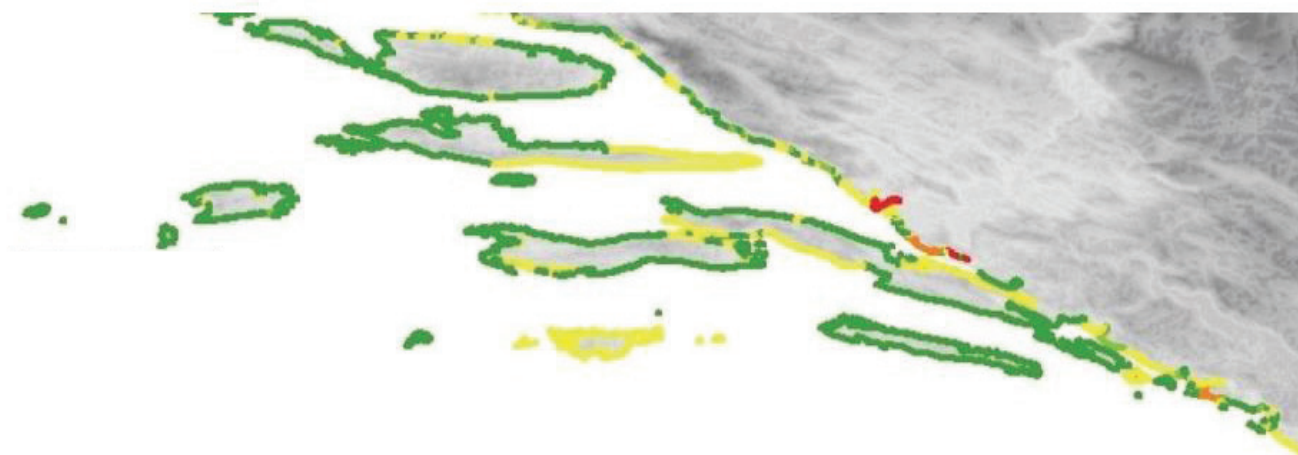
- Procjena ugroženosti stanovništva, materijalnih i kulturnih dobara DNŽ (SG DNŽ 6/15.),
- Procjena rizika od velikih nesreća za područje DNŽ, 2020.,
- Procjena ugroženosti od požara DNŽ (SG DNŽ 5/17.),
- Plan zaštite od požara DNŽ (SG DNŽ 5/17.),
- Procjena rizika i osjetljivosti područja djelovanja Plana intervencija kod iznenadnih onečišćenja mora (SG DNŽ 2/12.),
- Vanjski plan spašavanja DNŽ u slučaju nesreća koje uključuju opasne tvari za područje postrojenja Skladište za tekuće terete u Luci Ploče; Kanal Vlaška – Jadransko more operatera NTF – Naftni terminali federacije d.o.o. i
- Vanjski plan spašavanja DNŽ u slučaju nesreća koje uključuju opasne tvari za područje postrojenja Terminal za dopremu, skladištenje i otpremu tekućih tereta u Luci Ploče I. Faza – grupa 100 i pripadajuća infrastruktura, II. Faza – grupa 200 i pripadajuća infrastruktura (Područje broj 21 i 22), VI., VII. i VIII. Faza i prekrajni lučki terminal tekućih tereta – brod skladište operatera ATT - Adriatic Tank Terminals d.o.o.

II.5.10.1. Prirodne opasnosti koje mogu izazvati nastanak katastrofe i velike nesreće

Prirodne opasnosti koje mogu izazvati nastanak katastrofe i velike nesreće obuhvaćaju ugroženosti od poplava, potresa, ostalih prirodnih uzroka – suše, toplinskog vala, orkansnog ili olujnog nevremena, oborina (tuča, snijeg), poledice, klizišta i jake erozije tla.

Poplave

U Planu upravljanja vodnim područjima 2016. – 2021. obavljena je prethodna procjena razine rizika od poplava. Prethodni stupanj rizika od poplava procijenjen je za područje svakoga pojedinačnog naselja u Županiji. Obrana od poplava provodi se na osnovi provedbenih planova obrane od poplava.

Područje DNŽ prema Glavnom provedbenom planu obrane od poplava (Hrvatske vode, ožujak 2018.) pripada Sektoru F – Branjeno područje (BP) 32 – Područja malih slivova Neretva - Korčula i Dubrovačko primorje i otoci. Dio Dubrovačko-neretvanske županije nalazi se i u Branjenom području (BP) 30 koje obuhvaća područje maloga sliva „Matica” Vrgorac, koje uključuje i Grad Ploče. Područje DNŽ spada u djelokrug VGI za mali sliv „Dubrovačko primorje”, VGI za mali sliv „Neretva - Korčula” i djelomično u VGI za mali sliv „Matica”.

Na području DNŽ tri su slivna područja koja svojim vodama mogu dovesti do nastanka poplave. To su:

- slivno područje rijeke Matice, koja može prouzročiti poplavu na području općine Pojezerje i Grada Ploče,
- slivno područje rijeke Neretva, koja, može prouzročiti poplave na području gradova Metković, Opuzen i Ploče i općina Kula Norinska, Zažablje i Slivno,
- slivno područje rijeka Konavočica i Konavoska Ljuta, koje mogu prouzročiti poplavu na dijelu Konavoskog polja u Općini Konavle i
- Bujične vode.

Iz revidirane Procjene ugroženosti za DNŽ, ožujak 2015., kao i procjena Hrvatskih voda vidljivo je da u najgorem slučaju postoji opasnost za oko 9.000 stanovnika.

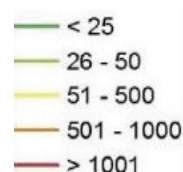
Najveće štete očekuju se na slivnom području Neretve, na području gradova Metković i Ploče gdje je naseljenost veća, te je više stambenih i gospodarskih objekata ugroženo od poplava.

U slučaju poplave gdje bi nivo Neretve u Metkoviću pokazivao do sada izmjerenu maksimalnu visinu, tj. 445 cm, na desnoj obali naselja Metkovića bilo bi ugroženo oko 1.400 stambenih i gospodarskih objekata i ustanova, te oko 5.000 stanovnika, kao i sve poljoprivredne površine koje zauzimaju oko 2.000 ha.

Na području Grada Ploča, pri razini vodostaja od maksimalno izmjerenih 285 centimetara u Opuzenu, bilo bi ugroženo oko 100 stambenih i gospodarskih objekata, te ukupno oko 220 stanovnika.

Dizanje razine mora

Očekuje se da će se izloženost pojavama ekstremnih razina mora kao rezultat porasta srednje razine mora i porasta razine mora zbog kratkotrajnih ekstremnih vremenskih prilika (plima, olujni vjetrovi i valovi, olujni uspori, niski tlak zraka kombiniran s mogućim lokalnim meteorološkim fenomenima) povećati u nadolazećim desetljećima. Primarni učinci podizanja morske razine bit će sve češće periodično i/ili stalno plavljenje niskih obalnih dijelova pojačano olujnim nevremenom. Sekundarni učinci bit će: pojačana erozija obale uključujući smanjenje ili nestanak prirodnih žala te pojava odrona i klizišta, povećane štete na obalnim građevinama, otežana odvodnja u naseljima i zaslavljanje vodonosnika. Veliku vjerojatnost poplavlivanja imaju uska područja (oko 10 m) uz samu granicu kopna ili otoka s morem. Šira područja uz morsku granicu imaju srednje (oko 20 m) do male vjerojatnosti (oko 30 m) poplavlivanja, ovisno o hipsometrijskoj raščlambi terena. Na područjima na kojima su kroz povijest već zabilježene pojave poplava mora (npr. Vela Luka, Ston, Slano...) širina obuhvata vjerojatnosti poplavlivanja je veća. Obalno područje oko delte rijeke Neretve (administrativne jedinice Ploče, Opuzen i Slivno) je najveće potencijalno poplavno područje u Hrvatskoj. To područje ispod H100 danas obuhvaća oko 81 km², a prema scenariju srednjeg rasta razine mora može narasti do 92 km² u 2050. godini te 104 km² u 2100. godini.

Slika 64. Broj ugroženih stanovnika godišnje (2100., SSP2, srednja razina mora)

Izvor: Procjena mogućih šteta od podizanja razine mora za RH uključujući troškove i koristi od prilagodbe (MZOIE, 2015.).

Svjetska baština Grada Dubrovnika je prepoznata kao posebno ranjiva zona. Tu spadaju i povijesne cjeline gradova Korčule, Stona i Malog Stona koji se nalaze na pristupnoj listi svjetske baštine.

Još uvijek postoji značajna neizvjesnost oko intenziteta podizanja razine mora u Jadranu, ali neovisno o magnitudi porasta taj bi problem mogao postati jednim od najozbiljnijih i ekonomski najskupljih utjecaja klimatskih promjena u Hrvatskoj. U slučaju ostvarivanja prognoza vezanih uz podizanje razine mora osobito bi ugroženi bili niski otoci i ušća rijeka, a moguće posljedice za DNŽ uključuju i:

- onečišćenje obalnih izvora vode,
- uništavanje sustava vodoopskrbe i odvodnje,
- oštećenje slatkovodnih staništa (bara i močvara) i priobalnih šuma,
- ubrzanje erozije koje može dovesti do nestajanja plaža,
- narušavanje turističke, poljoprivredne, lučke i drugih djelatnosti smještenih u uskom obalnom pojasu.

Znanstvena procjena izloženosti i ranjivosti obala i otoka DNŽ od očekivanog i vrlo vjerojatnog podizanja morske razine, nedostatna je. Nema odgovarajućih podloga za izradu prostornih planova uređenja gradova ili općina, kao i podloga za izradu urbanističkih planova uređenja za građevinska područja.

Potres

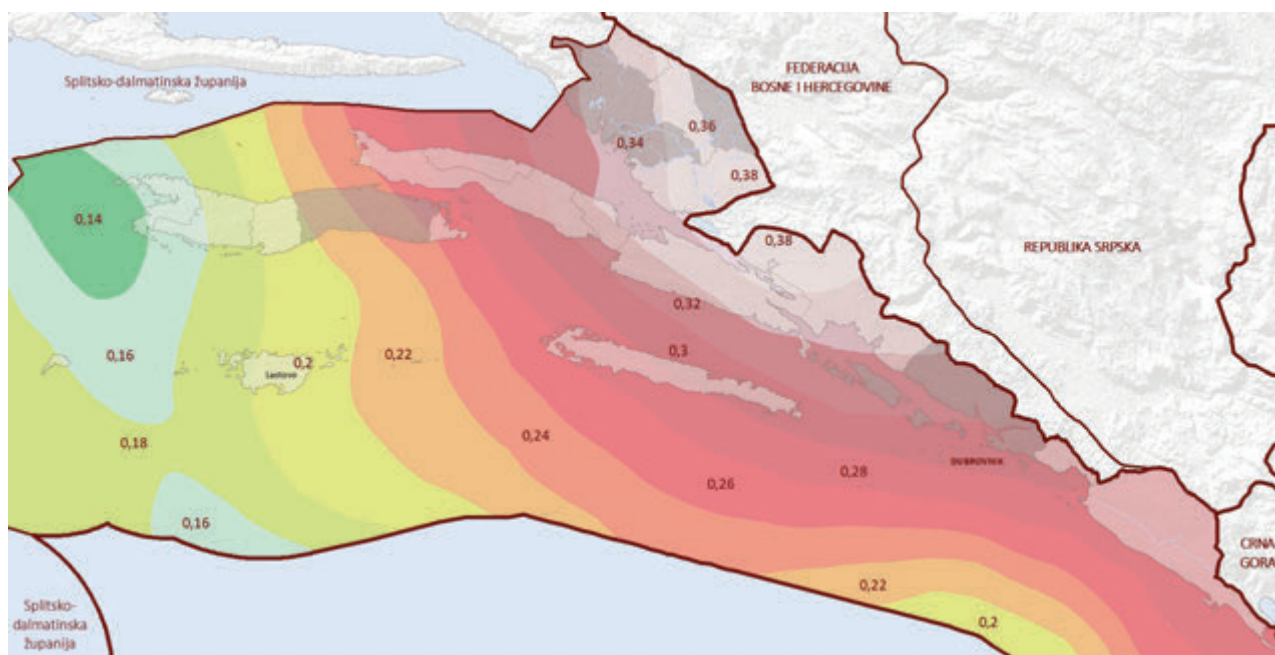
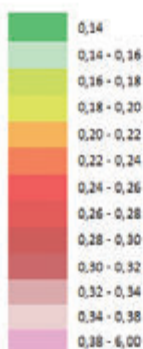
Dubrovačko epicentralno područje je jedno od seizmički najaktivnijih područja u Hrvatskoj. Zbog raspostranjenosti područja Županije, ugroženosti od nastanka potresa te epicentralnih točaka koje su locirane u područjima pojačane seizmičke aktivnosti na području cijele županije, za pretpostaviti je da će biti ugroženo cijelo područje županije. Najveća ugroženost karakterizira područja urbanih cjelina zbog veće gustoće naseljenosti i starije godište izgradnje, gdje se mogu očekivati najteže posljedice i ugrožavanje stanovništva te njihove pokretne i nepokretne imovine.

To se posebno odnosi na Grad Dubrovnik čija je specifičnost, pored stare tradicionalne gradnje u samoj jezgri, a koja nije otporna na potres maksimalne jačine od IX° po MSK ljestvici, i velika napučenost stanovništvom i turistima tijekom ljetnih mjeseci.

Osim gradova velika oštećenja nastala bi i u ruralnim područjima gdje su izgrađene stambene građevine slabijih konstrukcija (drvene međukatne konstrukcije).

Prema „Karti potresnih područja RH s usporednim vršnim ubrzanjem tla tipa A uz vjerojatnost premašaja od 10 % u 50 godina za povratna razdoblja od 95 i 475 godina“ područje DNŽ-a za povratno razdoblje od 95 godina pri seizmičkom udaru može očekivati maksimalno ubrzanje tla od $agR = 0,08$ g do $agR = 0,20$ g.

Slika 65. Potresna područja RH za povratno razdoblje od 95 godina
Izvor: PMF

Za povratno razdoblje od 475 godina maksimalno ubrzanje tla, uvjetovano potresom na području DNŽ iznosi od $agR = 0,16$ do $agR = 0,36g$.

U razdoblju od 2018. do 2021. godine seizmografi su zabilježili nekoliko stotina potresa. Međutim, samo neki od njih su se osjetili, a niti jedan nije bio intenziteta koji bi mogao prouzročiti štete na građevina

Suša

Među ekstremne događaje koji su posljedica klimatskih promjena ubrajaju se i sve duža razdoblja bez oborina. Meteorološka suša ili dulje razdoblje bez oborine može uzrokovati ozbiljne štete u poljodjelstvu, vodoprivredi te u drugim gospodarskim djelatnostima. Nedostatak oborina u duljem vremenskom razdoblju može, s određenim faznim pomakom, uzrokovati i hidrološku sušu koja se očituje smanjenjem površinskih i dubinskih zaliha vode. Elementarna nepogoda zbog suše za područje DNŽ proglašena je dva puta i to 2007. za područje Grada Metkovića i 2008. za područje Općine Vela Luka. Većina modeliranih klimatskih prilika u budućnosti pretpostavlja učestalije pojave suša. Smanjenje količine oborina i promjene u uzroku pojave oborina mogu utjecati na mnoge gospodarske sektore. Indirektne posljedice suše mogu dovesti do većeg broja požara, što može prouzročiti značajne štete po okoliš i gospodarstvo, ali i zdravlje stanovništva. U sušnom ljetnom razdoblju DNŽ je redovito izložena katastrofalnim požarima sa prekograničnog područja koje teško gasiti zbog brdsko-planinskog terena.

Toplinski val

Toplinski valovi predstavljaju temperaturne ekstreme koji se pojavljuju na nekom području u određenom vremenu. Toplinski valovi danas predstavljaju sve veću opasnost za stanovništvo, uzrokujući zdravstvene probleme i povećani broj smrtnih slučajeva te zbog toga predstavljaju javnozdravstveni problem. Na ovom području karakteristike toplinskih valova su temperature više od 35°C . Globalno zatopljenje kao posljedica klimatskih promjena moglo bi povećati učestalost toplinskih valova na području DNŽ.

Toplinski valovi glavni su uzročnici toplinskih udara, odnosno stanja organizma koje karakterizira povišena tjelesna temperatura koja nastaje radi povećane tjelesne aktivnosti u uvjetima visoke temperature i vlage zraka.

Posebno ugrožene skupine društva su mala djeca, kronični bolesnici, starije i nemoćne osobe, osobe koje rade na otvorenom prostoru (građevinski radnici, osobe zadužene za održavanje cesta i javnih površina i sl.). Nepovoljan učinak mogu uzrokovati toplinski valovi koji traju dulje vrijeme.

Olujno ili orkansko nevrijeme

Najčešći vjetar je iz SE smjera (19,8 %), poznatiji kao jugo. Puše iz ESE i SE smjerova.

Bura je na ovom području najučestalija u zimskom razdoblju (6 %). Također u zimskom razdoblju na ovom području imamo i razdoblja N - NNW (tramontana), koja je izraženija od bure-9,9 % i obično je njen predznak. Odmah po učestalosti iza juga slijedi istočnjak (levant)-19,8 %, te zapadni vjetar (pulenat)-16,5 %.

Prema 20-godišnjem razdoblju jak vjetar zabilježen je prosječno 77 dana u godini, a olujni vjetar u 17 dana. Najmanji broj dana s jakim vjetrom opažen je 1991. godine i iznosio je 60 dana, a 1989. je bilo najviše olujnih dana (11) dana. Dan s jakim / olujnim vjetrom je onaj dan u kojem je bar jednom zabilježen vjetar jačine viši ili jednak 6 Bf, odnosno viši ili jednak 8 Bf. Iz navedenog je vidljivo da postoji opravdana bojaznost od nastanka olujnih ili orkanskih nevremena i vjetrova, te stvaranja pijavice na određenom prostoru. Pijavica predstavlja iznenadnu pojavu atmosferskog vrtloga koji se poput lijevka pruža između olujnog oblaka i tla. Ovakvi snažni i vrtložni vjetrovi nanose velike materijalne štete i ugrožavaju život i zdravlje stanovnika.

Oborine (tuča, snježne oborine, poledica)

Na meteorološkoj postaji Dubrovnik srednji godišnji broj dana s krutom oborinom (tuča, sugradica i ledena zrna) iznosi 4,8 dana.

Snježne oborine na području DNŽ su uobičajena pojava svake godine, obično u prosincu ili siječnju, ali uglavnom manjeg intenziteta u priobalnom dijelu, dok su nešto izraženije u zaleđu. Značajnije snježne oborine na području DNŽ koje su djelomičnu uzrokovale i povremene zastoje u prometu te nanijele štete poljoprivrednim kulturama dogodile su se 1985., 2005., 2009. i 2012. godine. Visina snijega kretala se od 20 do 30 centimetara, te se u pojedinim područjima zadržao i 10-ak dana.

Na području DNŽ poledice se javljaju 1 - 2 puta godišnje (cesta D-8, D-62), te zagorski krajevi općina Kula Norinska, Pojezerje, Dubrovačko primorje i Konavle. Poledica (posebno kasni proljetni mrazovi) može prouzročiti velike štete u poljoprivrednoj proizvodnji, pa je potrebna individualna briga radi zaštite.

Klizišta/erozije

Na području Županije prisutna je problematika erozije tla. Područje otoka Korčule, poluotoka Pelješca, Dubrovačkog primorja i Konavala izloženo je visokom riziku od erozije vodom. Eolska erozija, odnosno erozija vjetrom se većinom javlja na tlima pjeskovite

teksture te je u DNŽ moguća na području doline Neretve, Lumbarde i na otoku Korčuli. Glavni uzroci klizanja i odrona tla uz geološke i geomorfološke preduvjete su obilne oborine, požari, potresi (seizmička aktivnost) i djelovanje čovjeka. Kao područja osjetljiva na klizišta i odrona navodi se šire područje Konavala, Rijeke dubrovačke, Župe dubrovačke, padine Srđa iznad Dubrovnika i flišne padine na području Orebića.

II.5.10.2. Tehničko-tehnološke katastrofe i velike nesreće

Sukladno Uredbi o sprečavanju velikih nesreća koje uključuju opasne tvari (NN br. 44/14.) INA d.d. – Služba skladištenja, PJ UNP terminala, skladište Metković i Naftni terminali federacije d.o.o. Ploče spadaju u viši razred postrojenja zato što na njihovom području prisutne opasne tvari u količinama iznad graničnih vrijednosti. Operater je dužan izraditi Unutarnji plan i Izvješće o sigurnosti, a DNŽ je za navedene operatere dužna izraditi Vanjski plan koji je izrađen 2020. godine.

Promet opasnih tvari preko područja DNŽ dozvoljen je samo državnim cestama DC8 (GP Karasovići (R. Crna Gora) – Dubrovnik – GP Zaton doli (R. BiH) – GP Klek (R. BiH) – čvorište Čeveljuša (D425), DC9 (GP Metković (R. BiH) – Opuzen – D8), DC425 (M. Prolog (D62) – Karamatići – čvorište Čeveljuša (D8) i javnim cestama iz hrvatskih luka i rafinerija i obrnuto (Luka Ploče: DC413 – čvorište Čeveljuša (D8) – Mali Prolog (D62) – čvorište Vrgorac, A1). Frekvencija prometa je velika i postoji opasnost od prometnih nesreća zbog čega može doći do eksplozija, požara, istjecanja opasnih tvari, kontaminacije tla, mora i zraka i ugrožavanja zdravlja i života ljudi.

U pomorskom prometu zbog izuzetno velikog broja plovila svih vrsta, od malih brodica i jedrilica do kruzera postoji mogućnost nastanka prometne nesreće koja bi za posljedicu mogla imati stradavanje osoba te nastanak posljedica po biljni i životinjski svijet u moru kao i onečišćenost obalnog područja.

S obzirom na zabilježene zrakoplovne nesreće, postoji rizik od nastanka zrakoplovnih nesreća nad područjem DNŽ, s većom vjerojatnošću u blizini Zračne luke Dubrovnik. Posljedice zračne nesreće očituju se kroz stradavanja osoba, onečišćenje okoliša te nastanak materijalne štete. Opasnost od nastanka akcidenata postoji i na željezničkoj pruzi Metković - Ploče, kojom se prevoze i razne vrste opasnih tvari, naftnih derivata i antropogenih supstanci.

Na području DNŽ mnoge cestovne prometnice prolaze kroz osjetljive dijelove okoliša: zone sanitarne zaštite izvorišta, područja prirodne baštine zaštićena na temelju Zakona o zaštiti prirode i područja Ekološke mreže RH. Tehničko-tehnoloških katastrofa izazvanih nesrećama u prometu u izvještajnom razdoblju nije bilo.

Epidemiološke i sanitarne nesreće

Na području DNŽ higijensko-epidemiološka situacija je zadovoljavajuća. Mnoge se zarazne bolesti uspješno zahvaljujući sustavnom obvezatnom cijepljenju eliminirati ili pak njihov broj svesti na najmanju mjeru.

Do pojave zaraznih bolesti na području DNŽ može doći zbog:

- masovne migracije i masovnih okupljanja stanovništva
- improviziranog i skućenog privremenog smještaja ljudi
- oskudne opskrbe pitkom vodom
- oskudne i kvalitetom manjkave prehrane
- improvizirane dispozicije ljudskih i ostalih otpadnih tvari
- nedostatne osobne higijene.

Virus gripe ili influence uzrokuje svake godine veći ili manji pobol stanovništva pretežito u zimskom periodu u obliku epidemije. Gripa se prijavljuje kao zarazna bolest, tjedno i zbirno u ZZJZ Dubrovnik, te je tako u sezoni 2019./2020. godini bilo prijavljeno oko 1.417 oboljelih osoba na području cijele županije. Nije bilo smrtnih ishoda od gripe u 2020. godini, jednako kao niti prethodnih godina.

U izvještajnom razdoblju pojavio se novi soj koronavirusa koji je otkriven u Kini potkraj 2019. godine, nazvan SARS-CoV-2 (Severe Acute Respiratory Syndrome Coronavirus-2) koji je uzrokovao proglašenje globalne pandemije bolesti COVID-19 (uzrokovane virusom SARS-CoV-2). Pandemija je u RH započela početkom 2020. i trajala je cijelu 2021. godinu i još uvijek je u tijeku te se u ovom Izvješću daje osvrt na dvije godine.

Na području Dubrovačko-neretvanske županije do kraja 2020. godine obolilo je 4.700 osoba, a u 2021. obolilo je dodatnih 17.300 osoba tj ukupno u te dvije godine 23.300.

II.6. OBVEZNI PROSTORNI POKAZATELJI

	Osnovna tematska cjelina	Skupina pokazatelja	Pokazatelj	Jedinica	Vrijednost
1. OPĆI POKAZATELJI RAZVOJNIH KRETANJA					
1.1.	DEMOGRAFSKA STRUKTURA	A. Razmještaj i struktura stanovništva	1. Broj stanovnika 2. Indeks kretanja broja stanovnika 3. Prirodni prirast stanovništva	broj broj broj	122568 99,75 -12
		B. Razmještaj i struktura kućanstava	1. Broj domaćinstva 2. Indeks rasta broja domaćinstva 3. Prosječna veličina domaćinstva	broj broj broj	41363 106,41 2,94
1.2.	SOCIJALNO -GOSPODARSKA STRUKTURA	Ekonomski razvoj	1. Indeks razvijenosti 2. Stupanj razvijenosti	broj broj	108,59 IV.
2. STRUKTURA NASELJA I PODRUČJA ZA RAZVOJ IZVAN NASELJA					
2.1.	OBILJEŽJA SUSTAVA NASELJA	Razmještaj, gustoća naselja i naseljenost	1. Broj naselja 2. Gustoća naselja 3. Gustoća neseljenosti	broj broj naselja /1000km ² broj stan./km ²	230 0,23 68,87
2.2.	KORIŠTENJE ZEMLJIŠTA U NASELJIMA	A. Površina naselja	1. Površina naselja	ha	177951,41
		B. Građevinska područja (GP)	1. Površina GP naselja – ukupno planirana 2. Udio GP u odnosu na ukupnu površinu JLS 3. Udio izgrađenog GP u odnosu na ukupnu površinu JLS 4. Udio neizgrađenog GP u odnosu na ukupno GP 5. Udio neuređenog GP u odnosu na ukupno GP 6. Broj stanovnika/ukupna površina GP 7. Broj stanovnika/izgrađena površina GP 8. Broj stanovnika/uređena površina GP	ha % % % % st./ha st./ha st./ha	7506,1 4,22 1,67 60,48 16,33 41,32
2.3.	IZDVOJENA GRAĐEVINSKA PODRUČJA (IZVAN NASELJA)	Izdvojena građevinska područja (IGP)	1. Površina izdvojenog građevinskog područja izvan naselja – ukupno planirana 2. Površina i udio površine IGP pojedine namjene u odnosu na ukupnu površinu IGP: 2.a. Ugostiteljsko-turistička namjena 2.b. Gospodarska namjena – ukupna (proizvodna, poslovna) 2.c. Sport i rekreacija 2.d. Područja posebne namjene 2.e. Površina groblja 3. Ukupni planirani smještajni kapacitet u TRP 4. Broj turističkih postelja po km ² obalne crte	ha, ha/st. ha, % ha, %, ha/st. ha, %, ha/st. K ha, % ha, % ha, % broj postelja broj/km	3677,93 633,64/17,23/0,005 682,63/18,56/0,005 699,63/19,03/0,005 1662,02/45,19 478,67 56,95 52438 43,73
3. POSTOJEĆA INFRASTRUKTURNA OPREMLJENOST					
3.1.	PROMETNA INFRASTRUKTURA	A. Cestovni promet	1. Duljina cesta po vrstama 2. Udio pojedinih vrsta cesta 3. Cestovna gustoća (duljina cesta/površina područja)	km % km/km ²	uk. 1263,93 tab. u tekstu 0,71
		B. Željeznički promet	1. Duljina pruge prema vrsti 2. Udio pojedinih vrsta željezničkih pruga 3. Gustoća željezničkih pruga (duljina/površina područja)	km % km/km ²	uk. 22,9 tab. u tekstu 0,013
		C. Zračni promet	1. Broj zračnih luka prema vrstama 2. Površina zračnih luka	broj ha	1 200,4
		D. Pomorski promet	1. Broj luka prema vrsti 2. Površina kopnenog dijela luke 3. Luke nautičkog turizma prema broju vezova	broj ha broj	LOZJP 83, LPN 12 LOZJP 243,2 LPN 28,7 3 (400) 3 (200)
		E. Riječni promet	1. Broj riječnih luka prema veličini i rijeci 2. Klasa i duljina plovni putova	broj klasa, km	
		F. Elektroničke komunikacije	1. Broj postojećih baznih stanica na 100 stanovnika	broj/100 st.	0,22
3.2.	ENERGETSKA INFRASTRUKTURA	A. Opskrba električnom energijom	1. Duljina elektroopkrbnih vodova 2. Udio i duljina elektroopkrbnih vodova prema vrsti	km %, km	1796,67 tabl. u tekstu
		B. Opskrba plinom	1. Duljina plinovoda 2. Udio prema vrsti plinovoda	km %	
		C. Opskrba naftom	1. Duljina naftovoda	km	
3.3.	OPSKRBA VODOM I ODVODNJA OTPADNIH VODA	A. Opskrba pitkom i tehnološkom vodom	1. Duljina javne vodoopkrbne mreže 2. Potrošnja pitke vode	km l/stanovniku	1226,20 240
		B. Pročišćavanje otpadnih voda	1. Duljina kanalizacijske mreže 2. Uređaji za pročišćavanje otpadnih voda – broj i kapacitet	km broj, broj ES	275,81 113, 167050

3.4.	GOSPODARENJE OTPADOM	Odlagališta otpada	1. 2.	Broj i površina odlagališta prema vrsti Sanacija neuređenih odlagališta (broj, površina)	broj, ha broj, ha	6/27,8 5/25,5
4. KORIŠTENJE I ZAŠTITA ZNAČAJNIH PROSTORA						
4.1.	KORIŠTENJE PRIRODNIH RESURSA	A. Poljoprivreda	1. 2. 3.	Ukupna površina poljoprivrednog zemljišta Udio poljoprivrednog zemljišta Površina poljoprivrednog zemljišta po stanovniku	ha % ha/stanovniku	24586,92 13,81 0,13
		B. Šumarstvo	1. 2. 3.	Ukupna površina šumskog zemljišta Udio šumskog zemljišta Površina šumskog zemljišta po o stanovniku	ha % ha/stanovniku	92288 51,86 0,75
		C. Vode	1. 2. 3.	Površine površinskih voda prema vrsti (jezero, ribnjak, umjetni bazeni, more ...) Udio površina površinskih voda u odnosu na površinu županije (kopno i more) Duljina vodotoka	ha % km	751990 80,91 88
		D. Morska obala	1.	Morska obala – dužina obalne crte	km	1177,47
		E. Mineralne sirovine	1.	Broj i površina eksploatacijskih polja po vrstama mineralnih sirovina	broj, ha	12(11 kamen, 1 sol) uk. 212,52
4.2.	ZAŠTIĆENE PRIRODNE VRIJEDNOSTI	Zaštićena područja prirode	1. 2.	Broj i površina zaštićenih područja Područja ekološke mreže, prema vrsti	broj, ha broj, ha	31_44424,21 POP 5_100589 POVS 85_225436
4.3.	KULTURNA DOBRA	Struktura registriranih kulturnih dobara	1. 2. 3.	Broj zaštićenih nepokretnih kulturnih dobara Broj ili udio obnovljenih kulturnih dobara Broj ili udio ugroženih kulturnih dobara	broj broj, % broj, %	Z 492 PZ 64 E 4033
4.4.	PODRUČJA**POSEB- NIH KARAKTERISTIKA	Područja potencijalnih prirodnih i drugih nesreća		** opisati u tekstualnom dijelu Izvješća		
5. DOKUMENTI PROSTORNOG UREĐENJA						
5.1.	POKRIVENOST PROSTORNIM PLA- NOVIMA	Pokrivenost PP prema razini planova i izvješća	1. 2. 3.	Broj donesenih PP Broj donesenih izmjena i dopuna PP Broj PP u izradi	broj broj broj	119 110 50
5.2.	PROVEDBA PROS- TORNIH PLANOVA		1.	Broj izdanih pojedinačnih akata prostornog uređenja po vrstama	broj	
5.3.	URBANA PREOBRAZBA		1. 2.	Broj PP ili pojedinačnih zahvata Površina	broj ha	
5.4.	URBANA SANACIJA		1. 2.	Broj izdanih rješenja o ozakonjenju Planovi sanacije, izmjene i dopune PP	broj broj	

Tablica 110. Obvezni prostorni pokazatelji
za DNŽ
Izvor: PPDNŽ

IZVJEŠĆE O STANJU U PROSTORU DNŽ 2018.-2021.

III. ANALIZA PROVEDBE PROSTORNIH PLANOVA I DRUGIH DOKUMENATA

III. ANALIZA PROVEDBE PROSTORNIH PLANOVA I DRUGIH DOKUMENATA

III.1. IZRADA PROSTORNIH PLANOVA

III.1.1. Važeći prostorni planovi

III.1.1.1. Prostorni plan područja posebnih obilježja

U razdoblju ovog Izvješća važeći je jedan PPPPO donesen ranije (2001.) i to Prostorni plan Nacionalnog parka Mljet (NN 23/01.).

GRAD/ općina	NAZIV PLANA – Odluka o izradi	BROJ GLASILA	NAZIV GLASILA
MLJET	Prostorni plan NP Mljet	2001-23	Narodne novine RH

Tablica 111. PPPPO u DNŽ
Izvor: ZZPUDNŽ

III.1.1.2. Prostorni plan Županije

Prostorni plan Dubrovačko-neretvanske županije („Službeni glasnik Dubrovačko-neretvanske županije“, broj 6/03., 3/05.-uskl., 3/06.*; 7/10., 4/12.-isp., 9/13., 2/15.-uskl., 7/16., 2/19., 6/19.-pročišćeni tekst, 03/20. i 12/20.-pročišćeni tekst; *- Presuda Visokog upravnog suda RH Broj: Usoz-96/2012-8 od 28.11.2014., „Narodne novine“, broj 10/15.od 28.1.2015.) donesen je 2003. godine i do danas je doživio niz izmjena i dopuna.

Sa Zakonom je usklađivan 2 puta, 1 put je ispravljena greška, a 6 puta je mijenjan i dopunjavan od toga 3 puta ciljano. Prva izmjena i dopuna iz 2006. godine je presudom Visokog upravnog suda RH iz 2015. godine ukinuta. Izrada najnovijih sveobuhvatnih IDPPŽ završila je 2019. godine, a 2020. su provedene ciljane IDPPDNŽ.

Županija	NAZIV PLANA	BROJ GLASILA	NAZIV GLASILA
DNŽ	PP DNŽ	2003-06	SG DNŽ
	PP DNŽ – usklađenje s UZOP	2005-03	SG DNŽ
	PP DNŽ – ID (ukinute presudom VUS-a 2015)	2006-03	SG DNŽ
	PP DNŽ – ID	2010-07	SG DNŽ
	PP DNŽ – isp. greške	2012-04	SG DNŽ
	PP DNŽ – ID (ciljane)	2013-09	SG DNŽ
	PP DNŽ – Usklađenje s ZOPU	2015-02	SG DNŽ
	Presuda VUS-a RH Usoz 96/2012-8	2015-10	NN RH
	PP DNŽ – ID (ciljane)	2016-07	SG DNŽ
	PP DNŽ – ID	2019-02	SG DNŽ
	PP DNŽ – proc. tekst	2019-06	SG DNŽ
	PP DNŽ – ID (ciljane)	2020-03	SG DNŽ
	PP DNŽ – proc. tekst	2020-12	SG DNŽ

Tablica 112. PPDNŽ
Izvor: ZZPUDNŽ

III.1.1.3. Prostorni planovi uređenja općine/grada

Područje DNŽ ima 22 JLS tj 5 gradova i 17 općina i pokriveno je prostornim planovima lokalne razine.

U nastavku se daje detaljan pregled svih važećih planova uređenja gradova i općina na području DNŽ kao i njihovih usklađenja sa Zakonom, ispravaka grešaka te provedenih izmjena i dopuna.

- sveukupno su donesena 22 prostorna plana od kojih je jedan sa smanjenim sadržajem (O.Zažablje),
- za 5 JLS izvršena je Dopuna PPUG/O radi usklađenja sa Zakonom koji postupak ne uključuje klasičnu proceduru tj. ne mora se provoditi javna rasprava (Gradovi Dubrovnik i Korčula, Općine Blato, Janjina, Ston i Lumbarda),
- donesene su 23 ispravke pogreške za 11 prostornih planova od kojih za PPUO Konavle i PPUG Ploče 4, za PPUG Dubrovnik, Metković te za PPUO Lastovo, Mljet i Ston po 2 ispravka greške, a za PPUO Janjina, Lumbarda, Orebić i Župu po 1 ispravak greške. Institut ispravka greške nije uobičajan postupak, ali se primjenjuje i tolerira,
- Od 22 PPUG/O, 12 ih imaju pročišćene tekstove, ali 6 pročišćenih tekstova PPUG/O je aktualno, tj. pročišćeni tekst je napravljen nakon zadnje izmjene i dopune Plana (PPUG Dubrovnik, PPUO Lastovo, Mljet, Slivno, Ston i Župa dubrovačka),
- Izrađena su 2 usklađenja sa Zakonom i to za PPUG Korčula i PPUO Mljet.
- Izrađeno je 60 izmjena i dopuna planova. Sve JLS osim Općine Pojezerje i Smokvica donijele su izmjene i dopune Planova do kraja 2021. godine i to 7 ID je donijela Općina Slivno, 6 Općina Blato, 5 Grad Dubrovnik i Općina Mljet, 4 Grad Ploče, 3 Grad Opuzen te Općine, Župa dubrovačka, Orebić, Dubrovačko primorje, Lumbarda i Vela Luka, 2 Grad Metković i Korčula te Općine Janjina, Konavle, Kula Norinska, Lastovo i Ston te 1 izmjene i dopune donijela je Općina Trpanj i Zažablje.
- Od 2018. do kraja 2021. aktivni u izmjenama i dopunama planova bili su Grad Dubrovnik, Ploče, Metković i Opuzen, Općine Blato, Konavle, Kula Norinska, Lastovo, Mljet, Orebić, Slivno, Ston, Zažablje i Župa. U tom periodu izrađeno je ukupno 29 izmjena i dopuna odnosno pročišćenih tekstova i to najviše u Gradu Dubrovniku (6), potom u Općinama Slivno i Ston (4), potom u Gradu Ploče, (3), Općinama Blato i Mljet (2) i po jedan u Gradovima Metković i Opuzen, te Općinama Konavle, Kula Norinska, Lastovo, Orebić, Zažablje i Župa dubrovačka

Tablica 113. PPUG/O u DNŽ
Izvor: ZZPUDNŽ

GRAD/općina	NAZIV PLANA	BROJ GLASILA	NAZIV GLASILA
DUBROVNIK	PPUG Dubrovnik	2005-07	SG Grada Dubrovnika
	PPUG Dubrovnik – ID	2007-06	SG Grada Dubrovnika
	PPUG Dubrovnik – isp. greške	2007-10	SG Grada Dubrovnika
	PPUG Dubrovnik - ID	2014-03	SG Grada Dubrovnika
	PPUG Dubrovnik – proč. tekst	2014-09	SG Grada Dubrovnika
	PPUG Dubrovnik - dopuna	2015-19	SG Grada Dubrovnika
	PPUG Dubrovnik – proč. tekst	2016-18	SG Grada Dubrovnika
	PPUG Dubrovnik - ID	2018-25	SG Grada Dubrovnika
	PPUG Dubrovnik - ID	2019-13	SG Grada Dubrovnika
	PPUG Dubrovnik – proč. tekst	2020-07	SG Grada Dubrovnika
	PPUG Dubrovnik - ID	2021-02	SG Grada Dubrovnika
	PPUG Dubrovnik – isp. greške	2021-05	SG Grada Dubrovnika
	PPUG Dubrovnik – proč. tekst	2021-07	SG Grada Dubrovnika
KORČULA	PPUG Korčula	2003-02	SG Grada Korčule
	PPUG Korčula – uskl. S ZOPUG	2008-03	SG Grada Korčule
	PPUG Korčula – ID	2011-03	SG Grada Korčule
	PPUG Korčula – dopuna	2015-10	SG Grada Korčule
	PPUG Korčula - ID	2016-09	SG Grada Korčule
PLOČE	PPUG Ploča	2007-07	SG Grada Ploče
	PPUG Ploča – isp. greške	2008-02	SG Grada Ploče
	PPUG Ploča – isp. greške	2011-04	SG Grada Ploče
	PPUG Ploča - ID	2012-07	SG Grada Ploče
	PPUG Ploča – isp. greške	2015-07	SG Grada Ploče
	PPUG Ploča - ID	2017-03	SG Grada Ploče
	PPUG Ploča – isp. greške	2018-01	SG Grada Ploče
	PPUG Ploča – ID (ciljane)	2021-06	SG Grada Ploče
	PPUG Ploča – ID (ograničene)	2021-12	SG Grada Ploče

METKOVIĆ	PPUG Metković	2004-06	Neretvanski glasnik
	PPUG Metković – isp. greške	2010-01	Neretvanski glasnik
	PPUG Metković – ID	2015-01	Neretvanski glasnik
	PPUG Metković – isp. greške	2015-07	Neretvanski glasnik
	PPUG Metković - ID	2020-02	Neretvanski glasnik
OPUZEN	PPUG Opuzen	2004-02	Neretvanski glasnik
	PPUG Opuzen – ID	2008-03	SG Grada Opuzena
	PPUG Opuzen – ID	2014-02	SG Grada Opuzena
	PPUG Opuzen - ID	2018-02	SG Grada Opuzena
BLATO	PPUO Blato	2003-03	SG Općine Blato
	PPUO Blato – ID	2004-05	SG Općine Blato
	PPUO Blato - ID	2007-03	SG Općine Blato
	PPUO Blato – ID	2009-02	SG Općine Blato
	PPUO Blato – ID	2013-07	SG Općine Blato
	PPUO Blato - dopuna	2015-08	SG Općine Blato
	PPUO Blato – ID	2018-06	SG Općine Blato
	PPUO Blato – ID (ciljane)	2021-03	SG Općine Blato
DUBROVAČKO PRIMORJE	PPUO Dubrovačko primorje	2007-06	SG DNŽ
	PPUO Dubrovačko primorje - ID	2011-08	SG DNŽ
	PPUO Dubrovačko primorje - ID	2012-09	SG DNŽ
	PPUO Dubrovačko primorje - ID	2013-14	SG DNŽ
JANJINA	PPUO Janjina	2007-03	SG DNŽ
	PPUO Janjina – isp. greške	2009-12	SG DNŽ
	PPUO Janjina - ID	2011-03	SG DNŽ
	PPUO Janjina - dopuna	2016-09	SG DNŽ
	PPUO Janjina - ID	2017-08	SG DNŽ
KONAVLE	PPUO Konavle	2007-09	SG Općine Konavle
	PPUO Konavle – isp. greške	2008-01	SG Općine Konavle
	PPUO Konavle – isp. greške	2008-06	SG Općine Konavle
	PPUO Konavle – isp. greške	2008-07	SG Općine Konavle
	PPUO Konavle – isp. greške	2009-01	SG Općine Konavle
	PPUO Konavle – ID	2015-01	SG Općine Konavle
	PPUO Konavle – proč. tekst	2015-06	SG Općine Konavle
	PPUO Konavle - ID	2018-11	SG Općine Konavle
KULA NORINSKA	PPUO Kula Norinska	2007-07	Neretvanski glasnik
	PPUO Kula Norinska – ID I.	2016-03	SG DNŽ
	PPUO Kula Norinska – ID II.	2020-15	SG DNŽ
LASTOVO	PPUO Lastovo	2010-01	SG Općine Lastovo
	PPUO Lastovo – isp. greške	2010-06	SG Općine Lastovo
	PPUO Lastovo – ukidanje isp. greške	2010-07	SG Općine Lastovo
	PPUO Lastovo – ID (ciljane)	2014-05	SG Općine Lastovo
	PPUO Lastovo – ID (ciljane)	2017-03	SG Općine Lastovo
	PPUO Lastovo – proč. tekst	2020-05	SG Općine Lastovo
LUMBARDA	PPUO Lumbarda	2003-02	SG Općine Lumbarda
	PPUO Lumbarda – isp. greške	2003-03	SG Općine Lumbarda
	PPUO Lumbarda – ID II.	2008-02	SG Općine Lumbarda
	PPUO Lumbarda – ID	2013-05	SG Općine Lumbarda
	PPUO Lumbarda – dopuna	2015-10	SG Općine Lumbarda
	PPUO Lumbarda – ID III. (ciljane)	2017-03	SG Općine Lumbarda

MLJET	PPUO Mljet	2002-03	SG Općine Mljet
	PPUO Mljet – isp. greške	2003-05	SG Općine Mljet
	PPUO Mljet – ID I. (usklađenje)	2007-04	SG Općine Mljet
	PPUO Mljet – ID II.	2010-07	SG Općine Mljet
	PPUO Mljet – ID III.	2011-09	SG Općine Mljet
	PPUO Mljet – proć. tekst	2011-09	SG Općine Mljet
	PPUO Mljet – isp. greške	2012-03	SG Općine Mljet
	PPUO Mljet – ID IV.	2016-01	SG Općine Mljet
	PPUO Mljet – ID V.	2021-01	SG Općine Mljet
	PPUO Mljet – proć. tekst	2021-02	SG Općine Mljet
OREBIĆ	PPUO Orebić	2008-02	SG Općine Orebić
	PPUO Orebić – isp. greške	2010-10	SG Općine Orebić
	PPUO Orebić – ID I.	2012-07	SG Općine Orebić
	PPUO Orebić – ID II.	2015-03	SG Općine Orebić
	PPUO Orebić – ID III.	2018-01	SG Općine Orebić
POJEZERJE	PPUO Pojezerje	2010-04	SG DNŽ
SLIVNO	PPUO Slivno	2002-01	SG DNŽ
	PPUO Slivno – ID I.	2008-05	Neretvanski glasnik
	PPUO Slivno – ID II.	2013-06	OG Općine Slivno
	PPUO Slivno – ID III.	2016-02	OG Općine Slivno
	PPUO Slivno – ID IV.	2016-04	OG Općine Slivno
	PPUO Slivno – ID (ciljane)	2019-08	OG Općine Slivno
	PPUO Slivno – ID V.	2020-03	OG Općine Slivno
	PPUO Slivno – ID VI.	2021-05	OG Općine Slivno
	PPUO Slivno – poč. tekst	2021-06	OG Općine Slivno
SMOKVICA	PPUO Smokvica	2007-16	SG Općine Smokvica
STON	PPUO Ston	2010-09	SG DNŽ
	PPUO Ston – isp. greške	2013-05	SG DNŽ
	PPUO Ston – ID	2015-05	SG DNŽ
	PPUO Ston - ID (ciljane)	2017-12	SG DNŽ
	PPUO Ston – proć. tekst	2019-01	SG DNŽ
	PPUO Ston – dopuna	2019-02	SG DNŽ
	PPUO Ston – proć. tekst	2019-03	SG DNŽ
	PPUO Ston – isp. greške	2019-05	SG DNŽ
TRPANJ	PPUO Trpanj	2009-01	SG DNŽ
	PPUO Trpanj – ID	2016-08	SG DNŽ
VELA LUKA	PPUO Vela Luka	2007-02	SG Općine Vela Luka
	PPUO Vela Luka – ID	2011-08	SG Općine Vela Luka
	PPUO Vela Luka – ID (ciljane)	2013-03	SG Općine Vela Luka
	PPUO Vela Luka – ID (ciljane)	2013-03	SG Općine Vela Luka
ZAŽABLJE	PPUO Zažablje – smanjeni sadržaj	2007-03	Neretvanski glasnik
	PPUO Zažablje - ID	2021-02	Neretvanski glasnik
ŽUPA DUBROVAČKA	PPUO Župa dubrovačka	2008-06	SG Općine Župa dubrovačka
	PPUO Župa dubrovačka – ID (ciljane)	2012-08	SG Općine Župa dubrovačka
	PPUO Župa dubrovačka – ID (ciljane)	2013-07	SG Općine Župa dubrovačka
	PPUO Župa dubrovačka – ID	2017-09	SG Općine Župa dubrovačka
	PPUO Župa dubrovačka – proć. tekst	2017-11	SG Općine Župa dubrovačka
	PPUO Župa dubrovačka – isp. greške	2018-02	SG Općine Župa dubrovačka

U DNŽ do 2010. godine doneseni su u svim JLS osnovni planovi.

2002. godine doneseni su PPUO Mljet i Slivno, a PPDNŽ 2003.

Među zadnjima tj 2010. godine doneseni su PPUO Lastovo, Orebić i Ston.

PODRUČJE	GODINA																				
	2001.	2002.	2003.	2004.	2005.	2006.	2007.	2008.	2009.	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.
RH	NP																				
DNŽ			PP DNŽ		UU	ID*				ID			CID		UZ	CID			ID	CID	
Dubrovnik					PP		ID							ID	D			ID	ID		CID
Korčula			PP					UU							D	ID					
Ploče							PP					ID					ID				CID
Metković				PP																	
Opuzen				PP				ID						ID				ID			
Blato			PP	ID			ID		ID				ID		D			ID			CID
Dubr.prim.							PP				ID	ID	ID								
Janjina							PP				ID					D	ID				
Konavle							PP											ID			
Kula Norinska							PP									ID				ID	
Lastovo										PP							ID				
Lumbarda			PP					ID					ID		D		ID				
Mljet		PP					UU			ID	ID					ID					ID
Orebić								PP				ID			ID						
Pojezerje										PP											
Slivno		PP						ID					ID			2 ID			ID	ID	ID
Smokvica							PP														
Ston										PP					ID		ID		ID		
Trpanj									PP							ID					
Vela Luka							PP				ID		2 ID								
Zažablje							PP														ID
Župa dubrov.								PP				ID	ID				ID				

III.1.1.4. Generalni urbanistički plan

Generalni urbanistički plan prema Zakonu o prostornom uređenju (čl. 77) donosi se obavezno za građevinsko područje naselja i izdvojeno građevinsko područje izvan naselja središnjeg naselja velikog grada. Na području DNŽ na snazi su 2 GUP-a i to Grada Dubrovnika i Grada Korčule (stari GUP iz 1989., osnažen 2003.)

Tablica 114. Vremenski okvir donošenja prostornih planova u DNŽ
Izvor: ZZPU DNŽ
* - ukinuto presudom VUS-a 2015. godine

U nastavku se daje detaljan pregled važećih generalnih urbanističkih planova kao i njihovih usklađenja sa Zakonom, provedenih izmjena i dopuna do kraja 2021. godine.

- za GUP Dubrovnika izrađeno je 6 izmjena i dopuna od čega su 4 bile ciljane; izrada Dopune GUP-a radi usklađenja sa Zakonom je obustavljena jer je Dopuna izrađena za PPUG Dubrovnik; jedna je bila obustava članka i dva pročišćena teksta,
- GUP Korčule je plan iz bivšeg sustava s jednom ID iz 1996. godine. Sukladno Zakonu 2003. godine GUP je osnažen ponovnom objavom provedbenih odredbi u Službenom glasniku DNŽ, a 2006. usklađen je s uredbom o ZOP-u,
- U periodu od 2018. do kraja 2021. izvršene su 3 Ciljane izmjene i dopune GUP-a Dubrovnik i izrađena su dva pročišćena teksta.

III.1.1.5. Urbanistički planovi uređenja

Urbanistički plan uređenja (UPU) obavezno se izrađuje za građevinska područja izdvojene namjene izvan naselja, za neuređene dijelove građevinskog područja ili već izgrađene dijelove građevinskog područja koji su planirani za urbanu preobrazbu ili sanaciju.

Do kraja 2021. godine sveukupno je doneseno 79 urbanističkih planova uređenja, 29 izmjena i dopuna, 3 ispravka greške i 4 pročišćena teksta. Niti jedan UPU nije donesen radi urbane preobrazbe ili sanacije. UPU-ovi uglavnom su izrađeni za građevinska područja izdvojene namjene izvan naselja - 40 planova, za cijela naselja 25 planova i za dijelove naselja 14 planova.

Tablica 115. GUP-ovi u DNŽ
Izvor: ZZPUDNŽ

GRAD/općina	NAZIV PLANA	BROJ GLASILA	NAZIV GLASILA
DUBROVNIK	GUP Dubrovnika	2005-10	SG Grada Dubrovnika
	GUP Dubrovnika – ID	2007-10	SG Grada Dubrovnika
	GUP Dubrovnika – ID (ciljane)	2012-08	SG Grada Dubrovnika
	GUP Dubrovnika – ID	2014-03	SG Grada Dubrovnika
	GUP Dubrovnika – obustava članka	2016-04	SG Grada Dubrovnika
	GUP Dubrovnika – dopuna izvan snage	2015-08	SG Grada Dubrovnika
	GUP Dubrovnika – ID (ciljane)	2018-25	SG Grada Dubrovnika
	GUP Dubrovnika – ID (ciljane)	2019-13	SG Grada Dubrovnika
	GUP Dubrovnika – proč. tekst	2020-08	SG Grada Dubrovnika
	GUP Dubrovnika – ID (ciljane)	2021-05	SG Grada Dubrovnika
	GUP Dubrovnika – proč. tekst	2021-08	SG Grada Dubrovnika
	GUP Dubrovnika – proč. tekst	2021-08	SG Grada Dubrovnika
KORČULA	GUP Korčule	1989-01	SG bivše Općine Korčula
	GUP Korčule – ID	1996-01	SG bivše Općine Korčula
	GUP Korčule – osnaženje	2003-04	SG DNŽ
	GUP Korčule – usklađenje s Uredbom	2006-xx	SG Grada Korčule

Tablica 116. UPU-ovi u DNŽ (Grad Dubrovnik)
Izvor: ZZPUDNŽ

GRAD/općina	NAZIV PLANA	BROJ GLASILA	NAZIV GLASILA
DUBROVNIK 13	UPU Turističke zone Orašac - Vrtovi sunca	2006-09	SG Grada Dubrovnika
	UPU Turističke zone Orašac - Vrtovi sunca – ID	2020-16	SG Grada Dubrovnika
	UPU Turističke zone Orašac - Vrtovi sunca – proč. tekst	2021-07	SG Grada Dubrovnika
	UPU Babin kuk	2009-02	SG Grada Dubrovnika
	UPU Babin kuk – ID	2014-13	SG Grada Dubrovnika
	UPU Naselja Šipanska luka	2010-11	SG Grada Dubrovnika
	UPU Naselja Šipanska luka – isp. greške	2012-08	SG Grada Dubrovnika
	UPU Radeljević-Libertas	2011-03	SG Grada Dubrovnika
	UPU Gruški akvatorij	2011-07	SG Grada Dubrovnika
	UPU Gruški akvatorij – ID	2020-14	SG Grada Dubrovnika
	UPU Gruški akvatorij – proč. tekst.	2021-17	SG Grada Dubrovnika
	UPU Športsko-rekreacijski centar s golf igralištem i turističkim naseljem Bosanka sjever i Bosanka jug	2013-09	SG Grada Dubrovnika
	UPU Naselja Lopud	2016-14	SG Grada Dubrovnika
	UPU "Tršteno - Veliki Stol"	2016-07	SG Grada Dubrovnika
	UPU TZ T1 i T2 unutar naselja Donje čelo na Koločepu	2016-10	SG Grada Dubrovnika
	UPU "Suđurađ - turistička zona Za Orsanom"	2018-05	SG Grada Dubrovnika
	UPU Komolac	2021-16	SG Grada Dubrovnika
	UPU Jakljan	2021-16	SG Grada Dubrovnika
	UPU "Tehničko-tehnološki blok Osojnik"	2018-17	SG Grada Dubrovnika

Grad Dubrovnik ima najviše izrađenih UPU-ova i to 13, Općina Župa dubrovačka 9, Grad Korčula i Općina Blato po 8, Općine Orebić i Konavle svaka po 7, Općine Mljet i Lastovo po 5, Općine Slivno i Dubrovačko primorje po 3 Plana, Grad Ploče i Općine Kula Norinska, Ston i Lumbarda po 2, Općine Vela Luka, Smokvica i Pojezerje po 1, a niti jedan UPU nisu izradili Grad Metković i Opuzen te općine Janjina, Trpanj i Zažablje.

KORČULA 8	UPU GZ Dominče	2013-01	SG Grada Korčule
	UPU "GZ Lokva"	2018-06	SG Grada Korčule
	UPU "GZ Lokva" – ID	2020-14	SG Grada Korčule
	UPU "GZ Lokva" – isp. greške	2020-15	SG Grada Korčule
	UPU "Zagradac"	2014-08	SG Grada Korčule
	UPU "Pupnat 2"	2014-08	SG Grada Korčule
	UPU "Poslovna lokacija uvala Luka"	2016-06	SG Grada Korčule
	UPU "Polačišta"	2019-01	SG Grada Korčule
	UPU "Tri žala I"	2020-02	SG Grada Korčule
	UPU "Ekonomija"	2020-02	SG Grada Korčule
PLOČE 2	UPU Luke Ploče II	2019-07	SG Grada Ploče
	UPU Industrijsko-poslovne zone Vranjak 3	2019-07	SG Grada Ploče
BLATO 8	UPU Potirna	2011-04	SG Općine Blato
	UPU Krtinja	2009-02	SG Općine Blato
	UPU Zaglav-Karbuni	2011-03	SG Općine Blato
	UPU Gršćica-Prižba	2011-03	SG Općine Blato
	UPU Gršćica-Prižba – ID	2016-07	SG Općine Blato
	UPU Bristva-Prigradica-Žukova	2010-12	SG Općine Blato
	UPU Bristva-Prigradica-Žukova – ID	2012-01	SG Općine Blato
	UPU Radne zone Krtinja	2009-05	SG Općine Blato
	UPU Prišćapac	2011-03	SG Općine Blato
	UPU Lučica	2011-03	SG Općine Blato
	UPU Lučica – ID	2019-10	SG Općine Blato
DUBROVAČKO PRIMORJE 3	UPU Slano	2001-05	SG DNŽ
	UPU Slano – ID	2007-06	SG DNŽ
	UPU Slano – ID	2011-05	SG DNŽ
	UPU Slano – ID	2018-08	SG DNŽ
	UPU 4 - Banići, Kručića, Slađenovi	2011-08	SG DNŽ
	UPU TZ i LN Sestrice	2013-14	SG DNŽ
KONAVLE 8	UPU 88 – Popovići - Kopačića	2011-04	SG Općine Konavle
	UPU 28 - Gruda, radna zona	2011-04	SG Općine Konavle
	UPU Naselja Gruda, Bačev Do, Mihatovići, Tušići	2011-04	SG Općine Konavle
	UPU Molunat	2011-08	SG Općine Konavle
	UPU 63 - Popovići	2012-01	SG Općine Konavle
	UPU 63 – Popovići - ID	2020-05	SG Općine Konavle
	UPU Cavtat sa Zvekovicom	2014-04	SG Općine Konavle
	UPU Cavtat sa Zvekovicom – ID	2016-02	SG Općine Konavle
	UPU Cavtat sa Zvekovicom – ID	2018-10	SG Općine Konavle
	UPU Cavtat sa Zvekovicom – isp. greške	2019-04	SG Općine Konavle
	UPU Cavtat sa Zvekovicom – proč. tekst	2019-06	SG Općine Konavle
	UPU "Zračna luka Čilipi I"	2014-10	SG Općine Konavle
	UPU "Zračna luka Čilipi I" - ID	2016-02	SG Općine Konavle
	UPU "Mihanići" (UPU 49)	2017-05	SG Općine Konavle
KULA NORINSKA 2	UPU Poduzetničke zone Nova sela	2012-06	Neretvanski glasnik
	UPU Poduzetničke zone Nova sela II	2018-16	SG DNŽ
	UPU Poduzetničke zone Nova sela II - ID	2021-04	SG DNŽ
LASTOVO 5	UPU naselja Lastova	2014-06	SG Općine Lastovo
	UPU Dijela naselja Uble	2014-06	SG Općine Lastovo
	UPU Poslovne zone Uble	2014-06	SG Općine Lastovo
	UPU turističke zone naselja Ubli/Zaglav	2014-10	SG Općine Lastovo
	UPU turističke zone T1 Jurjeva luka i luke nau- tičkog turizma LN Kremena	2017-03	SG Općine Lastovo

Tablica 117. UPU-ovi u DNŽ (po JLS)
Izvor: ZZPUDNŽ

LUMBARDA 2	UPU Humac-Pudarica Lumbarda	2011-02	SG Općine Lumbarda
	UPU "1"	2020-05	SG Općine Lumbarda
MLJET 5	UPU Naselja Saplunara	2009-04	SG Općine Mljet
	UPU Naselja Saplunara – ID	2012-01	SG Općine Mljet
	UPU Naselja Prožurska Luka	2009-04	SG Općine Mljet
	UPU Naselja Prožurska Luka – ID	2012-01	SG Općine Mljet
	UPU Naselja Sobra	2009-04	SG Općine Mljet
	UPU Naselja Sobra – ID	2011-09	SG Općine Mljet
	UPU Naselja Sobra – ID	2017-08	SG Općine Mljet
	UPU Dijela naselja Babino polje - "Uvala Sutmi-holjska 2"	2017-08	SG Općine Mljet
	UPU Naselja Okuklje	2011-09	SG Općine Mljet
OREBIĆ 7	UPU Naselja Orebić-Podgorje-Stanković	2013-04	SG Općine Orebić
	UPU Naselja Orebić-Podgorje-Stanković – ID	2018-02	SG Općine Orebić
	UPU Trajektne luke Perna	2010-04	SG Općine Orebić
	UPU Turističke zone Bili dvori	2012-12	SG Općine Orebić
	UPU "TZ Hoteli Orebić"	2011-04	SG Općine Orebić
	UPU "TZ Hoteli Orebić" – ID	2014-07	SG Općine Orebić
	UPU "TZ Hoteli Orebić" – ID	2016-07	SG Općine Orebić
	UPU zapadnog dijela turističke zone "Liberan"	2015-06	SG Općine Orebić
	UPU "Turističke zone Dubravica-istok"	2015-11	SG Općine Orebić
	UPU gospodarske zone "Podvlaštica"	2015-03	SG Općine Orebić
POJEZERJE	UPU Gospodarske zone Pozla Gora	2011-10	SG DNŽ
SLIVNO 3	UPU Naselja Duba	2011-06	OG Općine Slivno
	UPU Naselja Duba - ID	2014-02	OG Općine Slivno
	UPU Naselja Duba – ID	2018-05	OG Općine Slivno
	UPU Naselja Duba – ID	2021-07	OG Općine Slivno
	UPU Naselja Blace	2014-02	OG Općine Slivno
	UPU gospodarske namjene Lovorje-Pižinovac	2015-04	OG Općine Slivno
SMOKVICA	UPU Blaca	2009-02	SG Općine Smokvica
STON 2	UPU "Duba Stonska - Zjat sjever"	2017-12	SG DNŽ
	UPU "Duba Stonska - Uvala Bjejevica"	2017-12	SG DNŽ
VELA LUKA	UPU Poduzetnička zona Vela Luka	2017-01	SG Općine Vela Luka
ŽUPA DUBROVAČKA 9	UPU Kupari I	2020-02	SG Općine Župa dubrovačka
	UPU Plat	2012-10	SG Općine Župa dubrovačka
	UPU Školski centar	2018-22	SG Općine Župa dubrovačka
	UPU Srebreno I	2012-15	SG Općine Župa dubrovačka
	UPU Srebreno I – ID	2013-27	SG Općine Župa dubrovačka
	UPU Srebreno I – ID	2018-22	SG Općine Župa dubrovačka
	UPU Srebreno I – ID	2021-02	SG Općine Župa dubrovačka
	UPU Srebreno I – proć.tekst	2021-03	SG Općine Župa dubrovačka
	UPU Srebreno II	2012-10	SG Općine Župa dubrovačka
	UPU Poslovna zona Gornji Brgat	2012-01	SG Općine Župa dubrovačka
	UPU Blato	2012-15	SG Općine Župa dubrovačka
	UPU Blato – ID	2016-08	SG Općine Župa dubrovačka
	UPU Gornji Brgat	2012-05	SG Općine Župa dubrovačka
	UPU Pastoralni centar	201-10	SG Općine Župa dubrovačka

III.1.1.6. Detaljni planovi uređenja

Detaljni planovi uređenja su se mogli izrađivati do 31. prosinca 2013. godine sukladno članku 77. Zakona o prostornom uređenju i gradnji iz 2007. godine. Oni detaljno razrađuje uvjete za gradnju i uređenje pojedinih zahvata u prostoru, osobito u odnosu na njihovu namjenu, položaj, veličinu, opće smjernice oblikovanja i način priključivanja na komunalnu infrastrukturu te određuje mjere za zaštitu okoliša, prirodnih, krajobraznih, kulturno-povijesnih i drugih vrijednosti. Stupanjem na snagu Zakona o prostornom uređenju 1. siječnja 2014. godine Detaljni plan uređenja ukinut je kao razina prostornih pravila te se DPU-ovi doneseni na temelju propisa koji su važili prije stupanja na snagu Zakona smatraju urbanističkim planom uređenja.

Izrađeno je ukupno 14 DPU-ova u periodu od 2003. do 2013. godine i to u Gradu Dubrovniku 5, u Gradu Opuzenu 3, u Gradu Metkoviću i Općini Župa dubrovačka po 2 DPU-a, te po 1 DPU u Općini Dubrovačkom primorje, Lastovo i Vela Luka.

GRAD/općina	NAZIV PLANA	BROJ GLASILA	NAZIV GLASILA	Tablica 118. DPU-ovi u DNŽ Izvor: ZZPUDNŽ
DUBROVNIK 5	DPU Športsko-rekreacijski park Gospino polje	2008-02	SG Grada Dubrovnika	
	DPU Stambeno naselje Solitudo	2008-02	SG Grada Dubrovnika	
	DPU Stambeno naselje Solitudo – ID	2018-25	SG Grada Dubrovnika	
	DPU Stambeno naselje Solitudo – proć. tekst	2020-07	SG Grada Dubrovnika	
	DPU Tamarić	2010-11	SG Grada Dubrovnika	
	DPU Gorica sjever	2010-02	SG Grada Dubrovnika	
	DPU Belvedere	2013-05	SG Grada Dubrovnika	
METKOVIĆ 2	DPU Poslovne zone Dubravica	2011-01	SG Grada Korčule	
	DPU Poslovne zone Dubravica	2016-04	SG Grada Korčule	
	DPU Stambeno-poslovnog kompleksa Pržine	2011-01	SG Grada Korčule	
OPUZEN 2	DPU II faze poslovne zone Opuzen	2008-03	SG Grada Opuzena	
	ID DPU II faze poslovne zone Opuzen	2016-03	SG Grada Opuzena	
	DPU Jugozapadnog dijela zone urbanih funkcija (malog gospodarstva)	2004-02	SG Grada Opuzena	
	ID DPU Jugozapadnog dijela zone urbanih funkcija (malog gospodarstva)	2006-04	SG Grada Opuzena	
	DPU Poslovne zone II:	2007-08	SG Grada Opuzena	
DUBROVAČKO PRIMORJE	DPU Polje	2012-01	SG DNŽ	
LASTOVO	DPU Proširenje groblja u naselju Lastovo	2017-03	SG Općine Lastovo	
VELA LUKA	DPU ŠRC i ŠK zone Moćni laz	2003-06	SG Općine Vela Luka	
ŽUPA DUBROVAČKA	DPU Groblje	2011-25	SG Općine Župa dubrovačka	
	ID DPU Groblje	2014-22	SG Općine Župa dubrovačka	
	ID DPU Groblje	2018-09	SG Općine Župa dubrovačka	

III.1.1.7. Provedbeni urbanistički planovi

Potkraj 2020. godine na snazi je bio 1 provedbeni urbanistički plan i to na području Grada Korčule, uz napomenu da je 2016. stavljen izvan snage u dijelu Općine Lumbarda. Zakonom o prostornom uređenju (NN 153/13.) provedbeni urbanistički planovi i detaljni planovi uređenja, doneseni na temelju propisa koji su važili prije stupanja na snagu Zakona, smatraju se UPU-om u smislu novoga Zakona.

GRAD/općina	NAZIV PLANA	BROJ GLASILA	NAZIV GLASILA	Tablica 119. PUP-ovi u DNŽ Izvor: ZZPUDNŽ
KORČULA 8	PUP Korčula	1989-01	SG (bivše) Općine Korčule	
	PUP Korčula	1991-05	SG (bivše) Općine Korčule	
	PUP Korčula	1996-01	SG (bivše) Općine Korčule	
	PUP Korčula	2003-04	SG DNŽ	
	PUP Korčula . isp. greške	2003-07	SG Grada Korčule	
LUMBARDA	PUP Korčula – stavljanje izvan snage u dijelu koji se nalazi u Općini Lumbarda	2016-03	SG Općine Lumbarda	

III.1.2. Prostorni planovi u postupku izrade i donošenja

III.1.2.1. Prostorni plan područja posebnih obilježja

Prostorni plan Nacionalnog parka Mljet (NN 23/01.) je prostorni plan područja posebnih obilježja, državne razine, izrađen za obuhvat NP Mljet, a donio ga je Hrvatski sabor 2001. godine.

Zavod je u suradnji s Hrvatskim Zavodom za prostorni razvoj, temeljem Sporazuma, u periodu od 2015. do 2019. godine izradio Stručno-analitičku podlogu za izradu novog Prostornog plana.

Odluka o izradi novog PP NP Mljet donesena je 2019. godine (NN, 113/19.), a iste godine, na temelju Sporazuma s MPGI, Zavod je prihvatio izradu PP NP Mljet. U tijeku je izrada Prirodoslovne podloge.

GRAD/općina	NAZIV PLANA – Odluka o izradi	Godina	Izrađivač
MLJET	Stručno-analitička podloga za izradu PPNP Mljet	2019.	Zavod za prostorno uređenje DNŽ
LASTOVO	Stručno-analitička podloga za izradu PPPP Lastovsko otočje	2019.	Zavod za prostorno uređenje DNŽ
IGP	Stručno-analitička podloga u sklopu pripremnih radova za izradu Prostornog plana područja Isključivog gospodarskog pojasa (IGP) Republike Hrvatske u Jadranskom moru – prikupljanje, analiza i obrada podataka	2021.	Zavod za prostorno uređenje DNŽ

Tablica 120. Stručno-analitička podloga za potrebe izrade PPPPO
Izvor: Registar prostornih planova Zavoda

Prostorni plan Parka prirode Lastovsko otočje je prostorni plan područja posebnih obilježja, državne razine, određen DPPR-om, izrađuje se za obuhvat Parka prirode, donosi ga Hrvatski sabor, nositelj izrade je MPGI-ZPR, ali nije još izrađen.

Zavod je također u suradnji s Hrvatskim Zavodom za prostorni razvoj, temeljem Sporazuma, u periodu od 2015. do 2019. godine izradio Stručno-analitičku podlogu za potrebe izrade PP PP Lastovsko otočje.

Izrada prostornog plana nije još započela.

Prostorni plan područja Isključivog gospodarskog pojasa (IGP) Republike Hrvatske u Jadranskom moru je prostorni plan područja posebnih obilježja, državne razine, koji se izrađuje slijedom odredbi Direktive 2014/89/EU o uspostavi okvira za prostorno planiranje morskog područja (u daljnjem tekstu: Direktiva o MSP).

Republika Hrvatska je u obvezi izrade prostornog plana za morsko područje u kojemu ostvaruje pravo u skladu s Konvencijom Ujedinjenih naroda o pravu mora iz 1982. (u daljnjem tekstu: Konvencija UNCLOS) i Pomorskim zakonikom (NN 181/04., 76/07., 146/08., 61/11., 56/13., 26/15. i 17/19.). Sukladno Odluci o proglašenju Isključivog gospodarskog pojasa Republike Hrvatske u Jadranskom moru (NN 10/21.), IGP obuhvaća morski prostor od vanjske granice teritorijalnog mora u smjeru pučine do njegove vanjske granice dopuštene općim međunarodnim pravom.

Plan donosi Hrvatski sabor, nositelj izrade je MPGI-ZPR, ali u tijeku je prikupljanje, analiza i obrada podataka.

Zavod je u suradnji s Hrvatskim Zavodom za prostorni razvoj, temeljem Sporazuma iz 2021. započeo prikupljanje podataka.

Tablica 121. Prostorni planovi područja posebnih obilježja u DNŽ započeti do 31.12.2021. i još su u izradi

GRAD/općina	NAZIV PLANA – Odluka o izradi	BROJ GLASILA	NAZIV GLASILA
MLJET	Prostorni plan NP Mljet	2019-113	Narodne novine RH

III.1.2.2. Prostorni plan Županije

Sveobuhvatne izmjene i dopune Prostornog plana Županije izrađivane su od 2014. do 2019. kada su donesene. Izrađene su i Ciljane izmjene i dopune koje su započele 2019., a donesene su 2020. godine.

Naputak MPGI KLASA: 350-01/20-01/500; URBROJ: 531-06-1-2-20-1 od 20. listopada 2020. je dao preporuku da se započne proces izrade ID kako bi se PPŽ transformirao iz strateškog u provedbeni dokument, ali do kraja 2021. nije započeta izrada novih ID.

III.1.2.3. Prostorni planovi uređenja općine/grada

Krajem 2021. godine u izradi je bilo 20 Izmjena i dopuna PPUO/G. ID PPUG Dubrovnik za obuhvat hotela Belveder započele su 2016. godine i došle su do faze donošenja, ali je na Gradskom vijeću predmetna točka skinuta s dnevnog reda te donošenje plana nije okončano.

Odluka o izradi Izmjena i dopuna PPUO Lastovo iz 2016. je zastarjela, ID nisu došle u završnu fazu i nije izvjestan završetak plana. Odluka o izradi Izmjena i dopuna PPUO Konavle iz 2017. je osnažena 2019. ali do kraja 2021. Plan nije donesen, a u međuvremenu su započete dvije ciljane izmjene i dopune.

Godine 2018. započele su 2 ID PPUO i to za Smokvicu i Župu dubrovačku.

Godine 2020. započete su ID PPU za Grad Korčulu i općinu Ston.

Godine 2021. započete su cjelovite Izmjene i dopune PPUG Dubrovnika, povezane s ID GUP-om Dubrovnika koje uključuju potrebu implementacije Konzervatorske podloge MKIM izrađene u međuvremenu, te usklađenje s PPDNŽ iz 2019. Nakon te Odluke o izradi donesene su još dvije Odluke o izradi za ciljane izmjene i dopune plana također vezane na IDGUP i UPU Babin kuk odnosno UPU Radeljević-Libertas.

Svi planovi u izradi trebaju se uskladiti s PPŽ iz 2019. / 2020. godine.

GRAD/općina	NAZIV PLANA – Odluka o izradi	BROJ GLASILA	NAZIV GLASILA
DUBROVNIK	ID PPUG Dubrovnika – Belveder	2016-11	SG Grada Dubrovnika
	ID PPUG Dubrovnika	2021-05	SG Grada Dubrovnika
	ID PPUG Dubrovnika (ciljane – UPU Babin kuk)	2021-16	
	ID PPUG Dubrovnika (ciljane – UPU Radeljević-Libertas)	2021-16	
KORČULA	ID PPUG Korčula	2020-08	SG Grada Korčule
PLOČE	ID PPUG Ploče (ograničene)	2018-02	SG Grada Ploče
	ID PPUG Ploče (ciljane)	2018-05	SG Grada Ploče
DUBROVAČKO PRIMORJE	ID PPUO Dubrovačko primorje	2021-04	SG DNŽ
JANJINA	ID PPUO Janjina	2021-06	SG DNŽ
KONAVLE	ID PPUO Konavle	2017-05	SG Općine Konavle
	ID PPUO Konavle	2019-07	SG Općine Konavle
	ID PPUO Konavle (ciljane)	2020-01	SG Općine Konavle
	ID PPUO Konavle (ciljane)	2020-13	SG Općine Konavle
LASTOVO	ID PPUO Lastovo III.	2016-02	SG Općine Lastovo
LUMBARDA	ID PPUO Lumbarda	2021-02	SG Općine Lumbarda
OREBIĆ	ID PPUO Orebić	2020-12	SG Općine Orebić
SMOKVICA	ID PPUO Smokvica	2018-12	SG Općine Smokvica
STON	ID PPUO Ston	2020-01	SG DNŽ
VELA LUKA	ID PPUO Vela Luka	2021-02	SG Općine Vela Luka
	ID PPUO Vela Luka (ispravak)	2021-03	SG Općine Vela Luka
ŽUPA DUBROVAČKA	ID PPUO Župa dubrovačka	2018-10	SG Općine Župa dubrovačka

Tablica 122. PPUO/G u izradi
Izvor: ZZPUDNŽ

III.1.2.4. Generalni urbanistički plan Dubrovnika

Krajem 2021. godine u izradi je bilo 4 ID GUP-a i to za obuhvat DPU-a Belveder iz 2016., međutim na samom donošenju plana na Gradskom vijeću povučena je navedena točka te donošenje plana nije okončano. Godine 2021. započete su cjelovite Izmjene i dopune PPUG Dubrovnika, povezane s implementacijom Konzervatorske podloge MKIM izrađene u međuvremenu, te usklađenje s PPDNŽ iz 2019. Međutim izrada plana nije započela u 2021. godini, a u međuvremenu su donesene još dvije Odluke o izradi za ciljane izmjene i dopune plana vezane na ID UPU Babin kuk i UPU Radeljević-Libertas.

Tablica 123. GUP-ovi u izradi
Izvor: ZZPUDNŽ

GRAD/općina	NAZIV PLANA – Odluka o izradi	BROJ GLASILA	NAZIV GLASILA
DUBROVNIK	ID GUP Dubrovnika – Belveder	2016-11	SG Grada Dubrovnika
	ID GUP Dubrovnika	2021-05	SG Grada Dubrovnika
	ID GUP Dubrovnika (cilijane – ID UPU Babin kuk)	2021-16	SG Grada Dubrovnika
	ID GUP Dubrovnika (cilijane – ID UPU Radeljević-Libertas)	2021-16	SG Grada Dubrovnika

III.1.2.5. Urbanistički planovi uređenja

Krajem 2021. godine u izradi je bilo 15 Urbanističkih planova uređenja, i 10 ID UPU-ova. Odluke o izradi za UPU Kamp Orašac-Konjevaca je zastarjela. Najaktivniji u izradi UPU-ova su Grad Metković i Dubrovnik te Općina Mljet.

Tablica 124. UPU-ovi u izradi
Izvor: ZZPUDNŽ

GRAD/općina	NAZIV PLANA – Odluka o izradi	BROJ GLASILA	NAZIV GLASILA
DUBROVNIK	UPU Kamp Orašac – Konjevaca	2015-11	SG Grada Dubrovnika
	UPU Koločep	2019-11	SG Grada Dubrovnika
	UPU naselja Suđurađ	2018-23	SG Grada Dubrovnika
	UPU Sv. Jakov	2018-23	SG Grada Dubrovnika
	ID UPU Babin kuk	2021-16	SG Grada Dubrovnika
	ID UPU Radeljević	2021-16	SG Grada Dubrovnika
	UPU stambenog naselja za branitelje na Nuncijati	2013-13	SG Grada Dubrovnika
PLOČE	UPU Ploče	-	SG Grada Ploče
	UPU Industrijsko-poslovne zone Vranjak 2	2018-10	SG Grada Ploče
	UPU zona T3 Ušće	2018-05	SG Grada Ploče
METKOVIĆ	UPU Pržine 2	2020-02	Neretvanski glasnik
	UPU PZ Meterizi	2021-02	Neretvanski glasnik
	UPU dijela naselja Vid	2021-04	Neretvanski glasnik
	UPU Gradsko groblje Sv. Ivana Nepomuka	2021-07	Neretvanski glasnik
	UPU PZ Dubravica	2021-07 2021-08	Neretvanski glasnik Neretvanski glasnik
BLATO	ID UPU Bristva-Prigradica-Žukova	2012-01	SG Općine Blato
KONAVLE	ID UPU Zračna luka	2020-01	SG Općine Konavle
MLJET	UPU naselja Kozarica	2009-04	SG Općine Mljet
	ID UPU naselja Sapunara	2021-09	SG Općine Mljet
	ID UPU dijela naselja Babino Polje – Uvala Sutmiholjska 2	2021-02	SG Općine Mljet
	UPU GZ Žukovac	2021-02	SG Općine Mljet
OREBIĆ	ID UPU Bili dvori	2013-13	SG Općine Orebić
SLIVNO	ID UPU naselja Blace	2020-06	OG Općine Slivno
VELA LUKA	UPU TZ Gradina i naselja Gradina	2017-09	SG Općine Vela Luka
	UPU TZ Plitvine u Veloj Luci	2017-09	SG Općine Vela Luka
	CID UPU PZ Vela Luka	2021-02	SG Općine Vela Luka
ŽUPA DUBROVAČKA	ID UPU Srebreno II	2020-15	SG Općine Župa dubrovačka

III.1.2.6. Detaljni planovi uređenja

Godine 2021. godine po evidenciji na web stranici Zavoda u izradi su bila 3 DPU-a. Odluke o izradi DPU Tamarić i DPU Put od Bosanke su zastarjele.

Detaljni planovi uređenja su u stvari Urbanistički planovi uređenja.

GRAD/općina	NAZIV PLANA – Odluka o izradi	BROJ GLASILA	NAZIV GLASILA
DUBROVNIK	DPU put od Bosanke	?	SG Grada Dubrovnika
	DPU Tamarić 2.23	2010-09	SG Grada Dubrovnika
	DPU Športsko-rekreacijskog parka Gospino polje	2021-22	SG Grada Dubrovnika
OPUZEN	DPU područja Burčina	2012-04	SG Grada Opuzena
	ID DPU II. Faze PZ Opuzen	2021-04	SG Grada Opuzena

Tablica 125. DPU-ovi u izradi ID
Izvor: ZZPUDNŽ

PODRUČJE	BROJ DONESENIH PP						BROJ DONESENIH IDPP						UKUPNO DONESENI	BROJ PP U IZRADI						DONESENI / IZRADI
	PPŽ	PPPO	PPPUG/O	GUP	UPU	DPU	PPŽ	PPPO	PPPUG/O	GUP	UPU	DPU		PPŽ	PPPO	PPPUG/O	GUP	UPU	DPU	
RH		1											1		1					1/1
DNŽ	1						9*						10							10/0
GRADOVI																				
Dubrovnik			1	1	13	5			6	6	3	1	36			3	3	6		36/12
Korčula			1	1	8				4	3	1		18			1				18/1
Ploče			1		2				4				7			2		2		7/4
Metković			1			2			2			2	7					5		7/5
Opuzen			1			3			3			2	9						1	9/1
OPĆINE																				
Blato			1		8				7		3		19					1		19/1
Dubr. primorje			1		3	1			3		3		11			1				11/1
Janjina			1						3				4			1				4/1
Konavle			1		7				2		4		14			3		1		14/4
Kula Norinska			1		2				2		1		6							6/0
Lastovo			1		5	1			2				9			1				9/1
Lumbarda			1		2				4				7			1				7/1
Mljet			1		5				5		4		15					1		15/1
Orebić			1		7				3		3		14			1		1		14/2
Pojezerje			1		1								2							2/0
Slivno			1		3				7		3		14							14/0
Smokvica			1		1								2			1				2/1
Ston			1		2				3				6			1				6/1
Trpanj			1						1				2							2/0
Vela Luka			1		1	1			3				6			1		3		6/4
Zažablje			1						1				2							2/0
Župa dubrov.			1		9	1			3		4	2	20			1		1		20/2
UKUPNO DNŽ	1	1	22	2	79	14	9*	0	68	9	29	7	241		1	18	3	21	1	241/44
	119						122							44						
	285																			

Tablica 126. Pokrivenost prostornim planovima područja DNŽ do kraja 2021.

Izvor: ZZPUDNŽ.

Napomene: * Presuda Visokog upravnog suda RH Br: Usov-96/2012-8 od 28.11.2014., "Narodne novine", br. 10/15. od 28.1.2015.

U ukupnom broju planova pobrojani su i Usklađenja s uredbom, Usklađenja sa Zakonom te dopune dok ispravci greške i pročišćeni tekstovi nisu pobrojani.

III.1.2.7. Ocjena stanja prostorno-planske dokumentacije

Iz Registra prostornih planova na dan 31. 12. 2021. godine može se iščitati da su se prostorni planovi uređenja Gradova/Općina (22 plana) najviše mijenjali, ukupno 68 izmjena i dopuna, a započeta je izrada 18 novih izmjena i dopuna. Prosječno su JLS mijenjale svoj PPUG/O 3 puta, a samo 2 Općine nisu do kraja 2021. godine mijenjale svoj PPUO i to Općine Pojezerje i Smokvica.

Prostornih planova nižeg reda (GUP, UPU i DPU) je doneseno ukupno 95, te njihovih izmjena i dopuna 45, a započeta je izrada 24 nove izmjene i dopune od kojih je samo nekolicina stvarno u izradi.

Samo 2 JLS na svom području nemaju izrađen niti jedan UPU/DPU i to Općine Janjina, Trpanj i Zažablje.

Najaktivnije JLS u izradi planova su Grad Dubrovnik s 36 izrađenih planova uključivo izmjene i dopune i 12 izmjena i dopuna koje su u tijeku izrade, potom slijedi Općina Župa dubrovačka s 20 izrađenih planova i 2 izmjene i dopune u postupku izrade, te Općina Blato s 19 izrađenih planova/izmjena i dopuna i 1 izmjena i dopuna u izradi.

Najmanje izrađenih planova imaju Trpanj (2), Pojezerje (2) i Zažablje (2).

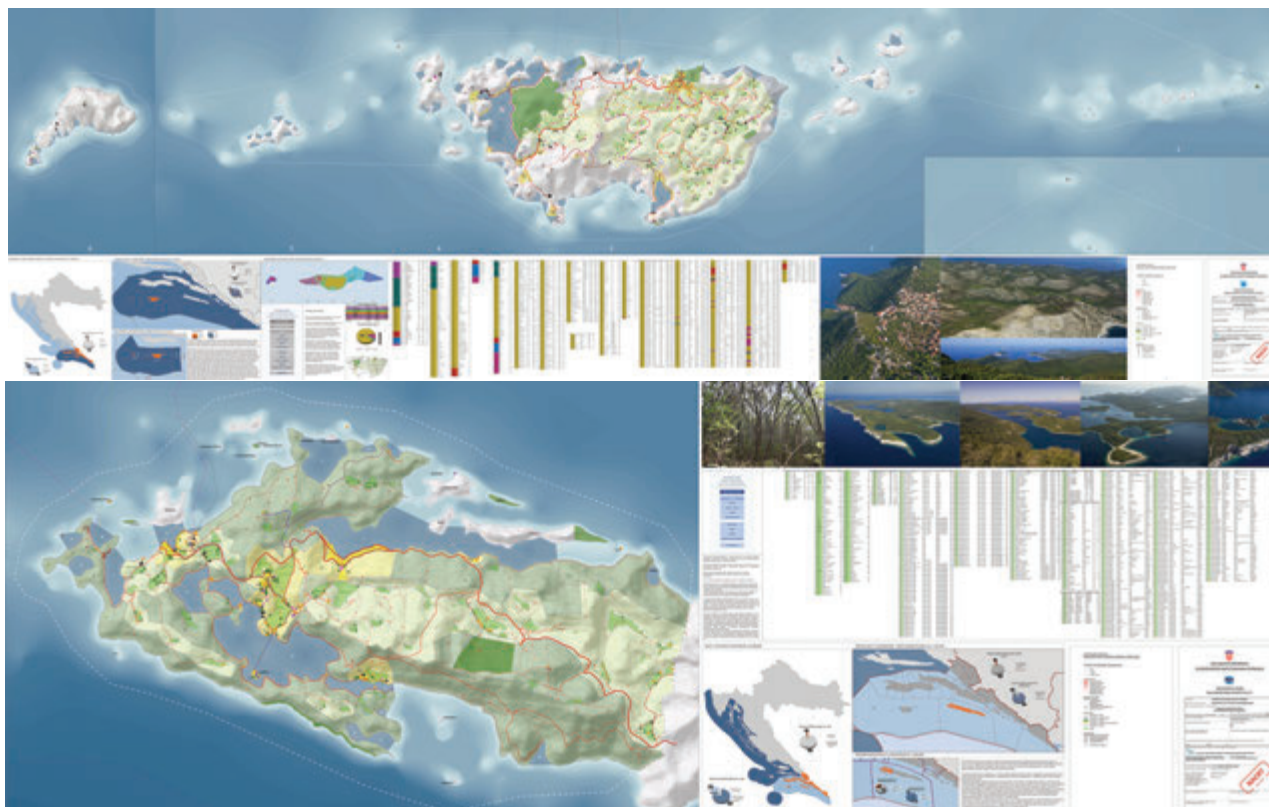
Na kraju 2021. godine tj. do kraja razdoblja za koje se ovo Izvješće radi, izrađeno je osnovnih planova i njihovih izmjena i dopuna 241: 1 PPŽ i 9 IDPPŽ-a, 1 PPPPO, 22 PPUG/OO i 68 ID PPUG/O, 2 GUP-a i 9 ID GUP-a, 79 UPU-a i 29 ID UPU-ova, 14 DPU-a i 7 IDDPU, sve zajedno 241 plan.

Započete su ID 44 prostorna plana i to 1 PPPPO, 18 IDPPUO, 3 ID GUP-a, 21 IDUPU i 1 IDDPU, sveukupno 44 plana.

U ovom su izvještajnom razdoblju izrađivači planova počeli koristiti službenu kartografsku projekciju HTRS96/TM u izradi grafičkog dijela plana.

Najviše prostornih planova izrađeno je u otočnom dijelu Županije što ne čudi jer je na otocima zastupljeno 11 JLS, međutim dubrovačko priobalje ima najviše izrađenih planova u odnosu na broj JLS. Naime samo 4 JLS imaju 81 plan s obzirom da Grad Dubrovnik prednjači u broju izrađenih planova.

Slika 66. Kartografski prikazi kataloga Stručno analitičkih podloga za potrebe izrade Prostornih planova PP Lastovsko otočje i NP Mljet
Izvor: ZZPUDNŽ

III.1.3. Izvješća o stanju u prostoru

Iako je obveza izrade izvješća propisana ZPU-om, veliki broj JLS s područja Županije, zaključno s 2021. godinom, nisu imale izrađena izvješća o stanju u prostoru za proteklo četverogodišnje razdoblje. Pregledom usvojenih izvješća o stanju u prostoru JLS je vidljivo da JLS nisu pravovremeno izrađivale izvješća o stanju u prostoru. Razlog se može pronaći dijelom u nepoznavanju zakonom propisanih obveza, a dijelom u nedostatnim financijskim sredstvima. Naime, JLS su prisiljene taj posao povjeriti drugoj pravnoj osobi jer same nemaju zaposlene stručne osobe koje mogu izraditi izvješće o stanju u prostoru. Redovitost izrade izvješća o stanju u prostoru bitna je jer njime JLS mogu unaprijediti svoje prostorne planove i ostale dokumente od utjecaja na prostor te na taj način kvalitetnije gospodariti prostorom.

GRAD/općina	Izvješće	BROJ GLASILA	NAZIV GLASILA
DNŽ	Izvješće o stanju u prostoru DNŽ do 1997. i Program mjera za unapređenje stanja u prostoru DNŽ 1997. – 1999.	1997-01	SG DNŽ
	Izvješće o stanju u prostoru DNŽ 1997.-1999. i Program mjera za unapređenje stanja u prostoru DNŽ 1999. – 2001.	2000-03	SG DNŽ
	Izvješće o stanju u prostoru DNŽ do 2005. i Program mjera za unapređenje stanja u prostoru DNŽ 2005. – 2009.	2005-09	SG DNŽ
	Izvješće o stanju u prostoru DNŽ 2005. – 2009.	-	nije doneseno

Tablica 127. Pregled donesenih izvješća o stanju u prostoru DNŽ
Izvor: ZZPUDNŽ

III.1.3.1. Pregled izvješća o stanju u prostoru za područje DNŽ

Za područje DNŽ do sada su donesena tri dokumenta praćenja stanja u prostoru:

Za prostor Dubrovačko-neretvanske županije posljednje usvojeno i objavljeno izvješće je Izvješće o stanju u prostoru za razdoblje do 2005. godine i Program mjera za unapređenje stanja u prostoru DNŽ 2005. – 2009., koje je izradio Županijski zavod za prostorno uređenje, a prihvatila Županijska skupština Dubrovačko-neretvanske županije 2005. godine. Izvješće je objavljeno u „Službenom glasniku DNŽ”, broj 09/05, 21. studenog 2005. Izvješće o stanju u prostoru Dubrovačko-neretvanske županije za period 2005. do 2009. godine je izrađeno, ali nije doneseno na Skupštini.

S obzirom da se već jedno izvješće nije donijelo na skupštini, a da su u međuvremenu započete svobuhvatne IDPPDNŽ (2014.) za kojeg su izrađene opsežne pripreme, naime izrađeno je niz studija i analiza, novo izvješće je bilo u izradi i kontinuirano je dopunjavano, a kada su donesene ciljne ID PPŽ 2020. godine pristupilo se finalizaciji. Jedan od razloga ne donošenja Izvješća je i taj što se htjela sagledati potreba za urbanom sanacijom na području DNŽ koja je bila moguća tek nakon učitavanja svih izdanih rješenja o izvedenom stanju, a koji nisu bili uneseni u ISPU. Naime od 2011. do 2015. nije bilo obveze unošenja geolokatora prilikom izdavanja Rješenja o izvedenom stanju. Geolokatori u tom nedostajućem razdoblju su djelimično uneseni, međutim to se pokazalo nepotpunim podatkom budući su to samo objekti koji su dobili rješenja o legalizaciji. Naime ne može se prostorno utvrditi evidencija svih podnesenih zahtjeva što bi bio pravi pokazatelj slike nelegalno izgrađenih objekata u prostoru. Činjenica je da su mnogi zahtjevi odbijeni, a mnogi još čekaju na rješavanje

III.1.3.2. Pregled izvješća o stanju u prostoru za područje JLS

Ukupno je izrađeno 67 izvješća za općine i gradove u DNŽ od 1995. do 2021. godine, međutim samo 4 izvješća su novija i to za Grad Dubrovnik za razdoblje 2014. - 2018. i Grad Korčulu 2015. - 2018. donesena 2020. te za Grad Metković 2013. - 2020. i Općinu Dubrovačko Primorje 2016. - 2020. doneseno 2021.

Svaka JLS izradila je bar jedno izvješće, a prednjači Dubrovnik koji ga redovito izrađuje.

Navedeno znači da samo 4 JLS imaju odgovarajuće izvješće, a 18 JLS mora pristupiti izradi novog izvješća.

Odgovornost nadležnih službi u slučaju nedonošenja i neobjavljivanja dokumenata praćenja stanja u prostoru nije propisana, pa se zakonski rokovi u većini slučajeva ni ne poštuju.

GRAD/općina	Izvješće	BROJ GLASILA	NAZIV GLASILA
DUBROVNIK	Izvješće o stanju u prostoru Grada Dubrovnika i Program mjera za unapređenje stanja u prostoru	1996-01	SG Grada Dubrovnika
	Izvješće o stanju u prostoru Grada Dubrovnika i Program mjera za unapređenje stanja u prostoru	2000-07	SG Grada Dubrovnika
	Izvješće o stanju u prostoru GD za razdoblje 2000-2002. i Program mjera za unapređenje stanja u prostoru GD za razdoblje 2003.-2005.	2003-06	SG Grada Dubrovnika
	Izvješće o stanju u prostoru GD za razdoblje 2003.-2005. i Program mjera za unapređenje stanja u prostoru GD za razdoblje 2005.-2009.	2005-11	SG Grada Dubrovnika
	Dopuna Izvješća o stanju u prostoru GD za razdoblje 2003.-2005. i Programa mjera za unapređenje stanja u prostoru GD za razdoblje 2005.-2009..	2007-03	SG Grada Dubrovnika
	Izvješće o stanju u prostoru GD za razdoblje 2005.-2009.	2010-04	SG Grada Dubrovnika
	Izvješće o stanju u prostoru GD za razdoblje 2014.-2018.	2020-10	SG Grada Dubrovnika
KORČULA	Izvješće o stanju u prostoru Grada Korčule i Program mjera za unapređenje stanja u prostoru	1997-03	SG Grada Korčule
	Izvješće o stanju u prostoru Grada Korčule i Program mjera za unapređenje stanja u prostoru	2001-04	SG Grada Korčule
	Izvješće o stanju u prostoru Grada Korčule 2015.-2018.	2020-03	SG Grada Korčule
PLOČE	Izvješće o stanju u prostoru Grada Ploča 1997-1978 i Program mjera za unapređenje stanja u prostoru 1997-1999.	1997-01	SG Grada Ploča
	Izvješće o stanju u prostoru Grada Ploča u razdoblju 1999-2001. godine i Program mjera za unapređenje stanja u prostoru za razdoblje 2002.-2003.	2002-05	SG Grada Ploča
	Izvješće o stanju u prostoru Grada Ploča za razdoblje 2002-2006.	2007-08	SG Grada Ploča
	Izvješće o stanju u prostoru Grada Ploča 2011.-2015.	2015-06	SG Grada Ploča
METKOVIĆ	Izvješće o stanju u prostoru Grada Metkovića i Program mjera za unapređenje stanja u prostoru	1996-03	Neretvanski glasnik
	Izvješće o stanju u prostoru Grada Metkovića i Program mjera za unapređenje stanja u prostoru	1999-02	Neretvanski glasnik
	Izvješće o stanju u prostoru Grada Metkovića i Program mjera za unapređenje stanja u prostoru 2005-2009.	2005-06	Neretvanski glasnik
	Izvješće o stanju u prostoru Grada Metkovića do 2013.	2013-01	Neretvanski glasnik
	Izvješće o stanju u prostoru Grada Metkovića 2013.-2020.	2021-01	Neretvanski glasnik
OPUZEN	Izvješće o stanju u prostoru Grada Opuzena i Program mjera za unapređenje stanja u prostoru	1996-04	Neretvanski glasnik
	Izvješće o stanju u prostoru Grada Opuzena i Program mjera za unapređenje stanja u prostoru	2002-04	Neretvanski glasnik
	Izvješće o stanju u prostoru Grada Opuzena 2005. i Program mjera za unapređenje stanja u prostoru za period 2005.-2009. g	2006-04	Neretvanski glasnik
	Izvješće o stanju u prostoru Grada Opuzena 2012.	2012-04	SG Grada Opuzena
BLATO	Izvješće o stanju u prostoru Općine Blato i Program mjera za unapređenje stanja u prostoru	1997-01 2005-04	SG Općine Blato
	Izvješće o stanju u prostoru Općine Blato i Program mjera za unapređenje stanja u prostoru	2005-08	SG Općine Blato
	Izvješće o stanju u prostoru Općine Blato do 2014.	2015-01	SG Općine Blato
DUBROVAČKO PRIMORJE	Izvješće o stanju u prostoru Općine Dubrovačko primorje 1998. i Program mjera za unapređenje stanja u prostoru za period 1998.-2000. g	1999-01	SG DNŽ
	Izmjene i dopune Izvješća o stanju u prostoru Općine Dubrovačko primorje 1998. i Programa mjera za unapređenje stanja u prostoru za period 1998.-2000. (2004.-2006.	2004-06	SG DNŽ
	Izvješće o stanju u prostoru Općine DP za razdoblje 2011.-2015.	2015-12	SG DNŽ
	Izvješće o stanju u prostoru Općine Dubrovačko primorje 2016.-2020.	2021-05	SG DNŽ
JANJINA	Izrađeno u sklopu Izvješća o stanju u prostoru i Programa. mjera za unapređenje stanja u prostoru Općine Orebić	1996-02	SG Općine Orebić
	Izvješće o stanju u prostoru Općine Janjina i Program mjera za unapređenje stanja u prostoru	2001-04	SG DNŽ
KONAVLE	Izvješće o stanju u prostoru Općine Konavle i Program mjera za unapređenje stanja u prostoru za period 2000.-2002. g	2003-03	SG Općine Konavle
	Izvješće o stanju u prostoru Općine Konavle 2008.-2012.	2012-10	SG Općine Konavle

KULA NORINSKA	Izvješće o stanju u prostoru Općine Kula Norinska i Program mjera za unapređenje stanja u prostoru za period	2001-05	Neretvanski glasnik
LASTOVO	Izvješće o stanju u prostoru Općine Lastovo i Program mjera za unapređenje stanja u prostoru za (Zavod)	1995-03	SG Općine Lastovo
	Izvješće o stanju u prostoru Općine Lastovo i Program mjera za unapređenje stanja u prostoru	2003-02	SG Općine Lastovo
LUMBARDA	Izvješće o stanju u prostoru Općine Lumbarda i Program mjera za unapređenje stanja u prostoru za period	1999-05	SG DNŽ
	Izvješće o stanju u prostoru Općine Lumbarda 2010.-2013.	2015-03	SG Općine Lumbarda
MLJET	Izvješće o stanju u prostoru Općine Mljet i Program mjera za unapređenje stanja u prostoru	1998-01 2000-03	SG Općine Mljet
	Izvješće o stanju u prostoru Općine Mljet i Program mjera za unapređenje stanja u prostoru	2004-01	SG Općine Mljet
	Izvješće o stanju u prostoru Općine Mljet i Program mjera za unapređenje stanja u prostoru	2007-04	SG Općine Mljet
	Izvješće o stanju u prostoru Općine Mljet 2010. – 2013.	2014-03	SG Općine Mljet
OREBIĆ	Izvješće o stanju u prostoru Općine Orebić i Program mjera za unapređenje stanja u prostoru	1996-02	SG Općine Orebić
	Izvješće o stanju u prostoru Općine Orebić i Program mjera za unapređenje stanja u prostoru	1999-08	SG Općine Orebić
	Izvješće o stanju u prostoru Općine Orebić 2010. – 2013.	2014-18	SG Općine Orebić
POJEZERJE	Izvješće o stanju u prostoru" (razdoblje do 1997.) i "Program mjera za unapređenje stanja u prostoru " (razdoblje 1997/1999)	1999-02	Neretvanski glasnik
	Izvješće o stanju u prostoru Općine Pojezerje, razdoblje do 2007. i Program mjera za unapređenje stanja u prostoru za razdoblje 2007/2011.godine	2007-03	Neretvanski glasnik
SLIVNO	Izvješće o stanju u prostoru Općine Slivno i Program mjera za unapređenje stanja u prostoru	1995-03	Neretvanski glasnik
	Izmjena Izvješća o stanju u prostoru Općine Slivno i Programa mjera za unapređenje stanja u prostoru	1997-03	Neretvanski glasnik
	Izmjena Izvješća o stanju u prostoru Općine Slivno i Programa mjera za unapređenje stanja u prostoru	2004-05	Neretvanski glasnik
SMOKVICA	Izvješće o stanju u prostoru Općine Smokvica i Program mjera za unapređenje stanja u prostoru	1999-10	SG Općine Smokvica
	Izvješće o stanju u prostoru Općine Smokvica i Program mjera za unapređenje stanja u prostoru	2004-23	SG Općine Smokvica
STON	Izvješće o stanju u prostoru Općine Ston u razdoblje od 1996.-1999.g. i Program mjera za unapređenje stanja u prostoru za razdoblje 1999.-2001.	1999-08	SG DNŽ
	Izvješće o stanju u prostoru Općine Ston 2014. – 2018.	2019-01	SG DNŽ
TRPANJ	Izrađeno u sklopu Izvješća o stanju u prostoru i Programa. mjera za unapređenje stanja u prostoru Općine Orebić	1996-02	SG Općine Orebić
	Izvješće o stanju u prostoru Općine Trpanj 1999.g. i Program mjera za unapređenje stanja u prostoru	1999-02	SG DNŽ
	Izvješće o stanju u prostoru Općine Trpanj 2010.-2013.	2015-10	SG DNŽ
VELA LUKA	Izvješće o stanju u prostoru Općine Vela Luka i Program mjera za unapređenje stanja u prostoru	1995-04	SG Općine Vela Luka
	Izvješće o stanju u prostoru Općine Vela Luka 1998-2000.g. i Program mjera za unapređenje stanja u prostoru 2001.-2003. (Zavod)	2000-06 2003-05	SG Općine Vela Luka
	Izvješće o stanju u prostoru Općine Vela Luka 2012.	2012-06	SG Općine Vela Luka
ZAŽABLJE	Izvješće o stanju u prostoru Općine Zažablje i Program mjera za unapređenje stanja u prostoru	2006-05	Neretvanski glasnik
ŽUPA DUBROVAČKA	Izrađeno u sklopu Izvješća o stanju u prostoru i Programa. mjera za unapređenje stanja u prostoru Grada Dubrovnika	1996-01	SG Grada Dubrovnika
	Izvješće o stanju u prostoru Općine Župa dubrovačka 1999.g. i Program mjera za unapređenje stanja u prostoru	1998-07	SG DNŽ
	Izvješće o stanju u prostoru Općine Župa dubrovačka 1999.g. i Program mjera za unapređenje stanja u prostoru za razdoblje 2006-2010.	2007-03	SG Općine Župa dubrovačka
	Izvješće o o stanju u prostoru Općine Župa dubrovačka 2012.	2012-09	SG Općine Župa dubrovačka
	Izvješće o stanju u prostoru Općine Župa dubrovačka 2012.-2016.	2017-18	SG Općine Župa dubrovačka

Tablica 128. Pregled donesenih izvješća po Općinama i Gradovima u DNŽ
Izvor: ZZPUDNŽ

III.2. PROVEDBA DOKUMENATA PROSTORNOG UREĐENJA

III.2.1. Izdavanje dokumenata prostornog uređenja i gradnje

Provedba dokumenata prostornog uređenja od presudnog je značenja za uspjeh djelatnosti prostornog uređenja. Ona omogućuje ostvarenje pojedinih građevina i zahvata u prostoru, a o stanju provedbe planova ovisi potreba izmjene prostornih planova i smjer daljnjeg planiranja prostora.

Tijekom proteklog razdoblja promijenjen je temeljni zakon koji regulira prostorno uređenje i gradnju. Do kraja 2013. godine na snazi je bio Zakon o prostornom uređenju i gradnji, a od 1. siječnja 2014. u primjeni je Zakon o prostornom uređenju (NN br. 153/13., 65/17., 114/18. i 39/19.) i Zakon o gradnji (NN br. 153/13., 20/17., 39/19. i 125/19.).

Temeljem novih propisa, akti za provedbu prostornih planova su:

- lokacijska dozvola,
- dozvola za promjenu namjene i uporabu građevine,
- rješenje o utvrđivanju građevne čestice
- potvrda parcelacijskog elaborata.

Akti za građenje i uporabu su

- građevinska dozvola i
- uporabna dozvola.

U DNŽ za provedbu prostornih planova zadužen je Upravni odjel za prostorno uređenje i gradnju s 5 ispostava za cijelo područje Županije, osim Grada Dubrovnika za koje područje je zadužen Upravni odjel za izdavanje i provedbu dokumenata prostornog uređenja i gradnje Grada Dubrovnika.

Upravni odjel za prostorno uređenje i gradnju DNŽ obavlja poslove u Dubrovniku za područje općina Župa dubrovačka, Dubrovačko primorje i Mljet, a po potrebi i za područja ispostava u slučaju veće složenosti poslova i opterećenosti pojedinih ustrojstvenih jedinica. Izvan sjedišta Odjela djeluju ispostave kao unutarnje ustrojstvene jedinice odjela, i to:

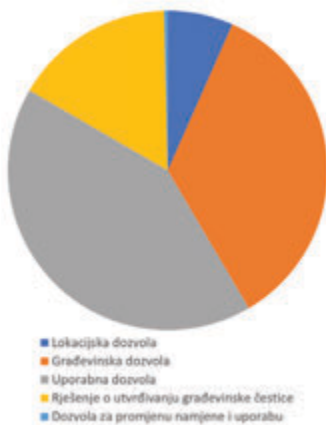
1. Ispostava u Grudi za područje općine Konavle,
2. Ispostava u Korčuli za područje grada Korčule i općina Orebić, Trpanj i Lumbarda,
3. Ispostava u Veloj Luci za područje općina Vela Luka, Smokvica, Blato i Lastovo,
4. Ispostava u Metkoviću za područje gradova Metkovića i Opuzena i općina Kula Norinska, Slivno, Pojezerje i Zažablje te
5. Ispostava u Pločama za područje grada Ploče, te općina Ston i Janjina.

U izvještajnom je razdoblju nastavljena provedba prostornih planova izdavanjem lokacijske dozvole, dozvole za promjenu namjene i uporabu građevine, rješenja o utvrđivanju građevne čestice, potvrde parcelacijskog elaborata. Izdavani su i akti za građenje: građevinske dozvole, uporabne dozvole, potvrde samostalnih uporabnih cjelina te velik broj različitih uvjerenja i obavijesti, lokacijskih informacija i ostalih akata te rješenja o izvedenom stanju kojima se ozakonjuju nezakonito izgrađene zgrade.

Tijekom proteklog četverogodišnjeg razdoblja u Upravnom odjelu za prostorno uređenje i gradnju u obradi je bilo ukupno 12.120 predmeta iz područja prostornog uređenja i gradnje. Riješeno je 11.970 predmeta, što je gotovo 98,8 %.

U travnju 2019. godine stupile su na snagu izmjene i dopune *Zakona o prostornom uređenju* te izmjene i dopune *Zakona o gradnji* radi unaprjeđenja sustava izdavanja dozvola za gradnju. Osnovne promjene koje donose novi zakoni su ograničavanje rokova javnopravnim tijelima za izdavanje posebnih uvjeta i potvrda na glavni projekt čime je značajno smanjeno trajanje postupka. Postupak se provodi u elektroničkom sustavu e-dozvole MPGL.

Upravni odjel za prostorno uređenje i gradnju DNŽ započeo je radom u informatičkom sustavu e-dozvole 1.1.2015., ali je sustav zaživio tek 2019. godine, uvođenjem digitalnog potpisa.

Grafikon 25.: Sveukupni broj izdanih akata po kategorijama u promatranom razdoblju
Izvor: DNŽ

Tablica 129. Akti za gradnju izdani u DNŽ od 2018.-2021.
Izvor: DNŽ

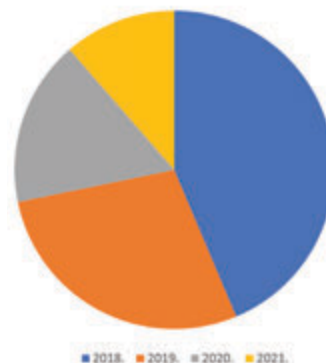
	2018.	2019.	2020.	2021.
Lokacijska dozvola	72	71	82	94
Građevinska dozvola	365	367	476	472
Uporabna dozvola	507	580	462	464
Ješenje o utvrđivanju građevinske čestice	180	240	209	154
Dozvola za promjenu namjene i uporabu	5	3	3	7
Ukupno	1129	1261	1232	1190

III.2.2. Legalizacija bespravno sagrađenih objekata

Sukladno Zakonu o postupanju s nezakonito izgrađenim zgradama (NN 86/12., 143/13, 65/17., 14/19.), zahtjeve za izdavanje rješenja o ozakonjenju zgrada moglo se podnositi do 30. lipnja 2018. godine odnosno do 30. lipnja 2018. do kada je bio zakonski rok za podnošenje zahtjeva.

	Zaprimljeni zahtjevi do 30.6.2013.		Zaprimljeni zahtjevi od 15.07.2017. do 30.06.2018.		Zaprimljeni zahtjevi do 30.6.2018.		Zaprimljeni zahtjevi do 30.06.2018
	DNŽ ostalo	GD	DNŽ ostalo	GD	DNŽ ostalo	GD	DNŽ ukupno
Zaprimljeni	17.989	5.440	1.846	935	19.835	6.375	26.210
Izuzeti	0	0	0	0	0	0	0
Riješeno	10.994	5.440	251	749	11.245	6.189	17.434
%	61,12	100	13,60	80,11	57	97	66,51

Tablica 130. Pregled stanja riješenih izuzetih zahtjeva za ozakonjenje – stanje na dan 25.06.2019. Izvor: AZONIZ

Prema podacima Agencije za ozakonjenje nezakonito izgrađenih zgrada MPGJ koja je prestala radom 1. srpnja 2019. tj. prema Pregledu stanja riješenih izuzetih zahtjeva za ozakonjenje – stanje na dan 25.06.2019.

Upravni odjel za prostorno uređenje i gradnju DNŽ zaprimio je ukupno 19.835* zahtjeva, a izdao je 11.245* rješenja o izvedenom stanju tj 57%, a Upravni odjel za izdavanje i provedbu dokumenata prostornog uređenja i gradnje Grada Dubrovnika zaprimio je 6.375 zahtjeva, a riješio je 6.189 zahtjeva tj. 97%.

Ukupno za cijelu DNŽ bilo je 26.210 zahtjeva, od kojih je riješeno 17.434 tj 66,5%. Prema podacima AZONIZA-a za područje DNŽ nisu izuzeti predmeti koji su rješavani u AZONIZ-u.

DNŽ	2018.	2019.	2020.	2021.
Rješenje o izvedenom stanju	1992	1282	770	519

Tablica 131. Broj izdanih rješenja o izvedenom stanju u DNŽ od 1. 1. 2018. do 31. 12. 2021. godine Izvor: DNŽ

Grafikon 25. Udio izdanih rješenja o izvedenom stanju u DNŽ po godinama Izvor: DNŽ

U Upravnom odjelu za prostorno uređenje i gradnju DNŽ od početka procesa legalizacije zaprimljeno 20.429 predmeta, a u izvještajnom razdoblju doneseno je 4.563 rješenja o izvedenom stanju (22 %).

III.3. INFORMACIJSKI SUSTAV PROSTORNOG UREĐENJA

III.3.1. Vođenje i upravljanje informacijskim sustavom prostornog uređenja DNŽ

Analizu izrade i provedbe dokumenata prostornog uređenja omogućuje dobro vođeni Informacijski sustav prostornog uređenja (u nastavku ISPU), koji je započeo 1995. godine razvojem geoinformacijskog sustava, a kasnije se nadograđivao temeljem Zakona o prostornom uređenju i gradnji (NN 76/07). Zakonom o prostornom uređenju (NN 153/13.) propisano je donošenje Uredbe o informacijskom sustavu prostornog uređenja (NN 115/15.) kojom su propisani struktura, sadržaj, način rada, oblik i elektronički standard ISPU-a, ovlasti i obveze u vođenju i upravljanju tim sustavom, te javnopravna tijela koja su prostorne i ostale podatke dužna učiniti dostupnima putem ISPU-a i na koji su način to dužna učiniti. ISPU DNŽ se sustavno usklađuje s Uredbom.

Poštujući navedene propise, u Zavodu za prostorno uređenje se trajno prikupljaju, obrađuju i usustavljaju podaci o prostornim planovima, elaborati prostornih planova, topografske i ortofoto karte različitih mjerila, katastarski planovi, podaci iz registra prostornih jedinica, adresni model, te sektorske strategije, planovi, studije i ostali dokumenti vezani za ovu djelatnost.

Vođenje ISPU-a na razini države u nadležnosti je MPGJ-a, ali je obveza Zavoda trajno održavati ažurnim Katalog metapodataka o prostornim planovima, tj. puniti e-Katalog i sloj s kartografskim podlogama i tablicama „Važeći planovi” za područje DNŽ. Podaci se preuzimaju iz županijskog ISPU-a koji se sastoji od više međusobno povezanih segmenata. Zavod je u proteklom razdoblju nastavio s aktivnostima na uspostavi, vođenju i održavanju Informacijskog sustava prostornog uređenja RH za područje DNŽ, kroz sljedeće aktivnosti:

- Obradom prostornih planova DNŽ za ISPU Republike Hrvatske,
- Objavom podataka na WEB GIS pregledniku prostornih planova DNŽ,
- Obradom prostornih planova za DPPP.

Obrada prostornih planova za ISPU Republike Hrvatske

Informacijski sustav prostornog uređenja (ISPU) je državni interoperabilni i multiplatformni sustav za unos, verifikaciju, javnu objavu i razmjenu prostornih podataka. Uspostavljen je s ciljem da se na jednom mjestu prikupe prostorni planovi svih razina kao i podaci o zahvatima u prostoru. Cilj je da ti podaci budu dostupni građanima i struci kako bi bili upoznati sa stanjem u prostoru te kako bi se ubrzali postupci izdavanja dozvola za gradnju. Zavod i Upravni odjel za prostorno uređenje i gradnju svaki u svom djelokrugu rada u pojedine eModule ISPU-a unosi i verificira podatke iz upravnih područja prostornog uređenja (ePlanovi, eKatalog, eBrownfield), gradnje (eDozvola, eArhiv, geolokator) i procjene nekretnina (eNekretnine). Uredba o ISPU-u opisuje načine razmjene, dostave i objave podataka, čime se sustav prostornog uređenja povezuje s nacionalnom infrastrukturom prostornih podataka (Zakon o Nacionalnoj infrastrukturi prostornih podataka, NN 56/13., 52/18. i 50/20.).

Za područje DNŽ, sukladno Zakonu Zavod održava i popunjava module ePlanovi, eKatalog i eBrownfield za područje cijele DNŽ, a Upravni odjel za prostorno uređenje i gradnju module eDozvola, eArhiv te eNekretnine kao i ISPU geo lokator za područje DNŽ izuzev Grada Dubrovnika.

Geoportal ISPU-a centralno je mjesto za prikaz i pregled javno dostupnih prostorno-planskih i drugih prostornih slojeva, podataka i informacija iz modula ISPU-a i drugih izvora te točka pristupa modulima ISPU-a. Sadrži alate za upravljanje prikazom (interaktivna karta), pretraživanje te ispis prikazanog sadržaja. Radi na web-sučelju, čime se za računala korisnika ne postavljaju posebni zahtjevi, osim stabilne i propusne internetske veze. Pristup geoportalu ISPU-a je u načelu javan, osim dijelovima modula koji služe za unos i/ili verifikaciju podataka i koji su dostupni ovlaštenim korisnicima iz državnih i javnih institucija u skladu s njihovim nadležnostima.

Objava prostornih planova na web gis pregledniku DNŽ

Web stranica Zavoda je registar dokumenata prostornog uređenja. Služi za prikupljanje, objavljivanje podataka i informacija o prostoru i osiguravanje uvjeta za pristup informacijama o prostoru kojima raspolaže.

Glavna stranica web portala sadrži module: Novosti, Prostorni planovi, Projekti, EU projekti, Literatura, Adresar JLS i O nama. Na web stranicama glavni sadržaj su važeći prostorni planovi svih jedinica lokalne samouprave koji imaju mogućnost pregleda i preuzimanja. Za planove u izradi navedena je faza izrade plana, a na stranici su i arhivski planovi bivših općina. Web portal www.zzpudnz.hr namijenjen je građanima, stručnjacima iz oblasti urbanizma i arhitekture, potencijalnim investitorima te pojedinim općinskim/gradskim/županijskim službama.

Geoportal Zavoda je u završnoj fazi realizacije i predstavljat će preglednik prostornih planova koji će korisnicima omogućiti pristup prostornim informacijama te brz i jednostavan pregled prostornih podataka vezanih za izabranu lokaciju, ortofoto, topografske karte u različitim mjerilima uz mogućnost preklapanja istih. Na Geoportalu će biti učitani svi planovi i karte svih važećih planova s područja DNŽ.

Obrada prostornih planova za DPPR

Na temelju zahtjeva Zavoda za prostorni razvoj i nadležnog Ministarstva, Zavod kontinuirano obrađuje prostorne planove s područja DNŽ i konvertira ih u GIS sučelje za potrebe izrade Državnog plana prostornog razvoja (DPPR). Ova aktivnost započela je 2015. godine, kad su obrađeni podaci iz Prostornog plana DNŽ te iz sva 22 prostorna plana uređenja. Aktivnost se nastavila i sljedećih godina, kad su u GIS uneseni podaci iz novo donesenih izmjena i dopuna prostornih planova. Podaci se, iz formata u kojem su izrađeni (AutoCad), implementiraju u GIS sustav, uz popunu zadanih atributnih tablica i drugih podataka potrebnih za izradu prostornog plana državne razine.

III.4. PROSTORNI PLANOWI U ODNOSU NA DRUGE DOKUMENTE KOJI UTJEČU NA PROSTOR

III.4.1. Dokumentacija relevantna za prostor DNŽ izrađena u proteklom razdoblju

Na temeljni dokument prostornog uređenja tj. Prostorni plan DNŽ, utječu svi razvojni i sektorski te programski dokumenti na razini RH, županije i pojedinih JLS-ova i svi međusobno moraju biti usklađeni. Svi ti dokumenti imaju naglašenu prostornu dimenziju i direktno utječu na postavke prostornih planova stoga moraju biti međusobno usklađeni. Svi dokumenti novije generacije imaju akcijske planove s konkretnim projektima koji svoje mjesto moraju naći u prostornom planu kako bi mogli dobiti lokacijsku ili građevinsku dozvolu što je uvjet za povlačenje sredstava iz EU fondova.

U proteklom razdoblju izrađeni su brojni strateški, razvojni i programski dokumenti.

Na državnoj razini:

- Izmjene i dopune Programa prostornog uređenja RH (NN 84/13.)
- Strategija prometnog razvoja RH 2017. – 2030 (NN 131/14.)
- Nacionalni strateški plan razvoja akvakulture 2014. – 2020., 2015.
- Program ruralnog razvoja Republike Hrvatske 2014. – 2020.
- Operativni program za pomorstvo i ribarstvo RH za programsko razdoblje 2014. – 2020.
- Plan upravljanja vodnim područjima za razdoblje 2016. – 2021. (NN 66/16.), koji sadrži i Plan upravljanja rizicima od poplava za razdoblje 2016. – 2021.
- Nacionalni plan razvoja luka od osobitoga (međunarodnoga) gospodarskog interesa za RH, 2017.
- Plan gospodarenja otpadom Republike Hrvatske za razdoblje 2017. – 2022. (NN 3/17.)
- Program mjera zaštite i upravljanja morskim okolišem i obalnim područjem, (NN 97/17.)
- Strategija prostornog razvoja Republike Hrvatske (NN 106/17.)
- Ažurirani Višegodišnji program gradnje regulacijskih i zaštitnih vodnih građevina i građevina za melioracije, 2018.
- Glavni provedbeni plan obrane od poplava, 2018.
- Strategija energetskog razvoja Republike Hrvatske do 2030. godine s pogledom na 2050. godinu (NN 25/20.)
- Strategija prilagodbe klimatskim promjenama u RH za razdoblje do 2040. s pogledom na 2070. (NN 46/20.)
- Nacionalna razvojna strategija 2030. (NN 13/21.)
- Nacionalni plan razvoja širokopojasnog pristupa u RH u razdoblju od 2021. do 2027. godine (NN 26/21.)
- Strategija niskougljičnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje do 2030. s pogledom do 2050. (NN 63/21.)
-

Na županijskoj razini:

- Strategija razvoja turizma Dubrovačko-neretvanske županije 2014.-2022., 2013.
- ICT (Informacijske i komunikacijske tehnologije) strategija Dubrovačko-neretvanske županije 2014. - 2020., 2014.
- Demografska studija DNŽ, 2016.
- Strategija razvoja ljudskih potencijala DNŽ 2016. - 2020.
- Glavni plan razvoja prometa FRJD (SG DNŽ 15/17.)
- Program zaštite okoliša Dubrovačko-neretvanske županije za razdoblje 2018. – 2021. (SG DNŽ 14/18.)
- Strategija izjednačavanja mogućnosti za osobe s invaliditetom na području Dubrovačko-neretvanske županije od 2019. do 2023., 2019.
- Prostorni plan DNŽ (SG DNŽ 6/03., 3/05.-uskl., 3/06.*, 7/10., 4/12.-isp., 9/13., 2/15.-uskl., 7/16., 2/19., 6/19.-proč.tekst, 03/20. i 12/20.-proč.tekst; *- Presuda Visokog upravnog suda RH Broj: Us0z-96/2012-8 od 28.11.2014., NN 10/15.)
- Akcijski plan energetske učinkovitosti Dubrovačko-neretvanske županije 2020. – 2022., 2020.
- Vanjski plan spašavanja Dubrovačko-neretvanske županije u slučaju nesreća koje uključuju opasne tvari za područje postrojenja Skladište za tekuće terete u Luci Ploče; Kanal Vlaška – Jadransko more operatera NTF – Naftni terminali federacije d.o.o., 2020.
- Vanjski plan spašavanja Dubrovačko-neretvanske županije u slučaju nesreća koje uključuju opasne tvari za područje postrojenja Terminal za dopremu, skladištenje i otpremu tekućih tereta u Luci Ploče I. Faza – grupa 100 i pripadajuća infrastruktura, II. Faza – grupa 200 i pripadajuća infrastruktura (Područje broj 21 i 22), VI., VII. i VIII. Faza i prekrajni lučki terminal tekućih tereta – brod skladište operatera ATT – Adriatic Tank Terminals d.o.o., 2020.
- Plan razvoja DNŽ do 2027., 2021.

- Provedbeni program Dubrovačko-neretvanske županije za razdoblje do 2025. godine, 2021.
- Plan razvoja luka nautičkog turizma u DNŽ, 2021.
- Operativni plan razvoja cikloturizma na području DNŽ, 2021.
- Strategija razvoja ljudskih potencijala DNŽ 2021. - 2027., 2021.
- Program poticanja razvoja malog i srednjeg poduzetništva u DNŽ 2022. - 2024. godine, 2021.

Zavod za prostorno uređenje sudjelovao je u izradi mnogih od gore navedenih dokumenata na način da je vodio izradu ili je sudjelovao u županijskim radnim ili partnerskim skupinama. Posebno se to odnosi na studije iz područja: demografije, zaštite, uređenja i korištenja voda, krajobraza i Županijske razvojne strategije.

EU projekti relevantni za prostor DNŽ izrađeni u proteklom razdoblju dobar su način analize prostora u svrhu dobivanja strateških dokumenata ili studija i smjernica za ugradnju u prostorne planove, posebno studija kojim se valoriziraju sveukupni krajolici, izrađuje smjernice za integralno upravljanje obalnim područjem, klimatske promjene, analizira stanje nautičkog turizma i slično.

Tablica 132. EU projekti relevantni za prostor DNŽ
Izvor: DNŽ

EU fond	NAZIV PLANA	GODINA	NAZIV ZAHVATA
IPA ADRIATIC	HOLISTIC	2013.-2016.	Procjena, prevencija i praćenje rizika od potresa strateških zgrada. Projekt je imao za cilj jačanje održivog zajedničko upravljanje prirodnim resursima kroz zaštitu od šumskih požara, a središnji cilj je bio zaštita vrijednih prirodnih resursa i poticanje prekogranične suradnje u područjima zaštite okoliša i održivog korištenja biomase. Pilot aktivnost: nabavka opreme i sustava nadzora za protupožarnu prevenciju i zaštitu.
IPA ADRIATIC	EUROPA Adriatic SEA WAY	2013.-2016.	Strateški projekt za integraciju prometa Jadransko - jonske regije. Projekt unapređenja i održivosti prometnih rješenja s naglaskom na pomorski punički promet na Jadranu. Pilot aktivnost: Uređenje luke u Stonu, osiguranje lučkih područja kroz instalaciju videonadzora i praćenje broja plovila.
IPA ADRIATIC	EASY CONNECTING	2013.-2016.	Teretna morska veza Europa - Jadran. Projekt na razvoju intermodalnog transporta. Pilot područje: Infrastruktura riječne luke Metković.
OP Konkurentnost i kohezija	POVIJEST NA ZRNU SOLI	2014.-2019.	Projekt obnove jedinstvene kulturne baštine na području Stona.
INTERREG MED	CO-EVOLVE	2016.-2019.	Promicanje ko - evolucije ljudskih aktivnosti i prirodnih sustava za razvoj održivog obalnog i pomorskog turizma. Pilot područje: dolina Neretve.
INTERREG MED	BLUEMED	2016.-2019.	Aktivnosti planiranja, testiranja i upravljanja podvodnim muzejima, ronilačkim parkovima i centrima za promicanje znanja.
HORIZON 2020	URBAN WASTE	2016.-2019.	Urbane strategije gospodarenja otpadom u turističkim gradovima.
OP Konkurentnost i kohezija	RURALNA POUČNA, KULTURNO-ETNOGRAFSKA TURISTIČKA ATRAKCIJA	2017.-2020.	Integrirani razvojni program temeljen na obnovi kulturne baštine, koji ima za cilj stvaranje integralne kulturno-turističke destinacije koja uključuje pojedina ruralna i udaljena područja županije, povezana u jedinstveni turistički proizvod. Projekt obuhvaća aktivnosti od obnove kulturnih dobara do digitalnog pristupa kulturnoj baštini.
INTERREG MED	Coasting	2018.-2019.	Integralno upravljanje obalnim područjem za održivi turizam.
INTERREG IT-HR	CREW	2018.-2021.	Koordinirano upravljanje močvarnim područjima u prekograničnoj regiji Italija - Hrvatska.
IPA ADRIATIC	READNESS	2018.-2019.	Povećanje otpornosti jadranskog bazena od požara i seizmičkih opasnosti
OP Konkurentnost i kohezija	PROMICANJE ODRŽIVOG RAZVOJA PRIRODNE BAŠTINE DOLINE NERETVE	2018.-2020.	Promicanje održivog razvoja prirodne baštine doline Neretve.
Transnacionalni program Mediteran	COASTANCE	2019.-2020.	Integralno upravljanje priobaljem.
INTERREG IT-HR	MoST	2019.-2022.	Monitoring prodora slane vode u obalne vodonosnike i testiranje pilot projekata za prevenciju prodora soli
INTERREG MED	WINTER MED	2019.-2020.	Mreža zimskih otoka za cjelogodišnje turističko iskustvo na Mediteranu. Pilot projekt: otoci Korčula i Mljet.
INTERREG MED	BLUEfasma	2019.-2022.	Osnježavanje inovacijskih kapaciteta MSP-a, pomorskih klastera i mreža na sredozemnim otocima i obalnim područjima kako bi se podržao rast plavog kružnog gospodarstva u ribarstvu i akvakulturi.
INTERREG MED	ALTER ECO PLUS	2021-2022	Zajedničko upravljanje aktivnostima održivog ribarstva i akvakulture kao poluga za zaštitu morskih resursa u Jadranskom moru. Pilot aktivnost: primjena alata za izračunavanje "Carrying Capacity Limit" kao potpuno operativnog i funkcionalnog alata, koji će podržati donošenje odluka koje se odnose na olakšavanje teritorijalne apsorpcije.
Jadransko-jonski program transnacionalne suradnje	CREATURES	2020.-2022.	Promocija kreativnog turizma kroz uspostavu iskustvenih i održivih ruta.
INTERREG IT-HR	TAKE IT SLOW	2020.-2022.	Životni stil na Jadranu kao inspiracija za održivi razvoj.
INTERREG IT-HR	MARLESS	2020.-2022.	Inovativne akcije za prekogranično podizanje razine svijesti o problemu otpada u moru.
INTERREG IT-HR	MIMOSA	2020.-2022	Rješenja i usluge održivog pomorskog i multimodalnog prijevoza putnika. Pilot aktivnost: Instaliranje 5 aqualitera za osobe s posebnim potrebama (Korčula, Orebić, Župa dubrovačka, Konavle, Dubrovačko primorje), Izrada Plana razvoja nautičkog turizma na području DNŽ, Izrada Operativnog plana cikloturizma sa standardima na području DNŽ, Uređenje i opremanje ciklopointa u DNŽ s opremanjem biciklističkih staza specijaliziranom opremom.
INTERREG IT-HR	FIRESPELL	2020.-2022	Poticanje poboljšane reakcije prekograničnih hitnih službi i prevencija katastrofa povećanjem sigurnosne razine.
INTERREG IT-HR	STREAM	2020.-2022	Strateški razvoj upravljanja poplavama.
HORIZON 2020	SeaClear	2020.-2023.	Pretraživanje, identifikacija i prikupljanje otpada u moru s autonomnim robotima.

III.4.2. Dokumenti zaštite okoliša

U DNŽ za poslove zaštite okoliša i prirode koji su zakonskim i podzakonskim propisima stavljeni u nadležnost, a od područnog (regionalnog) su značaja zadužen je Upravni odjel za zaštitu okoliša i komunalne poslove.

Osnovni dokument zaštite okoliša Županije su:

- Smjernice za integralno upravljanje obalnim područjem DNŽ (SG DNŽ. 2/12.)
- Plan intervencija kod iznenadnih onečišćenja mora u DNŽ (SG DNŽ 2/11. i 15/17.) i
- Program zaštite zraka, ozonskog sloja, ublažavanje klimatskih promjena i prilagode klimatskim promjenama za područje DNŽ.

Postupci koji se provode na području DNŽ za zahvate/planove/strategije/programe:

1. OPUO - Zahvati za koje je proveden postupak Ocjene o potrebi Procjene Utjecaja na okoliš (OPUO)

2. PUO - zahvati za koje je proveden postupak Procjene Utjecaja na okoliš (PUO) - Procjena utjecaja na okoliš je postupak ocjenjivanja prihvatljivosti namjeravanog zahvata s obzirom na okoliš i određivanje potrebnih mjera zaštite okoliša, kako bi se utjecaji sveli na najmanju moguću mjeru i postigla najveća moguća očuvanost kakvoće okoliša. Postupak procjene provodi se već u ranoj fazi planiranja zahvata i to prije izdavanja lokacijske dozvole ili drugog odobrenja za zahvat za koji izdavanje lokacijske dozvole nije obvezno.

U proteklom razdoblju izrađen je značajan broj studija o utjecaju na okoliš na području DNŽ.

3. OPZEM

- Postupci prethodne ocjene prihvatljivosti planova/zahvata za ekološku mrežu provedeni na području DNŽ
- Postupci glavne ocjene prihvatljivosti planova/zahvata za ekološku mrežu provedeni na području DNŽ

4. OSPUO - Postupci ocjene o potrebi strateške procjene utjecaja planova/programa/strategija na okoliš provedeni na području DNŽ

5. SPUO - Postupci strateške procjene utjecaja planova/programa/strategija na okoliš i Glavne ocjene na ekološku mrežu u nadležnosti Ministarstva za područje DNŽ

Mišljenja izdana za provedene postupke na području DNŽ

U proteklom razdoblju od 2018. do kraja 2021. godine na području Županije proveden je značajan broj postupaka i zahvata na okoliš i to:

- 84 OPUO (zahvati za koje je proveden postupak ocjene o potrebi procjene utjecaja na okoliš)
- 6 PUO (zahvati za koje je proveden postupak procjene utjecaja na okoliš),
- 64 OPZEM

To su postupci u kojima je sudjelovao Upravni odjel za zaštitu okoliša i komunalne oslove DNŽ davanjem mišljenja u postupcima ocjene o potrebi strateške procjene utjecaja na okoliš. U Upravnom odjelu izdano je sveukupno 154 akta.

Tablica 133. Dokumenti zaštite okoliša rađeni do kraja 2021.
Izvor: DNŽ

GRAD/općina	POSTUPCI	GODINA	NAZIV ZAHVATA
DNŽ	OPZEM	2018.	Zahvati planirani Godišnjim planom upravljanja pomorskim dobrom za 2018.
	OPZEM	2020.	Izgradnja nacionalne agregacijske širokopojasne infrastrukture sljedeće generacije i povezivanje ciljanih korisnika unutar tijela javne uprave (javnih korisnika) sa suvremenom EK infrastrukturom sljedeće generacije
	SG DNŽ	2018-14	Program zaštite okoliša DNŽ za razdoblje 2018. – 2021.
	SG DNŽ	2020-04	Izvešće o stanju okoliša DNŽ, 2015.-2018.
			Odluka o donošenju izmjena i dopuna Plana intervencija kod iznenadnih onečišćenja mora u DNŽ
DUBROVNIK	OPUO	2018.	Izgradnja sustava odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda naselja Lopud
	OPUO	2018.	Sustav odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda naselja Suđurađ na otoku Šipanu
	OPUO	2018.	Sustav odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda naselja Šipanska Luka na otoku Šipanu
	OPUO	2018.	Natkrivanje bujice Podmutičevo u Mokošici
	OPUO	2018.	Rekonstrukcija luke otvorene za javni promet u naselju Donje Čelo, otok Koločep
	OPUO	2019.	Uređenje luke otvorene za javni promet lokalnog značaja - luka Sustjepan
	OPUO	2020.	Izgradnja ceste Osojnik - Ljubač na području Grada Dubrovnika

	OPUO	2020.	Rekonstrukcija ACI marine Dubrovnik
	OPUO	2020.	Opremanje neizgrađene turističke zone u obuhvatu UPU-a Tršteno-Veliki stol
	PUO	2018.	Sustav javne vodoopskrbe te odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda aglomeracije Dubrovnik
	OPZEM	2018.	Postavljanje sidrišta u zoni Šipanske luke
	OPZEM	2018.	Nasipavanje obale na području otoka Lokruma
	OPZEM	2018.	Sustav javne vodoopskrbe, odvodnje i uređaj za pročišćavanje otpadnih voda – Aglomeracija Dubrovnik
	OPZEM	2019.	Program raspolaganja poljoprivrednim zemljištem u vlasništvu RH na području GD
	OPZEM	2020.	Prometnica Dubrovnik-Zračna luka (Čilipi), na području Grada Dubrovnika, Općine Župa dubrovačka i Općine Konavle u Dubrovačko-neretvanskoj županiji
KORČULA	OPUO	2018.	Nova luka Korčula na lokaciji Polačišta
	OPUO	2020.	Sustav navodnjavanja Čarsko polje
	OPUO	2020.	Rekonstrukcija županijske ceste ŽC6224, od spoja s državnom cestom DC118 do naselja Račišće
	OPUO	2020.	Rekonstrukcija i izgradnja sustava javne vodoopskrbe, odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda na području Grada Korčule
	OPUO	2021.	Spojna cesta od županijske ceste ŽC6224 do državne ceste DC118
	PUO		Luka Polačište
	OPZEM	2018.	Sidreni sustav za sidrište Badija
	OPZEM	2019.	Sidrište "Badija 1"
	OPZEM	2019.	Program raspolaganja poljoprivrednim zemljištem u vlasništvu RH Grada Korčule
	OPZEM	2019.	Izgradnja prometnice – Grad Korčula
PLOČE	OPUO	2018.	Mala hidroelektrana 'Ploče' snage 2,8 MW
	OPUO	2019.	Izmjena zahvata sanacije odlagališta otpada 'Lovornik'
	OPUO	2019.	Izmjena zahvata uređenja lučice u predjelu Mala Pošta
	OPUO	2020.	Sustav odvodnje s uređajima za pročišćavanje otpadnih voda na području aglomeracije Komin
	OPUO	2020.	Rekonstrukcija državne ceste DC413 od spoja s državnom cestom DC425 do ulaza u trajektnu luku Ploče
	OPZEM	2020.	Uspostava i uređenje biciklističko-poučne staze Bačinska jezera
	OPZEM	2020.	Uspostava i uređenje poučne staze Botuša-Ostojići-Plečaši-Jerkovići
	OPZEM	2020.	Uspostava i uređenje poučne staze Rožde – Jerkovići
	OPZEM	2020.	Uređenje i opremanje javne plaže na ušću Neretve
	OPZEM	2020.	Program raspolaganja poljoprivrednim zemljištem na prostoru Grada Ploča
	OPZEM	2021.	Sustav zaštite od poplava na slivovima polja Rastok i Vrgorskog polja na području Splitsko-dalmatinske županije i Dubrovačko-neretvanske županije (i na području Općine Pojezerje)
METKOVIĆ	OPUO	2018.	Pretovarna stanica Metković
	OPUO	2018.	Sabirni kanal za odvodnju unutarnjih voda područja Glibuša
	OPUO	2021.	Sunčana elektrana Metković priključne snage 9,99 MW
	OPUO	2021.	Izgradnja vodoopskrbnog cjevovoda u naselju Metković i vodospreme Vid s dovodnim, odvodnim i prelivnim cjevovodima u naselju Vid
	OPZEM	2018.	II. Izmjene i dopune PPU Grada Metkovića
	OPZEM	2018.	Vodosprema Vid
	OPZEM	2018.	Lovačka kuća – Vid
	OPZEM	2018.	Izgradnja protupožarne prosjeke s elementima šumske ceste u GJ Šibovnica
	OPZEM	2020.	Postrojenje za proizvodnju energije iz OIE Metković
	OPZEM	2020.	Postrojenje za biološku obradu odvojeno sakupljenog biootpada u Metkoviću
	OPZEM	2021.	Program raspolaganja poljoprivrednim zemljištem u vlasništvu RH na području Grada Metkovića
	OPZEM	2021.	Izgradnja šumske ceste na k.č. 11918 i 11923/1, k.o. Metković
	OPZEM	2021.	Građevina za gospodarenje otpadom, k.č.11968/3, k.o. Metković
	GOPZEM		Optimizacija sustava navodnjavanja Donja Neretva – podsustava Koševo-Vrbovci
OPUZEN	OPUO	2019.	Izmjena zahvata navodnjavanja Donje Neretve – podsustav Opuzen

	OPUO	2019.	Izmjene sustava novodnjavanja Donja Neretva, podsustava Opuzen - povećanje brodske prevodnice na mobilnoj pregradi na rijeci Neretvi
	OPUO	2019.	Izgradnja i uređenje sportsko-rekreacijske zone na dijelu k.č. 1541/1 k.o. Opuzen I
	OPZEM	2021.	Godišnji plan upravljanja pomorskim dobrom za 2021. godinu, Grad Opuzen
	OPZEM	2021.	Rekonstrukcija nerazvrstane ceste Poljski put Glog 3 – Put 1 – Put 2 – kanal D1-3-1
	OPZEM	2021.	Rekonstrukcija nerazvrstane ceste Poljski put Glog 1- k.č. 2626 k.o. Opuzen II
	OPZEM	2021.	Sustav navodnjavanja Donja Neretva- podsustav Opuzen
BLATO	OPUO	2019.	Izmjena sustava vodoopskrbe, odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda aglomeracije Blato
	OPUO	2020.	Dogradnja luke Prigradica, Općina Blato, Dubrovačko-neretvanska županija
	OPUO	2021.	Produljenje kranske staze industrijske luke u uvali Bristva
DUBROVAČKO PRIMORJE	OPUO	2019.	Izgradnja prometnice od graničnog prijelaza Čepikuće do spoja s državnom cestom DC8 u naselju Kručica
	OPUO		Sunčana elektrana Rudine I (Pješi) i sunčana elektrane Rudine II (Pišnja Dolina)
	OPUO	2020.	Produljenje pontonskih gatova u ACI marini 'Veljko Barbieri' u naselju Slano
	OPUO	2020.	Izmjena zahvata Vjetroelektrane Rudine
	OPUO	2021.	Vodoopskrbni sustav Visočani-Čepikuće
	OPUO	2021.	Sunčana elektrana Visočani I i Visočani II
	OPUO	2021.	Rekonstrukcija državne ceste DC8 na dionici most Bistrina-granični prijelaz Zaton Doli
JANJINA	OPUO	2019.	Rekonstrukcija luke otvorene za javni promet Drače
	OPZEM	2020.	Prometnica od obilaznice Orebića do čvora Brijesta
	OPZEM	2020.	Podzemna eksploatacija AGK na budućem eksploatacijskom polju „Ljut“
KONAVLE	OPUO	2019.	Uređaj za pročišćavanje otpadnih voda (UPOV) naselja Molunat s podmorskim ispustom
	OPUO	2020.	Izmjena zahvata vjetroelektrane Konavoska brda
	OPUO	2020.	Sustav odvodnje i vodoopskrbe naselja Ljuta
	OPUO	2021.	Nekategorizirana prometnica s priključkom na državnu cestu DC8 na lokaciji Prahivac u naselju Cavtat
	OPUO	2021.	Izgradnja turističkog kompleksa Resort Cavtat u zoni Prahivac
	OPUO	2021.	Ceste na predjelu Mećajac u naselju Cavtat
	OPUO	2021.	Rekonstrukcija državne ceste DC516
	OPUO	2021.	Rekonstrukcija državne ceste DC8 na dionici most Bistrina-granični prijelaz Zaton Doli
	OPZEM	2018.	Šetnica sa zaštitnim perom u Cavtatu
	OPZEM	2018.	Dohrana plaže Pasjača
	OPZEM	2021.	Modernizacija postojećih platenika i podizanje novog platenika
	OPZEM	2021.	II. ciljane izmjene i dopune prostornog plana uređenja Općine Konavle te Izmjene i dopune Urbanističkog plana uređenja "Zračna luka Čilipi 1"
KULA NORINSKA	OPUO	2020.	Sustav odvodnje otpadnih voda aglomeracije Kula Norinska i sanacija dijela vodoopskrbnog sustava
	OPUO	2021.	Spojna cesta od županijske ceste ŽC6218 u naselju Prud do državne ceste DC62 u naselju Nova Sela
	OPUO	2021.	Sunčana elektrana NEW VILLAGES ENERGY 1
	OPUO	2021.	Sunčana elektrana SE NOVA SELA 1, snage 10 MWp
LASTOVO	OPUO	2019.	Rekonstrukcija luke otvorene za javni promet Ubli
	OPZEM	2019.	Izgradnja vodospreme Skrivena Luka s pripadajućim cjevovodima i pristupnim putem
LUMBARDA	OPUO	2018.	Rekonstruirana i dograđena luka nautičkog turizma Lumbarda
	OPUO	2018.	Luka otvorena za javni promet lokalnog značaja Lumbarda – uvala Sutivan
	OPUO	2020.	Sustav navodnjavanja Malo Blato - Lumbarda
	OPUO	2020.	Rekonstrukcija i izgradnja sustava javne vodoopskrbe, odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda na području Općine Lumbarda
	OPZEM	2021.	Podizanje vinograda vinskih kultivara površine 1 ha, na čest. zem. 2435 k.o. Lumbarda s uspostavljanjem sustava navodnjavanja kao po kap

	OPZEM	2021.	Podizanje nasada maslina površine 0,6 ha na čest. zem. 2435 k.o. Lumbarda s uspostavljanjem sustava navodnjavanja kao po kap
MLJET	OPUO	2020.	Uređenje obalnog pojasa u naselju Prožurska Luka
	OPUO	2021.	Izmjena zahvata sustava javne odvodnje Nacionalnog parka Mljet
	OPUO	2021.	Rekonstrukcija dijela lokalne ceste LC69095 Kozarica-Klada
	PUO	2018.	Povećanje kapaciteta uzgajališta bijele ribe uz otok Galičnjak do 640 t/god
	PUO	2018.	Izgradnja prometnice u dijelu naselja Babino Polje – predio uvala Sutmiholjska
	OPZEM	2018.	Postavljanjeorskog uzgajališta bijele ribe, 24 kavezni instalacija na 7000 m2 uz otok Galičnjak
	OPZEM	2021.	Uređenje obalnog pojasa u naselju Prožurska luka
OREBIĆ	OPUO	2018.	Trajektno pristanište Perna
	OPUO	2019.	Uređenje bujičnog vodotoka Mali Trstenik s pritocima
	OPUO	2020.	Trajektno pristanište Perna
	OPUO	2021.	Sustav vodoopskrbe i odvodnje te pročišćavanja otpadnih voda aglomeracije Trstenik
	PUO	2020.	Državna cesta DC414 - obilaznica Orebića
	OPZEM	2018.	Postavljanje sidrišta u luci Lovište
	OPZEM	2020.	Uspostava i uređenje poučnih staza, vidikovaca i ostale manje infrastrukture – Poučno-edukativna staza Viganj
	OPZEM	2020.	Prometnica od obilaznice Orebića do čvora Brijesta
	OPZEM	2020.	Izgradnja obilaznice Orebić
POJEZERJE	OPUO	2018.	Sustav odvodnje otpadnih voda naselja Dusina i Otrić-Seoci sa zajedničkim uređajem za pročišćavanje otpadnih voda naselja Dusina i Otrić-Seoci
	OPUO	2020.	Sustav odvodnje otpadnih voda naselja Dusina i Otrić-Seoci s uređajem za pročišćavanje otpadnih voda, Općina Pojezerje, SDŽ i DNŽ
SLIVNO	OPUO	2019.	Uređenje obalnog pojasa u uvali Duba
	OPUO	2021.	Uređenje obale uvale Blace
	OPZEM	2018.	Uzgajalište školjaka u Blacama
	OPZEM	2019.	Proširenje postojećeg vinograda na površini od 2 ha, čest. zem. 8073/1, k.o. Slivno
	OPZEM	2019.	Protupožarna prosjeka s elementima šumske ceste Fortica-kamenolom k.o. Slivno
	OPZEM	2020.	Sanacija i dogradnja mula u naselju Klek
	OPZEM	2020.	Uređenje obalnog zida i šetnice u Kleku
	OPZEM	2021.	Izgradnja terasastih parcela i suhozida čest. zem. 8071/2, 8071/7, 8071/8 i 8071/9, sve k.o. Slivno
	OPZEM	2021.	Rekonstrukcija nerazvrstane ceste br 7 Novo čvorište – Stolovi
	OPZEM	2021.	Rekonstrukcija NC 18 Komarna – Šljeme
	OPZEM	2021.	Rekonstrukcija NC 10 Slivno-Ravno-Stolovi
	OPZEM	2021.	Izgradnja kušaonice vina na otvorenom – vinarija Terra Madre, na čest. zem. 8071/10, k.o. Slivno
	OPZEM	2021.	Podizanje vinograda površine 0,59 ha, na čest. zem. 5618/9, k.o. Slivno s uspostavljanjem sustava navodnjavanja kao po kap
	OPZEM	2021.	Izgradnja vinarije s prezentacijskim i prodajnim dijelom na dijelu k.č. 6014/6 k.o. Slivno
SMOKVICA	OPUO	2020.	Sustav navodnjavanja Smokvičko polje
	OPUO	2020.	Sanacija i zatvaranje odlagališta neopasnog otpada 'Ugrinovica'
	OPZEM	2020.	Izgradnja protupožarne prosjeke s elementima šumske ceste na predjelu Brna i Pržinice
STON	OPUO	2020	Izgradnja i uređenje pristana u luci Brijesta na poluotoku Pelješcu
	OPUO	2020	Izmjena dijela zahvata pristupne ceste mostu Pelješac, dionice: Duboka – Sparagovići/Zaradeže u zoni vijadukta Doli
	OPZEM	2018.	Odlagalište viška iskopnog materijala za projekt Cestovna povezanost s južnom Dalmacijom
	OPZEM	2019.	Opremanje uzgajališta bijele ribe i školjki u Malostonskom zaljevu, koncesijska polja 51B, 51C i 51 D
	OPZEM	2020.	Izgradnja šumske ceste do lokacije za odlaganje viška iskopa Velika Hrastovica
	OPZEM	2020.	Prometnica od obilaznice Orebića do čvora Brijesta

TRPANJ	OPUO	2018.	Rekonstruirana luka otvorena za javni promet u Trpnju
	OPUO	2021.	Dogradnja sustava odvodnje i vodoopskrbe naselja Trpan
VELA LUKA	OPUO	2018.	Izmijenjeni pomorsko putnički terminal u Veloj Luci
	OPUO	2019.	Rekonstrukcija podmorske 110 kV kabelaške veze Hvar - Korčula
	OPUO	2019.	Ribarska luka u Veloj Luci
	OPUO	2020.	Sustav navodnjavanja Kruševo-Vrbovica-Potoračje
	OPUO	2020.	Sustav navodnjavanja Bradat
	OPUO	2021.	Sunčana elektrana Vela Luka priključne snage do 15,7 MW
	OPUO	2021.	Sunčana elektrana Vela Strana 9,9 MW
	PUO	2018.	Ribarska luka u Veloj Luci,
	OPZEM	2020.	Program raspolaganja poljoprivrednim zemljištem u vlasništvu RH na području Općine Vela Luka
ZAŽABLJE	OPUO	2019.	Izmjena zahvata kamenoloma 'Pologoša - Bijeli Vir', eksploatacija tehničko-građevnog kamena i betonara
ŽUPA DUBROVAČKA	OPUO	2018.	Izgradnja reciklažnog dvorišta za građevinski otpad na lokaciji Gornji Brgat
	OPUO	2018.	Groblje Dubac u Župi dubrovačkoj
	OPUO	2020.	Uređenje gornjeg toka bujice Taranta i bočnih pritoka
	OPUO	2020.	Izmjena zahvata luke otvorene za javni promet Srebreno
	OPUO	2020.	Rekonstrukcija objekata strojarnice hidroelektrane (HE) Dubrovnik

III.5. PROVOĐENJE ZAKLJUČAKA, SMJERNICA, PRIJEDLOGA ZA UNAPRJEĐENJE, PREPORUKA, AKTIVNOSTI TJ. MJERA IZ PRETHODNOG IZVJEŠĆA O STANJU U PROSTORU

III.5.1. Ostvarenje planskih postavki na području DNŽ u razdoblju do kraja 2021.

Kako Izvješće o stanju u prostoru nakon 2009. godine nije izrađeno, ne postoje zaključci, smjernice i preporuke za to razdoblje kako bi se ovo Izvješće moglo uspoređivati. Također zbog metodoloških razlika u izradi prethodnih triju Izvješća, nije moguće provjeriti provedbu prethodnog Izvješća, jer ono uglavnom nije ni sadržalo takve smjernice ni preporuke, već se oslanjalo na Program mjera za unaprjeđenje stanja u prostoru, koji se u međuvremenu više ne izrađuje.

Umjesto usporedbe navodimo promjene u prostoru Dubrovačko-neretvanske županije nastale u proteklom razdoblju, tj. ostvarenje planskih postavki - popis izvedenih ili u pripremi projekata infrastrukture, zahvata i sl u DNŽ u proteklom razdoblju.

III.5.2. Provedba mjera kojima se utvrđuju obveze Zavoda u procesu praćenja stanja u prostoru

Obveze Zavoda utvrđene su Zakonom o prostornom uređenju te u skladu s tim i godišnjim programima rada.

Zavod prati provedbu Prostornog plana DNŽ radi učinkovitog korištenja, gospodarenja i zaštite prostora Županije te sudjeluje u izradi prostornih planova i izvještajnih dokumenata iz nadležnosti JLS putem sljedećih aktivnosti:

- pružanjem stručne savjetodavne pomoći u izradi prostornih planova
- davanjem mišljenja o usklađenosti prostornih planova uređenja s Prostornim planom Županije
- izradom prostornih planova uređenja gradova i općina
- vođenjem dokumentacije prostora
- vođenjem informacijskog sustava prostornog uređenja (opisano u poglavlju Informacijski sustav prostornog uređenja).

III.5.2.1. Pružanje stručne savjetodavne pomoći

Za stručnu i savjetodavnu pomoć Zavod je u promatranom razdoblju nositeljima izrade planova i stručnim izrađivačima stalno bio dostupan za savjete, korekcije, prilikom izrade i donošenja prostornih planova, od početka pokretanja postupka do odluke o donošenju. U tim je postupcima ukazivao na moguće neusklađenosti s PPDNŽ, na postupanje u skladu sa Zakonom o prostornom uređenju, na eventualne neusklađenosti s posebnim propisima i sl. Osim toga, Zavod je sudjelovao u pripremnim radnjama za pokretanje postupaka izrade i donošenja izmjena i dopuna planova. Osim pomoći prilikom izrade prostornih planova lokalne razine, Zavod se u više navrata očitovao i na razne upite i inicijalne zahtjeve pravnih i/ili fizičkih osoba u vezi izrade prostornih planova općenito te davao stručna tumačenja, odnosno pojašnjenja nekih odredaba zakonske regulative i/ili posebnih propisa i sl.

III.5.2.2. Davanje mišljenja o usklađenosti prostornih planova uređenja s Prostornim planom Županije

U skladu s člankom 107. Zakona o prostornom uređenju, Zavod prije donošenja prostornih planova uređenja gradova i općina daje mišljenje u pogledu usklađenosti konačnih prijedloga tih prostornih planova s Prostornim planom Županije. Ovdje treba naglasiti da, u skladu sa Zakonom, Zavod ne izdaje mišljenja za prostorne planove uređenja gradova i općina kojih je bio stručni izrađivač.

Sveukupno u 4 godine, postupkom izrade mišljenja ocijenjeno je 23 prostorna plana u 36 izvršenih pregleda, i to:

- 2018. godine postupkom izrade mišljenja ocijenjeno je 3 prostorna plana uređenja i to za Općine Ston, Konavle i Blato i Grad Dubrovnik u 6 pregleda,
- 2019. godine postupkom izrade mišljenja ocijenjeno je 5 prostornih planova uređenja i

- to za Grad Metković i Općine Lastovo, Ston, Slivno u 6 pregleda,
- 2020. godine ocijenjeno je ukupno 7 prostornih planova uređenja općine odnosno grada i to za Gradove Dubrovnik, Ploče i Metković te Općine Mljet, Kula Norinska, Smokvica, Slivno u 11 pregleda,
- 2021. godine dana su mišljenja na 8 prostornih planova uređenja gradova i općina i to za gradove Dubrovnik, Opuzen, Ploče te Općine Smokvica, Slivno, Blato, Zažablje u 13 izvršenih pregleda.

Osim u postupku davanja mišljenja na konačni prijedlog dokumenta prostornog uređenja, Zavod sudjeluje i u postupku javne rasprave dostavom pisanog očitovanja (tzv. Radno mišljenje) koje sadrži ocjenu usklađenosti s Prostornim planom DNŽ, ali i ocjenu usklađenosti s propisima i pravilima struke. Na taj način temeljiti pregled dovršenog dokumenta prostornog uređenja provodi se u ranijoj fazi pa je stoga lakše otkloniti eventualno utvrđene nepravilnosti. Time je ujedno i pojednostavljen postupak izrade mišljenja o usklađenosti Prostornog plana uređenja Grada/Općine s PPDNŽ.

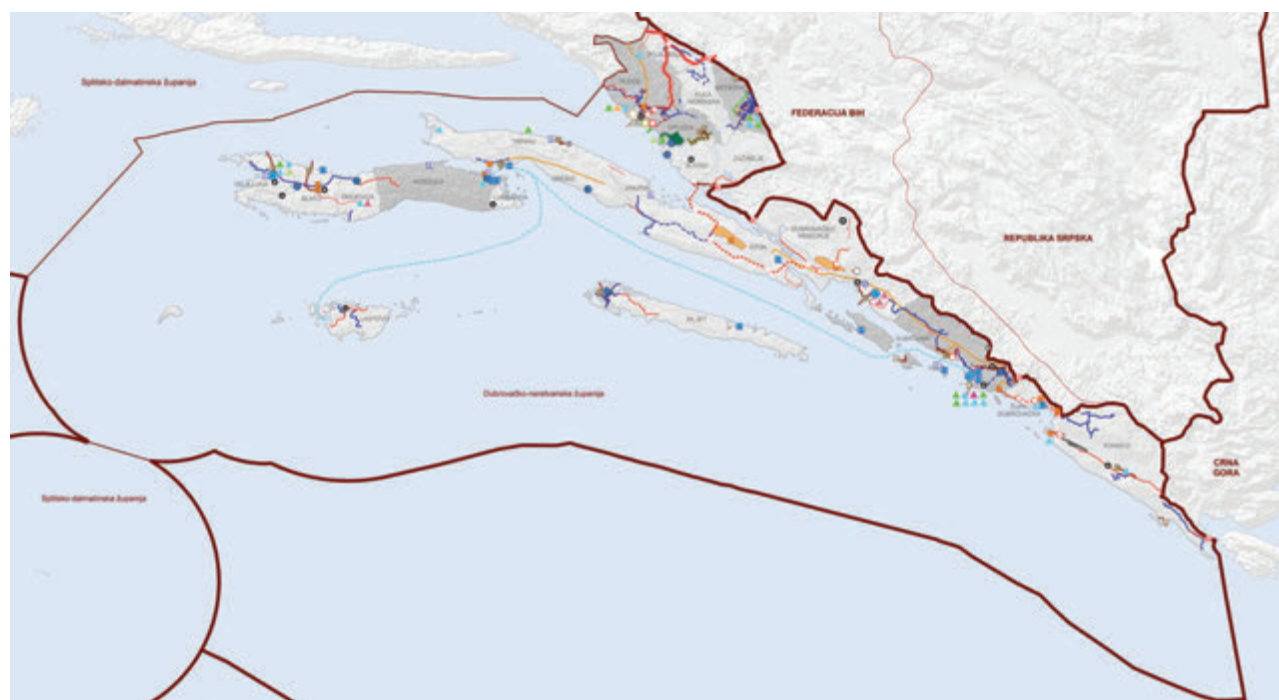
Tijekom 4 godine ocijenjeno je 4 PPUG/O te 5 UPU-a u trajanju javne rasprave i to:

- 2018. godine ocijenjen je 1 urbanistički plan uređenja i to UPU Poslovne zone Vranjak 3 u Gradu Ploče
- 2019. godine Zavod je sudjelovao u javnoj raspravi za 1 prijedlog PPU-a i to Općine Lastovo i na 1 javnoj raspravi UPU-a Poduzetničke zone Nova Sela II. U Općini Pojezerje
- 2020. godine u okviru postupka javne rasprave dano je 2 mišljenja na prostorne planove uređenja i to Grada Dubrovnika i Općine Smokvica, te 2 UPU i to UPU Stambenog naselja za branitelje na Nuncijati i UOU 2.2. Sv. Jakov u Dubrovniku
- 2021. godine dano je 1 mišljenje na PPU Općine Župa dubrovačka i 1 mišljenje za UPU i to UPU PZ Dubravica u Gradu Metkoviću

Slika 67.: Kartografski prikaz promjena na području DNŽ do 2021. M. 1:200.000 (vidi prilog)

Izrada: ZZPUDNŽ

III.5.2.3. Vođenje dokumentacije prostora

INFRASTRUKTURA

CESTOVNI PROMET

- ČVORIŠTE REALIZIRANO
- ČVORIŠTE U REALIZACIJI
- ✗ GRANIČNI PRIJELAZ REALIZIRANO
- AUTOCESTA, REALIZIRANO
- DRŽAVNA BRZA CESTA, REALIZIRANO
- DRŽAVNA BRZA CESTA, U REALIZACIJI
- DRŽAVNA CESTA, REALIZIRANO
- DRŽAVNA CESTA, U REALIZACIJI
- ŽUPANIJSKA CESTA, REALIZIRANO
- ŽUPANIJSKA CESTA, U REALIZACIJI
- LOKALNA CESTA, REALIZIRANO
- LOKALNA CESTA, U REALIZACIJI

POMORSKI I ZRAČNI PROMET

- LN LN, REALIZIRANO
- LOZJP LOZJP, REALIZIRANO
- LOZJP LOZJP, U REALIZACIJI
- HELIODROM
- KONTJENERSKI TERMINAL
- TERMINAL ZA TEKUĆE TERETE
- TERMINAL ZA RASUTE TERETE
- BRZOBRODSKA LINIJA DUBROVNIK-KORČULA-LASTOVO
- ZRAČNI PROMET, REALIZIRANO

EKSPLOATACIJA MINERALNIH SIROVINA

- EKSPLOATACIJA

VODNOGOSPODARSKI SUSTAV

- VODOOPSKRBA, REALIZIRANO
- ODVODNJA OTPADNIH VODA, REALIZIRANO
- ODVODNJA OTPADNIH VODA, U REALIZACIJI
- VODOOPSKRBA, REALIZIRANO
- VODOOPSKRBA, U REALIZACIJI
- ODVODNJA OTPADNIH VODA, REALIZIRANO
- ODVODNJA OTPADNIH VODA, U REALIZACIJI
- ZASTITA OD VODA, REALIZIRANO
- NAVODNJIVANJE, REALIZIRANO, IZGRADNJA

ENERGETIKA

- TRANSFORMATORSKO POSTROJENJE, REALIZIRANO
- GALEKOVOD, REALIZIRANO
- PODZEMNI KABEL, REALIZIRANO
- VJETROELEKTRENA, REALIZIRANO, IZGRADNJA

GOSPODARENJE OTPADOM

- GOSPODARENJE OTPADOM, U REALIZACIJI
- ODLAGALIŠTE OTPADA, REALIZIRANO
- ODLAGALIŠTE OTPADA, U REALIZACIJI
- RECIKLARNO DVORIŠTE, REALIZIRANO

DRUŠTVENA INFRASTRUKTURA

- KULTURA
- PODUZETNIŠTVO
- SOCIJALNA SKRB
- PROSVJETA
- VISOKO ŠKOLSTVO
- ZDRAVSTVO

Tablica 134. Zahvati provedeni do kraja 2021. na području DNŽ, Izvor: DNŽ

VRSTA	KATEGORIJA	NAZIV ZAHVATA	STATUS	VRSTE_RADOVA
INFRASTRUKTURA - PROMET	CESTOVNI	A1 ČVORIŠTE PLOČE	REALIZIRANO	IZGRADNJA
INFRASTRUKTURA - PROMET	CESTOVNI	D425 ČVORIŠTE ČEVELJUŠA	REALIZIRANO	IZGRADNJA
INFRASTRUKTURA - PROMET	CESTOVNI	D8 KRIŽANJE CAVTAT	REALIZIRANO	REKONSTRUKCIJA
INFRASTRUKTURA - PROMET	CESTOVNI	D8 KRIŽANJE SREBERENO	REALIZIRANO	REKONSTRUKCIJA
INFRASTRUKTURA - PROMET	CESTOVNI	D8 KRIŽANJE GROBLJE DUBAC	REALIZIRANO	REKONSTRUKCIJA
INFRASTRUKTURA - PROMET	CESTOVNI	D8 KRIŽANJE ZATON VELIKI	REALIZIRANO	REKONSTRUKCIJA
INFRASTRUKTURA - PROMET	CESTOVNI	D8 KRIŽANJE BANJA MAJKOVI	REALIZIRANO	REKONSTRUKCIJA
INFRASTRUKTURA - PROMET	CESTOVNI	D8 KRIŽANJE DOLI	REALIZIRANO	REKONSTRUKCIJA
INFRASTRUKTURA - PROMET	CESTOVNI	D235 KRIŽANJE RUDINE	REALIZIRANO	IZGRADNJA
INFRASTRUKTURA - PROMET	CESTOVNI	D425 KRIŽANJE VRANJAK	REALIZIRANO	IZGRADNJA
INFRASTRUKTURA - PROMET	CESTOVNI	ČVORIŠTE DUBOKA	U REALIZACIJI	IZGRADNJA
INFRASTRUKTURA - PROMET	CESTOVNI	ČVORIŠTE BRIJESTA	U REALIZACIJI	IZGRADNJA
INFRASTRUKTURA - PROMET	CESTOVNI	ČVORIŠTE ZARADEŽE	U REALIZACIJI	IZGRADNJA
INFRASTRUKTURA - PROMET	CESTOVNI	ČVORIŠTE PRAPRATNO	U REALIZACIJI	IZGRADNJA
INFRASTRUKTURA - PROMET	CESTOVNI	ČVORIŠTE ZATON DOLI	U REALIZACIJI	IZGRADNJA
INFRASTRUKTURA - PROMET	CESTOVNI	GRANIČNI PRIJELAZ NOVA SELA	REALIZIRANO	IZGRADNJA
INFRASTRUKTURA - PROMET	CESTOVNI	GRANIČNI PRIJEČAZ ZATON DOLI	REALIZIRANO	IZGRADNJA
INFRASTRUKTURA - PROMET	CESTOVNI	GRANIČNI PRIJELAZ KLEK	REALIZIRANO	IZGRADNJA
INFRASTRUKTURA - PROMET	CESTOVNI	GRANIČNI PRIJELAZ VITALJINA	REALIZIRANO	IZGRADNJA
INFRASTRUKTURA - PROMET	CESTOVNI	GRANIČNI PRIJELAZ GORNJI BRGAT	REALIZIRANO	IZGRADNJA
INFRASTRUKTURA - PROMET	CESTOVNI	GRANIČNI PRIJELAZ METKOVIĆ	REALIZIRANO	IZGRADNJA
INFRASTRUKTURA - PROMET	CESTOVNI	A1 ZAGREB-DUBROVNIK, DIONICA GR. SPLITSKO-DALMATINSKE ŽUPANIJE-ČVORIŠTE PLOČE	REALIZIRANO	IZGRADNJA DIONICE
INFRASTRUKTURA - PROMET	CESTOVNI	A10 GRANICA REPUBLIKE BOSNE I HERCEGOVINE-ČVORIŠTE PLOČE (A1)	REALIZIRANO	IZGRADNJA DINICE
INFRASTRUKTURA - PROMET	CESTOVNI	MOST PELJEŠAC S PRISTUPNIM CESTAMA	U REALIZACIJI	IZGRADNJA
INFRASTRUKTURA - PROMET	CESTOVNI	D425 PLINA JEZERO (A1-ČVORIŠTE ČEVELJUŠA)	REALIZIRANO	IZGRADNJA DIONICE
INFRASTRUKTURA - PROMET	CESTOVNI	D414 SPARAGOVIĆI-DOLI	U REALIZACIJI	IZGRADNJA
INFRASTRUKTURA - PROMET	CESTOVNI	D8 ISTOČNI ULAZ U DUBROVNIK	REALIZIRANO	OBNOVA KOLNIKA
INFRASTRUKTURA - PROMET	CESTOVNI	D8 MOST BISTRINA - KRIŽANJE S D414	REALIZIRANO	OBNOVA KOLNIKA
INFRASTRUKTURA - PROMET	CESTOVNI	D8 PEČINA-ČEVELJUŠA	REALIZIRANO	OBNOVA KOLNIKA
INFRASTRUKTURA - PROMET	CESTOVNI	D8 ZATON VELIKI ŠTIKOVICA	REALIZIRANO	IZVANREDNO ODRŽAVANJE
INFRASTRUKTURA - PROMET	CESTOVNI	D9 METKOVIĆ	REALIZIRANO	IZVANREDNO ODRŽAVANJE
INFRASTRUKTURA - PROMET	CESTOVNI	IZGRADNJA PRISTUPNE CESTE DO POMORSKOG PUTNIČKOG TERMINALA	REALIZIRANO	IZGRADNJA NOVE DIONICE
INFRASTRUKTURA - PROMET	CESTOVNI	D120 OBILAZNICA POLAČA	REALIZIRANO	IZGRADNJA NOVE DIONICE
INFRASTRUKTURA - PROMET	CESTOVNI	D120 POLAČE PREMA BABINOM POLJU	REALIZIRANO	OBNOVA KOLNIKA
INFRASTRUKTURA - PROMET	CESTOVNI	D235 RUDINE ČEPIKUĆE	REALIZIRANO	IZGRADNJA/REKONSTRUKCIJA
INFRASTRUKTURA - PROMET	CESTOVNI	D516 VITALJINA PREVLAKA	REALIZIRANO	REKONSTRUKCIJA
INFRASTRUKTURA - PROMET	CESTOVNI	D8, GRANICA SDŽ-PLOČE	REALIZIRANO	OBNOVA KOLNIKA
INFRASTRUKTURA - PROMET	CESTOVNI	D8, ČILUPI-GP KARASOVIĆI	REALIZIRANO	OBNOVA KOLNIKA
INFRASTRUKTURA - PROMET	CESTOVNI	D118, DUBOVO-KAPJA	REALIZIRANO	IZGRADNJA
INFRASTRUKTURA - PROMET	CESTOVNI	D119, UBLI-LASTOVO	REALIZIRANO	OBNOVA KOLNIKA
INFRASTRUKTURA - PROMET	CESTOVNI	D120, OBILAZNICA SOBRE	REALIZIRANO	IZGRADNJA
INFRASTRUKTURA - PROMET	CESTOVNI	D8, ŽUPA DUBROVAČKA	U REALIZACIJI	REKONSTRUKCIJA
INFRASTRUKTURA - PROMET	CESTOVNI	Ž6279, KLEK (D8) - BADŽULA (Ž6228)	REALIZIRANO	IZGRADNJA
INFRASTRUKTURA - PROMET	CESTOVNI	Ž6228 MRAVINCA-MIRONJA	REALIZIRANO	REKONSTRUKCIJA
INFRASTRUKTURA - PROMET	CESTOVNI	Ž6219 OPUZEN-BUK VLAKA	U REALIZACIJI	IZVANREDNO ODRŽAVANJE

INFRASTRUKTURA - PROMET	CESTOVNI	L69056 STON (D414)-BROCE-KOBAŠ, DIONICA BROCE-KOBAŠ	REALIZIRANO	IZGRADNJA
INFRASTRUKTURA - PROMET	CESTOVNI	L69076 TRSTENIK (L69028)-ŽULJANA (LŽ6226)	REALIZIRANO	IZGRADNJA
INFRASTRUKTURA - PROMET	CESTOVNI	L69042 TRNOVICA-ČEPIKUĆE	REALIZIRANO	REKONSTRUKCIJA
INFRASTRUKTURA - PROMET	CESTOVNI	L69085 STAŠEVICA-OTRIČ SEOCI	REALIZIRANO	IZVANREDNO ODRŽAVANJE
INFRASTRUKTURA - PROMET	CESTOVNI	L69067 D8-MAJKOVI	REALIZIRANO	IZVANREDNO ODRŽAVANJE
INFRASTRUKTURA - PROMET	CESTOVNI	L69074 OSOBLJAVA-CRKVICE	REALIZIRANO	IZVANREDNO ODRŽAVANJE
INFRASTRUKTURA - PROMET	CESTOVNI	L69020 BLATO-SMOKVICA	REALIZIRANO	IZVANREDNO ODRŽAVANJE
INFRASTRUKTURA - PROMET	CESTOVNI	L69011 OPUZEN-VLAKA	U REALIZACIJI	IZVANREDNO ODRŽAVANJE
INFRASTRUKTURA - PROMET	CESTOVNI	L69086 PLINA JEZERO-ROGOTIN	REALIZIRANO	IZGRADNJA
INFRASTRUKTURA - PROMET	CESTOVNI	L69087 ŠARIĆ STRUGA-BANJA	REALIZIRANO	IZGRADNJA
INFRASTRUKTURA - PROMET	CESTOVNI	NERAZVRSTANA CESTA POBREŽJE-MOST DUBROVNIK	REALIZIRANO	IZGRADNJA/ REKONSTRUKCIJA
INFRASTRUKTURA - PROMET	CESTOVNI	NERAZVRSTANA CESTA KLIŠEVO-MRČEVO	REALIZIRANO	REKONSTRUKCIJA
INFRASTRUKTURA - PROMET	CESTOVNI OBJEKT	MOST PELJEŠAC	IZGRADNJA	REALIZIRANO
INFRASTRUKTURA - PROMET	CESTOVNI OBJEKT	MOST STON	IZGRADNJA	REALIZIRANO
INFRASTRUKTURA - PROMET	POMORSKI	IZGRADNJA POMORSKO-PUTNIČKI TERMINAL VELA LUKA	U REALIZACIJI	U REALIZACIJI
INFRASTRUKTURA - PROMET	POMORSKI	NOVA OPERATIVNA OBALA SOBRA	REALIZIRANO	IZGRADNJA
INFRASTRUKTURA - PROMET	POMORSKI	NOVA OPERATIVNA OBALA STON	REALIZIRANO	IZGRADNJA
INFRASTRUKTURA - PROMET	POMORSKI	NOVA OPERATIVNA OBALA DOMINČE	REALIZIRANO	IZGRADNJA
INFRASTRUKTURA - PROMET	POMORSKI	SANACIJA I REKONSTRUKCIJA OBALE U LUCI MLINI	REALIZIRANO	SANACIJA I REKONSTRUKCIJA
INFRASTRUKTURA - PROMET	POMORSKI	SANACIJA DIJELA LUKOBRANA LUKA PRIGRADICA	REALIZIRANO	SANACIJA DIJELA LUKOBRANA
INFRASTRUKTURA - PROMET	POMORSKI	SANACIJA RIVE LUKA ŠIPANSKA	REALIZIRANO	SANACIJA RIVE
INFRASTRUKTURA - PROMET	POMORSKI	SANACIJA RIVE LUKE GORNJE ČELO KOLOČEP	REALIZIRANO	SANACIJA RIVE
INFRASTRUKTURA - PROMET	POMORSKI	IZGRADNJA ŠKOLJERE U LUCI OREBIĆ	REALIZIRANO	IZGRADNJA ŠKOLJERE
INFRASTRUKTURA - PROMET	POMORSKI	IZGRADNJA KOMUNALNE LUČICE BATALA	REALIZIRANO	IZGRADNJA
INFRASTRUKTURA - PROMET	POMORSKI	IZGRADNJA KOMUNALNE LUČICE PORTO UŠ	REALIZIRANO	IZGRADNJA
INFRASTRUKTURA - PROMET	POMORSKI	DOGRADNJA LUKE TRPANJ	U REALIZACIJI	IZGRADNJA
INFRASTRUKTURA - PROMET	POMORSKI	SANACIJA I REKONSTRUKCIJA RIVE DONJE ČELO KOLOČEP	U REALIZACIJI	SANACIJA I REKONSTRUKCIJA RIVE
INFRASTRUKTURA - PROMET	POMORSKI	REKONSTRUKCIJA LUKOBRANA PUNTIN U LUCI KORČULA	U REALIZACIJI	REKONSTRUKCIJA LUKOBRANA
INFRASTRUKTURA - PROMET	POMORSKI	REKONSTRUKCIJA I DOGRADNJA LUKE DRAČE	U REALIZACIJI	REKONSTRUKCIJA I DOGRADNJA
INFRASTRUKTURA - PROMET	POMORSKI	UREĐENJE KOMUNALNOG DIJELA LUKE RAČIŠĆE	U REALIZACIJI	UREĐENJE KOMUNALNOG DIJELA LUKE
INFRASTRUKTURA - PROMET	POMORSKI	OPERATIVNA OBALA BATAHOVINA I	REALIZIRANO	IZGRADNJA
INFRASTRUKTURA - PROMET	POMORSKI	LUKA NAUTIČKOG TURIZMA SLANO	REALIZIRANO	IZGRADNJA
INFRASTRUKTURA - PROMET	POMORSKI	LUKA NAUTIČKOG TURIZMA GRUŽ (FRAPA)	REALIZIRANO	IZGRADNJA
INFRASTRUKTURA - PROMET	POMORSKI	LUKA NAUTIČKOG TURIZMA VELA LUKA	REALIZIRANO	IZGRADNJA
INFRASTRUKTURA - PROMET	POMORSKI	TERMINAL ZA RASUTE TERETE	REALIZIRANO	IZGRADNJA
INFRASTRUKTURA - PROMET	POMORSKI	TERMINAL ZA TEKUĆE TERETE	REALIZIRANO (I.FAZA)	IZGRADNJA
INFRASTRUKTURA - PROMET	POMORSKI	KONTENJERSKI TERMINAL I FAZA	REALIZIRANO	IZGRADNJA
INFRASTRUKTURA - PROMET	POMORSKI	OPERATIVNA OBALA BATAHOVINA I	REALIZIRANO	IZGRADNJA
INFRASTRUKTURA - PROMET	POMORSKI	CJELOGODIŠNJA BRZOBRODSKA LINIJA DUBROVNIK-KORČULA-LASTOVO	REALIZIRANO	<Null>
INFRASTRUKTURA - PROMET	ZRAČNI	HELIDROM SMRIJEK	REALIZIRANO	IZGRADNJA
INFRASTRUKTURA - PROMET	ZRAČNI	ZRAČNA LUKA DUBROVNIK	REALIZIRANO	REKONSTRUKCIJA/ IZGRADNJA
INFRASTRUKTURA - ENERGETSKI SUSTAVI	TRANSFORMATORSKO POSTROJENJE	TS 110/20 kV PLOČE	REALIZIRANO	IZGRADNJA

INFRASTRUKTURA - ENERGETSKI SUSTAVI	TRANSFORMATORSKO POSTROJENJE	TS 110/20 kV SRĐ	REALIZIRANO	IZGRADNJA
INFRASTRUKTURA - ENERGETSKI SUSTAVI	TRANSFORMATORSKO POSTROJENJE	TS 110/35kV BLATO	REALIZIRANO	REKONSTRUKCIJA
INFRASTRUKTURA - ENERGETSKI SUSTAVI	TRANSFORMATORSKO POSTROJENJE	TS 20/110kV PONIKVE	REALIZIRANO	IZGRADNJA
INFRASTRUKTURA - ENERGETSKI SUSTAVI	TRANSFORMATORSKO POSTROJENJE	TS 20/110kV RUDINE	REALIZIRANO	IZGRADNJA
INFRASTRUKTURA - ENERGETSKI SUSTAVI	TRANSFORMATORSKO POSTROJENJE	TS 220 kV PLAT	REALIZIRANO	IZGRADNJA
INFRASTRUKTURA - ENERGETSKI SUSTAVI	TRANSFORMATORSKO POSTROJENJE	TS 35/10 kV BLATO	REALIZIRANO	IZMJENA TRANSFORMATORA
INFRASTRUKTURA - ENERGETSKI SUSTAVI	TRANSFORMATORSKO POSTROJENJE	TS 35/10 kV CAVTAT	REALIZIRANO	IZMJENA TRANSFORMATORA
INFRASTRUKTURA - ENERGETSKI SUSTAVI	TRANSFORMATORSKO POSTROJENJE	TS 35/10 kV KORČULA	REALIZIRANO	IZMJENA TRANSFORMATORA
INFRASTRUKTURA - ENERGETSKI SUSTAVI	TRANSFORMATORSKO POSTROJENJE	TS 35/10 kV MLINI	REALIZIRANO	IZMJENA TRANSFORMATORA
INFRASTRUKTURA - ENERGETSKI SUSTAVI	TRANSFORMATORSKO POSTROJENJE	TS 35/10 kV ZAMOŠĆE	REALIZIRANO	IZMJENA TRANSFORMATORA
INFRASTRUKTURA - ENERGETSKI SUSTAVI	PODZEMNI KABEL	PODZEMNI KABEL 110 kV	REALIZIRANO	IZGRADNJA
INFRASTRUKTURA - ENERGETSKI SUSTAVI	PODZEMNI KABEL	PODZEMNI KABEL 220kV HE PLAT- TS PLAT	REALIZIRANO	IZGRADNJA
INFRASTRUKTURA - ENERGETSKI SUSTAVI	PODZEMNI KABEL	PODZEMNI KABEL 220kV HE PLAT- TS PLAT	REALIZIRANO	IZGRADNJA
INFRASTRUKTURA - ENERGETSKI SUSTAVI	DALEKOVOD	DALEKOVOD 2*110kV TS SRĐ - DV KOMOLAC -PLAT	REALIZIRANO	IZGRADNJA
INFRASTRUKTURA - ENERGETSKI SUSTAVI	DALEKOVOD	DALEKOVOD 110 kV PLOČE-VRGORAC	REALIZIRANO	IZGRADNJA
INFRASTRUKTURA - ENERGETSKI SUSTAVI	DALEKOVOD	DALEKOVOD 35kV ZAMOŠĆE-PIJAVIČINA	REALIZIRANO	OBNOVA
INFRASTRUKTURA - ENERGETSKI SUSTAVI	DALEKOVOD	DALEKOVOD 35kV KOMOLAC-STON	REALIZIRANO	OBNOVA
INFRASTRUKTURA - ENERGETSKI SUSTAVI	DALEKOVOD	DALEKOVOD 35kV KOMOLAC-STON	REALIZIRANO	OBNOVA
INFRASTRUKTURA - ENERGETSKI SUSTAVI	VJETROELEKTRANA RUDINE	RUDINE	REALIZIRANO	IZGRADNJA
INFRASTRUKTURA - ENERGETSKI SUSTAVI	VJETROELEKTRANA PONIKVE	PONIKVE	REALIZIRANO	IZGRADNJA
INFRASTRUKTURA - VODNOGOSPODARSKI SUSTAV	KORIŠTENJE VODA - VODOOPSKRBA	VODOSPREMA KORČULA	REALIZIRANO	REKONSTRUKCIJA I DOGRADNJA
INFRASTRUKTURA - VODNOGOSPODARSKI SUSTAV	KORIŠTENJE VODA - VODOOPSKRBA	CRPNA STANICA DINGAČ	REALIZIRANO	REKONSTRUKCIJA
INFRASTRUKTURA - VODNOGOSPODARSKI SUSTAV	KORIŠTENJE VODA - VODOOPSKRBA	VODOSPREMA STRAŽA	REALIZIRANO	IZGRADNJA
INFRASTRUKTURA - VODNOGOSPODARSKI SUSTAV	KORIŠTENJE VODA - VODOOPSKRBA	UREĐAJ ZA KONDICIONIRANJE VODE DUBROVNIK	REALIZIRANO	IZGRADNJA
INFRASTRUKTURA - VODNOGOSPODARSKI SUSTAV	KORIŠTENJE VODA - VODOOPSKRBA	TRI NOVE BUŠOTINE U BLATSKOM POLJU	REALIZIRANO	IZGRADNJA
INFRASTRUKTURA - VODNOGOSPODARSKI SUSTAV	KORIŠTENJE VODA - VODOOPSKRBA	CRPNA STANICA BLACE	REALIZIRANO	IZGRADNJA
INFRASTRUKTURA - VODNOGOSPODARSKI SUSTAV	KORIŠTENJE VODA - VODOOPSKRBA	KOMPENZACIJA POSTINJE	REALIZIRANO	<Null>
INFRASTRUKTURA - VODNOGOSPODARSKI SUSTAV	KORIŠTENJE VODA - VODOOPSKRBA	CRPNA STANCA SMOKVICA	REALIZIRANO	IZGRADNJA
INFRASTRUKTURA - VODNOGOSPODARSKI SUSTAV	KORIŠTENJE VODA - VODOOPSKRBA	VODOOPSKRBNI SUSTAV STRAVČA-DUBA	REALIZIRANO	IZGRADNJA
INFRASTRUKTURA - VODNOGOSPODARSKI SUSTAV	KORIŠTENJE VODA - VODOOPSKRBA	OSTALI VODOOPSKRBNI CJEVOVODI	REALIZIRANO	IZGRADNJA
INFRASTRUKTURA - VODNOGOSPODARSKI SUSTAV	KORIŠTENJE VODA - VODOOPSKRBA	MAGISTRALNI OPSKRBNI CJEVOVOD ĐURINIČI-VITALJINA-PREVLAKA	REALIZIRANO	IZGRADNJA

INFRASTRUKTURA - VODNOGOSPODARSKI SUSTAV	KORIŠTENJE VODA - VODOOPSKRBA	VODOOPSKRBI SUSTAV GORNJIH SELA ORAŠČA	REALIZIRANO	IZGRADNJA
INFRASTRUKTURA - VODNOGOSPODARSKI SUSTAV	KORIŠTENJE VODA - VODOOPSKRBA	MAGISTRALNI OPSKRBNI CJEVOVOD OGRANAK DO VODOSPREME METKOVIĆ	REALIZIRANO	IZGRADNJA
INFRASTRUKTURA - VODNOGOSPODARSKI SUSTAV	KORIŠTENJE VODA - VODOOPSKRBA	MAGISTRALNI OPSKRBNI CJEVOVOD JANJINA-ŽULJANA-ULAZ UMORE	REALIZIRANO	IZGRADNJA
INFRASTRUKTURA - VODNOGOSPODARSKI SUSTAV	KORIŠTENJE VODA - VODOOPSKRBA	VODOOPSKRBNI SUSTAV MALI PROLOG I POZLA GORA	REALIZIRANO	IZGRADNJA
INFRASTRUKTURA - VODNOGOSPODARSKI SUSTAV	KORIŠTENJE VODA - VODOOPSKRBA	VODOOPSKRBNI SUSTAV NP MLJET	REALIZIRANO	IZGRADNJA
INFRASTRUKTURA - VODNOGOSPODARSKI SUSTAV	KORIŠTENJE VODA - VODOOPSKRBA	VODOOPSKRBNI SUSTAV LASTOVO	REALIZIRANO	IZGRADNJA
INFRASTRUKTURA - VODNOGOSPODARSKI SUSTAV	KORIŠTENJE VODA - VODOOPSKRBA	VODOOPSKRBI SUSTAV ŠTIKOVICA-MOKOŠICA	REALIZIRANO	IZGRADNJA
INFRASTRUKTURA - VODNOGOSPODARSKI SUSTAV	KORIŠTENJE VODA - VODOOPSKRBA	VODOOPSKRBNI SUSTAV MAJKOVI DUBRAVICA 1.A FAZA	REALIZIRANO	IZGRADNJA
INFRASTRUKTURA - VODNOGOSPODARSKI SUSTAV	KORIŠTENJE VODA - VODOOPSKRBA	VODOOPSKRBNI SUSTAV PLOČE	REALIZIRANO	IZGRADNJA
INFRASTRUKTURA - VODNOGOSPODARSKI SUSTAV	KORIŠTENJE VODA - VODOOPSKRBA	VODOOPSKRBNI SUSTAV VELA LUKA UVALA PLITVINE-STRATINČICA	REALIZIRANO	IZGRADNJA
INFRASTRUKTURA - VODNOGOSPODARSKI SUSTAV	KORIŠTENJE VODA - VODOOPSKRBA	MAGISTRALNI VODOVOD ŽULJANA-DANČANJE	U REALIZACIJI	IZGRADNJA
INFRASTRUKTURA - VODNOGOSPODARSKI SUSTAV	KORIŠTENJE VODA - VODOOPSKRBA	VODOOPSKRBNI SUSTAV BOROVCI I NOVA SELA	U REALIZACIJI	IZGRADNJA
INFRASTRUKTURA - VODNOGOSPODARSKI SUSTAV	KORIŠTENJE VODA - VODOOPSKRBA	CJEVOVOD VRBICA IZVORIŠTE PALATA	U REALIZACIJI	REKONSTRUKCIJA
INFRASTRUKTURA - VODNOGOSPODARSKI SUSTAV	KORIŠTENJE VODA - VODOOPSKRBA	HIDROTEHNIČKI TUNEL SRĐ	U REALIZACIJI	IZGRADNJA
INFRASTRUKTURA - VODNOGOSPODARSKI SUSTAV	KORIŠTENJE VODA - VODOOPSKRBA	PODSUSTAV KNEŽICA-ŠUMET	U REALIZACIJI	IZGRADNJA
INFRASTRUKTURA - VODNOGOSPODARSKI SUSTAV	KORIŠTENJE VODA - VODOOPSKRBA	VODOOPSKRBNI SUSTAV METKOVIĆ	U REALIZACIJI	REKONSTRUKCIJA
INFRASTRUKTURA - VODNOGOSPODARSKI SUSTAV	KORIŠTENJE VODA - VODOOPSKRBA	VODOOPSKRBNI SUSTAV PLOČE	U REALIZACIJI	REKONSTRUKCIJA
INFRASTRUKTURA - VODNOGOSPODARSKI SUSTAV	KORIŠTENJE VODA - VODOOPSKRBA	VODOOPSKRBNI CJEVOVOD RUSKOVIĆI-BILOPOLJE	U REALIZACIJI	IZGRADNJA
INFRASTRUKTURA - VODNOGOSPODARSKI SUSTAV	KORIŠTENJE VODA - VODOOPSKRBA	CJEVOVOD BRNA-SPOJ ZA LASTOVO	REALIZIRANO	IZGRADNJA
INFRASTRUKTURA - VODNOGOSPODARSKI SUSTAV	KORIŠTENJE VODA - VODOOPSKRBA	CJEVOVOD CRPNA STANICA SMOKVICA-BLATO-VELA LUKA	REALIZIRANO	IZGRADNJA
INFRASTRUKTURA - VODNOGOSPODARSKI SUSTAV	ODVODNJA OTPADNIH VODA	UREĐAJ ZA PROČIŠĆAVANJE OTPADNIH VODA ORAŠČA	REALIZIRANO	IZGRADNJA
INFRASTRUKTURA - VODNOGOSPODARSKI SUSTAV	ODVODNJA OTPADNIH VODA	ISPUST OTPADNIH VODA OPUZEN	REALIZIRANO	IZGRADNJA
INFRASTRUKTURA - VODNOGOSPODARSKI SUSTAV	ODVODNJA OTPADNIH VODA	UREĐAJ ZA PROČIŠĆAVANJE OTPADNIH VODA OPUZEN	REALIZIRANO	IZGRADNJA
INFRASTRUKTURA - VODNOGOSPODARSKI SUSTAV	ODVODNJA OTPADNIH VODA	UREĐAJ ZA PROČIŠĆAVANJE OTPADNIH VODA VELA LUKA	REALIZIRANO	IZGRADNJA
INFRASTRUKTURA - VODNOGOSPODARSKI SUSTAV	ODVODNJA OTPADNIH VODA	UREĐAJ ZA PROČIŠĆAVANJE OTPADNIH VODA BLATO	REALIZIRANO	IZGRADNJA
INFRASTRUKTURA - VODNOGOSPODARSKI SUSTAV	ODVODNJA OTPADNIH VODA	UREĐAJ ZA PROČIŠĆAVANJE GRUDA	REALIZIRANO	IZGRADNJA

INFRASTRUKTURA - VODNOGOSPODARSKI SUSTAV	ODVODNJA OTPADNIH VODA	UREĐAJ ZA PROČIŠĆAVANJE SLANO	REALIZIRANO	IZGRADNJA
INFRASTRUKTURA - VODNOGOSPODARSKI SUSTAV	ODVODNJA OTPADNIH VODA	UREĐAJ ZA PROČIŠĆAVANJE OTPADNIH VODA PRUD	REALIZIRANO	IZGRADNJA
INFRASTRUKTURA - VODNOGOSPODARSKI SUSTAV	ODVODNJA OTPADNIH VODA	UREĐAJ ZA PROČIŠĆAVANJE OTPADNIH VODA OREBIĆ	REALIZIRANO	IZGRADNJA
INFRASTRUKTURA - VODNOGOSPODARSKI SUSTAV	ODVODNJA OTPADNIH VODA	UREĐAJ ZA PROČIŠĆAVANJE OTPADNIH VODA TRPANJ	REALIZIRANO	IZGRADNJA
INFRASTRUKTURA - VODNOGOSPODARSKI SUSTAV	ODVODNJA OTPADNIH VODA	UREĐAJ ZA PROČIŠĆAVANJE OTPADNIH VODA NP MLJET POMENA	REALIZIRANO	IZGRADNJA
INFRASTRUKTURA - VODNOGOSPODARSKI SUSTAV	ODVODNJA OTPADNIH VODA	UREĐAJ ZA PROČIŠĆAVANJE OTPADNIH VODA DUBROVNIK	U REALIZACIJI	IZGRADNJA
INFRASTRUKTURA - VODNOGOSPODARSKI SUSTAV	ODVODNJA OTPADNIH VODA	UREĐAJ ZA PROČIŠĆAVANJE OTPADNIH VODA MOLUNAT	U REALIZACIJI	IZGRADNJA
INFRASTRUKTURA - VODNOGOSPODARSKI SUSTAV	ODVODNJA OTPADNIH VODA	UREĐAJ ZA PROČIŠĆAVANJE OTPADNIH VODA LOPUD	U REALIZACIJI	IZGRADNJA
INFRASTRUKTURA - VODNOGOSPODARSKI SUSTAV	ODVODNJA OTPADNIH VODA	UREĐAJ ZA PROČIŠĆAVANJE OTPADNIH VODA METKOVIĆ	U REALIZACIJI	IZGRADNJA
INFRASTRUKTURA - VODNOGOSPODARSKI SUSTAV	ODVODNJA OTPADNIH VODA	UREĐAJ ZA PROČIŠĆAVANJE OTPADNIH VODA PLOČE	U REALIZACIJI	IZGRADNJA
INFRASTRUKTURA - VODNOGOSPODARSKI SUSTAV	ODVODNJA OTPADNIH VODA	KANALIZACIJSKI SUSTAV CAVTAT (MEČAJAC-ZVEKOVIĆA)	REALIZIRANO	IZGRADNJA
INFRASTRUKTURA - VODNOGOSPODARSKI SUSTAV	ODVODNJA OTPADNIH VODA	KANALIZACIJSKA MREŽA PRIJEVPR-OBULJENO (DO SPOJA NA GRADSKI SUSTAV)	REALIZIRANO	IZGRADNJA
INFRASTRUKTURA - VODNOGOSPODARSKI SUSTAV	ODVODNJA OTPADNIH VODA	KANALIZACIJSKI SUSTAV ORAŠAC-ZATON	REALIZIRANO	IZGRADNJA
INFRASTRUKTURA - VODNOGOSPODARSKI SUSTAV	ODVODNJA OTPADNIH VODA	KANALIZACIJSKI SUSTAV SLANO-KRUČICA-BANIĆI	REALIZIRANO	IZGRADNJA
INFRASTRUKTURA - VODNOGOSPODARSKI SUSTAV	ODVODNJA OTPADNIH VODA	KANALIZACIJSKI SUSTAV VELA LUKA	REALIZIRANO	IZGRADNJA
INFRASTRUKTURA - VODNOGOSPODARSKI SUSTAV	ODVODNJA OTPADNIH VODA	KANALIZACIJSKI SUSTAV OPUZEN	REALIZIRANO	IZGRAĐENO
INFRASTRUKTURA - VODNOGOSPODARSKI SUSTAV	ODVODNJA OTPADNIH VODA	GLAVNI KOLEKTOR LOZICA STARA MOKOŠICA	REALIZIRANO	IZGRADNJA
INFRASTRUKTURA - VODNOGOSPODARSKI SUSTAV	ODVODNJA OTPADNIH VODA	KANALIZACIJSKI SUSTAV GRUDA	REALIZIRANO	IZGRADNJA
INFRASTRUKTURA - VODNOGOSPODARSKI SUSTAV	ODVODNJA OTPADNIH VODA	KANALIZACIJSKI SUSTAV KLEK-KOMARNA-DUBOKA	REALIZIRANO	IZGRADNJA
INFRASTRUKTURA - VODNOGOSPODARSKI SUSTAV	ODVODNJA OTPADNIH VODA	KANALIZACIJSKI SUSTAV KLEK-KOMARNA-DUBOKA	REALIZIRANO	IZGRADNJA
INFRASTRUKTURA - VODNOGOSPODARSKI SUSTAV	ODVODNJA OTPADNIH VODA	KANALIZACIJSKI SUSTAV KLEK-KOMARNA-DUBOKA	U REALIZACIJI	IZGRADNJA
INFRASTRUKTURA - VODNOGOSPODARSKI SUSTAV	ODVODNJA OTPADNIH VODA	KANALIZACIJSKI SUSTAV OPUZEN	U REALIZACIJI	IZGRADNJA
INFRASTRUKTURA - VODNOGOSPODARSKI SUSTAV	ODVODNJA OTPADNIH VODA	KANALIZACIJSKI SUSTAV OPUZEN	U REALIZACIJI	IZGRADNJA
INFRASTRUKTURA - VODNOGOSPODARSKI SUSTAV	ODVODNJA OTPADNIH VODA	KANALIZACIJSKI SUSTAV PRUD	REALIZIRANO	IZGRADNJA
INFRASTRUKTURA - VODNOGOSPODARSKI SUSTAV	ODVODNJA OTPADNIH VODA	KANALIZACIJSKI SUSTAV OREBIĆ	REALIZIRANO	IZGRADNJA
INFRASTRUKTURA - VODNOGOSPODARSKI SUSTAV	ODVODNJA OTPADNIH VODA	KANALIZACIJSKI SUSTAV TRPANJ	REALIZIRANO	IZGRADNJA

INFRASTRUKTURA - VODNOGOSPODARSKI SUSTAV	ODVODNJA OTPADNIH VODA	KANALIZACIJSKI SUSTAV BLATO	REALIZIRANO	IZGRADNJA
INFRASTRUKTURA - VODNOGOSPODARSKI SUSTAV	ODVODNJA OTPADNIH VODA	KANALIZACIJSKI SUSTAV NP MLJET	REALIZIRANO	IZGRADNJA
INFRASTRUKTURA - VODNOGOSPODARSKI SUSTAV	ODVODNJA OTPADNIH VODA	AGLOMERACIJA DUBROVNIK	U REALIZACIJI	IZGRADNJA
INFRASTRUKTURA - VODNOGOSPODARSKI SUSTAV	ODVODNJA OTPADNIH VODA	SPOJ ZRAČNE LUKE NA KANALIZACIJSKI SUSTAV CAVTAT	U REALIZACIJI	IZGRADNJA
INFRASTRUKTURA - VODNOGOSPODARSKI SUSTAV	ODVODNJA OTPADNIH VODA	KANALIZACIJSKI SUSTAV MOLUNAT	U REALIZACIJI	IZGRADNJA
INFRASTRUKTURA - VODNOGOSPODARSKI SUSTAV	ODVODNJA OTPADNIH VODA	KANALIZACIJSKI SUSTAV ZATON ORAŠAC	U REALIZACIJI	IZGRADNJA
INFRASTRUKTURA - VODNOGOSPODARSKI SUSTAV	ODVODNJA OTPADNIH VODA	KANALIZACIJSKI SUSTAV LOPUD	U REALIZACIJI	IZGRADNJA
INFRASTRUKTURA - VODNOGOSPODARSKI SUSTAV	ODVODNJA OTPADNIH VODA	KANALIZACIJSKI SUSTAV METKOVIĆ	U REALIZACIJI	IZGRADNJA
INFRASTRUKTURA - VODNOGOSPODARSKI SUSTAV	ODVODNJA OTPADNIH VODA	KANALIZACIJSKI SUSTAV PLOČE	U REALIZACIJI	IZGRADNJA
INFRASTRUKTURA - VODNOGOSPODARSKI SUSTAV	ODVODNJA OTPADNIH VODA	PODMORSKI ISPUST SLANO	REALIZIRANO	IZGRADNJA
INFRASTRUKTURA - VODNOGOSPODARSKI SUSTAV	ZAŠTITA OD VODA	ZAŠTITNI NASIP ZA OBRANU OD POPLAVA DESNE OBALE GRADA METKOVIĆA	REALIZIRANO	IZGRADNJA
INFRASTRUKTURA - VODNOGOSPODARSKI SUSTAV	ZAŠTITA OD VODA	OBRAMBENI ZID KOMIN	REALIZIRANO	IZGRADNJA
INFRASTRUKTURA - VODNOGOSPODARSKI SUSTAV	ZAŠTITA OD VODA	SANACIJA LIJEVE I DESNE OBALE NERETVE NA UŠĆU	REALIZIRANO	SANACIJA OBALE
INFRASTRUKTURA - VODNOGOSPODARSKI SUSTAV	ZAŠTITA OD VODA	SANACIJA LIJEVE I DESNE OBALE NERETVE NA UŠĆU	REALIZIRANO	SANACIJA OBALE
INFRASTRUKTURA - VODNOGOSPODARSKI SUSTAV	ZAŠTITA OD VODA	UREĐENJE OBALE MALE NERETVE NA PODRUČJU GRADA OPUZENA I OPĆINE SLIVNO	REALIZIRANO	SANACIJA OBALE
INFRASTRUKTURA - VODNOGOSPODARSKI SUSTAV	ZAŠTITA OD VODA	UREĐENJE OBALE MALE NERETVE NA PODRUČJU GRADA OPUZENA I OPĆINE SLIVNO	REALIZIRANO	SANACIJA OBALE
INFRASTRUKTURA - VODNOGOSPODARSKI SUSTAV	SUSTAV ZA NAVODNJAVANJE	GLOG	REALIZIRANO	IZGRADNJA
INFRASTRUKTURA GOSPODARENJE OTPADA	RECIKLAŽNO DVORIŠTE	RD POD DUBOM DUBROVNIK	REALIZIRANO	IZGRADNJA
INFRASTRUKTURA GOSPODARENJE OTPADA	RECIKLAŽNO DVORIŠTE	RD NOVA MOOŠICA	REALIZIRANO	IZGRADNJA
INFRASTRUKTURA GOSPODARENJE OTPADA	RECIKLAŽNO DVORIŠTE	RD POPOVIĆI KONAVLE	REALIZIRANO	IZGRADNJA
INFRASTRUKTURA GOSPODARENJE OTPADA	RECIKLAŽNO DVORIŠTE	RD BANIĆI DUBROVAČKO PRIMORJE	REALIZIRANO	IZGRADNJA
INFRASTRUKTURA GOSPODARENJE OTPADA	RECIKLAŽNO DVORIŠTE	RD VRANJAK PLOČE	REALIZIRANO	IZGRADNJA
INFRASTRUKTURA GOSPODARENJE OTPADA	RECIKLAŽNO DVORIŠTE	RD SLIVNO	REALIZIRANO	IZGRADNJA
INFRASTRUKTURA GOSPODARENJE OTPADA	RECIKLAŽNO DVORIŠTE	RD KRTINJA BLATO	REALIZIRANO	IZGRADNJA
INFRASTRUKTURA GOSPODARENJE OTPADA	RECIKLAŽNO DVORIŠTE	RD VELA LUKA	REALIZIRANO	IZGRADNJA
INFRASTRUKTURA GOSPODARENJE OTPADA	ODLAGALIŠTE OTPADA	ODLAGALIŠTE OTPADA VINOŠTE TRPANJ	U REALIZACIJI	SANACIJA ODLAGALIŠTA
INFRASTRUKTURA GOSPODARENJE OTPADA	ODLAGALIŠTE OTPADA	ODLAGALIŠTE OTPADA GRABOVICA DUBROVNIK	U REALIZACIJI	SANACIJA ODLAGALIŠTA
INFRASTRUKTURA GOSPODARENJE OTPADA	ODLAGALIŠTE OTPADA	ODLAGALIŠTE OTPADA KOKOJEVICA LUMBARDA	REALIZIRANO	SANACIJA ODLAGALIŠTA
INFRASTRUKTURA GOSPODARENJE OTPADA	ODLAGALIŠTE OTPADA	ODLAGALIŠTE OTPADA SITNICA VELA LUKA	REALIZIRANO	SANACIJA ODLAGALIŠTA

INFRASTRUKTURA GOSPODARENJE OTPADA	ODLAGALIŠTE OTPADA	ODLAGALIŠTE OTPADA SOZANJ LASTOVO	REALIZIRANO	SANACIJA ODLAGALIŠTA
INFRASTRUKTURA GOSPODARENJE OTPADA	GOSPODARENJE OTPADOM	ŽCGO LUČINO RAZDOLJE	U REALIZACIJI	IZGRADNJA
GOSPODARSTVO	EKSPLOATACIJA MINERALNIH SIROVINA	ARHITETKONSKI-GRAĐEVNI KAMEN MIRONJA 2	REALIZIRANO	IZGRADNJA
GOSPODARSTVO	PODUZETNIŠTVO	PODUZETNIČKI INKUBATOR U PLOČAMA	IZGRADNJA	REALIZIRANO
DRUŠTVENA INFRASTRUKTURA	PROSVJETA	CENTAR KOMPETENTNOSTI U TURIZMU	REKONSTRUKCIJA	U REALIZACIJI
DRUŠTVENA INFRASTRUKTURA	PROSVJETA	OŠ CAVTAT		REALIZIRANO
DRUŠTVENA INFRASTRUKTURA	VISOKO ŠKOLSTVO	STUDENTSKI DOM DUBROVNIK		REALIZIRANO
DRUŠTVENA INFRASTRUKTURA	ZDRAVSTVO	OBJEDINJENI HITNI BOLNIČKI PRIJAM	REKONSTRUKCIJA	REALIZIRANO
DRUŠTVENA INFRASTRUKTURA	ZDRAVSTVO	DNEVNA BOLNICA U DUBROVNIKU I METKOVIĆU	REKONSTRUKCIJA	REALIZIRANO
DRUŠTVENA INFRASTRUKTURA	ZDRAVSTVO	DOM ZDRAVLJA METKOVIĆ, PREDPROSTOR ZA PREGLED PACIJENATA	REALIZIRANO	UREĐENJE
DRUŠTVENA INFRASTRUKTURA	ZDRAVSTVO	DOM ZDRAVLJA PLOČE SANACIJA KROVIŠTA I FOTOELEKTRANA	REALIZIRANO	SANACIJA
DRUŠTVENA INFRASTRUKTURA	ZDRAVSTVO	DOM ZDRAVLJA KORČULA, ENERGETSKA OBNOVA AMBULANTE U TRPNJU	REALIZIRANO	OBNOVA
DRUŠTVENA INFRASTRUKTURA	ZDRAVSTVO	DOM ZDRAVLJA VELA LUKA, UGRADNJA LIFTA, PRISTUP	REALIZIRANO	IZGRADNJA
DRUŠTVENA INFRASTRUKTURA	SOCIJALNA SKRB	DOM ZA STARIJE OSOBE VELA LUKA, ENERGETSKA OBNOVA	REALIZIRANO	OBNOVA
DRUŠTVENA INFRASTRUKTURA	SOCIJALNA SKRB	NOVI OBITELJSKI DOM OPUZEN, VILA MARIJA	REALIZIRANO	PRENAMJENA
DRUŠTVENA INFRASTRUKTURA	PROSVJETA	REKONSTRUKCIJA PODRUČNE ŠKOLE LOVIŠTE	REALIZIRANO	REKONSTRUKCIJA
DRUŠTVENA INFRASTRUKTURA	PROSVJETA	REKONSTRUKCIJA OŠ SMOKVICA	REALIZIRANO	REKONSTRUKCIJA
DRUŠTVENA INFRASTRUKTURA	PROSVJETA	ENERGETSKA OBNOVA OŠ GRUDA	REALIZIRANO	OBNOVA
DRUŠTVENA INFRASTRUKTURA	PROSVJETA	ENERGETSKA OBNOVA OŠ FRA ANTE GNJEČA, STAŠEVICA	REALIZIRANO	OBNOVA
DRUŠTVENA INFRASTRUKTURA	PROSVJETA	SANIRANJE KROVA I KLIMATIZACIJA OŠ PETRA KANAVELICA, KORČULA	REALIZIRANO	SANACIJA
DRUŠTVENA INFRASTRUKTURA	PROSVJETA	UREĐENJE DVIJE NOVE UČIONICE OŠ ŽUPA DUBROVAČKA MLINI	REALIZIRANO	UREĐENJE
DRUŠTVENA INFRASTRUKTURA	PROSVJETA	REKONSTRUKCIJA GRIJANJA I HLAĐENJA, IZMJENA PODA SPORTSKE DVORANE OŠ VELA LUKA	REALIZIRANO	REKONSTRUKCIJA
DRUŠTVENA INFRASTRUKTURA	PROSVJETA	OŠ STJEPANA RADIĆA, METKOVIĆ, REKONSTRUKCIJA SANITARNIH ČVOROVA	REALIZIRANO	REKONSTRUKCIJA
DRUŠTVENA INFRASTRUKTURA	PROSVJETA	ENERGETSKA OBNOVA GIMNAZIJA METKOVIĆ	REALIZIRANO	OBNOVA
DRUŠTVENA INFRASTRUKTURA	PROSVJETA	ENERGETSKA OBNOVA OBRTHIČKE I TEHNIČKE ŠKOLE DUBROVNIK	REALIZIRANO	OBNOVA
DRUŠTVENA INFRASTRUKTURA	PROSVJETA	MUŠKI ĐAČKI DOM DUBROVNIK, REKONSTRUKCIJA GRIJANJA I HLAĐENJA	REALIZIRANO	REKONSTRUKCIJA
DRUŠTVENA INFRASTRUKTURA	PROSVJETA	SREDNJA ŠKOLA FRA ANDRIJE KAČIĆA MIOŠIĆA, PLOČE, REKONSTRUKCIJA DOGRADNJA PRAKTIKUMA ITD	REALIZIRANO	REKONSTRUKCIJA
DRUŠTVENA INFRASTRUKTURA	PROSVJETA	SREDNJA ŠKOLA VELA LUKA, REKONSTRUKCIJA I OPREMANJE	REALIZIRANO	REKONSTRUKCIJA
DRUŠTVENA INFRASTRUKTURA	PROSVJETA	OTVOREN STUDENTSKI DOM DUBROVNIK	REALIZIRANO	IZGRADNJA
DRUŠTVENA INFRASTRUKTURA	KULTURA	MUZEJ ZLATA I SREBRA SMOKVICA	REALIZIRANO	IZGRADNJA
DRUŠTVENA INFRASTRUKTURA	KULTURA	ZAVIČAJNA ZBIRKA U DUBROVAČKOM PRIMORJU	REALIZIRANO	PREUREĐENJE
DRUŠTVENA INFRASTRUKTURA	KULTURA	OBNOVLJEN KNEŽEV DVOR SLANO	REALIZIRANO	OBNOVA
DRUŠTVENA INFRASTRUKTURA	ZDRAVSTVO	DOM ZDRAVLJA DUBROVNIK, UREĐENJE OBJEKTA PLOČE-UNUTARNJI I VANJSKI RADOVI, STOLARIJA	REALIZIRANO	UREĐENJE
DRUŠTVENA INFRASTRUKTURA	ZDRAVSTVO	AMBULANTA OPUZEN STAKLENO KROVIŠTE	REALIZIRANO	UREĐENJE

IZVJEŠĆE O STANJU U PROSTORU DNŽ 2018.-2021.

IV. PRIJEDLOZI ZA UNAPREĐENJE PROSTORNOG RAZVOJA S OSNOVNIM PREPORUKAMA MJERA ZA IDUĆE RAZDOBLJE

IV. PRIJEDLOZI ZA UNAPREĐENJE PROSTORNOG RAZVOJA S OSNOVNIM PREPORUKAMA MJERA ZA IDUĆE RAZDOBLJE

IV.1. POTREBE, MOGUĆNOSTI I OGRANIČENJA DALJNJEG PROSTORNOG RAZVOJA DNŽ OBZIROM NA OKOLNOSTI, SEKTORSKA OPTEREĆENJA I IZAZOVE

Pri utvrđivanju temeljnih pretpostavki za daljnji prostorni razvoj Županije, potrebno je objektivno sagledati potrebe, mogućnosti i ograničenja na temelju provedene analize. Prostor je ograničeno dobro i zahtijeva pažljivo gospodarenje. Parcijalni interesi građana, ali i gospodarstvenih i drugih subjekata nerijetko teže širenju izgrađenog područja. Širenje zona gradnje moguće je jedino po cijenu transformacije dotad neizgrađenog prirodnog prostora kao jednog od temeljnih i nezamjenjivih resursa održivog razvoja, te ga je nužno provoditi posebno obazrivo, uz orijentaciju primarno na ponovnu uporabu izgrađenih prostora koji su izvan funkcije, te uz strogo suzbijanje neplanske i nelegalne izgradnje. Uravnoteženi gospodarski, demografski i prometni razvoj može se postići jedino uz maksimalno očuvanje postojećih resursa, jer održivi razvoj u gotovo svakom njegovom segmentu nije moguće promatrati izvan njegove prostorne komponente. Geoprometni smještaj DNŽ predstavlja otežavajuću okolnost u smislu dostupnosti te u promišljanju prostornog razvoja nadilazi županijske okvire. DNŽ je najjužnija Županija u RH na kraju svih cestovnih pravaca i, kao najudaljeniji dio državnog teritorija, ujedno fizički razdvojen drugom državom, predstavlja eksteritorijalno područje kako RH tako i EU, što je u gospodarskom, društvenom i prometnom pogledu nepovoljno. Dovršetakom izgradnje mosta Pelješac i pristupnih cesta postat će i stvarno dio RH i EU. Međutim s obzirom da se nakon mosta Pelješac spojna prometnica završava na čvorištu na D8 (državnoj cesti JTC izgrađenoj 1964. godine) i s Dubrovnikom je povezan upravo tom cestom koja nema alternativu, a ujedno ima nepovoljne prometne elemente, ostaje i dalje problem brzog i sigurnog povezivanja Dubrovnika s maticom zemljom, što znači da i dalje se mora nastojati na izgradnji autoceste od čvora Metković do čvora Osojnik (Dubrovnik) preko mosta Pelješac. Tek će se tada moći reći da Dubrovnik ima sigurnu cestovnu vezu na ostatak RH. Pored autoceste nameće se jaka potreba za izgradnjom brzih cesta i luka s razvijenim brodskim vezama kako bi svi vidovi prometa optimalno povezivali sve dijelove DNŽ te DNŽ s RH i EU. Temeljem provedenih analiza, u nastavku, su navedene potrebe i moguća ograničenja za unaprjeđenje prostornog razvoja županije.

Demografija

- Nepostojanje nacionalnog registra stanovništva i međupopisno razdoblje svakih deset godina, uteg su učinkovitom praćenju promjena u broju i strukturi stanovništva Županije i pripadajućih JLS. Potrebno je stoga trajno pratiti promjene broja stanovnika i funkcionalnih skupina (školoobvezatna, srednjoškolska, radnoaktivna populacija) važnih za potrebe prostornog planiranja i razvoja Županije.
- Provedena demografska analiza pokazala je da se nastavlja depopulacija DNŽ, posebice u otočnom i zaobalnom dijelu županije iako bilježi znatno bolje demografske pokazatelje u odnosu na hrvatski prosjek pa se može reći da je Županija i dalje privlačna destinacija za život.
- Zbog pojačane imigracije stanovništva na području Dubrovnika dolazi do širenja građevinskih područja naselja, izgradnje poslovnih sadržaja i potrebne prateće javne i komunalne infrastrukture, dok u udaljenijim područjima Županije istovremeno dolazi do trenda pražnjenja (emigracije) stanovništva. Stoga će i u sljedećem razdoblju trebati pronaći odgovarajuća prostorno-planska rješenja, prije svega na lokalnoj razini, kako se zbog sve većeg pritiska za navedenom izgradnjom ne bi dogodili neodgovarajući pritisci na županijsko središte.
- Prostorni razvoj Županije potrebno je planirati sukladno demografskim prilikama, odnosno provedenim analizama i očekivanim demografskim kretanjima. Sve analize i pretpostavke iz ovog Izvješća treba preispitati i vrednovati nakon objave rezultata Popisa stanovništva iz 2021. godine.
- Preduvjet gospodarskog razvoja, a time i demografske obnove, podizanje je opće razine komunalnih, društvenih i infrastrukturnih sadržaja u prostoru. Mogućnosti revitalizacije potencijalno leže u razvoju specifičnih e-usluga kojima će se nadomjestiti izostanak pojedinih sadržaja i usluga u depopulacijom pogođenim područjima, uz istodobno osiguranje šireg pristupa informacijsko-komunikacijskoj infrastrukturi.
- Ograničenje daljnjem gospodarskom razvoju predstavlja depopulacija i starosna struktura s velikim udjelom stanovništva izvan radnoaktivne dobi, što na tržištu rada čini problem zbog nedostupnosti radne snage. S druge strane, povećanje udjela starog stanovništva bitan je faktor opterećenja sustava zdravstvene i socijalne skrbi.

Prostorno-planska osnova i stanje u sustavu planiranja

- Stratešku osnovu za prostorni, ali i sveukupni razvoj Županije odredio je PPDNŽ kojim je utvrđen županijski interes za građevine od važnosti za Županiju (gospodarske, turističke, društvene, sportske, infrastrukturne i komunalne namjene – zbrinjavanje otpada). Ostvarenje zacrtanih ciljeva i planskih rješenja PPDNŽ u velikoj mjeri ovisi o usklađenosti tog dokumenta s PPUO/G-ovima koji su temeljni dokumenti njegove provedbe. Nedostatak zakonske obveze da se usklađenje mora provesti u propisanom roku, ili barem prilikom prve izmjene i dopune plana nižeg reda, odnosno propisano dana mogućnost djelomične izmjene Plana, u značajnoj mjeri utječe na (ne)provođenje PPDNŽ-a, odnosno ostvarenje strateških ciljeva. Naime, cjelovito usklađenje je iznimka i u izvještajnom razdoblju na takav je način usklađen svega jedan prostorni plan JLS (PPUO Mljet).
- Iznimno je važno naglasiti da je nova zakonska regulativa značajno izmijenila sustav prostornog planiranja. Novi Zakon o prostornom uređenju propisao je „novu generaciju prostornih planova” i u bitnome promijenio uobičajeni način planiranja koji se do sada provodio na način da se kreće od strateškog opredjeljenja u strateškim dokumentima prostornog uređenja, a završava aktom za građenje utvrđenim temeljem provedbenog dokumenta prostornog uređenja. Iznimka neposredne provedbe strateških dokumenata (koja je, primjerice, omogućena u županijskom Planu za dio građevina županijskog interesa) sada postaje pravilo, odnosno obveza vezana uz značenje zahvata koji se obvezno propisuje i normira. Tek nakon dovršenog planiranja na višoj razini moguće je pristupiti planiranju na nižoj, na način da se na nižoj razini „preskaču” (od daljnje razrade izuzimaju) područja koja su planirana u dokumentu više razine. Sustav postavljen novim Zakonom počiva na Državnom planu prostornog uređenja čije je donošenje preduvjet za pokretanje svih daljnjih aktivnosti u njegovu ostvarenju. Zbog tih promjena u sustavu, tek nakon donošenja Državnog plana moći će se pokrenuti izradu „novoga” županijskog Plana, odnosno provesti usklađenje važećeg. JLS mogu svoje prostorne planove na temelju novog zakona izraditi tek nakon izrade Državnog plana prostornog razvoja i novog (odnosno usklađenja važećeg) županijskog Plana.
- Zakonska rješenja vezana uz nadzor međusobne usklađenosti planova, usklađenosti s propisima i kvaliteta izrade planova, ne pridonose očuvanju postignute razine planiranja na području Županije. UPU-ovi su u potpunosti izuzeti iz nadzora županijskih službi (dio koji je u ZOP-u nadzire država), što je rezultiralo značajnim padom kvalitete izrađenih planova i ima negativne posljedice na prostor.
- Dugotrajan proces izrade i donošenja prostornih planova dodatno produljuje često mijenjanje zakonskih propisa i uredba kao i obveza provedbe odgovarajuće ocjene o potrebi provedbe strateške procjene i ocjene utjecaja na ekološku mrežu, prema posebnim propisima iz područja zaštite prirode i okoliša.
- Proteklo razdoblje obilježeno je zakonskim rješavanjem statusa nelegalne izgradnje

čije će se posljedice na prostorno planiranje tek moći sagledati u narednom razdoblju. Novim zakonskim okvirom predlaže se izrada planova urbane sanacije i preobrazbe radi poboljšanja uvjeta na takvim prostorima, ali se još ne mogu sagledati posljedice divlje gradnje i posljedično legalizacije. Naime nisu svi objekti legalizirani, ali oni nisu nestali s lica zemlje prema tome nemogućnost je praćenja stvarnog stanja na terenu i stoga nemogućnost sagledavanja stvarnih posljedica u prostoru.

- S obzirom na slabu izgrađenost planiranih GP izdvojenih namjena, potrebno je ocijeniti svrhovitost zadržavanja u prostornim planovima onih namjena koje se u dužem razdoblju nisu započele provoditi. Opisana je problematika potvrđena i novim zakonskim odredbama kojima je propisano da se u prostornim planovima moraju ukinuti sva izdvojena GP izvan naselja za koja u roku od 7 godina od stupanja Zakona na snagu nije izrađen UPU ili dovedena osnovna infrastruktura. Zakon je stupio na snagu 1. 1. 2014. godine što znači da bi nakon 2021. godine moglo doći do ukidanja znatnog broja područja izdvojenih namjena. Međutim donošenjem IDPPDNŽ 2019. godine sve su ugostiteljsko-turističke zone na području DNŽ ponovno revidirane i utvrđene te se rok pomiče na 2026. godinu. Međutim i dalje nije poznata procedura ukidanja tih zona dolaskom navednog roka.
- Uočene su neusklađenosti obuhvata PPUO/G s administrativnim granicama iz Registra prostornih jedinica što može stvarati probleme u provedbi.
- Neažurnost i netočnost podloga predstavljaju veliki problem za izradu planova. Digitalni katastar, unatoč tome što ga homogenizira DGU, uvelike odstupa od stanja na terenu, kao što je i neusklađenost katastra i zemljišnih knjiga otegotna okolnost u prostornom planiranju i u postupcima provedbe prostornog plana. Potrebno je stoga intenzivirati napore na harmonizaciji katastarskih i zemljišnih podataka.
- Članak 113. ZOPU-a propisuje potrebu izrade pročišćenog teksta nakon svake izmjene i/ili dopune prostornog plana te kaže da je predstavničko tijelo koje je donijelo prostorni plan dužno objaviti pročišćeni tekst odredbi za provedbu prostornog plana i grafičkog dijela prostornog plana u elektroničkom obliku i analognom obliku u roku od 30 dana od stupanja na snagu odluke o izmjenama i/ili dopunama prostornog plana. Međutim to se ne poštuje pa je veoma teško provoditeljima i zainteresiranima čitati takve planove. Samo nekolicina prostornih planova ima pročišćene tekstove, s druge strane ova zakonska odredba je apsurd kada se radi pročišćeni tekst za svaku ciljanu izmjenu i dopunu plana bila ona samo s jednom odredbom. U proteklom periodu većina planova je rađena s ciljnim izmjenama i dopunama.
- Gradovi i općine ne donose pravovremeno izvješća o stanju u prostoru jer ne uviđaju da njima mogu unaprijediti svoje prostorne planove i ostale dokumente od utjecaja na prostor, a time i kvalitetnije gospodariti prostorom.

Društvena infrastruktura

Zdravstvo

- Standardna razina zdravstvene zaštite u DNŽ iznad je propisane mreže jer se dijelom ostvaruje i putem komercijalnih usluga privatnih poliklinika i ordinacija. Ulaganje treba usmjeriti na dalji razvoj i osobito teritorijalnu dostupnost izvanbolničke specijalističko-konzilijarne zdravstvene zaštite, uključujući i popunjavanje mreže telemedicine.
- OBD djeluje na dvije lokacije (Dubrovnik, Metković) što zahtijeva poboljšane prostorne i organizacijske uvjete, privlačenje kvalitetnog lječničkog kadra te osiguravanje stanova za liječnike.
- Radi poboljšavanja zdravstvenih usluga za lokalno stanovništvo, potrebno je postojeće helidrome osposobiti za noćno slijetanje, a izgraditi planirane u Dolini Neretve, otoku Mljetu, poluotoku Pelješcu.
- Radi poboljšanja turističke ponude, potrebno je nastaviti s aktivnostima na rekonstrukciji i razvoju specijalne bolnice KALOS kao strateškog projekta Županije vezanog uz zdravstveni turizam.
- Funkcionalnost pojedinih objekata zdravstvene skrbi nije zadovoljavajuća niti je prilagođena invalidima te je potrebna njihova obnova i rekonstrukcija, posebno vodeći računa o aspektu energetske učinkovitosti i korištenja obnovljivih izvora energije.
- Pandemija bolesti COVID-19 tijekom 2020. godine duboko je potresla zdravstveni sustav u Županiji, i u cijelome svijetu te ukazala na pozitivne i negativne aspekte dosadašnje organizacije i dostupnosti zdravstvene skrbi. Nastavak pandemije i očekivane pojave novih iziskivat će i trajne prilagodbe i poboljšanja sustava kako bi se u budućnosti umanjili izazovi mogućih kriznih situacija.

Socijalna skrb

- Uz potrebnu reorganizaciju dijela postojećih domova za stare i nemoćne osobe prema domovima 4. generacije, tj. kućanskim zajednicama, i daljnja ulaganja u općenito poboljšanje kvalitete smještaja, nužno je također ostvariti nove kapacitete različitim tipovima ustanova, s obzirom na trajno visoku potražnju.
- Štićenici domova za starije bili su posebno pogođeni pandemijom u 2020. godini. U tom smislu prostorna organizacija domova u manje cjeline, kao što su kućanske zajednice, pokazuje dodatne prednosti. Također se pokazuje osobita važnost razvijanja mreže izvaninstitucionalne podrške, na primjeru inače zdravih, pokretnih i samostalnih

starijih osoba koje su u ovom razdoblju radi zaštite od zaraze morale izbjegavati izlaske za nabavu namirnica i ostalih osnovnih stvari. Izvaninstitucionalna podrška starijim osobama može ukloniti ili odgoditi potrebu za smještajem u domu.

- Prisutan je nedostatak ustanova za smještaj i prihvat ostalih različitih kategorija ranjivih skupina (npr. djece s poteškoćama, beskućnika i migranata).

Ustanove prosvjetnih djelatnosti

- Višegodišnja ulaganja JLS i privatnika te njihova međusobna suradnja, dovela je do povećanja kapaciteta dječjih vrtića i poboljšanja uvjeta boravka djece u skladu s pedagoškim standardom. U narednom razdoblju bit će potrebno povećati kapacitete mreže dječjih vrtića kako bi sva djeca bila kvalitetno obuhvaćena.
- Ulaganja jedinica lokalne i regionalne samouprave u osnovnoškolsku i srednjoškolsku mrežu, prvenstveno usmjerena na poboljšanje uvjeta nastave i omogućavanje izvođenja nastave u jednoj smjeni, potrebno je nastaviti i u narednom razdoblju kako bi se zadovoljile odredbe Državnoga pedagoškog standarda.
- Izgradnjom Studentskog doma Sveučilišta u Dubrovniku zacrtan je budući prostorni razvoj Sveučilišta te je u narednom razdoblju potrebno nastaviti s aktivnostima za izgradnju sportske dvorane u okviru doma.

Ustanove za kulturu i umjetnost

- Umreženje i međusobno povezivanje kulturnih ustanova na teritoriju Županije s obrazovnim ustanovama i gospodarskim subjektima, preduvjet je uspješnijoj usuglašenosti provedbe programa u kulturi i tehničkoj kulturi. Pri tome se naglasak može staviti na rekonstrukciju i revitalizaciju napuštenih naselja i građevina i brojnih napuštenih ili neodržavanih objekata društvene i kulturne namjene (društveni i kulturni domovi, napuštene škole iz 19. stoljeća u zaobalju i slično).
- Potrebno je nastaviti nastojanja DNŽ za izgradnjom kongresnog centra s dvoranama za razna kulturna događanja te koncertnom dvoranom.

Građevine i površine za sport i rekreaciju

- Mreža sportskih građevina na temelju Zakona o sportu nije donesena, iako je obvezna podloga za izradu dokumenata prostornog uređenja. Broj objekata bazičnih sportova ne odgovara standardu.
- Bitno je uspostaviti mrežu sportske infrastrukture, uspostaviti glavne centre za razvoj sportskih djelatnosti povezivanjem postojećih i planiranih zona te kompleksa sporta i rekreacije. Osobito je potrebno uspostaviti mrežu infrastrukture namijenjene bazičnim sportovima – atletici, gimnastici i plivanju.
- U narednom je razdoblju za razvoj sporta i rekreacije potrebno planirati značajnu infrastrukturu. Sportska infrastruktura na području cijele Županije mora se povećati, osobito nastavkom izgradnje polivalentnih školskih i gradskih dvorana, budući je još uvijek izražen manjak prostora za izvedbu nastave tjelesne i zdravstvene kulture u srednjim školama. Također je potrebno poticati sportski turizam (pripreme klubova izvan sezone).
- Za razvoj manje atraktivnih područja u zaobalju potrebno je planirati rekreacijske sadržaje poput staza za karting, avioklubova izgradnjom manjih pista, streljana, biciklističkih staza te različitih tipova rekreacije u prirodi kojom se uspostavlja, među ostalim i osnova turističke ponude za zimsko i cjelogodišnje funkcioniranje.
- Može se konstatirati da je postojeća sportska infrastruktura nedovoljno prilagođena osobama s invaliditetom.

Gospodarstvo

- Poljoprivreda DNŽ ima značajan potencijal u Neretvi i Konavlima pa je potrebno raditi na razvoju poljoprivrede putem okrupnjavanja poljoprivrednih površina, povećanja površina u plasteničko-stakleničkoj proizvodnji, povećanja navodnjavanih površina i ulaganjima u izgradnju kapaciteta za preradu i skladištenje voća i povrća.
- U znanjem intenzivnim sektorima najvažniji su mladi ljudi s novim znanjima i inovativnim idejama stoga je potrebno za daljnji razvoj IT sektora promicati i poticati IT već u osnovnim školama, nastaviti u srednjim školama, zatim im omogućiti međunarodno priznato studiranje na visoko školskim ustanovama, te najizazovnije – zadržati i privlačiti inovativne i izvrsne mlade u DNŽ.
- Važan alat u poticanju izvrsnosti DNŽ može biti stambena politika, koja se do sada isključivo koristila u socijalne svrhe, međutim, stambena politika može biti razvojni alat DNŽ kojim se zadržava, ali i privlači izvrsne pojedince (zdravstvo) u DNŽ. Konačno, znanjem intenzivne sektore je moguće razvijati i kroz privlačenje podružnica međunarodnih velikih poduzeća.
- Postojeće poduzetničke potporne institucije u obliku poduzetničkih centara i inkubatora trebale bi poticati inovativne ideje u DNŽ. Jedan od temeljnih rezultata rada poduzetničkih potpornih institucija trebao bi biti broj novo osnovanih inovativnih poduzeća, a koje proizlaze iz njihovih programa, kao i broj zaposlenih i ukupni prihodi tih novih poduzeća. Potrebna je evaluacija poslovanja poduzetničkih potpornih institucija s ciljem njihova redizajna kako bi stvarale veće koristi za DNŽ.

- Danas ne postoji evaluacija učinaka potpora u DNŽ, pa je potrebno napraviti evaluaciju kako bi se redizajnirale potpore, primjerice glede optimalne veličine iznosa bespovratnih sredstava s ciljem poticanja rasta i integracije poljoprivrednika, ribara ili školjčara u turističku ponudu ugostitelja i hotelijera DNŽ.
- Potrebno je županijsku i lokalnu samoupravu u čim većoj mjeri digitalizirati. Digitalizacija javnih servisa poput informacija, propisa ili dozvola omogućuje poduzećima i kućanstvima uštedeno vrijeme i energiju koju mogu koristiti za stvaranje novih vrijednosti.
- DNŽ bi trebala iskoristiti digitalnu tranziciju s ciljem bavljenja ne samo strateškim projektima, već i pomoći čim većem broju kućanstava i poduzeća u DNŽ. Rezultat bi trebao biti i broj bespovratnih EU potpora za energetska učinkovitost i/ili solarne panele poduzeća i kućanstava, broj bespovratnih EU potpora za inovacije ili modernizaciju postrojenja poduzeća. Digitalizacijom javnih usluga može se potaknuti interakcija prema poduzećima i kućanstvima, na taj način povećati kvalitetu javnih usluga uz uvjet da interakcija ima jasan cilj ostvarenja koristi za kućanstva i poduzeća u skladu s digitalnom i zelenom EU agendom.
- Uz pretpostavke sigurnosti u okruženju i jenjavanja pandemije, DNŽ ima mogućnosti za gospodarski rast i razvoj. U tom scenariju, daljnji rast gospodarstva DNŽ i dalje će se temeljiti na turizmu, a posebice će biti važan razvoj ponude za turiste više platežne moći.
- U DNŽ postoji značajan neiskorišten prostor u turističkim i poduzetničkim zonama. Razlog neiskorištenosti je u jazu između potražnje investitora za zonama i tražene cijene zemlje u zonama. Uspješno privlačenje stranih investicija u postojeće turističke zone, poput obnove Kupara i Plata može voditi rastu zaposlenosti, većem broju turista više platežne moći i boljem poslovanju komplementarnih usluga.
- Poželjan je daljnji razvoj filmskog turizma, kroz zapošljavanje građana tijekom snimanja i kroz povećanje broja turista motiviranih posjetom lokacija na kojima se snimanje odvijalo.
- DNŽ ima preduvjete za razvoj selektivnih oblika turizma poput kulturnog, sportskog, seoskog, avanturističkog i zdravstvenog turizma koji mogu proširiti turističku sezonu u DNŽ.
- Potrebno je ispitati mogućnosti i koristi koje bi se mogle ostvariti od privlačenja tzv. *digitalnih nomada* u DNŽ posebice u funkciji širenja sezone.
- DNŽ je jedna od najuspješnija županija po ugovaranju sredstava iz EU fondova. Tome su svakako najviše pridonijeli gradnja Pelješkog mosta te rekonstrukcija Zračne luke Dubrovnik. Centar kompetencija u turizmu te izgradnja Županijskog centra za gospodarenje otpadom na lokaciji Lučino razdoblje dva su projekta financirana EU sredstvima, koja će u narednom razdoblju pridonijeti investicijskim ciklusima krajnjeg juga.

Infrastruktura

Cestovna infrastruktura

- Cestovna prometna mreža još uvijek ne udovoljava potrebama prometa pa u ljetnim mjesecima dolazi do prometnih zastoja oko urbanih područja koji su ujedno i turističke destinacije. Ovo posebno dolazi do izražaja na području Dubrovnika, Dubrovačkog priobalja te na poluotoku Pelješcu.
- Područjem DNŽ prolaze glavni cestovni pravci državnog značaja koji su danas zastarjeli i podkapacitirani. Glavna državna cesta koja spaja Dubrovnik s autocestom A1 je državna cesta D8 ili jadranska turistička cesta (JTC) koja prolazi uz obalu kroz svako naselje, a izgrađena je 1964. godine.
- S druge strane sve je učinjeno na modernizaciji ZL Dubrovnik koja je rekonstruirana, ali nedostaje adekvatna cestovna povezanost na Dubrovnik, županijsko središte i glavnu luku pa ZL nije integrirana u prometni sustav DNŽ što otežava ionako lošu situaciju u DNŽ.
- S obzirom na svoj nepovoljan geoprometni položaj i udaljenost od glavnih centara DNŽ ima značajni udio u razvoju i planiranju infrastrukturnih sustava koji nadilaze županijsku razinu (Zračna luka Dubrovnik, realizirani dio autoceste A1 do Ploča i planirani dio od Metkovića do Osojnika, početak autoceste koridora V.c kod Metkovića, u realizaciji most Pelješac s pristupnim cestama, planiranu brzu cestu Dubrovnik (Osojnik) – ZL Dubrovnik – Karasovići (CG), planiranu brzu cestu preko Pelješca Brijesta – Perna - Polačište, pomorske luke državnog značaja Ploče i Dubrovnik, niz županijskih i lokalnih luka i dr.). S jedne strane, oni doprinose jačanju razvoja prostora Županije, osobito na glavnim prometnim smjerovima, a s druge strane su i ograničavajući čimbenik, s obzirom da takvi sustavi razbijaju cjelovitost prostora.
- Budući da se cjelovitim IDPPDNŽ, u skladu sa Strategijom razvoja Republike Hrvatske, Strategijom prometa RH i Master planom prometa FRJD, redefinirao infrastrukturni sustav, a naročito prometni (autoceste i brze ceste) u sljedećem razdoblju se ne očekuje značajnije definiranje lokacija novo planiranih infrastrukturnih građevina u prostoru Županije, već detaljnije planiranje koje će dovesti do realizacije:
 - autoceste Metković – Dubrovnik (Osojnik),
 - brze ceste Dubrovnik (Osojnik) – ZL Dubrovnik – CG te
 - brze ceste Brijesta – obilaznica Orebića – TL Perna te rekonstrukcije Pelješku

državne ceste D414.

- pristupnih cesta radi osiguranja cestovnog povezivanja nove državne luke u Gružu sa ZL Dubrovnik .

- Središte DNŽ, grad Dubrovnik i promet u njemu, prije svega u dijelu Dubrovnika na južnim padinama Srđa koji je kontaktna zona lokaliteta svjetske baštine grada Dubrovnika s otokom Lokrumom predstavljaju moguća ograničenja za unapređenje prostornog razvoja. Unatoč proklamiranoj potrebi, promet u Dubrovniku nije reducirani, već se svakim danom sve više komercijalizira, a u fizički ograničenom prostoru širenje parkirnih mjesta provodi se nauštrb pješačkih, biciklističkih i zelenih površina. Potrebno je poraditi na sustavnom rješenju ovog problema:
 - Prvenstveno potrebno je napraviti Regulacijski plan Dubrovnika koji će biti temelj za rekonstrukciju i izgradnju neophodnih cestovnih pravaca unutar grada i zadovoljavajuću prometnu regulaciju.
 - Rješavanje problema individualnog automobilskeg prometa zahtijeva integralan pristup koji će se zasnivati na potenciranju javnog gradskog prijevoza kroz socioekonomske i druge mjere
 - Potrebno je revidirati sustav parkiranja i preispitati potrebu uvođenja biciklističkih traka, koje treba fizički razdvojiti od pješačkoga i automobilskeg prometa, što je u Dubrovniku gotovo nemoguće zbog konfiguracije terena...
 - Također je potrebno kroz Regulacijski plan utvrditi glavne pješačke pravce i izraditi sustavni plan javnih trgova povezanih pješačkim koridorima i komunalnim zelenilom (parkovi, šetnice, trgovi i sl.).

Željeznička infrastruktura

- Kvalitetna željeznička infrastruktura jedan je od bitnih preduvjeta za uspješan razvoj lučko-terminalne infrastrukture stoga je potrebno preispitati željezničku vezu luke Ploče i unutrašnjosti te je rekonstruirati i revitalizirati kako za teretni tako i za putnički promet u funkciji intermodalnog prometa i plave infrastrukture.

Lučka infrastruktura

- U lukama otvorenim za javni promet županijskog i lokalnog značenja uočen je nedostatak komunalnih vezova koji su prvenstveno namijenjeni lokalnom stanovništvu te je potrebno i dalje ulagati u proširenje kapaciteta lučke infrastrukture, a utvrđen je nedostatak turističkih vezova i u ljetnim mjesecima stoga je potrebno nastaviti s aktivnostima na projektima izgradnje, rekonstrukcije kao i proširenja lučkih područja.
- Potrebno je za sve luke tj. naselja koja u sebi imaju luke izraditi plan razvoja lučkog područja kao podlogu za prostorne planove kako bi se problem veličine luka i prometa u njima te vezova organizirao na optimalan način.
- Potrebno je prići izgradnji ribarske infra i suprastrukture u lukama Sustjepan i Vela Luka. U cilju povezivanja kopna s otocima i otocima potrebno je prići realizaciji trajektnih luka Perna i Polačišta, dovršiti izgradnju pomorsko - putničkog terminala u Veloj Luci i rekonstruirati luku Ubli.
- Potrebno je i dalje ulagati u proširenje kapaciteta luke Dubrovnik i Ploče, luka od osobitog međunarodnog interesa za RH sukladno zacrtanim planovima.

Zračni promet

- Potrebno je dovršiti sve planirane sadržaje ZL Dubrovnik te ubrzati povezivanje ZL s Dubrovnikom i dalje ostatkom DNŽ u okviru širega prometnog i gospodarskog razvoja, posebice razvoja turizma.
- Potrebno je preispitati položaj planirane zračne luke na Korčuli i u Dubrovačkom primorju i prići njihovom realizaciji, te ponovno uspostaviti hidroavionski prijevoz unutar DNŽ, što je važno za razvoj gospodarstva, posebice turizma i uključivanje Županije u globalne prometne mreže

Elektroničke komunikacije

- Optička telekomunikacijska mreža na razini Županije nije dovoljno razvijena za zadovoljavanje Digitalne agende za Europu. Stoga je potrebno i dalje razvijati optičku telekomunikacijsku mrežu radi osiguranja kvalitete i brzine za širokopojasnu mrežu s naglaskom na razvoj mreže nove generacije u područjima u kojima ne postoji dostatan interes za ulaganja.
- U pokretnoj telekomunikacijskoj mreži treba povećati razinu pokrivenosti prostora i poboljšati jačinu signala.

Energetski sustav

- Iskorištavanje vodnog potencijala predstavlja osnovni izvor električne energije DNŽ pa je u cilju povećanja proizvodnje električne energije planirana realizacija II. faze HE „Dubrovnik“, koristeći postojeći dotok, ne oduzimajući dodatne količine vode iz sliva Neretve i Trebišnjice, na koji način bi hidroelektrana postala vršno postrojenje.
- Sukladno Strategiji energetskeg razvoja RH do 2030. s pogledom na 2050. godinu (NN 25/20.) potrebno je povećati udio proizvodnje energije iz obnovljivih izvora,

prvenstveno vjetra i sunca.

- Iako je Županija zadovoljavajuće pokrivena distribucijom električne energije, potrebno je povećati i unaprijediti sigurnost opskrbe energijom, pa u svrhu racionalnosti elektroprijenosnog sustava potrebno je postupno uvođenje izravne transformacije 110/10(20) kV te ukidanje naponske razine 35(30) kV uz postupnu zamjenu naponske razine 10 kV sa 20 kV razinom.
- Za sigurnije povezivanje područja Županije s elektroenergetskim sustavom RH potrebno je realizirati planirani dalekovod 220 kV DS Plat - Imotica - Nova Sela - Zagvozd.

Vodoopskrba

- U proteklom razdoblju izvršeni su značajni radovi na vodoopskrbnoj infrastrukturi čime je pokrivenost područja županije uslugom javne vodoopskrbe porasla sa 85 % na 98 %.
- Međutim još postoje područja u Županiji koja nisu pokrivena vodoopskrbom. Ne provode se mjere zaštite izvorišta. Sustavi su općenito stari i imaju velike gubitke vode. Povremeno se javlja zamućivanje sirove vode na izvorištima, a na nekim izvorištima se javljaju povećanja klorida zbog utjecaja mora.
- Županiju karakterizira veliki broj vodoopskrbnih sustava koji su međusobno nepovezani. Sustav daljinskog nadzora i upravljanja u većini sustava nije uveden ili je uveden u manjoj mjeri.
- Za dugoročnu koncepciju razvoja vodoopskrbe Županije kao prioritetne aktivnosti potrebno je uključiti:
 - uspostavu sanitarnih zaštitnih zona što uključuje i reguliranje odnosa sa BiH za dio izvorišta,
 - povezivanje područja Ivanice (BIH) na vodoopskrbni sustav Dubrovnika,
 - izgradnju uređaja za kondicioniranje vode i desalinizaciju,
 - uspostavu programa za sustavno otklanjanje gubitaka vode,
 - uvođenje sustava daljinskog nadzora i upravljanja,
 - sanaciju (rekonstrukciju) svih glavnih cjevovoda,
 - povećanje kapaciteta glavnih pravaca,
 - proširenje vodoopskrbnih sustava prema perifernim neopskrbljenim dijelovima Županije,
 - povezivanje vodoopskrbnih sustava u dva regionalna sustava: Regionalni sustav Dubrovačkog priobalja i Regionalni sustav NPKLM koji bi pokrивao Donjoneretvanski kraj i Otočno područje., te
 - institucionalnu reorganizaciju sustava komunalnih tvrtki.

Sustavi prikupljanja otpadnih voda

- Na kanalizacijskim sustavima su izvršeni značajni radovi u proteklom razdoblju. Ipak stanje odvodnje na području DNŽ ni u pogledu izgrađenosti sustava ni u pogledu priključenost na postojeće sustave nije zadovoljavajuće.
- Glavni prioriteti na razvoju sustava odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda na području DNŽ su:
 - zaštita obalnog mora od onečišćenja s naglaskom na osjetljiva područja: Nacionalni park Mljet, Posebni rezervat u moru Malostonski zaljev i Malo more, Park prirode Lastovsko otočje, Neretvanski kanal, rijeka Neretva i ušće Neretve, te
 - zaštita vodozaštitnih područja.
- Strateški razvojni i okolišni projekti u idućem razdoblju obuhvaćaju:
 - rekonstrukciju, nadogradnju sustava i realizaciju višeg stupnja pročišćavanja na kanalizacijskom sustavu Dubrovnik u sklopu projekta aglomeracije Dubrovnik,
 - povezivanje područja Ivanice (BIH) na kanalizacijski sustav Dubrovnika,
 - povezivanje svih naselja u Malostonskom zaljevu na regionalni kanalizacijski sustav Komarna - Neum - Mljetski kanal
 - povezivanje svih naselja u NP Mljet na kanalizacijski sustav Nacionalnog parka,
 - izgradnju kanalizacijskih sustava aglomeracija Janjina, Metković, Ploče, Slivno, Korčula, Lastovo, Koločep, Lopud, Suđurađ, Šipanska Luka, Molunat, Ljuta, Trsteno te
 - nadogradnju kanalizacijskih sustava aglomeracija Cavtat, Župa dubrovačka, Orašac-Zaton, Slano, Opuzen, Trpanj, Orebić, Lumbarda, Blato i Vela Luka.

Gospodarenje otpadom

- Potrebno je sanirati divlja odlagališta otpada, posebno građevinskog i krupnog otpada.
- Potrebno je nastaviti s aktivnostima na provedbi cjelovitog sustava gospodarenja otpadom na području DNŽ što uključuje realizaciju Županijskog centra za gospodarenje otpadom na lokaciji Lučino razdolje u Općini Dubrovačko primorje, izgradnju pretovarnih stanica: Dubrovnik, Metković, Janjina, Korčula, Lastovo i Mljet, te provođenje primarne reciklaže, odnosno odvojenog skupljanja otpada.
- Uz daljnja ulaganja u razvoj infrastrukture za gospodarenje otpadom, potrebno je provoditi aktivnosti na informiranju javnosti i edukaciji stanovništva o održivom gospodarenju otpadom od najranije dobi.

Zaštita i održivo korištenje prirodnih, krajobraznih i kulturno-povijesnih vrijednosti

- Velike površine Županije zaštićene su prirodne vrijednosti i dijelovi su EM EU te nameću obvezu posebne odgovornosti za njihovu zaštitu pri planiranju korištenja prostora te potrebu izrade planova upravljanja tim područjima.
- Proces ubrzane litoralizacije ugrožava prirodne vrijednosti u uskom obalnom pojasu, što se prvenstveno očituje u gradnji uz duž obale te prenamjeni prirodnih plaža u urbane plaže.
- Bogatstvo kako iznimno vrijednih tako i onih ambijentalnih kulturnih dobara i kulturnih krajobraza obavezuje na pažljivo planiranje prostora kako obale tako i zaobalja cjelokupnog prostora DNŽ.
- Korištenje kulturno-povijesnih vrijednosti podrazumijeva potrebu izrade katastra svih povijesnih, urbanih, poluurbanih i ruralnih naselja Županije kao resursa od posebnog značaja. Sustavna revitalizacija pojedinih naselja podrazumijeva rješavanje pitanja recentnih nelegalnih i legalnih objekata te napuštenih, srušenih i devastiranih dijelova naselja koji izrazito nagrđuju lice krajolika, smanjuju njegov turistički potencijal i predstavljaju stvarni problem.
- DNŽ izrađuje konzervatorsko-krajobrazne studije potrebne za izradu IDPPUG/O kako bi planovi bili kvalitetniji, a prostor očuvan i skladno planiran. Takve studije nije moguće raditi na lokalnom nivou jer ne sagledavaju ukupnosti pojedine regije, a njihova izrada iziskuje određena financijska sredstva pa je županija preuzela na sebe da posredstvom EU fondova financira takve studije za pojedine regije (Donjoneretvanski kraj, Otoci s poluotokom Pelješac i Dubrovačko priobalje).
- Potrebno je izraditi stručne podloge za područja krajobraza za koje se predlaže zaštita temeljem PPDNŽ te sukladno proceduri *Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara* upisati u Registar kulturnih dobara.
- Potrebno je kapitalizirati i štititi more i obalno područje koji su značajan prirodni, društveni i gospodarski resurs Županije. Sukladno Protokolu o IUOP te Planu razvoja DNŽ, potrebno je izraditi *Plan integralnog upravljanja obalnim područjem DNŽ* jer su područja vrijednoga prirodnog krajolika, obalnog i priobalnog područja mora i otoka djelomično već ugrožena neprihvatljivim oblicima urbanizacije/turistifikacije i načinom korištenja neprimjerenim njihovim osobitostima i vrijednostima.

Zaštita i očuvanje okoliša

- Potrebno je sustavno provoditi nadzor nad prijavom i kvalitetom podataka koje su onečišćivači okoliša obvezatni prijavljivati u skladu s *Pravilnikom o registru onečišćavanja okoliša* s obzirom na to da u Registru onečišćivača okoliša (dalje: ROO) nema podataka o kapacitetu proizvodnje ili točnoj količini ukupnih ispuštenih otpadnih voda.
- Podaci o zaštiti zraka nisu dostatni za kvalitetnu ocjenu i kategorizaciju, te je za precizniju procjenu stanja kvalitete zraka nužno potrebno uspostaviti mjerenja na većem broju postaja. Preporuča se i uvođenje novih mjernih parametara na državnim mjernim postajama kao i novih mjernih postaja za trajno praćenje kvalitete zraka radi boljeg uvida u postojeće stanje kvalitete zraka DNŽ.
- Potrebno je održati I. kategoriju kvalitete zraka u Županiji te smanjiti emisije prekursora prizemnog ozona (O_3), kao i nastaviti s provedbom mjera zaštite zraka i provedbom programa praćenja u postupcima procjene utjecaja zahvata na okoliš i ocjene o potrebi procjene utjecaja zahvata na okoliš te uvjeta određene okolišnim dozvolama.
- U smislu kvalitete zraka, posebnu pažnju treba usmjeriti na ozelenjivanje područja uz prometnice s velikom gustoćom prometa i uz one koje prolaze u blizini područja vrtića, škola, bolnica, domova umirovljenika te poticati korištenje energetski učinkovitih vozila.
- Potrebna je zaštita izvorišta vode za piće na Otocima, u Dubrovačkom priobalju i Donjoneretvanskom kraju od svih oblika onečišćenja te od zaslana.
- Potrebno je utvrditi zone sanitarne zaštite za sva izvorišta koja se koriste u javnoj vodoopskrbi, te provoditi mjere zaštite. U cilju zaštite uspostaviti sustav praćenja/kontrole kakvoće voda na priljevnom području izvorišta i poduzimati aktivnosti za poboljšanje stanja voda.
- Za izvorišta sa slivnim područjima dijelom na teritoriju susjedne države Odluke o utvrđivanju zona sanitarne zaštite donijeti zajednički u prekograničnim postupcima.
- Potrebno je ulagati u akcije čišćenja mora i u projekte jačanja svijesti o važnosti očuvanja morskog okoliša od onečišćenja; ulagati u sustave pročišćavanja otpadnih voda, te pronaći učinkovite modele sprječavanja plutajućeg otpada koji dolazi morem iz drugih zemalja (prekogranični).
- Potrebno je izraditi prethodnu analizu izloženosti područja Županije štetnom djelovanju mora. Nužna je znanstvena procjena izloženosti i ranjivosti obala i otoka DNŽ od očekivanog i vrlo vjerojatnog podizanja morske razine i ugroženosti od djelovanja mora.
- Analizom je potrebno odrediti područja za koja treba izraditi karte ugroženosti od djelovanja valova, kao i podizanja mora u mjerilu 1 : 5.000 i na osnovi koje će se oblikovati strategija umanjivanja i izbjegavanja rizika od štetnog djelovanja mora na području Županije.

Područja posebnih prirodnih i ostalih nesreća

- Prirodne opasnosti koje mogu izazvati nastanak katastrofe i velike nesreće obuhvaćaju ugroženosti od poplava, potresa, ostalih prirodnih uzroka – suše, toplinskog vala, porasta razine mora, orkanskog ili olujnog nevremena, oborina (tuča, snijeg), poledice, klizišta i jake erozije tla, epidemije i pandemije
- Klimatske promjene koje se očituju pojavom ljetnih sušnih razdoblja i iznimno velikih količina oborina u kratkom razdoblju, imaju za posljedicu pojavu velikih vodnih valova koji na pojedinim slivovima značajno povećavaju rizik od poplava. Na području doline Neretve moguće su poplave i uslijed proloma hidroakumulacija na Neretvi u BiH.
- Vodne površine i vodno dobro treba uređivati na način da se osigura propisani vodni režim. Zaštitu od poplava treba provoditi u skladu sa Zakonom o vodama, Državnim planovima obrane od poplava i provedbenim planovima obrane od poplava. Područja koja su označena kao poplavna treba predvidjeti za namjene koje nisu osjetljive na plavljenje. Građevine u poplavnom području potrebno je projektirati na način da budu zaštićene od plavljenja.
- Za zaštitu od poplavljanja prilikom oborinskog nevremena treba unaprijediti sustav odvodnje oborinskih voda.
- Potrebno je provoditi preventivne mjere zaštite od požara s naglaskom na uspostavu protupožarnih puteva te sanitarnu sječu, nadgledanje i rano uočavanje prekograničnih požara u zaobalju.
- DNŽ pripada potresno najugroženijem području RH. Moguće su katastrofalne posljedice i to: veliki postotak oštećenosti stambenih građevina, industrijske i komunalne infrastrukture, problemi u komunikaciji i državnoj administraciji, zakrčenost prometnica, određen broj povrijeđenih i poginulih, šteta na materijalnim i kulturnim dobrima te okolišu. Potrebno je provoditi seizmičko mikrozoniranje najugroženijih područja i urbanih cjelina kao obvezu za urbanističko planiranje (GUP, UPU, posebno područje buffer zone povijesne cjeline Dubrovnika, znamenitosti svjetske baštine), te protupotresno projektiranje i građenje građevina sukladno odgovarajućim tehničkim propisima i hrvatskim/europskim normama. Potrebno je unaprijediti seizmološki monitoring širenjem mreže seizmografa i akceleroografa na ovom seizmički aktivnom području.
- Potrebno je istražiti klizišta na području Općina Župe dubrovačke i Konavala, te Nove Mokošice i Komolca na području Grada Dubrovnika, koja uzrokuju česta oštećenja na cestama, ali i na stambenim objektima. Ne preporuča se izgradnja stambenih i drugih objekata na području evidentiranih klizišta.
- Potrebno je sustavno uređenje bujica, odnosno radovi u slivu u cilju smanjenja erozijske sposobnosti takvih povremenih vodotoka (pošumljavanje, izgradnja stepenica za zadržavanje nanosa i dr.).
- U izvještajnom razdoblju pojavio se novi soj koronavirusa koji je otkriven u Kini potkraj 2019. godine, nazvan SARS-CoV-2 (Severe Acute Respiratory Syndrome Coronavirus-2) koji je uzrokovao proglašenje globalne pandemije bolesti COVID-19 (uzrokovane virusom SARS-CoV-2). Pandemija je još uvijek u tijeku te se u ovom Izvješću ne mogu dati konkretni podaci o njezinom utjecaju na stanje u prostoru Županije.

Informacijski sustav prostornog uređenja (ISPU)

- Utvrđena je potreba sustavnog i organiziranog prikupljanja i obrade podataka za praćenje stanja u prostoru. Cjeloviti i brzo dostupni podaci preduvjet su za kvalitetnu izradu strategija, planova i programa županijskog i lokalnog značenja.
- Županijski portal prostornih planova se vodi i nadograđuje od 2015. godine te je ustanovljena nužnost prilagodbe novim tehnološkim zahtjevima i mogućnostima, kao i dodatnog povećanja sigurnosti sustava. To stoga jer se aplikacije koriste u poslovnom procesu izdavanja dozvola u Upravnom odjelu za prostorno uređenje i graditeljstvo.
- MGIPU je 2013. godine započelo s vođenjem ISPU-a na državnoj razini, a prioritet je bio uspostaviti sustav e-dozvole za izdavanje dokumenata iz područja prostornog uređenja i građenja koji je pušten u primjenu u cijeloj RH.
- Korištenje ISPU-a uz određenu prilagodbu nužno je proširiti na JLS i ostale zainteresirane korisnike. Katastarski podaci korišteni u ISPU dobivaju se periodički dok se u stvarnosti nadopunjuju na dnevnoj bazi.
- Potrebno je u ISPU-u omogućiti korištenje ažurnih katastarskih podataka, topografskih i DOF karata putem mrežnog servisa Državne geodetske uprave.
- Potrebno je u svim segmentima ISPU-a koristiti službeni kartografski referentni sustav HTRS96/TM i poticati JLS da sve planove i izmjene i dopune izrađuju u novoj projekciji.
- Katastarski podaci za veći dio Županije nastali su temeljem stare izmjere i ne prikazuju stvarno stanje na terenu što bitno otežava izradu prostornih planova i identifikaciju u ISPU.
- JLS ne dostavljaju uvijek pravovremeno prostorne planove pa kasni unos u ISPU.

IV.2. OCJENA POTREBE IZRADE NOVIH I/ILI IZMJENE I DOPUNE POSTOJEĆIH PROSTORNIH PLANOVA, DRUGIH DOKUMENATA KOJI UTJEČU NA PROSTOR ŽUPANIJE

Zakonom o prostornom uređenju utvrđena je obveza izrade prostornih planova „nove generacije“. Osnovni preduvjet za izradu i donošenje novih prostornih planova županija bilo je donošenje Državnog plana prostornog razvoja. IDZOP-a iz travnja 2019. godine te su odredbe brisane te je za realizaciju novih prostornih planova područne (regionalne) razine ostao preduvjet donošenje Pravilnika kojim će se odrediti pobliže njihov sadržaj i standard elaborata. Navedeni pravilnik još nije donesen. Međutim, zbog poštovanja hijerarhije prostorno-planske dokumentacije, donošenje Državnog plana prostornog razvoja i dalje će ostati glavni preduvjet za izradu Prostornog plana Županije nove generacije. Cijela 2020. i 2021. bila je u znaku ID Zakona u svezi izmjena i dopuna koje bi se mogle donijeti za Državni plan. Međutim zbog zauzetosti MPGI u svezi obnove potresom zahvaćenih područja tema Državnog plana je malo odgođena. Sukladno Naputku MPGI iz 2020. Županije bi trebale pristupiti izmjenama i dopunama županijskih planova kako bi ovi postali provedbeni iako se još nisu stekli zakonom propisani uvjeti (Državni plan nije donesen).

IV.2.1. Izmjene i dopune prostornih planova do uspostave novog sustava

Do uspostave prostornih planova „nove generacije“ potrebno je nastaviti izradom izmjena i dopuna važećih prostornih planova.

4.2.1.1. Prostorni plan područja posebnih obilježja na području DNŽ

Potrebno završiti 2019. godine započeti PP NP Mljet.

4.2.1.2. Izmjene i dopune Prostornog plana DNŽ

Potrebno je krenuti u izradu novih izmjena i dopuna važećega *Prostornog plana* Županije iz 2019./2020. godine. Važeći plan je strateški, nije provedbeni kako ZOPU iz 2014. traži da bude. U svjetlu novih saznanja i preporuke MPGI IDPPŽ bi trebao biti provedbeni, te prvenstveno će biti potrebno odrediti zone izdvojene namjene izvan naselja od značaja za županiju i temeljem toga planirati izradu UPU-a županijskog značaja. Činjenica je da određivanje državne i županijske infrastrukture je propisano pravilnicima, dočim određivanje zona izdvojene namjene izvan naselja nije utvrđeno pravilnicima. Naime kroz izradu ID PPUO/G u pojavio se problem novih zona planiranih PPŽ-om u pojedinim JLS koje su postale županijske. Najveći doprinos izradi PPŽ provedbenog tipa bi bila neposredna provedba državnih i županijskih zahvata, bez potrebe utvrđivanja provedbenih parametara kroz PPUO/G.

4.2.1.3. Izmjene i dopune prostornih planova uređenja grada / općine

I u narednom razdoblju potrebno je provoditi izmjene i dopune prostornih planova lokalne razine (PPUG/G, GUP, UPU) radi usklađenja s *Prostornim planom* Županije, propisima i novoizrađenom tehničkom i prostornom dokumentacijom te radi realizacije značajnijih zahtjeva korisnika prostora. Dinamika izrade i donošenja izmjena i dopuna prostornih planova lokalne razine u nadležnosti je JLS-ova. Ipak, ističe se potreba usklađenja PPUG/O-a s *Prostornim planom* Županije koje većine JLS nisu provele, kao i obvezu izrade urbanističkih planova uređenja centralnih naselja kao i funkcionalnih cjelina naselja koji u sebi imaju povijesne dijelove te izradu stručnih podloga radi kvalitetnijeg planiranja itd. Neophodno je izraditi izmjene i dopune GUP-a Dubrovnik radi ugradnje Konzervatorske podloge za buffer zonu dobra svjetske baštine Grada Dubrovnik a s otokom Lokrumom. Kroz planirane ID PPUG/O bit će potrebno utvrditi točna područja neizgrađenih neopremljenih dijelova GP naselja za koje Zakon kaže da je potrebno izraditi UPU. Preporuka je da se takva područja obrade kroz IDPPUG s detaljnošću UPU-a, tj da se za njih planira potrebna infrastruktura kako nebi nakon donošenja Plana bilo potrebno izrađivati velik broj UPU-ova. U proteklom razdoblju izrađen je UPU za obuhvat funkcionalne cjeline naselja Slano s pripadajućim akvatorijem i takva praksa bi se trebala utvrditi i za ostala centralna naselja u DNŽ.

4.2.2. Izrada prostornih planova „nove generacije”

Zakonom iz 2014. najavljena je izrada prostornih planova uređenja „nove generacije”. Kako u promatranom razdoblju nije donesen Državni plan prostornog razvoja, niti Pravilnik o prostornim planovima, postupak izrade i donošenja planova „nove generacije” nije proveden.

4.2.2.1. Izrada novog PPDNŽ

U ovisnosti o dinamici postupka izrade i donošenja *Državnog plana prostornog razvoja*, te o dinamici donošenja *Pravilnika o prostornim planovima* odvijat će se i postupak izrade i donošenja novog *Prostornog plana* Županije.

4.2.2.2. Izrada novih prostornih planova uređenja grada/općine

Nakon donošenja novih dokumenata državne i regionalne razine, kao i odgovarajućih pravilnika za izradu planova, bit će moguće pokrenuti izradu nove prostorno-planske dokumentacije na lokalnoj razini. S obzirom na to da se u sljedećem četverogodišnjem razdoblju tek očekuje donošenje navedenih prostornih planova i propisa, treba pretpostaviti da neće biti izrade novih prostornih planova uređenja gradova i općina.

4.2.3. Izrada drugih dokumenata koji utječu na prostor Županije

Posebnu pozornost treba obratiti na horizontalnu i vertikalnu harmonizaciju dokumenata iz područja prostornog planiranja, regionalnog razvoja, mobilnosti, energetike i zaštite okoliša te kulturne baštine.

Uz prostorne planove, na uređenje prostora Županije utječu drugi planovi, strategije i programi kojima se reguliraju pojedini aspekti održivog razvoja.

Uzimajući u obzir dugoročne strategije RH i DNŽ što prije treba pripremati dokumente kojima će se definirati sveobuhvatni dugoročni regionalni razvojni ciljevi te je potrebno potaknuti izradu sektorskih dokumenata.

Iznimno je važno izraditi studije za pojedine teme koje se razrađuju u Planovima kako bi planska rješenja bila utemeljena. Studije i analize prostora trebaju biti kvalitetne, interdisciplinarne i cjelovite.

S obzirom da je grad Dubrovnik sjedište DNŽ, ujedno svjetski značajan Grad s obzirom na povijesne znamenitosti, ujedno je najopterećeniji s obzirom na problem prekomjernog turizma te ga je potrebno posebno pažljivo planirati. Dubrovnik je relativno mali grad ali kompleksan s obzirom na položaj, smještaj, reljef, uzak kopneni pojas, blizinu granice i posljedično prezagušen promet uz nedostatak prometnica. Stoga je potrebno analizirati sadašnje prometne pravce uočiti manjkavosti i planirati nova rješenja prometa unutar grada te ih uklopiti u planirani prometni sustav DNŽ.

Povijesna cjelina Grada Dubrovnika s otokom Lokrumom kao područje svjetske baštine suočena je s nizom problema u nedostatku planova. Od kad je „PUP Stare gradske jezgre Dubrovnika” izvan snage nisu se donijeli nikakvi planovi koji bi regulirali ovo najvrijednije područje. Plan upravljanja koji je u izradi predviđa izradu UPU-a s većom detaljnošću za obuhvat znamenitosti svjetske baštine (Stari grad s otokom Lokrumom).

IV.3. PREPORUKE MJERA I AKTIVNOSTI ZA UNAPRJEĐENJE PROSTORNOG RAZVOJA DNŽ

Na temelju prepoznatih potreba, mogućnosti i ograničenja daljnjeg održivog razvoja prostora Županije, u nastavku su navedeni prijedlozi mogućih mjera i aktivnosti s preporukama za unaprjeđenje stanja u prostoru. Kvalitetnom izradom prostornih planova na svim razinama, te njihovim dosljednim i pravodobnim provođenjem, osigurati će se osnovni uvjeti za održiv prostorni i gospodarski razvoj DNŽ. Prostorno planska rješenja treba temeljiti na imperativu racionalnog korištenja prostora, kojim će se prirodni i kulturni resursi DNŽ očuvati od nenamjenskog korištenja, kao i svake druge devastacije i neplanske izgradnje.

Potreba izrade dokumenata državne razine na području DNŽ

- Završiti izradu PP NP Mljet.

Potreba izrade izmjena i dopuna vežećih prostornih planova područne (regionalne) razine

- Izraditi IDPPDNŽ kako bi PPŽ postao provedbeni plan.

Potreba izrade izmjena i dopuna važećih prostornih planova lokalne razine na području DNŽ

- Uskladiti sve PPUO/G s PPDNŽ i sa zakonodavnom regulativom.
- Pružiti stručnu pomoć JLS-ovima u izradi dokumenata praćenja stanja u prostoru i prostornih planova te stručnih podloga kako bi se poboljšala kvaliteta prostornih planova.
- Prepoznati brownfield područja u građevinskim područjima naselja pojedinih JLS-ova, detaljno ih analizirati i dati mjere za revitalizaciju takvih neiskorištenih područja.

Potreba izrade strategija i planova DNŽ

- Izraditi Plan razvoja DNŽ,
- Izraditi novu strategiju razvoja turizma DNŽ,
- Izraditi detaljni prometni model DNŽ,
- Izraditi Plan integralnog upravljanja obalnim područjem DNŽ,
- Izraditi analizu gospodarstva DNŽ s projekcijama i scenarijima gospodarskog razvoja,
- Sudjelovati u izradi pojedinih SRUP-ova,
- Izraditi novi Plan korištenja obnovljivih izvora energije DNŽ,
- Izraditi Plan prilagodbe klimatskim promjenama DNŽ,
- Poticati izradu Planova upravljanja za kulturna dobra svjetskog značaja (Dubrovnik, Ston, Korčula).

Potreba izrade studija za potrebe izrade planova DNŽ

- Izraditi znanstvenu Analizu ugroženosti od obalnog plavljenja ranjivih naselja DNŽ kao podlogu za detaljnija istraživanja,
- Sustavno istražiti klizišta na području DNŽ, posebno Župe dubrovačke, Pelješca i Konavala i dati mjere za njihovo ublažavanje,
- izraditi Smjernice za planiranje za svako pojedino područje/regiju/klastar kako bi se uspostavili standardi za planiranje razvoja naselja i uvjeti za građenje,
- Izrađivati studije regeneracije i urbane obnove malih naselja,
- Urediti, rekonstruirati i izgraditi sve interventne helidrome koji su u službi hitne medicine,
- Suradivati na izradi studija izvodivosti i idejnim projektima:
 - autoceste Metković – Osojnik s pristupnom cestom čvor Doli na D8 do čvora Rudine,
 - brze ceste od čvora Osojnik (Dubrovnik) do Zračne luke,
 - brze ceste čvor Brijesta – obilaznica Janjina, Pijavičino, Potomje, Orebić do TL Perna na poluotoku Pelješcu.
- Nastaviti s aktivnostima na izradi projektne dokumentacije potrebne za realizaciju građevina od županijskog interesa (trajektne luke Perna, Polačište, luka Mokošica, Lopud, Solitudo, marine Ploče i dr.),
- Izraditi stručne podloge (prostorno-prometne studije, idejna rješenja i sl.) za infrastrukturne građevine od županijskog interesa kao podloge za izradu prostornih planova.
- Nastaviti trajnu suradnju s jedinicama lokalne samouprave i ostalim institucijama na temu planiranja i izgradnje infrastrukture od značenja za Županiju.
- Sudjelovati u aktivnostima na strateškim projektima infrastrukture (cestovne, željezničke, lučke, energetske i druge infrastrukture).
- Izraditi studiju seizmičkog mikrozoniranja kao podloge za izradu detaljnijih planova na seizmički aktivnim područjima.
- Izraditi Studiju kakvoće zraka u DNŽ s prijedlogom mjernih postaja.
- Izraditi elaborat Mreže sportske infrastrukture DNŽ.
- Izraditi studije o bespravnoj gradnji u DNŽ.

- izraditi stručnu podlogu razvoja akvakulture (marikulture) u DNŽ.
- Analizirati potencijal mora DNŽ.
- Izraditi Katastar povijesnih naselja DNŽ.
- Izraditi regulatornu osnovu za Grad Dubrovnik za području GUP-a.

Potreba izrade i donošenja regionalnih / lokalnih Apolitika

- Izraditi i donijeti na predstavničkim tijelima regionalne i lokalne Apolitike na principima vrsnoće gradnje - BAUKULTUR,
- Trajno raditi na informiranju stručne i šire javnosti o području urbanizma i prostornog planiranja.

Potreba vođenja informacijskog sustava prostornog uređenja (ISPU) DNŽ

- Poticati jedinice lokalne samouprave da odluke o izradi, donošenju i stavljanju izvan snage prostornih planova pravodobno objavljuju u svojim glasilima, a usvojenu dokumentaciju dostavljaju Zavodu, zbog održivosti i ažurnosti ISPU-a.
- Nastaviti s aktivnostima vođenja i ažuriranja Registra prostorne dokumentacije te digitalne arhive prostornih planova s izradom GIS baze prostornih planova.
- Razvijati i unaprjeđivati web stranicu Zavoda praćenjem razvoja tehnologija, nadogradnjom i redizajnom postojećih dijelova sustava te uključivanjem novih skupova podataka pribavljenih od ostalih tijela državne i javne uprave značajnih za prostorno uređenje Županije te nadograđivati i prilagođavati većem broju i širem krugu korisnika.
- ISPU RH redovito ažurirati prostornim pokazateljima s područja DNŽ radi učinkovitog praćenja stanja u prostoru.
- Obrada prostornih planova s područja DNŽ za WEB GIS predglednik (Geoportal) prostornih planova DNŽ.
- Transformacija prostornih planova iz AutoCAD-a u GIS sustav – za potrebe izrade DPPR-a, u suradnji sa ZPR MPGI.

Potreba izrade Izvješća o stanju u prostoru na županijskoj i lokalnim razinama

- Izraditi Izvješće o stanju u prostoru DNŽ za razdoblje 2022. – 2025.
- Izrada Izvješća o stanju u prostoru gradova i općina na području DNŽ za slijedeće četverogodišnje razdoblje.

Aktivnosti zavoda za prostorno uređenje u procesu unaprjeđenja prostornog razvoja DNŽ

- Sustavno pratiti ostvarenje planirane namjene zemljišta,
- Izraditi IDPPŽ kao provedbeni plan,
- Pratiti izradu prostornih planova i omogućiti korištenje prostornih planova javnosti putem web stranica i ISPU-a,
- Izvještavati EU komisiju preko MPGI o izradi prostornih planova koja u svojem obuhvatu imaju morsko područje.

IZVJEŠĆE O STANJU U PROSTORU DNŽ 2018.-2021.

V. IZVORI PODATAKA

V. IZVORI PODATAKA

U izradi Izvješća Zavod je surađivao s javnopravnim tijelima državne, županijske i lokalne razine. U nastavku se daje popis javnopravnih tijela čiji su podaci korišteni za izradu ovog Izvješća, sukladno članku 10. Pravilnika o sadržaju i obveznim prostornim pokazateljima izvješća o stanju u prostoru (NN 48/14. i 19/15.). Pojedini podaci preuzeti su sa službenih mrežnih stranica te objavljenih dokumenata, studija, publikacija i stručnih podloga.

V.1. TIJELA DRŽAVNE, REGIONALNE (PODRUČNE) I LOKALNE RAZINE, USTANOVE, KOMUNALNA I TRGOVAČKA DRUŠTVA

- Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja, Uprava za procjenu utjecaja na okoliš i održivo gospodarenje otpadom,
- Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja, Uprava za klimatske aktivnosti,
- Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja, Uprava vodnog gospodarstva i zaštite mora,
- Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja, Uprava za industriju, poduzetništvo i obrt, Sektor za rudarstvo,
- Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja, Uprava za energetiku,
- Ministarstvo kulture i medija, Uprava za zaštitu kulturne baštine,
- Ministarstvo kulture i medija, Uprava za zaštitu kulturne baštine, Konzervatorski odjel u Dubrovniku,
- Ministarstvo poljoprivrede, Uprava šumarstva, lovstva i drvne industrije,
- Ministarstvo poljoprivrede, Uprava poljoprivredno zemljište, biljnu proizvodnju i tržište,
- Ministarstvo obrane RH,
- Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture, Uprava pomorstva,
- Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture, Uprava za željezničku infrastrukturu i promet,
- Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture, Uprava zračnog prometa, elektroničkih komunikacija i pošte,
- Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture, Uprava za cestovni promet, cestovnu infrastrukturu i inspekciju,
- Ministarstvo turizma i sporta,
- Ministarstvo financija, Sektor za izgradnju i održavanje graničnih prijelaza,
- Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije, Zagreb,
- MUP - Uprava za materijalno-financijske poslove, Sektor za upravljanje nekretninama, Služba za investicije i nekretnine,
- MUP - Policijska uprava Dubrovačko-neretvanska, Služba pravnih, financijskih i tehničkih poslova,
- MUP, Ravnateljstvo civilne zaštite, Područni ured Split, Služba civilne zaštite Dubrovnik,
- MUP, Ravnateljstvo civilne zaštite, Sektor za inspekcijske poslove, Inspekcije zaštite od požara i civilne zaštite,
- Ministarstvo prostornog uređenja, graditeljstva i državne imovine, Uprava za

- upravljanje i raspolaganje nekretninama,
- Ministarstvo prostornog uređenja, graditeljstva i državne imovine, Uprava za prostorno uređenje i dozvole državnog značaja,
 - Državni zavod za statistiku, Zagreb,
 - Hrvatske vode, Vodnogospodarski odjel za slivove južnog Jadrana,
 - HOPS d.o.o.,
 - HEP - Proizvodnja d.o.o., Sektor za pripremu proizvodnje,
 - HEP - operator prijenosnog sustava, Prijenosno područje Split, Sektor za izgradnju i investicije, Odjel za izgradnju Split,
 - HEP - operator distribucijskog sustava d.o.o., DP Elektrojug Dubrovnik,
 - Hrvatske šume d.o.o., Uprava šuma - podružnica Split,
 - Hrvatske autoceste d.o.o.,
 - Hrvatske ceste d.o.o.,
 - Hrvatske ceste d.o.o., Ispostava Dubrovnik,
 - Plinacro d.o.o.,
 - HAKOM, Hrvatska regulatorna agencija za mrežne djelatnosti,
 - Hrvatski Telekom d.d. Zagreb, Regija jug,
 - Odašiljači i veze d.o.o.,
 - Lučka kapetanija Dubrovnik,
 - Lučka kapetanija Ploče,
 - Lučka uprava Dubrovnik,
 - Lučka uprava Ploče,
 - Upravni odjel za poduzetništvo, turizam i more,
 - Upravni odjel za zaštitu okoliša i komunalne poslove,
 - Upravni odjel za poljoprivredu i ruralni razvoj,
 - Javna ustanova za upravljanje zaštićenim prirodnim vrijednostima na području Dubrovačko-neretvanske županije,
 - Zavod za javno zdravstvo Dubrovačko-neretvanske županije,
 - Regionalna razvojna agencija DNŽ, DUNEA
 - Agencija za otpad DNŽ
 - Lučka uprava Dubrovačko-neretvanske županije,
 - Županijska lučka uprava Dubrovnik,
 - Županijska lučka uprava Korčula,
 - Županijska lučka uprava Vela Luka,
 - Županijska uprava za ceste,
 - Grad Dubrovnik,
 - Grad Korčula,
 - Grad Metković,
 - Grad Ploče,
 - Grad Opuzen,
 - Općina Blato,
 - Općina Dubrovačko primorje,
 - Općina Janjina,
 - Općina Konavle,
 - Općina Kula Norinska,
 - Općina Lastovo,
 - Općina Lumbarda,
 - Općina Mljet,
 - Općina Orebić,
 - Općina Pojezerje,
 - Općina Slivno,
 - Općina Smokvica,
 - Općina Ston,
 - Općina Trpanj,
 - Općina Vela Luka,
 - Općina Zažablje,
 - Općina Župa dubrovačka.
 - NPKLM Vodovod,
 - Vodovod Dubrovnik d.o.o.,
 - SPLITSKO-DALMATINSKA ŽUPANIJA,

Također su, pri izradi ovog Izvješća, korišteni brojni dokumenti iz službene dokumentacije Zavoda za prostorno uređenje DNŽ koju, osim dokumenata prostornog uređenja, čine i brojne studije i stručne podloge iz različitih područja djelovanja.

V.2. POPIS KRATICA

BDP: Bruto domaći proizvod
BDV: Bruto dodana vrijednost
BIH: Bosna i Hercegovina
CG: Republika Crna Gora
CGO: Centar za gospodarenje otpadom
DC: Državna cesta
DGU: Državna geodetska uprava
DNŽ: Dubrovačko-neretvanska županija
DPU: Detaljni plan uređenja
DZS: Državni zavod za statistiku
EU: Europska unija
FINA: Financijska agencija
GP: Građevinsko područje
GPI: Građevinsko područje izdvojene namjene izvan naselja
GPN: Građevinsko područje naselja
GUP: Generalni urbanistički plan
HAKOM: Hrvatska regulatorna agencija za mrežne djelatnosti
HGK: Hrvatska gospodarska komora
HZJZ: Hrvatski zavod za javno zdravstvo
HZMO: Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje
HZZ: Hrvatski zavod za zapošljavanje
HZZO: Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje
IDPPDNŽ: Izmjene i dopune PPDNŽ
IOSUP: Izvješće o stanju u prostoru
ISPU: Informacijski sustav prostornog uređenja
JLS: Jedinica lokalne samouprave
MGIPU: Ministarstvo graditeljstva i prostornog uređenja
MPGI: Ministarstvo prostornog uređenja, graditeljstva i državne imovine
PGDP: Prosječni godišnji dnevni promet
PLDP: Prosječni ljetni dnevni promet
PPDNŽ: Prostorni plan Dubrovačko-neretvanske županije
PPPO: Prostorni plan područja posebnih obilježja
PPUO/G: Prostorni plan uređenja općine/grada
PPŽ: Prostorni plan Županije
RH: Republika Hrvatska
RS: Republika Srpska
SDŽ: Splitsko-dalmatinska županija
SPURH: Strategija prostornog razvoja RH
UPU: Urbanistički plan uređenja
Zavod: Zavod za prostorno uređenje DNŽ
ZOP: Zaštićeni obalni pojas
ZOPU: Zakon o prostornom uređenju
ZZO: Zakon o zaštiti okoliša
ZZP: Zakon o zaštiti prirode
ZZPUDNŽ: Zavod za prostorno uređenje DNŽ

Izdaje: DUBROVAČKO-NERETVANSKA ŽUPANIJA
"Službeni glasnik Dubrovačko-neretvanske županije"
GLAVNI I ODGOVORNI UREDNIK: viši savjetnik u Upravnom odjelu
za poslove Župana, Županijske skupštine i opću upravu Arian Čustović, dipl.iur.
Oglasi se primaju u administraciji lista, Gundulićeva poljana 1, telefon 351-412
Službeni glasnik objavljuje se i na WEB stranici: www.dnz.hr
e-mail: arian.custovic@dubrovnik-neretva.hr